SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 22.03.2021

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 4

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen ... 5

3 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset ... 6

4 § Kokouksessa saadut selostukset ... 7

5 § Kaupunginvaltuuston 8.3.2021 pitämän kokouksen täytäntöönpanot ... 8

6 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 163 / 2019 ... 10

7 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 12 / 2020 ... 12

8 § Oikaisuvaatimus opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen vuoden 2021 valtionosuuksista ... 14

- Valtionosuuspäätöksen yksityiskohtainen laskelma VOS6SL21 ... 17

9 § Nuorisovaltuuston esitys syksyn 2021 vaalien järjestämisestä toimikaudelle 2022–2023 / nuorisovaltuuston perustamispäätöksen tarkistaminen ... 18

- Nuorisovaltuuston perustamispäätöksen tarkistaminen syksyn 2021 vaaleja varten ... 20

10 § Vantaan kaupungin henkilöstökertomus 2020 ... 22

- Vantaan kaupungin henkilöstökertomus 2020 ... 25

11 § Omavelkaisen takauksen allekirjoittaminen ... 81

12 § Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2020 ... 85

- Vuosiraportti 2020 ... 86

13 § Vantaan kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös ... 96

- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2020 ... 103

14 § Vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyksen järjestäminen vuoden 2021 kuntavaaleissa ... 386

- Vantaan vaalipäivän äänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa 13.6.2021 ... 389

- Vantaan yleiset ennakkoäänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa 26.5. - 8.6.2021 ... 391

15 § Virkasuhteisten virkojen nimikkeiden muuttaminen, vakanssinumero: 000866, 000867, 000868 ... 392

16 § Vastaus Jari Jääskeläisen ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen kuntavaaliehdokkaiden sitoutumiseksi Vantaan arvoihin ... 393

- Jari Jääskeläisen ja 9 muun valtuutetun aloite kuntavaaliehdokkaiden sitoutuminen Vantaan arvoihin ... 395

- Malli kuntavaalimerkistä ... 396

17 § Vastaus Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla ... 397

- Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 19 muun valtuutetun aloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla ... 401

18 § Perusopetuksen poikkeusjärjestelyt VI ... 403

19 § Vastaus Jarno Eskelisen ja 1 muun valtuutetun aloitteeseen pienoismalli rakennus/ askartelutilat Vantaalle ... 405

- Jarno Eskelisen ja 1 muun valtuutetun aloite pienoismalli rakennus/askartelutilat Vantaalle ... 407

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 22.03.2021

20 § Allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirjat, maanvuokrasopimukset, maankäyttösopimukset, toteutussopimus, hallinnanjakosopimus, ulkoilureitin hallinta- ja hoitosopimus ja sopimus K207 yhteispihasta ... 409

21 § Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä apporttiomaisuuden luovutuksessa: Kiinteistöt 92-97-21-3, 92-68-5-27 ja 92-68-5-28 ... 413

- Kartta luovutuksen kohteesta, Vantaalla sijaitsevat kiinteistöt ... 415

22 § Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavasta ja asemakaavamuutoksesta nro 232500, 23. Kivistö / Kivistöntähti, tehdystä valituksesta ... 417

- Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta 232500 tehtyyn valitukseen ... 419

- Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö koskien Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n valitusta Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 §12 päätöksestä ... 433

- Liite: Valitus/ Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö koskien Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Lauri Kajander valitusta Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 §12 päätöksestä ... 434

23 § Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ja ympäristöministeriölle työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi ... 444

- Vantaan kaupungin lausunto / Työryhmän ehdotus arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi ... 446

- Liite: lausuntopyyntö (suomenkielinen) / Työryhmän ehdotus arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi ... 450

24 § Lausunto Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta ... 462

- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta ... 463

- Lausuntopyyntö Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta (henkilötiedot peitetty) ... 464

25 § Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston vuosikatsaus 2020 ... 467

- TP 2020 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto ... 469

26 § Toimitilajohtaminen palveluyksikön ja Kadut ja puistot palvelualueen vuonna 2020 valmistuneet merkittävät toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeet ... 470

- Toimitilajohtamisen merkittävät investointihankkeet 2020 ... 472

- Kadut ja puistot palvelualueen merkittävät investointihankkeet 2020 ... 473

27 § Kivistön visio ja keskustan kaavarunko 021600 / 21 Piispankylä, 22 Keimola, 23 Kivistö, 24 Lapinkylä, 25 Myllymäki ... 474

- 021600 Lausunnot, mielipiteet ja niiden vastineet 9.3.2021 ... 482

- 021600 Kivistön keskustan kaavarunko 22.3.2021 (II) ... 501

28 § Vastaus Maija Rautavaaran ja Minna Kuuselan sekä 18 muun valtuutetun aloitteeseen kaupunkiviljelyn lisäämiseksi ... 588

- Maija Rautavaaran ja Minna Kuuselan sekä 18 muun valtuutetun aloite kaupunkiviljelyn lisäämiseksi ... 591

29 § Vastaus Paula Lehmuskallion ja kahden muun valtuutetun aloitteeseen aurauslumien kasaantumisen estämiseksi asuntotonttien tieliittymissä ... 593

- Paula Lehmuskallion ja 2 muun valtuutetun aloite aurauslumien kasaantumisen estämiseksi asuntotonttien tieliittymissä ... 595

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus ... 597

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ... 598

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto ... 599

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 22.03.2021

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus 600
Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 605
Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa 606
Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 607

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 22.3.2021 klo 17.20–21.40
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila/Teams etäyhteys

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	**Varajäsenet**	Läsnä
Multala Sari, puheenjohtaja	x (etäyhteydellä)	Kortesalmi Marilla	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	x (etäyhteydellä)	Nieminen Irja	
Norrena Vaula, II varapuheenjohtaja	x (etäyhteydellä)	Hölttä Heikki	
Abdi Faysal	x (etäyhteydellä)	Kähkönen Osmo	
Jääskeläinen Jouko	x (etäyhteydellä)	Vanhanen Maija	
Kaira Lauri	x (etäyhteydellä)	Weckman Markku	
Kaukola Ulla	x (etäyhteydellä)	Hall Anu	
Niikko Mika	x (etäyhteydellä) klo 17.50–21.40 § 4–29	Kärki Niilo	x (etäyhteydellä) klo 17.20–17.50 § 1–3
Orpana Anitta	x (etäyhteydellä)	Sieviläinen Marianne	
Pajunen Sirpa	x (etäyhteydellä)	Kuusela Minna	
Puoskari Pentti	x (etäyhteydellä)	Särkelä Jussi	
Rokkanen Sakari	x (etäyhteydellä)	Kanerva Sami	
Tyystjärvi Kati	x (etäyhteydellä)	Karinen Ville	
Nuorisovaltuuston edustaja		**Varajäsenet**	
Lindqvist Noa	x (etäyhteydellä)		

Muut osallistujat		Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja		x (etäyhteydellä) klo 17.20–18.20
Orlando Carita, valtuuston I varapuheenjohtaja		x (etäyhteydellä) klo 17.20–17.50, 18.25–18.55
Kauppinen Sirpa, valtuuston II varapuheenjohtaja		x (etäyhteydellä)
Viljanen Ritva, kaupunginjohtaja		x (etäyhteydellä)
Kalske Katri, apulaiskaupunginjohtaja		x (etäyhteydellä) klo 17.20–19.00
Kalo Ilkka, apulaiskaupunginjohtaja vs.		x (etäyhteydellä) klo 19.00–21.40
Åstrand Riikka, apulaiskaupunginjohtaja		x (etäyhteydellä)
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja		x (etäyhteydellä)
Aronkytö Timo, apulaiskaupunginjohtaja		x (etäyhteydellä)
Rainio Päivi, viestintäjohtaja		x (etäyhteydellä)
Ruusula Matti, talous- ja strategiajohtaja		x (etäyhteydellä)
Pennanen Sari-Anna, kaupunginlakimies		x (etäyhteydellä)

Kolju Niina, lakimies		x (etäyhteydellä) klo 19.30–20.50
Jääskeläinen Nelli, vaalipäällikkö		x (etäyhteydellä) klo 19.30–20.50
Kiljander-Kiiskinen Riikka, konserniohjauksen päällikkö		x (etäyhteydellä) klo 17.20–18.20
Salo Pasi, toimitilapäällikkö		x (etäyhteydellä) klo 17.20–18.20
Lievonen Kirsi-Marja, henkilöstö- ja konsernijohtaja		x (etäyhteydellä) klo 17.20–19.00
Asumus Pentti, tarkastusjohtaja		x (etäyhteydellä) klo 17.20–19.25
Isotalus Birgit, hallintosihteeri		x
Haaranen Aino, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sari Multala

Pöytäkirjanpitäjä Aino Haaranen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 29.3.2021, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälät § 11, 15, 21, 23 ja 24 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Anitta Orpana Sirpa Pajunen

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 31.3.2021, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 29.3.2021 klo 16.00 ja

Jäsenet	Kokous pvä
Abdi Faysal	
Jääskeläinen Jouko	
Kaira Lauri	
Kaukola Ulla (Anu Hall)	8.3.2021
Niikko Mika	
Norrena Vaula, II varapuheenjohtaja	8.3.2021
Orpana Anitta	22.3.2021
Pajunen Sirpa	22.3.2021
Puoskari Pentti	
Rokkanen Sakari	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	
Tyystjärvi Kati	

b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 31.3.2021 lähtien.

Päätös:

Päätettiin

a) valita Anitta Orpana ja Sirpa Pajunen pöytäkirjantarkastajiksi toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 29.3.2021 klo 16.00, ja

b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 31.3.2021 lähtien.

3 § **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset**

RV/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Konsernijaoston pöytäkirja nro 3/15.3.2021
Sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja nro 3/15.3.2021
Opetuslautakunnan pöytäkirja nro 3/15.3.2021
Vapaa-ajanlautakunnan pöytäkirja nro 3/16.3.2021
Kaupunkisuunnittelulautakunnan pöytäkirja nro 3/9.3.2021
Ympäristölautakunnan pöytäkirja nro 3/11.3.2021
Teknisen lautakunnan pöytäkirja nro 3/10.3.2021

Kaupunginjohtajan päätökset
§ 27 Valtuustoryhmän toiminnan tukeminen vuonna 2021 / Perussuomalaisten valtuustoryhmä
§ 28 Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamisesta
§ 29 Vantaan kaupungin osallistuminen Väistötilojen käyttö sisäilmaongelmatilanteissa kuntatyöpaikoilla -tutkimushankkeeseen

Rahoitusjohtajan päätös
§ 3 Tertiäärilainojen maksuehtojen muutos

Hankintajohtajan päätökset
§ 18 Option käyttöönotto ikkunoiden pesujen ja yläpölyjen puhdistusten sekä kiinteistöjen perus- ja ylläpitosiivousten hankinnassa 158 00 €/vuosi alv. 0%.
§ 19 Optiopäätös_Suun terveydenhuollon liikelaitoksen hoitokoneiden ja kaapistojen hankinnassa (275 000 € (alv 0 %)
§ 20 Mediakuution hankinta (149 129,00 e alv 0%)

Tietohallintojohtajan päätös
§ 33 Asiakas- ja potilastietojärjestelmän (APOTTI-järjestelmän) käyttöönottoon liittyvien vaiheen 17 tietojen poiminnan määrittely, suunnittelu-, toteutus- ja testaustyö sekä koordinointi ja seuranta VATJ:stä (212 040 euroa)

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 3

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Käsittely: Kaupunginhallitus jätti seuraavan pöytäkirjalausuman koskien Vapaa-ajanlautakunnan pöytäkirjaa nro 3/16.3.2021:

”Vantaan kaupunki huolehtii, että ruoka-avun jatkaminen turvataan Korsossa keskeytyksettä.”

Päätös: Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

4 § **Kokouksessa saadut selostukset**

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 4

Käsittely:
Kokouksessa annettiin seuraavat selostukset:

- Asuntojen ja osakkeiden myynti, konserniohjauksen päällikkö Riikka Kiljander-Kiiskinen ja toimitilapäällikkö Pasi Salo,

- Henkilöstökertomus, henkilöstö- ja konsernijohtaja Kirsi-Marja Lievonen, ja

- Sisäisen tarkastuksen raportti, tarkastusjohtaja Pentti Asumus.

Merkittiin, että kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Carita Orlando poistui kokouksesta yhteisöjääviyden vuoksi asuntojen ja osakkeiden myyntiä koskevan selostuksen ajaksi.

Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käyty keskustelu.

5 § Kaupunginvaltuuston 8.3.2021 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

RV/AH

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (39 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (143 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (96 §).

Kaupunginvaltuusto teki 8.3.2021 päätökset seuraavissa asioissa:

§ 3	Eron myöntäminen Tessa Olinille varavaltuutetun tehtävästä -
§ 4	Valtuustoaloitteet vuodelta 2020
§ 5	Kunnan asukkaiden tekemät aloitteet vuonna 2020
§ 6	Hallintosäännön muutokset / tartuntatautilaki
§ 7	VAV Yhtymä Oy:n yhteisökohtaisten omistajapoliittisten linjausten hyväksymine
§ 8	Lähivirkistysalueen osan myynti Espoon kaupungille / kiinteistö 49-413-2-395
§ 9	Asemakaavan muutos 002410 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 94 Hakunila / Saagatie
§ 10	Asemakaavamuutos 002284 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 12 Hämeenkylä / Pähkinänsärkijä
§ 11	Asemakaavan muutos 002448, 26 Petikko / Tiilenlyöjänkuja 1
§ 12	Asemakaavamuutos 002417 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 52 Veromies/ Aviapolis eteläinen
§ 13	Vastaus valtuustoryhmien yhteiseen aloitteeseen koskien asunnottomien hätämajoituspaikkojen turvaamisesta talvella 2020–2021
§ 14	Vastaus Minna Kuuselan ja Maija Rautavaaran sekä 16 muun valtuutetun aloitteeseen viljelyosuuskuntien perustamisesta
§ 15	Vastaus Anssi Auran ja 32 muun valtuutetun aloitteeseen Kivistön suuralueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi
§ 16	Mika Kasosen ja 22 muun valtuutetun aloite koirapuisto Itä-Hakkilaan
§ 17	Emmi Pajusen ja Eve Rämön sekä 27 muun valtuutetun aloite kotihoidontuen Vantaa-lisän muuttamisesta joustavammaksi
§ 18	Antero Eerolan ja 22 muun valtuutetun aloite perheiden mielenterveyspalvelut kuntoon, terapiatakuu myös Vantaalle
§ 19	Vihreän valtuustoryhmän ja 5 muun valtuutetun aloite rakennusten kuntotiedot luovutettava kuntalaisille maksutta
§ 20	Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 4 muun valtuutetun aloite koronatakaus tapahtuma- ja kulttuurijärjestäjille
§ 21	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 2 muun valtuutetun aloite vanhat asemakaavat ajan tasalle
§ 22	Kokoomuksen valtuustoryhmän, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän, Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp ja Keskustan valtuustoryhmän aloite turvata mahdollisuus tutustua sisäilmatutkimusraportteihin maksutta

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 2/8.3.2021 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuuston 8.3.2021 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu/ ao. toimialat

6 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 163 / 2019

VD/7412/03.01.02.00/2019

RV/HN/AH

Hakija on toimittanut Vantaan kaupungille vaatimuksen, jolla hakija vaatii vahinkorahaston asiamiehen päätöksen § 163 / 2019 oikaisemista. Alun perin hakija on esittänyt Vantaan kaupungille 640 euron vahingonkorvausvaatimuksen potilaan Simonkylän vanhustenkeskuksessa (Simo 1) kadonneen hammasproteesin korvaamiseksi.

Vahinkorahaston asiamies on 17.12.2019 hylännyt hakijan korvausvaatimuksen sillä perusteella, että proteesin häviäminen ei ole johtunut Simonkylän vanhustenkeskuksen (Simo 1) henkilökunnan tuottamuksesta. Nyt käsiteltävässä oikaisuvaatimuksessa hakija edelleen vaatii, että Vantaan kaupungin on suoritettava vahingonkorvauksena hakijalle kadonneen proteesin kustannukset alkuperäisen vaatimuksen mukaisesti.

Hakija on esittänyt oikaisuvaatimuksensa perusteeksi seuraavaa: toukokuussa vuonna 2019 asukas on ollut intervallijaksolla - hakija on käynyt Simonkodin Simo 1:llä 22.5.2019 työpäivän jälkeen. Tällöin hakija ihmetteli missä asukkaan alatekohampaat olivat. Asukkaan omahoitaja oli sanonut nähneensä asukkaan hampaiden olleen ruokatilan pöydällä, ja hoitaja oli käskenyt häntä laittamaan ne suuhunsa. Hoitaja ei kuitenkaan jäänyt katsomaan laittoiko asukas proteesin suuhunsa. Omahoitaja myös kertoi, että samassa tilassa asukkaan kanssa on usein toinen hyvin liikkuva asiakas, joka saattaa autella ja viedä tavaroita muistamatta mihin on ne vienyt. Proteesia etsittiin, muttei sitä löytynyt mistään.

Simo 1 -osaston toimittamasta selvityksestä vahinkorahastolle ilmenee, että hoitajan vastuulla on kehottaa ja seurata asiakasta pesemään / huolehtimaan hammasproteeseistaan ja että on mahdollista, että asiakas ottaa itse myös hammasproteesinsa pois suusta. Hakijan 35 vuoden sairaanhoitajan työn kokemuksen mukaan hoitajien pitää huolehtia tekohampaista eikä vaatia potilasta itseä huolehtimaan. Yksikön täytyy miettiä, miten potilaita sijoitetaan – varsinkin hyvin liikkuvia potilaita, jotka kuljettavat toisten tavaroita.

Vahinkorahaston asiamies toteaa, että vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys.

Kaupungin vahingonkorvausvelvollisuus perustuu useimmissa tapauksissa ns. isännänvastuuseen. Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 ja 2 §:n mukaan kunta on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka kunnan työntekijä tai viranhaltija virheellään tai laiminlyönnillään työssä on aiheuttanut.

Simonkylän vanhustenkeskus Simo 1:n asukkaiden annetaan toimia oma-aloitteisesti päivittäisissä toiminnoissa niin pitkälle kuin se on mahdollista. Hoitajan vastuulla on kehottaa ja seurata asiakasta pesemään / huolehtimaan hammasproteeseistaan. On mahdollista, että asiakas itse myös laittaa hammasproteesia pois suusta tai suuhun. Kadonneita hammasproteeseja on kyselty pesulasta, tarkistettu roskiksista heti hampaiden kadottua sekä tarkistettu muutamaan otteeseen yksiköiden muut huoneet, kuten aina tällaisessa tilanteessa. Simonkylän vanhustenkeskus Simo 1:ltä saadun selvityksen mukaan ei käy ilmi, että joku Simonkylän vanhustenkeskus Simo 1:sen henkilökuntaan kuuluva olisi syyllistynyt sellaiseen virheeseen tai laiminlyöntiin, johon kaupungin korvausvelvollisuus voisi perustua.

Vahinkorahaston asiamies esittää, että hakijan oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 163/2019.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

7 § Oikaisuvaatimus vahingonkorvausta koskevaan vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 12 / 2020

VD/9220/03.01.02.00/2019

RV/HN/AH

Hakija on toimittanut Vantaan kaupungille vaatimuksen, jolla hakija vaatii vahinkorahaston asiamiehen päätöksen § 12 / 2020 oikaisemista. Alun perin hakija on esittänyt Vantaan kaupungille 110 euron vahingonkorvausvaatimuksen Kivistön kuntoutus ja arviointiyksikössä kadonneen Stella-turvarannekkeen korvaamiseksi.

Vahinkorahaston asiamies on 23.1.2020 hylännyt hakijan korvausvaatimuksen sillä perusteella, että Stella-turvarannekkeen katoaminen ei ole johtunut Kivistön ja arviointiyksikön henkilökunnan tuottamuksesta. Nyt käsiteltävässä oikaisuvaatimuksessa hakija edelleen vaatii, että Vantaan kaupungin on suoritettava vahingonkorvauksena hakijalle kadonneen Stella-turvarannekkeen kustannukset alkuperäisen vaatimuksen mukaisesti.

Hakija on esittänyt oikaisuvaatimuksensa perusteeksi seuraavaa: hakijan mukaan omainen vahvistaa nähneensä Stella rannekkeen asiakkaan ranteessa Kivistön pisteessä ensimmäisellä käynnillä. Hakija pitää mahdollisena, että asiakkaan tulessa akuuttina kriisiasiakkaana sisään ei mahdollisesti toimittu protokollan mukaisesti.

Vahinkorahaston asiamies toteaa, että vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Korvauksen hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys.

Kaupungin vahingonkorvausvelvollisuus perustuu useimmissa tapauksissa ns. isännänvastuuseen. Vahingonkorvauslain 3 luvun 1 ja 2 §:n mukaan kunta on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka kunnan työntekijä tai viranhaltija virheellään tai laiminlyönnillään työssä on aiheuttanut.

Kriisiyksikön kriisiasiakasta vastaanotettaessa huolehditaan asiakkaan perustarpeista, ja huolehditaan, että asiakas saa kriittisen nopean avun tilanteessa. Yleensä kriisiasiakkaalta ei oteta talteen tavaroita, vaan asiakas saa pitää haluamansa tavarat omassa huoneessa. Asiakkaalla on ollut kotona käytössä Stella-turvaranneke. Asiakkaan omasta Stella-turvarannekkeen käytöstä yksikköön tultaessa ei ollut merkintää potilastiedoissa. Koska vahingon ei ole näytetty johtuneen Vantaan kaupungin henkilökunnan syyksi luettavasta huolimattomuudesta tai laiminlyönnistä, katson ettei kaupunki ole korvausvelvollinen asiakkaalle aiheutuneesta vahingosta.

Vahinkorahaston asiamies esittää, että hakijan oikaisuvaatimus tulisi hylätä.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävänä luottamushenkilöiden extranetissä.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 12/2020.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
vahinkorahaston asiamies Hannele Nordman, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § Oikaisuvaatimus opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen vuoden 2021 valtionosuuksista

VD/10284/02.03.01.00/2020

RV/ET/AH

Valtio osallistuu kunnallisten palveluiden rahoitukseen valtionosuusjärjestelmän kautta. Kuntien valtionosuusjärjestelmä muodostuu valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 31.12.2020 päättänyt vuoden 2021 valtionosuuksista. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain nojalla opetus- ja kulttuuriministeriö ovat myöntäneet Vantaan kaupungille rahoitusta 17 019 049 euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätös on kirjattu saapuneeksi kaupungin kirjaamoon 19.1.2021. Oikaisua on haettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää tyytymisestä valtionosuuksia ja -avustuksia koskeviin päätöksiin (2 luku, 6 §, kohta 3). Kaupunginhallitus puolestaan päättää muutoksen hakemisesta valtionosuutta koskevaan päätökseen (9. luku, 1 §, kohta 6).

Vantaan kaupungin oikaisuvaatimus esi- ja perusopetuksen vuoden 2021 valtionosuusrahoitusta koskevaan päätökseen

Vantaan kaupungin oikaisuvaatimus koskee opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitettua rahoitusta. Vantaan kaupungin valtionosuuden mukainen päätös on 17 019 049 euroa. Euromääräinen summa perustuu opetushallituksen päätökseen ja siinä oleviin volyymitietoihin, joka on tämän asian liitteenä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksessä on huomioitu virheellisesti Vantaan kaupungin osalta pidennetyn oppivelvollisuuden 5-vuotiaiden esiopetuksen oppilaiden määrä, esiopetuksessa olevien vaikeammin kehitysvammaisten oppilaiden määrä, esiopetuksessa olevien muiden kuin vaikeammin kehitysvammaisten oppilaiden määrä ja perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen läsnäolokuukaudet. Lisäksi Vantaan kaupunki korjaa virheellisesti ilmoitettuja aamu- ja iltapäivätoiminnan syyslukukauden 2019 ohjaustunteja koskien suomenkielisen perusopetuksen iltapäivätoimintaa. Esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoitukseen vaikuttavat suoritemäärät on tarkistettu valtionosuuspäätöksen yksityiskohtaiselta laskelmalta VOS6SL21.

KOSKI-tietovaranto

Esi- ja perusopetuksen vuoden 2021 valtionosuusrahoituksen laskennassa käytettiin ensimmäistä kertaa sekä KOSKI-tietovarannosta poimittuja suoritteita että erillisellä Opetushallituksen tiedonkeruulla kerättyjä suoritteita. KOSKI-tietovaranto sisältää valtakunnallisia perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintosuoritus- ja tutkintotietoja. KOSKI-tietovaranto perustuu lakiin valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (884/2017), joka tuli voimaan 1.1.2018. Tietovarannon ylläpidosta vastaa Opetushallitus.

KOSKI-tietovarannosta poimitut tiedot perustuvat 15.11.2020 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin yksilökohtaisiin oppilastietoihin. KOSKI-tiedoista on poimittu 20.9.2020 läsnä olleiden oppilaiden rahoitukseen vaikuttavat määrät, sekä aikuisten perusopetuksen kurssimäärät vuodelta 2019, aineopetuksen kurssimäärät 1.8.2019–31.7.2020 ja kustannuslaskennassa käytettävät majoitus- ja kuljetusoppilaiden määrät. Valtionosuuspäätös on tehty KOSKI-tietovarannossa olevien oppilastietojen perusteella. Tämä päätös on Vantaan kaupungin osalta virheellinen.

Koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 7–9 § tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin. Vantaan kaupungin kasvatuksen ja oppimisen toimiala on toimittanut valtionosuusrahoitukseen vaikuttavat 15.11.2020 jälkeen tehdyt KOSKI-tietojen korjaukset Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaisesti esi- ja perusopetuksen VOS-tietojen korjauslomakkeella.

Vantaan kaupungin oppilasmäärät, toteutuneet läsnäolokuukaudet ja ohjaustunnit

Vantaalla käytössä olevasta perusopetuksen Primus-oppilastietohallintojärjestelmästä tiedot siirtyvät automaattisesti KOSKI-tietovarantoon siten kuin ne ovat Primus-järjestelmään merkitty. Vantaan kaupungilla esiopetus järjestetään varhaiskasvatuksen yksiköissä eikä varhaiskasvatuksen käytössä olevasta tilastointijärjestelmästä ole pystytty siirtämään tietoja KOSKI-tietovarantoon. Tästä syystä vuoden 2021 valtionosuusrahoituksen laskennasta on jäänyt pois osa esiopetuksen oppilaiden tiedoista. Erillisellä Opetushallituksen tiedonkeruulla kerätystä tiedoista on jäänyt ilmoittamatta esiopetuksessa olevien valmistavan opetuksen oppilaiden läsnäolokuukaudet ja ilmoitetuissa aamu- ja iltapäivätoiminnan tuntimäärissä on huomattu virhe.

Valtionosuuspäätöksiin laskettavat oppilas-, läsnäolokuukausi- ja ohjaustuntimäärät ovat seuraavat:

Valtionosuuspäätöksen kohtaan 20052 Esiopetuksen pidennetyn oppivelvollisuuden 5-vuotiaat: oppilasmäärän tulisi olla 23. Vantaan kaupungin saamassa päätöksessä ei kohtaa 20052 ole ollenkaan, sillä näiden oppilaiden tietoja ei ollut saatu siirrettyä varhaiskasvatuksen käytössä olevasta tilastointijärjestelmästä KOSKI-tietovarantoon.

Valtionosuuspäätöksen kohtiin 20056 ja 20057 lasketaan sekä esiopetuksen että perusopetuksen oppilaat, vaikka kohdassa lukeekin ainoastaan perusopetus.

Kohta 20056 Perusopetuksen vaikeasti kehitysvammaiset: luvusta 92 puuttuu yksi esiopetuksen oppilas, oikea oppilasmäärä on 93

Kohta 20057 Perusopetuksen muut vammaiset: luku 289 on väärin. Tässä tulee olla luku 306, joista on 80 esiopetuksessa ja 226 perusopetuksessa.

Kohta 20067 Perusopetuksen valmistava opetus: läsnäolokuukausimäärä 1906 on väärin. Läsnäolokuukausista on jäänyt laskematta esiopetuksen vuoden 2019 läsnäolokuukaudet 1377. Oikea läsnäolokuukausien määrä on 3283.

Kohta 20039 Aamu- ja iltapäivätoiminta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vuoden 2021 rahoituksen perusteena käytettävät suoritepäätökset perustuvat toteutuneisiin ohjaustunteihin, jotka kunta ilmoitti syksyn 20.9.2020 tilastointipäivänä jälkikäteen edelliseltä lukuvuodelta. Tilastointipäivänä 20.9.2020

kunnat ilmoittivat toteutuneet ohjaustunnit lukuvuodelta 2019–2020 (syyslukukausi 2019 ja kevätlukukausi 2020). Tällöin ilmoitetuissa tiedoissa on nyt huomattu virhe syyslukukauden 2019 tuntien osalta. Vantaan kaupunki on ilmoittanut suomenkielisen perusopetuksen osalta perusopetuslain edellyttämän ohjaustuntimäärän (keskimäärin 3 tuntia/päivä) tuntimääräksi 68 068 tuntia, kun oikea tuntimäärä on 0. Perusopetuslain mukaisen ohjaustuntimäärän (keskimäärin 4 tuntia/päivä) tuntimääräksi on ilmoitettu 16 198 tuntia, kun oikea tuntimäärä on 68 068. Laajempana toteutetussa oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimissa annetut ohjaustuntien oikea määrä on 16 198, kun ilmoitettuna on 0 tuntia. Syyslukukauden 2019 ohjaustuntien kokonaismäärä on ilmoitetun mukainen, 84 266 tuntia.

Valtionosuuspäätöksen korjaaminen

Vantaan kaupunki esittää, että sen osalta valtionosuuspäätös oikaistaan vastaamaan todellisia oppilasmääriä, läsnäolokuukausia ja ohjaustunteja ja valtionosuuden myönnetään tarkistettujen määrien mukaan Vantaan kaupungille.

Kasvatuksen ja oppimisen ja kaupunkikulttuurin toimialat ovat tarkastaneet opetus- ja kulttuuriministeriön päätökset vuoden 2021 valtionosuuksista. Toimialat esittävät, että Vantaan kaupunki tyytyy opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen muilta kuin oikaisuvaatimukseen kirjattavilta osilta.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) esittää oikaisua opetus- ja kulttuuriministeriön 31.12.2020 myöntämiin vuoden 2021 valtionosuuksiin edellä esitetyin perustein,
b) tyytyä opetus- ja kulttuuriministeriön päätökseen muilta kuin oikaisuvaatimukseen kirjattavilta osilta, ja
c) valtuuttaa Kasvatuksen ja oppimisen toimiala valmistelemaan ja lähettämään oikaisuvaatimus liitteineen opetus- ja kulttuuriministeriöön määräaikaan mennessä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Valtionosuuspäätöksen yksityiskohtainen laskelma VOS6SL21

Täytäntöönpano: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, 040 135 1559, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

YKSITYISKOHTAINEN LASKELMA KÄYTTÖKUSTANNUKSIIN MYÖNNETYSTÄ
VALTIONOSUUDESTA/RAHOITUKSESTA (EUROA) VUODELLE 2021.

Koulutusmuoto	01 Laskennall. perusteen yksiköiden lkm	02 Laskennall. peruste /yksikkö	03 Valtionos. laskennall. peruste	04 Rahoi-tus%	05 Kokonais-rahoitus
@ 000923 Vantaan kaupunki					
20050 Perusop: lisäopetus	53,0	8.641,88	458.020	100,00	458.020
20055 Perusop: aineopetus	108,0	278,35	30.062	100,00	30.062
20068 Perusop: oppiv. ylittäneet	4.151,0	315,50	1.309.641	100,00	1.309.641
20074 Perusop: oppiv.yl., arv. korj.	701,0	315,50	221.166	100,00	221.166
20056 Perusop: vaik. keh. vammaiset	92,0	32.647,09	3.003.532	100,00	3.003.532
20057 Perusop: muut vammaiset	289,0	20.370,14	5.886.970	100,00	5.886.970
20060 Joustavan perusopetuksen lisä	317,0	2.829,64	896.996	100,00	896.996
20067 Perusop: valmistava opetus	1.906,0	1.275,71	2.431.503	100,00	2.431.503
20073 Perusop: valm. op., arv. korj.	-1.033,0	1.275,71	-1.317.808	100,00	-1.317.808
20039 Aamu- ja iltapäivätoiminta	163.687,0	26,00	4.255.862	57,00	2.425.841
20013 Lukiokoulutus, nuorten oppim.	3.749,3	6.291,74	23.589.831	100,00	23.589.831
20014 Lukiokoulutus, aikuisten oppim	276,7	4.051,88	1.120.953	100,00	1.120.953
20048 Lukiokoul. valmistava koulutus	9,6	8.005,34	76.718	100,00	76.718
20078 Lukiok.erityiset koul.tehtävät	1,0	310.863,00	310.863	100,00	310.863
01983 Vantaan musiikkiopisto	41.860,0	82,19	3.440.473	57,00	1.961.070
- taiteen perusopetus					
02980 Vantaan kuvataidekoulu	6.601,0	82,19	542.536	57,00	309.246
- taiteen perusopetus					
02040 Vantaan aikuisopisto	35.080,0	84,77	2.973.732	57,00	1.695.027
- vapaa sivistystyö					
02040 Vantaan aikuisopisto	2.153,0	84,77	182.510	100,00	182.510
- kotoutumissuunnitelma					
20089 Amm. koulutuksen perusrahoitus	1,0	23.672.114,00	23.672.114	100,00	23.672.114
20090 Amm. koulut. suoritusrahoitus	1,0	6.795.536,00	6.795.536	100,00	6.795.536
20094 Amm. koul. vaikuttavuusrahoit.	1,0	2.980.830,00	2.980.830	100,00	2.980.830
20004 Liikuntatoiminta	233.775,0	12,00	2.805.300	29,70	833.174
20005 Nuorisotyö	83.090,0	15,00	1.246.350	29,70	370.166
28098 Vantaan kaupunginmuseo	10,0	75.652,00	756.520	37,00	279.912
- museoiden perusrahoitus					
28147 Vantaan taidemuseo	6,5	75.652,00	491.738	37,00	181.943
- museoiden perusrahoitus					
20007 Kunnan omarah.osuus lukiokoul.	233.775,0	-86,18	0	100,00	-20.146.730
20093 Kunnan omarah.osuus amm.koul.	233.775,0	-181,97	0	100,00	-42.540.037
000923 Vantaan kaupunki	.	.	88.161.946	.	17.019.049

9 § Nuorisovaltuuston esitys syksyn 2021 vaalien järjestämisestä toimikaudelle 2022–2023 / nuorisovaltuuston perustamispäätöksen tarkistaminen

VD/1928/00.00.00.03/2021

RV/GS/AH

Kaupunginhallitus päätti 21.6.1999 perustaa Vantaalle nuorisovaltuuston 1.1.2000 alkaen. Nuorisovaltuuston toimikausi on kaksi vuotta. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan sivistystoimi hoitaa vaalien järjestämisen. Kaupunginhallitus on tarkistanut perustamispäätöstä nuorisovaltuuston vaalivuosina nuorisovaltuuston esitysten mukaisesti. Perustamispäätöstä on tarkistettu samalla, kun on tehty esitys vaalien järjestämisestä.

Nykyisen nuorisovaltuuston osalta kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 23.3.2019 § 11 ja sen mukaan vuoden 2019 vaaleissa vaalikelpoisia olivat vuosina 2001–2006 syntyneet Vantaalla kirjoilla olevat nuoret. Nykyisen nuorisovaltuuston toimikausi päättyy 31.12.2021.

Nuorisovaltuusto on 2.3.2021 kokouksessaan käsitellyt nuorisovaltuuston syksyn 2021 vaalien järjestämistä toimikaudelle 2022–2023. Nuorisovaltuusto esittää, että syksyn 2021 vaaleissa vaalikelpoisia olisivat vuosina 2003–2008 syntyneet Vantaalla kirjoilla olevat nuoret, ja että nuorisovaltuustoon valitaan enintään 30 varsinaista jäsentä. Nuorisovaltuusto esittää, että varsinaisten jäsenten määrää lisätään kymmenellä hengellä, mutta varajäseniä ei enää valita.

Nuorisovaltuuston perustamispäätöksestä on vuoden 2021 vaaleihin on muutettu seuraavat tekstit:

“Ehdokaslistat hyväksyy ja vahvistaa kaupunkikulttuurin toimialan apulaiskaupunginjohtaja.” Aikaisemmin ehdokaslistat on hyväksynyt ja vahvistanut nuorisopalveluiden johtaja. Uusi Vantaa –organisaatiomuutoksen myötä nuorisovaltuuston toimintaa koordinoi kaupunkikulttuurin yhteiset palvelut ja näin ollen luontevimmaksi ehdokaslistojen vahvistajaksi nähtiin toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

“Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.” Aikaisimpina vuosina nuorisovaltuusto on keskuudestaan valinnut puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan lisäksi myös sihteerin. Sihteerin valitsemista edellisten vuosien tapaan ei enää nähdä tarpeelliseksi mutta nuorisovaltuusto näkee, että tapauskohtaisesti se voisi myöntää sisäisiä vastuutehtäviä jäsenilleen ilman, että niitä tarvitsisi erikseen kirjata perustamispäätökseen. Pöytäkirjasihteerinä toimii myös jatkossa nuorisovaltuuston koordinaattori.

“Nuorisovaltuuston talousarvion päättää vuosittain kaupunginvaltuusto talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Nuorisovaltuusto tekee valtuuston vahvistaman talousarvion pohjalta vuosittain toimintasuunnitelman.” Aikaisemmin kirjaus on ollut: Nuorisovaltuusto tekee vuosittain toimintasuunnitelman toiminnastaan ja varojenkäytöstään kaupunginhallitukselle.

Nuorisovaltuustovaalit toteutetaan kouluvaaleina siten, että jokainen Vantaan kaupungin koulussa ja oppilaitoksessa opiskeleva äänioikeutettu voi äänestää omassa oppilaitoksessaan. Lisäksi järjestetään ylimääräisiä äänestyksiä niille äänioikeutetuille, jotka eivät opiskele Vantaan kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa. Vaalitapaan voi tulla muutoksia voimassa olevat koronavirusrajoitukset huomioon ottaen.

Nuorisovaltuuston vaalien järjestämisen hoitaa Yhteiset palvelut kaupunkikulttuurin toimialalta.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) tarkistaa Vantaan nuorisovaltuuston perustamispäätös liitteen mukaiseksi ja noudatettavaksi syksyn 2021 vaaleissa valittaessa nuorisovaltuustoa toimikaudeksi 2022–2023,
b) todeta, että kaupunkikulttuurin yhteiset palvelut toimeenpanevat nuorisovaltuuston vaalit, ja
c) velvoittaa kaikki Vantaan kaupungin koulut ja oppilaitokset osallistumaan aktiivisesti nuorisovaltuustovaalien markkinoimiseen ja järjestämään vaalikelpoisille oppilailleen äänestysmahdollisuuden vaaleissa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Nuorisovaltuuston perustamispäätöksen tarkistaminen syksyn 2021 vaaleja varten

Täytäntöönpano: Kaupunkikulttuurin yhteiset palvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
koordinaattori, Gurmann Saini, puh. +358 406268381, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
viestintäpäällikkö, Lauri Majuri, puh. +358 404825480, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

NUORISOVALTUUSTON PERUSTAMISPÄÄTÖKSEN TARKISTAMINEN SYKSYN 2021 VAALEJA VARTEN

VAALIPIIRI

Vaalipiirinä on Vantaan kaupunki.

ÄÄNIOIKEUS JA VAALIKELPOISUUS

Äänioikeutettuja ovat 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 ja 2008 syntyneet Vantaalla kirjoilla olevat vantaalaiset nuoret. Se, jolla on vaaleissa äänioikeus voi myös asettua ehdokkaaksi nuorisovaltuustovaaleihin.

Alaikäisen ehdokkaan tulee toimittaa huoltajan allekirjoittama lupa asettumisesta ehdolle Vantaan nuorisovaltuustovaaleissa.

Ehdokaslistat hyväksyy ja vahvistaa kaupunkikulttuurin toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

NUORISOVALTUUSTO

Valtuuston jäseniksi valitaan enintään 30 eniten ääniä saanutta. Varajäseniä ei valita.

Vaalin tuloksen vahvistaa kaupunginhallitus.

Äänten mennessä tasan suoritetaan arvonta.

JÄRJESTÄYTYMINEN JA TOIMIELIMET

Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa. Varapuheenjohtajien valinta suoritetaan vaalilla ja vaalissa eniten ääniä saanut valitaan ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi ja toiseksi eniten ääniä saanut toiseksi varapuheenjohtajaksi.

Nuorisovaltuusto voi perustaa tarvittaessa työryhmiä.

Vantaan kaupunki
Kaupunkikulttuuri /
Yhteiset palvelut

Silkkitehtaantie 5
01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

NUORISOVALTUUSTON TEHTÄVÄT JA ASEMA

Nuorisovaltuusto toimii suoraan kaupunginhallituksen alaisena. Nuorisovaltuuston kokouksissa on puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginhallituksen puheenjohtajalla, kaupunginjohtajalla, nuorisovaltuuston työntekijällä sekä kaupunginjohtajan ja nuorisovaltuuston määräämillä henkilöillä.

Nuorisovaltuusto tekee esityksensä kaupunginhallitukselle.

Nuorisovaltuuston kulloisetkin tehtävät määritellään nuorisovaltuustossa.

NUORISOVALTUUSTON KOKOUKSET

Nuorisovaltuuston kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä.

YHTEISTYÖ

Nuorisovaltuusto toimii kiinteässä yhteistyössä kaupungin toimialojen ja viranomaisten kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

Kaupunginhallituksen ohjeen mukaan lautakuntien on pyydettävä nuorisovaltuustolta nuoria koskevissa asioissa lausunto tai kannanotto ennen asian käsittelyä.

NUORISOVALTUUSTON TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA

Nuorisovaltuuston talousarvion päättää vuosittain kaupunginvaltuusto talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Nuorisovaltuusto tekee valtuuston vahvistaman talousarvion pohjalta vuosittain toimintasuunnitelman.

NUORISOVALTUUSTON VAALIKAUSI

Nuorisovaltuuston vaalikausi on kaksi vuotta ja syksyllä 2021 valittavan valtuuston toimikausi alkaa 1.1.2022 ja päättyy 31.12.2023

Vantaan kaupunki
Kaupunkikulttuuri /
Yhteiset palvelut

Silkkitehtaantie 5
01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

10 § **Vantaan kaupungin henkilöstökertomus 2020**

VD/2661/01.00.02.01/2021

RV/K-ML/M-TN/AH

Vantaan henkilöstökertomus vuodelta 2020 on valmistunut. Se kuvaa henkilöstöjohtamisen ja henkilöstön kehittämisen tilaa, niille asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja kehittämistoimia.

Vuoden 2020 lopussa kaupungin palveluksessa oli yhteensä 11 361 henkilöä, joista vakituisia 9 135 ja määräaikaisia 2 226. Henkilöstömäärä kasvoi vuodessa vajaalla 300:lla. Naisia henkilöstöstä on edelleen 80 % ja miehiä 20 %. Naisvaltaisimmat toimialat ovat kasvatus ja oppiminen (naisia 87 prosenttia) sekä sosiaali- ja terveydenhuolto (naisia 91 prosenttia). Miehiä puolestaan on eniten kaupunkistrategian ja johdon sekä kaupunkiympäristön toimialoilla. Vuonna 2020 suurin ikäryhmä oli edellisvuosien tapaan 40–44-vuotiaat.

Uudistusten ja poikkeusolojen vuosi

Vuosi 2020 työskenneltiin poikkeuksellisissa oloissa maailmanlaajuisen koronapandemian takia. Toisilla työmäärä lisääntyi, toisilla väheni merkittävästi. Myös työtehtävät muuttuivat monilla toisenlaisiksi. Etätyötä tehtiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin: vuonna 2020 etätyötä teki ainakin 1 415 henkilöä ja etätyöpäiviä kertyi yhteensä vähintään 49 289. Lisäksi Vantaalla noin 400 työntekijää vaihtoi työtehtäviä tilapäisesti kokonaan, kun korona sulki valtioneuvoston päätöksellä tiettyjä kunnallisia palveluita. Henkilöstön sisäisiä siirtoja organisoimaan luotiin muutaman päivän valmisteluajalla kaupunkitasoinen resurssikeskus.

Poikkeuksellisessa tilanteessa vaadittiin uusien toimintatapojen ja välineiden pikaista haltuunottoa. Tukea oli tarjolla monipuolisesti: intraan rakennettiin sekä esimiehille että muulle henkilöstölle sivut, joille koottiin muun muassa poikkeustilanteeseen, muutokseen, etätyöhön ja jaksamiseen liittyvää materiaalia ja henkilöstölinjauksia. Poikkeusolojen takia suurin osa kevään 2020 kasvokkain tapahtuvista valmennuksista siirrettiin loppukesään tai syksyyn, jolloin ne toteutettiin virtuaalisesti. Oppimispäiviä toteutui lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2019.

HR-asiakaspalvelu uudistui

Organisaatio uudistui vuoden 2020 alussa ja samalla uudistui myös Vantaan HR: vuonna 2020 HR:ssä otettiin käyttöön uusi yhden luukun toimintamalli, jota oli rakennettu palvelumuotoilun ja asiakastyöpajojen avulla käyttäjien kanssa. Esimiesten tukena erilaisissa henkilöstöhallinnon kysymyksissä on nyt keskitetty asiakaspalvelu, jonka taustalla on koko moniammatillinen HR-verkosto. Osana HR-asiakaspalvelun uudistusta otettiin keväällä 2020 käyttöön sähköinen palvelukanava. Uusi yhteydenottokanavan tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa esimiesten HR-palvelupyyntöjen lähettämistä ja käsittelyä sekä toimia myös työntekijöille yhteydenottokanavana omaan palkanmaksuun liittyvissä kysymyksissä. HR-palvelualustalle tuli vuoden aikana yli 24 000 palvelupyyntöä. Asiakastyytyväisyyskyselyssä kuitenkin huomattiin, että muutoksen hyötyjä ei ole vielä saatu voimaan, koska prosessissa on vielä kömpelyyttä ja viestintää/opastusta pitää tehostaa.

Uuden Vantaan rakentaminen jatkui

Kaupungin organisaatiorakenne muuttui 1.1.2020. Uudistuksen tueksi koottiin vuonna 2019 kattava muutostuen kokonaisuus, johon kuuluu muun muassa johtoryhmä- ja yksilöcoachingia, muutostyöpajoja sekä johtamisjärjestelmätyöskentelyä. Vuonna 2020 jatkui hyvin alkanut työ uuden organisaation ja uusien toimialojen rakentamiseksi. Tavoitteena oli saada ihmiset osallistamisen kautta yhdessä rakentamaan uutta organisaatiota. Vuonna 2020 pidettiin erilaisia työpajoja sekä tuettiin uusien toimialojen ja palvelualueiden toiminnan kehittämistä ja johtamisjärjestelmän kuvaamista.

Työhyvinvointikyselyssä hyvä tulos

Syksyllä 2020 toteutettiin Kunta10-työhyvinvointitutkimus, johon vastasi yhteensä 6 706 Vantaan työntekijää. Kunta10-vastausten mukaan kahden vuoden aikana on tapahtunut myönteistä kehitystä usealla osa-alueella ja tulos on monilta osin Kunta10:n keskiarvoa parempi. Vantaan henkilöstö kokee paljon positiivista työn imua, työyhteisöt koetaan toimiviksi ja niissä on erittäin paljon sosiaalista pääomaa. Tulosten mukaan lähiesimiehiltä saa yhä enemmän tukea työhön, toiminta koetaan yhä oikeudenmukaisemmaksi ja valmentava johtaminen on kehittynyt. Vaikutusmahdollisuuksia muutostilanteissa koetaan olevan enemmän kuin aikaisemmin. Lisäksi tuloksista käy ilmi, että uhka- ja väkivaltatilanteet ovat vähentyneet kokonaisuudessaan.

Sairauspoissaoloissa ei isoa kasvua

Sairauspoissaolot pysyivät koronasta huolimatta suunnilleen edellisvuoden tasolla: koko henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli 4,43 (edellisvuonna 4,35). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla sairauspoissaolot jopa laskivat. Kaupunkitasoisesti edelleen laskussa olivat yli 30 päivää kestäneet poissaolot. Hyvä tulos on myös se, että työtapaturmien määrä väheni ja tapaturmien vakavuus lieveni aiempiin vuosiin verrattuna. Työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi, mutta suurin lisäys oli Läheltä piti -ilmoituksissa. Tämä tarkoittaa sitä, että työturvallisuusriskit havaittiin aikaisempaa aiemmin, sellaisessa vaiheessa kun varsinaista vahinkoa ei vielä ollut ehtinyt tapahtua.

Uusia keinoja osaajien rekrytoimiseksi ja pitämiseksi

Vuonna 2020 joukkoomme haettiin yhteensä noin 3 400 uutta työntekijää. Hakijoita tehtäviin oli kaikkiaan vajaa 35 800. Hakijamäärä kasvoi 12 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna, kun taas ilmoitusten määrä pysyi lähes samana. Kaupungin palveluksesta irtisanoutui hieman vähemmän työntekijöitä kuin edellisenä vuonna: Vuonna 2020 henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 7,2 prosenttia, kun vuonna 2019 se oli 7,9 prosenttia ja vuonna 2018 8,2 prosenttia. Henkilöstön pitovoima on siis parantunut jo pari vuotta putkeen.

Tietyillä aloilla painittiin kuitenkin edelleen saatavuushaasteiden kanssa. Yksi toimenpide oli tiivistää rekrytoinnin ammattilaisten, viestinnän ja toimialojen asiantuntijoiden yhteistyötä. Vuoden aikana mm. tehostettiin näkyvyyttä somessa, esiteltiin työntekijöidemme urapolkuja, koulutettiin esimiehiä onnistuneeseen rekrytointiin, uudistettiin kuvamaailmaa, luotiin leikkimielisiä rekrypelejä sekä osallistuttiin virtuaalisille rekrymessuille. Lisäksi käynnistettiin henkilöstöjohtamisen laatuhanke, jonka keskeinen tavoite on henkilöstön työhyvinvoinnin ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvu sekä myönteisen työnantajakuvan vahvistuminen ja rekrytoinnin tehostaminen juuri niissä ammattiryhmissä, joissa saatavuus on haasteellista.

Naisten ja miesten välinen palkkaero kaventui jälleen

Vuonna 2020 henkilöstön palkkamenot olivat yhteensä 425,6 miljoonaa euroa. Se on 14,1 miljoonaa euroa eli 3,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Palkkoja nosti vakituisen henkilöstömäärän ja lomarahojen kasvu sekä 1.8.2020 kaikilla sopimusaloilla maksuun tulleet yleiskorotukset, jotka olivat sopimuksesta riippuen 0,87–1,65 prosenttia.

Naisten ja miesten välinen palkkaero on kaventunut edelleen edelliseen vuoteen verrattuna. Vakituisen täyttä työaikaa tekevän naisen euro on 88 senttiä miehen eurosta (vuonna 2019 se oli 87 senttiä), kun vertaillaan kaikkien Vantaan kaupungin palveluksessa olevien vakituisten, täyttä työaikaa tekevien työntekijöiden/viranhaltijoiden kokonaiskeskiansioita.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi vuoden 2020 henkilöstökertomus.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Henkilöstökertomus 2020

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
henkilöstö- ja konsernijohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

HENKILÖSTÖ-KERTOMUS 2020

Vantaa

HENKILÖSTÖ-KERTOMUS 2020

4 Vantaan HR:n palvelut
12 Osaavan henkilöstön varmistaminen
20 Johtamisen ja työyhteisöjen kehittäminen
28 Kunta10
32 Terveys- ja turvallisuusjohtaminen
36 Palkkaus, palkitseminen ja kannustaminen
42 Sammandrag
46 Tunnusluvut

#töissävantaalla

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2020

Teksti	Meri Hämäläinen sekä HR:n asiantuntijat
Tilastot	Kaisa Halme, Anne-Maria Kuronen
Taitto	Alina Tirkkonen
Kansikuva	Jyri Huhtala
Paino	Trinket oy

TAULUKOISSA KÄYTETYT LYHENTEET

Kaku	Kaupunkikulttuurin toimiala
Sote	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Kaso	Kasvatuksen ja oppimisen toimiala
Kato	Kaupunkiympäristön toimiala
Kajo	Kaupunkistrategian ja johdon toimiala
Kupela	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

ISOJEN MULLISTUSTEN VUOSI – KORONA HAASTOI JA OPETTI PALJON

Vuosi 2020 jää historiaan vuosisadan pahimman pandemian vuotena, jollaista ei olisi uskonut kohtaavansa nykymaailmassa. Vuosi on aivan varmasti vaikuttanut meidän jokaisen työhön ja vapaa-aikaan.

Korona on tuonut työtehtäviin jonkun uuden painotuksen tai priorisoinnin. Noin neljäsataa meistä vaihtoi jopa työtehtäviä tilapäisesti kaupungin sisällä, kun korona sulki valtioneuvoston päätöksellä tiettyjä kunnallisia palveluita keväällä ja joulukuussa. Korona myös laittoi kehittämään nopeasti uusia työtehtäviä, työskentelytapoja ja jopa uusia tapoja tuottaa tuttuja palveluitamme. Lisäksi korona on muuttanut voimakkaasti työyhteisöjen dynamiikkaa ja toimintatapoja: osa on ensi kertaa ollut etätöissä ja osa uusissa työtehtävissä erilaisin turvavarustein. Maskit ja tehostettu käsihygienia ovat tulleet tutuiksi – lisäksi fyysisen etäisyyden pitäminen.

Työssä on pitänyt kehittää uusia taitoja ja tapoja tehdä töitä. Etäpalvelut ja etäkokoukset varmaan jäävät elämään. Osa työkavereista on etääntynyt toisistaan ja osa taas lähentynyt etätapaamisissa. Keväällä pidimme kamerat kiinni, mutta syksyllä huomasimme, että ilmeitä voi paremmin ”aistia”, kun kameran pitääkin auki.

Yhdessä on jaettu läsnä tai etänä omia tunteita koronan takia: pelkoa, yksinäisyyttä ja toisaalta työtoverin tai esimiehen arvostusta. Elokuussa nähtiin ihania kohtaamisia ja haleja olisi jaettu, jos ei olisi pitänyt silloinkin noudattaa turvaetäisyyksiä. Tärkeintä kaikessa on kuitenkin ollut se, ettei työkaveria ole jätetty yksin ja tunteista on saanut ja pitänytkin puhua. Lisäksi on ollut tärkeää huomata, että me ihmiset suhtaudumme asioihin hyvinkin eri lailla. Toiselle muutos on aidosti mahdollisuus tai positiivinen haaste, toiselle sama asia on uhka tai epämukava asia.

Se, mihin korona on vaikuttanut ikävästi, on ollut koulutuspäivien väheneminen reilusti: moni koulutustilaisuus siirrettiin ja osasta on jouduttu luopumaan, koska korona on aiheuttanut niin paljon lisätehtäviä. Lisäksi osan on pitänyt sopeutua siihen, että lomia ei ole voinut paljoa suunnitella etukäteen ja lomanviettotapoja on laitettu uusiksi: kotimaa, koti ja mökkeily on korostunut.

Yksityiselämämmekin on muuttunut: ei ole ollut lupa tavata entiseen tapaan ystäviä, harrastaa tai matkustaa. Moni on kuitenkin aloittanut uusia harrastuksia: nikkarointi, puutarhanhoito, leipominen ja ulkoilu ovat tulleet monen elämään. Ikääntyneemmät sukulaiset on opetettu käyttämään videoita ja uudenlaisia viestikanavia: joskus yhteydenpito on voinut jopa tiivistyä.

Kunta 10-työhyvinvointitutkimus toteutettiin syys-lokakuussa. Jännitin, miten korona vaikuttaa tuloksiin. Ei mainittavasti, koska tuloksemme olivat parantuneet melko paljon kahdessa vuodessa. Samoin sairauspoissaolot pysyivät vuoden 2019 tasolla – sosiaali- ja terveystoimessa jopa laskivat. Hyvästä kannattaa pitää kiinni ja sen eteen kannattaa meidän kaikkien tehdä jatkossakin työtä. Sillä tyytyväinen ja hyvinvoiva työntekijä säteilee hyvänä palveluna myös asiakkaillemme.

Kuten olen kuvannut, korona on merkinnyt työelämässä hyvin erilaisia asioita. Koronasta ja sen tuomista haasteista huolimatta saimme yhdessä aikaan hienoja asioita, myös ihan uusia innovaatioita!

Kirsi-Marja Lievonen,
henkilöstö- ja konsernijohtaja

VANTAAN HR:N PALVELUT

Vuosi 2020 oli HR:lle ja sen asiakkaille isojen uudistusten vuosi: toimintansa aloitti keskitetty asiakaspalvelu ja keväällä otettiin käyttöön odotettu sähköinen palvelukanava kaikille muille paitsi sosiaali- ja terveystoimen asiakkaille, koska heidän osaltaan henkilöstöasioiden tuki ei ollut vielä keskitetty. Vuoden aikana tuettiin toimialoja ja palvelualueita Uusi Vantaa -muutoksessa sekä luotiin uusia käytäntöjä ja ohjeita koronatilanteessa.

SUURTEN UUDISTUSTEN POIKKEUKSELLINEN VUOSI

Organisaatiouudistuksen myötä myös Vantaan HR aloitti uudella toimintamallilla vuoden 2020 alussa. Palveluita tarjoaa nyt kolme palveluyksikköä. Kehittämispalveluiden palveluyksikkö vastaa osaamisen sekä työhyvinvoinnin ja työsuojelun kehittämisestä, johtamis-, esimies- sekä työyhteisökehittämispalveluiden järjestämisestä kaupunkitasoisesti sekä työterveyspalveluiden tilaamisesta henkilöstölle. Työnantajapalveluiden vastuulla on muun muassa kaupungin työnantajalinjausten valmistelu, työehtosopimusten tulkinta, palvelussuhdejuridiikka sekä palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät. Työnantajapalveluiden rekrytiimi tukee esimiehiä uusien osaajien rekrytoinnissa ja saatavuustyössä. Toimialojen HR-palvelut puolestaan on toimialojen tukena palvelussuhde- ja palkka-asioissa.

Uusi asiakaslähtöinen toimintamalli

HR:ssä otettiin siis käyttöön uusi toimintamalli, jota oli rakennettu palvelumuotoilun ja asiakastyöpajojen avulla yhdessä käyttäjien kanssa. Toiveena oli aikaisempaa helpompi yhden luukun malli, jotta esimiehen ei tarvitse tietää kenelle tai mihin yhteissähköpostiin kysymys pitää lähettää. Esimiesten tukena erilaisissa henkilöstöhallinnon kysymyksissä on ollut siis keskitetty HR-asiakaspalvelu. Keskitetty asiakaspalvelu tarjoaa entistä laajempaa asiakaspalvelua, sillä palvelun taustalla on nyt koko moniammatillinen HR-verkosto. Keskitetyssä asiakaspalvelussa on käytössä kaksi palvelukanavaa: sähköinen kanava sekä puhelinnumero akuuteimmille kysymyksille.

Uudessa palvelumallissa on tavoitteena enemmän aikaa vaativaan asiantuntijatyöhön. Toimialoille on nimetty omat asiantuntijat, joihin esimiehet voivat olla suoraan yhteydessä saadakseen tukea erikseen määritetyissä HR-asioissa. Palvelualueelle nimetty henkilöstökonsultti toimii ylimmän johdon kumppanina erityisesti tulkintakysymyksissä sekä uusien ratkaisujen valmistelussa. Osaamisen johtamisen ja kehittämisen asioissa toimiala- ja palvelualuejohdon kumppanina toimii nimetty kehittämiskonsultti. Lisäksi toimialoille on nimetty omat työkyky- ja työsuojeluasiantuntijat.

Uuden toimintamallin valmistelua myös sosteriin

Kaupungin johtoryhmän linjauksesta valmisteltiin syksyllä myös sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöasioiden keskittämistä ja palveluiden muokkaamista osaksi keskitettyä HR-asiakaspalvelua. Tässä tarkoituksessa pidettiin kaksi työpajaa sosterin päälliköille/esimiehille sekä sosterin henkilöstöyksikön edustajille. Keskittä-

”Esimiesten tukena on koko moniammatillinen HR-verkosto.”

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

minen päätettiin toteuttaa, jotta sosiaali- ja terveystoimen HR-palvelut kehittyisivät ja päällekkäinen työ loppuisi. Lisäksi palvelukanava avataan vuoden 2021 alussa myös sosterin asiakkuuksille.

Yhteydenotto HR-asioissa entistä helpompaa

HR:n uudelle sähköiselle palvelualustalle tuli vuoden aikana palvelupyyntöjä yhteensä yli 24 000 kappaletta. Eniten kysyttiin palkoista, palvelussuhteista ja rekrytoinnista. Hyötynä palvelukanavassa on, että esimies voi tehdä palvelupyynnön milloin tahansa ja hän myös näkee reaaliajassa, milloin palvelupyyntö on otettu käsittelyyn ja missä vaiheessa käsittely on. Palvelupyyntöön on koottuna kaikki asiaan liittyvät viestit samaan kokonaisuuteen. Yksi iso parannus on myös, että HR-palvelukanava ei ole yhtä haavoittuvainen systeemi kuin asioiden hoitaminen henkilökohtaisista sähköposteista; nyt asiakaspalvelijat pääsevät kanavan kautta pyyntöihin käsiksi.

Avointen palvelupyyntöjen lisäksi HR-palvelukanava palvelee esimiehiä täyttölupaprosessin käynnistämisessä, tehtäväkuvauksen laatimisessa, vakanssimuutosten valmistelussa, tutkintotodistusten toimittamisessa sekä työkokemukseen perustuvien lisien hakemisessa. Palvelukanavan kehitystyötä jatkettiin myös korona-aikana suunnitellussa aikataulussa ja palveluita otettiin valikoimaan pitkin vuotta: esimiesten HR-tuen tarve lisääntyi koronaan liittyvien kysymysten myötä ja sähköinen palvelu koettiin entistä tärkeämmäksi etätyön lisäännyttyä.

Sähköinen HR-palvelukanava palvelee tietyissä asioissa myös muita kuin esimiehiä: työntekijät voivat kysyä omista palkanmaksuun liittyvistä asioista (esim. verokorttiasiat ja työkokemuslisän hakeminen). Palvelukanavan kautta työntekijöiden asiat ovat hoituneet jopa aiempaa nopeammin, eikä työntekijöiden ole enää tarvinnut jonottaa puhelinpalveluun. Toimintatapa on myös varmistanut sen, että esimiesten akuutit puhelut tavoittavat keskitetyn asiakaspalvelun. Lue lisää sivun 11 casejutusta.

Kaupunkitasoinen resurssikeskus pystyyn parissa päivässä

Keväällä koronaepidemian alkaessa kaupungin työpisteitä jouduttiin sulkemaan valtioneuvoston linjausten vuoksi. Tällöin osa henkilöstöstä jäi ilman työtehtäviä. Samaan aikaan esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa työmäärä lisääntyi. Vantaalla on tapana, että haastavia tilanteita yritetään ratkaista niin, että henkilöstön asema ja palveluiden sujuvuus pyritään turvaamaan. Vantaa käynnistikin nopeasti kaupunkitasoisen resurssikeskuksen siirtämään vailla työtä jääneitä työntekijöitä sinne, missä tarvittiin lisää tekijöitä. Resurssikeskuksessa toimialojen HR-palveluiden viisi henkilöä valmisteli siirtoja yhteistyössä työntekijöitä lähettävien ja vastaanottavien esimiesten kanssa. Valtaosa siirtyneistä oli varhaiskasvatuksen lastenhoitajia, joilla on lähihoitajan koulutus tai kaupunkikulttuurin työntekijöitä.

Valmista mallia ei ollut, vaan resurssikeskus ja perehdyttäminen rakennettiin juuri tähän tarpeeseen. Toiminta käynnistettiin tiukassa aikataulussa: ensimmäiset resurssikeskuksen kautta siirtyneet työntekijät aloittivat uusissa tehtävissään jo viikon kuluttua siitä, kun ajatus resurssikeskuksesta oli nostettu esiin kaupungin häiriötilanteiden johtoryhmässä. Kevään aikana toisiin tehtäviin siirtyi reilut 340 henkilöä resurssikeskuksen kautta. Lue lisää resurssikeskuksesta sivun 8 casejutusta.

RIIKKA ÅSTRAND

Kaupunkikulttuurin uutta toimialaa suunniteltiin yhdessä helmikuussa 2020 koko henkilöstön kehittämispäivässä.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

UUTTA RAKENTAMASSA KOKO TOIMIALAN VOIMIN

Vuoden 2020 alussa Vantaan organisaatio uudistui, ja tämän myötä myös toimialat ja palvelualueet ovat työstäneet rakenteitaan uusiksi yhteisen pohjan ja Uusi Vantaa -muutostuen avulla. Pohdittavia kysymyksiä ovat olleet esimerkiksi, miten uuden organisaation toimintaa halutaan johtaa, millaisia käytäntöjä luodaan ja miten toimintatapa lopulta kuvataan. Vantaan johtamisjärjestelmäkuvauksissa määritellään yhteiset toimintaperiaatteet, rakenteet, prosessit ja työvälineet.

Kokonaan uutena toimialana aloitti Kaupunkikulttuuri, joka pitää sisällään neljä palvelualuetta: Kirjasto- ja asukaspalvelut, Kulttuuri, Liikunta ja Nuoriso. Uutta toimialaa, sen toimintatapoja ja johtamiskäytäntöjä on rakennettu perustuksista asti monella tasolla ja vahvasti osallistavalla otteella: osa työstä on tehty tiiviillä johtoryhmällä, osa yhdessä kaikkien palvelualueiden johtoryhmien kesken ja osa jopa koko henkilöstön voimin.

– Startti uuden rakentamiselle otettiin syyskuussa 2019. Silloin koottiin yhteen tulevan toimialan esimiehiä ja hallintoa, yhteensä noin 60 henkilöä. Tuolla porukalla pohjustimme tulevaa ja keräsimme jo kokoon ideoita ja toiveita uudelle toimialalle, muistelee kaupunkikulttuurin toimialan johtoryhmä.

Loppuvuosi 2019 ja alkuvuosi 2020 työskenneltiin toimialan tiiviillä johtoryhmällä. Käsittelyssä oli paljon muun muassa konkreettisia johtamiseen ja rakenteisiin liittyviä kysymyksiä. Tämän jälkeen mukaan otettiin laajempi joukko: kaikkien palvelualueiden johtoryhmät sekä lopulta koko henkilöstö. Laajennetulla johtoryhmällä pohdittiin erityisesti kaikkiin palvelualueisiin liittyviä poikkileikkaavia teemoja ja toimintoja.

Kaupunkikulttuurin toimiala hyödynsi aktiivisesti uuden kokonaisuuden ja johtamisjärjestelmän rakentamisessa organisaatiouudistuksen yhteydessä tarjolla ollutta Uusi Vantaa -muutostukea. Konsultti on ollut mukana muun muassa fasilitoimassa tilaisuuksissa, työpajoissa ja johtoryhmän työskentelyssä.

Visio syntyi koko henkilöstön ideoimana

Helmikuussa 2020 koko kaupunkikulttuurin toimialan 600 työntekijän vahvuinen joukko kokoontui Vantaan Energia Areenalle ideoimaan yhdessä tulevaa. Kehittämispäivän tarkoituksena oli rakentaa toimialan tavoitteita ja kehittää vuoropuhelua eri palvelualueilla työskentelevien välillä.

– Meillä oli todella innostunut ja energinen startti yhteiseen tekemiseen. Tutustuimme toisiimme ja työstimme porukalla toimialan visiota, tavoitteita ja yhdessä tekemisen tapoja. Keskusteluista ja ryhmätöistä nousi monta hyvää ideaa jatkotyöstöön, kertoo apulaiskaupunginjohtaja **Riikka Åstrand**.

– Visioprosessi oli aidosti osallistava ja jokaisella oli mahdollisuus esittää ideoita. Olemme saaneet paljon positiivista palautetta kehittämispäivästä ja sitä seuranneesta työskentelystä, jatkaa toimialan yhteisten palveluiden päällikkö **Leena Rusanen**.

Syksyllä 2020 järjestettiin vielä kaikille avoin loppuäänestys toimialan visiosta, joka oli muotoiltu yhteisen ideoinnin pohjalta: Elämä Vantaalla on luovaa ja aktiivista – yhdessä tekemällä syntyy kukoistava kaupunkikulttuuri.

Reunaehdot tekemiselle on luotu, ja seuraavaksi on aika alkaa jalkauttaa suunnitelmia. Toiveena on, että pian päästäisiin taas lisäämään kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta – siis juuri sitä, mihin työ kaupunkikulttuurissa vahvasti pohjaa. Suunnitteilla on muun muassa esimiesfoorumi sekä koko henkilöstön säännölliset alueelliset Kakukahvit.

KORONA-AJAN RESURSSIKESKUS YHDISTI TYÖN JA TEKIJÄN

Korona mullisti työnteon myös Vantaalla. Toisaalla työmäärät moninkertaistuivat, toisaalla kaikki taas seisahtui yhtäkkiä. Epidemian alkaessa Vantaa käynnisti nopeasti resurssikeskuksen siirtämään vailla työtä jääneitä työntekijöitä sinne, missä tarvittiin kiireen keskellä lisää tekijöitä.

– Mitään valmista mallia tällaisen tilanteen varalle ei tietenkään ollut, joten ei auttanut kuin kääriä hihat ja ryhtyä ratkomaan asioita. Toimintamalli syntyi aikaansaavalla porukalla rivakasti ja ensimmäiset resurssikeskuksen kautta siirtyneet työntekijät aloittivat uusissa tehtävissään jo viikon kuluttua siitä, kun ajatus resurssikeskuksesta oli nostettu esiin, kertoo palvelussuhdepäällikkö **Kirsi Korppi**.

Toimialojen HR-palveluiden viisi henkilöä valmisteli siirtoja tiiviissä yhteistyössä työntekijöitä lähettävien ja vastaanottavien esimiesten kanssa. Kevään aikana toisiin tehtäviin siirtyi reilut 340 henkilöä resurssikeskuksen kautta.

– Vaikka hyppäsimme tähän hommaan lennosta, olivat kaikki todella sitoutuneita ja yhdessä prosessia saatiin kehitettyä sujuvaksi ja mahdollisimman hyvin kaikkia palvelevaksi, kertoo henkilöstökonsultti **Hanna Larne**.

– Uudenlainen yhteistyö avasi paljon omaa ajattelua ja tutustutti kenttään monipuolisesti. Monia asioita oppi ajattelemaan eri perspektiivistä kuin ennen. Kokemuksesta on varmasti paljon hyötyä myös resurssikeskuksen työn ulkopuolella, jatkavat **Katja Lukkari** ja **Kaisa Räisänen**.

Päivät olivat hektisiä ja uusia tilanteita tuli eteen tiuhaa tahtia, mutta vastauksia etsittiin ja löydettiin yhdessä.

– Rankka rutistus, mutta siitä seurasi isoja onnistumisen tunteita. Jos poikkeustilanteita vielä joskus tulee, meillä on jo valmiita yhteistyörakenteita ja olemme paljon valmiimpia toimimaan, resurssikeskuksen porukka tiivistää.

Lisäresurssit toivat helpotusta kiireiseen aikaan

Tiemestari **Tomi Ollikaisen** tiimissä oli keväällä alkamassa vuoden vilkkain rupeama, kun oli aika alkaa laittaa kaupunkia kesäkuntoon talven jäljiltä. Samaan aikaan maalis-huhtikuussa oli käynnissä koronan pahin vaihe ja moni kaupungin työntekijä oli jäänyt väliaikaisesti ilman työtehtäviä, kun palveluita oli suljettu.

Katujen kunnossapidossa huomattiin, että heillä voisi olla mahdollisuus tuoda yhteen vailla tekijää olevan työ ja vailla työtä oleva tekijä. Kaupungin resurssikeskuksen kautta katujen kunnossapitoon saatiinkin suljetuista yksiköistä työntekijöitä auttamaan kevään kiireissä.

– Meille siirtyi väliaikaisesti neljä henkilöä muun muassa korjaamaan liikennemerkkejä, keräämään aurausviittoja ja tekemään katujen kevätpesua. Lisäkäsipareista oli todella hyötyä, sillä talven jäljiltä tekemistä on yleensä paljon, Ollikainen kertoo.

Ollikaisen kokemus kevään henkilöstösiirroista ja siihen liittyvästä yhteistyöstä eri tahojen kanssa on positiivinen. Hänen mukaansa kaikki sujui joustavasti.

– Resurssikeskus ohjasi meille työntekijän, hoiti tarvittavat paperityöt ja siirtoon liittyvien asioiden selvittelyn. Joitain yksityiskohtia sovimme sitten lähettävän esimiehen kanssa. Meille vastaanottajina jäi tehtäväksi perehdyttää ja ohjata uusia työntekijöitämme. Hienoa, että saimme heidät joukkoomme!

Tiemestari Tomi Ollikaisen tiimiin siirtyi keväällä 2020 väliaikaisesti neljä henkilöä muun muassa korjaamaan liikennemerkkejä, keräämään aurausviittoja ja tekemään katujen kevätpesua.

SAKARI MANNINEN

Poikkeusaikaan joukko ohjeita ja linjauksia

HR:n palveluissa korostui keväällä koronatilanne: uudistunut työarki Vantaan kaupungilla vaati pyöriäkseen joukon uusia käytäntöjä, ohjeistuksia ja linjauksia. Lyhyellä varoitusajalla valmisteltiin linjauksia muun muassa poikkeusajan etätyöstä, sairauspoissaolokäytännöistä, rekrytoinneista, karanteenitilanteista sekä sisäisistä koulutuksista ja valmennuksista. HR tiivisti sisäistä yhteistyötään ja kokoontui Teamsin kautta etenkin keväällä tiuhaan tahtiin, jopa pari kertaa viikossa, valmistelemaan monen asiantuntijan voimin tilanteen vaatimia toimenpiteitä.

Varsinaisten linjausten ja ohjeiden lisäksi intraan koottiin laajasti tukimateriaalia niin esimiehille kuin henkilöstölle muun muassa jaksamiseen, muutokseen ja etätyöhön liittyen. HR-viestintää tehostettiin poikkeustilanteessa niin, että henkilöstöön sekä esimiestyöhön vaikuttavista muutoksista kerrottiin sekä intrassa että laajalla sähköpostijakelulla.

Uusi verkko-oppimisympäristö käyttöön

Lokakuussa 2020 otettiin käyttöön uusi verkko-oppimisympäristö, jota voidaan käyttää laajasti sisäisissä koulutuksissa, valmennuksissa ja laajoissa perehdytysohjelmissa. Verkko-oppimisympäristö on Itslearningin toteuttama, ja Vantaalla sen nimeksi annettiin Oppiva. Tavoitteena Oppivassa on luoda digitaalisia toteutuksia, joita on helppo ja mukava opiskella. Kaupunkitasoisesti Oppivassa voidaan luoda yhtenäisiä oppimissisältöjä ja koulutuksia eri kohderyhmille tai koko henkilöstölle yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Toimialat ja palvelualueet voivat tuottaa Oppivaan myös omia oppimissisältöjä ja koulutuksia työntekijöilleen ja ammattiryhmilleen. Ensimmäisenä Oppivaan avattiin HR-perehdytys esimiehille. Tämän lisäksi aloitettiin kaikkien uusien työntekijöiden perehdytyksen siirto verkko-oppimisympäristöön. Lue lisää Oppivasta sivun 23 casejutusta.

Robotti apuun rutiinitöissä

HR:n ohjelmistorobotti Reima jatkoi hyvin alkanutta työtään myös vuonna 2020. Robotin hoidettavaksi on annettu monia rutiinitehtäviä, jotka yleensä vievät paljon asiantuntijoiden ja esimiesten aikaa. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi tietojen vienti järjestelmästä toiseen sekä erilaisten muistutusviestien lähettäminen. Vuonna 2020 Reima-robotti sai jälleen uusia HR-tehtäviä, kuten esimerkiksi rekrytoinnissa valitun henkilön hakemuksen ja hakijayhteenvedon tallennus Laura-rekrytointijärjestelmästä Astaan sekä poissaolotietojen viesti eHijatista Aikajana-työaikajärjestelmään.

Tukea osallistavan muutoksen johtamiseen

Kaupungin organisaatiorakenne muuttui 1.1.2020. Uudistuksen tueksi koottiin vuonna 2019 kattava muutostuen kokonaisuus, johon kuuluu muun muassa johtoryhmä- ja yksilöcoachingia, muutostyöpajoja sekä johtamisjärjestelmätyöskentelyä. Uusi Vantaa -muutostukea on ohjannut HR:n kehittämispalvelut, ja mukana on ulkoisia puitesopimuskumppaneita toteuttamassa muun muassa konsultointia, valmennusta ja fasilitointia. Hankkeeseen saatiin Kevan työelämän kehittämisrahaa.

Muutostukimallin perustana oli se, että yksilö-, työyhteisö- sekä organisaatiotasoja kehitetään samaan aikaan. Hankkeella

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

haluttiin tukea ja auttaa muutoksen toteutumista sekä vahvistaa ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia muutokseen. Tavoitteena oli saada ihmiset osallistamisen kautta yhdessä rakentamaan uutta organisaatiota ja johtamisjärjestelmää. Muutostukea oli saatavilla myös vuonna 2020: uuden organisaation rakentamiseksi pidettiin erilaisia työpajoja sekä tuettiin uusien toimialojen ja palvelualueiden toiminnan kehittämistä ja johtamisjärjestelmän kuvaamista. Koronan vuoksi osa työpajoista jouduttiin kuitenkin perumaan tai siirtämään ja osa pidettiin virtuaalisesti.

Yksi organisaatiouudistuksen tavoitteista oli, että johtaminen olisi entistä yhdenmukaisempaa ja strategiaa tukevaa. Uusi Vantaa -organisaation uuden johtamisjärjestelmän rakentamiseksi luotiin yhtenäinen kuvauspohja, joka perustui Vantaan kaupungin ammatillisen johtamisen johtamisjärjestelmäviitekehykseen. Tämä loi yhtenäisen dokumenttipohjan ja työrungon kaikille toimialoille ja foorumeihin. Yhteinen ja kattava johtamisjärjestelmän kuvaus yhtenäisti työskentelyä ja rakennetta, vaikka itse prosesseista muotoutui kin kaikista vähän omanlaisiaan. Vantaan johtamisjärjestelmäkuvauksissa määritellään seuraavat asiat: toimialan/palvelualueen/yksikön tehtävä, organisaatiokulttuuri, arvot ja visio, johtamisprosessi sekä johtamisen rakenteet, organisaatiorakenne ja yhteiset käytännöt. Uusi Vantaa -muutoksesta ja johtamisjärjestelmätyöstä pääset lukemaan lisää sivun 7 casejutusta.

HR esimiesten ja työyhteisöjen tukena

Vuosittain seurataan, kuinka HR-asiantuntijoiden tekemä asiakastyö jakautuu kaupungin toimialojen välillä. Vuonna 2020 kaupunkitasoisen asiakastyön osuus oli 41 prosenttia (vuonna 2019 osuus 60 prosenttia). Toimialojen välillä HR:n asiantuntijoiden asiakastyöhön käyttämä aika jakautui vuonna 2020 seuraavasti: kasvatus ja oppiminen 26 prosenttia, sosiaali- ja terveydenhuolto 14 prosenttia, kaupunkistrategia ja johto 8 prosenttia, kaupunkikulttuuri 7 prosenttia ja kaupunkiympäristö 5 prosenttia.

Vuoden haasteita

- Korona lisäsi erityisesti keväällä voimakkaasti HR:n työmäärää ohjeistusten ja resurssikeskuksen takia, siksi HR:n palvelukuvausten tekeminen intraan siirtyi vuodelle 2021.
- Koronan aiheuttamat muutokset toivat mukanaan HR-toimijoille paljon manuaalista työtä (esim. henkilöstösiirrot), johon ei ollut käytettävissä valmista automatiikka.
- HR-palvelukanavan kautta tehtiin iso määrä palvelupyyntöjä HR:n resursseihin nähden: ajoittain syntyi jonoja.
- HR:n asiakastyytyväisyyskyselyssä huomattiin, että HR-palvelukanavan hyötyjä ei ole vielä saatu voimaan, koska prosesissa on vielä kömpelyyttä ja viestintää/opastusta pitää tehostaa palvelukanavan käytössä. Lisäksi HR:n sisäinen yhteistyö vaatii kehittämistä.

SAKARI MANNINEN

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki on uuden HR-palvelukanavan tyytyväinen käyttäjä. Hän kertoo tehneensä vuoden aikana lähes 30 erilaista palvelupyyntöä.

HR-PALVELUKANAVA HELPOTTAA ESIMIEHEN ARKEA

Vantaalla otettiin vuonna 2020 käyttöön sähköinen HR-palvelukanava. Uusi yhteydenottokanava helpottaa ja nopeuttaa esimiesten HR-palvelupyyntöjen lähettämistä ja käsittelyä sekä toimii myös työntekijöille yhteydenottokanavana omaan palkanmaksuun liittyvissä kysymyksissä. Portaali kokoaa kaikki henkilön HR-asioihin liittyvät palvelupyynnöt viesteineen ja dokumentteineen yhteen paikkaan. Moniammatillisen HR-tuen äärelle pääsee helposti intran etusivun kautta ilman erillistä kirjautumista.

Yksi HR-palvelukanavaa ahkerasti käyttänyt tyytyväinen esimies on toisen asteen koulutuksen johtaja **Ari Ranki**. Hän kertoo tehneensä vuoden aikana lähes 30 erilaista palvelupyyntöä. Monet niistä ovat liittyneet muun muassa täyttölupiin ja rekrytointiin. Dokumenttien, kuten tutkintotodistusten ja uusien työntekijöiden perustietoilmoitusten toimittaminen on hoitunut näppärästi uuden yhteydenottokanavan kautta.

– HR-palvelukanavan kautta kysymyksen tai palvelupyynnön saa takuuvarmasti oikeille henkilöille vastattavaksi. Vastaukset ovat tulleet nopeasti, parhaimmillaan muutamassa tunnissa. Paljon kätevämpää kuin sähköpostitse asioiden hoitaminen, Ranki summaa.

Kiitosta Ranki antaa HR-palvelukanavan käyttäjäystävällisyydestä sekä intuitiivisesta navigaatiosta. Käyttäjä löytää etsimänsä ilman turhaa hakemista tai eksymistä. Rankin mielestä palvelusta näkee, että se on suunniteltu käyttäjien kansa. Hän kertoo itsekin olleensa mukana työpajoissa.

Helppokäyttöisyyden lisäksi Ranki on tyytyväinen siihen, että kaikki palvelupyynnöt ja niihin liittyvät viestit on koottu yhteen paikkaan ja selkeiksi kokonaisuuksiksi.

– Vanhat kysymykseni jäävät näkyviin ja voin tarvittaessa palalta niihin myöhemmin. Yleensä samat kysymykset toistuvat, ja joskus olenkin löytänyt vastauksia ihan vaan käymällä läpi vanhat palvelupyyntöni.

Palvelupyyntöjen seurantamahdollisuus puolestaan vähentää ylimääräisiä yhteydenottoja ja antaa HR-asiantuntijoille työrauhan.

– Jos esimerkiksi minun tarvitsee tietää, missä mennään hakemani täyttöluvan kanssa, voin käydä tarkistamassa sen palvelupyynnön seurannasta eikä minun tarvitse häiritä asian käsittelijää turhilla kyselyillä.

Jos jotain kehitettävää palvelukanavasta pitäisi keksiä, niin Ranki toivoisi, että myös esimiehen näkymään tulisi näkyviin kaikki asian käsittelyyn liittyvät HR-asiantuntijoiden tekemät kommentit. Ne voisivat auttaa ymmärtämään prosesseja entistä paremmin.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

OSAAVAN HENKILÖSTÖN VARMISTAMINEN

Hyvä työnantajamielikuva, onnistunut ja nopea rekrytointi, yhteistyö oppilaitosten kanssa sekä toimiva henkilöstö- ja koulutus-suunnittelu ovat keinoja varmistaa, että meillä on riittävästi oikeanlaisia osaajia oikeassa paikassa. Vuonna 2020 alkoi uudenlainen työskentely henkilöstön saatavuushaasteiden ja rekrytointiviestinnän parissa.

UUSIA KEINOJA OSAAJIEN REKRYTOIMISEKSI JA PITÄMISEKSI

Vuoden 2020 lopussa Vantaan kaupungin palveluksessa oli yhteensä 11 361 henkilöä, joista vakituisia työntekijöitä 9 135 ja määräaikaisia 2 226. Henkilöstömäärä siis kasvoi vuodessa vajaalla 300:lla, ja nämä ovat kaikki vakituisia työntekijöitä. Vuonna 2020 joukkoomme haettiin yhteensä noin 3 400 uutta työntekijää. Hakijoita tehtäviin oli kaikkiaan vajaa 35 800, joista 15 738 merkittiin hakujärjestelmään tehtäviin kelpoisiksi hakijoiksi. Hakijamäärä kasvoi 12 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna, kun taas ilmoitusten määrä pysyi lähes samana. Kesätyöilmoituksia julkaistiin vuonna 2020 yhteensä 70 kappaletta, ja hakemuksia saimme lähes 4 200 kappaletta. Kesätöissä oli yhteensä 299 nuorta.

Kaupungin palveluksesta irtisanoutui hieman vähemmän työntekijöitä kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2020 henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 7,2 prosenttia, kun vuonna 2019 se oli 7,9 prosenttia ja vuonna 2018 8,2 prosenttia. Henkilöstön pitovoima on siis parantunut jo pari vuotta putkeen.

Mielikuvatyötä monella tasolla

Työnantajamielikuvan rakentamiseen satsattiin Vantaalla paljon vuonna 2020. Henkilöstön ja konsernipalveluiden rekrytointitiimin asiantuntijat ja viestintäasiantuntija olivat toimialojen tukena ratkomassa saatavuusongelmia ja miettimässä niihin uusia keinoja. Työtä tehtiin muun muassa alakohtaisissa rekrytoinnin kehittämisryhmissä sekä kaupunkitasoisessa työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän ryhmässä. Tavoitteena on tehostaa rekrytointiviestintää ja -markkinointia, yhtenäistää prosesseja, lisätä tiedonkulkua sekä rakentaa suunnitelmallisesti positiivista työnantajamielikuvaa. Tästä työskentelystä lisää sivun 16 casejutussa.

Somea hyödynnettiin vuonna 2020 entistä aktiivisemmin rekrytoinneissa ja työnantajamielikuvan rakentamisessa. Esimerkiksi kaupungin Linkedinissä oli sisältöjä noin 40 prosenttia edemmän kuin edellisenä vuonna. Myös aihetunniste #töissävantaalla on somessa hienosti työntekijöidemme käytössä. Somemarkkinoinnissa hyödynnettiin lisäksi kumppanimme Oikotien palvelua: maksullisia kampanjoita käytettiin vajaassa 30 rekrytoinnissa. Vantaan työskentelymahdollisuuksia ja erilaisia urapolkuja esiteltiin työntekijöidemme tarinoiden kautta: etenkin saatavuushaastealojen osaajia nostettiin esiin Tarinoita Vantaalta -nettiartikkeleissa ja somessa. Rekrytointiviestintää ja -markkinointia piristetiin uusilla kuvilla, joita hyödynnettiin muun muassa somessa, yhtenäisellä tyylillä toteutetuis-

7,2%

LÄHTÖVAIHTUVUUSPROSENTTI (7,9% V. 2019)

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

sa rekrytointimainoksissa sekä virtuaalisten messujen materiaaleissa. Vuoden aikana uudistettiin lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja varhaiskasvatuksen opettajien kuvamaailmaa. Myös uusien rekryvideoiden suunnittelu käynnistettiin.

Yksi uusi avaus mielikuvatyössä oli kumppanimme Oikotien kanssa toteutetut leikkimieliset rekrypelit (varhaiskasvauksen opettaja, sosiaalityöntekijä ja kotihoidon työntekijä), joiden tarkoituksena on kertoa Vantaasta työnantajana sekä houkutella uudella tavalla työnhakijoita. Uusi kokemus oli myös virtuaaliset rekrymessut, kun koronan takia suurin osa vuoden tapahtumista siirtyi verkkoon. Syksyllä 2020 kokosimme uudella tavalla materiaalia ja asiantuntijoita virtuaalisille Varhaiskasvatus-messuille ja Nuorten lääkäreiden päiville.

Esimiehille tukea rekrytointiprosessiin ja viestintään

Vuonna 2020 tarjottiin uudenlaista tukea esimiehille laajan rekrykokonaisuuden hallitsemiseksi. Rekrytiimi ja viestintä aloittivat syksyllä Onnistunut rekrytointi -koulutuksen, jossa käytiin esimiesten kanssa läpi rekrytointijärjestelmän toiminnallisuuksia, hyvän työpaikkailmoituksen mallia, hakijakokemuksen rakentamista sekä sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien hyödyntämistä rekrytoinneissa. Ensimmäisenä olivat vuorossa päiväkodin johtajat. Koulutusta tarjotaan jatkossakin tarpeen mukaan ja erilaisiin tilanteisiin räätälöitynä.

Esimiesten ja muiden rekrytointeihin liittyvien henkilöiden työn helpottamiseksi rekrytointiprosessi kuvattiin vuonna 2020 uudella selkeämmällä tavalla. Intrasta löytyvä prosessikuvaus sisältää kaikki rekrytoinnin vaiheet, vastuuhenkilöt ja välineet ytimekkäästi esitettynä.

Henkilöstöjohtamisen laatuhankkeella haetaan tukea rekrytointeihin

Kaupunki käynnisti vuoden 2020 alussa henkilöstöjohtamisen kaupunkitasoisen laatuhankkeen, jonka keskeisiä tavoitteita ovat henkilöstön työhyvinvoinnin ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvu sekä myönteisen työnantajakuvan vahvistuminen ja rekrytoinnin tehostaminen. Taustalla on ajatus siitä, että parhaimmillaan hyvä kokemus työnantajasta heijastuu organisaation toimeenpanokykyyn ja menestykseen, sitouttaa työntekijöitä visioon, vahvistaa parhaiden osaajien houkuttelua ja työssä motivoituneena pysymistä sekä luo pohjan vahvalle asiakaskokemukselle.

Edellisen Kunta10-kyselyn tulosten ja työnantajakyselyiden pohjalta oli tunnistettu tarve kehittämistyölle tietyissä, saatavuuden kannalta hyvin kriittisissä ammattiryhmissä: lääkärit, sosiaalityöntekijät ja varhaiskasvatuksen opettajat. Jokaisen ammattiryhmän tilanne on hieman erilainen, joten tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet asetettiin ammattiryhmittäin.

Henkilöstöjohtamisen laatuhanke toteutetaan Vantaan kehittämisen mallin mukaisesti, ja hankkeelle nimettiin ohjausryhmä sekä alatyöryhmät. Alatyöryhmiksi ja kehitettäviksi teemoiksi valittiin johtamisen ja yhteisohjautuvuuden kehittäminen sekä työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän kehittäminen. Ensimmäisessä vaiheessa ulkopuolinen konsultti teki lähtötilanteen kartoituksen, jonka tulosten pohjalta tarkennettiin tavoitteet ammattiryhmittäin sekä suunniteltiin erilaisia kehittämispolku-

ARYA WICAKSONO

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

KIELIPOLKU-MALLISSA VIERASKIELISTEN TYÖSUOMI KEHITTYY TYÖKAVEREIDEN TUELLA

Vantaalla pilotoitiin keväällä 2020 Kielipolku-mallia, joka tarjoaa vieraskielisille työntekijöille tavan oppia kieltä juuri oman työn tarpeisiin. Mallissa oma työyhteisö pyrkii tukemaan ja ohjaamaan vieraskielisen työkaverinsa suomen oppimista työpaikalla, työtehtäviin liittyvissä asioissa. Kielenoppija pääsee pohtimaan työkavereiden kanssa, millaisia asioita ja kielenkäyttötilanteita juuri hänen kannattaa harjoitella. Koko työyhteisö perehdytetään kielitietoiseen toimintamalliin ja selkokieliseen viestimiseen.

Kielipolku-mallia pilotoitiin Katriinan sairaalassa ja Malminityn asumisyksikössä. Osastonhoitaja **Maija Rantala** ja sairaanhoitaja **Alijana Kamenica** kertovat, että Katriinan sairaalassa kokeilusta innostuttiin toden teolla. Mukaan lähti heti viisi osastoa ja kymmenkunta innokasta kielenoppijaa.

– Kun huomasin, että tällainen kokeilu on tulossa, otin esimieheeni yhteyttä. Pohdimme ylihoitajan kanssa, että tällainen mahdollisuus kannattaa hyödyntää laajemminkin. Alalla on työvoimapulaa, ja on tärkeää, että vieraskieliset työntekijät saavat otettua työkielen haltuun. Haluamme tukea heidän pärjäämistään konkreettisissa tilanteissa, Maija Rantala kertoo.

– Perinteisesti kielenoppiminen on ollut kielenoppijan vastuulla. Nyt koko työyhteisö on mukana, ja meitä opetetaan toimimaan niin, että kielenoppiminen mahdollistuu ja helpottuu. Menetelmä on pedagogisesti kehittynyt ja vuorovaikutteinen.

Maija Rantala ja Alijana Kamenica kertovat, että jo heti alussa Kielipolku-malli rohkaisi ihmisiä keskustelemaan ja kielenoppijat nostivat asioita esiin uudella tavalla.

Malli syntyi yhteistyöllä

Kielipolku-malli on rakennettu usean tahon yhteistyönä: mukana on suunnittelijoita Vantaan HR:stä, Taitotalolta, aikuisopistolta sekä tietenkin työyhteisöistä.

– Ennen pilotin alkamista suunniteltiin käytäntöjä yhdessä osallistuvien työyhteisöjen edustajien kanssa työpajoissa, joissa käytiin läpi muun muassa kielitietoista ohjausta ja kielenoppimisen tukemista, kertoo Kielipolku-mallin toteutuksen suunnittelija, Taitotalon S2-kouluttaja **Elena Wernick**.

Työyhteisössä tapahtuvan oppimisen lisäksi erilaisia työtehtäviin liittyviä kielenkäyttötilanteita käytiin läpi Katriinan sairaalan ja Malminityn asumisyksikön suomen kielen ryhmissä, joita ohjasivat Taitotalon kouluttajat.

Vantaan kaupungin henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue oli mukana 2019-2020 Opetushallituksen rahoittamassa Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeessa, jonka tavoitteena on auttaa korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia työelämään. Kielipolku-pilottikokeilu rahoitetaan osittain Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeen budjetista.

Kuvassa Katriinan sairaalassa työskentelevät Maija Rantala ja Alijana Kamenica sekä Kielipolku-mallin toteutuksen suunnittelija, Taitotalon S2-kouluttaja Elena Wernick.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

CASE

SAATAVUUSHAASTEIDEN KIMPPUUN USEAN ASIANTUNTIJAN VOIMIN

Vuonna 2020 HR:n rekrytiimi, viestintä ja varhaiskasvatuksen asiantuntijat yhdistivät osaamisensa varhaiskasvatuksen opettajien saatavuushaasteiden ratkomiseksi. Samanlaista yhteistyötä tehtiin myös lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja kotihoitajien rekrytoinnin edistämiseksi.

Varhaiskasvatuksen rekryryhmä kokoontui säännöllisesti, vähintään parin kuukauden välein työstämään vuosisuunnitelmaa. Vuoden 2020 aikana ideoitiin muun muassa sisältöä työntekijöidemme uratarinoihin, paketti virtuaalisille messuille, leikkimielinen rekrypeli varhaiskasvattajille sekä uusia tapoja kampanjoida somessa ja näkyä eri viestintäkanavissamme. Tarpeelliseksi nähtiin myös keksiä keinoja hyödyntää yhdessä haussa ylijääneitä hakijoita muissa rerytoinneissa.

– Antoisinta on, kun voidaan vaihtaa ajatuksia ja näkökulmia eri palvelualueilta tulevien kanssa. Ajattelen, että näin löydetään tällä hetkellä haasteelliseen rekrytointitilanteeseen parhaat uudenlaiset ideat, kertoo varhaiskasvatuspäällikkö **Mikael Kokljuschkin**.

– Työskentely ryhmässä on sujuvaa ja keskustelussa jokaisen ääntä kuunnellaan. Kun koolla on joukko erilaisia osaajia, saadaan asioita oikeasti vietyä eteenpäin. Viestintä ja rekrytointi ovat olleet tosi aloitteellisia ja tukeneet vahvasti varhaiskasvatusta eri teemoissa, jatkaa varhaiskasvatuksen asiantuntija **Elli Kiisto**.

Kun ihmiset ovat tulleet tutuiksi, on ryhmän jäseniä ollut helppo lähestyä myös varsinaisten tapaamisten välillä. Tämä on parantanut tiedonkulkua ja keskustelu on myös lisännyt osaamista puolin ja toisin. Varhaiskasvatuksen rekryryhmän työskentely pääsi koronasta huolimatta ensimmäisenä vuonna hyvin vauhtiin.

– On ollut mukava nähdä miten asiat menevät eteenpäin ja kuinka paljon on saatu aikaan porukalla vuoden aikana, kiteyttää rekrytointikonsultti **Sirpa Mikkola**.

Tulevana vuonna työskentelyn keskeisiä teemoja ovat varmasti ainakin opiskelijoiden mielenkiinnon herättäminen Vantaan varhaiskasvatusta kohtaan, positiivisen harjoittelukokemuksen kehittäminen, virtuaalisten rekrytapahtumien entistä parempi hyödyntäminen sekä hyvän työnantajamielikuvan rakentaminen erityisesti työntekijöidemme tarinoiden ja mielenkiintoisten ilmiöiden kautta.

Varhaiskasvatuksen rekrymarkkinointiin käytettäviä kuvia uudistettiin syksyllä 2020. Kuvassa Tikkurilan päiväkodin pihalla kuvauksiin osallistuneita varhaiskasvatuksen opettajia.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

SAKARI MANNINEN

ja toteutusvaiheeseen.

Palvelualueiden johtoryhmissä on käynnistetty johtamis- ja esimiesmiestyön kehittämisen suunnittelu alkukartoituksen ydinkohtien pohjalta. Vuoden 2020 aikana on tehty esimerkiksi seuraavaa: Perhepalveluissa on muun muassa käynnistetty esimiestyön ja johtoryhmän kokonaisvalmennusohjelma, toteutettu sosiaalityöntekijöiden sitouttamisohjelmaa ja lastensuojelun perehdytysohjelmaa sekä valmisteltu urapolkumallia. Varhaiskasvatuksessa on aloitettu Superpäiväkotien johtamismallin levittäminen valmennusohjelmineen sekä suunniteltu valmentavan johtamisotteen laajentamista yhteisohjautuvuuden suuntaan. Terveyspalveluissa puolestaan on kiinnetty huomiota muun muassa retoriikkaan ja esimiespuheeseen, selvitetty johtamisen valmennusohjelman aloittamista, strategisen johtamisen osalta on jalkautettu visiota ja vahvistettu arjessa tiedolla johtamista sekä työn hallinnan osalta kehitetty parempaa asiakasohjausta. Yleisenä keskusteluna noussut esiin voimakas tarve esimiestukeen sekä tiimityön merkitys. Jokaisessa ammattiryhmässä on myös oma rekrytointia ja viestintää tukeva ryhmä ja nämä ryhmät tekivät aktiivisesti työtä koko vuoden 2020.

Hankkeelle asetetuissa Kunta10-mittaritavoitteissa (työnantajan suositteleminen, vaikutusmahdollisuudet, vapauden ja vastuun suhde) on jokaisessa ammattiryhmässä ja jokaisessa mittarissa tapahtunut vuonna 2020 parannusta, osittain merkittävääkin. Hanke jatkuu vuoden 2021.

Tavoitteena monimuotoinen henkilöstö

Vantaan kaupungin työntekijöistä 6,8 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia (Tilastokeskuksen vuoden 2019 tieto). Lisäys vuoden takaiseen on vajaa yksi prosenttiyksikkö, joka on suurin muutos viiteen vuoteen. Vantaan tavoitteena on lisätä vieraskielisten työntekijöiden määrää. Henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualue olikin mukana 2019–2020 Opetushallituksen rahoittamassa Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeessa, jonka tavoitteena on auttaa korkeasti koulutettuja maahanmuuttajia työelämään. Vuonna 2020 Vantaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla pilotoitiin Kielipolku-mallia, joka tarjoaa vieraskielisille työntekijöille tavan oppia kieltä työn tarpeisiin ja oman työyhteisön tuella. Lisää pilotista pääset lukemaan sivun 15 casejutusta.

Myös anonyymi rekrytointi on yksi tapa lisätä henkilöstömme yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja laajaa monimuotoisuutta. Menetelmässä rekrytoija ei näe hakijan nimeä, sukupuolta, syntymäaikaa, yhteystietoja tai valmistumisvuotta. Näin huomio keskittyy osaamiseen. Vuoden 2020 tavoitteena oli vakiinnuttaa anonyymi rekrytointi pysyväksi rekrytointitavaksi. Tavoite saavutettiin hienosti: menetelmää käytettiin yli 50 erilaisessa rekrytoinnissa. Määrä tuplaantui edellisvuodesta.

Opiskelijoiden palaute ja osaaminen käyttöön

Yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa on Vantaalla osa ennakoivaa rekrytointia. Tavoitteena on kehittää polkuja opinnoista työelämään ja näin turvata osaavan henkilöstön saatavuutta. Myös poikkeusvuonna 2020 kävimme säännöllistä keskustelua oppilaitosten kanssa ja kehitimme uusia yhteistyön muotoja, kuten käynnistimme virtuaalisten esittelytilaisuuksien suunnittelun sekä työpaikkojemme markkinoinnin oppilaitosten kautta.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Kaupunkitasoinen palautekysely harjoittelijoille, kesätyöntekijöille ja TET-jaksoa suorittaville opiskelijoille päivitettiin loppuvuodesta 2020. Kyselyn tavoitteena on kerätä tietoa harjoittelumääristä sekä siitä, nähdäänkö Vantaa houkuttelevana työnantajana, missä kanavissa harjoittelu- ja työpaikkailmoituksia nähdään sekä millaisia kokemuksia opiskelijoilla on ohjauksen toteutuksesta ja toimivuudesta sekä palveluyksikön toiminnasta.

Kumppanit tukemassa osaamisen kehittämistä

Vantaalla on erilaisia kehittämis- ja koulutuskumppaneita tukemassa henkilöstön, esimiesten ja työyhteisöjen osaamisen kehittämistä. Henkilöstökoulutuskumppanin käytön tavoitteena on hankkia henkilöstökoulutusta, joka perustuu henkilöstön nykyiseen osaamiseen ja muuttuviin osaamisvaatimuksiin, vastaa strategisia tavoitteita sekä tukee työntekijän ammatillista oppimista. Vuoden 2020 koulutuskumppaninamme toimi vielä Taitotalo. Koulutustuotannon perustasoon voidaan olla tyytyväisiä. Vuoden aikana yhteistyössä tapahtui muutoksia, joista eniten työtä koulutussuunnittelussa ja -järjestelyissä aiheutti koronatilanne. Apotin käyttöönotto näkyi keväällä vielä jossakin määrin yhteistyössä. Koronan vuoksi osa henkilöstön ammatillisista koulutuksista jouduttiin siirtämään tai perumaan kokonaan, ja tämä näkyi koko vuoden osallistujamäärissä. Korona-tilanteen jatkuessa henkilöstökoulutusta järjestettiin etänä sekä tarvittaessa lähikoulutuksena turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Koulutuksiin osallistui ensimmäisen puolen vuoden aikana 360 henkilöä. Toisen vuosipuoliskon aikana osallistujia oli 661.

Henkilöstökoulutuksen järjestäminen kilpailutettiin vuonna 2020 ja tulevaksi kumppaniksi valittiin Metropolia Ammattikorkeakoulu, jonka kanssa yhteistyö alkaa alkuvuodesta 2021. Vuonna 2020 valmisteltiin ja järjestettiin myös laaja kaupunkitasoinen kehittämispalveluiden kilpailutus, jolla haettiin uusia strategisia kehittämiskumppaneita johtamisen, esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämisen tueksi. Nämä palvelutoimittajat toimivat Vantaan kaupungin strategisina kumppaneina toimialojen ja palvelualueiden linjajohdolle ja työyhteisöille maaliskuusta 2021 alkaen.

Omaehtoisen koulutuksen tukea 45 henkilölle

Vantaa tukee henkilöstönsä osaamisen kehittämistä myös omaehtoisen koulutuksen tuella: kun työntekijä kehittää itseään ammatillisesti ja laajentaa osaamistaan omalla kustannuksellaan, hän voi hakea työnantajalta omaehtoisen koulutuksen tukea. Edellytyksenä tuen saamiselle on, että käyty koulutus kehittää ammatillista osaamista ja pohjautuu kehittymissuunnitelmaan.

Vuonna 2020 omaehtoisen koulutuksen tukea jaettiin noin 40 100 euroa eli suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Tukea haettiin yhteensä noin 90 000 euron edestä. Omaehtoisen koulutuksen tukea haki yhteensä 45 henkilöä, ja heille kaikille sitä myös myönnettiin. Keskimääräinen myönnetty tuki oli 891 euroa. Vuonna 2020 tuen hakijoita oli 30 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

HENKILÖSTÖ VUONNA 2020

- Vuoden lopussa kaupungin palveluksessa oli yhteensä 11 361 henkilöä (vakituisia 9 135 ja määräaikaisia 2 226).
- Naisia henkilöstöstä on 80 % ja miehiä 20 %, näin on ollut jo useamman vuoden.
- Naisvaltaisimmat toimialat ovat kasvatus ja oppiminen (naisia 87 %) sekä sosiaali- ja terveydenhuolto (naisia 91 %).
- Miehiä on eniten kaupunkiympäristön toimialalla (58 %) ja kaupunkistrategian ja johdon toimialalla (54 %).
- Vuonna 2020 suurin ikäryhmä oli edellisvuosien tapaan 40–44-vuotiaat.
- Korkeakoulutettujen osuus työntekijöistä 57,5 % (56,4 % vuonna 2019).
- Etätyön tekijöitä oli 1 415 henkilöä (edellisvuonna 646) ja etätyöpäiviä yhteensä 49 289 (edellisvuonna 8 271). Voimakas kasvu selittyy sillä, että keväällä ja loppuvuodesta iso osa toimisto- ja asiantuntijatehtävissä työskentelevistä siirtyi lähes yksinomaan etätyöhön. Todennäköisesti kuitenkin vain osa etätyöpäivistä on ilmoitettu HR:ään.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Oppimispäiviä edellisvuotta vähemmän

Koulutussuunnitelman mukaisia oppimispäiviä toteutui vuonna 2020 yhteensä 17 079 päivää, mikä oli lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2019. Oppimistyöpäivistä ulkoisia koulutuksia oli 6 215 ja sisäisiä 10 864. Tämä selittynee koronatilanteella, sillä vain välttämättömimmät koulutukset ja kehittämispäivät toteutettiin. Vuonna 2020 koulutuspäiviä työntekijää kohti toteutui 1,9 päivää. Luvussa on mukana vakinaiset työntekijät.

Osaaminen varmistetaan hyvällä suunnittelulla

Henkilöstö- ja koulutussuunnittelulla varmistetaan henkilöstön osaaminen sekä optimaalinen henkilöstörakenne ja -määrä: suunnitelma muodostuukin kahdesta osasta eli henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnitelmasta sekä koulutussuunnitelmasta. Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu on osa toiminnan ja talouden suunnittelemista sekä johtamista. Palvelualueen koulutussuunnitelman tulee pohjautua tavoitteisiin, tarpeisiin ja muutoksiin toimintaympäristössä, nykyisen henkilöstön osaamiseen ja suunniteltuihin kehittämistoimiin.

Vuoden 2020 aikana palvelualueet laativat ensimmäisen yhtenäisen koulutussuunnitelman, edelliset palvelualueiden koulutussuunnitelmat oli koottu tulosalueittain laadituista osasuunnitelmista. Koulutussuunnitelman laatiminen uudistui hieman, pohjaa yksinkertaistettiin ja osaamisille lisättiin teema-alueet otsikoiksi. Muutokset tehtiin, jotta toimialojen osaamisen kehittämisen ryhmien olisi helpompi vertailla suunnitelmia koulutustuotantoa suunniteltaessa. Lisäksi palvelualueiden tuli kuvata, miten osaamistarpeet priorisoidaan, mitkä osa-alueet valitaan tärkeimmiksi osaamisiksi sekä millaisilla keinoilla puuttuva osaaminen hankitaan määrärahojen puitteissa. Priorisoinnin tehtävä on auttaa esimiehiä ja johtajia näkemään strategisesti olennaisen koulutuksen tarve.

Uusi Vantaa -organisaation osaamisen johtamisen prosessia pyrittiin yhtenäistämään entisestään ja toimialoittain nimettiin osaamisen kehittämisen työryhmät, jotka muodostuivat palvelualueiden nimeämistä henkilöistä. Työryhmät varmistavat toimialoittain osaamisen systemaattisen kehittämisen ja koulutusten toimeenpanon järkevyyden. Työryhmien toiminta noudattelee kaupunkitasoista osaamisen johtamisen vuosikelloa.

Vuoden haasteita

- Suurimpana haasteena osaamisen kehittämisessä oli koronapandemian aiheuttamat rajoitukset ja työpaineet. Kehittämispäiviä ja erilaisia koulutuksia jouduttiin perumaan ja siirtämään.
- Etenkin keväällä priorisoitiin toimialoilla palvelutuotannon varmistamiseen ja tilanteiden ratkaisemiseen, ei niinkään henkilöstön osaamisen vahvistamiseen. Haasteita oli myös uusien taitojen,kuten itsensäjohtamisen ja etätyöjohtamisen pikaisessa opettelussa.
- Koulutukset siirrettiin pääasiassa verkkoon, kerättiin konsultteja, coacheja, työnohjaajia, jotka pystyivät tuottamaan palveluja virtuaalisesti verkon kautta. Samoin henkilöstökoulusta lähdettiin pääsääntöisesti tuottamaan verkossa. Tämä oli suuri oppimisen vaade myös palveluiden tuottajille.
- Ulkomaalaistaustaisten koulutettujen työntekijöiden saatavuus on heikkoa.
- Saatavuushaasteet kovia mm. varhaiskasvatuksen opettajien, lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja kotihoidon osalta. PK-seudulla myös liian vähän koulutuspaikkoja saatavuushaastealoilla.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

JOHTAMISEN JA TYÖYHTEISÖJEN KEHITTÄMINEN

Vantaan valtuustokauden strategiassa johtamisen painopistealueita ovat valmentava suorituksen johtaminen, itsensä johtaminen sekä yhteistyö-, palaute- ja kokeilukulttuurin kehittäminen. Vuonna 2020 johtamisosaamisen kehittämisessä jatkettiin näiden kulmakivien eteenpäinviemistä.

MONIPUOLISTA JOHTAMISOSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ - POIKKEUSVUONNA ERITYISESTI VIRTUAALISESTI

Reilun 700 johto- ja esimiestehtävissä työskentelevän johtamisosaamista kehitetään erilaisilla valmennusohjelmilla ja kehittämispalveluilla, joihin strategiset teemat on viety läpäisyperiaatteella. Erilaisiin avoimiin kaupunkitasoisiin valmennuksiin osallistui vuonna 2020 yhteensä 248 esimiestä, ja oppimispäiviä heille kertyi 409.

Korona vaikutti myös kehittämiseen

Poikkeusolojen takia suurin osa kevään 2020 kasvokkain tapahtuvista valmennuksista siirrettiin loppukesään tai syksyyn, jolloin ne toteutettiin virtuaalisesti. Työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämisen puolella palveluntuotanto jatkui, mutta korona toki vaikutti: joiltakin osin toimialat vähensivät kehittämistä ja toisaalta kehittämispalveluita tuotettiin myös virtuaalisesti.

Johtamisen ja esimiestyön tueksi rakennettiin pikaisesti poikkeusaikojen Johtamistarjotin, joka koostui intraan luoduista tukimateriaaleista, kuten kriisiviestintää ja jaksamista tukevista videoista, webinaareista ja virtuaalivalmennuksista. Lisäksi johtamisen, työyhteisöjen ja esimiestyön puolelle muodostettiin ulkoisista konsulteista poikkeusajan tuotevalikko ja ammattilaispooli kumppaneista, joilla on valmiudet tehdä konsultointia, coachingia, työnohjauksia sekä erilaisia valmennuksia ja koulutuksia virtuaalisesti. Korona-ajan tuesta pääset lukemaan lisää sivujen 24 ja 26 casejutuista.

Johtamistarjottimella monipuolisesti sisältöä

Pidempien valmennusohjelmien lisäksi esimiehille kootaan erilaisia pienempiä kokonaisuuksia Johtamistarjottimelle. Laajasta valikoimasta esimies voi valita ne valmennukset, joiden sisältöä hän tarvitsee työssään. Valmennuksia järjestetään johtamistaidoista, johtamisen työkaluista ja järjestelmistä.

Vuonna 2020 jatkettiin hyvää palautetta saaneita Esimiesten ryhmäcoaching -prosesseja. Vantaalaisessa ryhmäcoachingmallissa opitaan valmentavan johtamisen perusteita, coachataan itse ja tullaan coachatuksi sekä sidotaan opit heti arjen johtamistyöhön. Syyskuussa 2020 saatiin päätöksen Johtamistarjottimella kokeiluna tarjolla ollut kahden ryhmän Energiaa Esimiestyöhön -ryhmäcoaching, jossa johtajuudessa kasvamista lähestyttiin itsensä johtamisen kehittämisen sekä työhyvinvoinnin johtamisen näkökulmista. Hyvän palautteen vuoksi Energiaa esimiestyöhön -ryhmäcoaching tulee avoimeen tarjontaan Johtamistarjottimelle.

Johtamistaitojaan pääsivät vuonna 2020 kehittämään myös ryhmänvetäjät, joilla ei ole varsinaista esimiesasemaa. Noin puolen vuoden mittaisen Ryhmänvetäjien valmennuksen tavoitteena on tukea ryhmänvetäjiä rajapintaroolissa lähiesimiehen ja tiimin / ryhmän välissä, oman roolin selkeyttämistä, tiimin / ryhmän toiminnan organisointia sekä valmennuksellisen vuorovaikutuksen rakentamista tiimin / ryhmän ohjaamisen keinona.

Valmennusta ylimmälle johdolle

Vantaan kaupungin ylimmälle johdolle järjestetään vuosittain kaksi valmennuspäivää eli johtajien verkostopäivää. Näihin kutsutaan mukaan kaikki palvelusaluejohtajat sekä kaupungin johtoryhmä. Valmennuspäivissä käsitellään ajankohtaisia johtamiseen ja strategiaan liittyviä teemoja. Vuonna 2020 ylimmän johdon verkostopäivät toteutettiin normaalista poiketen virtuaalisesti. Myös Päällikköfoorumi on vakiinnuttanut paikkansa Ylimmän johdon verkostopäivän rinnalla. Nämä kaksi eri kohderyhmille suunnattua foorumia

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

ovat samansisältöisiä. Syksyllä valmennukset toteutettiin webinaareina. Ylimmälle johdolle ja päälliköille toteutettiin myös videopuheenvuoroja kriisiviestinnästä.

Uusille esimiehille valmennusta, myös digitaalisesti

Vantaalla jokaisella uudella esimiehellä on mahdollisuus osallistua Esimiehenä Vantaalla -valmennukseen. Se sopii kaikille uusille esimiehille suorituksen johtamisen, valmentavan johtamisen ja esimiehenä kehittymisen tueksi riippumatta siitä, onko henkilöllä esimieskokemusta jostakin toisesta organisaatiosta. Vuonna 2020 käynnistettiin kolme uutta valmennusryhmää. Valmennuspäiviä kertyy vuodessa yhteensä kymmenen. Koronan takia elokuusta 2020 alkaen valmennus järjestettiin virtuaalisena.

Vuonna 2020 vantaalaisten esimiesten HR-perehdytys siirtyi digiaikaan: se toteutettiin täysin itsenäisesti opiskeltavana kokonaisuutena uudelle verkko-oppimisalusta Oppivalle. Uudistunut esimiesten HR-perehdytys saatiin käyttöön lokakuussa 2020. Oppivasta ja uudistetusta esimiesten HR-perehdytyksestä pääset lukemaan lisää sivun 23 casejutusta.

Kilpailutuksessa kehittämiskumppaneita

Vuonna 2020 valmisteltiin ja järjestettiin iso kilpailutus, jolla haettiin strategista kehittämiskumppania ammatillisen henkilöstökoulutuksen ja osaamisen johtamisen asiantuntijatuen järjestäjäksi. Kumppaniksi valittiin Metropolia Ammattikorkeakoulu, jonka kanssa yhteistyö aloitettiin alkuvuodesta 2021. Kilpailutuksessa oli vuoden aikana myös strategiset kehittämiskumppanit, jotka tarjoavat tukea työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämiseen, muun muassa työnohjausta ja coachingia sekä uutena tuotteena ylimmän johdon strategista konsultointia ja kehittämispalveluita. Kumppaneita valittiin kymmeniä.

Erityisammattitutkinnoista eväitä johtamiseen

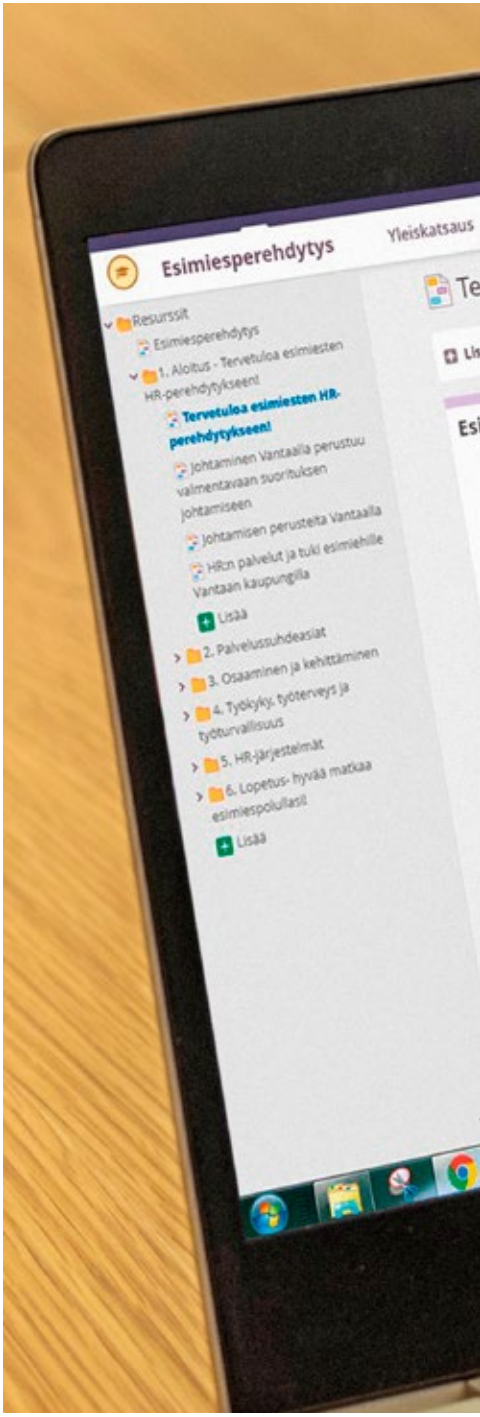
Vantaalla palvelualuejohtajilla, palveluyksiköiden päälliköillä ja muilla esimiehillä, joilla on esimiesalaisia, on mahdollisuus suorittaa Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto (JYET). Kokonaisuus on osa systemaattista esimiesten ja johdon kehittämistä. Vuonna 2020 käynnistettiin keväällä 2021 alkavan JYET-ohjelman suunnittelu ja yhteistyö palvelun tuottajan kanssa. Ohjelma toteutetaan Varian sekä MIF:n (Management Institute Finland) kanssa.

Johtamista kehitettiin myös yhtiöissä

Vantaalla palvelualueiden johtoryhmät pääsevät yhdessä käsittelemään strategisia johtamisen teemoja ja kehittämään toimintakulttuuriaan Tomuta-valmennuksissa (toimintakulttuurin muutosta johtamassa). Tomuta-ohjelman tavoitteena on tukea johtoryhmiä toimintakulttuurin uudistamisessa sekä lisätä valmiuksia hyvään ja osallistavaan muutoksen johtamiseen. Työskentely myös vahvistaa valmentavan suorituksen johtamisen, itsensä johtamisen sekä johtajana kasvamisen taitoja.

Tukea johtamiskulttuurin kehittämiseen tarjottiin vuonna 2020 ensimmäistä kertaa myös keskeisille kaupungin konserniyhtiöille. Vuoden 2020 ohjelmaan osallistuivat VAV, Vantti, Työterveys ja Kaunialan

SAKARI MANNINEN

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

DIGITAALISTA OPPIMISTA MISSÄ JA MILLOIN TAHANSA

Otimme syksyllä 2020 käyttöön Itslearningin toteuttaman verkko-oppimisympäristön, joka nimettiin Vantaalla Oppivaksi. Uutta alustaa voidaan käyttää henkilöstölle suunnatuissa sisäisissä koulutuksissa, valmennuksissa ja perehdytysohjelmissa. Tavoitteena on vahvistaa henkilöstön ammatillista osaamista tarjoamalla mahdollisuus helppoon ja mukavaan digitaaliseen oppimiseen.

– Vuonna 2020 Oppivaan rakennettiin jo kattavasti kaupunkitasoista perehdytysmateriaalia esimiehille ja uusille työntekijöille. Oppivaa voi käyttää myös toimialojen kohdennetuissa perehdytyksissä. Sekä opiskelu että sisällöntuotanto on tehty mahdollisimman yksinkertaiseksi, kertoo Oppiva-projektissa mukana ollut kehittämiskonsultti **Leena Peltola** hr-kehittämispalveluista.

Oppivan käyttöönotto oli iso rutistus vuonna 2020, sillä samaan aikaan rakennettiin kokonaan uutta oppimisympäristöä, koottiin tuotantokäsikirjaa sekä tuotettiin ja testattiin esimiesten HR-perehdytystä.

– Yhteistyön toimivuuden merkitys korostui, etenkin kun tällaisena poikkeuksellisena vuonna kaikki toteutettiin pääasiassa etänä. Saimme usean henkilön työpanoksen avulla alustan käyttöön ja opimme paljon jatkoa varten. Oppivan kehittäminen jatkuu käyttäjien palautteen pohjalta.

Kumppanuusmalli, jossa Itslearning yrityksenä vastaa alustan ylläpidosta ja tukee henkilöstökoulutuksen tekijöitä kouluttamalla alustan käyttöön ja konsultoimalla verkkokoulutusten rakentamista jatkossakin, on Vantaalla uusi tapa henkilöstökoulutuksissa.

Esimiesten HR-perehdytys verkossa

Ensimmäisenä Oppivaan avattiin lokakuussa 2020 itsenäisesti opiskeltava esimiesten HR-perehdytys, jonka tavoitteena on antaa kattava kokonaiskuva kaupungin HR-käytännöistä ja esimiehen roolista eri henkilöstöjohtamisen osa-alueilla. Aiheita ovat palvelussuhdekäytännöt, osaaminen ja kehittäminen, työkyky, työterveys ja työturvallisuus sekä HR-järjestelmät.

– Mielestäni kokonaisuus on oikein onnistunut, sillä se yhdistelee mukavasti tekstiä, kuvia, videoita, ääniselostettuja Power Pointeja sekä pohdintaa vaativia tehtäviä. Eri osa-alueet paketoitu selkeästi omiksi kokonaisuuksikseen, mikä helpotti aiheisiin tutustumista. Materiaaleista myös ohjattiin kattavasti lisätiedon äärelle esimerkiksi intraan, kertoo esimiesperehdytystä ensimmäisten joukossa testannut HR-järjestelmäpäällikkö **Mari Holkko**, joka aloitti Vantaalla uutena esimiehenä marraskuussa 2020.

Marin mielestä on hienoa, että perehdytyksen voi suorittaa omaan tahtiin ja silloin kun siihen on mahdollista ottaa aikaa. Materiaaleihin on myös helppo palata tarvittaessa myöhemmin.

– Kun eteen tulee uusia asioita, on minulla muistijälki, että tätähän käsiteltiin siinä perehdytyksessä. Sitten vain kaivan sieltä tiedon.

Esimiesten HR-perehdytys saa Marilta kiitettävän arvosanan. Kokonaisuus on hänen mielestään Vantaan näköinen.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

CASE

KORONA-AJAN TUKI TOTEUTETTIIN KETTERÄSTI YHTEISTYÖLLÄ

Poikkeuksellisissa oloissa työskentelyä treenattiin vuonna 2020 ahkerasti. Myös Vantaan kaupungilla siirryttiin maaliskuussa koronan takia pikavauhtia mahdollisimman laajasti etätyöhön – ja osalla työntekijöistä työskentely työpaikalla muuttui toisenlaiseksi. Tilanne oli monelle uusi, ja siinä vaadittiin uusien toimintatapojen ja välineiden pikaista haltuunottoa.

– Uudenlaisen työarjen ja poikkeusoloissa jaksamisen tueksi tuotettiin pikavauhtia monipuolista tukimateriaalia ja -palvelua, osa omin voimin ja osa kumppaneiltamme, kertoo kehittämispäällikkö **Hilma Aminoff**.

Intraamme rakennettiin sekä esimiehille että muulle henkilöstölle omat sivut, joille koottiin poikkeustilanteeseen, muutokseen, etätyöhön ja jaksamiseen liittyvää materiaalia. Kaikille avoimena oli tarjolla muun muassa erilaisia virtuaalivalmennuksia, webinaareja, kriisiviestintää ja jaksamista tukevia videoita, blogitekstejä sekä lyhyitä teematuokioita työhyvinvoinnista.

Toinen merkittävä korona-ajan tukitoimi oli se, että johtamisen, työyhteisöjen ja esimiestyön kehittämispalveluiden puolelle muodostettiin ulkoisista konsulteista ammattilaispooli ja tuotevalikko. Ideana oli koota poikkeusajaksi joukko kumppaneita, joilla on valmiudet tehdä konsultointia, coachingia, työnohjauksia sekä erilaisia valmennuksia ja koulutuksia virtuaalisesti.

– Meillä oli jo Uusi Vantaa -muutoksesta kokemusta konsulttipoolin rakentamisesta, joten poikkeustilanteen iskiessä emme jäänet pähkäilemään vaan aloimme toimia ripeästi olemassa olevan, jo aiemmin luodun toimintamallin mukaan. Näin saimme uuden poolin kasaan ja palvelut käyttöön parissa viikossa, Aminoff kertoo.

Keväällä monia kaupungin palveluita suljettiin koronan takia ja osa henkilöstöstä jäi väliaikaisesti ilman työtehtäviä. Resurssikeskuksen kautta vailla työtehtäviä olevia siirrettiin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle kiireavuksi. Ja nämä henkilöt täytyi tietysti perehdyttää uusiin tehtäviinsä.

– Perehdytysmalli luotiin viikossa sosiaali- ja terveystoimen sekä hr:n kehittämispalveluiden asiantuntijoiden yhteistyönä. Aikaa ei ollut siihen, että olisimme rakentaneet kaiken alusta alkaen, vaan oli pohdittava mitä olemassa olevaa voimme hyödyntää uudella tavalla. Havaitsimme, että meillä on jo olemassa paljon hyödynnettävää materiaalia, muun muassa Duodecimin oppiportissa. Näistä materiaaleista valittiin keskeisimmät ja rakennettiin perehdytyssivusto Sharepointiin, sillä se oli meille jo tuttu ja laajasti käytössä oleva työkalu. Tämä vaati kaikkien nopeaa toimintaa.

Aminoffin mielestä Vantaalla onnistuttiin luomaan poikkeusoloihin tukimateriaalia nopeasti ja ketterästi, koska päätöksiä tehtiin aikailematta, kaikki tiesivät tehtävänsä ja monessa ymmärrettiin hyödyntää jo olemassa olevia malleja ja materiaaleja hieman mukaellen ja tuunaten.

– Mahtavaa yhteistyötä eri asiantuntijoiden kesken, yhteisvastuullisuutta parhaimmillaan, Aminoff kehuu.

Uudenlaisen työarjen ja poikkeusoloissa jaksamisen tueksi tuotettiin pikavauhtia monipuolista tukimateriaalia ja -palvelua, osa omin voimin ja osa kumppaneiltamme, kertoo kehittämispäällikkö Hilma Aminoff.

SAKARI MANNINEN

Sairaala -yhtiöiden johtoryhmät. Tomutasta voit lukea lisää sivun 27 jutusta, jossa VAV:n toimitusjohtaja kertoo kokemuksiaan osallistumisesta.

Keskitettyjen kehittämisrahojen jakautuminen

Vuonna 2020 kaupunkitasoiseen kehittämiseen käytettiin yhteensä noin 140 000 euroa (edellisvuonna 270 000 euroa). Kaupunkitasoisten valmennusten osuus on 60 prosenttia kokonaiskustannuksista. Toimialojen kesken kehittämisrahat jakautuivat seuraavasti: kaupunkistrategia ja johto sekä yhtiöt 12 prosenttia, kasvatus ja oppiminen 10 prosenttia, sosiaali- ja terveydenhuolto 10 prosenttia, kaupunkikulttuuri 4 prosenttia ja kaupunkiympäristö 4 prosenttia. Koronatilanne on vähentänyt toimialojen kehittämishankkeita ja opiskelupäiviä huomattavasti, erityisesti keväällä 2020. Tämä on vaikuttanut erityisesti rahan käyttöön ja rahan kohdentamiseen eri hankkeille.

Mukaan kokonaissummaan on laskettu pääasiassa esimiesten, päälliköiden ja johtajien valmennuksiin ja kehittämisprosesseihin käytetyt käytetty raha. Vuonna 2020 korostui erityisesti Uusi Vantaa -muutostuki sekä koronatilanteeseen liittyvät erilaiset valmennukset.

Vuoden haasteita

- Vantaalaisten esimiesten johtamistaidot ovat hyvin eri tasoilla ja palvelualueiden valmiudet erilaiset: on edelläkävijyyttä, mutta myös heitä, joiden taitoja tulee vahvistaa. Vantaalaisten esimiesten johtamisen kivijalkana tulisi olla suorituksen ja suoriutumisen johtaminen valmentavasti.

- Korona-aika on haastanut esimiestyötä: kaikkien esimiesten omat taidot tai aika eivät aina riitä työntekijöiden tukemiseen. Lisähaastetta tuo se, että kaikkien työntekijöiden itsensäjohtamistaidot eivät ole riittävällä tasolla.

- Etätyön ja etätyössä johtaminen on myös taitolaji, jota suuri osa esimiesasemassa olevista on vuonna 2020 saanut opetella. Kaupunkitasoisia etätyöohjeita on tarkastettu ja uusittu sopimaan tilanteeseen.

- Työyhteisöt ovat myös yhdessä esimiesten kanssa joutuneet vuoden aikana vahvasti miettimään toimintatapoja, tavoitteita sekä yhteisöllisyyteen liittyviä asioita. Kun johtaminen ja työyhteisöt ovat parhaimmillaan, vaikuttavat ne henkilöstön pito- ja vetovoimaan.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

CASE

TYÖNOHJAUKSESTA TUKEA ESIMIESTYÖHÖN JA KUORMITTAVIIN TILANTEISIIN

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla kokeiltiin vuonna 2020 uudenlaista työnohjauksen toimintamallia. Päivystävä työnohjaaja soten esimiehille -palvelu tarjosi kertaluonteista työnohjauksellista keskustelutukea esimiehille haastavaan korona-aikaan.

Palvelun pyörittämiseen rakennettiin portaali, jonka kautta esimiehet pääsivät tutustumaan toimintamalliin ja työnohjaajiin sekä tekemään aikavarauksia keskusteluihin. Oman ennakkovalmistautumisen jälkeen etänä, joko Teamsissa tai puhelimitse, toteutetussa työnohjauksellisessa keskustelussa keskityttiin ohjattavan oman tarpeen mukaan esimiestyöhön, työhyvinvoinnin parantamiseen, jaksamisen tukemiseen sekä kriisien ja kuormittavien tilanteiden purkuun. Työnohjaajiksi valikoitui kaupungin sopimuskumppaneita, joilla on kokemusta esimiesten työnohjauksesta myös haasteellisissa tilanteissa. Aikoja oli saatavilla myös hyvin lyhyellä varoitusajalla.

Perheneuvolatoiminnan päällikkö **Marjo van Dijken** on yksi esimiehistä, joka sai tukea omaan työhönsä, kun koronakriisi toi eteen uudenlaisia kysymyksiä ja ratkaistavia asioita sekä paineen johtaa työskentelyä pelon ja muiden erilaisten tunteiden keskellä.

– Olen valtavan tyytyväinen palveluun. Se tarjosi minulle mahdollisuuden pysähtyä ajatuksieni äärelle, laajentaa ymmärrystä ja purkaa kuormittavaa tilannetta. Näin työkyky ja jaksaminen säilyi hyvänä hankalassa tilanteessa ja sain eväitä tukea työntekijöitäni, van Dijken kiittelee.

Van Dijken näki henkilökohtaisen työnohjauksen niin merkittävänä jaksamisen ja selviytymisen kannalta, että hän otti palvelun samantyylisenä laajemminkin käyttöön yksikössään.

– Työnohjauksesta olisi varmasti hyötyä todella monelle, etenkin nyt kun työnteko on muuttunut ja tehdään paljon myös etätyötä. Helposti yritämme vain suoriutua, eikä silloin pysähdytä pohtimaan analyyttisesti tunteiden ja tekojen vaikutusta omaan tekemiseen.

Myös muilta palvelun käyttäjiltä on saatu paljon positiivista palautetta. Monen mielestä päivystävän työnohjaajan palvelu otettiin käyttöön keväällä juuri oikeaan aikaan, kun korona lisäsi työtä ja kuormitti arkea uudenlaisella tavalla. Palvelua myös pidettiin ammatillisesti kehittävänä ja lähiesimiestyötä tukevana. Sen koettiin olevan voimaannuttavaa ja ymmärrystä lisäävää. Moni sanoi, että oli ihanaa tulla kuulluksi ja saada jäsentää ajan kanssa omia ajatuksiaan ohjatusti. Työnohjaajien ammatillista ja asiantuntevaa otetta kiiteltiin.

PERTTI SALMINEN

Perheneuvolan päällikkö Marjo van Dijken sai päivystävästä työnohjaajasta tukea omaan työhönsä koronakriisin aikana.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

VAV:N JOHTORYHMÄ TOMUTTAA YHDESSÄ TOIMINTAKULTTUURIA

Vantaalla johtoryhmät pääsevät yhdessä käsittelemään strategisia johtamisen teemoja ja kehittämään toimintakulttuuriaan Tomuta-valmennuksissa. Ohjelman nimi tuleekin sanoista toimintakulttuurin muutosta johtamassa. Tomuta on pyörinyt noin kolme vuotta, ja mukana on ollut johtoryhmiä eri toimialoilta.

Tomuta-ohjelman tavoitteena on tukea johtoryhmiä toimintakulttuurin uudistamisessa strategian mukaisesti sekä lisätä valmiuksia hyvään ja osallistavaan muutoksen johtamiseen. Työskentely myös vahvistaa valmentavan suorituksen johtamisen, itsensä johtamisen sekä johtajana kasvamisen taitoja. Ryhmä työskentelee näiden teemojen parissa yhdessä 7–8 kuukautta. Kuuden yhteisen valmennuspäivän lisäksi kokonaisuuteen sisältyy johtoryhmissä ja palvelualueilla tapahtuva välityöskentely sekä palvelualuejohtajien ryhmäcoaching.

Tukea johtamiskulttuurin kehittämiseen on tänä vuonna tarjottu ensimmäistä kertaa myös keskeisille kaupungin yhtiöille. Elokuussa 2020 valmennuksessa aloitti neljän yhtiön johtoryhmät, joista yksi on VAV. Valmennus on vielä kesken ja jatkuu vuoden 2021 puolelle, mutta VAV:n toimitusjohtaja **Teija Ojankoski** voi jo nyt sanoa, että työskentelystä on ollut paljon hyötyä.

– Tomuta on ehdottomasti yksi työurani parhaimmista valmennuksista, sillä tässä johtamiseen, omaan toimintaan ja ihmisten kohtaamiseen liittyviä asioita käsitellään todella konkreettisesti. Kouluttuja Ira Lange on erinomainen, Ojankoski summaa.

Johtamisen kehittämistä ja kokemusten jakamista

Ojankosken mukaan Tomuta-valmennus on ollut haastava, mutta jokaista osallistujaa kunnioittava. Omia toimintatapoja ja kehittämiskohteita on käyty läpi rakentavalla otteella. Yhdessä on pohdittu muun muassa heikkouksia ja vahvuuksia sekä käyttäytymistä erilaisissa tilanteissa.

– Säännöllisin väliajoin on hyvä miettiä, mikä on oleellisinta esimiehenä olemisessa ja ravistella omia uskomuksia. Johtamistehtävässä on tärkeää tuntea itsensä ja osata kohdata ihmisiä, niin mukavissa kuin vaikeissakin tilanteissa. Kun ihmisiä johdetaan hyvin ja autetaan selviämään työssä, niin se yleensä heijastuu positiivisesti koko organisaatioon.”

VAV:n johtoryhmässä valmennus on herättänyt paljon keskustelua ja pohdittu on muun muassa sitä, kuinka tärkeää on, että johtajistossa on erilaisia ihmisiä ja erilaista osaamista.

– Valmennus osui myös siinä mielessä hyvään hetkeen, että olemme saaneet haastavana koronavuonna tukea ja lisätsemppiä yllättävistä tilanteista selviämiseen.

Valmennuksesta on tarttunut Ojankoskelle matkaan monta oppia, ja tärkeänä hän pitää myös ryhmän tarjoamaa vertaistukea eli kokemusten jakamista puolin ja toisin.

– Valmennusryhmässä on ollut hieno luottamukseen perustuva ilmapiiri. Käymme todella avointa ja rehellistä keskustelua johtamiseen liittyvistä kysymyksistä. Huumoriakin löytyy!

Seuraavat kaksi Tomuta-ryhmää aloittavat maaliskuussa 2021. Niihin osallistuu palvelualuejohtoryhmiä kaupunkistrategian ja johdon toimialalta sekä kolmen yhtiön johtoryhmät.

– Uskon, että tästä valmennuksesta on osallistujille aidosti hyötyä. Toki oman asenteen täytyy olla kehittämismyönteinen, jotta voi saada sysäyksen uudistumiseen.

SANNA LIIMATAINEN

Johtamistehtävässä on tärkeää tuntea itsensä ja osata kohdata ihmisiä, Teija Ojankoski pohtii.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

KUNTA10

Henkilöstömme työhyvinvointia selvitettiin syksyllä 2020 Kunta10-kyselyllä, johon vastasi yhteensä 6 706 henkilöä. Kyselyn tulokset olivat erinomaisia ja osoittavat, että Vantaalla on menty hienosti eteenpäin kahdessa vuodessa. Vantaan tulos on monilta osin upeasti Kunta10:n keskiarvoa parempi.

VANTAALLA MYÖNTEISTÄ TYÖN IMUA, TOIMIVAT TYÖYHTEISÖT JA HYVÄÄ JOHTAMISTA

Työhön liittyvissä kysymyksissä Vantaan sijoitus on 55/100, kun keskiarvo oli 51. Vastausten perusteella Vantaan henkilöstö kokee paljon positiivista työn imua. Stressin vähentymisen kokemuksessa on myönteistä kehitystä, myös sosiaali- ja terveystoimen henkilökunnalla, ja uhka työmäärän lisääntymisestä yli sietokyvyn on vähentynyt. Kaikista vastaajista 40 prosenttia koki palautuvansa hyvin työpäivän aiheuttamasta rasituksesta.

– Voimme olla todella ylpeitä tuloksista. Töitä on tehty yksiköissämme ahkerasti ja sitoutunee sti, kiitoksia kaikille. Nyt on tärkeää miettiä, miten hyvään tulokseen on päästy ja miten voimme aidosti käydä seuraavien kehittämiskohteiden kimppuun yhdessä työyksiköissä, iloitsee henkilöstö- ja konsernijohtaja **Kirsi-Marja Lievonen**.

Tuloksista käy ilmi, että uhka- ja väkivaltatilanteet ovat vähentyneet kokonaisuudessaan. Syksyllä 2019 puutuimme näkyvästi palvelutyötä tekevien kokemiin uhka- ja väkivaltatilanteisiin #Ollaanihmisiksi-kampanjalla.

Työyhteisöissä viihdytään, esimiestyö hyvää

Työyhteisö-mittareilla Vantaan sijoitusluku oli vuoden 2020 kyselyssä 60/100, kun koko Kunta10-kyselyn keskiarvo on 55. Tulokset kertovat, että työyhteisöt koetaan toimiviksi ja niissä on paljon sosiaalista pääomaa.

Johtamisen koetaan olevan Vantaalla hyvää: sijoituksemme on myös tällä mittarilla keskiarvoa parempi. Tulosten mukaan lähiesimiehiltä saa yhä enemmän tukea työhön, toiminta koetaan yhä oikeudenmukaisemmaksi ja valmentava johtaminen on kehittynyt. Organisaation päätöksenteon koettu oikeudenmukaisuus on edelleen heikompaa kuin lähiesimiehen oikeudenmukaisuus, mutta siinäkin on tapahtunut pieni myönteinen muutos. Vaikutusmahdollisuuksia muutostilanteissa koetaan olevan enemmän kuin aikaisemmin. Uuden Vantaan muutoksessa satsattiin paljon johtajien, esimiesten ja työntekijöiden osallistamiseen. Koskaan ennen organisaatiorakenteen pohdintaan ei ole osallistettu niin laajasti – toki lopputulos ei kaikkia tyydytä.

> **”Töitä on tehty ahkerasti ja sitoutuneesti, kiitos kaikille!”**

Tulosten mukaan yhä useampi myös suosittelisi Vantaata työnantajana ystävilleen. Viimeksi 69 prosenttia vastaajista olisi mielellään toiminut suosittelijana, nyt osuus oli kohonnut lähes 75 prosenttiin.

Kyselystä tietoa myös henkilöstön terveydestä

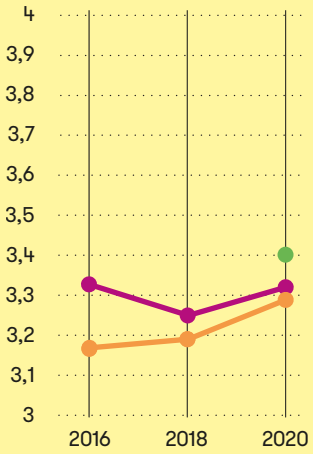
Kunta10-tutkimuksessa kysyttiin henkilöstön omaa arviota ja kokemusta terveydestään. Terveysosion tulokset raportoidaan vain kaupunkitasoisesti ja tulokset ovat ainoastaan työterveyshuollon ja työkyky- ja työsuojeluasiantuntijoiden käytössä.

Tulosten mukaan ylipainoisten työntekijöiden määrä on edelleen lisääntynyt, toisaalta vähän liikkuvia on nyt hieman vähemmän kuin edellisessä kyselyssä (18/20 %). Terveytensä huonoksi kokee 23 prosenttia vastaajista (vuoden 2018 tulos 22) ja työkykynsä alentuneeksi kokee 27 prosenttia vastaajista (vuoden 2018 tulos 24). Psyykkistä rasittuneisuutta (vuonna 2020 29 % ja vuonna 2018 28%) ja unettomuutta (vuonna 2020 31 % ja vuonna 2018 29%) kokevien määrä on hiukan lisääntynyt. Vantaan tulokset ovat samansuuntaisia kuin koko Kunta10-aineistossa. ●

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

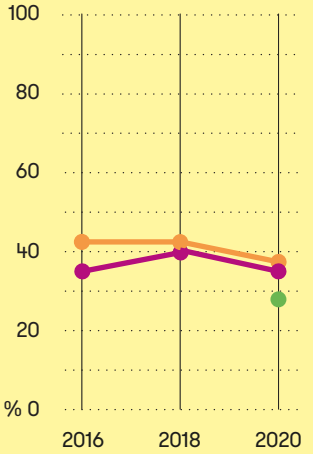
TULOKSET STRATEGISESTI MERKITTÄVISSÄ MITTAREISSA 2020

Päätöksenteon oikeudenmukaisuus

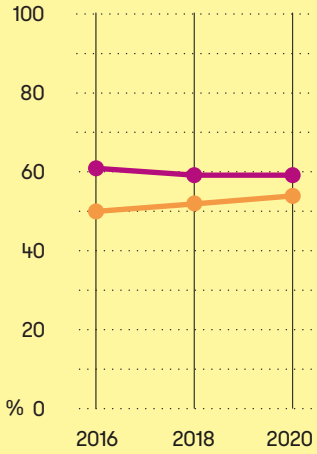
Päätöksenteon oikeudenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä kysyttiin mm. oikeudesta sanoa oma mielipiteensä, päätösten johdonmukaisuudesta, päätösten vaikutusten seuraamisesta ja mahdollisuudesta saada tietoa päätösten perusteista. Päätöksenteon koetussa oikeudenmukaisuudessa on tapahtunut pientä myönteistä kehitystä, vaikka se on edelleen heikompaa kuin lähiesimiehen oikeudenmukaisuus. Tuloksemme on parempi kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin. Kaupungin strategiassa asetettuun tasoon emme päässeet, mutta hieman mentiin eteenpäin. Päätöksenteon oikeudenmukaisuus on organisaation toimintaan liittyvä mittari.

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin

Tulosten mukaan henkilöstö kokee, että vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin on aiempaa enemmän. Vajaa 36 % kokee, että vaikutusmahdollisuuksia ei ole, kun kaksi vuotta sitten osuus oli noin 40 %. Strategiatavoitetta ei saavutettu, vaikka mm. Uuden Vantaan muutoksessa satsattiin paljon johtajien, esimiesten ja työntekijöiden osallistamiseen ja erilaisia osallistavia työpajoja muutoksessa toteutettiin kymmeniä. Positiivinen muutos edelliseen Kunta10-yselyyn on kuitenkin merkittävä.

Johtaminen

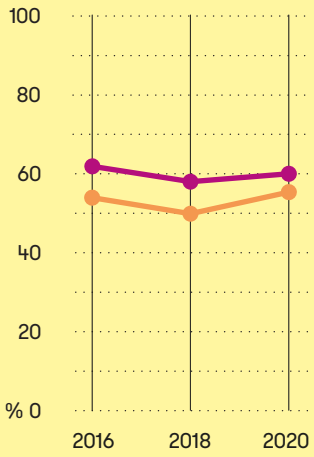

Johtamisen yhteenvetomittarissa on huomioitu tulokset monesta eri mittarista: lähiesimiehen tuki, lähiesimiehen oikeudenmukainen toiminta, päätöksenteon oikeudenmukaisuus, vaikutusmahdollisuudet, kehityskeskustelujen käyminen ja työn mielekkyys. Vantaa on säilyttänyt johtamisessa kahden vuoden takaisen hyvän tason ja sijoittuu hyvin verrattuna Kunta10:n keskiarvoon.

Vantaa Vantaa tavoitetaso Kunta10 kaikki

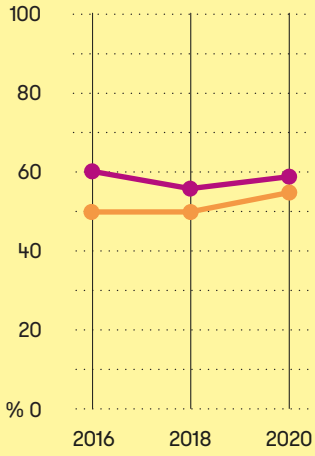
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Työyhteisö

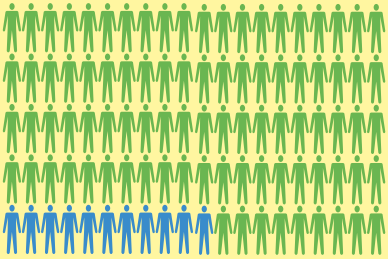
Työyhteisö-mittari on yhteenveto useista eri tuloksista, kuten työyhteisötaidoista, työyhteisön sosiaalisesta pääomasta, työilmapiiristä sekä syrjinnän ja kiusaamisen kokemuksesta. Tulos on parantunut kahden vuoden takaisesta, eikä missään kategorian mittarissa ole tapahtunut kehitystä kielteiseen suuntaan. Vantaan tulos on parempi kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin. Muutos edelliseen tulokseen on merkittävä.

Kokonaissijoitus

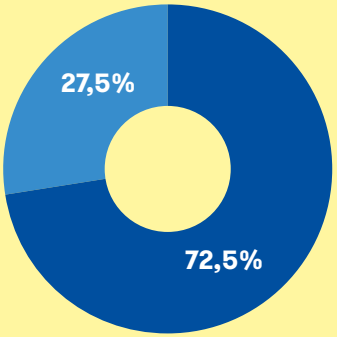

Vantaan Kunta10-kokonaistulos on parantunut hieman kahden vuoden takaisesta, ja monella osa-alueella on tapahtunut myönteistä kehitystä. Tulokset kertovat, että meillä koetaan myönteistä työn imua, meillä on toimivat työyhteisöt ja hyvää johtamista. Vantaan tulos on monilta osin Kunta10:n keskiarvoa parempi.

Työyhteisötaidot

Työyhteisötaidot-yhteenvetomittarissa on mukana kysymykset työyhteisön yhteistyökyvystä, innovatiivisuudesta, tavoitteellisuudesta, kehittämis-myönteisyydestä sekä työyhteisön antamasta esimiestuesta. Vantaan strateginen tavoite oli, että minkään työyhteisön työyhteisötaidot eivät ole huonot. Kunta10-tutkimuksen mukaan 89 % Vantaan työyhteisöistä on hyvät työyhteisötaidot eli 11 %:ssa työyhteisötaidot vaativat kehittämistä jollain kysytyllä osa-alueella. Edellisten vuosien taso työyhteisötaidoissa on säilytetty. Vantaalla on kautta linjan paremmat tulokset työyhteisötaidoissa kuin Kunta10-kunnissa keskimäärin.

Valmentava johtaminen

Kunta10-kyselyssä kysytään henkilöstön kokemuksia valmentavasta johtamisesta seuraavien väittämien avulla: lähiesimies vahvistaa työntekijöiden kyvykkyyttä, lähiesimies kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön sekä lähiesimies kannustaa työntekijöitä itsenäiseen työskentelyyn. Vantaan vastaajista 72,5 % on näissä joko täysin samaa mieltä tai melko samaa mieltä. Tulos on hieman kahden vuoden takaista parempi.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

TERVEYS- JA TURVALLISUUS-JOHTAMINEN

Terveys- ja turvallisuusjohtaminen on jokapäiväistä esimiestyötä. Se on johtamisen näkökulma, joka huomioi työkyvyn ja työssä jaksamisen ja selviytymisen, työturvallisuuden, henkisen hyvinvoinnin, iän, sukupuolen ja muut yksilölliset ominaisuudet.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

TYÖKYKYÄ TUKEMALLA VARMISTETAAN HYVÄT TULOKSET

Vantaalla keskeisiä terveys- ja turvallisuusjohtamisen toimintamalleja ovat aktiivinen välittäminen, työolojen haittojen ja vaarojen arviointi, tuunattu työ sekä työkyvyn tukiprosessi. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen mittareina käytetään sairaus- ja tapaturmapoissaoloja, tuunatun työn toteumaa sekä tapaturmien ja työturvallisuusilmoitusten lukumäärää. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan Kunta10-tutkimuksen avulla joka toinen vuosi.

Sairauspoissaoloissa poikkeusvuonna vain pieni kohoaminen

Työterveyshuoltoyhteistyö ja työkykyjohtaminen vuoden 2020 poikkeusoloissa näkyivät vuoden 2020 aikana vain pienenä muutoksena sairauspoissaoloissa. Vuoden 2020 sairauspoissaoloprosentti oli 4,43, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 4,35 prosenttia. Vuoden 2020 alussa tapahtuneen organisaatiomuutoksen myötä vertailutietoa toimialoittain ei ole mahdollista saada. Poikkeuksena sosiaali- ja terveystoimi, jossa sairauspoissaolot kaikesta huolimatta laskivat. Kaupunkitasoisesti edelleen laskussa olivat yli 30 päivää kestäneet poissaolot. Ikäryhmittäin tarkasteltuna merkittävin lasku sairauspoissaoloissa kolmen vuoden seurannassa on tapahtunut yli 55-vuotiailla työntekijöillä. Sairauspäivien määrä vastasi yhteensä 480 henkilötyövuotta ja niistä aiheutuvat laskennalliset kustannukset ovat noin 26,2 miljoonaa euroa.

Vantaalla on kiinnitetty erityistä huomiota pitkittyneisiin sairauspoissaoloihin. Työkykyasiantuntijat olivat vuonna 2020 selvittämässä yhteensä 330 henkilön työssä jatkamisen mahdollisuuksia. 108 henkilön kohdalla toteutettiin uudelleensijoitus terveydentilalle sopivaan työtehtävään tai oleellisia muokkauksia omassa työtehtävässä. Työssä jatkamisen mahdollisuuksien selvittelyssä olleista henkilöistä 275 oli sellaisia, joilla vuoden seurannassa täyttyi 90 sairauspoissaolopäivää. 90 päivää sairastaneiden määrä väheni edellisvuoteen verrattua (vuonna 2019 yhteensä 301 henkilöä). Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa suunnitelma työkyvyn edistämisestä ja työssä jatkamisen tukemisesta oli tehty 89 prosentille yli 90 päivää sairastaneista.

Mielenterveyteen kannattaa panostaa

Diagnoosiluokittain tarkasteltuna mielenterveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet, kun taas tuki- ja liikuntaelinsairauksista johtuvat poissaolot laskeneet. Vaikka mielenterveysperusteisten poissaolojen nousu vaikuttaakin olevan valtakunnallinen trendi, tulee jatkossa kehittää toimintatapoja mielenterveysperusteisten ongelmien varhaisten riskien havaitsemiseen sekä jo diagnosoitujen ongelmien hoitopolkujen kehittämiseen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Tämä on vuoden 2021 yksi painopisteistä.

Työkyvyn tukeminen on koko organisaation asia ja keskeistä on, että työkykyä johdetaan organisaation kaikilla tasoilla sekä tuetaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Tämä edellyttää erityisesti esimiehiltä tuntemusta niistä mahdollisuuksista, joita työkyvyn tukemiseksi on olemassa sekä toimivia työkykyä tukevia prosesseja. Työkykyjohtamiseen tulee jatkossa edelleen panostaa vahvistamalla esimiesten työkykyjohtamisen osaamista ja

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

rohkeutta ottaa varhaisia merkkejä esille. Lisäksi ei tule unohtaa jokaisen työntekijän omaa vastuuta työkyvystään.

Viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö kaikille

Vuonna 2020 otettiin koko henkilöstölle (pl. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen poikkeustyöajassa työskentelevät) käyttöön viiden päivän sairauspoissaolokäytäntö esimiehen luvalla. Maaliskuussa alkaneen koronapandemian takia sairauspoissaolokäytäntöä kuitenkin muutettiin siten, että hengitystieoireisten osalta voi esimiehen luvalla olla poissa maksimissaan seitsemän päivää. Muutoksen tavoitteena oli kohdentaa työterveyshuollon toimintaa ennaltaehkäisevään työhön sekä välttää pandemiatilanteessa välttämätöntä asiointia työterveyshuollossa.

Uuden käytännön myötä lääkärintodistuksella tapahtuvien sairauspoissaolojen määrä laski 28 prosenttia sekä hengityselinsairauksista johtuvat vastaanottokäynnit vähenivät 22 prosenttia. Kun työntekijän sairaus ei edellytä vastaanottokäyntiä tai lääkärintodistusta ja hän voi sairastaa esimiehen luvalla 1–5 päivää, voidaan kyseinen työterveyshuollon resurssi suunnata vaikuttavammin esimerkiksi oikea-aikaiseen työkykyriskien ennaltaehkäisyyn.

Tuunattu työ vaihtoehto poissaololle

Vantaalla on käytössä korvaavan työn toimintatapa, jonka nimeksi on muotoutunut tuunattu työ. Tuunattu työ on ratkaisu tilanteisiin, joissa työntekijä on sairauden tai tapaturman vuoksi tilapäisesti kykenemätön tekemään vakituista työtään, mutta pystyy terveyttään tai toipumistaan vaarantamatta tekemään soveltaen omaa työtä tai korvaavaa työtä. Vantaan tuunatun työn mallin tavoitteena on edistää henkilöstön työkykyä ja työyhteisöjen hyvinvointia. Vuonna 2020 tuunattua työtä teki yhteensä 458 henkilöä ja heille kertyi tuunatun työn päiviä 6 648. Tuunatun työn tekijöitä oli hieman enemmän kuin vuonna 2019, mutta päiviä noin tuhat vähemmän.

Vaikuttavaa työterveysyhteistyötä

Vantaan kaupunki kilpailutti työterveyshuollon palvelut ja uudet kumppanit aloittivat toiminnan vuoden 2020 alussa. Vantaan kaupunki tarjoaa lakisääteisen työterveyshuollon sekä yleislääkäritasoisen sairaanhoidon palvelut kaikille noin 11 000 kaupungin työntekijälle. Henkilöstön työterveyshuollon palveluntuottajia oli vuonna 2020 kaksi: Vantaan Työterveys Oy sekä Terveystalo. Vuoden 2020 aikana työterveyshuollon sähköisten palvelujen käyttö lisääntyi merkittävästi. Etävastaanotolta kirjoitettujen sairauspoissaolotodistusten määrä lisääntyi ja työterveyshuollon henkilöstö kouluttautui digipalvelujen käyttöön. Etänä toteutettiin muun muassa työterveysneuvotteluja ja työhönpaluutarkastuksia.

Työterveyshuollon kustannukset kilpailutettiin kattohinnan mukaan, jolloin kustannukset ovat sidoksissa henkilölukumäärään. Kattohinnan ylittäviä lisäkustannuksia tuli koronaan liittyvistä kustannuksista, kun osa henkilöstön koronatesteistä toteutettiin työterveyshuoltojen kautta.

Työtapaturmia edellisvuotta vähemmän

Kaupungin henkilöstön osalta työtapaturmien määrä väheni ja tapaturmien vakavuus lieveni vuonna 2020 verrattaessa aiempiin vuosiin. Vähenemistä tapahtui etenkin työmatkatapaturmien ja työliikekipeytymisen osalta. Väheneminen liittynee koronaepidemian aiheuttamaan etätyön lisääntymiseen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen henkilöstön osalta työtapaturmien määrä pysyi samalla tasolla kuin aiemmin.

Koko kaupungin henkilöstön osalta ammattitautien määrä lisääntyi koronaepidemiaan liittyen. Vuonna 2020 vakuutusyhtiöt tekivät yhteensä seitsemän ammattitautipäätöstä, joista kuusi liittyi työtehtävässä saatuun koronatartuntaan.

Työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi

Vantaalla ilmoitukset työturvallisuuden vaarantumisesta kirjataan Tutka-järjestelmään. Tutkaan tehtyjen työturvallisuusilmoitusten määrä lisääntyi vuonna 2020 aikaisempiin vuosiin verrattuna. Ilahduttavaa oli se, että suurin lisäys oli Läheltä piti -ilmoitusten määrässä. Tämä tarkoittaa sitä, että työturvallisuusriskit havaittiin jo sellaisessa vaiheessa, kun varsinaista vahinkoa ei vielä ollut ehtinyt tapahtua.

4,43 %

SAIRAUSPOISSAOLO-PROSENTTI

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Edelleen suurin työturvallisuusilmoitusten määrä liittyi uhka- ja väkivaltatilanteista ilmoittamiseen. Kunta10-kyselyn mukaan henkilöstömme kuitenkin kokee uhka- ja väkivaltatilanteita vähemmän kuin aikaisemmin. Kun tarkastellaan kaikkia työturvallisuusilmoituksia, niin uutena myötävaikuttavana tekijänä ilmoituksiin on merkitty Covid-19. Myötävaikuttavaksi tekijäksi on merkitty Covid-19-tilanne silloin, jos työntekijä on työssään tosiasiallisesti altistunut koronavirukselle, sairastunut siihen työssä altistumisen seurauksena, koronaepidemia on aiheuttanut erityistä psyykkistä kuormittumista tai koronatilanne on ollut osa uhka- tai väkivaltatilannetta.

Taukoja työpäivään Break pron avulla

Vantaalla otettiin muutama vuosi sitten käyttöön Break pro -taukoliikuntaohjelma, joka on asennettu kaikille kaupungin työasemille. Käytössä on myös mobiiliversio, joka mahdollistaa sovelluksen käytön ajasta ja paikasta riippumatta. Break Pro on fysioterapeuttien suunnittelema työkalu työn tauottamiseen, ergonomian parantamiseen ja työhyvinvoinnin lisäämiseen.

Break pro muistuttaa työntekijän asettamina aikaväleinä tai kellonaikoina taukoliikunnan ajankohdasta. Ohjelma sisältää taukojumppavideoita monipuolisesti koko keholle. Lisäksi se sisältää omat osiot pilatekselle, mindfulnessille, aivojen hyvinvoinnille ja ergonomialle. Ohjelma on helppokäyttöinen ja erityisesti etätyössä todettu hyödylliseksi. Liikkeet voit valita itse tai antaa ohjelman päättää puolestaan. Taukojumppaliikkeiden kesto on vain minuutin. Taukoliikkeet ovat monipuolisia, tehokkaita, helppoja ja turvallisia. Liikkeet voi tehdä pienessäkin tilassa ja mobiiliversion ansiosta ajasta ja paikasta riippumatta.

Vuoden haasteita

- Mielenterveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet eli määrän vähentämiseksi täytyisi löytää lisää toimintatapoja varhaisten riskien havaitsemiseen sekä jo diagnosoitujen ongelmien hoitopolkujen kehittämiseen.
- Nuoret työntekijät kokevat kuormitusta työssä: kuinka voimme tarjota lisää tukea kuormittavissa tilanteissa?
- Edelleen suurin työturvallisuusilmoitusten määrä liittyi uhka- ja väkivaltatilanteisiin. Parin vuoden takaista #Ollaanihmisiksi-kampanjaa tarve pitää aktiivisesti esillä ja kiinnittää huomiota uhka- ja väkivaltatilanteisiin puuttumiseen.
- Työmatkatapaturmien ennaltaehkäisyyn kiinnitettävä huomiota myös laajan poikkeusajan etätyön vähennyttyä.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

PALKKAUS, PALKITSEMINEN JA KANNUSTAMINEN

Vantaan työntekijöiden palkka koostuu tehtäväkohtaisesta palkasta, työkokemusvuosiin perustuvasta lisästä sekä henkilökohtaisesta lisästä. Yksilöitä ja yhteisöjä myös palkitaan tavoitteiden mukaisista erinomaisista työsuorituksista. Palkitsemisen tapoja on monia: esimerkiksi henkilökohtainen lisä, erikoispalkkiot, kunnia- ja ansiomerkit, pitkän palvelusajan muistaminen sekä tietenkin aineeton palkitseminen, kuten kiittäminen.

PALKKAMENOT KASVOIVAT EDELLISVUODESTA – KAUPUNKI MYÖS PALKITSI MONIPUOLISESTI

Vuonna 2020 henkilöstön palkkamenot olivat yhteensä 425,6 miljoonaa euroa. Se on 14,1 miljoonaa euroa (3,4 prosenttia) enemmän kuin edellisvuonna. Palkkoja nosti vakituisen henkilöstömäärän ja lomarahojen kasvu (vuonna 2019 osana kilpailukykysopimusta työntekijöiden lomarahan suuruus oli 30 prosenttia pienempi) sekä 1.8.2020 kaikilla sopimusaloilla maksuun tulleet yleiskorotukset, jotka olivat sopimuksesta riippuen 0,87-1,65 prosenttia.

Naisten ja miesten välinen palkkaero kaventui jälleen

Naisten ja miesten välinen palkkaero on kaventunut edelleen edelliseen vuoteen verrattuna. Vakituisen täyttä työaikaa tekevän naisen euro on 88 senttiä miehen eurosta (vuonna 2019 se oli 87 senttiä), kun vertaillaan kaikkien Vantaan kaupungin palveluksessa olevien vakituisten, täyttä työaikaa tekevien työntekijöiden/viranhaltijoiden kokonaiskeskiansioita.

Vantaan kaupungin ammattialojen sukupuolijako toteutuu samoin kuin suomalaisessa työelämässä yleisesti. Työt jakautuvat edelleen vahvasti miesten ja naisten ammatteihin. Naisia työskentelee paljon hoiva- ja hoitotyössä ja miehet ovat selvä enemmistö palo- ja pelastusalalla sekä teknisissä ammateissa. Keskimääräiseen palkkaeroon vaikuttaa merkittävästi naisten ja miesten erilaiset ammatit, joissa he toimivat kaupungilla. Verrattaessa vakituista täyttä työaikaa tekevien naisten euroa miehen euroon sopimusaloittain ja saman ammattiryhmien sisällä, on tilanne paljon tasaisempi.

Miehiä on henkilöstöstä suhteellista osuuttaan enemmän esimiehinä ja johtajina. Miehiä on kaikista esimiehistä 30 prosenttia. Mikäli tarkastelusta suljetaan pois miesvaltaisen pelastusalan eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen esimiehet luku tasoittuu. Tällöin miehiä on vuoteen 2019 verrattuna kaikista esimiehistä enää 23 prosenttia.

Palkkojen tarkastelu virka- ja työehtosopimuksittain

Kaupungin henkilöstöön sovelletaan tehtävien perusteella viittä eri virka- ja työehtosopimusta.

Teknisten sopimuksen piirissä naisen euro (101 senttiä) on täsmälleen samansuuruinen kuin edellisenä vuonna. Lääkärisopimuksen sisällä naisen euro (103 senttiä)

8 279

HENKILÖÄ KÄYTTI TYÖMATKASETELEITÄ

76 279

TILATTUA TYÖMATKA-SETELIÄ

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

kasvanut suuremmaksi kuin miehen euro (vuonna 2019 se oli 100 senttiä). Sen sijaan terveyskeskuslääkäreillä naisen euro on noussut 10 sentin verran 97 sentistä 107 senttiin miehen eurosta ja terveyskeskushammaslääkäreillä naisen euro on noussut 12 sentillä 118 senttiin miehen eurosta.

Yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) piirissä työskentelevillä naisen euro on pysynyt samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna (88 senttiä). Sopimusaloista kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen sisällä on myös suurin ammattien ja koulutusasteiden kirjo eli sopimusalan sisällä (ns. avustajista johtajiin). Siksi tarkasteltaessa naisten ja miesten välisiä palkkaeroja ammattiryhmittäin eräissä suurissa ammattinimikkeissä nähdään sama tilanne kuin muissakin ammattiryhmissä eli erot ovat pieniä. Täyden työajan keskiansioita vertailtaessa esim. lastenhoitajilla tai palotarkastajalla naisen eurossa ja miehen eurossa ei ole eroa.

Kun laajennetaan tarkastelua kaikkiin hoitoalan tehtäviin, tilanne on samankaltainen. Hoitoalan tehtävissä työskentelee vakituisessa palvelussuhteessa miehiä ja naisia yhteensä noin 17,5 prosenttia koko kaupungin vakituisesta henkilöstöstä. Hoitotehtäviin lukeutuvissa ammattinimikkeissä henkilöstöstä naisia on 91 prosenttia. Lähihoitajan tehtävänimikkeellä työskentelevillä naisilla euro on kasvanut samansuuruiseksi miehen euron kanssa. Suurimmassa osassa hoitotehtävissä ei kuitenkaan työskentele lähes lainkaan miehiä, vaan ala on erittäin naisvaltainen.

KVTES:n piirissä olevien vaativan hoitoalan tehtävien tilanne on seuraava:

Tehtäväkohtaiset palkat ovat täysin samat sekä naisilla että miehillä. Kun verrataan kokonaisansioita nimikkeittäin, niin ensihoitajalla naisen euro on pysynyt samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna (98 senttiä) ja sairaanhoitajalla naisen euro on pienentynyt 2 sentillä 93 senttiin miehen eurosta. Samaan vaativuustasoon kuuluvat hygieniahoitaja, jalkahoitaja, toimintaterapeutti ja terveyshoitaja, mutta näissä tehtävissä ei ole yhtään miestä.

Kokonaisansiot muodostuvat säännöllisen työajan ansioista sekä lisä-, ylityö- ja muista vastaavista korvauksista. Jos tarkastellaan lisä- ja ylityön korvauseurojen jakaumaa miesten ja naisten välillä, on korvausmäärissä jonkin verran eroja. Esimerkiksi lähihoitaja nimikkeellä naiselle on maksettu keskimäärin 49 €/kk korvauksia, kun taas miehellä korvaus on ollut keskimäärin 63 €/kk. Tasaisimmin lisä- ja ylityö korvauseurojen jakauma on toteutunut sosiaaliohjaajilla (naiset ka. 55 €/kk, miehet 56 €/kk). Muiden työaikakorvausten osalta jakauma on tasaisin kirjastovirkailijoilla (naiset ka. 44 €/kk, miehet 43 €/kk), kun taasen sairaanhoitajilla korvauseurojen ero on suurempi miesten naisten välillä (naiset ka. 239 €/kk, miehet 379 €/kk).

Naiset käyttävät enemmän perhevapaita

Naiset pitävät edelleen miehiä enemmän palkattomia vapaita ja käyttävät miehiä enemmän palkattomia perhevapaita. Näin myös esimerkiksi juuri yllä kuvatussa vaativan hoitoalan ammattitehtävissä, joissa hoitovapaalla oli 60 naista vuoden 2020 aikana, kun taas yksikään saman ryhmän miehistä ei pitänyt hoitovapaata.

Vaikka naisten ja miesten välisiä palkkaeroja selittääkin eniten ammattiryhmien nais- ja miesvaltaisuus sekä naisten runsaampi palkattomien vapaiden ja palkattomien perhevapaiden pitäminen, seu-

33%

VAKITUISESTA HENKILÖSTÖSTÄ SAA HENKILÖKOHTAISTA LISÄÄ

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

raa kaupunki jatkossakin naisten ja miesten välisiä palkkaeroja ja pyrkii omilla toimillaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ohjeistamalla ja omilla palkkaratkaisuillaan. Toimialoja ohjeistetaan esimerkiksi henkilökohtaisia lisiä jakaessaan kiinnittämään huomioon myös tähän näkökulmaan.

Kaupunki palkitsee monipuolisesti

Vuonna 2020 oli edellisten vuosien tapaan käytössä erilaisia rahallisia palkitsemismuotoja. Strategisten tavoitteiden edistämiseen ja toteuttamiseen sidottuja kannustuspalkkiojärjestelmiä vahvistettiin kaikilla toimialoilla. Ryhmäkohtaisia järjestelmiä oli 35 ja niiden piirissä oli 808 työntekijää. Lisäksi 18 palveluyksikköpäällikölle luotiin oma kannustuspalkkiojärjestelmä. Kannustepalkkioihin on varattu yhteensä noin miljoona euroa.

Ylimmälle johdolle ja Suun terveydenhuollon liikelaitoksen henkilöstölle vahvistettujen tulospalkkiojärjestelmien pääpaino oli optimaalisessa tuottavuuden ja tehokkuuden kehittämisessä. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen henkilöstölle on tulossa maksuun tulospalkkioita yhteensä noin 21 000 euroa. Tulospalkkiojärjestelmän piirissä oli mukana yhteensä 30 henkilöä. Ylimmän johdon tulospalkkioista tullee maksuun noin 76 000 euroa. Ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmien piirissä oli mukana 22 johtajaa.

Henkilökohtaista lisää maksetaan yksilölle pitkäaikaisista toistuvista erinomaisista työsuorituksista. Henkilökohtaista lisää saa 31 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä ja sen suuruus on keskimäärin 146 euroa kuukaudessa. Vuonna 2020 henkilökohtaisia lisiä oli käytössä yhteensä 6,1 miljoonaa euroa. (vuonna 2019 käytössä oli 6,2 miljoonaa).

Henkilökohtaisista hyvistä työtuloksista palkitsemisessa ei ole eroja naisten ja miesten välillä, kun tarkastellaan esimiehiä ja johtoa lisien suhteellista määrää. Eli silloin kun lisää maksetaan, sen suuruudessa ei ole eroa sukupuolen mukaan. Sen sijaan tarkasteltaessa henkilökohtaisten lisien jakautumista miesten ja naisten kesken, maksetaan lisiä määrällisesti enemmän miehille kuin naisille, pois lukien yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES), jossa lisät jakaantuvat lähes tasan suhteessa miesten ja naisten lukumäärään. Miehistä 25 prosenttia saa henkilökohtaista lisää, kun naisissa saajia on 26 prosenttia. Myös lääkäreiden kohdalla naisille maksetaan suhteellisesti useammin henkilökohtaista lisää kuin miehille. Työnantaja seuraa henkilöstöjärjestöjen kanssa henkilökohtaisten lisien jakauman kehittymistä työehtosopimuksittain, henkilöstöryhmittäin että sukupuolen mukaan.

Erikoispalkkio erinomaisesta työsuorituksesta

Erikoispalkkioita käytetään nopean, yksittäisen erinomaisen työsuorituksen palkitsemisessa niin yksilölle kuin ryhmille. Vuonna 2020 erikoispalkkioihin käytettiin 560 000 euroa (luku sisältää myös verokompensaation sekä sosiaalikustannukset). Yhteensä 1 866 henkilöä sai erikoispalkkion (vuonna 2019 saajia oli 1 777 henkilöä). Keskimäärin palkkion suuruus oli noin 169 euroa. Miehistä 4 prosenttia ja naisista 13 prosenttia sai erikoispalkkion vuonna 2020.

1 777

HENKILÖÄ SAI ERIKOISPALKKION

Vantaan kaupunki kiittää pitkään palveleita työntekijöitään/viranhaltijoitaan, kun palvelussuhde on kestänyt yhtäjaksoisesti 20, 30, 40 tai 50 vuotta. Vuonna 2020 palkkioksi annettiin ylimääräisen lomaviikon lisäksi 250 euron arvoinen ePassi Sportti & Kulttuuri -mobiilietu.

Henkilöstöä kannustetaan työmatkoissa julkisen liikenteen käyttöön. Työnantaja tukee julkisen liikenteen käyttöä myöntämällä työmatkaseteleitä. Vantaalla matkaseteli on 10 euron arvoinen maksuväline, jota käytetään kausilippua tai arvoa ostettaessa. Matkalippuedun käyttö jatkoi kasvuaan edelliisvuosien tapaan. Vuonna 2020 seteleitä haki 8 279 työntekijää, kun edellisenä vuonna hakijoita oli 8 399 työntekijää. Yhteensä seteleitä tilattiin 76 279 kappaletta, kun edellisvuonna määrä oli 76 116 kappaletta. Haettuihin työmatkaseteleihin käytettiin vuonna 2020 Vantaalla yhteensä 762 790 euroa.

Palveluksensa lopettaneiden henkilökohtaiset lisät kiertoon

Kaikilla sopimusaloilla virka- ja työehtosopimuksissa on palkkausrakenne suunnilleen sama. Palkka koostuu tehtäväkohtaisesta palkasta (mitä tehdään), työkokemusvuosiin perustuvasta lisästä (työvuosien mukaan) sekä henkilökohtaisesta lisästä (miten työntekijä työnsä tekee eli työtuloksista). Tämän lisäksi on

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

myös sopimusaloittain erilaisia palkkatekijöitä, jotka saattavat merkittävästikin vaikuttaa maksettavaan kokonaispalkkaan.

Henkilökohtainen lisä on tärkeä palkkaelementti. Työnantaja jakaa siksi vuosittain kaupungin palveluksesta poistuneiden henkilökohtaisen lisien palkkapotin uudelleen. Esimerkiksi vuonna 2020 jaettiin Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen piirissä oleville yhteensä 208 571 euroa, joista merkittävin osa kohdentui sosiaali- ja terveydenhuollon hoitohenkilöstölle sekä varhaiskasvatukseen henkilöstölle. Myös lääkäri-, opetusalan-, teknisen alan ja tuntipalkkaisten sopimusaloille jettiin uudelleen henkilökohtaisia lisiä. Yhteensä työnantaja jakoi henkilökohtaisia lisiä 285 798 euroa.

Hyvä johtamis- ja esimiestyö palkitsee aineettomasti

Kaupungin työtehtävät ovat kaikki merkityksellisiä ja yhteiskunnallisesti arvostettuja. Hyvän työyhteisön tunnusmerkkejä on joustavuus, tasa-arvoisuus, hyvä ilmapiiri ja kehittymismahdollisuudet, joihin esimies voi omalla johtamistyöllään vaikuttaa. Kaupunki tukee esimiehiä työaikajoustojen ja työaikajärjestelyjen toteuttamisessa.

Vuoden haasteita

- Koko henkilökunnan rahallinen palkitseminen on haastavaa, ja henkilökunnan mahdollisuudet vaikuttaa kustannussäästöihin eri toimialoilla ovat hyvin erilaisia. Käytössä on myös monia aineettomia ja ei-rahallisia palkitsemismuotoja. Esimiesten tulisi viestiä selkeästi palkitsemisjärjestelmien periaatteet ja aikataulut.
- Eri kaupungeissa on keskenään erilaiset tehtävien vaativuusjärjestelmät, ja tämä aiheuttaa sen, että palkkojen vertaileminen on haastavaa ja palkkatasoista eri työnantajayksiköiden välillä on myös paljon väärääkin tietoa.
- Kunta-alan palkkausjärjestelmä on kankea ja vaatii hurjasti hallinnollista työtä tehtävien vaativuuden arviointien takia.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

SAMMANDRAG

ETT ÅR AV STORA REFORMER OCH EXCEPTIONELLA FÖRHÅLLANDEN

Under år 2020 arbetade stadens anställda under exceptionella förhållanden på grund av den globala coronapandemin.Hos vissa ökade arbetsmängden, hos andra minskade den betydligt. Flera fick också förändrade arbetsuppgifter. Distansarbete utfördes i större utsträckning än någonsin tidigare: År 2020 arbetade åtminstone 1 415 personer på distans och antalet distansdagar uppgick till totalt minst 49 289. Omkring 400 arbetstagare i Vanda bytte dessutom tillfälligt arbetsuppgifter helt, då coronaviruset ledde till att vissa kommunala tjänster stängdes efter statsrådets beslut. För intern överföring av personal inrättades med några dagars varsel ett resurscentrum på stadsnivå.

Under de exceptionella förhållandena tvingades man snabbt tillägna sig nya verksamhetssätt och verktyg. Det fanns ett brett utbud av stöd: på intranätet skapades sidor för både chefer och övrig personal med material och riktlinjer i anslutning till bland annat undantagssituationen, förändringen, distansarbetet och personalens ork. På grund av de exceptionella förhållandena flyttades majoriteten av coachningarna ansikte mot ansikte som skulle äga rum våren 2020 till sensommaren eller hösten då de genomfördes virtuellt. Utbildningsdagarna var nästan hälften så många jämfört med år 2019.

Utvecklingen av Det nya Vanda fortsatte

Stadens organisationsstruktur förändrades 1.1.2020. Skapandet av Det nya Vanda inleddes redan år 2019 vid bland annat förändringsworkshoppar, ledningsgrupps- och individcoachningar och i ledningssystemsarbetet. Arbetet för att forma en ny organisation och nya verksamhetsområden hade kommit igång bra och det fortsatte år 2020. Målet var att genom engagemang få människor att tillsammans bygga upp den nya organisationen. År 2020 ordnade man olika workshoppar och stödde utvecklingen av verksamheten vid de nya verksamhetsområdena och serviceområdena och beskrivningen av det nya ledningssystemet.

4,43%

SJUKFRÅNVARO-PROSENT

HR-kundservicen förnyades

År 2020 införde Vandas HR en ny verksamhetsmodell om allt från en lucka som hade utarbetats tillsammans med användarna med hjälp av servicedesign och kundworkshoppar. Cheferna bistås nu i olika frågor som gäller personalförvaltning av en centraliserad kundservice som backas upp av hela det yrkesövergripande HR-nätverket. Som en del av förnyelsen av HR-kundservicen togs en elektronisk servicekanal i bruk våren 2020. Målet med den nya kontaktkanalen är att underlätta och göra det snabbare att skicka och behandla chefernas HR-serviceförfrågningar samt att också fungera som kontaktkanal åt arbetstagare i frågor som gäller

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

den egna löneutbetalningen. Till HR-serviceplattformen kom under årets lopp ca 24 000 serviceförfrågningar. I enkäten om kundnöjdhet kom det dock fram att man ännu inte kunnat tillägna sig nyttan av förändringen eftersom processerna ännu är klumpiga och informationen/handledningen bör göras effektivare.

Bra resultat från arbetshälsoenkäten, ingen stor ökning av sjukfrånvaron

Hösten 2020 genomfördes Kommun10-undersökningen om arbetshälsa, vilken besvarades av sammanlagt 6 706 av anställda i Vanda. Enligt Kommun10-svaren har flera delområden utvecklats i en positiv riktning under en tvåårsperiod och resultatet är i flera avseenden bättre än genomsnittet för Kommun10. Anställda vid Vanda stad känner ofta ett positivt arbetssug och upplever att arbetskollektiven fungerar bra och att de har ett väldigt starkt socialt kapital. Enligt resultaten får man ännu mer stöd i sitt arbete från de närmaste cheferna, verksamheten upplevs vara ännu rättvisare och det coachande ledarskapet har utvecklats. Man upplever att det finns större påverkningsmöjligheter i situationer av förändring jämfört med tidigare. Dessutom framgår det av resultaten att hot- och våldssituationerna minskat i sin helhet.

Sjukfrånvaron låg trots coronaviruset på samma nivå som året innan: hela personalens sjukfrånvaroprocent var 4,43 (året innan 4,35). Ett bra resultat är också att arbetsplatsolyckorna minskade i antal och att olyckorna var lindrigare i jämförelse med tidigare år. Antalet anmälningar i anslutning till arbetssäkerhet ökade, men mest ökade antalet anmälda nära-ögat-situationer. Detta innebär att risker förknippade med arbetssäkerhet upptäcktes tidigare än förut, i ett sådant skede då en faktisk skada ännu inte hunnit inträffa.

Nya metoder för att rekrytera och behålla kompetens

I slutet av år 2020 hade staden 11 361 anställda. Personalantalet ökade med knappt 300 personer under ett år. Antalet publicerade arbetsplatsannonser var ungefär lika stort som året innan, men platserna hade 12 procent fler sökande. Något färre anställda sade upp sig från stadens tjänst jämfört med året innan. Inom vissa sektorer brottades man trots det ännu med utmaningar beträffande tillgången till personal. En åtgärd var att stärka samarbetet mellan yrkesrekryterare och sakkunniga vid informationsenheterna och verksamhetsområdena. Bland annat ökade man under årets lopp synligheten på sociala medier, presenterade karriärstigar för anställda vid staden, utbildade chefer i lyckad rekrytering, förnyade bildvärlden, skapade lekfulla rekryteringsspel och deltog i virtuella rekryteringsmässor. Utöver detta startades ett kvalitetsprojekt om personalledning, vars centrala mål är att öka personalens välbefinnande på arbetet och påverkningsmöjligheter samt förstärka arbetsgivarens positiva image och effektivera rekryteringen i just de yrkesgrupper där det är svårt att få tillgång till personal. ●

PERSONAL

- I slutet av år 2020 hade staden 11 361 anställda. Fyra av fem arbetar i ordinarie anställningsförhållande.
- Av dem jobbar omkring hälften med undervisning och fostran, en tredjedel jobbar inom vårdbranschen och resten inom tekniska branschen och förvaltningen.
- 80% av personalen är kvinnor och 20% är män.
- Vanda har flest anställda i åldern 40–44 år.
- Andelen högutbildade anställda är 57,5% (56,4% år 2019).

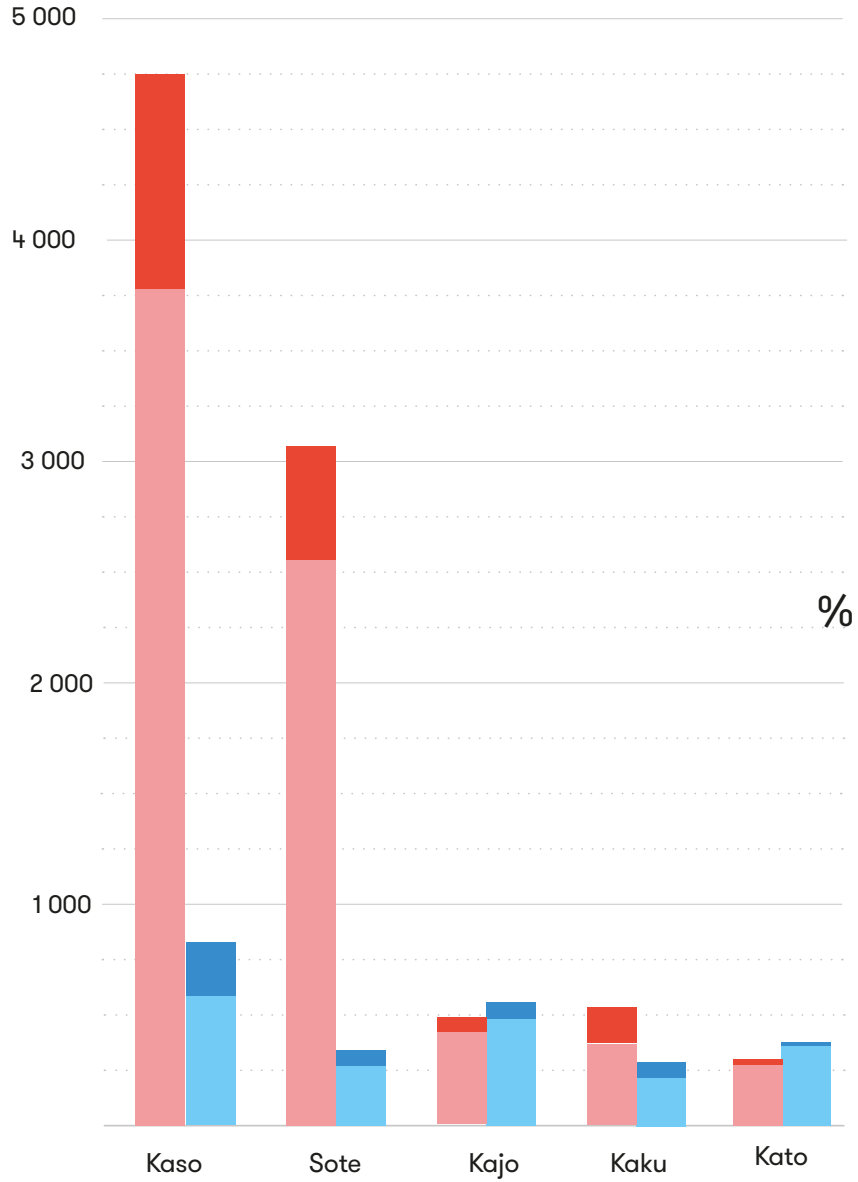
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

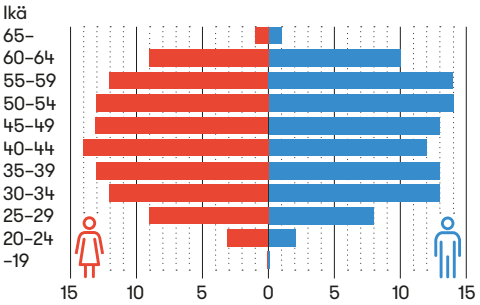
TUNNUSLUKUJA VANTAASTA

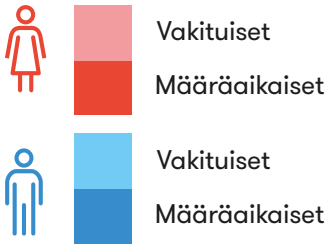
HENKILÖSTÖN RAKENNE

Henkilöstömäärä sukupuolijakauman mukaan

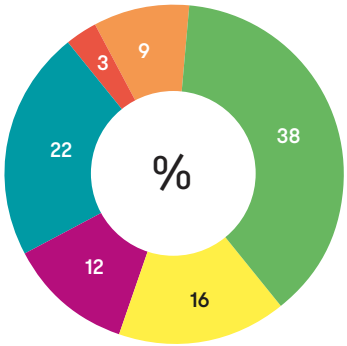

Henkilöstön ikärakenne

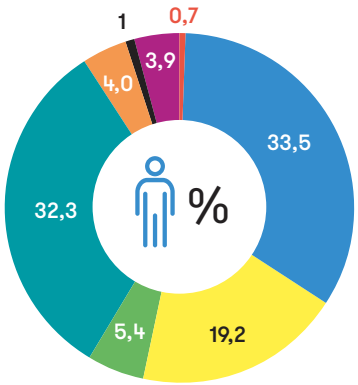

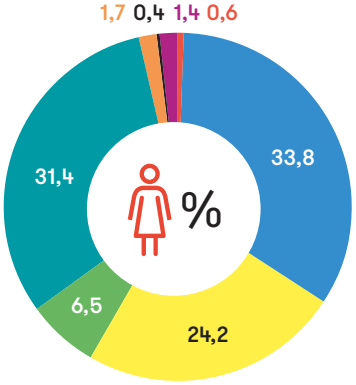
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Vakituinen henkilöstö työaikamuodoittain

- Yleistyöaika (38,45t/vko)
- Toimistotyöaika (36,45 t/vko)
- Jaksotyöaika (38,45 t/vko)
- Opettajat
- Lääkärit
- Muut työaikamuodot

Tutkintotasot sukupuolittain

- Tutkijakoulutus
- Ylempi korkeakouluaste
- Alempi korkeakouluaste
- Alin korkea-aste
- Keskiaste
- Ylempi perusaste
- Alempi perusaste
- Ei koulutusta tai tuntematon

Esimiesten määrä ja sukupuolijakauma

	Johto		Ylempi keskijohto		Keskijohto		Esimiehet		Yht.	Työntekijöitä lkm/esimies
Kaso	0	1	3	2	2	12	25	150	195	27,4
Sote	1	0	1	5	2	19	19	172	219	14,7
Kajo	0	1	2	2	4	12	74	43	138	6,6
Kaku	0	1	3	4	4	6	16	39	73	8,3
Kato	1	0	2	1	11	6	42	25	88	6,4
Yhteensä	2	3	11	14	23	55	176	429	713	14,9

Esimiehistä 70% on naisia.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

Ulkomaalaistaustaisten osuus kaupungin työntekijöistä vuonna 2019

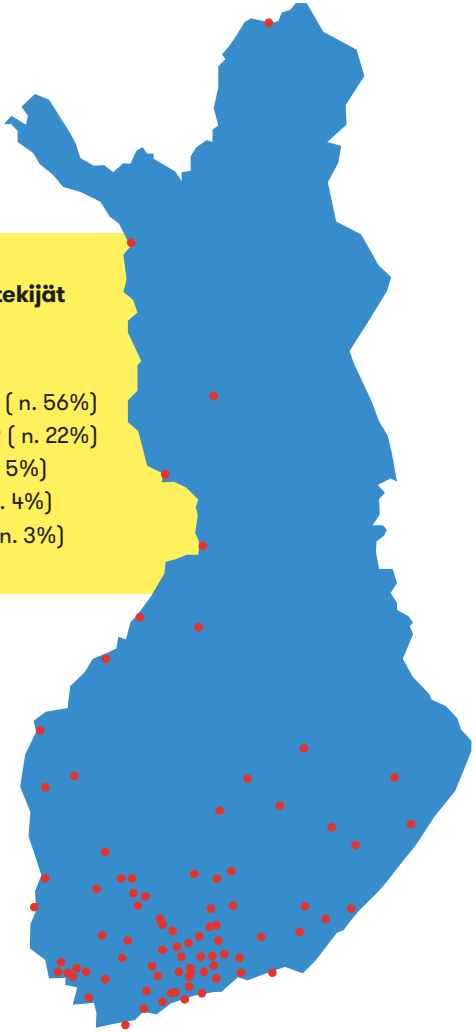
Suomalaistaustaiset
Ulkomaalaistaustaiset

Kaupungin työntekijäistä 677 henkilöä eli 6,8 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia. Lisäys vuoden takaiseen on vajaa yksi prosenttiyksikkö, joka on suurin muutos viiteen vuoteen.Vakituisessa työsuhteessa työskentelee heistä 424 ja määräaikaisessa 207 henkilöä. Lähde: Tilastokeskus

Vantaan työntekijät kotikunnittain

TOP 5

1. Vantaa 6 332 (n. 56%)
2. Helsinki 2 479 (n. 22%)
3. Espoo 541 (n. 5%)
4. Kerava 412 (n. 4%)
5. Tuusula 333 (n. 3%)

Naisten ja miesten ammatit, suurimmat ammattiryhmät

Miesvaltaiset alat

Ammattinimike	Miehiä	Naisia	Yht.	Miehiä %	Naisia %
Palomies	224	1	225	99,6	0,4
Liikuntapaikanhoitaja	49	1	50	98	2
Paloesimies	41	0	41	100	0
Kunnossapitotyöntekijä	18	1	19	94,7	5,3

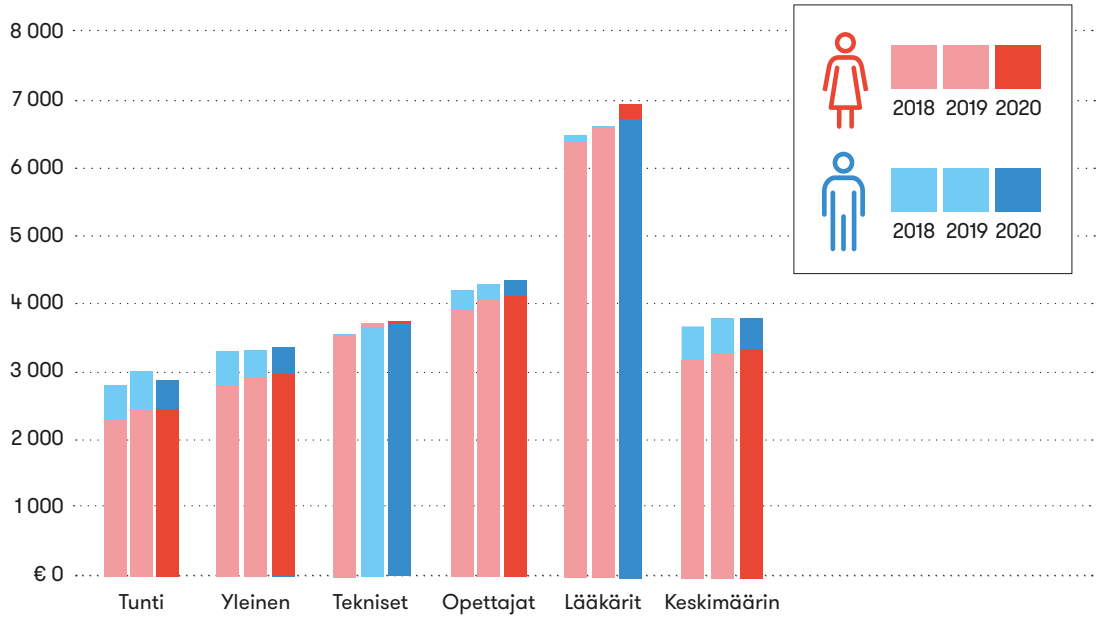
Naisvaltaiset alat

Ammattinimike	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Miehiä %
Lastenhoitaja	1 102	40	1142	96,5	3,5
Lastentarhanopettaja	895	32	927	96,5	3,5
Lähihoitaja	578	46	633	92,7	7,3
Sairaanhoitaja	376	27	403	93,3	6,7

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

PALKKAUS

Keskiansio

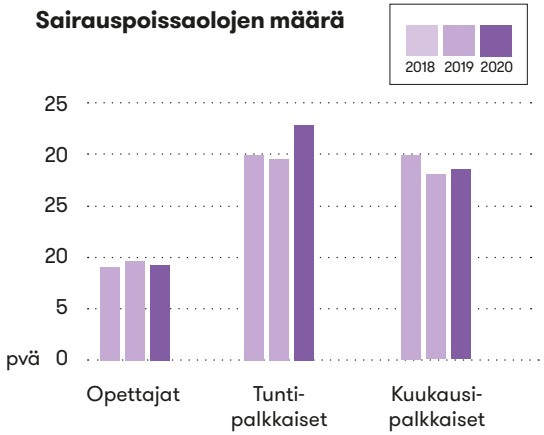
Henkilökohtaiset lisät sopimusaloittain

	Esimiehet					Työntekijät				
Sopimusala	SAAJIA YHTEENSÄ KPL	SAAJIEN %-OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ		KESKIARVO % TEHTÄVÄKOHTAISESTA PALKASTA			SAAJIA YHTEENSÄ KPL	SAAJIEN %-OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ		KESKIARVO % TEHTÄVÄKOHTAISESTA PALKASTA		
Yleinen	213	35 %	49%	6 %	6 %	6 %	1353	23%	25 %	5 %	5 %	5 %
Opettajat	43	59 %	60 %	5 %	7 %	5 %	561	38 %	26 %	4 %	5 %	4 %
Tekninen	74	58 %	56 %	6 %	6 %	5 %	337	54 %	45 %	5 %	5 %	6 %
Tunti	0	0 %	0 %	0 %	-	-	105	93 %	93 %	6 %	6 %	4 %
Lääkärit	16	100 %	67 %	8 %	11 %	7 %	132	54 %	58 %	6 %	5 %	6 %

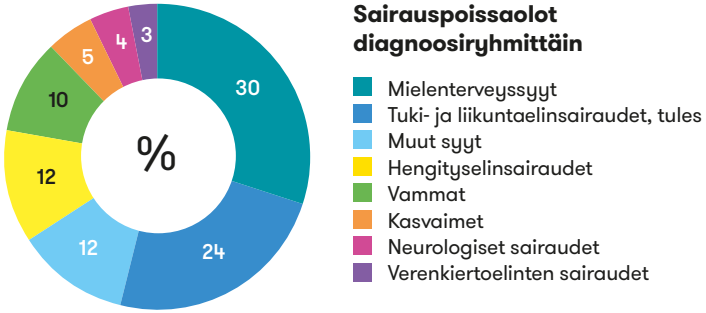
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

POISSAOLOT

Sairauspoissaolojen määrä

Sairauspoissaolot diagnoosiryhmittäin

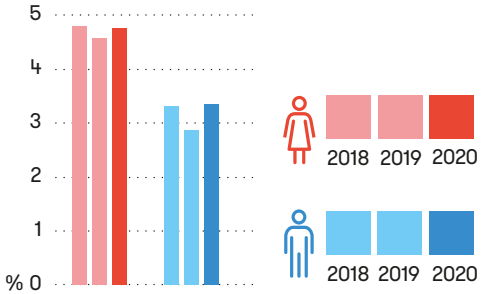

Henkilökohtaisten lisien jakauma

	Henkilökohtaisen lisän saajat %:na		Yht.	Keskiarvo euroina		Yht.
Yleinen	25	26	1566	141	138	139
Opettajat	38	27	604	151	132	138
Tekninen	55	46	411	147	167	151
Tunti*	93	93	105	139	91	132
Lääkärit	58	59	148	254	243	245

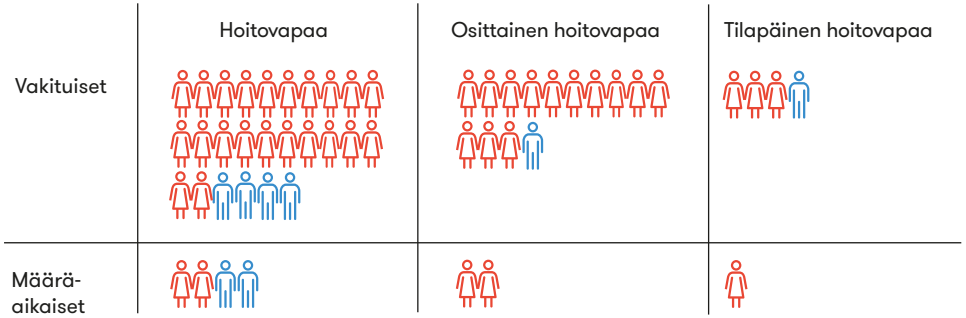
** kerrottu 166:lla vertailun helpottamiseksi*
Kaikkien keskiarvo 146 euroa, miesten keskiarvo 149 euroa ja naisten keskiarvo 144 euroa.
Vuoden 2020 henkilökohtaisten lisien kustannusvaikutus oli 6,1 miljoonaa.

Sairauspoissaolot sukupuolittain

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

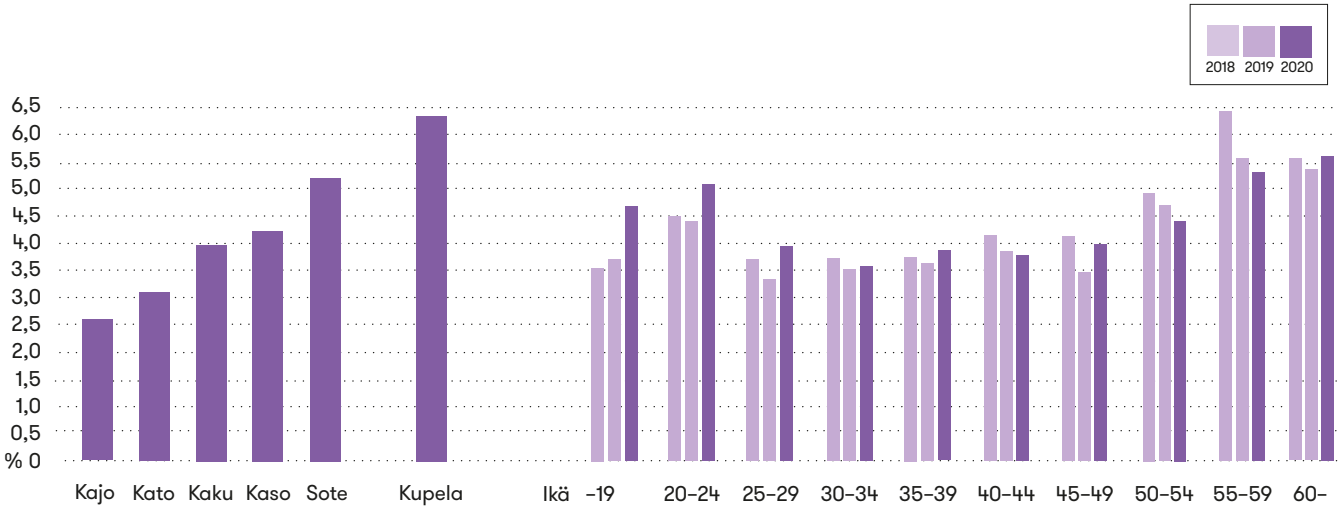
Hoitovapaata pitäneiden osuus
1 000 vakituista ja määräaikaista työntekijää kohti

Hoitovapaan keskipituus naisilla 4,5 kk ja miehillä 3,9 kk.

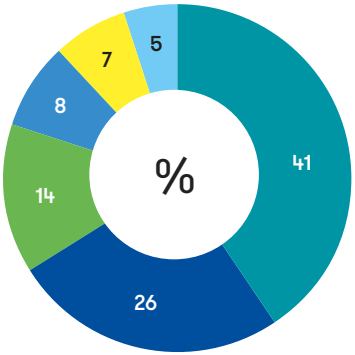
Sairauspoissaolot toimialoittain

Sairauspoissaolot ikäryhmittäin

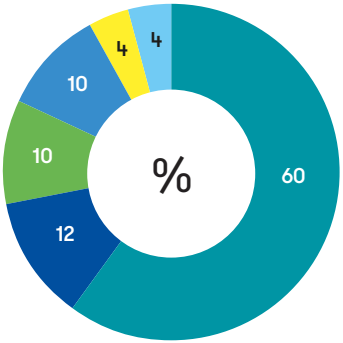
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

KEHITTÄMINEN

HR-asiantuntijoiden asiakastyö

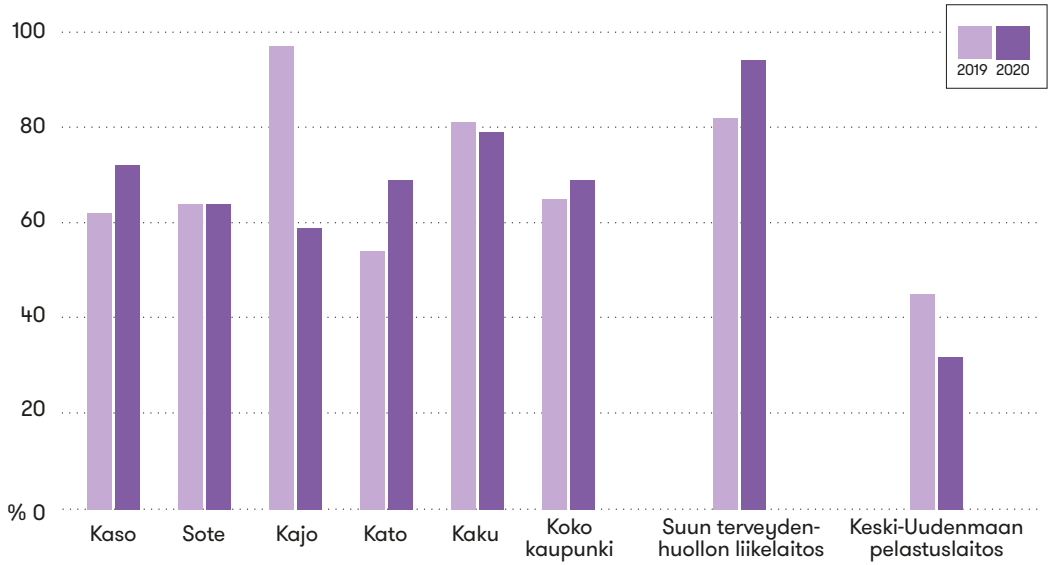
- Kaupunkitasoinen
- Kaso
- Sote
- Kajo
- Kaku
- Kato

Keskitettyjen kehittämisrahojen jakautuminen

- Kaupunkitasoinen
- Kajo & yhtiöt
- Kaso
- Sote
- Kaku
- Kato

Käydyt tulos- ja kehityskeskustelut toimialoittain

Luvuissa on verrattu vakinaisten ja määräaikaisten sijaisten kanssa käytyjen keskustelujen määrää vakinaisten työntekijöiden henkilölukumäärään. Tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui 69 prosenttia henkilöstöstä. Vuonna 2019 vastaava luku oli 65 prosenttia. Vuoden 2019 luvut on laskettu uudelleen vuoden 2020 organisaation mukaisesti.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

VANTAAN TUNNUSLUVUT	2016	2017	2018	2019	2020
PALVELUSSUHTEIDEN LUKUMÄÄRÄ	10 586	10 619	10 829	10 829	**11 361**
VAKINAISIA %	82,2	82,5	80,7	80,7	**80,4**
NAISTEN OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ %	80,2	80,1	80,5	80,5	**80,2**
NAISTEN OSUUS JOHTOTEHTÄVISSÄ %	47,6	50,0	55,0	55,0	**55,2**
KESKI-IKÄ, KOKO HENKILÖSTÖ	44,7	44,7	44,7	44,7	**44,5**
KESKI-IKÄ, VAKITUINEN HENKILÖSTÖ	46,0	46,0	46,0	46,0	**45,9**
KESKIMÄÄRÄINEN PALVELUSAIKA, VUOTTA (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	12,3	12,2	12,1	12,1	**11,5**
LÄHTÖVAIHTUVUUS % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	6,2	6,8	8,2	8,2	**7,2**
JOSTA ELÄKKEELLE SIIRTYNEET %	2,3	2,2	1,9	1,9	**1,7**
ELÄKEIKÄ (VUOSINA)	63,5	63,2	62,9	62,9	**63,9**
VANHUUSELÄKKEIDEN OSUUS %	90,6	87,0	84,4	84,4	**88,0**
KOULUTUSTASO-MITTAIN	5,9	6,0	6,0	6,0	**6,0**
KORKEAKOULU-TASO %	54,7	55,9	56,0	56,0	**57,6**
JOSTA YLEMMÄN KORKEAKOULU-TUTKINNON SUORITTANEITA %	59,1	59,3	59,5	59,5	**59,7**
MAAHANMUUTTAJIA % (VIRALLISESTA HENKILÖSTÖ-MÄÄRÄSTÄ)	4,4	4,7	5,2	5,2	**6,5**
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT %	4,6	4,5	4,7	4,7	**4,4**
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT (PÄIVÄÄ/HENKILÖTYÖVUOSI)	16,6	16,5	17,2	17,2	**16,2**
PALKKASUMMAN KASVU %	2,2	-0,8	2,8	2,8	**3,8**

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

TYTÄRYHTIÖIDEN TUNNUSLUVUT	VAV		VANTAAN ENERGIA		MERCURIA		VANTTI		KAUNIALAN SAIRAALA	
	2019	**2020**	**2019**	**2020**	2019	**2020**	2019	**2020**	2019	**2020**
PALVELUSSUHTEIDEN LUKUMÄÄRÄ, KESKIMÄÄRIN	54	**53**	274	**237**	55	**52**	974	**1009**	295	**312**
VAKINAISIA %	98,1	**97,2**	91,3	**96,7**	86,9	**90,0**	95,5	**93,2**	84,0	**82,0**
NAISTEN OSUUS HENKILÖSTÖSTÄ %	56,4	**57,7**	25,8	**15,0**	65,6	**65,0**	69,2	**71,5**	83,7	**84,0**
NAISTEN OSUUS JOHTOTEHTÄVISSÄ %	42,9	**60,0**	28,6	**37,5**	62,5	**62,5**	78,7	**77,6**	60,0	**75,0**
KESKI-IKÄ, KOKO HENKILÖSTÖ	48,1	**49,1**	44,6	**45,4**	48,3	**46,5**	47,5	**47,2**	44,8	**44,9**
KESKI-IKÄ, VAKITUINEN HENKILÖSTÖ	49,0	**49,3**	45,6	**45,8**	49,8	**47,8**	47,7	**47,7**	46,2	**46,7**
KESKIMÄÄRÄINEN PALVELUSAIKA, VUOTTA (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	8,1	**8,1**	13,8	**13,4**	11,7	**9,8**	8,2	**8,5**	9,7	**9,4**
LÄHTÖVAIHTUVUUS % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	11,3	**13,2**	7,3	**11,1**	15,1	**7,4**	22,7	**14,5**	13,2	**9,2**
JOSTA ELÄKKEELLE SIIRTYNEET %	7,5	**5,7**	13,3	**30,4**	12,5	**-**	2,8	**2,1**	1,3	**1,2**
ELÄKEIKÄ (VUOSINA)	63,7	**66,0**	63,0	**62,0**	64,0	**-**	63,4	**63,7**	64,3	**65,1**
VANHUUSELÄKKEIDEN OSUUS %	100,0	**100,0**	100,0	**71,4**	100,0	**-**	84	**75**	86,0	**100,0**
KOULUTUSTASO-MITTAIN	5,1	**4,8**	-	**-**	7,5	**7,4**	1,0	**1,7**	-	**-**
KORKEAKOULU-TASO %	41,4	**45,1**	-	**-**	82,0	**81,7**	1,0	**1,5**	-	**-**
JOSTA YLEMMÄN KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEITA %	13,9	**17,4**	-	**-**	74,0	**69,4**	0,4	**0,4**	-	**-**
MAAHANMUUTTAJIA % (VIRALLISESTA HENKILÖSTÖMÄÄRÄSTÄ)	-	**-**	-	**-**	-	**-**	39,5	**39,6**	-	**-**
TERVEYSPERUSTEISET POISSAOLOT % (VAKITUINEN HENKILÖSTÖ)	2,8	**1,5**	2,5	**2,0**	1,9	**0,8**	6,0	**5,9**	7,3	**6,4**
TERVEYS-PERUSTEISET POISSAOLOT (PÄIVÄÄ/HENKILÖTYÖ-VUOSI)	10,4	**5,4**	9,0	**7,4**	5,0	**2,0**	16,5	**20,4**	21	**17,0**
PALKKASUMMAN KASVU %	9,8	**-0,5**	-0,2	**-6,6**	-0,9	**-0,5**	4,6	**0,4**	5,2	**0,5**

Vantaan kaupunki
Henkilöstö- ja konsernipalvelut

Työnantajapalvelut ja kehittämispalvelut
Kielotie 14, 01300 Vantaa

Toimialojen HR-palvelut
Kultarikontie 1, 01300 Vantaa
Kielotie 14, 01300 Vantaa

Galleria K:n koulutustila
Asematie 7, 01300 Vantaa

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 10 §

11 § **Omavelkaisen takauksen allekirjoittaminen**

VD/2460/02.03.07/2021

RV/PvN/SV/AH

Taustaa

Helsingin, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien, Kirkkonummen kunnan sekä HUS:n käynnistämän yhteisen Apotti-hankkeen tarkoituksena on parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja palveluja. Apotti-hankkeen yhtenä osana on asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto.

Oy Apotti Ab:n toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajakunnille ja kuntayhtymille sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmä sekä huolehtia järjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä asiakastarpeiden ja päätösten mukaisesti. Yhtiön toiminnasta aiheutuva riski on kunnalle sama kuin kunta itse kehittäisi ja ylläpitäisi sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmää. Oy Apotti Ab:n tapauksessa omistajakunnat ovat ulkoistaneet asiakas- ja potilasjärjestelmän rakentamisen ja kehittämisen Oy Apotti Ab:lle. Yhtä kuntaa tai kuntayhtymää laajemman omistaja- ja käyttäjäkunnan uskotaan tuovan pidemmällä aikajänteellä omistajille alhaisempia käyttäjäkohtaisia kustannuksia kuin yksin tekemällä. Oy Apotti Ab:n lainojen takaukseen ei siten liity kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvelvoitetta laajempia tai suurempia riskejä, koska tietojärjestelmät tulee olla joka tapauksessa.

Kaupunginhallitus päätti 25.5.2015 § 19 hyväksyä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omistajilleen omakustannushintaan tuottavan Oy Apotti Ab –nimisen osakeyhtiön (yhtiö) perustamisen yhdessä Helsingin kaupungin, Kauniaisten kaupungin, Kirkkonummen kunnan sekä Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa. Osakkaiden alkuperäiset omistusosuudet perustuivat näiden vuoden 2013 asukaslukuihin. Helsingin ja Kauniaisten kaupungit, Kirkkonummen kunta sekä HUS tekivät kukin tahoillaan päätökset yhtiön perustamisesta ja yhtiö rekisteröitiin 15.7.2015. Sen toimialana on tietojärjestelmäalan palvelutoiminta, ohjelmistojen ja laitteistojen hankinta, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi yhtiö voi tarjota tietojärjestelmiin liittyvää konsultointia, koulutusta sekä tuki- ja käyttöpalveluita. Yhtiö toimii julkisista hankinnoista annetun lain mukaisena osakkeenomistajiensa sidosyksikkönä, jonka tarkoituksena on tuottaa palveluja yhtiön osakkeenomistajille.

Vantaan kaupunki omistaa yhtiön osakkeista 12,2 % (21.4.2020). Muut omistajat ovat HUS (43,2 %), Helsingin kaupunki (35,7 %), Kauniaisten kaupunki (0,5 %), Keravan kaupunki (2,1 %), Kirkkonummen kunta (2,3 %), Tuusulan kunta (2,3 %), Inkoon kunta (0,3 %), Loviisan kaupunki (1,0 %) ja Siuntion kunta (0,4 %).

Kaupunginvaltuusto päätti 19.10.2015 hyväksyä Vantaan kaupungin osalta Epic Systems Corporationin tarjouksen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisestä asiakas- ja potilastietojärjestelmästä.

Oy Apotti Ab:n toiminta rahoitetaan pääosin sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) tehtävillä maksuilla sekä pitkäaikaisilla lainoilla vuoteen 2020 asti.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2015 § 8 myöntää Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa varten enintään 28 milj. euron määräisen kaupungin omavelkaisen takauksen osana yhtiön yhteensä n. 202 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä yhtiön järjestelmähankintaa sekä mahdollisten

perimiskulujen kattamiseksi. Ao. takauksen turvin nostetut lainat tulee lyhentää loppuun vuoden 2028 loppuun mennessä. Muut Oy Apotti Ab:n osakkaat ovat tehneet omistusosuutensa suuruiset vastaavat takauspäätökset. Kaupunginhallitus on lisäksi tehnyt päätökset SVOP-sijoituksista vuosille 2015–2019, yhteensä 2 961 149 euroa.

Nykytilanne

Arvio Oy Apotti Ab:n kustannuksista on kasvanut alkuperäisestä suunnitelmasta, jolloin myös sekä yhtiön pääomarahoitus (SVOP-sijoitukset) että lainavakuuksien tarve on kasvanut. Kustannusten kasvu johtuu muun muassa osakkaiden alkuperäisiä arvioita suuremmista käyttäjämääristä, jotka ovat kasvattaneet lisenssimaksuja. Lisäksi järjestelmään on tarpeen tehdä osakaskohtaista kehitystyötä, mikä myös kasvattaa kustannuksia.

Järjestelmähankkeen loppuunsaattamiseksi oli perusteltua täydentää vuonna 2015 tehtyä Oy Apotti Ab:n rahoitukseen liittyvää lainojen takausta sekä SVOP- sijoitusten osuutta koskevaa päätöksiä vastaamaan yhtiön nykyistä rahoitustarvetta. Osakkaat vastaavat yhtiön pääomarahoituksesta ja lainojen takauksista omistusosuuksiensa suhteessa, ja aiemman linjauksen mukaisesti SVOP-sijoitusten osuus on noin 10 % rahoitustarpeesta. Oy Apotti Ab:lle aiemmin annettuja oman pääoman ehtoisten sijoituksien (SVOP) sekä omavelkaisten takausten yhteenlaskettua määrää korotettiin siten, että kukin osakas myönsi korotuksen sekä takausmäärään että SVOP-sijoitukseen omistusosuuttaan vastaavalle summalle jo tehdyt takaus- ja SVOP-sijoituspäätökset huomioiden. Lainojen takausten yhteenlaskettu määrä nousi 280 milj. euroon ja vastaavasti SVOP-sijoitusten osuus 31 111 000 euroon. Vantaan kaupungin osalta SVOP-sijoituksia ja takauksia lisättiin aiemmin päätettyjen lisäksi seuraavasti: kaupungin uusi omavelkainen takaus Oy Apotti Ab:lle 6 799 000 euroa sekä vuodelle 2020 SVOP -sijoitus 971 000 euroa. Osakkailta kokonaisuudessaan haettiin uusia omavelkaisia takauksia yhteensä 54,9 miljoonaa euroa ja SVOP- sijoituksia 7 810 000 euroa.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 11.11.2019 § 3

a) myöntää Oy Apotti Ab:lle enintään 6 799 000 euron suuruinen kaupungin omavelkainen takaus asiakas- ja potilastietojärjestelmän jatkokehitystä varten yhtiön nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka. Tämän lisäksi kaupungin edellytetään tekevän Oy Apotti Ab:hen vuoden 2020 aikana 971 000 euron SVOP-sijoituksen
b) ettei Vantaan kaupungin omavelkaisten takausten kokonaismäärä koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/ järjestelyistä
c) että Oy Apotti Ab panttaa nyt myönnettävän ja aiemmin myönnetyn takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen (Oy Apotti Ab, 2699989–5) esitysosan mukaisesti,
d) että kaupunki pidättää oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) käynnissä olevan palvelurakenneuudistuksen seurauksena muuttuu,
e) että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan kohdassa d) mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä,

f) että Oy Apotti Ab:lle myönnettävä omavelkainen takaus pannaan täytäntöön kaupunginhallituksen erikseen hyväksymin tarkemmin ehdoin kuitenkin siten, että tässä päätöksessä todetut edellytykset toteutuvat; sekä
g) todeta, että em. päätöksen täytäntöönpanon edellytyksenä on, että yhtiön kaikki omistajat (Helsingin, Kauniaisten ja Keravan kaupungit, Kirkkonummen ja Tuusulan kunnat sekä Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä) tekevät omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset päätökset Oy Apotti Ab:n lainojen omavelkaisesta takaamisesta.

Asiakas- ja potilastietojärjestelmää koskevan hankintasopimuksen puitejärjestely on päättynyt 20.4.2020. Aikaikkunan sisällä Oy Apotti Ab:n osakkaiksi liittyi neljä uutta kuntaa: Loviisa, Lapinjärvi (osana Loviisaa), Inkoo ja Siuntio. Järjestelmän rakentamista ja sen rahoittamista ei ole suunniteltu sen varaan, että järjestelmän käyttäjiksi tulee uusia kuntia ja kuntayhtymiä, vaan rahoitussuunnitelmat ovat aikanaan lähteneet siitä, että uusien liittyjien mukaantulo vähentää aikaisemmin Apottiin liittyneiden suunniteltuja maksuosuuksia. Näin ollen se, että esimerkiksi Espoo ja Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä eivät lähteneet Oy Apotti Ab:n osakkaiksi, ei ole muuttanut rahoituksen osalta aiemmin sovittua tilannetta.

Uusien kuntien tulo Oy Apotti Ab:n osakkaiksi on laskenut Vantaan omistusosuuden 12,4 %:sta 12,22 %:iin. Koska uudet osakkaat ovat velvollisia maksamaan omaa omistusosuuttaan vastaavaan osan SVOP-sijoituksista ja takaamaan omistusosuuttaan vastaavan osan yhtiön lainoista, on Vantaan osuus järjestelmän rakentamiskustannuksista laskenut omistusosuuden laskua vastaavasti.

Oy Apotti Ab on kilpailuttanut yhtiölle 28 miljoonan euron suuruisen pitkäaikaisen lainan osana sovittua rahoitusjärjestelyä. Tarjouksia saatiin määräaikaan 4.5.2020 mennessä kolmelta rahoituslaitokselta.

Rahoitusjohtaja esittää, että Vantaan kaupunki allekirjoittaisi omavelkaisen takauksen Oy Apotti Ab:n Nordea Bank Oyj:ltä nostettavan pitkäaikaisen lainan vakuudeksi huomioiden valtuuston 11.11.2019 § 3 ehdot. Vantaan kaupungin osuus lainajärjestelystä ja siten takauksesta on 3 421 600 euroa, mikä vastaa kaupungin omistusosuutta yhtiöstä (12,22 %). Laina-aika on 7 vuotta ja laina on lyhennysohjelmainen siten, että lyhennykset alkavat vuonna 2022 ja laina tulee lyhennettyä kokonaan vuoden 2028 loppuun mennessä. Itse lainan viitekorko on vaihtuva, mutta siihen on liitetty erillinen korkosuojaussopimus, joka määrittelee viitekorolle ns. korkoputken, jonka minimi- ja maksimirajoissa se voi liikkua.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) allekirjoittaa Oy Apotti Ab:n Nordea Bank Oyj:ltä nostettavan edellä selostetun lainan vakuudeksi kaupungin omavelkainen, enintään 3 421 600 euron suuruinen takaus osana enintään 28 miljoonan euron suuruista pitkäaikaista rahoitusjärjestelyä ehdolla, ettei Vantaan kaupungin omavelkainen takaus koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/järjestelyistä. Laina-aika on 7 vuotta ja lainan viitekorko on vaihtuva, siihen on liitetty viitekoron osalta erillinen korkosuojaussopimus. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka,

b) ettei Vantaan kaupungin omavelkaisten takausten kokonaismäärä koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/ järjestelyistä,

c) että Oy Apotti Ab panttaa nyt myönnettävän ja aiemmin myönnettyjen takausten vastavakuudeksi yrityskiinnityksen (Oy Apotti Ab, 2699989–5),

d) että kaupunki pidättää oikeuden vaatia lisää turvaavia vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus (tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja) käynnissä olevan palvelurakenneuudistuksen seurauksena muuttuu,

e) että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan kohdassa d) mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä, ja

f) todeta, että takaussitoumuksen allekirjoittamisen edellytyksenä on, että yhtiön kaikki omistajat alle-kirjoittavat omalta osaltaan vastaavat, määrällisesti omien omistussuhteidensa mukaiset takaukset.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Rahoitus ja riskienhallinta

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rahoitusjohtaja Pirjo van Nues, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

12 § **Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2020**

VD/2738/00.01.02.01/2021

RV/PA/AH

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana palveluyksikkönä. Palveluyksikön tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tulosalueella työskenteli 5 henkilöä.

Sisäisessä tarkastuksessa on vuoden 2020 aikana valmistunut 31 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 20 ja jälkitarkastuksia 11.

Tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita. Tarkastettujen toimintojen osalta sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan keskimäärin hyvällä tasolla.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä liitteenä oleva sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2020 tiedoksi, ja
b) kehottaa toimialojen esimiehiä ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin niissä asioissa, joissa on havaittu toimitun kaupungin hallintosäännön, sisäisten ohjeiden tai lainsäädännön vastaisesti, sekä huomioimaan vastuullaan olevien toimintojen kehittämisessä raporteissa esitetyt ja muut tarkastuksissa esiin nousseet riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan edistämiseen tähtäävät suositukset.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2020

Täytäntöönpano: Toimialat

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
tarkastusjohtaja Pentti Asumus, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2020

1. Tehtävät ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana palveluyksikkönä. Palveluyksikössä työskentelee tarkastusjohtajan lisäksi neljä sisäistä tarkastajaa.

1.2 Tarkastusten ja jälkitarkastusten toteutus

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati vuosisuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2020. Suunnitelma yhteensovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset kohdistuivat vuonna 2019 tehtyihin tarkastuksiin. Osa aikaisemmin tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

1.3 Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettavana mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle, tarkastuskohteena olevan toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja palvelualuejohtajalle sekä toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Tarkastusraportit on toimitettu myös lautakuntien ja johtokuntien puheenjohtajille silloin, kun tarkastus on merkittävästi koskettanut ao. toimielimen toimialaa. Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu tarkastetulle yhtiölle sekä omistajaohjausta ja -valvontaa varten konsernipalveluihin ja konsernijaostolle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 31 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 20 kpl ja jälkitarkastuksia 11 kpl. Tarkastukset kohdistuivat seuraavasti:

Toimiala	Lkm		Toimiala	Lkm
Useita toimialoja koskevat	4+0		Kaupunkiympäristö	4+4
Sosiaali- ja terveystoimi	1+1		Kaupunkikulttuuri	4+2
Kasvatus ja oppiminen	1+1		Yhtiöt	4+0
Kaupunkistrategia ja johto	2+3			

Varsinaiset tarkastukset

1. Varian leipomo-ja kahvilamyymälän ja autokorjaamon asiakastöiden myyntitoiminta
2. Vantaan aikuisopiston tulot
3. Vaarallisen jätteen käsittely
4. Vantaan Monikulttuurinen Liikunta Ry:lle myönnetyt avustukset
5. Sopimusten hallinnointi
6. Sisäverkon tietoturva-auditoinnin aiheuttamat toimenpiteet tietohallinnossa
7. Vantaan Työterveys Oy:n hallinto
8. Tietojärjestelmäselosteet ja henkilörekistereiden informointiasiakirjat
9. Kaupunkiympäristön toimialan lisä-, ylityö- ja varallaolokorvausten sekä muiden vastaavien korvausten käsittely
10. Etuosto-oikeuden käyttäminen ja siihen liittyvä päätöksenteko
11. Youth with Immigrant Back-ground in Sport -hanke (YIB in Sport)
12. Projektisalkkujärjestelmän käyttö
13. Tilapalvelut Vantti Oy:n hallinto
14. Kirjastopalveluiden palveluyksikön talous ja hallinto
15. Kaupunginhallituksen myöntämät avustukset
16. Ympäristökeskuksen hallinto ja talous
17. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

18. Tulkkauspalveluiden käyttö sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vuonna 2019
19. VAV konsernin hallinto
20. Kivistön Putkijäte Oy

Jälkitarkastukset

1. Väestönsuojien hallinnointi
2. Tietokoneiden hankinta, hallinnointi ja käytöstä poisto
3. Vapaa-ajan lautakunnan liikuntatoimintaan myöntämät toiminta-avustukset
4. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen hallinnon ja talouden tarkastus
5. Muuttokuljetusten ja -palvelujen sekä välivarastoinnin hankintasopimus
6. Vahinkorahasto
7. Yksityisten päiväkotien valvonta
8. Liikuntapalveluiden sopimukset
9. Rakennusvalvonnan ja kaupunkisuunnittelun tulosalueiden laskutusprosessit
10. Käännetty arvonlisäverovelvollisuus
11. Poikkeamislupaprosessi

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat tarkastukset

Vaarallisen jätteen käsittelyä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli arvioida vaarallisen jätteen ja terveydenhuollon erityisjätteen käsittelyn lainmukaisuutta kaupungin toiminnassa. Koko kaupungin osalta arvioitiin ohjeistuksen asianmukaisuutta. Tarkemmin vaarallisen jätteen käsittelyä arvioitiin terveyspalveluiden terveyskeskusten ja vanhus- ja vammaispalvelujen Vantaan sairaalan sekä kadut ja puistot-palvelualueen varikon osalta.

Vaarallisen jätteen käsittely kaupungin toiminnassa on tarkastuksen perusteella järjestetty asianmukaisesti ja turvallisesti. Ohjeistus on selkeää ja tarvittavia keräysastioita on siellä missä niitä tarvitaan. Lainsäädännön edellyttämään Vaarallisen jätteen tuottamiseen liittyvää jätekirjanpitoa ei ole pidetty. Kaupungin jätehuollon koordinoinnista vastaavaa henkilöä ei ole nimetty.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että vaarallisen jätteen käsittelyn sisäisen valvonnan taso on tyydyttävä.

Sopimusten hallinnointia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli kartoittaa, millä tavalla sopimusten hallinnointi on toteutettu ja arvioida kuinka kattavaa, toimivaa ja tarkoituksenmukaista hallinnointi on nykyisellä tavalla.

Asta on sopimushallinnoinnin ja -arkistoinnin pääjärjestelmä. Asta on toimiva järjestelmä sopimusten tallentamiseen ja se täyttää hyvin sähköisten asiakirjojen säilyttämisjärjestelmälle asetetut vaatimukset. Se ei kuitenkaan ole kovin käyttäjäystävällinen järjestelmä ja myös sopimusten hakemisessa on omat haasteensa.

Astan käyttö sopimusten hallinnointiin, kuten sopimusluettelon tulostamiseen ja erilaisten sopimuksiin liittyvien määräaikojen seuraamiseen, on hankalaa ja puutteellista.

Sopimusten hallinnoinnin sisäisen valvonnan voidaan tarkastushavaintojen perusteella arvioida olevan tyydyttävällä tasolla.

Tietojärjestelmäselosteita ja henkilörekistereiden informointiasiakirjoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaikista kaupungin tietojärjestelmistä on laadittu lain mukainen tietojärjestelmäseloste. Lisäksi tavoitteena oli varmistaa, että kaikista kaupungin vastuulla olevista henkilörekistereistä on laadittu lain mukainen seloste käsittelytoimista eli ns. informointiasiakirja.

Kaupungilla on käytössä EU:n asetuksen mukaiset selosteet henkilörekisterin käsittelytoimista eli ns. informointiasiakirjat ja ne ovat julkisesti nähtävillä kaupungin internet -sivuilla. Kaikista henkilörekistereistä ei kuitenkaan ole informointiasiakirjaa laadittu. Kaupungin tietojärjestelmät on luetteloitu Thinking portfolio -järjestelmässä ja niistä olevat tiedot täyttävät lain vaatimukset. Nämä tiedot eivät kuitenkaan ole lain edellyttämällä tavalla yleisön saatavilla.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tietojärjestelmäselosteiden ja henkilörekistereiden informointiasiakirjojen osalta hallinnoinnin ja sisäisen valvonnan taso on tyydyttävä.

Projektisalkkujärjestelmän käyttöä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että projektisalkkujärjestelmää käytetään ja hyödynnetään kaikilla toimialoilla siihen tarkoitukseen ja siinä laajuudessa mihin se on hankittu.

Kaikkia kaupungissa käynnissä olevia projekteja ei ole kirjattu projektisalkkuun (Thinking portfolio). Suurin osa projekteista on kirjattu projektisalkkuun ja niiden hallinnoinnissa käytetään myös projektisalkusta saatavia raportteja. Projektien hallinnointi- ja valvontamenettelyt ja säännöllisyys vaihtelivat palvelualueittain. Sisäinen tarkastus suosittelee, että kaikilla palvelualueilla käydään läpi projektien kirjaus, hallinnointi ja valvontamenettelyt.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että projektien hallinnoinnin ja sisäisen valvonnan taso on hyvä/tyydyttävä.

Useampaa toimialaa koskevia jälkitarkastuksia ei ollut.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Varian leipomo-ja kahvilamyymälän ja autokorjaamon asiakastöiden myyntitoimintaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli arvioida myyntitoimintaan ja tulonkantoon kohdistuvan valvonnan ja kontrollien riittävyyttä ja että myyntitoiminnan järjestely on kaupungin ohjeistuksen mukaista.

Havaintojen perusteella Varian leipomo- ja kahvilamyymälän ja autokorjaamon asiakastöiden myyntitoiminta ja tulonkanto on järjestetty asianmukaisesti ja pääosin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Myyntitoiminnan seurantaan ja valvontaan liittyvässä raportoinnissa havaittiin parantamisen varaa. Puutteita oli autokorjaamon toiminnassa käytetyn tietojärjestelmän käyttäjähallinnassa ja toiminnan ohjeistuksen laatimisessa.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että Varian leipomo- ja kahvilamyymälän ja autokorjaamon asiakastöiden myyntitoiminnan sisäisen valvonnan taso on hyvä/tyydyttävä

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla tehtiin yksi jälkitarkastus, joka koski Yksityisten päiväkotien valvontaa. Jälkitarkastuksen perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Sosiaali- ja terveystoimi

Tulkkauspalveluiden käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vuonna 2019 koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että toimiala käyttää tulkkauspalveluissaan kaupungin konserniyhteisöä A-Tulkkausta, silloin kuin se on mahdollista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala on käyttänyt vuonna 2019 A-tulkkauksen palveluita pääsääntöisesti aina, kun se vain on ollut mahdollista. Sosiaali ja terveydenhuollon toimiala on tehnyt vuosina 2016-2019 useita tulkkauspalveluita koskevia suorahankintoja Túlka Oy:ltä ja vastaavasti A-tulkkaus on tehnyt kaksi suorahankintaa vuosina 2018-2019 Túlka Oy:ltä. Hankintoja ei ole kilpailutettu kaupungin hankintaohjeen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimen toimialalla tehtiin yksi jälkitarkastus, joka koski Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen hallinnon ja talouden tarkastusta. Jälkitarkastuksen perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala

Sisäverkon tietoturva-auditoinnin aiheuttamia toimenpiteitä tietohallinnossa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että KPMG:n vuonna 2019 suorittamassa auditoinnissa esille tulleet sisäverkon tietoturvariskeihin liittyvät havainnot on huomioitu ja suositukset toteutettu auditoinnissa esitetyllä tavalla.

Tarkastuksessa ei arvioitu tietoturvaskannauksen asettumista kaupungin tietoturvan kokonaiskuvaan eikä siis täten tehty arviota tietoturvaskannauksen raportin merkittävyydestä tietoturvan kokonaistilanteessa. Tarkastuksessa on arvioitu pelkästään sitä, miten KPMG:n suosittelemiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Tietohallinto ei ole laatinut auditoinnin suosituksen mukaista korjaussuunnitelmaa eikä riskiarviota. Auditoinnissa raportoiduista tietoturvapuutteista merkittävä osa on edelleen olemassa tarkastushetkellä 11/2020.

Tietohallinnon perusteina sille, ettei suoriin korjaustoimenpiteisiin ole ryhdytty on ollut se, että suositusten taustalla olevat ongelmat ovat liittyneet syvällisemmän tason ongelmiin, jotka korjaantuvat käynnissä olevan Topologia ja pääsynhallinta -projektin toteutuksen myötä.

Kaupunginhallituksen myöntämiä avustuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että avustusten myöntämisestä annettuja ohjeita on noudatettu.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt avustukset avustusohjeiden mukaisesti. Avustuksen saajan tulee ohjeiden mukaan laatia avustuksen käytöstä selvitys tai tilitys, mutta erityisesti sopimuksiin pohjautuvien avustusten osalta kaupunginhallitus ei ollut läheskään aina edellyttänyt selvityksen tai tilityksen laatimista. Sisäinen tarkastus suositteli ohjeistuksen noudattamista.

Sisäisen valvonnan voidaan arvioida tarkastushavaintojen perusteella olevan hyvällä tasolla.

Kaupunkistrategian ja johdon toimialalla tehtiin kolme jälkitarkastusta, jotka koskivat Tietokoneiden hankinta, hallinnointi ja käytöstä poistoa, Muuttokuljetusten ja -palvelujen sekä välivarastoinnin hankintasopimusta ja Vahinkorahastoa. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositeltujen toimintaa korjaavien toimenpiteiden toteutus oli jälkitarkastusvaiheessa joidenkin ehdotusten osalta kesken. Tietokoneiden hankintaa, hallinnointia ja käytöstä poistamista koskevaan tarkastukseen tehdään toinen jälkitarkastus vuonna 2021.

Kaupunkikulttuurin toimiala

Vantaan aikuisopiston tuloja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että aikuisopiston tulojen laskutusprosessi toimii asianmukaisesti.

Aikuisopiston tulojen laskutusprosessi toimii asianmukaisesti lukuun ottamatta yleislaskutukseen liittyviä kontrollipuutteita, johon on saadun tiedon mukaan tulossa parannuksia alkuvuoden 2021 aikana.

Sisäisen valvonnan voidaan arvioida tarkastushavaintojen perusteella olevan hyvällä/tyydyttävällä tasolla.

Vantaan Monikulttuurinen Liikunta Ry:lle myönnettyjä avustuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että avustukset on käytetty siihen tarkoitukseen mihin ne on myönnetty ja, että avustusten käytössä on muutoinkin noudatettu avustuspäätöksiä.

Yhdistys on käyttänyt avustuksia siihen käyttötarkoitukseen, mihin avustukset ovat myönnetty. Tilityksiä hyväksyessä avustusohjeiden noudattamisessa havaittiin kuitenkin muutamia puutteita.

Tarkastuksen yhteydessä tarkastettiin yhdistyksen kirjanpitoa, joka oli keskeisiltä osin kunnossa. Tilinpäätöksien laadinnassa havaittiin puutteita.

Kokonaisuutta katsoen yhdistyksen avustuksiin liittyvän sisäisen valvonnan taso voidaan arvioida olevan hyvällä tasolla.

Youth with Immigrant Back-ground in Sport -hanketta (YIB in Sport) koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hanke on toteutettu noudattaen Vantaan projektiohjeistusta, projektin hallinnoinnissa on hyödynnetty projektinhallinta -ohjelmistoa ja että projekti on toteutettu hankesuunnitelman mukaisesti.

Tarkastushavaintojen perusteella YIB in Sport -hanketta on edistetty keskeisiltä osin hankesuunnitelman mukaisesti. Kaupungin projektiohjeistusta on noudatettu niiltä osin ohjeistuksen mukaisesti, kuten ulkopuolista rahoitusta saavissa vastaavissa hankkeissa täytyy. Myös kaupungin projektinhallintaohjelmistoa on käytetty hankkeessa tärkeimmiltä osin oikein. Hankkeen tuloksellisuutta ei voida arvioida ennen hankkeen kokoavan loppuraportin laatimista.

Hankkeen Vantaan kaupungin hallinnoiman osakokonaisuuden sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Kirjastopalveluiden palveluyksikön taloutta ja hallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kirjastopalveluiden palveluyksikön hallintoa ja taloutta on hoidettu asianmukaisesti noudattaen lainsäädäntöä ja kaupungin ohjeistuksia.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan kirjastopalveluiden palveluyksikön hallinnon ja talouden todeta olevan kunnossa lukuun ottamatta joitain puutteita hankinnoissa ja irtaimistoluetteloinnissa.

Kirjastopalveluiden palveluyksikön sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Kaupunkikulttuurin toimialalla tehtiin kaksi jälkitarkastusta, jotka koskivat Vapaa-ajan lautakunnan liikuntatoimintaan myöntämiä toiminta-avustuksia ja Liikuntapalveluiden sopimuksia. Jälkitarkastuksen perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu keskeisiltä osin ehdotetulla tavalla.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan lisä-, ylityö- ja varallaolokorvausten sekä muiden vastaavien korvausten käsittelyä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ko. korvausten perusteet ja niiden käsittely sekä korvausten maksaminen tai vapaana pitäminen on asianmukaista.

Kaupunkiympäristön toimialalla lisä- ja ylityöt sekä varallaolo ja niistä maksetut korvaukset olivat pääsääntöisesti kunnossa.

Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Etuosto-oikeuden käyttämistä ja siihen liittyvää päätöksentekoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että etuosto-oikeuden käyttämisessä noudatetaan hyväksyttyjä periaatteita ja päätöksenteko on muutoinkin läpinäkyvää ja kaupungin edun mukaista.

Etuosto-oikeuden käyttäminen on pitkälti lailla säänneltyä toimintaa. Tarkastuksessa ei havaittu prosessin (milloin käytetään tai ei käytetä etuosto-oikeutta) osalta huomautettavaa ja päätöksentekoa voidaan pitää läpinäkyvänä.

Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Ympäristökeskuksen hallintoa ja taloutta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ympäristökeskuksen hallintoa ja taloutta on hoidettu asianmukaisesti noudattaen lainsäädäntöä ja kaupungin ohjeistuksia.

Tarkastuksessa todettiin, että ympäristökeskuksen hallinto on järjestetty pääasiassa kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Joitakin puutteita havaittiin sopimusten hallinnassa, irtaimistokirjanpidossa ja projektien hallinnassa.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäisen valvonnan taso on hyvä.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että rahaston sääntöä noudatetaan. Lisäksi tavoitteena oli arvioida rahaston toimintaa ja toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Tarkastuksessa todettiin, että Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston sääntöjä on noudatettu rahaston hallinnon ja rahaston varojen käytössä muutamaa pientä poikkeusta lukuun ottamatta. Sisäinen tarkastus toteaa, että rahaston toimintaa arvioitaessa on syytä harkita, onko toiminta edelleen rahastomuodossa tarkoituksenmukaista vai voisiko Marja-Vantaan ja keskusta-alueiden kehittämis-, suunnittelu- ja toteuttamistehtävät siirtää kaupunkiympäristön toimialan tehtäväksi ja varata kaupungin talousarvioon määräraha tämän hoitamiseksi.

Sisäisen valvonnan voidaan tarkastushavaintojen perusteella arvioida olevan hyvällä tasolla.

Kaupunkiympäristön toimialalla tehtiin neljä jälkitarkastusta, jotka koskivat Väestönsuojien hallinnointia, Rakennusvalvonnan ja kaupunkisuunnittelun tulosalueiden laskutusprosesseja, Käännetty arvonlisäverovelvollisuutta ja Poikkeamislupaprosessia. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraportissa suositeltujen toimintaa korjaavien toimenpiteiden toteutus oli jälkitarkastusvaiheessa joidenkin ehdotusten osalta kesken. Väestönsuojien hallinnointia ja käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta koskevien tarkastusten osalta tehdään toinen jälkitarkastus vuonna 2021.

Konserniyhtiöt

Vantaan Työterveys Oy:n hallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että yhtiön hallintoa on hoidettu asianmukaisesti noudattaen lainsäädäntöä sekä kaupungin ohjeistuksia.

Vantaan Työterveys Oy:n hallinto oli keskeisiltä osin kunnossa. Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan yhtiössä tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Tilapalvelut Vantti Oy:n hallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että yhtiön hallintoa on hoidettu asianmukaisesti noudattaen lainsäädäntöä sekä kaupungin ohjeistuksia.

Yhtiön hallinto oli tarkastetuilta osin kunnossa lukuun ottamatta eräitä erittäin vähäisiä puutteita. Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan yhtiössä tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

VAV konsernin hallintoa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että konsernin hallintoa ja on hoidettu asianmukaisesti noudattaen lainsäädäntöä sekä kaupungin ja VAV konsernin omia ohjeistuksia.

Yhtiön hallinto oli tarkastetuilta osin kunnossa lukuun ottamatta eräitä vähäisiä puutteita. Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan yhtiössä tarkastushavaintojen perusteella hyvällä tasolla.

Kivistön Putkijäte Oy:tä koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että yhtiö noudattaa osakeyhtiölakia, hankintalakia sekä kaupungin konsernistrategiaa ja muita ohjeita ja toimii muutoinkin omistajan tahdon ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

Tarkastuksessa todettiin, että Yhtiö noudattaa osakeyhtiölakia, kaupungin konsernistrategiaa, yhtiötä sitovia ohjeita ja toimii muutoinkin omistajan edun mukaisesti. Yhtiön hallinnon voidaan arvioida olevan läpinäkyvää, informatiivista ja täsmällistä. Sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan yhtiössä tarkastushavaintojen perusteella kiitettävällä tasolla.

Yhtiöitä koskevia jälkitarkastuksia ei tehty.

13 § **Vantaan kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös**

VD/337/02.04.03.03/2021
RV/MR/MS/HY-L

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteen-laskettu tilikauden tulos oli noin 1,7 miljardia euroa positiivinen vuonna 2020. Vahvaa tulosta selittää valtion noin 3 miljardin euron suuruiset koronatuet, jotka kohdistuivat valtionosuuksiin, yhteisöveron kuntien jako-osuuden korotukseen sekä valtionavustuksiin mm. joukkoliikenteelle ja sairaanhoitopiireille. Toimintatuotot vähenivät 1,6 prosenttia ja toimintakulut kasvoivat 2,0 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 3,1 prosenttia ja vuosikatteen muutos peräti 97,1 prosenttia. Tilinpäätösarvioiden tilikauden tulos muodostui negatiiviseksi vain 27 kunnassa, kun se oli vuonna 2019 ollut negatiivinen 223 kunnassa.

Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 5,7 miljardilla eurolla. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta jatkoi kasvuaan ja oli vuoden 2020 lopussa noin 23,4 miljardia euroa, kasvua edelliseen vuoteen 1,5 miljardia euroa eli 7,0 prosenttia.

Vantaan kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös

Vuoden 2020 tilikauden tulos oli 55,1 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos parani 117,8 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämäksi muodostui 54,6 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 236,9 miljoonaa euroa vuonna 2020. Toimintakulut olivat 1 463,2 miljoonaa euroa, eli kasvoivat edelliseen vuoteen nähden 55,7 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 529,3 ja palveluostot 724,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 20,9 miljoonaa (+4,1 %:a) ja palveluostot 24,2 miljoonaa euroa (+3,5 %:a) edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakate oli -1 226,3 miljoonaa euroa vuonna 2020, eli se heikkeni edelliseen vuoteen nähden 49,4 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2020 yhteensä 1 073,0 miljoonaa ja valtionosuuksia 293,0 miljoonaa euroa. Vuoteen 2020 verrattuna verotulot kasvoivat 58,4 ja valtionosuudet 108,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 kuntien valtionosuuksia lisättiin usealla valtion päätöksellä, joilla valtio kompensoi kunnille koronapandemian aiheuttamia kustannuksia. Näistä Vantaan osuus oli 73,8 miljoonaa euroa. Verotulomenetysten kompensaatiota saatiin 81,5 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate vuonna 2020 oli 166,8 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 149-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna ylijäämäinen.

Rahoituskulut pienenivät edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta johtuen 2,0 miljoonaan euroon vuonna 2020, kun edellisvuonna ne olivat 2,4 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2020 yhteensä 111,8 miljoonaa euroa eli 3,3 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Investointimenot vuonna 2020 olivat 144,9 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli 39,1 ja lyhytaikaisten lainojen 9,5 miljoonaa, joten lainakannan nettovähennykseksi muodostui 48,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 vastaavasti lainakanta kasvoi 43,2 miljoonaa euroa.

Investointien tulorahoitusosuus vuonna 2020 parani 116,7 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli vain 31,4 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 301,4 miljoonaa euroa vuoden 2020 lopussa (63,4 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 935,9 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 102,7 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 054,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 omavaraisuusaste oli 46,2 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta pieneni edellisestä vuodesta 264 euroa, eli 3 820 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2020 ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,1 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,2 miljoonaa euroa.

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,4 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 0,9 miljoonaa euroa, Vahinkorahaston ylijäämä 0,2 miljoonaa ja Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 8 tuhatta euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhtiöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt sekä tytäryhtiöiden ja kuntayhtymien tytär- ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 90 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2020 oli 136,1 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 100,7 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta pieneni 41,3 miljoonaa euroa edellisvuodesta ollen 1 967 miljoonaa vuoden 2020 lopussa. Asukaskohtainen lainakanta aleni 8 292 euroon, kun se vuonna 2019 oli 8 591 euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste oli vuoden 2020 lopussa 105 prosenttia, eli vuoden 2020 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2020 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2019 talousarvion vuodelle 2020 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2023. Vuoden 2020 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -22,8 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja -19,6 miljoonan euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 150,0 miljoonan euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2020 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella vuoden 2020 aikana. Talousarviomuutoksista suurimmat olivat sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan määrärahan nostaminen 36,5 miljoonalla eurolla, joukkoliikenteen määrärahojen nostaminen 14 miljoonalla eurolla, työmarkkinatuen kuntaosuuteen varatun määrärahan nostaminen 4,1 miljoonalla eurolla sekä kasvatuksen ja oppimisen määrärahojen nostaminen 3,8 miljoonalla eurolla ja tuloarvion nostaminen 2,9 miljoonalla eurolla. Muutokset johtuivat pääasiassa koronapandemian aiheuttamista muutoksista toimintaan. Investointimäärärahoja korotettiin yhteensä noin 2,6 miljoonalla eurolla, kiinteän omaisuuden määrärahaa nostettiin 5 miljoonalla eurolla, mutta rakentamisen määrärahaa laskettiin noin 2,6 miljoonalla eurolla. Lisäksi koronapandemiaan liittyen kunnan tuloveroa ja kiinteistöveroarviota laskettiin sekä yhteisöveron tuottoarviota nostettiin niin, että verotuloja laskettiin yhteensä 28,5 miljoonaa euroa. Valtionosuusarviota nostettiin 79,7 miljoonalla eurolla pääosin valtion koronapandemiaan myöntämien tukien vuoksi. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui
-32,5 miljoonaa euroa ja bruttoinvestointitasoksi 152,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 tilinpäätös päätyy 55,1 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja 54,6 miljoonan euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 77,9 miljoonaa euroa parempi kuin alkuperäinen talousarvio ja 87,6 miljoonaa euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Vuoden 2020 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 448,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 453,6 miljoonaa euroa ylittäen muutetun talousarvion 5,4 miljoonalla eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 101-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne nousivat 4,2 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden (sis. sisäiset erät). Maanmyyntivoittotavoite 30 miljoonaa euroa saavutettiin toteuman ollessa 31,3 miljoonaa euroa. Lisäksi maankäyttökorvaukset ylittivät talousarvion 11,5 miljoonalla eurolla. Vuokratuotot alittivat talousarvion 4,4 miljoonalla eurolla mm. koronapandemian takia myönnettyjen vuokra-alennusten vuoksi. Myyntituotot sisältävät 3,6 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut olivat muutetussa talousarviossa 1 732,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 aikana toteutuneet toimintakulut olivat 1 679,9 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat 52,1 miljoonalla eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Vuoden 2020 aikana toimialoja velvoitettiin etsimään menojen rajoittamistoimenpiteitä 1 miljoonan euron edestä jokaiselta toimialalta. Kaupunkiympäristön toimialan toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 24,9 miljoonalla eurolla, kaupunkistrategian ja johdon toimialan toimintakulut 13,7 miljoonalla eurolla sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan toimintakulut 9,9 miljoonalla eurolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon menomäärärahaa korotettiin vuoden aikana 36,5 miljoonalla eurolla. Määrärahamuutoksessa huomioitiin koronapandemian aiheuttamat huomattavat menolisäykset sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Myös muille toimialoille korona toi menoja, mutta myös säästöjä mm. koulujen ollessa suljettuina. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 26,4 miljoonalla eurolla. Palvelujen ostokulut alittivat talousarvion noin 12,4 miljoonalla eurolla, jota selitti erityisesti joukkoliikenteen ennakoitua pienemmät kustannukset. Koronapandemian vuoksi joukkoliikenteen lipputulot romahtivat ja HSL ennusti Vantaan kuntaosuuden kasvavan huomattavasti. Joukkoliikenteen määrärahoja nostettiin syksyllä 14 miljoonalla euroa, mikä osoittautui myöhemmin liian suureksi varaukseksi valtion myöntäessä koronatukea suoraan joukkoliikenteelle. Joukkoliikenteen menot alittivat muutetun talousarvion 8,5 miljoonaa euroa. Avustuskulut alittivat muutetun talousarvion noin 2,4 miljoonalla eurolla. Toimintakulut sisältävät 3,6 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut (sis. sisäiset erät) kasvoivat 4,2 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden.

Vuoden 2020 verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion 5,0 miljoonalla eurolla ja ylittivät muutetun talousarvion 23,5 miljoonalla eurolla. Muutettuun talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 102,4 prosenttia, yhteisöveron toteuma 101,9 prosenttia ja kiinteistöveron toteuma 101,0 prosenttia. Verotulojen kasvu vuoteen 2019 nähden oli 5,8 prosenttia. Kuntaliiton syksyn ennusteen mukaan verotulojen kertymän arvioitiin toteutuvan huomattavasti pienempänä. Syksyllä 2020 tehtiin lisätalousarvio, jossa verotulojen toteuma-arviota laskettiin 28,5 miljoonaa euroa. Verotulojen kasvua loppuvuodesta lisäsivät kuitenkin mm. vuoden 2019 verokorttiuudistus lykkäämällä osin kunnallisverotilityksiä vuoden 2020 puolelle sekä Vantaan jako-osuuden kasvu. Lisäksi valtion osana kuntien koronatukea tekemästä yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden korotuksesta Vantaa sai noin 16 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksien toteuma muutettuun talousarvioon nähden oli 100,5 prosenttia. Koronapandemian aiheuttamien lisäkustannusten sekä tulomenetysten tukemiseksi valtio kasvatti valtionosuuksia

huomattavasti. Vantaan osuus valtionosuuksien muutoksista oli yhteensä 73,8 miljoonaa euroa. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101,8-prosenttisesti suhteessa muutettuun talousarvioon ja se kasvoi 13,9 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden. Yhteensä valtionosuuksien ja yhteisöveron kautta Vantaa sai valtion koronatukea vuoden aikana noin 90 miljoonaa euroa.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2020 yhteensä 27,0 miljoonaa euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 24,9 miljoonaa euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin lainasalkun korkokulut toteutuivat 1,9 miljoonan euron tasolla. Kaikki kaupungin korkokulut yhteensä alittivat talousarvion 1,0 miljoonalla eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2020 111,8 miljoonaa euroa, joka oli 2,7 prosenttia ja 3,1 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2020 tilinpäätöksessä muodostui 166,8 miljoonaa euroa, tilikauden tulokseksi 55,1 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämäksi 54,6 miljoonaa euroa. Vahvaa tulosta selittää kaupungin omien talouden rajoittamistoimenpiteiden lisäksi suurelta osin valtion huomattava noin 90 miljoonan euron suora koronatuki, joka korotti kaupungin saamia valtionosuuksia ja yhteisöverotuloja.

Vuoden 2020 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,0 miljoonaa euroa, menot 150,0 miljoonaa euroa ja investointiosan netto 145,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 aikana valtuusto päätti korottaa kiinteän omaisuuden määrärahaa 5 miljoonalla eurolla ja julkisen käyttöomaisuuden määrärahaa 0,3 miljoonalla eurolla. Valtuusto laski rakentamisen määrärahaa 2,6 miljoonalla eurolla sekä irtaimen omaisuuden määrärahaa 0,03 miljoonalla eurolla. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 152,6 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 144,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 kaupunginhallitus velvoitti osana kaupungin talouden rajoittamistoimenpiteitä Hämeenkylän koulun 14 miljoonan euron rakentamisinvestoinnin sisällyttämistä investointiohjelmaan ilman erillistä määrärahalisäystä. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 5,5 miljoonaa euroa. Määrärahojen alittuivat erityisesti uudisrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttömaisuuden osalta 0,9 miljoonaa euroa. Julkisen käyttöomaisuuden 8,0 miljoonan euron säästövelvoite ei toteutunut. Kiinteän omaisuuden määrärahat alittuivat 0,5 miljoonaa euroa, aineettoman omaisuuden 0,9 miljoonaa euroa, irtaimen omaisuuden 0,9 miljoonaa euroa sekä osakkeiden ja osuuksien määräraha 0,8 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

Investointituloja toteutui 10,9 miljoonaa euroa, noin 5,9 miljoonaa euroa yli talousarvion, erityisesti osakkeiden ja maanmyynnin ansiosta. Vuoden 2020 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 134 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 13,6 miljoonalla eurolla.

Kaupungin nettolainanotto oli vuonna 2020 koronapandemiasta huolimatta -39 miljoonaa euroa ja pitkäaikainen lainakanta laski noin 858 miljoonaan euroon. Alkuperäisessä talousarviossa 2020 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 51,6 miljoonan euron nettolainanottoon.

Vuoden 2020 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2020 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 34 kappaletta. Valtuusto teki (21.9.2020 § 9) sitoviin tavoitteisiin koronaepidemian takia muutoksia.

Tavoitteista 16 toteutui täysin, 12 osittain ja 6 ei lainkaan.

Käyttötalousmenojen kasvu edellisvuodesta oli 4,0 prosenttia.

Maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2020 31,1 miljoonaa euroa (2019: 16,3 miljoonaa euroa). Maankäytössä kohdennettiin asuntokaavoitusta asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle. Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikenteen vyöhykkeellä vuonna 2020 oli 82 prosenttia (2019: 94,5 %).

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2020 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 2893 (v. 2019: 5014). Asunnot jakautuivat seuraavasti: 2408 kerrostaloissa, 90 rivi- ja ketjutaloissa ja 395 pientaloissa.

Vantaan resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat käynnissä. Tavoitteena on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Kokonaispäästöt vuoden 2019 lopussa olivat 982 (1000 t CO2-ekv) ja asukaskohtaiset 4,2 (t CO2-ekv) eli molemmat vähenivät enemmän kuin 7 prosenttia.

Ratikan yksityiskohtainen suunnittelu eri suunnittelutasoilla on saatu käyntiin.

Koronaepidemian negatiiviset vaikutukset yrityksille lisäsivät voimakkaasti työttömien määrää. Työttömyysaste joulukuussa 2020 Vantaalla oli 15,3 prosenttia (2019: 8,9 %). Nuorisotyöttömien määrä vuoden lopussa oli 2160 (2019: 1171), pitkäaikaistyöttömien määrä 4115 (2019: 2276).

Työtä kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumiseksi ja niiden ennaltaehkäisyyn on jatkettu. Kasvatuksen ja oppimisen toimialla, mm. varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ovat päivittäneet kiusaamisen ehkäisyn- ja puuttumisen suunnitelman sekä tarvittaessa kirjanneet toimenpiteet lapsiryhmän toimintasuunnitelmiin. Kaikilla kouluilla on suunnitelma ja toimintamallit kiusaamiseen puuttumiseksi.

Vuonna 2020 otettiin huostaan 108 lasta, mikä on 4 lasta enemmän kuin vuonna 2019. Väestön 0–17-vuotiaisiin suhteutettuna tämä on 0,22 prosenttia eli vastaa vuoden 2019 tilannetta.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2020 lopussa 93,4 prosenttia (2019: 93,2 %).

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa on toteutettu vuoden 2020 toimenpiteiden osalta.

Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa ei vähentynyt tavoitteen mukaisesti vuonna 2020. Keskeyttäneiden määrä oli 651 henkilöä, keskeyttämisprosentti 20,6.

Uudet toimialat ja palvelualueet ovat käynnistäneet toimintansa hallitusti ja asetetussa aikataulussa Uusi Vantaa -organisaatiouudistuksen mukaisesti. Uudistukseen liittyvät tilaratkaisut on linjattu ja kunnallisvaalien jälkeen aloittavaan uuteen toimielinrakenteeseen liittyvät muutokset ovat valmiit.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2020 oli 4,43 (2019: 4,35 %).

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
   a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 314 196,21 euroa ja tilikauden ylijäämä 1 139 197,10 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
   b) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa tilikauden ylijäämä 166 952,47 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman edellisten tilikausien alijäämään ja hyväksytään johtokunnan käsittelemä edellisten tilikausien alijäämän kattamissuunnitelma,
   c) Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 412 359,07 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
   d) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 906 974,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
   e) Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 7 606,19 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
   f) Vahinkorahaston ylijäämä 244 451,13 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
   g) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 54 617 596,52 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä
2. todeta että, koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelut tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Käsittely:
Listatekstiin ja liitteeseen oikaistu seuraavat tiedot talouspalvelujen 19.3.2021 toimittamien korjattujen tietojen mukaisesti:
Esityslistatekstin lause korjattu kuulumaan seuraavasti: ”Konsernin tilikauden tulos vuonna 2020 oli ~~127,5~~ *136,1* miljoonaa euroa.”
Esityslistatekstin lause korjattu kuulumaan seuraavasti: ”Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui ~~97,3~~ *100,7* miljoonaa euroa.”

Muutokset näkyvät liitteen seuraavissa kohdissa:

- 1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut (konsernituloslaskelma ja konsernitase)
- 3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma
- 3.6 Vantaan kaupungin konsernitase
- 4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
- 4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot (oman pääoman liitetieto).

Päätös:
Hyväksyttiin esitys korjatuin tiedoin.

Liite

- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2020 (tiedot korjattu)

Täytäntöönpano: Talouspalvelut
Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2020

Kaupunginhallitus 22.3.2021

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2020

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 3
1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys 7
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 10
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 24
1.1.6 Ympäristötekijät 27
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat 28
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 29
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 33
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 40
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 40
1.3.2 Toiminnan rahoitus 42
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 44
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 49
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 51
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 51
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 52
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 53
1.6.4 Vantaan kaupungin tytäryhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen 2020 54
1.6.5 Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste 54
1.6.6 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 76
1.6.7 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 77
1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 79
1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 83

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 84

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 84
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 95
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 95
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2020 171
2.2.3 Investointien toteutuminen 174
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 182
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 183

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 184

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 184
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 185
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 186
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 188
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 189
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 190

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 192

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 192
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 192
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 194
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 196
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 201
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 201
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot 207

4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 212
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT 222
4.6 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT 228

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 235

5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 235
5.1.1 Toimintakertomus 235
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 238
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 239
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 242
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 247
5.2 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 248
5.2.1 Toimintakertomus 248
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu 254
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut 255
5.2.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot 258
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset 262
5.3 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN 263
5.4 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET 265
5.4.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat 265
5.4.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat 266
5.4.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat 268
5.4.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat 269
5.5 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT 271

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET 273

6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ 273
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA 274
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT 276

7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ 278

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia vaikutti hyvin nopeasti koko suomalaiseen yhteiskuntaan. Tautitapausten määrä ja kuolleisuus pysyivät Suomessa vuonna 2020 useita muita eurooppalaisia maita pienemmällä tasolla. Silti koronapandemian vaikutukset iskivät voimakkaasti myös Suomen talouteen, mm. rajoitustoimien ja kansainvälisen kaupan vähenemisen johdosta. Työttömyys- ja lomautusluvut lähtivät voimakkaaseen kasvuun ja useilla aloilla vaikutukset yritysten toimintaan olivat hyvin negatiiviset. Vantaalla korostuivat mm. lentokenttään sidoksissa olevien yritysten ongelmat.

Koronapandemia vaikutti voimakkaasti lähes kaikkeen kaupungin toimintaan. Pandemian vuoksi tiloja ja toimintoja suljettiin, siirryttiin laajasti etätyöskentelyyn hallinnollisissa tehtävissä toimivan henkilöstön osalta sekä nopealla tahdilla muutettiin ja kehitettiin uusia palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollolta vaadittiin nopeita toimenpiteitä pandemian hillitsemiseksi ja hoitamiseksi. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla siirryttiin koulujen etäopetukseen parin viikon varoitusajalla. Kaupunkikulttuurin hallitsemia tiloja suljettiin useaan otteeseen pitkin vuotta 2020 rajoitustoimenpiteiden ja -suositusten muuttuessa. Resurssikeskuksen kautta keväällä siirrettiin noin 380 henkilöä toisiin tehtäviin. Kaupungin johtamisen tueksi käynnistettiin häiriötilannejohtoryhmän aktiivinen toiminta. Pandemiasta huolimatta peruspalvelut pystyttiin turvaamaan ja toimintoja kehitettiin edelleen.

Koronasta aiheutuneiden kulujen kasvu, toimintatulojen lasku ja verotulojen pieneneminen olivat uhka kuntataloudelle, erityisesti suurille kaupungeille. Tämän ehkäisemiseksi valtio tuki omilla valtionosuuksien ja yhteisöveron kautta toteutetuilla toimenpiteillään kuntien taloutta. Lisäksi sairaanhoitopiirit ja joukkoliikenne saivat koronatilanteeseen liittyviä lisätukia vuoden 2020 aikana. Kunnat ml. Vantaa tekivät myös omia talouden rajoitustoimenpiteitään. Vantaan omilla talouden rajoittamistoimenpiteillä pienennettiin käyttötalouden menoja 5 milj. eurolla ja investointimenoja 23 milj. eurolla. Kuntien lisäksi valtio myönsi koronatukia myös yrityksille. Valtio otti suurimman taloudellisen iskun vastaan ja sen velkaantuminen kiihtyi voimakkaasti 18,5 mrd euron lisävelannoston myötä.

Kaupungin verotulot kehittyivät vuonna 2020 kohtuullisesti koko maan tasoon nähden koronapandemiasta huolimatta, kasvu edelliseen vuoteen nähden oli 5,8 prosenttia. Verotulojen kasvua lisäsivät mm. vuoden 2019 verokorttiuudistus lykkäämällä osin kunnallisverotilityksiä vuoden 2020 puolelle sekä Vantaan jako-osuuden kasvu. Lisäksi valtion osana kuntien koronatukea tekemästä yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden korotuksesta Vantaan osuudeksi tuli noin 16 milj. euroa.

Vuonna 2020 kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia peräti 58,9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Valtionosuuksien voimakas kasvu selittyy valtion myöntämillä koronatuilla, joita Vantaa sai 73,8 milj. euroa. Yhteensä valtionosuuksien ja yhteisöveron kautta Vantaa sai valtion koronatukea noin 90 milj. euroa. Valtion koronatuilla oli keskeinen merkitys kuntien omien talouden rajoittamistoimenpiteiden ohella sille, että niin Vantaan kuin lähes kaikkien muidenkin kuntien vuoden 2020 tilikauden tulos muodostui positiiviseksi koronapandemian talousvaikutuksista huolimatta.

Vantaan kaupungin vuoden 2020 tilinpäätös osoittaa 55,1 milj. euron tilikauden tulosta. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen bruttoinvestointimenot olivat 144,9 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 142,8 milj. euroa. Vuosikatteen ollessa 166,8 milj. euroa investointien tulorahoitusprosentiksi tuli 116,7. Vuonna 2020 kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni 39,1 milj. eurolla. Vuoden 2020 lopussa kaupungilla oli pitkäaikaista lainaa 858 milj. euroa.

Vuonna 2020 Vantaan kaupungin kasvu oli edelleen voimakasta, vaikka kahden edellisen vuoden ennätysluvuista jäätiinkin. Vuoden aikana kaupungin väkiluku kasvoi noin 3 500 hengellä ja uusia asuntoja valmistui yli 2 900. Väkiluvun kasvun ja asuntotuotannon arvioidaan jatkuvan varsin vahvana vuonna 2021. Myönnettyjen rakennuslupien määrä ja aloitettujen asuntojen määrät nousivat edellisistä vuosista, mikä ennakoi asuntotuotannon kääntyvän pitemmällä aikavälillä taas kasvuun.

Kaupungin kasvun tueksi valmisteltiin vuoden 2021 alun päätöksentekoa varten uusi yleiskaava. Kaupungin ja koko seudun kasvua edesauttaa myös valtion kanssa solmittu maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus vuosille 2020–2023. Sopimuksessa valtio sitoutuu myös Vantaan ratikan suunnittelun rahoitukseen 30 prosentilla kustannuksista. Vantaan talouden tasapainotusta tukevaa tuottavuus- ja kasvuohjelmaa 2021–2025 valmisteltiin kaupunginhallituksen asettamassa tuottavuus- ja kasvuohjelmatoimikunnassa.

Valmisteilla olevalla sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen osan palveluista siirtyessä valtion järjestämäksi. Hallituksen lakiesitys oli lausunnolla kesällä 2020, jonka jälkeen lakiesitys annettiin eduskunnan käsiteltäväksi. Lakiesitys pitää sisällään Uudenmaan erillisratkaisun, jossa Uusimaa on jaettu viideksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä vastaavaksi hyvinvointialueeksi, joista yksi on Vantaan ja Keravan hyvinvointialue. Uudistuksen alueellinen valmistelu käynnistettiin Vantaalla ja Keravalla Tulevaisuuden sote-keskushankkeella ja rakenneuudistushankkeilla.

Vuosi 2021 on edelleen haastava niin kaupungin palveluille kuin taloudellekin koronapandemian yhä jatkuessa. Rokotteiden uskotaan normalisoivan tilannetta vuoden loppuun mennessä. Pandemian talousvaikutukset ulottuvat kuitenkin useille vuosille suuren työttömyyden ja yritysten hitaan toipumisen takia. Myös pandemian aikana syntynyttä palveluvelkaa on kurottava umpeen. Kaupungin kasvu edellyttää myös jatkossa erityisesti kouluihin ja päiväkoteihin investoimista. Vuoden 2021 kuntavaalien jälkeen päätetään kaupungin uudesta strategiasta, joka antaa suuntaa kaupungin kehittämiselle ja kehitykselle seuraaville vuosille.

Ritva Viljanen, Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Abdi Faysal
Ayub Saba
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna
Eklund Tarja
Eskelinen Jarno
Ibrahim Aadan
Kaukola Ulla
Kiljunen Kimmo
Kähärä Sirkka-Liisa
Laakso Päivi
Letto Pirkko
Lindblad-Palo Salla
Lindtman Antti
Mölsä Jukka
Räsänen Minna
Sodhi Ranbir
Tahvanainen Säde

Kansallinen Kokoomus

Ahokas Siri
Aura Anssi
Edelmann Jan
Kaira Lauri
Kanerva Sami
Kasonen Mika
Lehmuskallio Paula
Leppänen Janne
Malmberg Piia
Multala Sari
Mäkinen Tapani
Norres Lasse
Orlando Carita
Orpana Anitta
Raja-Aho Maarit
Rokkanen Sakari
Weckman Markku

Vihreä liitto

Atiye Minna
Chen Jenni
Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa
Kostilainen Anniina

Kuusela Minna
Linnainmäki Joel
Norrena Vaula
Pajunen Emmi
Rautavaara Maija
Rämö Eve
Silvennoinen Sveta

Vasemmistoliitto

Eerola Antero
Jääskeläinen Jari
Saramo Jussi
Sillanpää Minttu
Tyystjärvi Kati

Perussuomalaiset

Kärki Niilo
Lundell Kai-Ari
Mäkilaine Kirsi
Niikko Mika

Suomen Kristillisdemokraatit

Jääskeläinen Jouko
Malmi Juha
Tuomela Tiina
Vahvelainen Tanja

Suomen Keskusta

Hakulinen Pentti
Hirvonen Juha
Vähäkangas Jussi

Suomen ruotsalainen kansanpuolue

Karlsson Patrik
Åstrand Stefan

Muut

Auvinen Timo
Jääskeläinen Pietari

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

Puheenjohtaja	Lindtman Antti (SDP)
I varapuheenjohtaja	Orlando Carita (Kok.)
II varapuheenjohtaja	Kauppinen Sirpa (Vihr.)

Kaupunginhallitus

Kansallinen Kokoomus

Kaira Lauri
Orpana Anitta
Rokkanen Sakari

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

Abdi Faysal
Kaukola Ulla
Puoskari Pentti

Vihreä liitto

Pajunen Sirpa

Perussuomalaiset

Niikko Mika

Vasemmistoliitto

Tyystjärvi Kati

Suomen Kristillisdemokraatit

Jääskeläinen Jouko

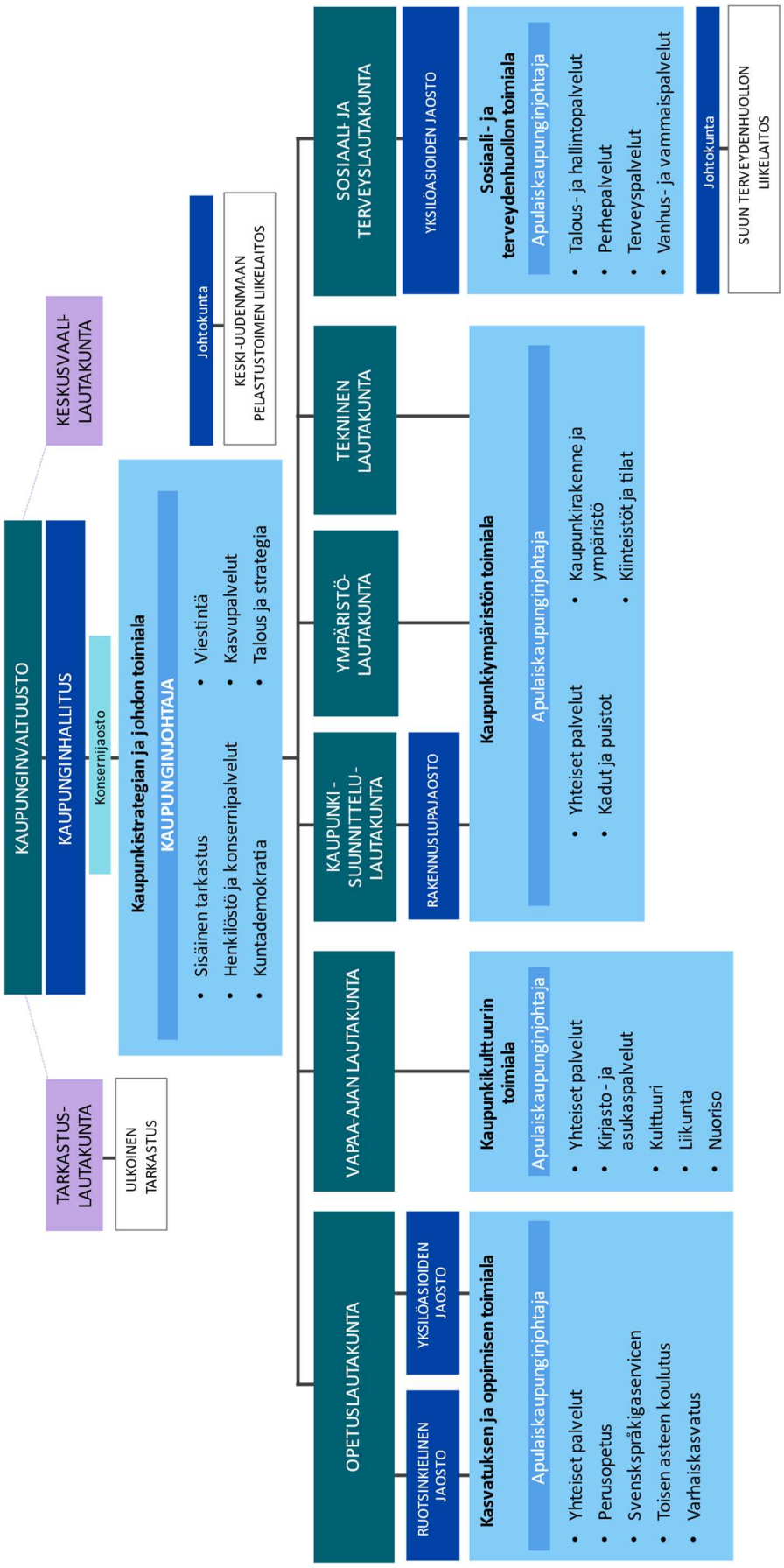
Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Multala Sari (Kok.)
I varapuheenjohtaja	Tahvanainen Säde (SDP)
II varapuheenjohtaja	Norrena Vaula (Vihr.)

Esittelijä (31.12.2020)
Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen

Tilivelvolliset (31.12.2020)
Kaupunginjohtaja Ritva Viljanen
Apulaiskaupunginjohtaja Timo Aronkytö
Apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand

Vantaan kaupungin organisaatio 2020

1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Koronapandemia käänsi hidastuvan talouskasvun selvästi negatiiviseksi vuonna 2020. Pandemian alkuvaiheessa esitetyt skenaariot jopa kaksinumeroisesta kansantalouden supistumisesta eivät kuitenkaan realisoituneet. Valtiovarainministeriö arvioi joulukuussa kansantalouden supistuvan 3,3 prosenttia vuonna 2020 ja kääntyvän kasvuun vuoden 2021 aikana. Talouden positiivisen käänteen edellytyksenä on kuitenkin koronapandemian taittuminen ja pandemian hillitsemiseen liittyvien rajoitusten löysentäminen. Mikäli rajoituksia joudutaan jatkamaan tai kiristämään, talouden elpyminen viivästyy. Koronapandemian hillitsemiseksi keväällä 2020 toteutettiin voimakkaita rajoitustoimia ja siirryttiin laaja-alaisesti etätyöhön. Toimenpiteiden seurauksena kuluttajakysyntä erityisesti monilla palvelualoilla, mukaan lukien ravitsemis- ja matkailualalla, laski suuresti. Maksuvaikeuksiin ajautuneiden yritysten suojaksi säädettiin väliaikainen muutos konkurssilakiin, jolla rajoitettiin velkojien mahdollisuutta hakea velallista konkurssiin. Yrityksille tarjottiin mahdollisuutta hakea taloudellista tukea toimintansa turvaamiseksi useiden eri kanavien, yksinyrittäjien osalta kuntien, kautta. Kuitenkin monet kysynnän laskun kohdanneet yritykset joutuivat sopeuttamaan toimintaansa, käytännössä irtisanomisilla ja lomautuksilla. Tämä kasvatti työttömyyttä nopeasti maaliskuusta alkaen.

Kuluttajien luottamus Suomen talouden kehitykseen laski roimasti keväällä, palautuakseen koronapandemiaa edeltävälle, sinällään varsin alhaiselle tasolle kesäkaudella. Syksyllä, koronapandemian toisen aallon myötä, elokuusta alkaen nähtiin taas nopea luottamusindikaattorin pudotus. Marras-joulukuussa kuluttajien luottamus Suomen talouteen oli kuitenkin taas koronapandemiaa edeltävällä tasolla. Kuluttajien luottamus omaan talouteen säilyi, kevään lyhyttä laskua lukuun ottamatta, korkeammalla tasolla. Syksyllä kotimainen kysyntä osin toipui kevään romahduksesta, mutta jäi kuitenkin alemmalle tasolle kuin vuotta aiemmin. Palvelukysynnän osalta tilanne pysyi myös koko loppuvuoden ajan heikkona. Kulutustavaroiden ja kestokulutustavaroiden kysyntä kuitenkin kasvoi syksyllä. Verkkokauppa kasvoi merkittävästi.

Investointien arvioidaan laskeneen 6 prosenttia vuonna 2020 ja laskun ennakoidaan jatkuvan vielä 2021. Tätä kehitystä selittää osaltaan asuntorakentamisen lasku, mutta vastaavaa kehitystä on havaittavissa myös toimitilarakentamisessa. Sen sijaan kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien osalta kehityssuunnan odotetaan kääntyvän vuoden 2020 laskusta kasvusuuntaan jo 2021, edellyttäen liiketoimintaympäristön vakautuvan koronapandemian jälkeen. TKI-investointien osalta vuosien 2019–2020 laskevan kehityssuunnan oletetaan niin ikään kääntyvän kasvuksi vuonna 2021.

Keväällä 2020 sekä tavara- että palveluvienti supistuivat voimakkaasti, volyymi arviolta 10,4 prosenttia. Palveluvienti supistui näistä enemmän. Tavaraviennin osalta palautumista tapahtui jo kesästä alkaen, palveluviennin osalta merkittävää kasvua odotetaan vasta 2021 ja tämäkin vain sillä edellytyksellä, että koronapandemia saadaan laantumaan. Koronapandemialle, sen jatkumiselle tai laantumiselle, herkimpiä aloja ovat matkailuala, henkilökuljetukset sekä majoitus- ja ravitsemisala. Viennin ohella myös tuonti supistui 2020 tuntuvasti, volyymi arviolta 7,5 prosenttia. Ansiotaso nousi valtionvarainvarainministeriön joulukuussa julkaiseman arvion perusteella 1,7 prosenttia. Työn tuottavuuden ennakoidaan laskeneen 0,7 prosenttia. Kuluttajahintojen nousu jäi vähäiseksi, arviolta 0,3 prosenttiin.

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2020 voimakkaasti alijäämäinen koronapandemian aiheuttamien talousseurausten takia. Valtiokonttorin mukaan lisää velkaa nostettiin noin 18,5 miljardia euroa, jolloin valtion velka vuoden 2020 päättyessä oli 124,8 miljardia euroa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2020 lopun tilanteessa noin 53,1 prosenttia bruttokansantuotteesta, mikä on noin 8,9 prosenttiyksikön kasvu edellisvuodesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat 5,1 prosenttia vuonna 2020. 53 kuntaa nosti ja 7 kuntaa laski tuloveroprosenttiaan vuodelle 2020. Vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistus vuonna 2019 lykkäsi noin 350 milj. euroa kunnallisveroa vuoden 2020 puolelle. Ilman tätä kunnallisverot olisivat kasvaneet 3,3 prosenttia. Kunnallisveroja kasvattivat myös verovuoden 2020 jako-osuusoikaisu. Yhteisöverotulot kasvoivat 3,0 prosenttia. Koronatukitoimena kuntien yhteisöveron jako-osuutta nostettiin 10 prosenttiyksiköllä, minkä vaikutus oli 400 milj. euroa. Ilman tukea kuntien yhteisöverotulot olisivat laskeneet 18 prosenttia. Kiinteistöverotulot laskivat 6,6 prosenttia. Kiinteistöverotuksen joustava verovelvolliskohtainen valmistuminen lykkäsi noin 200 milj. euroa kiinteistöverojen tilityksiä verovuoden 2021 puolelle. Valtionosuudet kasvoivat peräti 27,2 prosenttia eli noin 2,4 miljardia euroa, josta 1,6 miljardia euroa johtui valtion koronatuista. Lisäksi mm. kuntien tehtävien laajennukset, kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkaukseen perustuvan valtionosuusvähennyksen poistuminen sekä valtionosuuden indeksitarkastus nostivat kuntien saamien valtionosuuksien määrää.

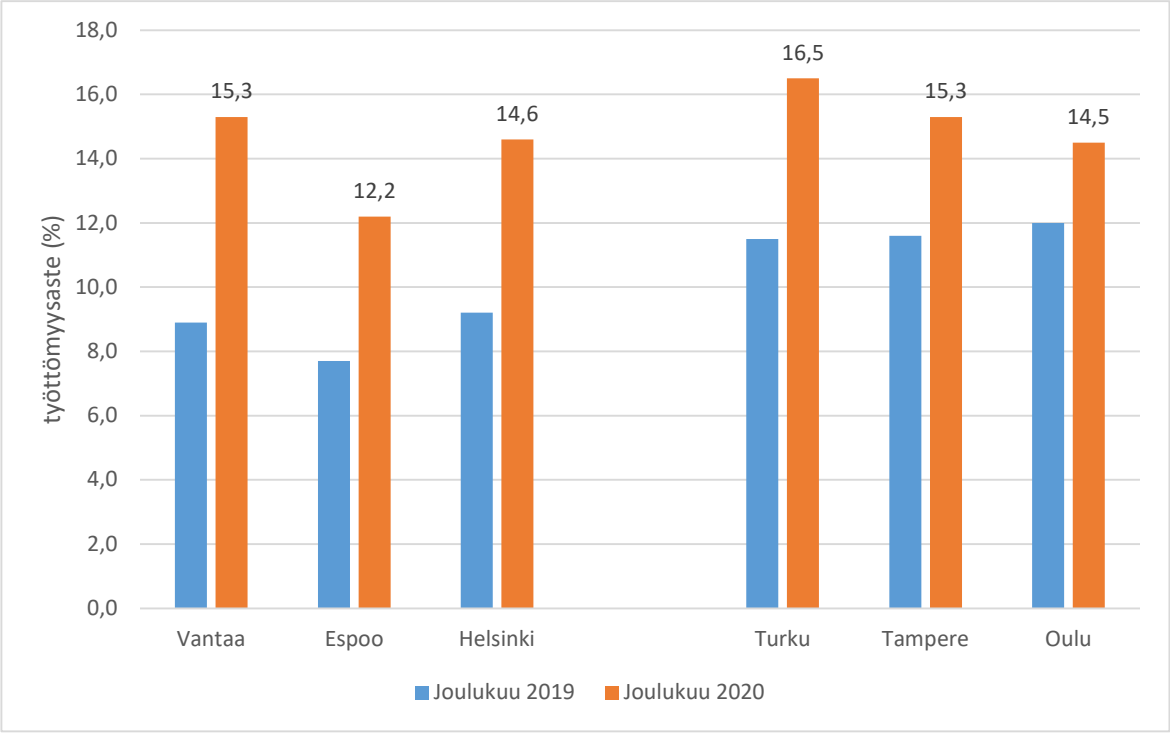
Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,7 miljardia euroa positiivinen vuonna 2020. Vahvaa tulosta selittää valtion noin 3 miljardin euron suuruiset koronatuet, jotka kohdistuivat valtionosuuksiin, yhteisöveron kuntien jako-osuuden korotukseen sekä valtionavustuksiin mm. joukkoliikenteelle ja sairaanhoitopiireille. Toimintatuotot vähenivät 1,6 prosenttia ja toimintakulut kasvoivat 2,0 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 3,1 prosenttia ja vuosikatteen muutos peräti 97,1 prosenttia. Tilinpäätösarvioiden tilikauden tulos muodostui negatiiviseksi vain 27 kunnassa, kun se oli vuonna 2019 ollut negatiivinen 223 kunnassa. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 5,7 miljardilla eurolla. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien lainakanta jatkoi kasvuaan ja oli vuoden 2020 lopussa noin 23,4 miljardia euroa, kasvua edelliseen vuoteen 1,5 miljardia euroa eli 7,0 prosenttia.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Ennakkotietojen perusteella Uudenmaan maakunnan väestönkasvun arvioidaan vuonna 2020 olleen 13 900 henkeä. Uudenmaan väestönkasvu oli noin neljänneksen pienempi kuin edellisvuonna. Koko maan väkiluku kasvoi lähes 10 900 hengellä, joten muun Suomen, kun Uusimaa jätetään tarkastelun ulkopuolelle, väkiluku laski runsaalla 3 000 hengellä. Uudellamaalla väestönkasvu keskittyi edelleen Helsingin seudulle, mutta vuodesta 2019 poiketen, väestönkasvu oli suhteellisesti ottaen Kuuma-kunnissa hieman pääkaupunkiseutua nopeampaa. Helsingin seudun suhteellisesti nopeimmin kasvanut kunta vuonna 2020 oli ennakkotietojen perusteella Kauniainen, 3,9 prosentin kasvullaan. Vantaan väkiluku kasvoi 1,5 prosenttia. Kauniaisten ohella muita Helsingin seudulla Vantaata nopeammin kasvaneita kuntia olivat Sipoo (2,5 %), Järvenpää (1,7 %) ja Nurmijärvi (1,6 %). Ennakkotietojen perusteella Helsingin seudun kunnista väkiluku kasvoi kaikissa Vihtiä lukuun ottamatta. Helsingin seudun väestönkasvusta (lähes 14 100 henkeä) 77 prosenttia tuli pääkaupunkiseudulle. Tämä vastaa noin 10 900 henkeä, kun Kuuma-kuntien väkiluku kasvoi noin 3 200 hengellä. Helsingin seudun ulkopuolisella Uudellamaalla väestömäärä väheni noin 160 hengellä ja ainoa merkittävästi väkilukuaan kasvattanut kunta oli Porvoo, jossa väkiluku kasvoin noin 260 hengellä.

Muutaman vuoden suotuisan kehityksen jälkeen työttömyyden lasku pysähtyi ja kääntyi uudelleen kasvuun vuoden 2019 aikana. Helmikuussa 2020 Vantaan työttömyysaste oli 8,6 prosenttia, Helsingin 8,8 prosenttia ja Espoon 7,5 prosenttia. Helsingin seudulla työttömänä oli 8,1 prosenttia työvoimasta ja koko maassa 9,4 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 2020 Helsingin seudulla lähes 107 000 henkeä, näistä pitkäaikaistyöttömiä noin 30 000. Nuoria, alle 25-vuotiaita, työttömiä oli lähes 11 000 henkeä ja ulkomaan kansalaisia oli työttömänä noin 20 000 henkeä. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista työttömyysaste oli joulukuussa 2020 alin Espoossa, 12,2 prosenttia. Vantaalla työttömyysaste oli 15,3 prosenttia, Helsingissä 14,6 prosenttia ja KUUMA-kunnissa 11,5 prosenttia. Muista suurista kaupungeista työttömyysaste oli Tampereella 15,3 prosenttia, Turussa 16,5 prosenttia ja Oulussa 14,5 prosenttia.

Kuvio 1: Työttömyysasteet suurimmissa kaupungeissa, joulukuu 2019 ja 2020

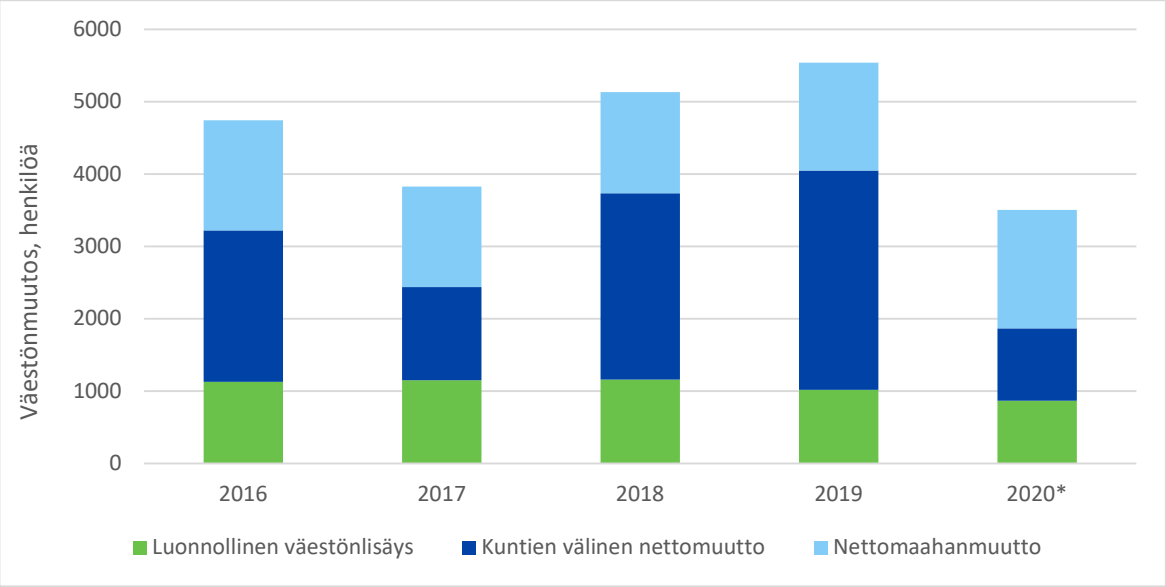
Lähde: TEM

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

Väestönkasvu edelleen nopeata, vaikkei ennätyksiä tehtykään

Ennakkotietojen mukaan Vantaan väestönkasvu oli vuonna 2020 noin 3 500 henkeä ja Vantaan väkiluku oli vuodenvaihteessa 2020/2021 ennakkotietojen mukaan 237 231 henkeä. Vuosikasvu oli 1,5 prosenttia, selvästi edellisen vuoden tasoa alempi, mutta edelleen kohtuullisen korkea. Väestönkasvusta runsaat 1 600 henkeä tuli nettomaahanmuutosta, 1 000 henkeä kotimaan muuttovoitosta ja loput, noin 860 henkeä, tuli luonnollisesta väestönlisäyksestä eli syntyvyyden enemmyydestä kuolleisiin nähden. Syntyneiden lasten määrän kasvusta huolimatta luonnollinen väestönlisäys pieneni edellisestä vuodesta, koska kuolleiden määrä kasvoi noin 200 hengellä vuoteen 2019 verrattuna. Kuntien välinen tulomuutto kasvoi 170 hengellä edellisvuoteen verrattuna. Samanaikaisesti kuitenkin myös kuntien välinen lähtömuutto kasvoi Vantaalla 2 200 hengellä, mikä puolestaan supisti kotimaan muuttovoiton noin kolmannekseen edellisen vuoden tasosta. Ulkomaan tulomuutto pysyi entisellä tasollaan, mutta ulkomaan lähtömuutto sen sijaan väheni noin 200 hengellä.

Kuvio 2: Vantaan väestönmuutokset vuosina 2016–2020 (2020* on ennakkotieto)

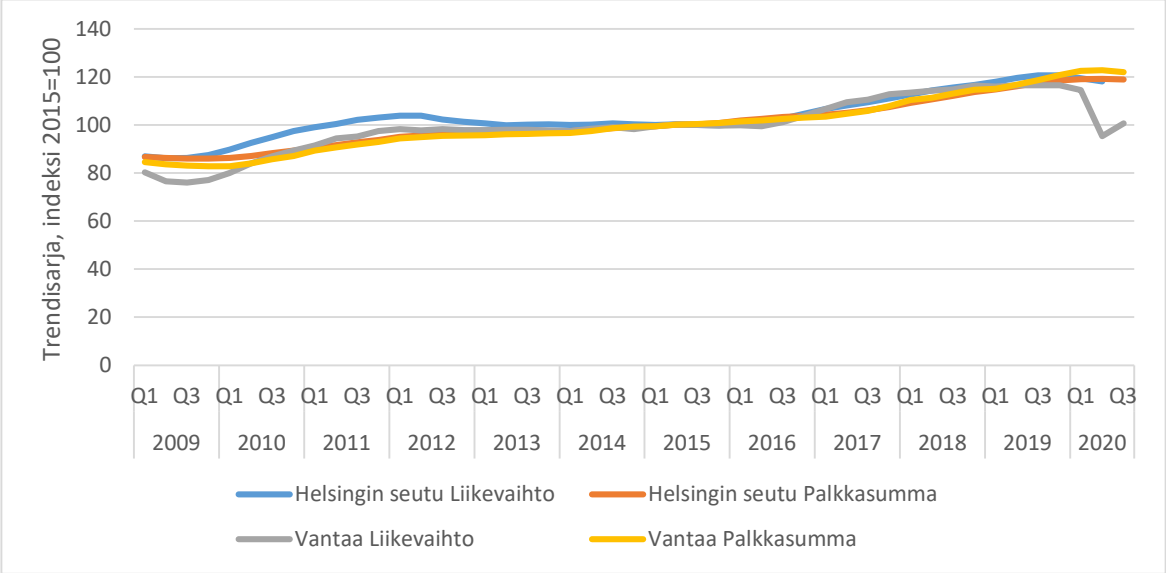

Lähde: Tilastokeskus

Palvelualalla raju pudotus keväällä, lentoliikenne lamautui

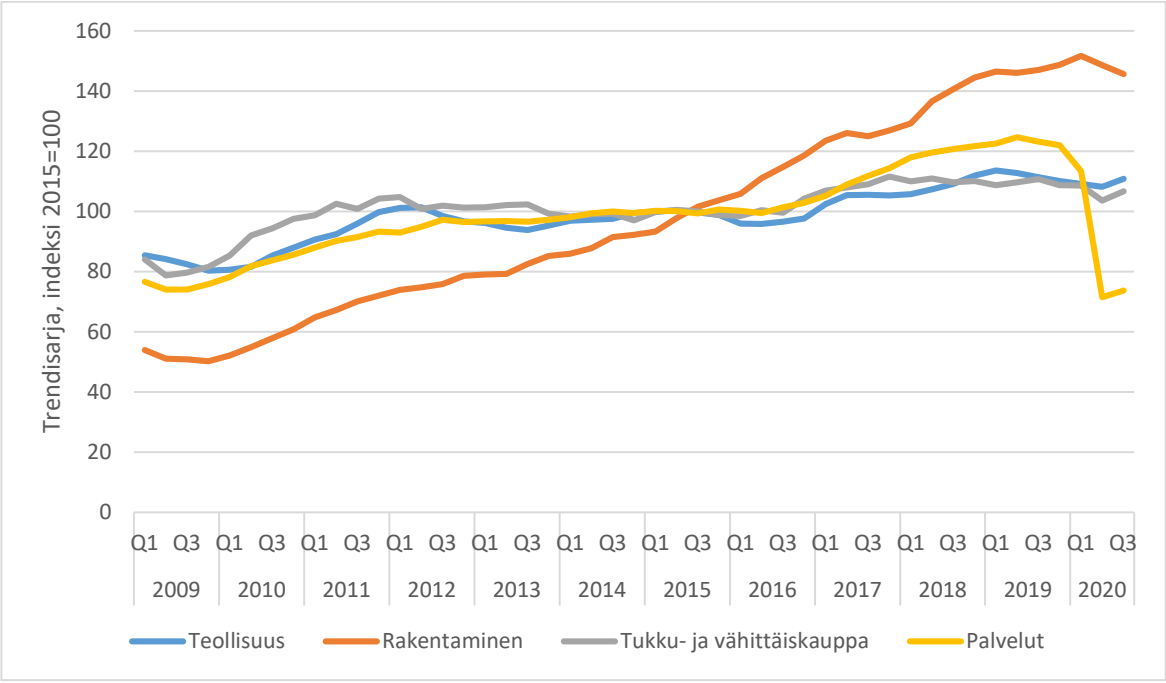
Koronapandemia iski voimalla Helsingin seudun talouselämään. Alueen elinkeinorakenteen palveluvaltaisuus on tälle keskeinen selittävä tekijä. Palkkasummien kasvutrendien taittumista selvemmin pandemian vaikutuksia kuvaa yritysten liikevaihdon kehitys. Vantaan päätoimialoista palvelualoilla liikevaihto romahti jopa 40 prosenttia keväällä 2020, palautuakseen hieman vuoden kolmannella neljänneksellä. Pahiten koronasta ovat kärsineet kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut sekä majoitus- ja ravitsemisala. Vantaalla erityistä huolta on herättänyt lentoliikenteen ja siihen liittyvien toimintojen dramaattinen väheneminen. Vuositasolla, verrattaessa vuotta 2020 vuoteen 2019, ulkomaanlentoliikenteen matkustajamäärät Helsinki-Vantaan lentoasemalla vähenivät lähes 80 prosenttia ja kotimaan lentoliikenteessäkin laskua tuli yli 65 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Tämä kehitys ajoi osan lentoliikenneklusterin yrityksistä erittäin haastavaan tilanteeseen. Kansainvälisten arvioiden mukaan lentoliikenteen palautuminen pandemiaa edeltävälle tasolle saattaa kestää useita vuosia. On myös syytä huomata, että rakennusalaa lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla liikevaihdon trendikasvu taittui jo 2019 eli ennen koronapandemiaa. Rakennusalan pitkäkestoinen kasvutrendi taittui vuoden 2020 alkupuoliskolla.

Kuvio 3: Yritysten liikevaihdon ja palkkasummien kehitys Vantaalla ja Helsingin seudulla vuosina 2009–2020 (Q3)

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4: Liikevaihdon kehitys toimialaryhmittäin Vantaalla vuosina 2009–2020 (Q3)

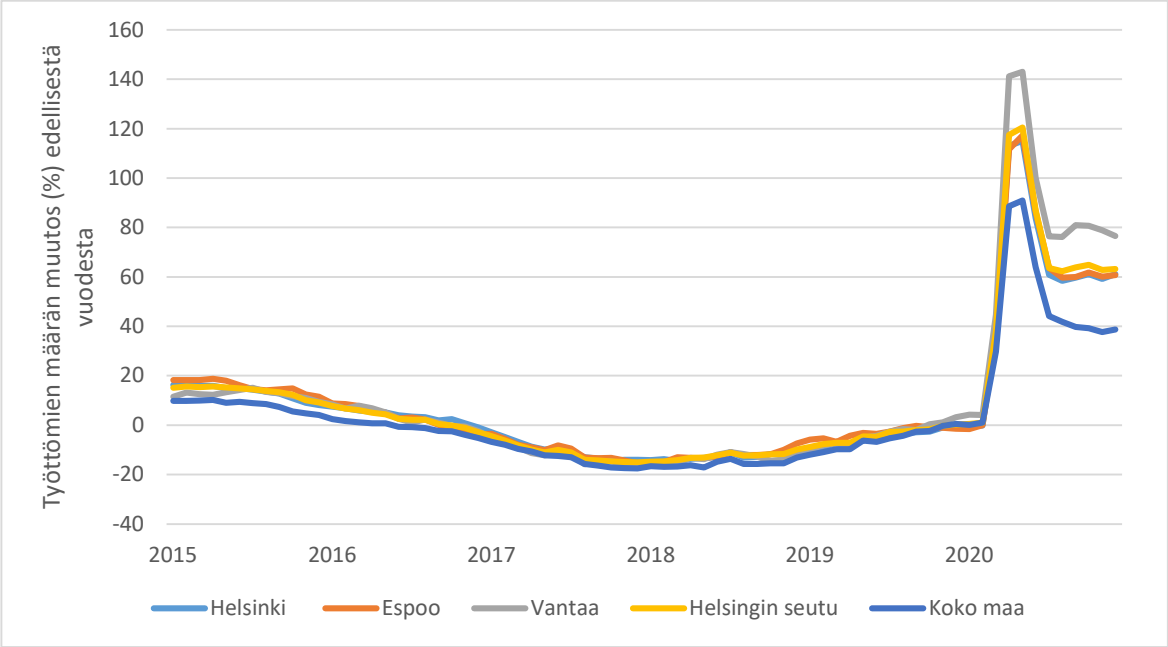
Lähde: Tilastokeskus

Työttömyys räjähti keväällä kasvuun

Pandemian myötä työttömyysluvut kasvoivat keväällä räjähdysmäisesti, niin irtisanomisten kuin lomautustenkin kautta. Vantaan työttömyysaste nousi helmikuun 2020 8,6 prosentista toukokuuhun mennessä 19,2 prosenttiin. Työttömiä työnhakijoita oli tuolloin noin 23 300 henkeä, näistä lomautettuja noin 10 800. Elokuuhun mennessä työttömyysaste laski Vantaalla, kuten muissakin suurissa kaupungeissa selvästi, alle 15 prosentin tason. Tämän jälkeen lasku on kuitenkin ollut verrattain hidasta. Vantaan työttömyysaste oli marraskuussa 13,9 prosenttia, mutta nousi uudelleen joulukuussa 15,3 prosenttiin. Lomautettujen osuus työttömistä työnhakijoista oli Vantaalla joulukuussa 27 prosenttia, kun se Espoossa oli 21 prosenttia ja Helsingissä 22 prosenttia. On syytä huomata, että osa työttömäksi jääneistä on saattanut siirtyä kokonaan pois työmarkkinoilta eikä siten näy työttömyysluvuissa lainkaan.

Kuntavertailussa Vantaa asemoituu joulukuussa 2020 suurten kaupunkien joukossa samalle tasolle Tampereen kanssa. Korkein työttömyysaste oli Turussa ja matalin Espoossa. Myös pääkaupunkiseudun asema suhteessa koko maahan ansaitsee huomiota. Siinä missä koko maassa työttömien määrä oli joulukuussa 2020 noin 40 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin vastaavana ajankohtana, oli ero Espoossa ja Helsingissä noin 60 prosenttia ja Vantaalla vajaa 80 prosenttia. Koronapandemian vaikutukset osuvat rankasti pääkaupunkiseudulle.

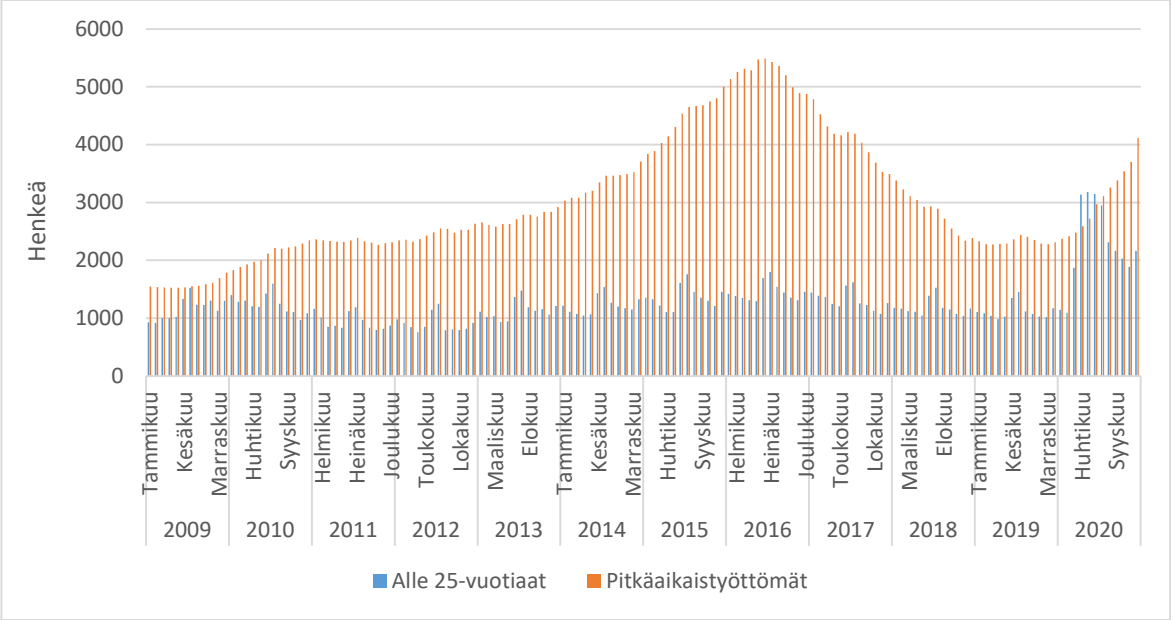
Kuvio 5: Työttömien määrän muutos kuukausittain vuosina 2015–2020

Lähde: TEM

Työttömyyden yleisen kasvun myötä nuorisotyöttömien määrä kasvoi nopeasti, ensivaiheessa kolminkertaistui. Vaikka nuorisotyöttömyys on syksyllä laskenut, oli joulukuussa 2020 nuorisotyöttömiä kuitenkin 84 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömyys on ollut keväästä alkaen kasvusuunnassa. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut 78 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna ja joulukuussa heitä oli runsaat 4 100 henkeä. Ulkomaan kansalaisia oli joulukuussa työttömänä runsaat 4 600 henkeä, 70 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Kaikkiaan noin 18 600 työttömästä työnhakijasta naisia oli lähes 8 600.

Kuvio 6: Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys Vantaalla vuosina 2009–2020

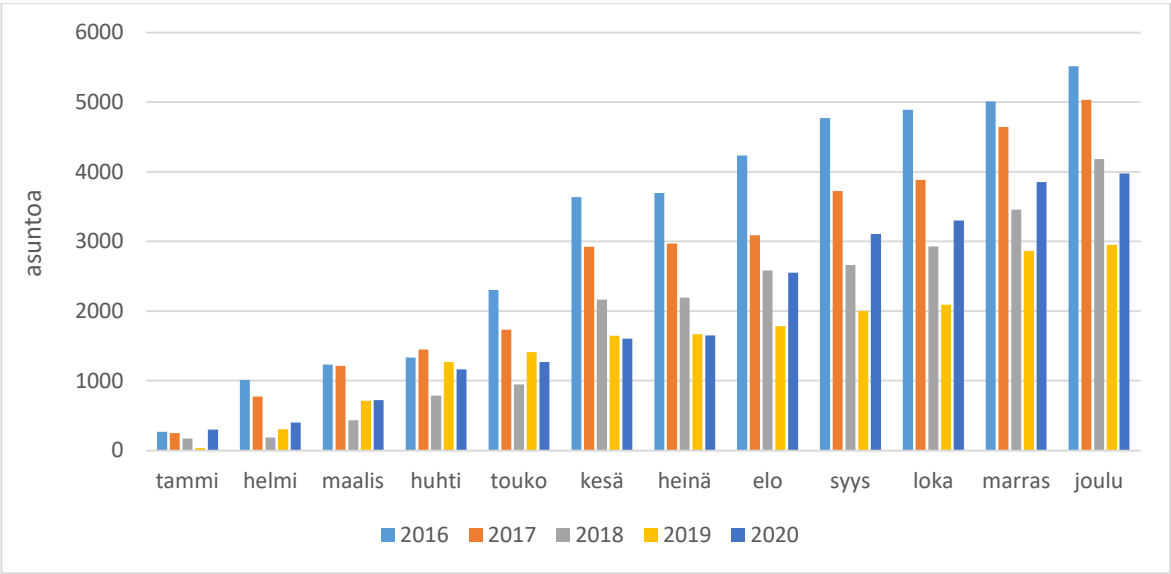

Lähde: TEM

Asuntotuotannossa huippukasvusta tavanomaisempiin lukemiin

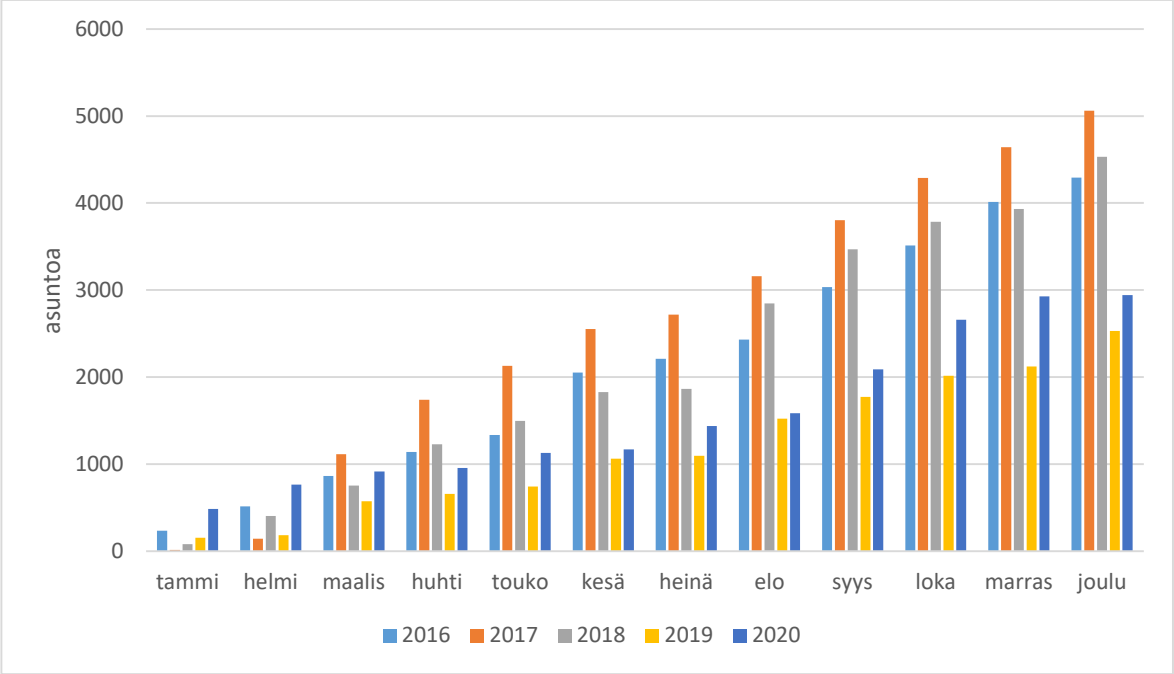
Asuntotuotanto oli Vantaalla vuonna 2020 selvästi muutamaa aiempaa vuotta alemmalla tasolla, muttei pidemmän aikavälin tarkastelussa mitenkään vähäistä. Kaikkiaan vuonna 2020 valmistui runsaat 2 900 asuntoa. Kerrostaloasunnot olivat, edellisten vuosien tapaan, hallitsevassa asemassa noin 83 prosentin osuudella valmistuneista asunnoista. Omakotitaloja valmistui noin 170 ja muita erillisiä pientaloja runsaat 220. Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2020 lähes 4 000 asunnolle ja runsasta 2 900 asuntoa alettiin rakentaa. Niin rakennusluvissa kuin aloituksissakin kerrostalopainotus on selkeä, jopa 2020 valmistuneiden asuntojen tasoa korkeampi, eli noin 90 prosentin tuntumassa.

Kuvio 7: Luvitettujen asuntojen kuukausikertymät vuosina 2016–2020

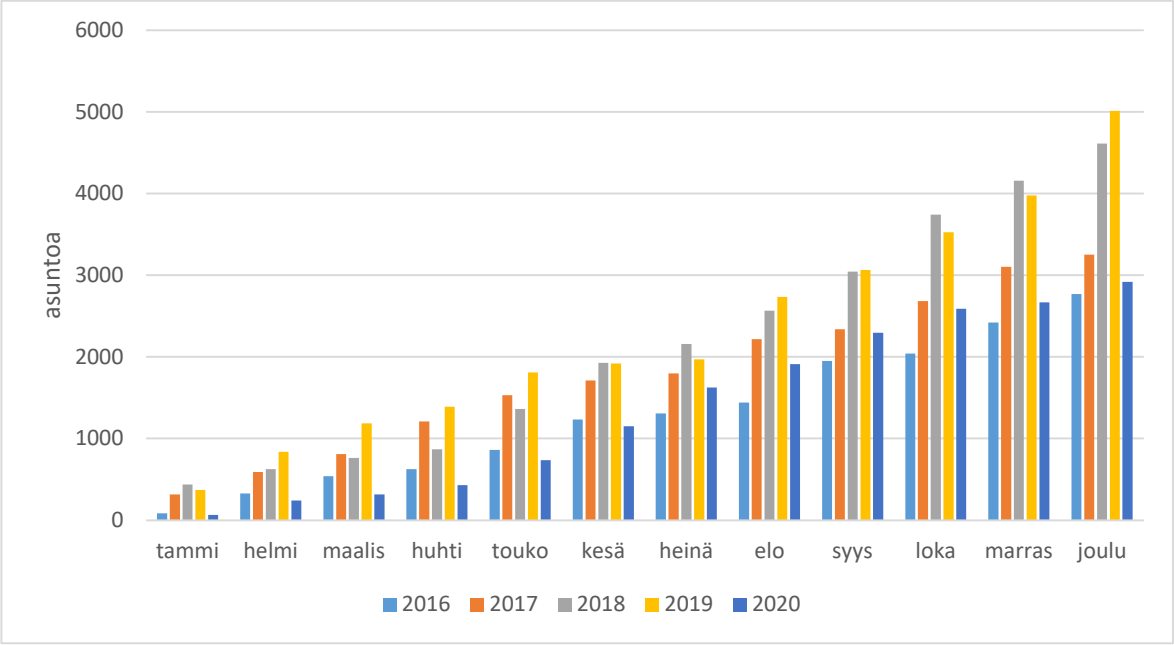
Lähde: Facta-kuntarekisteri ja Matti-järjestelmä

Kuvio 8: Aloitettujen asuntojen kuukausikertymä Vantaalla vuosina 2016–2020

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja Matti-järjestelmä

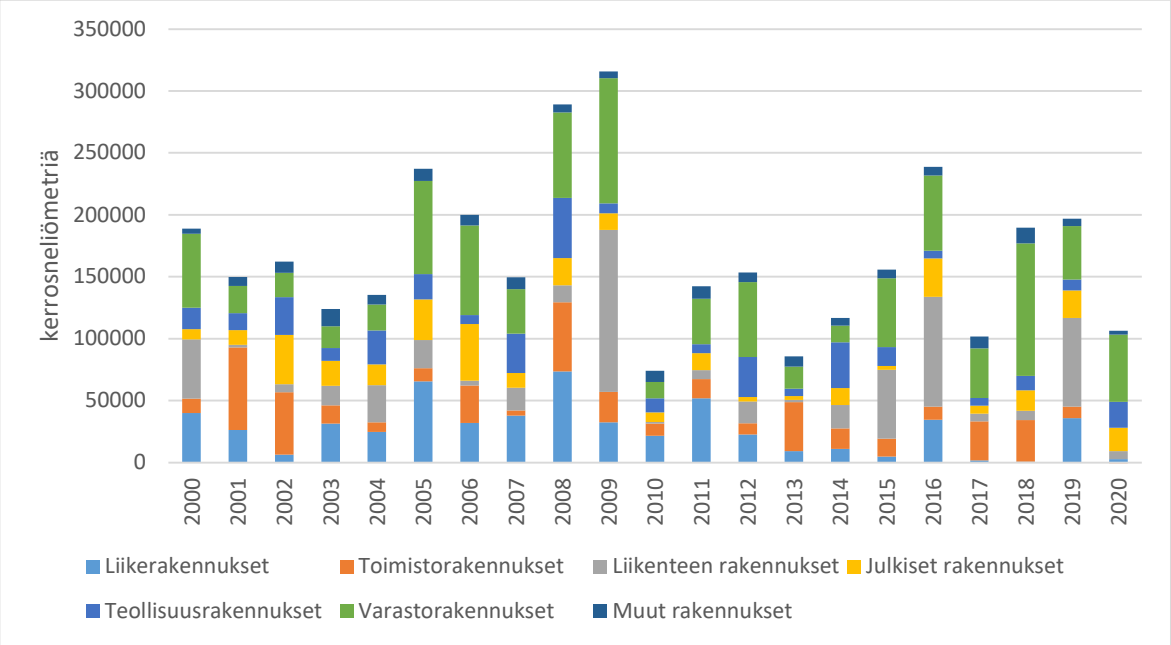
Kuvio 9: Valmistuneet asunnot Vantaalla vuosina 2016–2020

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja Matti-järjestelmä

Muun kuin asuntorakentamisen kerrosalaa valmistui Vantaalla 2020 selvästi edellistä vuotta vähemmän. Kerrosneliömetreillä mitattuna rakentaminen painottui varastorakennuksiin, joita oli noin puolet valmistuneesta kerrosalasta, sekä teollisuusrakennuksiin ja julkisiin rakennuksiin (julkisiin rakennuksiin lasketaan opetus-, hoito- ja kokoontumisrakennukset). Liiketilaa ja toimistorakennuksia valmistui vuonna 2020 poikkeuksellisen vähän.

Kuvio 10: Valmistunut rakennuskanta Vantaalla käyttötarkoituksen mukaan vuosina 2000–2020

Lähde: Facta-kuntarekisteri ja Matti-järjestelmä

Verotulot

Vantaan kaupunki sai verotuloja yhteensä 1 073,0 milj. euroa vuonna 2020. Verotulot kasvoivat 58,4 milj. euroa eli 5,8 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Talousarvion alkuperäinen verotuloarvio alittui yhteensä 5,0 milj. eurolla ja muutetun talousarvion verotuloarvio ylittyi 23,5 milj. euroa. Verotuloarvion toteumaprosentiksi muodostui 102,2 prosenttia muutettuun talousarvioon nähden. Muutettu talousarvio perustui Kuntaliiton veroennustekehikkoon, jossa koronapandemian negatiiviset vaikutukset oli arvioitu toteumaa suuremmiksi. Syitä verotulojen odotettua parempaan kehitykseen olivat mm. palkkasumman myönteinen kehitys, yhteisöverojen jako-osuuden muutos sekä yritysten hakemien maksujärjestelyiden pieni osuus.

Kunnallisveroja Vantaan kaupunki sai vuonna 2020 yhteensä 915,0 milj. euroa, mikä on 53,5 milj. euroa ja 6,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019. Alkuperäinen talousarvio alittui kunnallisverojen osalta 3,0 milj. eurolla ja muutettu talousarvio ylittyi 21,2 milj. euroa. Muutetun talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 102,4 prosenttia. Koko maassa kuntien kunnallisverotilitykset kasvoivat 5,1 prosenttia edellisvuodesta, mikä on huomattavasti ennakoitua parempi tulos. Koronapandemian pelättiin romauttavan palkkatulot heikentyneen työllisyyden, lomautusten ja voimakkaasti kasvaneen työttömyyden vuoksi. Vuodelle 2020 vaikutukset jäivät kuitenkin odotettua pienemmiksi. Osittain muutokset verotulokehityksessä näkyvät viiveellä, joten tulevien vuosien kehitys on edelleen epävarmaa. Vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistus vuonna 2019 lykkäsi noin 350 milj. euroa kunnallisveroa vuoden 2020 puolelle, mikä näin ollen paransi vuoden 2020 tilitysten kokonaiskertymää.

Verovuoden 2020 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 842,3 milj. euroa. Vantaalaisten ansiotulot kasvoivat vuonna 2019 yhteensä 5,3 prosentilla, mikä oli 2,0 prosenttiyksikköä koko maan kehitystä korkeampi kasvutaso. Vuoden 2020 vantaalaisten ansiotulojen kasvuksi ennakoidaan 3,5 prosenttia ja koko maan kasvuksi 1,7 prosenttia. Vantaan kunnallisveron jako-osuus nousi vuonna 2020 0,06 prosenttiyksikköä 4,55 prosenttiin. Koko kuntaryhmän jako-osuus verohallinnon keräämistä tuloveroista puolestaan nousi vuoden 2020 osalta 0,89 prosenttiyksiköllä 62,27 prosenttiin. Koko maassa kaikkiaan 7 kuntaa laski ja 53 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2020. Tämä tarkoitti 0,08 prosenttiyksikön kasvua koko maan kunnallisveroprosentin painotettuun keskiarvoon, joka vuonna 2020 oli 19,96.

Yhteisöveroja kaupunki sai vuonna 2020 yhteensä 83,5 milj. euroa. Kaupungin saamat yhteisöverot kasvoivat edellisvuodesta 8,9 milj. eurolla eli 11,9 prosenttia. Alkuperäinen talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 7,5 milj. eurolla ja muutettu talousarvio 1,6 milj. eurolla. Muutetun talousarvion toteumaprosentti asettui 101,9 prosenttiin. Vantaan kuntakohtainen jako-osuus nousi edellisestä vuodesta 0,39 prosenttiyksikköä 4,28 prosenttiin. Vuonna 2020 koko maassa yhteisöverojen verotettava tulo laski 10,7 prosenttia. Kuntien yhteisöveron kertymä oli kuitenkin odotettua parempi ja koko kuntakentän kasvu oli 3,0 prosenttia. Suurin syy kasvuun oli valtion päätös korottaa yhteisöveron kuntien jako-osuutta 10 prosenttiyksiköllä väliaikaisesti korvaamaan koronapandemian aiheuttamia veromenetyksiä. Jako-osuuden korotus korotti kuntien yhteisöveroja vajaalla 400 milj. eurolla. Vuonna 2020 koko kuntaryhmän jako-osuus yhteisöveroista nousi edellisestä vuodesta 10,83 prosenttiyksikköä 42,13 prosenttiin. Ilman kuntien jako-osuuden korotusta Vantaan yhteisökertymä olisi jäänyt noin 16 milj. euroa pienemmäksi.

Kaupunki sai kiinteistöverotuloja 74,5 milj. euroa vuonna 2020, laskua edellisvuoteen 4,0 milj. euroa eli 5,1 prosenttia. Vuoden 2020 alkuperäisen talousarvion kiinteistöverotuloarvio alittui 9,5 milj. eurolla. Muutetun talousarvion kiinteistöverotulot ylittyivät 0,7 milj. eurolla ja muutetun talousarvion toteumaprosentti oli 101,0 prosenttia. Kiinteistöverojen kehitys oli odotettua heikompi joutuen siitä, että kiinteistöverotus siirtyi verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen vuonna 2020. Muutoksen vuoksi verovuoden 2020 kiinteistöveron kokonaismaksuunpanosta siirtyy vuoden 2021 tammi-helmikuun aikana erääntyväksi reilut 10 prosenttia. Koko maassa kuntien saamien kiinteistöverotilitysten lasku edellisvuoteen nähden oli 6,6 prosenttia.

Vantaalla yleinen kiinteistöveroprosentti sekä muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti olivat 2020 vuonna 1,00, vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti 0,41 ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 4,00. Verohallinnon tietojen mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 82,9 milj. euroa vuonna 2020, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuoden aikana mm. osan tilityksistä siirtyessä vuoden 2021 puolelle. Maksuunpannuista kiinteistöveroista noin 21,2 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 29,0 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin perusteella muista rakennuksista. Muun kuin vakituisen asuinrakennuksen veroprosentin perusteella kiinteistöveroa kertyi ainoastaan noin 0,1 milj. euroa. Maapohjien kiinteistöverot yhteensä olivat 32,0 milj. euroa, josta rakentamattoman rakennuspaikan korotetun kiinteistöveron osuus oli noin 1,4 milj. euroa.

Taulukko 1: Kaupungin verotulot vuonna 2020

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	**1 078 000**	**-28 500**	**1 049 500**	**1 072 963**	**23 463**
Kunnan tulovero	918 000	-24 200	893 800	914 970	**21 170**
Kiinteistövero	84 000	-10 200	73 800	74 525	**725**
Osuus yhteisöveron tuotosta	76 000	5 900	81 900	83 468	**1 568**

Taulukko 2: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tuloveroprosentti	Verotettava ansiotulo milj. euroa	Muutos- %
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 276,7	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00	4 461,2	2,5
2017	19,00	4 530,1	1,5
2018	19,00	4 721,9	4,2
2019	19,00	4 970,1	5,3
2020	19,00	*	
* Vuoden 2020 verotus valmistuu syksyllä 2021			

Taulukko 3: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 293,0 milj. euroa vuonna 2020, kun vuonna 2019 valtionosuuksia kertyi yhteensä 184,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi vuonna 2020 yhteensä 189,8 milj. euroa, opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 21,7 milj. euroa ja verotulomenetysten kompensaatiota saatiin 81,5 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio ylittyi valtionosuuksien budjetoidun kokonaismäärän osalta 81,0 milj. euroa ja muutettu talousarvio 1,3 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy nykyisen valtionosuusjärjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteita ovat ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2020 oli 25,49 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 654,97 euroa/asukas.

Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi vuoden 2020 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa yhteensä 1 036,9 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteita valtionosuusjärjestelmässä ovat syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotiseutualue. Lisäosia kertyi Vantaalle vuoden 2020 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa 10,5 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 833,9 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vähensi -38,6 milj. euroa kaupungin vuoden 2020 valtionosuuksia (v. 2019: -40,4 milj. euroa).

Vuonna 2020 kuntien valtionosuuksia lisättiin usealla valtion päätöksellä, joilla valtio kompensoi kunnille koronapandemian aiheuttamia kustannuksia. Touko-, elo-, loka- ja joulukuussa tehdyt päätökset nostivat Vantaan valtionosuuksia yhteensä noin 73,8 milj. euroa.

Toukokuussa eduskunnan päätöksen mukaisesti kunnille päätettiin määräaikaisesti korvata verotulojen viivästymisestä johtuvaa vajetta. Päätöksellä korotettiin Vantaan veromenetysten kompensaatiota 24,4 milj. eurolla. Tätä päätöstä oikaistiin lokakuussa niin, että kompensaation suuruus pieneni 5,1 milj. euroon. Vastaava euromäärä lisättynä maksujärjestelyjen muutoksien takia kunnille tilitettävän viivästyskoron arvioidulla määrällä vähennetään valtionosuudesta vuonna 2021.

Kunnan peruspalveluiden valtionosuuksiin tehtiin muutoksia elo- ja joulukuussa. Elokuussa kuntien valtionosuuksia nostettiin koronapandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten takia, työttömyysetuuden sovittelun suojaosan väliaikaisen korottamisen takia ja harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen lisäyksen rahoittamiseksi. Lisäksi kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään liittyvää valtionosuuden vähennystä pienennettiin ja iäkkäiden henkilöiden palveluasumisen sekä pitkäaikaisen laitoshoidon uuden henkilömitoituksen kustannukset korvattiin valtionosuuksilla. Muutokset kasvattivat Vantaan peruspalvelujen valtionosuutta 32,6 milj. eurolla. Vielä joulukuussa 2020 valtionosuuksia korotettiin koronapandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten korvaamiseksi liittyen mm. oppilaille ja opiskelijoille hankittaviin kasvomaskeihin sekä koronavirustartunnan toteamiseksi tehtyjen testien ja koronaviruksen tartuntaketjujen jäljittämisen aiheuttamien kustannusten korvaamiseksi. Muutospäätös kasvatti Vantaan peruspalvelujen valtionosuutta 36,2 milj. euroa.

Talousarviossa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupungin arvioitiin saavan alustavan laskelman mukaisesti 18,0 milj. euroa vuonna 2020. Lopullisen tarkistuspäätöksen mukainen Vantaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrä vuonna 2020 oli 21,7 milj. euroa. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen.

Valtionosuuslaskelmien yhteydessä esitettävät ja kuukausittaisiin valtionosuustilityksiin sisältyvät kotikuntakorvaustulot ja -menot on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen sivistystoimen käyttötalouden toimintatuloihin ja -menoihin. Kotikuntakorvaukset eivät sisälly tilinpäätöksen valtionosuuslukuihin.

Taulukko 4: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2020

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet	**212 000**	**79 700**	**291 700**	**293 038**	**1 338**
Peruspalvelujen valtionosuus	120 700	69 150	189 850	189 843	-7
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	14 800	5 550	20 350	21 679	1 329
Verotulomenetysten kompensaatio	76 500	5 000	81 500	81 515	15

Vuoden 2020 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2019 talousarvion vuodelle 2020 ja taloussuunnitelman vuosille 2020–2023. Vuoden 2020 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -22,8 milj. euron tilikauden tulokseen ja -19,6 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 150,0 milj. euron bruttoinvestointitasoon.

Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2020 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella vuoden 2020 aikana. Talousarviomuutoksista suurimmat olivat sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan määrärahan nostaminen 36,5 milj. eurolla, joukkoliikenteen määrärahojen nostaminen 14 milj. eurolla, työmarkkinatuen kuntaosuuteen varatun määrärahan nostaminen 4,1 milj. eurolla sekä kasvatuksen ja oppimisen määrärahojen nostaminen 3,8 milj. eurolla ja tuloarvion nostaminen 2,9 milj. eurolla. Muutokset johtuivat pääasiassa koronapandemian aiheuttamista muutoksista toimintaan. Investointimäärärahoja korotettiin yhteensä noin 2,6 milj. eurolla, kiinteän omaisuuden määrärahaa nostettiin 5 milj. eurolla, mutta rakentamisen määrärahaa laskettiin noin 2,6 milj. eurolla. Lisäksi koronapandemiaan liittyen kunnan tuloveroa ja kiinteistöveroarviota laskettiin sekä yhteisöveron tuottoarviota nostettiin niin, että verotuloja laskettiin yhteensä 28,5 milj. euroa. Valtionosuusarviota nostettiin 79,7 milj. eurolla pääosin valtion koronapandemiaan myöntämien tukien vuoksi. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -32,5 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 152,6 milj. euroa.

Vuoden 2020 tilinpäätös päätyy 55,1 milj. euron tilikauden tulokseen ja 54,6 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 77,9 milj. euroa parempi kuin alkuperäinen talousarvio ja 87,6 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2020 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 5,4 milj. eurolla
- Toimintakulujen alittuminen 52,1 milj. eurolla
- Verotulojen ylittyminen 23,5 milj. eurolla
- Valtionosuuksien ylittyminen 1,3 milj. eurolla
- Korkotuottojen ylittyminen 1,1 milj. eurolla
- Korkokulujen alittuminen 1,0 milj. eurolla
- Poistojen ja arvonalentumisten alittuminen 3,1 milj. eurolla

Vuoden 2020 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 448,2 milj. euroa. Vuoden 2020 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 453,6 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 5,4 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 101-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne nousivat 4,2 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden (sis. sisäiset erät). Maanmyyntivoittotavoite 30 milj. euroa saavutettiin toteuman ollessa 31,3 milj. euroa. Lisäksi maankäyttökorvaukset ylittivät talousarvion 11,5 milj. eurolla. Vuokratuotot alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla koronapandemian takia myönnettyjen vuokraalennusten vuoksi. Myyntituotot sisältävät 3,6 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut olivat muutetussa talousarviossa 1 732,0 milj. euroa. Vuoden 2020 aikana toteutuneet toimintakulut olivat 1 679,9 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 52,1 milj. eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Vuoden 2020 aikana toimialoja velvoitettiin etsimään menojen rajoittamistoimenpiteitä 1 milj. edestä jokaiselta toimialalta. Kaupunkiympäristön toimialan toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 24,9 milj. eurolla, kaupunkistrategian ja johdon toimialan toimintakulut 13,7 milj. eurolla sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan toimintakulut 9,9 milj. eurolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon menomäärärahaa korotettiin vuoden aikana 36,5 milj. eurolla. Määrärahamuutoksessa huomioitiin koronapan-

demian aiheuttamat huomattavat menolisäykset sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Myös muille toimialoille korona toi menoja, mutta myös säästöjä mm. koulujen ollessa suljettuina. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 26,4 milj. eurolla. Palvelujen ostokulut alittivat talousarvion noin 12,4 milj. eurolla, jota selitti erityisesti joukkoliikenteen ennakoitua pienemmät kustannukset. Koronapandemian vuoksi joukkoliikenteen lipputulot romahtivat ja HSL ennusti Vantaan kuntaosuuden kasvavan huomattavasti. Joukkoliikenteen määrärahoja nostettiin syksyllä 14 milj. euroa, mikä osoittautui myöhemmin liian suureksi varaukseksi valtion myöntäessä koronatukea suoraan joukkoliikenteelle. Joukkoliikenteen menot alittivat muutetun talousarvion 8,5 milj. euroa. Avustuskulut alittivat muutetun talousarvion noin 2,4 milj. eurolla. Toimintakulut sisältävät 3,6 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut (sis. sisäiset erät) kasvoivat 4,2 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden.

Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2020 verotulot ylittivät muutetun talousarvion 23,5 milj. eurolla. Muutettuun talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 102,4 prosenttia, yhteisöveron toteuma 101,9 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 101,0 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 100,5 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101,8-prosenttisesti suhteessa muutettuun talousarvioon ja se kasvoi 13,9 prosenttia vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden. Kuntaliiton ennusteen mukaan verotulojen kertymän arvioitiin toteutuvan huomattavasti pienempänä. Syksyllä 2020 tehtiin lisätalousarvio, jossa verotulojen toteuma-arviota laskettiin 28,5 milj. euroa. Lisäksi valtio korotti yhteisöveron jako-osuutta 10 prosenttiyksiköllä väliaikaisesti korvaamaan koronapandemian aiheuttamia veromenetyksiä. Toteuma oli huomattavasti ennakoitua parempi, erityisesti kunnallisveroa kertyi lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti. Koronapandemian aiheuttamien lisäkustannusten sekä tulomenetysten tukemiseksi valtio kasvatti myös valtionosuuksia huomattavasti. Vantaan osuus valtionosuuksien muutoksista oli yhteensä 73,8 milj. euroa.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2020 yhteensä 27,0 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 24,9 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Vuonna 2020 kaupungin pitkäaikaista lainaa pystyttiin lyhentämään noin 39 milj. eurolla, jolloin pitkäaikainen lainasalkku on noin 858 milj. euroa vuoden 2020 lopussa. Kaupungin lainasalkun korkokulut toteutuivat 1,9 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkokulut yhteensä alittivat talousarvion 1,0 milj. eurolla.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2020 111,8 milj. euroa, joka oli 2,7 prosenttia ja 3,1 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2020 tilinpäätöksessä muodostui 166,8 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 55,1 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 54,6 milj. euroa. Vahvaa tulosta selittää suurelta osin valtion huomattava noin 90 milj. euron suora koronatuki, joka korotti kaupungin saamia valtionosuuksia ja yhteisöverotuloja.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2020 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 5,0 milj. euroa, menot 150,0 milj. euroa ja investointiosan netto 145,0 milj. euroa. Vuoden 2020 aikana valtuusto päätti korottaa kiinteän omaisuuden määrärahaa 5 milj. eurolla ja julkisen käyttöomaisuuden määrärahaa 0,3 milj. eurolla. Valtuusto laski rakentamisen määrärahaa 2,6 milj. eurolla sekä irtaimen omaisuuden määrärahaa 0,03 milj. eurolla. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 152,6 milj. euroa.

Vuoden 2020 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 144,9 milj. euroa. Vuonna 2020 kaupunginhallitus velvoitti Hämeenkylän koulun rakentamisinvestoinnin sisällyttämistä investointiohjelmaan ilman erillistä määrärahalisäystä. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta

5,5 milj. euroa. Määrärahat alittuivat erityisesti uudisrakentamisen toteutusajankohtien siirtymisen vuoksi. Investointimäärärahat ylittyivät julkisen käyttömaisuuden osalta 0,9 milj. euroa. Julkisen käyttöomaisuuden 8,0 milj. euron säästövelvoite ei toteutunut. Kiinteän omaisuuden määrärahat alittuivat 0,5 milj. euroa, aineettoman omaisuuden 0,9 milj. euroa, irtaimen omaisuuden 0,9 milj. euroa sekä osakkeiden ja osuuksien määräraha 0,8 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

Investointituloja toteutui 10,9 milj. euroa, noin 5,9 milj. euroa yli talousarvion, erityisesti osakkeiden ja maanmyynnin ansiosta. Vuoden 2020 investointiosan nettomenoksi muodostui yhteensä 134 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 13,6 milj. eurolla.

Kaupungin nettolainanotto vuonna 2020 oli koronapandemiasta huolimatta -39 milj. euroa ja pitkäaikainen lainakanta laski noin 858 milj. euroon (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoja). Alkuperäisessä talousarviossa 2020 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 51,6 milj. euron nettolainanottoon.

Tuottavuusmittarit

		TP 2019	TP 2020
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	7,3 %	1,5 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos %	3,0 %	-2,1 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,35 %	4,43 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,7	3,6
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	69,0	60,0

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.

Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia vaikutti voimakkaasti lähes kaikkeen kaupungin toimintaan. Pandemian vuoksi tiloja ja toimintoja suljettiin, siirryttiin laajasti etätyöskentelyyn hallinnollisissa tehtävissä toimivan henkilöstön osalta sekä nopealla tahdilla muutettiin ja kehitettiin uusia palveluja. Sosiaali- ja terveydenhuollolta vaadittiin nopeita toimenpiteitä pandemian hillitsemiseksi ja hoitamiseksi. Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla siirryttiin koulujen etäopetukseen parin viikon varoitusajalla. Kaupunkikulttuurin hallitsemia tiloja suljettiin useaan otteeseen pitkin vuotta 2020 rajoitustoimenpiteiden ja -suositusten muuttuessa. Resurssikeskuksen kautta keväällä siirrettiin noin 380 henkilöä toisiin tehtäviin. Kaupungin johtamisen tueksi käynnistettiin häiriötilannejohtoryhmän aktiivinen toiminta. Pandemiasta huolimatta peruspalvelut pystyttiin turvaamaan ja

toimintoja kehitettiin edelleen. Pandemia jatkuu edelleen ja sen seuraukset tulevat heijastumaan pitkälle tuleviin vuosiin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon hoito- ja palveluvelan kautta.

Myös taloudelliset vaikutukset olivat mittavat koronapandemian vaikuttaessa negatiivisesti työllisyyteen ja kunnallis- ja yhteisöverojen kertymiseen. Työttömyyden voimakas kasvu ja laajat lomautukset käänsivät työmarkkinatuen kuntaosuuden jälleen kasvuun. Valtio kompensoi kuntien taloutta voimakkaasti valtionosuuksia ja yhteisöveron kuntien jako-osuutta kasvattamalla, myöntämällä valtiontukia sekä verotulokertymien perusteita muuttamalla. Tämä käänsi Vantaa kaupungin vuoden 2020 tuloksen selvästi positiiviseksi.

Vantaan kaupunginhallitus velvoitti toukokuussa 2020 kutakin kaupungin toimialaa tunnistamaan vähintään 1 milj. euron verran säästökohteita vuoden 2020 käyttötalouden menoista. Lisäksi kaupunkiympäristön toimialaa velvoitettiin löytämään 8 milj. edestä säästökohteita julkisen käyttöomaisuuden investointien hankeryhmästä sekä Hämeenkylän koulun rakentamiskustannusten kattamista muita rakennusinvestointeja karsimalla. Kaupunkistrategian ja johdon toimialaa velvoitettiin tunnistamaan 0,7 milj. euron säästöt aineettoman omaisuuden investointien hankeryhmästä.

Vantaan kaupunginhallitus asetti toukokuussa 2020 Vantaalle tuottavuus- ja kasvuohjelmatoimikunnan, joka valmisteli Vantaan tuottavuus- ja kasvuohjelman 2021–2025. Tavoitteena on saada kaupungin talous tasapainoon vuoteen 2023 mennessä.

Kaupungin omistajaohjauksen ohjeiden uudistaminen valmistui syksyllä 2020. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi konserniohjeen sekä konserniyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset syyskuussa 2020.

Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilun valmistelu yhdessä Keravan kaupungin kanssa jatkui aktiivisena. Kokeilun valmistelu edellytti henkilökunnan laajamittaista kouluttamista sekä tehtäväjärjestelyjä. Kokeilu käynnistyy 1.3.2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle koronapandemian vaikutukset olivat suurimmat. Mm. koronan näytteenottopisteitä perustettiin, Martinlaakson terveysasemasta tehtiin epidemiaterveysasema, Helsinki-Vantaan lentoasemalla käynnistettiin covid-19-terveysturvallisuustoimenpiteet ja kaupunkiin perustetun resurssikeskuksen kautta toimialalle siirtyi väliaikaisesti noin 300 työntekijää kaupungin muista toiminnoista.

Sote-uudistuksen alueellinen valmistelu käynnistettiin Tulevaisuuden sote-keskushankkeella ja rakenneuudistushankkeilla. Kaupunki antoi lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta uudistuksen lainsäädännöksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla koronapandemian vaikutukset olivat suuret erityisesti keväällä 2020. Perusopetus siirtyi etäopetukseen, kun koulut suljettiin kahdeksi kuukaudeksi ja varhaiskasvatuksessa lapsia oli vain noin 20 prosenttia normaalimäärään verrattuna. Koko syksyn ajan osa oppilaista ja henkilökunnasta on ollut viruksen vuoksi karanteenissa. Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa etäopiskeluun siirryttiin uudestaan joulukuussa 2020.

Kaupunkikulttuurin toimialalla lähes kaikki toimialan palvelut suljettiin keväällä 2020 täysin. Henkilökuntaa siirrettiin paljon hoitamaan muita koronatilanteen vaatimia palveluita. Eri palveluiden sulkeminen jatkui pitkin koko syksyn ja suuria yleisötapahtumia ei voitu järjestää lainkaan.

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnot ja palvelut jatkuivat koronapandemiasta huolimatta lähes normaalisti. Sähköisten välineiden käyttöä lisättiin huomattavasti ja MATTI – Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmäkokonaisuus mahdollisti etätyöskentelyn sujuvuuden. MATIN jatkokehitys jatkui vuonna 2020 ja jatkuu myös tulevaisuudessa.

Rakentamisen tahti hidastui edellisvuosien tasosta, mutta asuntotuotantotavoite saavutettiin vuonna 2020. Rakennuslupia myönnettiin selvästi edellistä vuotta enemmän, mikä enteilee rakentamisen vilkastuvan lähivuosien aikana.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimus vuosille 2020–2023 allekirjoitettiin Helsingin seudun kuntien ja valtion välillä lokakuussa 2020. Sopimukseen sisältyy myös valtion sitoumus osallistua Vantaan ratikan suunnitteluun 30 prosentin osuudella.

Vantaan ratikan jatkosuunnittelua varten perustettiin viiden hengen poikkihallinnollinen ratikkatiimi. Marraskuussa 2020 valmistui ratikan asemakaavojen, kaavarungon sekä katu- ja puistosuunnittelun yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma.

Vantaan uutta yleiskaavaa valmisteltiin ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2021.

Kaupungin nettolainanotto vuonna 2020 oli -39 milj. euroa johtuen ennakoitua paremmasta vuosikatteen kehityksestä. Velka/asukas laski yli 200 euroa/asukas ja pitkäaikainen lainakanta oli vuoden lopussa noin 858 milj. euroa.

Vuonna 2020 valmistuivat seuraavat uudisrakentamishankkeet: Hämeenkylän koulurakennus liikuntahalleineen, Veturin ja Kaivokselan II päiväkodit sekä Korson, Martinlaakson ja Myyrmäen urheilupuistojen huoltorakennukset. Lisäksi valmistuivat Sanomalaan ja Veromäkeen tilapäiset vuokrapaviljonkitilat koulukäyttöön sekä Koivukylään ja Vapaalaan vuokrapaviljonkipäiväkotitiloja. Sisäilmaongelmien vuoksi vuokrattiin väistötilapaviljongit Varia Ojahaantien toimipisteeseen sekä Simonkylän koululle sisäympäristöpaviljonki Vantaan koulujen yhteiskäyttöön. Leppäkorven koululle vuokrattiin perusparannuksen aikaiset väistötilapaviljongit.

Vantaan kaupunginvaltuuston marraskuussa 2020 hyväksymä talousarvio vuodelle 2021 perustuu negatiiviseen tilikauden tulokseen sekä 68 milj. euron nettolainanottoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon menokehityksellä ja maanmyyntitulojen kertymällä on keskeinen rooli vuoden 2021 talousarvion toteutumiselle. Verorahoituksen ennusteet näyttävät vuodelle 2021 talousarviota suurempaa kasvua, minkä arvioidaan parantavan vuoden 2021 tilikauden tulosta talousarvioon verrattuna. Toisaalta Vantaan heikko työllisyystilanne voi kääntää ennusteet laskuun. Koronapandemian talousvaikutuksia on vielä hankala arvioida, mutta rokotusten uskotaan kuitenkin kääntävän yleisen talouskehityksen jälleen kasvuun vuoden 2021 aikana. Kuntatalouden toipuminen pandemiasta vie kuitenkin useita vuosia palveluvelan kasvun ja verotulovaikutusten vuoksi. Valmisteilla olevalla sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen. Hallituksen esityksen mukaan uudistus toteutuisi vuoden 2023 alusta. Lainsäädäntöesitys on eduskunnan käsittelyssä. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2022–2025 valmistelussa.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

Kaupungin kokonaishenkilöstömäärä kasvoi 241 henkilöllä edellisvuodesta. Suurinta kasvu oli sosiaali- ja terveystoimen toimialalla, jossa henkilöstömäärän lisäys oli 150 henkilöä. Työllistettyjä kaupungilla oli vuoden 2020 lopussa 201 henkilöä. Uusi Vantaa -organisaatio astui voimaan vuoden 2020 alussa, mikä selittää suuria toimialakohtaisia muutoksia henkilöstömäärissä edellisvuoteen verrattuna.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Vakinaiset		Määräaikaiset		Yhteensä		Muutos 2020 vs. 2019		Työllistetyt	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	Määrä	%	2020	2019
Kaupunkistrategia ja johto	409	157	73	25	482	187	295	158 %	62	0
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	433	423	67	72	500	495	5	1 %	0	0
Konserni- ja asukaspalvelut *)	-	251	-	75	-	326	-326	-100 %	-	89
Kaupunkikulttuuri **)	534	-	142	-	676	-	676	-	27	-
Kasvatus ja oppiminen	4 324	4 698	1 197	1 376	5 521	6 074	-553	-9 %	27	59
Sosiaali- ja terveystoimi	2 510	2 419	517	458	3 027	2 877	150	5 %	81	101
Suun terveydenhuollon liikelaitos	280	283	45	42	322	325	-3	-1 %	4	0
Kaupunkiympäristö	590	586	36	43	626	629	-3	0 %	0	0
Yhteensä	**9 080**	**8 817**	**2 077**	**2 091**	**11 154**	**10 913**	**241**	**2 %**	**201**	**249**

Lähde: Kompassin henkilöstömääräraportti
*) Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala on lakkautettu 31.12.2019. Henkilöstö siirtyi pääosin Kaupunkistrategia ja johdon sekä Kaupunkikulttuurin toimialoille 1.1.2020.
**) Kaupunkikulttuurin toiminta on käynnistynyt 1.1.2020. Kasvatus ja oppiminen -toimialalta siirtyi henkilöstöä pääosin Kaupunkikulttuurin toimialalle 1.1.2020.

Palkat

Vuonna 2020 henkilöstön palkkamenot olivat yhteensä 422,5 miljoonaa euroa, joka on 4,4 %:ia (17,9 miljoonaa euroa) enemmän kuin edellisvuonna. Palkkoja on nostanut vakituisen henkilöstömäärän ja lomarahojen kasvu (vuonna 2019 osana kilpailukykysopimusta työntekijöiden lomarahan suuruus oli 30 %:ia pienempi) sekä 1.8.2020 kaikilla sopimusaloilla (sopimuksesta riippuen 0,87 % - 1,65 %) maksuun tulleet yleiskorotukset.

Henkilöstön kehittäminen

Koulutussuunnitelmien mukainen henkilöstökoulutustarjonta toimi alkuvuodesta normaalisti henkilöstökoulutuksen järjestäjän tuottamana. Koulutustuotannon perustasoon voidaan olla tyytyväisiä. Vuoden aikana yhteistyössä tapahtui muutoksia, joista eniten työtä koulutussuunnittelussa ja -järjestelyissä aiheutti koronatilanne. Koronan vuoksi osa henkilöstön ammatillisista koulutuksista jouduttiin siirtämään tai peruuttamaan kokonaan, mikä näkyi koko vuoden osallistujamäärissä. Erilaisiin avoimiin kaupunkitasoisiin esimiesvalmennuksiin osallistui vuonna 2020 yhteensä 248 esimiestä. Pidempien valmennusohjelmien lisäksi esimiehille kootaan erilaisia pienempiä kokonaisuuksia Johtamistarjottimelle. Vuonna 2020 ylimmän johdon verkostopäivät ja päällikköforum toteutettiin normaalista poiketen virtuaalisesti. Vuonna 2020 käynnistettiin keväällä 2021 alkavan JYET-ohjelman suunnittelu ja yhteistyö palvelun tuottajan kanssa.

Tukea johtamiskulttuurin kehittämiseen tarjottiin vuonna 2020 ensimmäistä kertaa myös keskeisille kaupungin konserniyhtiöille. Tomuta-valmennusohjelmaan (toimintakulttuurin muutosta johtamassa) osallistuivat VAV, Vantti, Työterveys ja Kaunialan Sairaala -yhtiöiden johtoryhmät.

Poikkeusolojen takia suurin osa kevään 2020 kasvokkain tapahtuvista valmennuksista siirrettiin loppukesään tai syksyyn, jolloin ne toteutettiin virtuaalisesti. Työyhteisöjen, esimiestyön ja johtamisen kehittämisen puolella palveluntuotanto jatkui, mutta korona vaikutti: joiltakin osin toimialat vähensivät kehittämistä ja toisaalta kehittämispalveluita tuotettiin myös virtuaalisesti.

Johtamisen ja esimiestyön tueksi rakennettiin pikaisesti poikkeusaikojen Johtamistarjotin, joka koostui intraan luoduista tukimateriaaleista, kuten kriisiviestintää ja jaksamista tukevista videoista, webinaareista ja virtuaalivalmennuksista. Lisäksi johtamisen, työyhteisöjen ja esimiestyön puolelle muodostettiin ulkoisista konsulteista poikkeusajan tuotevalikko ja ammattilaispooli kumppaneista, joilla on valmiudet tehdä konsultointia, coachingia, työnohjauksia sekä erilaisia valmennuksia ja koulutuksia virtuaalisesti. Vuoden aikana on opittu uusia verkkotyökaluja ja palvelutuotannossa hyödynnetään jatkossakin digitaalisuutta.

Kilpailutettu kaupunkitasoinen verkko-oppimisympäristö Oppiva otettiin käyttöön henkilöstökoulutuksessa ja syksyllä 2020 ensimmäisenä verkkototeutuksena vantaalaisten esimiesten HR-perehdytys siirtyi digiaikaan: se toteutettiin täysin itsenäisesti opiskeltavana kokonaisuutena uudelle verkko-oppimisalusta Oppivalle.

Toimialoilla on jatkettu johtamisjärjestelmän rakentamisen tueksi Uusi Vantaa -muutostukea erilaisilla kehittämisprosesseilla ja työpajoilla. Uusi Vantaa -organisaation osaamisen johtamisen prosessia pyrittiin myös yhtenäistämään entisestään ja toimialoittain nimettiin osaamisen kehittämisen työryhmät, jotka muodostuivat palvelualueiden nimeämistä henkilöistä.

Kaupunkitasoisesti käynnistettiin vuoden alussa henkilöstöjohtamisen laatuhanke, jonka keskeisiä tavoitteita ovat henkilöstön työhyvinvoinnin ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvu sekä myönteisen työnantajakuvan vahvistuminen ja rekrytoinnin tehostaminen. Työssä on hyödynnetty ulkopuolista konsultaatiota ja asiantuntemusta. Lähtötilanteen kartoituksen pohjalta ammattiryhmittäin asetettiin tavoitteet sekä suunniteltiin ja käynnistettiin erilaisia kehittämispolkuja. Kehitettäviksi teemoiksi valittiin johtamisen ja yhteisohjautuvuuden kehittäminen sekä työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän kehittäminen. Jokaisessa ammattiryhmässä on myös oma rekrytointia ja viestintää tukeva ryhmä ja nämä ryhmät tekivät aktiivisesti työtä koko vuoden 2020. Hankkeelle asetetuissa Kunta10-mittaritavoitteissa (työnantajan suositteleminen, vaikutusmahdollisuudet, vapauden ja vastuun suhde) on jokaisessa ammattiryhmässä ja jokaisessa mittarissa tapahtunut vuonna 2020 parannusta, osittain merkittävääkin. Hanke jatkuu vuoden 2021.

Anonyymiä rekrytointia käytettiin 50 haussa. Osaaminen käyttöön Suomessa -hankkeen näkyvin saavutus oli Kielitietoinen työyhteisö -pilotit Katriinan sairaalassa ja erityisasumisessa. Toimialojen kanssa jatkui systemaattinen yhteistyö niiden tehtävien kohdalla, joissa rekrytointi on erityisen haasteellista kuten esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajat, kotihoidon henkilöstö, lääkärit sekä sosiaalityöntekijät.

Työterveysyhteistyötä vahvistettu

Vuoden 2020 sairauspoissaolot ovat hieman lisääntyneet edelliseen vuoteen verrattuna (2020/ 4,43 % ja 2019/ 4,35 %). Tuunatun työn osuus on pienentynyt vuoteen 2019 verrattuna (2020/ 3,75 % ja 2019/ 4,54 %). Työtapaturmien määrä väheni ja tapaturmien vakavuus lieveni vuonna 2020 verrattaessa aiempiin vuosiin. Vähenemistä tapahtui etenkin työmatkatapaturmien ja työliikekipeytymisten osalta. Koronaepidemian aikainen etätyön lisääntyminen ja siten työmatkaliikenteen vähentyminen ovat osaltaan vaikuttaneet työmatkoilla tapahtuneiden tapaturmien ja tuunatun työn päivien vähenemiseen.

Työkyky- ja työsuojeluasiantuntijat ovat olleet esimiesten tukena yhteensä 330 henkilön työkykyhaasteiden selvittämisessä. Yli 90 päivän sairauspoissaoloja on ollut 275 henkilöllä, näistä jatkosuunnitelma työhön palaamiseksi on tehty 89 %:lle.

Työterveysyhteistyötä on edelleen tehostettu ja vahvistettu, tavoitteena entistä parempi työkykyä edistävä yhteistyö. Koronaepidemian aikana työterveyshuollon etäpalvelujen käyttö on vahvistunut ja viiden päivän sairauspoissaolokäytännön rinnalla esimies on voinut hyväksyä hengityselinoireisille maksimissaan 7 päivän poissaolon ilman lääkärintodistusta.

Myönteistä työn imua, toimivat työyhteisöt ja hyvää johtamista

Henkilöstömme työhyvinvointia selvitettiin syksyllä 2020 Kunta10-kyselyllä, johon vastasi yhteensä 6 706 henkilöä. Kyselyn tulokset olivat erinomaisia ja osoittavat, että Vantaalla on menty hienosti eteenpäin kahdessa vuodessa. Vantaan tulos on monilta osin upeasti Kunta10:n keskiarvoa parempi.

Työhön liittyvien vastausten perusteella Vantaan henkilöstö kokee paljon positiivista työn imua. Stressin vähentymisen kokemuksessa on myönteistä kehitystä, myös sosiaali- ja terveystoimen henkilökunnalla, ja uhka työmäärän lisääntymisestä yli sietokyvyn on vähentynyt. Kaikista vastaajista 40 prosenttia koki palautuvansa hyvin työpäivän aiheuttamasta rasituksesta. Tuloksista käy ilmi, että uhka- ja väkivaltatilanteet ovat vähentyneet kokonaisuudessaan.

Työyhteisöä koskevien mittareiden tulokset kertovat, että työyhteisöt koetaan toimiviksi ja niissä on paljon sosiaalista pääomaa. Johtamisen koetaan olevan Vantaalla hyvää: sijoituksemme on myös tällä mittarilla keskiarvoa parempi. Tulosten mukaan lähiesimiehiltä saa yhä enemmän tukea työhön, toiminta koetaan yhä oikeudenmukaisemmaksi ja valmentava johtaminen on kehittynyt. Vaikutusmahdollisuuksia muutostilanteissa koetaan olevan enemmän kuin aikaisemmin. Uusi Vantaa -muutoksessa satsattiin paljon johtajien, esimiesten ja työntekijöiden osallistamiseen.

Henkilöstökertomus

Vantaan kaupunki laatii vuoden 2020 osalta erillisen henkilöstökertomuksen. Kertomus sisältää tiedon vuoden 2020 merkittävistä tapahtumista sekä henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

1.1.6 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vuonna 2020 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Eniten tuottoja tuli ilmastonsuojelun hankeavustuksista ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

Ympäristökulut vuonna 2020 olivat yhteensä 31,6 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja, kuten ympäristötyöhön liittyviä henkilöstökuluja.

Ympäristöinvestoinnit olivat hieman alle 2,7 miljoonaa euroa, joista valtaosa käytettiin ilmastonsuojeluun, etenkin Vantaan ratikan ja pyöräilyn laatukäytävien suunnitteluun ja toteutukseen.

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2020 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 1,4 miljoonaa euroa. Ne kattoivat 0,6 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 6,1 euroa asukasta kohden.

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vuonna 2020 Vantaalla valtaosa kaikkiaan 31,6 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi aiempien vuosien tapaan ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 4,5 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut 3,1 miljoonaa euroa. Ympäristökulut olivat 2,1 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Ympäristökuluja kertyi 142,2 euroa asukasta kohden.

Ympäristöinvestoinnit ovat meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja noin 2,7 miljoonalla eurolla. Investointiavustuksia ratikkaan ja pyöräilyn laatukäytävään (Tikkurila Hakunila) saatiin Traficomilta 678 000 euroa. Eniten investoitiin ilmastonsuojeluun liittyviin toimenpiteisiin. Ympäristöinvestoinnit olivat 1,8 prosenttia kaupungin kaikista investoinneista. Ympäristöinvestointeja tehtiin 11,2 eurolla asukasta kohden.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjunta

Vantaan kaupunginhallituksen (9.6.2014 § 7) hyväksymässä edustusohjeessa on todettu, missä tilanteissa ja minkälaisia ulkopuolisten tarjoamia etuja kunnan henkilöstö voi ottaa vastaan. Edustusohjetta sovelletaan yhtä lailla kunnan koko henkilöstöön eli kunnan viranhaltijoihin, työntekijöihin ja luottamushenkilöihin, ellei toisin ole erikseen mainittu.

Edustusohjeessa viitataan kunnallisesta viranhaltijasta säädettyyn lakiin sekä rikoslakiin, joiden mukaan kunnan viranhaltija ei saa pyytää, ottaa vastaan tai hyväksyä sellaista etua, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa tai heikentämään luottamusta viranomaisen toiminnan tasapuolisuuteen.

Kappaleessa 1.2 on tehty tarkemmin selkoa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Vantaan kaupungin www-sivuilla on julkistettu kuntalain edellyttämä rekisteri tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuuksista. Tilinpäätöksen liitetietona on lisäksi esitetty tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista.

Ihmisoikeusasiat

Tällä hetkellä kaikissa hankintakeskuksen kilpailuttamissa sopimuksissa ja myös yleisessä sopimuspohjassa edellytetään alla olevien Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimusten noudattamista.

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) seuraavat yleissopimukset:

- Nro 29: Pakollinen työ (1930)
- Nro 87: Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelu (1948)
- Nro 98: Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltaminen (1949)
- Nro 100: Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka (1951)
- Nro 105: Pakkotyön poistaminen (1957)
- Nro 111: Työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintä (1958)
- Nro 138: Työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä (1973)
- Nro 182: Lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen ja välittömät toimet niiden poistamiseksi (1999)

Parhaillaan kehitteillä on sosiaalisen vastuun Code of Conduct. Vantaan kaupunkikonsernin sopimustoimittajien tulee tulevaisuudessa sitoutua noudattamaan sitä ja varmistaa, että tässä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät heidän omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan.

Lisäksi kaikissa hankintakeskuksen kilpailuttamissa hankinnoissa arvioidaan jo hankinnan valmisteluvaiheessa, miten työllistämisehto, tietosuoja- ja tietoturva sekä ympäristövaatimukset voidaan kussakin hankinnassa ottaa huomioon.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voidaan nähdä riskinä.

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskienhallintasuunnitelmiin ja niiden laatimisen yhteydessä tunnistettujen riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana muun muassa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä nähdään edelleen maakunta- ja sote -uudistus, jonka toteutuminen aiheuttaa epävarmuutta etenkin pääkaupunkiseudun kuntakentässä. Sote-uudistuksen ratkaisujen viivästyminen on lykännyt sosiaali- ja terveydenhuoltotoimialan suurten rakennushankkeiden etenemistä, mikä osaltaan on viivästyttänyt vaikuttavien toimintamallien käyttöönottoa ja vähentänyt vaihtoehtoisten, kustannustehokkaiden palvelun tuotantotapojen mahdollisuuksia.

Alueuudistuksella voidaan arvioida olevan Vantaan kaupungille pitkän aikavälin ei-toivottuja seurauksia kuten verotulojen merkittävä lasku, jolla on negatiivinen vaikutus kaupungin talouteen ja erityisesti investointien rahoitusmahdollisuuksiin. Siirtymävaiheen hallinta puolestaan sitoo voimavaroja, ja vastuunjaon sekä käytänteiden yhteensovittaminen vienee aikaa. Edunvalvonta mahdollisesti tulevan alueuudistuksen osalta on ollut suunnitellun aktiivista ja riskin seurauksiin on pyritty vaikuttamaan. Tulevia muutoksia on ennakoitava hyvissä ajoin ja samalla varauduttava tarvittaviin sopeuttamistoimiin.

Strategiseksi riskiksi on arvioitu myös resurssit ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen kasvu. Erityisesti erilaisen kielitaito- ja koulutustaustan omaavien henkilöiden palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen. Kaupungin jatkaessa kasvuaan palvelutarpeen ja väestömuutosten seuranta ja ennakointi on ensiarvoisen tärkeää. Strategisiksi riskeiksi voidaan nähdä myös merkittävien kilpailutusten tai hankkeiden epäonnistuminen sekä kaupunkia koskeva negatiivinen uutisointi.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön saatavuus ja osaamisen turvaaminen tietyissä kriittisissä ammattiryhmissä, toiminnalle kriittisten tietojärjestelmien toimimattomuus sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön työkykyyn liittyvät riskit.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä ja tietohallinnossa. Työmarkkinatilanteen ollessa suotuisa riskin voidaan olettaa edelleen kasvavan muun muassa kunnan kannalta haasteellisen palkkakilpailun vuoksi. Henkilöstön poikkeuksellisen suuri vaihtuvuus kuormittaa organisaatiota rekrytointien sekä perehdytyksen myötä, ja vaihtuvuus korostaa avainhenkilöriskiä. Riskin hallitsemiseksi on panostettava rekrytointiin ja työnantajamaineen kehittämiseen. Lisäksi Vantaalla tulee jatkaa työtä erityisesti hyvän johtamisen ja työyhteisötaitojen vahvistamiseksi.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu erillisessä ICT-valmiussuunnitelmassa sekä Vantaan valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, tunnistamalla keskinäisriippuvuuksia, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja ja testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Tietoturvan merkittävimmät parannukset liittyivät ohjeistuksen ja tietoturva-arkkitehtuurin sekä havainnointi- ja toimenpidekyvyn parantamiseen. Laaja-alaisia tietoturvahäiriöitä, jotka vaarantaisivat tietoturvan ja vaikeuttaisivat toimintaa, ei ollut vuonna 2020. Edellisvuoden laajat sähköpostimurrot vähenivät huomattavasti vahvan monivaihetodentamisen käyttöönoton myötä.

Vuonna 2020 arvioiduille toiminnallisille riskeille oli leimallista koronapandemian kumulatiiviset vaikutukset operatiiviseen toimintaan. Käytännössä tämä on tarkoittanut kaupungin eri toimialoilla eri asioita. Organisaatio- ja toimintatapauudistukset ovat paikoittain hidastuneet, lakisääteiset ydintehtävät ovat sitoneet enemmän resursseja kuin normaalioloissa ja toisaalla palveluita on jouduttu ajamaan alas. Koronapandemian suorien asukkaisiin kohdistuvien terveys- ja hyvinvointivaikutusten ohella epidemian aiheuttamia toteutuneita riskejä ovat olleet mm. kasvanut palveluvelka, henkilöstön jaksamisen haasteet sekä talous- ja työllisyystilanteen heikkenemisen suorat ja välilliset seuraukset.

Taloudelliset riskit

Kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä merkittävin on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset etenkin yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti eikä yksin pysty vaikuttamaan esimerkiksi sote-uudistuksen toteutustapaan, riskiä voidaan hallinnoida parhaiten edunvalvonnan lisäksi hillitsemällä sekä käyttötalouden menojen kasvua että käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Merkittävin pitkän aikavälin yksittäinen taloudellinen riski kaupungille on suunniteltu hyvinvointialueisiin perustuva sote-uudistus, joka toteutuessaan merkitsee huomattavaa laskua kaupungin verotuloissa, lisääntynyttä riippuvuutta valtiosta valtionosuuksien kautta sekä kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kaksinkertaistumista, kun lainat jäävät kunnille.

Vuonna 2020 merkittävin kaupungin toimintaan vaikuttaneista taloudellisista riskeistä oli koronapandemia ja sen vaikutukset etenkin lentokenttäalueen työllisyyteen ja taloudelliseen toimeliaisuuteen. Jotta kunnat selviäisivät pandemiasta ilman että niiden talouden pohja romahtaisi kasvavan työttömyyden ja supistuvien verotulojen seurauksena, valtio kompensoi valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille koronan aiheuttamia lisääntyneitä menoja, minkä lisäksi kaupunki haki säästöjä jo kuluneelle vuodelle ja hyväksyi tuottavuus- ja kasvuohjelman, jolla tasapainotetaan kasvavan kaupungin taloutta myös pitemmällä aikajänteellä. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kaupungin tulos tulee olemaan selvästi positiivinen, mutta koronapandemian taloudelliset pitkän aikavälin vaikutukset näkyvät vasta tulevina vuosina.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen ja riskienhallinnan palveluyksikköön. Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnantavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotasoja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä hallitsemalla velan korkoriskiasemaa. Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleen rahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla.

Kaupungin nettolainanotto vuonna 2020 oli koronapandemiasta huolimatta -39 milj. euroa ja pitkäaikainen lainakanta vuoden 2020 lopussa n. 858 milj. euroa. Velka/asukas ennustetaan olleen vuoden 2020 lopussa 3 617 euroa ja näin ollen laskeneen edellisestä vuodesta yli 200 euroa/asukas. Suhdeluku oli korkeimmillaan vuonna 2015, jolloin lainamäärä oli yli 5000 euroa/asukas. Kaupunki on lyhentänyt pitkäaikaista velkaansa viimeisten vuosien aikana yhteensä yli 200 milj. euroa samalla kun kaupunki on kasvanut vahvasti.

Kaupungin oma ja konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään myös vuonna 2020 erittäin alhaisella tasolla. Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Korkomenot vuonna 2020 alittivat 1,9 milj. euroa ja lainasalkun keskikorko painui 0,20 %:iin. Kaupunki maksoi ennenaikaisesti pois kolme vaihtuvakorkoista lainaa ja nosti kolme uutta pitkäaikaista kiinteäkorkoista lainaa. Kiinteäkorkoiset lainat paransivat edelleen lainasalkun korkoriskiasemaa ja siten vähensivät salkun korkoriskiä. Pitkäaikaisen lainankannan merkittävä väheneminen viime vuosina (yli 200 milj. euroa) yhdistettynä kiinteäkorkoisten lainojen osuuden merkittävään kasvuun kaupungin lainasalkussa on vähentänyt viime vuosina selvästi korkoriskin merkitystä taloudellisia riskejä arvioitaessa. Tilanne muuttuu, jos kaupungin velka lähtee uudelleen nousuun samalla kun Euroopan keskuspankki alkaa normalisoida korkotasoa. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena. Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muut työturvallisuuspoikkeamat, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat ja kosteusvahingot), kiinteistöihin ja omaisuuteen kohdistuvat rikolliset teot, kuten varkaudet ja vahingonteot sekä muut vahingot, onnettomuudet, luonnonilmiöt ja tekniset viat sekä kybertoimintaympäristön riskit.

Vuonna 2020 jatkettiin syksyllä 2019 alkanutta uhkien ja väkivallan vastaisen #ollaanihmisiksi -kampanjaa, jonka yhtenä tavoitteena oli herättää asiakkaita miettimään omaa rooliaan asiakaspalvelutyötä tekevien ihmisten työhyvinvoinnin edistämisessä. Kasvatus ja oppiminen toimialalla työskentelevät turvallisuusasiantuntijat ovat edistäneet toimialansa vakavimpien turvallisuusriskien ennaltaehkäisyä huolimatta siitä, että väkivaltatilanteiden osalta tilanne on muodostunut entistä haastavammaksi koronapandemiasta johtuen. Kaupunkikonsernin turvallisuusjohtamista on vahvistettu rekrytoimalla poliisikoordinaattori, mikä on edistänyt poliisilaitoksen ja kaupungin välistä yhteistyötä ennaltaehkäisevässä ja reagoivassa riskienhallintatyössä mm. lisääntyneiden vakavien uhka- ja väkivaltatilanteiden selvittämisen osalta.

Yksittäiset vahinkoriskitapahtumat eivät ole aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia vuonna 2020. Koronapandemian seurauksena erilaiset vahingonteot ja yleiset järjestyshäiriöt mm. puistoissa ja suljetuissa tai tyhjissä toimitiloissa aiheuttivat jonkin verran toimialakohtaista palveluiden hidastumista ja negatiivista uutisointia.

Kaupungin vahinkorahastosta korvattiin vuonna 2020 kaupunkiorganisaation ulkopuolisille tapahtumista, joissa katsottiin kaupungin olevan vastuussa, yhteensä n. 60 000 euroa. Valtaosa korvauksista liittyi tavanomaisiksi luokiteltaviin olevia kaatumisiin ja liukastumisiin. Kaupungin kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen kohdistuneista vahingonteoista, kuten töhryistä, lasien rikkomisista, ym. omaisuuden vahingoittamisesta aiheutui kaupungille noin 46 000 euron kustannukset.

Oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2020

Vantaan kaupunki on yhdessä VAV-Yhtymä Oy:n kanssa nostanut n. 3 000 000 euron vahingonkorvauskanteen kaupungin entistä tilintarkastusyhtiötä BDO Oy:tä kohtaan. Kanteen perusteena on veroseuraamukset, joiden katsotaan aiheutuneen BDO Oy:n antamasta virheellisesti veroneuvonnasta.

Vantaan Golfpuisto Oy:n maanvuokrasopimusta koskeva riita-asia on edelleen vireillä käräjäoikeudessa. Kaupungin kanteessa pyydetään vahvistamaan, että maanvuokrasopimus on päättynyt.

Itä-Uudenmaan käräjäoikeudessa on vireillä riita liittyen Aurinkokoulun laajennusta koskevaan rakennusurakkaan. Riidan intressi on noin 400 000 euroa.

Kivistön asuntomessualueen neljää kiinteistönkauppaa koskevat riidat ovat myös edelleen vireillä.

Vantaan ratikan suunnittelupalvelun hankintamenettelystä on tehty valitus markkinaoikeuteen. Hankinnan arvo on noin 500 000 euroa. Lisäksi vireillä on viisi muuta oikeudenkäyntiä hankinta-asioissa. Näistä neljä on markkinaoikeudessa ja yksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Kaava-asioissa on vuoden vaihteessa ollut vireillä kolme valitusta. Näistä valituksista yhden, Lehmustontien kaavan osalta hallinto-oikeus on helmikuussa 2021 kumonnut kaavan osittain riittämättömien luontoselvitysten vuoksi.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat merkittävä osa Vantaan kaupungin lakisääteistä toimintaa. Kuntalain (410/2015) 14 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan valtuusto päättää kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallituksen tehtävänä on Kuntalain 39 §:n mukaan huolehtia kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Liikelaitoksissa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vastaavat kuntalain 67 §:n nojalla johtokunnat.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Kunnan konsernijohdon tehtävä on varmistaa konsernivalvonnan avulla, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on hoidettu asiaankuuluvalla tavalla. Konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat konsernin yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. (Hallituksen esitys kuntalaiksi, HE 268/2014 vp. s.145)

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kohdassa 1.6.7.

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelee lakien ja asetusten lisäksi mm. hallintosääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta tulosalueittain laaditut ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosääntö päivitettiin vuoden 2020 aikana (kaupunginvaltuuston hyväksyntä 15.6.2020, voimaan 1.7.2020). Hallintosäännön 18. luvun 1 §:ssä todetaan, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen sekä toiminnan kehittäminen ovat kaupunkikonsernin jokaisen organisaation vastuulla olevia tehtäviä. Lisäksi hallintosääntö määrittää riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan kohdistuvat erityiset vastuut muun muassa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan sekä liikelaitosten johtajien osalta. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa ja palveluntuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -ohjeessa. Edellä mainitun ohjeen ajantasaisuus tarkastetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voidaan nähdä riskinä.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan järjestäminen

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat on määritetty kaupunginvaltuuston hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -asiakirjassa (2.3.2015). Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet on määritetty ISO 31000-standardin periaatteiden mukaisesti. Riskien arviointia ja hallintaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla määritettyjen vastuiden mukaisesti. Riskien arvioinnissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Kaupunkitasoinen riskienhallintasuunnitelma toimii kaupunkikonsernissa riskienhallinnan raportoinnin välineenä. Riskejä arvioidaan kaupunkikonsernissa monien eri prosessien yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmaan kootaan sekä riskitieto että riskien hallitsemiseksi määritetyt vastuut ja toimenpiteet organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi arvioiduista riskeistä.

Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan kaupungin kaikilla palvelualueilla, toimiala- ja liikelaitostasoisesti sekä kaupunkikonserniin kuuluvissa merkittävissä yhteisöissä. Lisäksi riskienhallintasuunnitelmat on ohjeistettu laadittaviksi merkittäviin projekteihin sekä hankkeisiin, kuten esimerkiksi Apotti-hanke, Vantaan Ratikka-hanke tai maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu.

Riskienhallintasuunnitelmien päivittäminen on muodostunut luontevaksi osaksi toimialojen vuosikellon mukaista toimintaa. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään sekä niiden avulla raportoidaan organisaation riskienhallinnasta kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista päivitystä täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta sekä organisaatiossa käytössä olevista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintatavoista. Tällä menettelyllä on pyritty saavuttamaan varmuus siitä, että riskienhallintaa toteutetaan kaupunkikonsernissa riittävässä laajuudessa ja että riskitieto on ajantasaista. Raportoinnin kautta toimialojen, liikelaitosten ja nimettyjen yhtiöiden johtoryhmillä, luottamuselimillä sekä riskienhallinnan asiantuntijalla yhdessä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjausryhmän kanssa on ollut mahdollisuus todentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan toteutuminen.

Vantaan kaupungin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Ohjausryhmä suunnittelee, koordinoi ja kehittää riskienhallintaa kaupunkikonsernin tasolla. Se mm. valvoo, että riskienhallinta toteutuu tehtyjen päätösten ja kaupunkitasoisten suuntaviivojen mukaisesti, tiedottaa organisaatiolle riskienhallinnasta ja valmistelee kaupunkitasoisen riskienhallintasuunnitelman. Ohjausryhmän jäsenet toimivat edustamansa organisaation yhteyshenkilöinä riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvissä kysymyksissä. Ryhmässä on edustettuna riskienhallinnan yhteyshenkilöt kaikilta kaupungin toimialoilta sekä liikelaitoksista. Riskienhallinnan ohjausryhmä käsitteli kokouksissaan muun muassa kaupunkitasoista riskienhallintasuunnitelmaa, tilintarkastajien huomioita vuoden 2019 riskienhallinnasta, vuoden 2019 arviointikertomusta ja siinä pyydettyjä vastauksia, toimialojen riskienhallintasuunnitelmia ja merkittävimpiä toteutuneita riskejä, riskienhallintatyön kehittämistä sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita.

Kaupungin vakuuttamista ohjaa kaupunginvaltuuston vuonna 2018 hyväksymä vakuutuspolitiikka. Erityisesti vahinko- ja vastuuriskien seurauksia pyritään rajaamaan vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Lakisääteisten vakuutusten lisäksi tavoitteena on, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on riskiperusteisesti arvioiden riittävän kattava, mutta kustannustehokas vakuutusturva omaisuuden ja toiminnan keskeytymisen sekä toiminnan ja hallinnon vastuiden osalta. Lisäksi kaupunki voi hyödyntää vakuutusyhtiöiden tarjoamia riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalveluja.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa tuettiin vuonna 2020 kahdella koulutustilaisuudella. 26.3.2020 perehdyttiin Targetor Pro-ohjelman riskienhallintaosion toimintaan ja 18.5.2020 keskityttiin sisäisen valvonnan käytänteisiin Vantaan tytäryhtiöissä.

Sisäinen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen vaikuttavat organisaation toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, talous sekä edellä mainittuihin liittyvät riskit. Suuri osa sisäisestä valvonnasta toteutuu organisaation prosesseihin sisällytettävinä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä fyysiset valvontatoimenpiteet.

Vantaan kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan kaupungin hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty. Hallintosääntö edellyttää, että kaupungissa noudatetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa. Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja palvelualuejohtajat vastaavat kaupunki-, toimiala- ja palvelualuetasolla hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti sekä seuraavat raportointia alaisensa toiminnan johtamis- ja hallintojärjestelmän, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilasta. Liikelaitoksissa vastuu on liikelaitoksen johtajalla. Esimiehet ja yksiköiden päälliköt vastaavat siitä, että johtamassaan organisaatiossa henkilöstö toimii hyväksyttyjen hyvään johtamis- ja hallintotapaan, riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Esimies vastaa johtamansa yksikön osalta siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut on määritetty ja että henkilöstöllä on ajantasaiset tehtäväkuvaukset. Esimiesten ja päälliköiden on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, mikäli hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastaista toimintaa havaitaan.

Vantaan kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on huolehtia riittävästä sisäisestä valvonnasta väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Sisäinen tarkastus voi kaupungin johdon harkinnan mukaan avustaa tutkimuksen teossa tai tutkia väärinkäytösepäilyjä. Lähtökohtaisesti sisäisen tarkastuksen laatimat tarkastusraportit käsitellään johtoryhmätasoisesti ja niiden suosituksia noudatetaan. Väärinkäytösten mahdollisuutta on pyritty minimoimaan laadunvarmistusprosesseilla, joissa muun muassa asioiden käsittely tapahtuu useamman henkilön toimesta. Niin sanottuihin

vaarallisiin työyhdistelmiin kiinnitetään huomiota, jotta niiden syntyminen estetään ennalta. Toimialoilla pyritään hyödyntämään merkittävissä päätöksissä vaikutusten ennakkoarviointia. Tämän menettelyn avulla tavoitteena on ennakoida mahdollisen päätöksen vaikutukset kohderyhmään sekä minimoida ennakoitavissa olevat riskit. Merkittävien kuntalaisiin vaikuttavien muutosten osalta arviointi liitetään osaksi toimintaa ohjaavaan lautakuntaan vietävää päätösesitystä.

Taloudellisten riskien hallitsemiseksi toimialojen budjettivastuulliset esimiehet raportoivat säännöllisesti talouden toteutumisesta, budjetin ylitys- ja alitusuhista sekä tarvittavista toimenpiteistä. Käyttösuunnitelman toteumaennusteita laaditaan lähes kuukausittain palvelualuetasolla. Talouden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä kaupunginhallitukselle sekä toimintaa ohjaaville lautakunnille. Konserniyhteisöjen osalta toimintaa ohjaavana tahona toimii kaupunginhallituksen yleisjaosto. Vantaan kaupungin kaikissa tulosyksiköissä tehdään työturvallisuuslain mukaisesti vuosittainen työn vaarojen ja haittojen arviointi. Vuonna 2018 käyttöönotettu Tutka-järjestelmä mahdollistaa turvallisuuspoikkeamien, kuten uhka- ja väkivaltatilanteiden seurannan ja systemaattisemman puuttumisen poikkeamiin.

Sosiaali- ja terveystoimen kaikkien yksiköiden potilasturvallisuussuunnitelmat tai omavalvontasuunnitelmat on laadittu lakien edellyttämällä tavalla. Tietoturvapoikkeamista on lähes reaaliaikaista seurantaa, ja niistä laaditaan kuukausittaiset raportit.

Rekrytointitilanteessa noudatetaan kaupunkitasoista ohjetta luottotietojen tarkastamisesta rekrytoitaessa henkilöitä tehtäviin, jotka edellyttävät erityistä luotettavuutta. Tietyissä tehtävissä edellytetään lisäksi suojelupoliisin tekemää turvallisuusselvitystä henkilön soveltuvuuden arvioimiseksi kyseiseen tehtävään. Toimialoilla tehdään lisäksi erilaisia auditointeja, ja ne kohdistuvat joko omaan tai ulkoistettuun toimintaan. Sisäistä valvontaa toteutetaan myös muun muassa kaupunginjohtajan säännöllisissä toimialojen navigointitilaisuuksissa sekä konsernihallinnon toimesta konserniyhteisöissä järjestettävissä navigoinneissa. Hankintapäätösten perustelujen parantamisella ja yhteydenpidolla toimittajiin on pyritty ehkäisemään potentiaalisia valituksia markkinaoikeuteen.

Strategisten tavoitteiden toteutumisen riskit arvioidaan vuosittain tuloskortin laadinnan yhteydessä. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan johtoryhmissä ja niistä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä lautakunnille sekä kaupunginhallitukselle. Kaupunkitasoisista, valtuuston hyväksymistä sitovista tavoitteista raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle. Sisäisen valvonnan toteutumista ja kehittämistä seurataan kaupunkitasoisesti. Jokaiselta kaupungin toimialalta, liikelaitokselta ja määrätyiltä konserniyhteisöiltä pyydetään vuosittain kirjallinen selvitys organisaatiossa käytössä olevista sisäiselle valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä, niiden onnistumisesta sekä organisaatioon kohdistuneista merkittävimmistä riskeistä kuluneen vuoden aikana. Samassa yhteydessä tiedustellaan, onko menettelyillä onnistuttu tukemaan asetettujen tavoitteiden täyttymistä ja onko riskienhallinnalla ja sisäisellä valvonnalla kyetty ennaltaehkäisemään toiminnassa esiintyviä poikkeamia. Lisäksi organisaatioita pyydetään tunnistamaan kehittämiskohteita riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan prosesseissaan.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan suorassa alaisuudessa ja palveluyksikön tehtävät on määritelty hallintosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelman kanssa.

Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lautakunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Sen lisäksi, että kaupunginjohtaja saa raportit välittömästi niiden valmistuttua niiden tuloksia käytiin läpi yhdessä tarpeen mukaan. Kaupunginhallitukselle tuloksista raportoidaan maaliskuussa. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja konsernijaostoon.

Vuonna 2020 sisäinen tarkastus on tehnyt 20 varsinaista tarkastusta ja 11 jälkitarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, avustuksiin, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista neljä kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Tulosalueella työskenteli viisi henkilöä.

Tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita. Tarkastettujen toimintojen osalta sisäisen valvonnan voidaan arvioida olevan hyvällä tasolla.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Häiriötilanteisiin varautumisen perusajatus on, että myös häiriötilanteessa toimitaan mahdollisimman pitkälle normaalia lainsäädäntöä noudattaen, julkisen vallan normaaleilla organisaatiorakenteilla ja demokraattisen päätöksenteon periaatteiden mukaisesti. Häiriötilanteen niin edellyttäessä voidaan ylimmän valtionjohdon aloitteesta ottaa käyttöön erityisesti poikkeusolojen varalta säädettyjen lakien sallimia toimivaltuuksia. Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä.

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunkitasoisista valmiusasioista vastaa kuntademokratian palvelualue hallintojohtajan johdolla. Hallintosäännössä todetaan myös, että kaupunginhallitus päättää valmiussuunnitelman hyväksymisestä. Valmiusasioihin kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt etukäteen toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Nykypäivän verkostomainen toiminta edellyttää säännöllistä yhteyttä, yhteistä suunnittelua ja sopimista sekä harjoituksia ja häiriötilanteen aikaisen tiedonkulun varmistamista keskeisten toimijoiden välillä. Yhteys kriittisestä infrastruktuurista ja palveluista vastaavien välillä tulee perustua jo normaaliaikana luotuihin ja sovittuihin järjestelyihin. Vantaan kaupungilla on tiivis yhteistyö esimerkiksi sähkönjakelusta vastaavan Vantaan Energia Oy:n, vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY), alueen eri tur-

vallisuusviranomaisten ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa sekä Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkostossa. Erityisen riskin ja varautumistarpeen muun muassa suuronnettomuuksia varten aiheuttaa kaupungin alueella sijaitseva Helsinki-Vantaan lentoasema.

Kaupungin palvelujen järjestäminen edellyttää myös keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia. Voimassa oleva kaupungin hankintaohje edellyttää hankittaessa kaupungin vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita, että hankintasopimusta tehtäessä on varmistuttava toimittajan sitoutumisesta ja kyvystä toimittaa palveluita tai tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Lähes kaikki vuodelle 2020 suunnitellut valmiusharjoitukset peruuntuivat koronapandemian takia. Vantaa osallistui TAISTO20-harjoitukseen, jossa testattiin organisaation toimintakykyä erilaisissa tietoturva- ja tietosuojaloukkaustilanteissa. UUSIMAA20-valmiusharjoitus siirtyi pidettäväksi 9 - 10.6.2021. Maaliskuussa 2020 perustettiin kaupunkikonsernin valmiusohjeen mukaisesti häiriötilannejohtoryhmä koronapandemian muodostaman häiriötilanteen johtamista varten. Samalla käynnistettiin johtokeskustoiminta, jonka tehtävänä on ylläpitää koronapandemian tilannekuvaa ja täten toimia johdon tukena päätöksenteossa.

Valtaosa valmiussuunniteluun varatusta työajasta on käytetty koronapandemian hoitoon liittyvissä akuuteissa valmistelutehtävissä. Näin ollen merkittävin osa vuodelle 2020 suunnitelluista päivitystöistä siirtyi vuodelle 2021. Kaupunkikonsernin valmiusohjeen päivitys on aloitettu syksyllä 2020 ja päivitetty valmiusohje viedään alkuvuodesta 2021 kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi. Toimialojen valmiussuunnitelmien päivitystyö on käynnistetty Kaupunkistrategian ja johdon sekä Kaupunkikulttuurin toimialoilla. Kriisiviestinnän osalta kaupungin toimialojen valmiussuunnitelmien viestintäosiot on tarkastettu 2020 ja kriisiviestintäohjeen päivitys tehdään osana Kaupunkistrategian ja johdon toimialan valmiussuunnitelmaa. Koronatilanne on osoittanut erityisesti monikielisen valistuksellisen viestinnän tarpeen häiriötilanteissa. Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan Pandemiasuunnitelma päivitettiin keväällä 2020. Vantaan Energia on päivittänyt omat valmius- ja varautumissuunnitelmansa lokakuussa 2020.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan koordinointi sujuvoitui merkittävästi vuoden 2020 aikana Targetor Pro-ohjelman käyttöönoton ansiosta. Toisaalta koronapandemiasta ja vastuuhenkilöiden tehtävien yhdistelyn seurauksesta johtuen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan konsernitasoiseen kehittämiseen ja koordinointiin oli käytettävissä vain alle yhden henkilötyövuoden panos. Vasta syyskuusta 2020 lähtien kyseisiä tehtäviä on hoidettu kokoaikaisesti tehtävään nimetyn riskienhallinnan asiantuntijan toimesta.

Vuotta 2019 koskevassa tilintarkastuksessa riskienhallinnan ohjeistus ja työkalut todettiin asianmukaisiksi. Nykymuotoisella sisäisellä valvonnalla pystytään arvioimaan riittävän tehokkaasti asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja sekä toimintaan kohdistuvia riskejä. Lisääntyneen henkilöresurssin ja käyttöönotetun järjestelmän ansiosta kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan voidaan todeta olevan kohtuullisella, jopa aiempaa kestävämmällä tasolla.

Sisäisen tarkastuksen vuosittainen tarkastussuunnitelma tukee kaupungin sisäistä valvontaa. Aiempina tilikausina nousseista epäkohdista erityisesti riskienhallintatoimenpiteiden vastuuttamiseen on todettu selkeytyneen vuosien takaisesta tilasta. Operatiivisia riskejä tuodaan esille mm. kaupunginjohtajalle annettavissa riskienhallinnan tilannekatsauksissa kuusi kertaa vuodessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytäntöjen, osaamisen ja raportoinnin tasossa on kuitenkin havaittavissa selkeää hajontaa toimialojen välillä. Lisäksi merkittävien projektien ja hankkeiden riskienhallinnassa ja kaupunkitasoisen projektimallin noudattamisessa on edelleen kehittämistarvetta. *Jatkossa onkin kiinnitettävä aiempaa enemmän huomiota operatiivisten riskien tunnistamiseen riittävällä tasolla, jotta esimerkiksi hankintoihin ja investointeihin liittyvät riskit tulevat varmuudella huomioiduksi*. Syyskaudella pidetyssä uusien projektipäälliköiden koulutuksessa pyrittiin vastaamaan tähän tarpeeseen kohdennetulla riskienhallinnan koulutusosiolla.

Vuoden 2019 tilintarkastuksen huomioiden perusteella päätettiin aloittaa sisäisen valvonnan kehitystyö kaupunkikonsernitasoisen kyselyn toteuttamisella. Kysely suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä sisäisen tarkastuksen kanssa. Riskienhallinnan kehittämisen painopisteinä taloussuunnittelukaudella jatketaan osin koronapandemian takia keskeytynyttä riskienhallintatyön jalkauttamista uuden organisaation mukaisille toimialoille. Samalla tarkistetaan riskienhallinnan ohjeistuksien ajantasaisuus ja riskienarviointiprosessin toimintavarmuus. Tämän lisäksi tunnistettujen riskien seurantaa ja raportointia tullaan kehittämään Targetor Pro-järjestelmän sallimissa rajoissa. Suurten projektien riskienhallinnassa otetaan merkittävä kehitysaskel eteenpäin Vantaan ratikkahankkeen ja Thinking Portfolion riskisalkun myötä. Avainhenkilöriskejä pyritään hallitsemaan kattavampien sijaisjärjestelyiden avulla. Voimakkaasti kasvavan kaupungin investointitarpeet suhteessa tulopohjan kehitykseen aiheuttavat painetta kaupunkikonsernin velkaantumiskehitykselle, mikä on edelleen huomioitava taloussuunnitelman valmistelussa.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2020 tilikauden tulos oli 55,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 54,6 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos parani 117,8 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu vuoteen 2019 verrattuna oli 173,5 miljoonaa euroa. Toimintakulut nousivat vuonna 2020 55,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Näiden erien positiivinen tulosvaikutus on yhteensä 117,8 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla laskivat 0,1 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset laskivat 3,4 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2020 milj. €		2019 milj. €		2018 milj. €
Toimintatuotot		236,9		230,5		243,0
Toimintakulut	-	1 463,2	-	1 407,5	-	1 315,5
Toimintakate	**-**	**1 226,3**	**-**	**1 176,9**	**-**	**1 072,5**
Verotulot		1 073,0		1 014,6		982,7
Valtionosuudet		293,0		184,3		173,4
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		13,7		13,9		14,1
Muut rahoitustuotot		15,3		15,6		17,4
Korkokulut	-	1,9	-	1,9	-	2,3
Muut rahoituskulut	-	0,1	-	0,5	-	0,1
Vuosikate		**166,8**		**49,1**		**112,6**
Poistot ja arvonalentumiset	-	111,8	-	115,2	-	108,7
Satunnaiset erät		0,1		3,3		0,0
Tilikauden tulos		**55,1**	**-**	**62,7**		**3,9**
Tilinpäätössiirrot	-	0,4		0,2		1,2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**54,6**	**-**	**62,6**		**5,2**

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2020 olivat 1 632,0 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 172,9 miljoonaa euroa eli 11,9 prosenttia. Toimintatuotot nousivat edellisestä vuodesta 6,4 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 1 073,0 miljoonaa euroa. Vuoteen 2019 verrattuna kasvua oli 58,4 miljoonaa euroa (5,8 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2020 yhteensä 293,0 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 108,7 miljoonaa euroa (59,0 prosenttia).

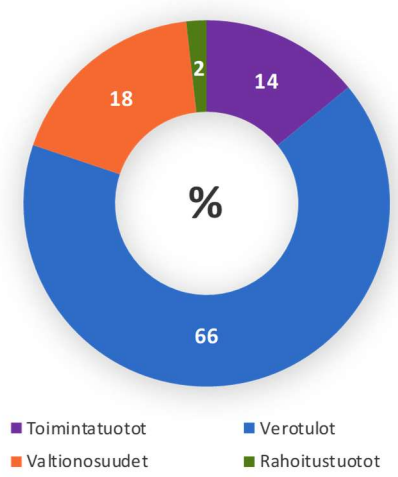
Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2020 oli 1 577,0 miljoonaa euroa. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 52,0 miljoonaa (3,4 prosenttia). Toimintakulut nousivat 55,7 miljoonaa euroa vuodesta 2019. Palvelujen ostot kasvoivat 24,2 miljoonaa euroa (3,5 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko. Tuotot v. 2020 – 2019

Tuotot	2020 milj. €	2019 milj. €
Toimintatuotot	236,9	230,5
Verotulot	1 073,0	1 014,6
Valtionosuudet	293,0	184,3
Rahoitustuotot	29,1	29,6
Yhteensä	**1 632,0**	**1 459,0**

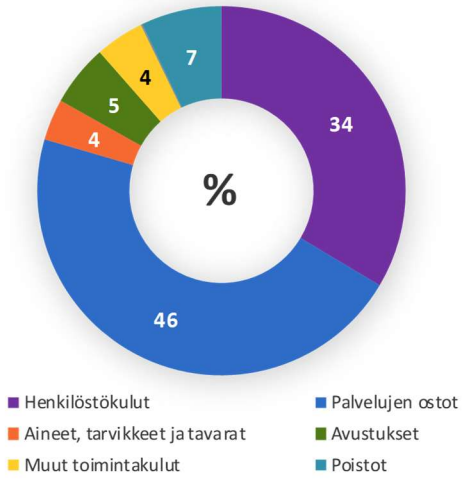
Kuvio. Vuoden 2020 tuottojen jakautuminen

Taulukko. Kulut v. 2020 – 2019

Kulut	2020 milj. €	2019 milj. €
Henkilöstökulut	529,3	508,5
Palvelujen ostot	724,3	700,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	57,1	53,5
Avustukset	85,0	77,7
Muut toimintakulut	67,4	67,7
Rahoituskulut	2,0	2,4
Poistot	111,8	115,2
Yhteensä	**1 577,0**	**1 525,0**

Kuvio. Vuoden 2020 kulujen jakautuminen

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2020 toimintakate oli -1 226,3 miljoonaa euroa. Se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 49,4 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on laskenut edellisiin tilikausiin verrattuna. Toimintatuotot kattoivat vuonna 2020 toimintakuluista 16,2 prosenttia (16,4 prosenttia vuonna 2019).

Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2019	2018
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	16,2	16,4	18,5
Vuosikate/ poistot, %	149,1	42,7	103,6
Vuosikate, euroa/ asukas	702,9	210,2	493,7
Asukasmäärä	237 231	233 775	228 166

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate nousi edellisestä vuodesta 240 prosenttia ollen 166,8 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on noussut vuoden 2019 tasosta 492,7 euroa, ollen 702,9 euroa/ asukas vuonna 2020. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (144,8 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 610,4 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset sekä satunnaiset erät, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 111,8 miljoonaa euroa vuonna 2020. Vuonna 2020 toteutui satunnaisia tuottoja yhteensä 0,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 satunnaisia eriä kertyi 3,3 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos parani edellisestä vuodesta 117,8 miljoonaa euroa, ollen 55,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen vuonna 2020. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 54,6 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitosten eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden (vuoteen 2019 asti) sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2020 oli 32,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2020 investointimenot olivat 144,9 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 142,8 miljoonaa euroa. Omahankintameno pieneni edellisvuoteen verrattuna 13,9 miljoonaa euroa (8,9 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 29,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 120,0 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 159,1 miljoonalla eurolla. Pitkäaikaisten lainojen nettovähennykseksi muodostui siten 39,1 miljoonaa euroa, kun nettolisäystä oli edellisvuonna 17,7 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys, 9,5 miljoonaa euroa, koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Konsernitilisaamisten vähennys 2,2 miljoonaa euroa sisältyy lainasaamisten erään.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2020 lopussa 128,2 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 41,4 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo väheni 7,3 miljoonaa euroa vuoden 2020 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan lisääntyivät 3,5 miljoonaa euroa vuoden 2020 aikana.

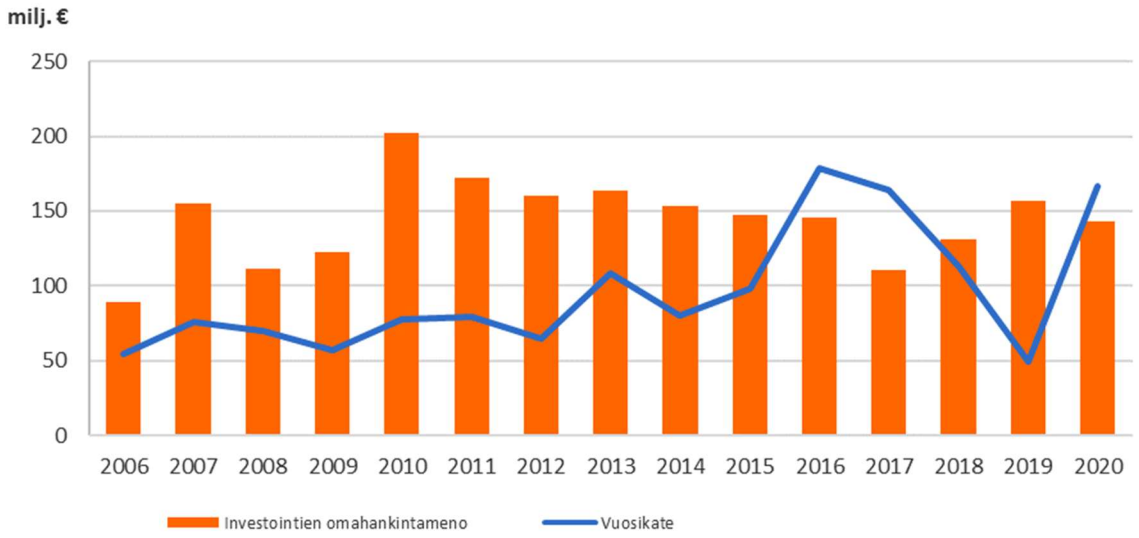
Rahoituslaskelma	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	166,8	49,1	112,6
Satunnaiset erät	0,1	3,3	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	- 31,4	- 16,8	- 40,9
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 144,9	- 157,6	- 134,8
Rahoitusosuudet investointeihin	2,1	0,9	3,9
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40,0	26,9	66,7
Toiminnan ja investointien rahavirta	**32,6**	**-94,2**	**7,6**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,0	- 3,1	- 0,3
Antolainasaamisten vähennys	8,0	8,3	3,9
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120,0	100,0	90,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 159,1	- 82,3	- 169,5
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9,5	25,5	- 16,2
Oman pääoman muutokset	- 0,1	0,1	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	11,6	30,3	11,1
Rahoituksen rahavirta	**- 29,1**	**78,8**	**- 81,1**
Rahavarojen muutos	**3,5**	**-15,4**	**-73,5**
Rahavarat 31.12.	128,2	124,7	140,0
Rahavarat 1.1.	124,7	140,0	213,5

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	64,6	- 4,6	21,5
Investointien tulorahoitus, %	116,7	31,4	86,1
Lainanhoitokate	1,0	0,6	0,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	0,4	1,0
Kassan riittävyys, pv	26,4	27,5	31,5
Asukasmäärä	237 231	233 775	228 166

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoituksen tunnusluku oli 116,7 prosenttia vuonna 2020 eli investoinnit pystyttiin kattamaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella. Vuonna 2019 tulorahoitus riitti kattamaan investoinnit 31,4 prosenttisesti ja vuonna 2018 86,1 prosenttisesti.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2006 - 2020 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2006 – 2020

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 1,0 vuonna 2020 eli tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2020 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 26,4 päivän maksut kassasta.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitosten, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden (vuoteen 2019 asti) ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2020 lopussa 1 874,1 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 301,4 miljoonaa euroa vuoden 2020 lopussa (63,4 prosenttia taseen loppusummasta). Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2020 lopussa 557,4 miljoonaa euroa (27,1 prosenttia taseen loppusummasta).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat olivat vuoden 2020 lopussa 1,1 miljoonaa.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 178,9 miljoonaa euroa (8,7 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2020 lopussa 0,6 miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuus koostui hoitotarvike- ja varaosavarastoista.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 50,1 miljoonaa euroa. Näistä pitkäaikaisia saamisia oli 0,2 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 16,8 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 6,8 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 16,9 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 9,4 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 128,1 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet 3,7 miljoonaa euroa vuoden 2019 lopun tilanteeseen verrattuna.

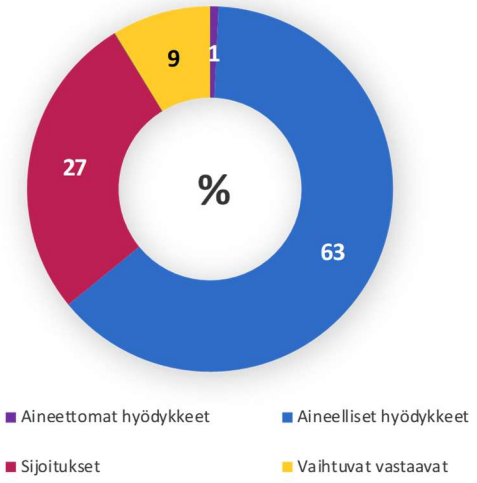
Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 935,9 miljoonaa euroa (45,6 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 127,5 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 404,7 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 54,6 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto sekä Vahinkorahasto.

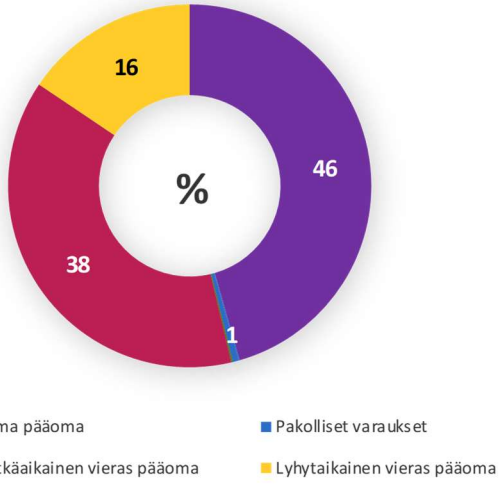
Vapaaehtoisia varauksia ei ollut vuoden 2020 lopussa. Aikaisempina vuosina muodostetut investointivaraukset oli purettu, eikä uusia ollut muodostettu. Investointivarausten käytöstä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2020 poistoeron vähennystä 0,3 miljoonaa euroa. Pakollisissa varauksissa oli 0,1 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 11,0 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 1,1 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 1,8 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 102,7 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta pieneni vuoden aikana 48,6 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 906,3 miljoonaa euroa. Laskusta 9,5 miljoonaa euroa selittyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 71,0 miljoonaa, ostovelkoja 68,0 miljoonaa, saatuja ennakoita 24,9 miljoonaa sekä muita velkoja 28,4 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

Kuvio. Taseen vastattavaa

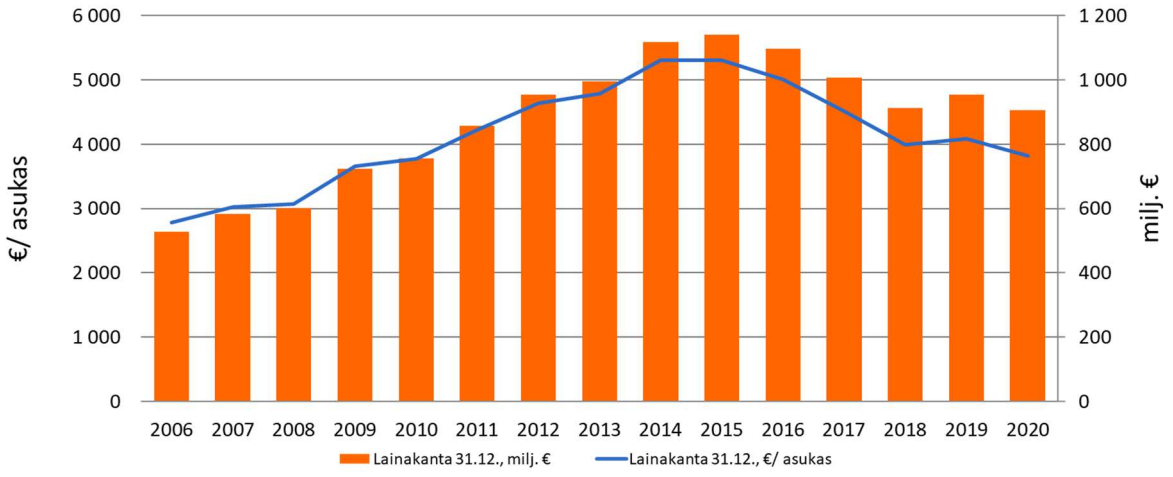
Tase	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	**1 874,1**	**1 857,6**	**1 831,6**
Aineettomat hyödykkeet	*15,3*	*20,1*	*38,2*
Aineettomat oikeudet	0,0	0,0	0,1
Muut pitkävaikutteiset menot	15,3	20,1	38,1
Aineelliset hyödykkeet	*1 301,4*	*1 272,9*	*1 223,8*
Maa- ja vesialueet	311,7	302,0	296,7
Rakennukset	609,9	573,6	559,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	317,8	314,2	304,1
Koneet ja kalusto	20,5	20,2	18,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41,2	62,6	45,6
Sijoitukset	*557,4*	*564,7*	*569,6*
Osakkeet ja osuudet	283,5	285,0	284,7
Muut lainasaamiset	273,1	278,9	284,2
Muut saamiset	0,9	0,8	0,7
Toimeksiantojen varat	**1,1**	**1,2**	**1,3**
Valtion toimeksiannot	1,1	1,2	1,3
Vaihtuvat vastaavat	**178,9**	**181,7**	**205,9**
Vaihto-omaisuus	*0,6*	*0,7*	*0,6*
Aineet ja tarvikkeet	0,6	0,7	0,6
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	*0,2*	*4,0*	*3,6*
Lainasaamiset	0,2	0,2	0,2
Muut saamiset	0,0	3,7	3,4
Lyhytaikaiset saamiset	*49,9*	*52,4*	*61,7*
Myyntisaamiset	16,8	17,8	22,3
Lainasaamiset	6,8	9,0	1,2
Muut saamiset	16,9	14,9	13,3
Siirtosaamiset	9,4	10,8	24,8
Rahoitusarvopaperit	*0,1*	*0,3*	*0,2*
Osakkeet ja osuudet	0,1	0,3	0,2
Rahat ja pankkisaamiset	128,1	124,4	139,8
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**2 054,1**	**2 040,5**	**2 038,8**

Tase	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	**935,9**	**880,6**	**942,8**
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	127,5	126,7	126,4
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	404,7	467,4	462,1
Tilikauden yli-/alijäämä	54,6	-62,6	5,2
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	**1,6**	**1,9**	**2,4**
Poistoero	1,6	1,9	2,4
Pakolliset varaukset	**11,1**	**11,4**	**11,5**
Eläkevaraukset	0,1	0,1	0,2
Muut pakolliset varaukset	11,0	11,2	11,3
Toimeksiantojen pääomat	**2,9**	**2,8**	**2,0**
Valtion toimeksiannot	1,1	1,4	1,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	1,8	1,5	0,7
Vieras pääoma	**1 102,7**	**1 143,8**	**1 080,2**
Pitkäaikainen vieras pääoma	*782,9*	*796,0*	*797,4*
Joukkovelkakirjalainat	142,9	188,6	124,4
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	635,9	607,4	673,0
Siirtovelat	4,1	0,0	0,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	*319,8*	*347,8*	*282,8*
Joukkovelkakirjalainat	45,7	5,7	50,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33,7	95,7	31,6
Lainat muilta luotonantajilta	48,0	57,5	32,0
Saadut ennakot	24,9	22,0	23,9
Ostovelat	68,0	78,4	62,5
Muut velat	28,4	23,6	25,0
Siirtovelat	71,0	64,9	57,1
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**2 054,1**	**2 040,5**	**2 038,8**

Taseen tunnusluvut	2020	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	46,2	43,7	46,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,2	78,5	75,5
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	459,3	404,8	467,3
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	1 936,0	1 731,6	2 047,9
Lainakanta 31.12., milj. €	906,3	954,9	911,7
Lainakanta 31.12., €/ asukas	3 820,4	4 084,7	3 995,6
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. €	1 461,5	1 506,5	1 410,8
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 160,6	6 444,1	6 183,3
Lainasaamiset 31.12., milj. €	273,1	278,9	284,2
Asukasmäärä	237 231	233 775	228 166

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2020 lopussa 46,2 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2020 tarvittu 67,2 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Vantaan kaupungin lainakanta oli 906,3 miljoonaa euroa (954,9 miljoonaa euroa vuonna 2019) eli 3 820,4 euroa asukasta kohti. Lainakanta sisältää tytäryhteisöjen konsernitilin saldoa 48,0 miljoonaa euroa (57,5 miljoonaa euroa vuonna 2019). Kun lainoihin lisätään kaupungin vuokravastuut, vastuita on 1 461,5 miljoonaa euroa eli 6 160,6 euroa/asukas. Vuokravastuiden laskentatapa on muuttunut vuonna 2019 toistaiseksi voimassa olevien vuokravastuiden osalta, minkä vuoksi lainojen ja vuokravastuiden vuoden 2018 tunnusluku ei ole vertailukelpoinen vuosien 2019 ja 2020 tunnuslukuun.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2006 - 2020

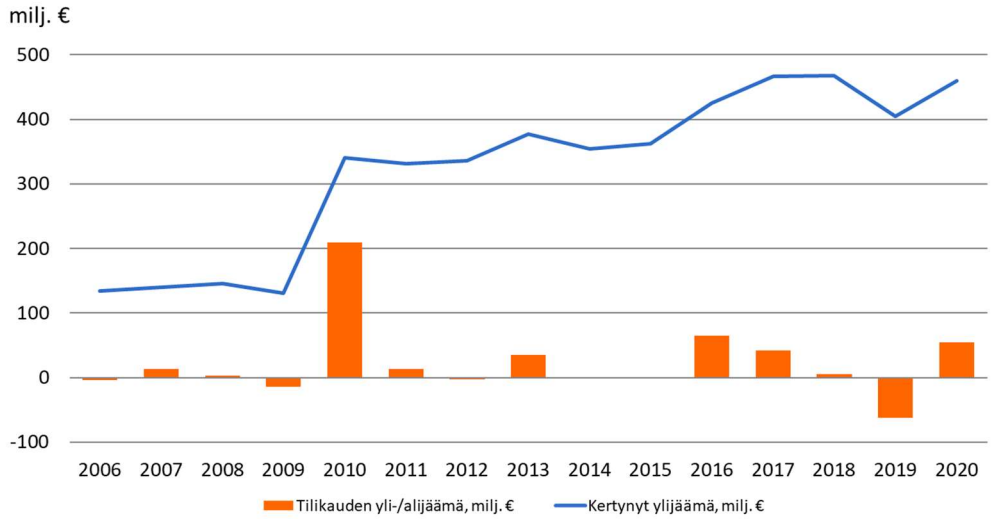

Vantaan kaupungin ylijäämän kehitystä on kuvattu alla olevassa kuviossa. Kaupungin kertyneeseen ylijäämään on vaikuttanut merkittävästi vuoden 2010 tilinpäätöksen ylijäämä (209,2 miljoonaa euroa), joka muodostui erityisesti Vantaan Vesi -liikelaitoksen toimintojen luovuttamisesta perustetulle HSY-kuntayhtymälle. Vantaan Veden liiketoimintojen kaupasta syntyi yhteensä 196,0 miljoonan euron myyntivoitto. Vuoden 2010 ylijäämästä korotettiin Vahinkorahaston peruspääomaa 7 miljoonalla eurolla vuonna 2010 ja Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston peruspääomaa 20 miljoonalla eurolla vuonna 2011.

Vuoden 2011 tilikauden tulokseen vaikuttivat merkittävästi VAV:lle myytyjen tonttien myyntivoitto (10,9 miljoonaa euroa). Vuosina 2012 – 2013 kaupunki myi omistamiaan vuokra-asuntoja, joista syntyi myyntivoittoa yhteensä 11,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 ylijäämästä korotettiin Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston pääomaa 4,0 miljoonalla eurolla sekä asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston pääomaa 20,0 miljoonalla eurolla. Kyseiset korotukset tehtiin tilikaudella 2014.

Vuoden 2016 tilikauden ylijäämästä 30 miljoonaa euroa ja vuoden 2017 ylijäämästä 12,4 miljoonaa euroa selittyi Kivistön alueen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden yhdyskuntarakentamisen tuotoista. Vuoden 2020 ylijäämää selittää suurelta osin valtion huomattava, noin 90 milj. euron suora koronatuki, joka korotti kaupungin saamia valtionosuuksia ja yhteisöverotuloja.

Kuvio. Vantaan kaupungin yli-/alijäämä sekä kertyneen ylijäämän kehitys 2006 – 2020

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden (vuoteen 2019 asti) ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luototuksen rahasto sekä Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2020 olivat 1 770,1 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 778,2 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -8,0 miljoonaa euroa. Kun tähän lukuun lisätään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (11,6 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi 3,5 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2020 aikana.

Kokonaistulot ja menot	2020 milj. €	2020 %	2019 milj. €	2019 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	236,9	13,4	230,5	14,3
Verotulot	1 073,0	60,6	1 014,6	63,1
Valtionosuudet	293,0	16,6	184,3	11,5
Korkotuotot	13,7	0,8	13,9	0,9
Muut rahoitustuotot	15,3	0,9	15,6	1,0
Satunnaiset tuotot	0,1	0,0	3,3	0,2
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	- 32,1	- 1,8	- 16,7	- 1,0
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,1	0,1	0,9	0,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40,0	2,3	26,9	1,7
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	8,0	0,5	8,3	0,5
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120,0	6,8	100,0	6,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	25,5	1,6
Oman pääoman lisäys	0,0	0,0	0,1	0,0
Kokonaistulot yhteensä	**1 770,1**	**100,0**	**1 607,3**	**100,0**
Toiminta				
Toimintakulut	1 463,2	82,3	1 407,5	85,1
Korkokulut	1,9	0,1	1,9	0,1
Muut rahoituskulut	0,1	0,0	0,5	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	0,2	0,0	0,2	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	- 0,9	- 0,1	- 0,1	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	144,9	8,2	157,6	9,5
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	3,1	0,2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	159,1	8,9	82,3	5,0
Oman pääoman vähennys	0,1	0,0	0,0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	9,5	0,5	0,0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	**1 778,2**	**100,0**	**1 653,0**	**100,0**

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	25	-
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	11	2
Muut yhtiöt	2	1
Kuntayhtymät	8	-
Kuntayhtymien tytäryhteisöt	14	-
Osakkuusyhteisöt	30	5
Yhteensä	**90**	**8**

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta.

Kaupungin tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunkistrategia, jota tytäryhteisön tulee omalta osaltaan noudattaa. Kaupunkistrategian toteuttamisen ensisijainen väline on kaupungin talousarvio, jossa kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Asetettujen tavoitteiden pohjalta tytäryhteisö laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman sekä rahoitus- ja investointisuunnitelman. Yhtiön ei tarvitse laatia rahoitus- ja investointisuunnitelmaa tai pitkän tähtäimen suunnitelmaa, mikäli ne ovat yhtiön toiminnan kannalta tarpeettomia esimerkiksi toiminnan vähäisyyden vuoksi. Kaupunkistrategiasta johtuvia periaatteita, joita tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan soveltaa, täsmennetään yleisissä omistajapoliittisissa linjauksissa.

Vuoden 2020 aikana konsernia koskevaa ohjeistusta uudistettiin.

Kaupunginvaltuusto vahvisti myös konserniohjeen ja kumosi aiemmin voimassa olleen konsernistrategian. Uusi konserniohje tuli voimaan 1.10.2020. Konserniohjeella luodaan puitteet Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin asettamien tavoitteiden tehokkaaksi toteuttamiseksi.

Valtuusto hyväksyi 21.9.2020 kaupungin yhteisöjä koskevan omistajapolitiikan yleiset linjaukset, jotka tulivat voimaan 1.1.2020. Lisäksi kaupunginhallitus vahvisti suurelle osalle kaupungin tytäryhteisöistä yhteisökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset, joissa määritetään yhteisön asema kaupungin palvelutuotannon järjestämisessä sekä yhteisön tarkoitus kaupunkikonsernin näkökulmasta. Vuoden 2021 aikana on kaupungin määrä vahvistaa lopuillekin tytäryhteisöille niitä koskevat linjaukset. Kaupungin kannalta merkittävien yhteisöjen yhteisökohtaisista omistajapoliittisista linjauksista päättää kaupunginvaltuusto. Merkittäviä yhtiöitä ovat Vantaan Energia Oy, VAV Yhtymä Oy ja Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa tytäryhtiöissä koskeva ohje hyväksyttiin konsernijaostossa ja tuli voimaan 7.10.2020.

Konserniohjauksen tavoitteena on se, että kukin yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon omistajan tahdon ja tavoitteet, konsernin kokonaisedun sekä asemansa osana kaupunkikonsernia. Kunkin yhtiön toiminnallisen strategian ja tavoitteet määrittelee yhtiön hallitus ottaen kuitenkin huomioon kaupunginhallituksen yhtiölle asettaman yhtiökohtaisen omistajapoliittisen linjauksen tavoitteet. Konserniohjeessa määritellään myös ne asiat, joita varten yhteisön on hankittava kaupungin näkemys asiaan ennen omaa päätöksentekoaan. Ennakkokannan antaa kaupunginhallituksen alaisuudessa toimiva konsernijaosto. Se avustaa kaupunginhallitusta konserniohjauksen ja -valvonnan järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla.

Kuntalain mukaan konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat sekä konserniyhteisöjä koskevia asioita hallintosäännön määräysten nojalla esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat viranhaltijat. Tällaisia viranhaltijoita ovat henkilöstö- ja konsernijohtaja sekä rahoitusjohtaja.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Koronapandemian vaikutusten arveltiin vuoden 2020 osavuosikatsauksissa heikentävän merkittävästi monien kaupungin suurien konserniyhteisöjen talouden toteumaa verrattuna vuodelle 2020 budjetoituun. Vaikutukset jäivät kokonaisuudessaan kuitenkin osavuosikatsauksissa arvioitua vähäisemmäksi. Konserniyhteisöistä merkittävimmin koronapandemia vaikutti Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ja Kaunialan Sairaala Oy:n toimintaan.

Vantaan Energia Oy muodosti Infranoden ja Kevan kanssa uuden yhtiön, Vantaan Energia Keski-Uusimaan, jonka nimiin hankittiin Fortumin Tuusulan ja Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnot. Vantaan Energia huolehtii yhtiön operatiivisen liiketoiminnan järjestämisestä ja toimii yhtiön osaomistajana. Lisäksi yhtiö siirsi erillisiin osakkuusyhtiöihin sähkön vähittäismyyntiin ja asiakaspalveluun liittyvän liiketoimintansa tilikauden aikana.

Vuoden 2020 maaliskuusta alkaen koronavirusepidemia vaikutti merkittävästi Vantin taloudelliseen tilanteeseen. Maaliskuu-toukokuu välillä liikevaihto laski merkittävästi ja syntyneessä tilanteessa Vantti joutui sopeuttamaan toimintaansa lomauttamalla henkilöstöään 1–2 viikon ajaksi touko-kesäkuussa.

Myös Kaunialan Sairaala Oy kärsi merkittävästi koronaviruspandemiasta, sillä epidemia levisi sairaalaan ja suuri osa sairaalan vakituisesta henkilöstöstä joutui karanteeniin huhtikuussa 2020. Yhtiö joutui korvaamaan merkittävää henkilökuntavajetta vuokrahenkilöstöllä. Myöskään potilaskuolemilta ei vältytty. Koronavirusepidemian käynnistyessä yhtiö laati exit-strategian, johon sisältyi potilaiden hoidon järjestely osastoittain siten, että viruksen leviäminen voitiin pysäyttää. Taloudellisia tappioita vähentääkseen yhtiö keskeytti kehittämisprojektit ja lomautti pahimman epidemiajakson päätyttyä hallinto- ja terapiahenkilöstöään siten, ettei sairaalatoiminnalle aiheutunut häiriöitä. Toinen koronaepidemia alkoi sairaalassa loppuvuonna 2020, mutta sen vaikutukset jäivät ensimmäistä vähäisemmäksi.

Oy Apotti Ab:n asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintasopimukseen liittyvä puitejärjestely päättyi hankintalain mukaisen 4 vuoden määräajan päättyessä 20.4.2020, minkä jälkeen kunnilla ei ole mahdollisuutta liittyä yhteishankintamenettelyn mukaiseen puitejärjestelyyn. Suurimmista liittymistä harkinneista tahoista Keusote ja Espoo päättivät jäädä Apotin ulkopuolelle.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 24.2.2020, että Vantaan kaupunki lähtee osakkaaksi Suomi-rata Oy -hankeyhtiöön ja 23.3.2020 kaupunginhallitus päätti merkitä enintään 10 milj. eurolla yhtiön osakkeita, joiden lukumäärä vastaa n. 7,2 % yhtiön osakekannasta. Suomi-rata Oy:n tarkoituksena on suunnitella Helsingin ja Tampereen väliseen raideyhteyteen liittyvä raideliikenneinfrastruktuuri rakentamisvalmiuteen saakka. Suomi-Rata on paitsi kansallinen myös Vantaan kaupungin liikenneyhteyksien kannalta strateginen hanke. Ratayhteyden ensimmäinen osuus, ns. Lentorata, on Pasilasta Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta Keravalle suunniteltu tunnelirata, jonka päätavoitteena on parantaa pääradan kapasiteettia sekä vähentää häiriöherkkyyttä erottelemalla eri nopeudella kulkevat kauko- ja lähijunat omille raiteilleen. Matkustajille tämä näyttäytyisi tiheämpinä lähi- ja kaukoliikenteen vuoroina sekä sujuvampana liikkumisena raiteilla.

Kaupunginhallitus päätti A-Tulkkaus Oy:n osakkeiden myynnistä 16.11.2020. Kauppa pantiin täytäntöön ja osakkeiden omistus siirtyi 4.1.2021.

Konsernirakenteen tarkasteluun ja selkeyttämiseen liittyvät toimet ovat jatkuneet raportointikauden aikana. Keväällä 2020 käynnistetyn järjestelyn myötä Kiinteistö Oy Vantaan Maarukka sulautui Kiinteistö Oy Ulrikanpuiston päiväkotiin vuodenvaihteessa 2020–2021. Kiinteistö Oy Ulrikanpuiston päiväkoti on tarkoitus purkaa ja sen omistama rakennus siirtyy kaupungin omistukseen.

Vantaan konsernirakenteessa tapahtui muutoksia, kun 6.10.2020 Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy ja 2.12.2020 Kiinteistö Oy Tikkurilan Linja-autoasema purkautuivat selvitysmenettelyn kautta. Lisäksi konserniin tuli tilikauden aikana kaksi uutta tytäryhtiötä Hakopolun Liikekiinteistö Oy sekä Kiinteistö Oy Vantaan Hakucenter.

1.6.4 Vantaan kaupungin tytäryhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutuminen 2020

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2019 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2020–2023. Koronaviruspandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia konserniyhtiöissä ja se on heijastunut myös yhtiöille asetettujen tavoitteiden toteutumaasteeseen. Tavoitteita muille kuin kiinteistöyhtiöille asetettiin yhteensä 32. Näistä 19 toteutui täysin ja neljä osittain. Kolmesta ei ollut saatavilla toteumatietoa raportointiajan päättyessä. Kuusi tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Kiinteistöyhtiöiden tavoitteita asetettiin 31, joista toteutui täysin 16 ja 9 osittain ja viisi tavoitetta ei toteutunut lainkaan ja yhden tavoitteen osalta ei ollut tietoa sen toteutumisesta raportointiajan päätyttyä.

Tavoitteiden toteutuminen yhtiöittäin käy ilmi luvusta 1.6.5.

1.6.5 Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste

Vantaan Energia Oy (konserni)

Vantaan Energia on yksi Suomen suurimmista kaupunkienergiayhtiöistä, joka tuottaa sähköä ja kaukolämpöä sekä myy lämpöpalveluita. Vantaan kaupunki omistaa yhtiöstä 60 prosenttia ja Helsingin kaupunki 40 prosenttia.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vantaan Energia on yksi merkittävimmistä kaupunkienergiayhtiöistä, jolla on vahva panostus kiertotalouteen ja jätteen energiahyödyntämiseen. Yhtiö laajentaa jätevoimalaansa kaupallisen jätteen ja rejektin hyödyntämiseen, laajennus valmistuu vuonna 2022. Hiilestä luovutaan polttoaineena samana vuonna. Jo tätä ennen selvitetään mahdollisuuksia turpeesta luopumiseen.

Tuulivoimaan panostetaan edelleen tulevina vuosina. Samoin aurinkosähkön mahdollisuuksia tutkitaan. Lämmön hinnoittelu asiakkaille pidetään kilpailukykyisenä. Geotermisen energian tuotannon mahdollisuuksia tutkitaan.

Yhtiö luo kehittämistoimillaan jatkuvasti edellytyksiä fossiilittomalle tuotannolle. Vantaan Energia on käynnistänyt selvitykset lämmön kausivarastoinnin, rumpu-uunin ja kyllästetyn puun hyödyntämisestä. Pidemmällä aikavälillä selvitetään myös synteettisen biokaasun valmistusta.

Vuonna 2020 yhtiö siirsi erillisiin osakkuusyhtiöihin sähkön vähittäismyyntiin ja asiakaspalveluun liittyvän liiketoimintansa, mikä selittää liikevaihdon pienemisen.

Infranoden ja Kevan kanssa muodostetun uuden yhtiön Vantaan Energia Keski-Uusimaan nimiin hankittiin Fortumin Tuusulan ja Järvenpään kaukolämpöliiketoiminnot. Vantaan Energia huolehtii yhtiön operatiivisen liiketoiminnan järjestämisestä ja toimii yhtiön osaomistajana.

Tuloskehitys ja investoinnit

Yhtiö pitää huolta tuloksentekokyvystään. Vuonna 2021 tavoitellaan 40 milj. euron ylittävää liikevoittoa ja lähivuosina siitä tasaisesti kasvavaa liiketulosta. Investointitaso on lähivuosina mittava suurehkojen kehityshankkeiden, kuten jätevoimalan laajennuksen vuoksi. Taso ylittänee 100 milj. euroa vuodessa lähimpien vuosien ajan.

Avainluvut, 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	217 488	295 099
Liikevoitto	64 059	58 946
Tilikauden tulos	55 308	44 637
Taseen loppusumma	745 768	692 080
Henkilöstön lkm	301	338
Bruttoinvestoinnit	133 200	42 329
Kassavarat	28 599	33 189
Quick ratio	0,9	1,4
Omavaraisuusaste	42,6	41,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	329 241	322 891
Leasingvastuut	129 322	138 322

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Konserniin kohdistuu jatkuvasti riskejä, joista tärkeimmät olemme määrittäneet avainriskeiksi ja tehneet niille hallintasuunnitelmat.

Keskeisiä riskejä on sähkön hintariski. Riskinä on sähkön matala hintataso ja mahdollinen hintatason pitkäaikainen pysyminen alhaisella tasolla.

Toinen keskeinen riski on politiikkatoimiin ja regulaatioon liittyvä riski. Riski voi toteutua mm. haitalliseen liiketoimintaregulaatioon, energian tukijärjestelmien muutoksiin tai vaikka ympäristölupiin liittyen. Riskiä hallitaan osallistumalla aktiivisesti energia-alan edunvalvontatyöhön ja vaikuttamiseen sekä erilaisin ennustein ja skenaarioin.

Toimialalla voi toteutua myös riski suuresta häiriöstä energian tuotannossa tai sähkön/ kaukolämmön toimituksessa. Syitä voi olla esim. luonnontapahtumissa, konerikossa, suuronnettomuudessa tai inhimillisessä virheessä. Riskien hallintaan keinoina ovat mm. tehokkaat kunnossapito-ohjelmat ja varautumissuunnittelu, sekä erilaisten kriisitilanteiden harjoittelu.

Merkittävänä riskikohteena voi pitää myös tietojärjestelmien toimimattomuuteen tai tietoturvaan liittyviä uhkia. Näihin varaudutaan systemaattisilla tietoturvan kehittämistoimilla ja henkilöstön aktiivisella koulutuksella.

Koronaviruspandemian vuoksi yhtiössä otettiin maaliskuun puolivälissä käyttöön poikkeustilanteiden johtamismalli. Toimitusjohtaja apunaan laajennettu johtoryhmä vastaa tilanteen johtamisesta ja siihen liittyvästä seurannasta. Vantaan Energia on kriisin etenemisen mukaisesti ottanut käyttöön tarvittavia rajoituksia ja ohjeistuksia toiminnassaan ja toteuttanut omia varautumis- ja valmiussuunnitelmiaan soveltuvin osin. Yhtiö palasi alkusyksystä normaalitilanteen johtamismalliin. Vantaan Energia seuraa tarkasti viranomaisohjeistusta ja soveltaa sitä omaan toimintaansa. Yhtiö pyrkii varmistamaan sujuvan toiminnan kaikissa olosuhteissa.

Tulevaisuuden näkymät ovat lupaavat jätteen energiahyödyntämisen ja fossiilisista tuotantopolttoaineista luopumisen näkökulmasta. Yhtiö jatkaa vastuullisesti omien päästöjensä vähentämistä.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Konsernin liikevoitto	M eur	49,8 (vertailukelpoinen liikevoitto)	50,1	60,6	Toteutuu täysin
Konsernin ROIC	%	8,7	7,5	8,65	Toteutuu täysin
Vantaan Energian tuotannon hiilidioksidin ominaispäästöt (paikallinen ja osuustuotanto)	g/ kWh	130	130	111	Toteutuu täysin
Henkilöstötyytyväisyys	1–5	3,5	3,6	3,63	Toteutuu täysin
Työturvallisuus	Tapaturmataajuus	4,7	9	7,0	Toteutuu täysin

VAV Yhtymä Oy (konserni)

VAV Yhtymä Oy on Vantaan kaupungin 100-prosenttisesti omistama yhtiö. VAV-konserni koostuu emoyhtiö VAV Yhtymä Oy:stä sekä kahdesta tytäryhtiöstä: VAV Asunnot Oy ja VAV Palvelukodit Oy. VAV Asunnot Oy rakennuttaa ja hallinnoi valtion tukemia ara-asuntoja, jotka muodostavat enemmistön konsernin asuntokannasta. VAV Yhtymä Oy rakennuttaa ja hallinnoi muita kohtuuhintaisia asuntoja ja VAV Palvelukodit Oy palveluasuntoja.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Toiminta on toteutunut suunnitellusti paitsi uustuotannon investointien osalta. Uustuotannon hankkeet ovat viivästyneet mm. suunnitteluun ja pysäköintiratkaisuihin liittyvien haasteiden takia. Ensi vuonna valmistunee vain 240 asuntoa. Perintötie 9:ään valmistuu maaliskuussa 100 asuntoa ja Veturikuja 8:aan 140 asuntoa vuoden 2021 loppuun mennessä. Suunnittelussa on 548 asuntoa. Kuluneena vuonna ei valmistunut uusia asuntoja.

Korona-aika viivästytti asuntojen sisäpuolisia PTS-korjauksia. Niistä on vuoden loppuun mennessä toteutunut noin 82 %. PTS-korjauksia siirtyi seuraavalle tilikaudelle 2,9 milj. euroa. Henkilöstön etätöihin siirtyminen on sujunut hyvin ja työt saatu etäyhteyksin tehdyksi. Esimerkiksi vuokrasuhteen saatavat ovat pysyneet kohtuullisina ja jopa laskivat 16 % edellisvuodesta. Myös henkilöstön sairauspoissaolot ovat vähentyneet etätöissä.

VAV myi kolme kiinteistöä tammikuussa 2020. Näissä oli asuntoja yhteensä 61 kpl. Luhtimäki 1 -kiinteistön purku toteutui syksyllä ja 65 asuntoa purettiin.

VAV ja kaupunki ovat yhdessä nostaneet kanteen yritysjärjestelyissä virheellistä veroneuvontaa antanutta asiantuntijaorganisaatiota vastaan.

Tuloskehitys ja investoinnit

Toimintasuunnitelman tulos saavutettiin, mutta investoinnit jäivät suunniteltua pienemmiksi. Suunnittelussa olevista kiinteistöistä vain Perintötie 9 saatiin loppuvuodesta rakenteille. Kaikkiaan 403 asunnon rakentamisen aloitus on viivästynyt.

Korkea vuokrausaste 99,0 % takaa tasaisen vuokratuottokertymän, jolla katetaan yhtiön kiinteistöjen ylläpidon, korjausten ja vieraan pääoman kulut.

Avainluvut (K), 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	95 623	96 540
Liikevoitto	20 473	19 176
Tilikauden tulos	12 440	11 129
Taseen loppusumma	689 229	705 533
Henkilöstön lkm	52	55
Bruttoinvestoinnit	25 077	12 422
Kassavarat	30 954	56 475
Quick ratio	1,44	1,67
Omavaraisuusaste	30,24	27,25
Pitkäaikainen vieras pääoma	461 338	486 278
Leasingvastuut	31 137	15 452

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Vuokra-asuntojen suuri kysyntä on jatkunut ja vain 1,3 % hakijoista saa VAV:n asunnon. Uustuotannon tavoitteen saavuttamiseen vaikuttaa tonttitarjonnan riittävyys. Asukkaiden vuokranmaksukyvyn heikentyminen työpaikkojen menetysten ja lomautusten takia aiheuttaa VAV:lle myös riskejä.

Alhainen korkotaso on mahdollistanut velkakirjaehtojen mukaisten lyhennysten ylitykset. Velan parempi hallinta antaa mahdollisuuden vuokratason vakauteen ja mahdollisuuteen säilyttää asunnot hyvässä kunnossa.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tulostavoite VAV Yhtymä Oy VAV Asunnot Oy VAV Palvelukodit Oy	Tulos %:a liikevaih-dosta Tulos € (min.) Tulos €(min.)	4,6 134 499,18 15,42	2 0 0	-0,3 0 0	Toteutuu osittain
Asuntotuotanto (kpl)	kpl	357	0	0	Toteutuu täysin
Korjaustoiminta	milj. €	27,9	27,6	25,6	Toteutuu osittain
Energiankulutus	kWh/m3	44,3	42,0	43,1	Ei toteudu lainkaan
Terveysperusteiset poissa-olot	%:a henkilöstöstä/ vuosi max.	2,8	3,5	1,5	Toteutuu täysin

VTK Kiinteistöt Oy (konserni)

VTK Kiinteistöt Oy vuokraa kaupungille ja muille Vantaalla toimiville toimijoille kiinteistöjä, rakennuksia ja huoneistoja sekä toimii rakennuttajana ja kiinteistökehittäjänä vantaalaisissa kohteissa. Yhtiö toimii emoyhtiönä konsernissa.

Toiminta ja merkittävät tapahtumat

COVID 19 -pandemiasta aiheutunut taantuma vaikuttaa VTK Kiinteistöt Oy:n vuokratuottoihin. Myönnetyt vuokrahyvitykset n. 2,7 milj. euroa vähentävät VTK:n tulosta ja kassavirtaa. Yhtiö on kuitenkin laatinut suunnitelmat heikentyvän rahoitustilanteen hallitsemiseksi mm. priorisoimalla vuosi- ja peruskorjauksia.

Kielotie 13:n rakennus on purettu elokuussa 2020. Uuden hybridirakennuksen rakennuttaminen tälle paikalle alkaa 2021 ja se valmistuu vuonna 2025. Hankkeen kustannusarvio on n. 60 milj. euroa. Hankkeen urakoitsija valitaan maaliskuussa 2021. Kilpailualue koostuu VTK Kiinteistöt Oy:n omistamasta kiinteistöstä sekä lisäksi osasta Vantaan kaupungin omistamista kiinteistöistä ja katualueista.

Tuloskehitys ja investoinnit

Konsernin tulos toteutui vuonna 2020 n. 0,9 milj. euroa edellisvuotta pienempänä (Budjetti 2020: +2,6 milj. euroa, toteuma 2020: +1,2 milj. euroa, 2019: +2,0 eur). Konsernin tuottojen lasku edellisvuoteen nähden oli n. 2,6 milj. euroa. Konsernin kustannukset laskivat 1,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Merkittävin kustannusten lasku kohdistui korjauskustannuksiin n. 0,7 milj. euroa. Leuto talvi alensi ulkoilualueiden hoitokustannuksia ja tilojen vajaakäyttö (koulujen etäopiskelu ja liikekiinteistöjen vuokralaisten etätyöt) alensivat energiakustannuksia yhteensä n. 0,3 milj. euroa, lisäksi konsernin poistot olivat n. 0,4 milj. euroa alemmat edellisvuoteen nähden.

VTK Kiinteistöt Oy:n lainakanta oli vuoden lopussa 94,8 milj. euroa (2019: 111,8 milj. euroa). VTK-konsernin tytäryhtiöillä ei ole lainoja. VTK:n syyskuussa 2020 erääntynyt Nordean n. 8 milj. euron lainan maksu rahoitettiin kassavaroin.

Avainluvut (K), 1 000 €	TP 2020/ ennuste	TP 2019
Liikevaihto	26 458	28 879
Liikevoitto	2 456	3 504
Tilikauden tulos	1 170	2 039
Taseen loppusumma	156 793	172 707
Henkilöstön lkm	6	8
Bruttoinvestoinnit	3 262	7 747
Kassavarat	6 655	13 883
Quick ratio	0,4	0,7
Omavaraisuusaste (emoyhtiö) *)	29,3	25,6
Pitkäaikainen vieras pääoma	94 789	111 789
Leasingvastuut	35 288	37 173
*) sis. Leasingvastuut		

Konsernin investoinnit vuonna 2020 olivat yhteensä 3,3 milj. euroa, joista merkittävimmät perusinvestoinnit ovat VTK Kiinteistöt Oy:n Tikkurilan ja Myyrmäen urheilupuistoihin tehdyt peruskorjaukset sekä Lumon ja Hosantie 2:n peruskorjaukset, yhteensä n. 2,1 milj. euroa. Kielotie 13 hybridirakennuksen investointihankkeelle kirjattiin vuonna 2020 n. 0,4 milj. euroa (keskeneräisissä, kumulatiivinen kertymä n. 0,6 milj. euroa). Kivistön Putkijäte Oy:n investoinnit olivat 0,8 milj. euroa vuonna 2020.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Riskienhallintasuunnitelma on käsitelty VTK:n hallituksessa 18.11.2020. Yhtiön vanha kiinteistökanta on jo saavuttanut yli 20 vuoden iän, jonka vuoksi tulevina vuosina on varauduttava merkittäviin korjausinvestointeihin, jotta erityisesti tavanomaisten toimitilakohteiden arvot kyetään säilyttämään. Lisäksi valtaosa yhtiön uudesta rakennuskannasta on valmistunut 2000-luvulla ja tulee peruskorjausikään n. 10 vuoden kuluessa. Mikäli peruskorjausten kanssa rinnan tehdään uusia isoja investointeja, yhtiön taloutta rasittavat samanaikaisesti sekä peruskorjausten että uustuotannon kustannukset.

Lainojen korkotaso muodostaa rahoitusriskin, sillä lähivuodet voivat muodostua rahoituksellisesti haasteelliseksi, mikäli korkotasossa tapahtuu huomattavaa nousua. Tällöin maksuvalmiuden varmistamiseksi ryhdyttäisiin toimiin lainojen järjestelemiseksi. Rakennuksen ikääntymisestä johtuvia ennakoimattomia korjaustarpeita hallitaan ennakoivilla PTS-suunnitelman mukaisilla kiinteistöjen vuosi- ja peruskorjauksilla, huollolla ja ylläpidolla sekä kiinteistön täysarvovakuutuksilla. Kiinteistöjen, lähinnä koulujen, sisäilmaongelmien korjaukset tehdään laaditun suunnitelman mukaisesti.

Kaupunki on taloussuunnitelmassaan 2021–2024 suunnitellut VTK Kiinteistöt Oy:lle Kielotie 13:n hybridirakennuksen rakentamisen lisäksi kolmen päiväkodin purkamisen ja kahden korvaavan päiväkodin rakennuttamisen sekä Vehkalan ammattikoulukampuksen rakennuttamisen. Näiden hankkeiden toteuttamisen aikatauluun saattaa tulla muutoksia pandemian aiheuttaman taloustilanteen äkillisen heikentymisen vuoksi. Yhtiö noudattaa kiinteistöjen kehittämisessä kaupunginhallituksen hyväksymiä omistajapoliittisia linjauksia.

Kiinteistö Oy Myyrinselkä on hakenut yhteistyössä Vantaan kaupungin kanssa asemakaavan muutosta siten, että Patotie 2:n tontti ja viereinen Patoaukio muutetaan pääosin asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Järjestettävän tontinluovutuskilpailun tavoitteena on luoda korkeatasoinen asuinkorttelikokonaisuus, jossa toiminnalliset, arkkitehtoniset, tekniset ja taloudelliset vaatimukset on ratkaistu tasapainoisesti ja jossa yhdistyy asuminen ja virikkeellinen urbaani katuympäristö. Kaavamuutos valmistunee syksyllä 2021. Tämänhetkisen tiedon mukaan viereisen Sportti-korttelin kilpailutus aloitetaan keväällä 2021. Tämän vuoksi Patotie 2:n kilpailutus siirtyy syksyyn 2021.

Kivistön Putkijäte Oy:n koonta-aseman laajennuksen toteutus on siirtynyt vuodelle 2022, kustannusarvio on n. 6 milj. euroa. Hanke toteutetaan omarahoituksella.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tulos	milj. euroa	3,9	3	1,2	Ei toteudu lainkaan
Omavaraisuusaste	%	25,6	20	29,3	Toteutuu täysin
Ulkoisten vuokrauskohteiden vuokrausaste	%	95	95	95	Toteutuu täysin
Energiankulutus, vähentäminen ed. vuoteen nähden -0,05 %	Mwh	27 197	-0,05 % = 13,60 -> 27 183	27 014 -> vähennys 0,67 %	Toteutuu täysin

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Vantti on Vantaan kaupungin kokonaan omistama in house -yhtiö, joka tuottaa ateria-, puhtaus-, kiinteistö- sekä aula- ja turvapalveluja Vantaan kaupungille**.**

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Vantin hallitus vahvisti Ihmisen kokoinen -strategian painopisteineen marraskuussa. Samalla se hyväksyi Vantin tulevaisuuden suuntaa osoittavan päämäärän – Me yhdessä teemme Vantista kaupungin reiluimman työpaikan ja luotettavimman yhteistyökumppanin. Vantin perustehtäväksi vahvistettiin: Vantti on olemassa, jotta vantaalainen arki voi toimia parhaalla mahdollisella tavalla. Strategia on laadittu vuosille 2021–2025.

Vantti on toiminut yritysyhteistyökumppanina Vantaan kaupungin Urbaania kasvua Vantaalla -hankkeessa. Hankkeessa on pyritty lisäämään heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymismahdollisuuksia ja luotu menettelyjä osaamisen kehittämiselle. Vantti työllisti kaikkiaan 35 henkilöä hankkeen kohderyhmässä olevista työnhakijoista ja 49 työntekijää on oppisopimuksen kautta suorittanut alansa perus- tai ammattitutkinnon, tai osatutkinnon, jolla he ovat voineet täydentää ammatillista osaamistaan.

Vuoden 2020 aikana Vantti selvitti ympäristöohjelmansa mukaisten, kehitettävien painopistealueidensa lähtötasot ja määritteli niihin tavoitteensa vuodelle 2021–2025. Ympäristöohjelman painopistealueiksi valittiin jätemäärän vähentäminen ja lajittelu, vastuulliset hankinnat sekä logistiikka ja liikkuminen.

Maan hallitus on joulukuussa 2020 esittänyt eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista. Hallitus esittää, että sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyisi hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Vantti ei tule olemaan hyvinvointialueen sidosyksikkö eikä sidosyksikkösääntely siten voi tulla sovellettavaksi Vantin ja hyvinvointialueiden välisissä toimissa. Tulevaisuudessa Vantti ei voi tarjota palvelujaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen asiakkaille.

Vantaan kaupunki on 2019 teettänyt keittöverkkoselvityksen, jossa arvioidaan erilaisia toimintamalleja kaupungin ateriapalvelujen tuottamiseen. Erilaisten toimintamallien pilotointivaiheen jälkeen Vantaan kaupunki valitsee tarkoitukseensa sopivimman/sopivimmat ateriapalvelujen tuotantomallit. Pilotointi käynnistyi 2020 elokuussa ja kestää vuoden ajan. Vantaan kaupungin tekemät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi Vantin liiketoiminnan laajuuteen/ jatkuvuuteen.

Kesäkuun 2020 aikana esiin nousi keittöverkon ateriakapasiteetin nopea muutos johtuen kouluremonttien yhteydessä tehtävien, tuotanto- ja palvelukeittiöiden muutoksista. Remontoitavien keittiöiden uudet tila- ja laiteratkaisut tulevat muuttamaan osittain Vantin ateriapalvelujen tuotantoratkaisuja jo vuoden 2021 aikana.

Sosiaali- ja terveyspalvelut tulevat ottamaan omalle vastuulleen erityisasumisen hoiva-avustajien tehtävät vuoden 2021 alusta. Vantti on tehnyt näitä tehtäviä aiemmin. Liikevaihtovaikutus vuositasolla on noin miljoona euroa, kyseessä n. 30 henkilön työpanos. Muuttuvan tilanteen takia Vantissa käytiin YT-neuvottelut. Muutoksen yhteydessä osa henkilöstöstä siirtyi Vantaan kaupungin palvelukseen ja osa sijoittui Vantissa uusiin tehtäviin. Kaikki 30 henkilöä työllistyivät.

Yhtiö jätti palveluiden hinnoitteluesitykset vuodelle 2021 Vantaan kaupungin toimialoille maaliskuun lopulla. Hinnoitteluesitykset vuodelle 2021 hyväksyttiin syksyn 2020 aikana.

Vuoden 2020 maaliskuusta alkaen koronavirusepidemia vaikutti merkittävästi yhtiön taloudelliseen tilanteeseen. Maalis-toukokuun välillä liikevaihto laski merkittävästi ja syntyneessä tilanteessa Vantti joutui sopeuttamaan toimintaansa lomauttamalla henkilöstöään 1-2 viikon ajaksi touko-kesäkuussa.

Tuloskehitys ja investoinnit

Yhtiön tilikauden tulos oli 526 tuhatta euroa, toteutuen noin 95 tuhatta euroa parempana kuin oli budjetoitu. Yhtiön liikevaihto oli 49,1 milj. euroa, mikä oli n. 1,7milj. euroa alle budjetoidun.

Liikevaihtoon vaikutti merkittävästi asiakkaan palvelumaksujen keskeytys kevään ja syksyn aikana. Sopimusliikevaihdon laskua osaltaan kompensoi asiakkaan lisätilaukset, esim. lisäsiivoukset ja koronaan liittyvien eväskassien toimitus.

Yhtiön merkittävimmistä kulueristä henkilöstökulut olivat 30,6 milj. euroa jääden n. 900 000 euroa alle budjetin, materiaalit ja palvelut olivat 16,6 milj. euroa ja ne jäivät n. 785 000 euroa alle budjetin. Myös liiketoiminnan muut kulut toteutuivat n. 70 000 euroa alle ja poistot n. 53 000 euroa alle budjetoidun. Yhteensä kulut olivat noin 1,7 milj. euroa alle budjetin. Muutos budjetoituun syntyi pääasiassa Ateriapalvelujen elintarvikeostojen vähentymisestä epidemian vaikutuksesta sekä kesän alussa tehtyjen lomautusten vaikutuksella.

Avainluvut, 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	49 114	49 123
Liikevoitto	767	1 163
Tilikauden tulos	526	946
Taseen loppusumma	11 453	10 983
Henkilöstön lkm	1009	973
Bruttoinvestoinnit	640	375
Kassavarat	4 266	4 569
Quick ratio	1,18	1,15
Omavaraisuusaste	22,7	18,9
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0
Leasingvastuut	695	644

Investoinnit

Vantin merkittävimmät investoinnit liittyvät yhtiön tietojärjestelmiin. Nämä investoinnit kirjataan Vantaan kaupungin taseeseen ja yhtiö maksaa kaupungin tekemiä poistoja vastaavan summan Tietohallinnon kuukausilaskutuksen yhteydessä. Yhtiö on varautunut keskipitkän aikavälin investointisuunnitelmassaan vuoteen 2023 mennessä seuraaviin ICT-investointeihin:

- Puhtauspalveluiden toiminnanohjausjärjestelmä (150 000–300 000 euroa)
- Ateriapalveluiden Aromijärjestelmän uusi versio (120 000 euroa)
- Kiinteistöpalveluiden laskutusjärjestelmän käyttöönotto (100 000 euroa).

Kukin hanke on erilaisessa valmisteluvaiheessa. Toteutusajankohta tarkentuu yhtiön operatiivisen suunnittelun yhteydessä ja kustannusarvioita tarkennetaan lopullisen hanketta koskevan päätöksenteon yhteydessä. Yksittäisistä investoinneista tehdään käynnistysvaiheessa vielä Vantaan tietojärjestelmäinvestointien valmisteluprosessin mukaiset tarkentavat hanke- ja hyötyarviot. Varsinaisten ohjelmaan liittyvien investointien lisäksi digistrategialla on vaikutuksia yhtiön päätelaitteista aiheutuviin kustannuksiin. Nämä kustannukset yhtiö huomioi vuosibudjetointinsa yhteydessä. Yhtiön hallitus vahvistaa investointisuunnitelman kullekin vuodelle vuosibudjetoinnin yhteydessä. Vuodelle 2020 suunnitellut taseeseen kirjattavat investoinnit ovat yhteismäärältään 645 000 euroa. Yhteensä investointeja tehtiin n. 640 000 eurolla vuoden 2020 aikana.

Vuodelle 2021 esitetty investointisumma 680 000 € jakaantuu liiketoiminta-alueille seuraavasti:

- Ateriapalvelut 225 000 €
- Puhtauspalvelut 225 000 €
- Kiinteistöpalvelut 175 000 €
- Sisäiset palvelut 55 000 €

Yhtiön kassan määrä 31.12.2020 oli noin 4,3 m€ (31.12.2019 4,6 m€).

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Riskienhallintasuunnitelmaan kirjattuja riskejä on arvioitu ensin johtoryhmän kesken ja sen jälkeen yhdessä yhtiön hallituksen sisällä toimivan Tarkastusvaliokunnan kanssa. Yhtiön hallitus vahvisti konsernin ohjeistuksen mukaisen yhtiön riskienhallintaohjelman viimeksi 25.11.2020. Yhtiö arvioi toimintaansa liittyviä riskejä säännöllisessä prosessissa puolivuosittain.

Keskeisimmiksi riskeiksi Vantin liiketoiminnalle tunnistettiin 11/2020:

- Koronavirusepidemian aiheuttama epävarmuus ja nopeat muutokset asiakkaan toiminnassa. Kevään 2020 aikana kaupunki sulki merkittävän osan tiloistaan ja katkaisi näihin tiloihin liittyvät palvelumaksut Vantille. Asiakkaan tiloja on suljettu ja käyttöastetta muutettu myös syksyn aikana.
- Koronaviruksen odotetaan vaikeuttavan yhtiön tilannetta myös vuoden 2021 aikana, jos asiakkaan palveluntarve muuttuu kuten vuonna 2020
- Vantaan kaupunki teetti 2019 keittiöverkkoselvityksen, jossa arvioidaan erilaisia toimintamalleja kaupungin ateriapalvelujen tuottamiseen. Toimintamallien pilotointivaiheen jälkeen Vantaan kaupunki valitsee tarkoitukseensa sopivimman/sopivimmat ateriapalvelujen tuotantomallit. Lukuvuoden mittainen pilotointi käynnistyi 2020 elokuussa ja päättyy vuoden 2021 toukokuussa. Vantaan kaupungin tekemät tilaratkaisut tulevat vaikuttamaan merkittävästi Vantin tuotantoratkaisuihin.

Tavoite	**Mittari**	**Toteuma 2019**	**Tavoitetaso 2020**	**Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020**	**Tila**
Toiminnan tehostuminen vähintään	%	4,10	1,75	-0,20	Ei toteudu lainkaan ⦸
Asiakastyytyväisyys	Numeerinen 1–5	3,2	3,95	3.2	Ei toteudu lainkaan ⦸
Toiminnan laatu (toimipistekohtaiset laatukierrokset)	Numeerinen 1–5	4,77	4,80	4,70	Ei toteudu lainkaan ⦸
Henkilöstötyytyväisyys	Numeerinen 1–5	3,4	3,75	4,00	Toteutuu täysin ■
Sairauspoissaolot %	%	6,00	6,70	5,90	Toteutuu täysin ■

Mercuria kauppaoppilaitos Oy

Mercuria kauppaoppilaitos Oy on Vantaan kaupungin ja Helsingin Kauppiaitten Yhdistys ry:n omistama yhtiö, joka ylläpitää liiketalouden alan koulutusta tarjoavaa Mercuriaa.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Koronapandemia siirsi opetuksen kokonaan etäyhteydellä tapahtuvaksi maaliskuussa 2020. Lähiopetukseen palattiin elokuussa neljäksi kuukaudeksi, kunnes uudet rajoitustoimet siirsivät toisen asteen opetuksen takaisin etäopetukseen 1.12.2020. Myös pääosa henkilöstöstä palasi etätöihin joulukuun alussa. Eniten koronapandemia on vaikuttanut Mercurian kansainväliseen toimintaan. Alkuvuodesta muutamat opiskelijat ehtivät suorittaa työssäoppimisjaksonsa ulkomailla, mutta 12.3.2020 jälkeen kaikki ulkomailla tapahtuva työssäoppiminen ja opintomatkat ovat olleet keskeytyksessä. Etäopetusta on pystytty kuitenkin toteuttamaan erinomaisesti verkko-oppimisympäristössä, eKampuksella. Käytännössä kaikki lukujärjestyksen mukaiset oppitunnit on voitu toteuttaa etänä.

Yhtiön uudistetun strategian mukaisia osahankkeita toteutettiin vuoden 2020 aikana. Erityisenä painopisteenä oli työelämäyhteyksien vahvistaminen ja henkilöstön osaamisen kehittäminen. Henkilöstön osaamiskartoitukset toteutettiin kevään aikana. Osaamiskartoitusten perusteella Mercurialle on määritelty yhteisiä osaamisen kehittämiskohteita vuodelle 2021. Strategiassa määriteltyjä yhteisöllisyyden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä on jouduttu valitettavasti siirtämään koronatilanteen takia. Strategiatyön yhtenä osana on toteutettu yhtiön visuaalisen ilmeen uudistushanke. Myös aikuiskoulutusosasto on saanut uuden ilmeen ja käyttää jatkossa nimeä Mercuria Pro erottuakseen nuorten koulutuksesta.

Yhtiön virallisen toiminimen muutos käsiteltiin yhtiökokouksessa 21.4.2020. Uusi toiminimi Mercuria kauppaoppilaitos Oy rekisteröitiin 12.5.2020. Yhtiön johtamisjärjestelmää on selkeytetty vuoden 2020 aikana päivittämällä toimintaa ohjaava johtosääntö. Uusittu johtosääntö on ollut hallituksen käsiteltävänä tammikuussa 2021. Valtakunnallisessa ARVO-palautteessa yhtiö pärjäsi valtakunnallisesti erinomaisesti. Valmistuneet opiskelijat antoivat Mercurialle arvosanaksi 4,4 ja NPS-indeksi oli 62. Yhtiö sijoittui valtakunnallisesti sijalle 14, kun yhteensä koulutuksen järjestäjiä on n. 132.

Yhtiö on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä strategiarahoitusta 100 000 euroa opetuksen ja ohjauksen laadun ja tieto-osaamisen parantamiseen. Lisäksi yhtiö sai 380 000 euron lisärahoituksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä 75 000 euroa koronasta aiheutuvien poikkeamien korjaamiseen. Elokuussa aloittikin neljä uutta työntekijää yhtiön palveluksessa. Lisärahoitusten tuloutuminen on vaikuttanut myös tilikauden ylijäämään.

Yhtiön taloudellinen tilanne on huomattavasti talousarviota parempi. Tähän on pääosin syynä parempi valtionosuus, hankerahoitustoiminta ja saadut lisärahoitukset OKM:ltä. Koronaepidemiasta johtuvan etäkoulun aikana tehtiin myös säästöjä mm. opiskelijaruokailussa ja kiinteistön hoitokuluissa. Oppivelvollisuusiän laajentaminen 18 ikävuoteen tulee muuttamaan yhtiön taloudellista tilannetta. Laajennettu oppivelvollisuus tarkoittaa myös maksutonta toisen asteen koulutusta. Yhtiöllä on tavoitteena myös pienentää ryhmäkokoa, joka merkitsee lisäystä henkilöresursseihin.

Tuloskehitys ja investoinnit

Valtionosuurahoitus on arvioitua suurempi (ero noin 14 %), mikä nostaa liikevaihdon budjetoitua korkeammalle tasolle. Samaan aikaan henkilöstökulut ovat jääneet budjetoitua alhaisemmalle tasolle henkilöstössä tapahtuneiden muutosten takia. Loppuvuoden henkilöstörekrytoinnit nostavat palkkakuluja jonkin verran, mutta kokonaistilanteeseen sillä ei ole merkittävää vaikutusta.

Avainluvut, 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	7 166	6 068
Liikevoitto	1 343	20
Tilikauden tulos	1 372	29
Taseen loppusumma	19 616	18 209
Henkilöstön lkm	52	55
Bruttoinvestoinnit	400	202
Kassavarat	9 036	7 590
Quick ratio	8	7
Omavaraisuusaste	94	94
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0
Leasingvastuut	48	68

Poikkeuksellinen vuosi on tuonut säästöjä myös muissa kustannuserissä, kuten opiskelijaruokailussa, kiinteistön hoidossa sekä matkakuluissa. Hanketoiminnassa korona-tilanne näkyy erityisesti Kv-hankkeissa, joita on jouduttu osittain perumaan tai siirtämään seuraavalle vuodelle. Korkeampi valtionosuusrahoitustaso sekä kustannussäästöt vaikuttavat vuoden 2020 tulokseen. Vuoden 2020 tilikauden tulos toteutui noin 1,4 milj. euroa ylijäämäisenä.

Kiinteistön korjausinvestoinnit perustuivat PTS-korjaussuunnitelmaan. Korjauksiin kuului kahden ilmanvaihtokonehuoneen saneeraukset sekä luokka- ja työhuonetilojen valaistuksen päivittäminen energiatehokkaampaan LED-valaistusratkaisuun. Valaistusmuutokset koskivat kiinteistön vanhinta, vuonna 1986 valmistunutta osaa. Korjausinvestoinnit aktivoitiin marraskuussa. Vuoden 2020 investoinnit olivat yhteensä noin 400 000 euroa, mikä noudattaa hyväksyttyä investointitalousarviota.

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Koronaepidemiasta johtuva työllisyystilanteen heikentyminen nähdään kaupan alalla huomattavana riskinä. Erityisesti erikoiskauppa on kärsinyt merkittävästi pandemiasta. Opiskelijat ovat oletettavasti työllistyneet aikaisempia vuosia heikommin. Vaikutukset näkyvät myös opiskelijoiden työelämäjaksoilla. Osa yrityksistä on ilmoittanut, että ei voi ottaa työssäoppijoita vallitsevassa tilanteessa. Myös liiketalouden koulutusalan vetovoimaisuuden lasku koetaan riskinä. Koronan vuoksi yhtiö ei pääse normaaliin tapaan Vantaan peruskouluihin esittelemään toimintaansa. Kouluissa pidetyt esittelyt ovat vaikuttaneet merkittävästi opiskelijoiden hakeutumiseen. Riskinä on myös mahdolliset sairastumistapaukset henkilöstön ja opiskelijoiden joukossa, jotka saattavat vaikeuttaa normaalia koulutoimintaa.

Laki oppivelvollisuuden laajentamisesta muuttaa Mercurian toimintaa. Oppivelvollisuuden laajentamisesta linjataan Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa. Ohjelman keskeisenä tavoitteena on, että koulutus ja osaamistaso nousevat kaikilla koulutusasteilla, oppimiserot kaventuvat ja koulutuksellinen tasa-arvo lisääntyy. Laajennettu oppivelvollisuus tulee voimaan 1.8.2021 ja samalla oppivelvollisuusikä nousee nykyisestä 16 vuodesta 18 vuoteen. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuuden laajentaminen tarkoittaa myös maksuttomuutta kaikille oppivelvollisuuden piiriin kuuluville. Uudistus merkitsee muutostarpeita Mercurian toiminnassa ja se kasvattaa väistämättä koulutustoiminnan kustannuksia. Yhtiö on aloittanut tilikauden aikana valmistautumisen oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuviin muutoksiin.

Toiminnan riskejä on määritelty tarkemmin yhtiön riskienhallintakortissa.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Nettotulos	Eur	N/A	100 000	1 375 072	Toteutuu täysin ■
Opiskelijavuodet	kpl	N/A	800	827	Toteutuu täysin ■
Opiskelijapalaute (amispalaute, päättökysely)	nps-indeksi	N/A	55	62	Toteutuu täysin ■
Työelämäpalaute (amispalaute)	nps-indeksi	N/A	50		Ei tietoa ☐
Henkilöstön tyytyväisyys	nps-indeksi	N/A	55	88	Toteutuu täysin ■

Vantaan Työterveys Oy

Vantaan Työterveys Oy on työterveyspalveluita tuottava kaupungin kokonaan omistama yhtiö, joka toimii keskeisillä paikoilla kolmessa toimipisteessä pääkaupunkiseudulla: Pasilassa Helsingissä, Tapiolassa Espoossa, ja Tikkurilassa Vantaalla.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

AITO Työterveyden asiakkaana on Vantaan kaupungin henkilöstön lisäksi pääkaupunkiseudun kuntien (Helsinki, Vantaa, Espoo, Kauniainen ja Kerava) yrittäjiä ja organisaatioita 4400. Yhtiö palvelee noin 34 000 henkilöasiakasta kolmesta toimipisteestä Tikkurilasta, Pasilasta ja Tapiolasta sekä etävastaanotoilla. Toiminnan pääpainopiste on lakisääteisessä ennaltaehkäisevässä työterveyshuollossa. Pasilan toimipisteessä toimii lisäksi merimiesterveyskeskus. Vantaan Työterveys Oy:n aputoiminimi on Aito Työterveys ja sitä käytetään yhtiön viestinnässä ja brändimateriaaleissa.

Vantaan Työterveys Oy:n ensimmäinen kokonainen toimintavuosi lähti käyntiin toimipisteverkoston uudistamisella. Yhtiö avasi tammikuussa uuden toimipisteen Tikkurilan Väritehtaankadulle ja toiminta käynnistyi onnistuneesti. Uudistukseen liittyen Myyrmäen ja Tikkurilan vanhat toimipisteet suljettiin. Uuden kuntayhteistyön myötä Keravan yritystyöterveyshuollon toteuttaminen siirtyi AITO Työterveyden vastuulle 1.7.2020.

Pandemia ja koronakriisi vaikutti yhtiön toimintaan keväästä lähtien. Yhtiö pystyi reagoimaan ketterästi kysynnän muutoksiin läpi toimintakauden. Keväällä palveluiden painopiste siirtyi etävastaanottoihin ja pandemian hoitoon, testaukseen ja ohjaukseen. Lisäksi yhtiö rakensi infektiovastaanoton Väritehtaankadulle.

Taloudellisesti vuosi on ollut yhtiölle haastava. Keväästä lähtien ennaltaehkäisevien käyntien voimakas vähentyminen pienensi liikevaihtoa. Tilikauden ennustetta korjattiin huhtikuussa. Sopeuttamistoimenpiteitä on tehty läpi toimintakauden. Koko henkilöstö on osoittanut hienoa uudistumis- ja venymiskykyä muutoksissa. Yhdessä sovittuina sopeuttamistoimenpiteinä esimerkiksi osa henkilöstöä siirtyi työskentelemään Vantaan kaupungin sairaalaan ja yhtiö välttyi lomauttamisilta. Syksyllä ennaltaehkäisevän toiminnan aktivoitumisen ja monien toimenpiteiden myötä tilikauden tulos kääntyi positiiviseksi jääden kuitenkin huomattavasti talousarviosta.

Toimintavuosi on pitänyt sisällään myös yhtiön prosessien tehostamista ja palvelukehitystä. Asiakkaaksi tulon prosessi on uudistettu ja uuden asiakkuuden startti onnistuu palvelulupauksen mukaisesti alle kahdessa viikossa. Palvelukehityksessä painopisteenä on ollut työfysioterapian palveluiden kehitys ja suoravastaanottojen käynnistäminen. Palveluvalikoimaan on lisätty työterveyspsykologien ennaltaehkäiseviä palveluita ja ensiapukursseja. Yhtiön teknologiakehitystä jatkettiin asiakkaiden palvelukanavien kehittämisellä varmistaen nykyaikaiset asioinnin kanavat asiakkaille sekä henkilöstölle.

Yhtiöllä on laadukas sisäinen ja ulkoinen auditointiprosessi, ja yhtiö sai 1.7.2020 arvostetun laatusertifikaatin 9001/2015 työterveyshuollon toiminnasta seuraavaksi kolmeksi vuoden. Yhtiön sisäistä toiminnanohjausta tulee edelleen kehittää sujuvammaksi auditoinnissa nousseiden teemojen mukaisesti, esimerkkinä perehdytysohjelman edelleen kehittäminen. Lisäksi yhtiöllä on ekosertifikaatti, ja yhtiön toiminnassa ekologinen vastuullisuus otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.

Tuloskehitys ja investoinnit

Vuoden 2020 tulos on n. 74 000 euroa positiivinen. Tilikauden tulos toteutui n. 246 000 euroa talousarviota pienempänä.

Yhtiön vuoden 2020 ennustetta korjattiin huhtikuussa, johtuen pandemian aiheuttamien muutoksien talousvaikutuksista ja epävarmuudesta. Erityisesti menopuolta pyrittiin hillitsemään ja yhtiön henkilöstömenot (3,3 milj. euroa) alittivatkin budjetin n. 251 000 eurolla.

Avainluvut, 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	7 454	3 310
Liikevoitto	94	107
Tilikauden tulos	74	85
Taseen loppusumma	2 475	2 346
Henkilöstön lkm	68	68
Bruttoinvestoinnit	394	32
Kassavarat	1 164	898
Quick ratio	1,7	1,9
Omavaraisuusaste	50,9	50,5
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0
Leasingvastuut	0	0

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Pandemian mukanaan tuomat taloudelliset ja toiminnalliset haasteet ja riskit. Henkilöstön työkykyisyyden varmistaminen on tärkeässä roolissa. Palveluiden muokkaaminen ketterästi vastaamaan asiakastarvetta. Riskinä on ennaltaehkäisevän työn vähentyminen ja toiminnan keskittyminen pandemian hoitoon. Tämä tuo riskin markkinoilla olevan liikevaihdon kasvamisesta yli 10 %. Pienyritysten taloudelliset haasteet näkyvät jonkin verran maksuvaikeuksien lisääntymisenä.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Voitollinen tulos vuosille 2020–2021 (1.1.2022 alkaen yhtiön rakenne tulee muuttumaan lakisääteisistä velvoitteista johtuen)	eur	85 t€	Positiivinen tulos	74 t€	Toteutuu osittain
Tehokkuuden parantaminen asiakkaaksi tulossa	sopimuksen syntyminen viikoissa		2 viikkoa	2 viikkoa	Toteutuu täysin
Asiakastyytyväisyys (Päättäjä)	skaala 1–5		3,8 (1–5)	3,7	Ei toteudu lainkaan
Sairauspoissaoloprosentti	%		4,10 %	2,71 %	Toteutuu täysin

Kaunialan Sairaala Oy

Kaunialan Sairaala Oy on kaupungin kokonaan omistama yhteiskunnallinen, voittoa tavoittelematon sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottaja. Kaunialan Sairaala, aiemmin Kaunialan sotavammasairaala, on toiminut aiemmin sotainvalidien hoito- ja kuntoutuslaitoksena vuodesta 1946 lähtien. Sotaveteraanien lisäksi palveluja tarjotaan erityisesti Vantaan ikääntyneelle väestölle. Kaunialassa työskentelee 250 työntekijää, ja ympärivuorokautisia asiakaspaikkoja on runsaat 200.

Toiminta ja merkittävimmät tapahtumat

Kaunialan Sairaala Oy kärsi merkittävästi keväällä 2021 koronavirusepidemiasta. Koronavirusepidemia levisi sairaalaan ja suuri osa sairaalan vakituisesta henkilöstöstä joutui karanteeniin huhtikuussa 2020. Merkittävää henkilökuntavajetta jouduttiin korvaamaan vuokrahenkilöstöllä. Myöskään koronaviruksen aiheuttamilta kuolemantapauksilta ei potilaiden joukossa vältytty. Koronavirusepidemian käynnistyttyä yhtiö suunnitteli exit-strategian, johon sisältyi potilaiden hoidon järjestely osastoittain siten, että viruksen leviäminen voitiin pysäyttää. Lisäksi uusien potilaiden otto keskeytettiin ja sitä jatkettiin vasta epidemiatilanteen helpotettua karanteenitoimenpiteiden kautta. Koska Kaunialan Sairaala Oy:n kuntoutus- ja kotipalvelutoiminta oli tauolla koronaepidemian huipun aikana, terapiahenkilöstöä siirtyi hoitotyöhön. Taloudellisia tappioita vähentääkseen yhtiö keskeytti kehittämisprojektit ja lomautti hallinto- ja terapiahenkilöstöään kuitenkin siten, etteivät lomautukset aiheuttaneet häiriöitä potilaiden hoitoon.

Loppuvuonna koronavirusepidemia käynnistyi uudelleen Kaunialan sairaalassa. Kattavien suojautumis- ja eristystoimenpiteiden sekä työvuorosuunnittelun avulla epidemia saatiin rajattua ja pysäytettyä yhdelle osastolle. Näin ollen laajoilta karanteenivaikutuksilta vältyttiin toisen epidemian aikana.

Tavoitteista toteumaa ei voida esittää Happy or not -seurantatyökalun osalta, sillä yhteiskäytössä olleiden palauteautomaattien käyttö jouduttiin keskeyttämään koronavirusepidemian vuoksi. Sairauspoissaolotilastot ajalta 07-12/2020 valmistuvat kevään 2021 aikana ja esitetään seuraavan raportoinnin yhteydessä. Ajalla 01-06/2020 sairauspoissaoloissa ei havaittu merkittävää muutosta koronaepidemiasta huolimatta.

Tuloskehitys ja investoinnit

Huolestuttavista ennusteista poiketen koronavuoden tulos saatiin odotettua huomattavasti paremmalle tasolle. Tärkeimpänä tekijänä tässä oli palveluhinnoittelun saaminen oikealle tasolle vuoden 2020 aikana. Lisäksi koronaepidemioiden aiheuttamia tappioita saatiin katettua a) henkilöstön lomautuksilla, b) kiinteistön lisävuokrakulujen arvioitua pienemmällä loppusummalla, sekä c) Vantaan kaupungin yhtiön taloudellisen tilanteen kohentamiseksi myöntämällä kertaluonteisella 200 000 euron vuokrahuojennuksella (ns. *de minimis* -tuki).

Yhtiöllä ei ollut merkittäviä investointeja v. 2020.

Avainluvut, 1 000 €	TP 2020	TP 2019
Liikevaihto	20 803	19 625
Liikevoitto	1 056	-93
Tilikauden tulos	845	-98
Taseen loppusumma	4 454	3 289
Henkilöstön lkm	313	295
Bruttoinvestoinnit	34	51
Kassavarat	2 118	982
Quick ratio	1,2	1
Omavaraisuusaste	21,4	3,3
Pitkäaikainen vieras pääoma	269	269
Leasingvastuut	380	474

Toiminnan riskit ja tulevaisuuden näkymät

Riskinä edelleen koronaepidemian kolmas aalto, joka voi aiheuttaa uuden taloudellisen notkahduksen. Rokotukset kuitenkin ovat alkaneet tammikuussa 2021.

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tulostavoite, non-profit yhtiö	eur	-98 t€	Budjetoitu 0,5	845 t€	Toteutuu täysin
Palvelutuotteiden painotusten muutos: Pitkäaikaishoito (PAH) vähenee Tehostettu palveluasuminen (TAP) lisääntyy Postakuuttikuntoutus (PAK) lisääntyy	Potilas/asukas-paikkaluku vuoden lopussa	PAH 101 TAP 27 PAK 82	PAH 65 TAP 45 PAK 100	PAH 85 TAP 40 PAK 90	Toteutuu osittain
Sairauspoissaolojen vähentyminen	Poissaolo % kokonaistyöajasta	N/A	6		Ei tietoa
Happy or not -indeksi	% vihreitä vastauksia	N/A	70	Yhtiö on luopunut kyselystä.	Ei tietoa

Kiinteistöyhtiöiden tavoitteiden toteutuminen

Koy Kehäsuora

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos	1 000 eur	120	0	39	Toteutuu osittain

Koy Tiedepuisto

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Peruskorjaus-investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella	kyllä	kyllä	kyllä	Ei.	Toteutuu osittain

Yhtiö jätti perimättä keväällä 2020 vuokraa kahdelta kuukaudelta omistajan tahdon mukaisesti, minkä seurauksena yhtiö joutui turvautumaan luottolimiittiin. Rakennuksen peruskorjausta päästiin nopeuttamaan Heurekan toiminnan keskeytymisen vuoksi, minkä seurauksena investoinnin kokonaiskustannukset kokonaisuutena alenivat hieman. Vuokralainen maksoi keväällä hyvitetyn vuokran ja kassatilanne parani. Ennusteen mukaan yhtiön ei tarvitse käyttää luottolimiittiä vuoden 2021 lopussa.

Ratakujan Pysäköinti Oy

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Yhtiö tavoittelee 0-tulosta vuonna 2021.	Tilikauden voitto (-tappio)	- 60 960 euroa	- 31 000 euroa	- 60 300 euroa	Ei toteudu lainkaan

Tikkuparkki Oy

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Yhtiö tavoittelee 0-tulosta vuonna 2021.	Tilikauden voitto (-tappio)	-113 286 euroa	- 42 000 euroa	- 61 496 euroa	Ei toteudu lainkaan

Ruukkukujan Autopaikat Oy

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos	1 000 eur	-18	0	-52	Ei toteudu lainkaan
Energian kulutus, säästö 2 %, edellisen vuoden toteumasta	kWh	37 120	-2 % = 742 -> 36 378	57 743	Ei toteudu lainkaan

Korson Pienteollisuustalo Oy

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Hoitovastike vakaana vuoteen 2025 asti	eur/m2/kk	3,5	3,5	3.5	Toteutuu täysin
SVOP-rahaston vuotuinen lisäys	eur	49 542	+51 696	+51 696	Toteutuu täysin

Koy Lehdokkitien Virastotalo

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos (ennen poistoja)	eur	-15 086	20 000	-7 986	Ei toteudu lainkaan
Lämpö	Mwh	623	620	614	Toteutuu täysin
Sähkö	kwh	392 440	370 000	342 320	Toteutuu täysin
Vesi	m3	1 370	1 200	991	Toteutuu täysin

Koy Tikkurilan Terveysasema

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos (ennen poistoja)	eur	-22 304	70 000	73 000	Toteutuu täysin
Lämpö	Mwh	1 491	1 450	1 347	Toteutuu täysin
Vesi	m3	5 998	6 600	6 790	Toteutuu täysin

Koy Korson toimistokeskus

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Toimintatuotot	1 000 €	287	310	278	Toteutuu osittain
Toimintakulut	1 000 €	207	300	198	Toteutuu täysin
Toimintakate	1 000 €	80	10	80	Toteutuu osittain
Tilikauden tulos	1 000 €	-2	0	-0,16	Toteutuu osittain
Tilojen käyttöaste	%	100	100	100	Toteutuu täysin

Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
vastike	€/m2/kk	5,49	5,50	5,56	Ei toteudu lainkaan
Lämpö norm. kwh/m3/v	Kulutus kwh/m3/v	N/A	50	44,36	Toteutuu täysin
vesi m3/v	Kulutus m3/v	N/A	700	601	Toteutuu täysin
sähkö kwh/m3/v	Kulutus kwh/m3/v	N/A	5,0	3,96	Toteutuu täysin
1 isompi korjaus/v	lkm	0	1	1	Toteutuu täysin

As Oy Katriinanrinne

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos	€	-30	228	-8	Toteutuu osittain
Liikevaihto	€	220	406	229	Toteutuu osittain
Energian kulutus vuodessa	MWh	435,2	430	421	Toteutuu osittain

As Oy Vantaan Sepänpuisto

Yhtiön tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma 2019	Tavoitetaso 2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tila
Tilikauden tulos	€	-1	29	0	Toteutuu osittain
Liikevaihto	€	233	193	193	Toteutuu täysin
Energian kulutus vuodessa	MWh	347,26	340		Ei tietoa

1.6.6 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin tuottavuus- ja kasvuohjelma käsittää myös konserniyhteisöjen toiminnan. Ohjelman toimenpiteiden valmistelu käynnistyi tilikaudella kaupungin ja konserniyhteisöjen yhteistyönä ja varsinaisista toimenpiteistä päätetään ohjelman edetessä vuosina 2021–2023.

Vantaan kaupunkikonsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia tullaan edelleenkin jatkamaan. Tavoitteena on edelleen samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain, jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle tai jakamiselle.

Hyvinvointialueuudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan merkittävästi myös moniin konserniyhteisöihin. Yhteisökohtaiset vaikutukset kartoitetaan tarkemmin kevään 2021 aikana.

1.6.7 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohdon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaa, analysointia ja raportointia. Lisäksi konsernivalvonnalla tarkoitetaan konserniohjeen noudattamisen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seurantaa.

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Konsernijaosto antoi vuonna 2020 menettelyohjeita kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi kaupunginjohtaja ja henkilöstö- ja konsernijohtaja tai hänen määräämänsä päätti kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Menettelyohjeita annettiin mm. yhtiöjärjestysten ja toimintasääntöjen muuttamisesta, yhtiö- ja omistusjärjestelyistä, taloussuunnitelmien hyväksymisestä, tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä, osakassopimuksen noudattamisesta ja lainanottovaltuuksista, sekä yhtiövastikkeista, edustajavalinnoista, palkkioista ja konsernistrategian noudattamisesta.

Lisäksi konsernijaosto antoi tilikauden aikana konsernistrategian ja sittemmin voimaan tulleen konserniohjeen mukaisia omistajan ennakkosuostumuksia toimenpiteille, jotka koskivat yhtiöiden järjestelyitä ym. toimenpiteitä.

Kaupunginhallitus teki vuonna 2020 konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä koskien mm. lainojen takauksia tai myöntämisiä, sopimusten tekemistä, osakekauppoja, tai yhtiön purkautumista. Lisäksi kaupunginhallitus antoi lausuntoja kuntayhtymien taloussuunnitelmaluonnoksista.

Tytäryhteisöjen toiminnan ohjeistus ja taloudellisen aseman seuranta

Tytäryhteisöjen seuranta toteutettiin vuonna 2020 siten, että yhteisöt raportoivat toiminnastaan, taloudestaan ja tavoitteiden toteutumisen näkymistään vuosikolmansittain henkilöstön ja konsernipalveluiden palvelualueelle, sekä antoivat kaksi kertaa selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta. Palvelualue työsti osavuosiraportoinnin perusteella konserniraportin konsernijaostolle. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan osalta konserniyhtiöiden selonteot toimitettiin kaupungin riskienhallinnan asiantuntijalle edelleen analysoitavaksi.

Lisäksi kunkin tytäryhteisön kanssa käytiin omistajaohjauskeskustelu, jolla varmistettiin omistajanäkökulman välittyminen tytäryhteisön toimintaan osana konserniohjausta ja -valvontaa. Omistajaohjauskeskustelujen tavoitteena on myös saavuttaa luottamuksellinen ja keskusteleva yhteys kaupungin ja tytäryhteisön välillä. Merkittävimmät yhteisöt saapuivat kutsusta myös konsernijaoston kokouksiin selostamaan yhteisöjen toimintaa, taloutta ja tavoitteiden saavuttamisen tilannetta.

Tytäryhtiöille pidettiin tilikauden aikana kaksi webinaari-koulutusta, joissa käsiteltiin mm. organisaation sisäisen valvonnan perusteita sekä kaupunkikonsernin uudistuvaa ohjeistusta.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palveluita on pääosin keskitetty talouspalveluihin. Muista tukipalveluista mm. hankintayksikkö, rahoitus, tietohallinto, kehittämispalvelut ja talouspalvelut ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan konsernijaoston päätöksellä liittää.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

Hallintosäännön 3 luvun 1 § mukaan kaupunkistrategian ja johdon toimiala vastaa konserniohjauksesta ja valvonnasta. Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen ja riskienhallinnan palveluyksikköön. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia noudattaen Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymää (2.3.2015) ohjetta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa.

Hallintosäännön 9 luvun 4 §:n mukaan konsernijaosto päättää kaupungin omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta, vakuutusten kilpailuttamisesta ja hankinnasta sekä vakuutusten hoitosopimuksista. Kaupunginhallitus hyväksyi 22.1.2018 § 15 kaupunkikonsernin vakuutuspolitiikan, joka astui voimaan 1.2.2018. Vakuutuspolitiikan tavoitteena on ohjata vakuuttamista keskitetysti ja varmistaa, että vakuuttaminen toimii kassavirtaa ja tulosta tasoittavana keinona vahingon tapahduttua. Vantaan kaupunki käyttää vakuutusmeklaria vakuutusten kilpailuttamisessa, hankinnassa ja hoidossa. Vakuutusmeklari toimii vakuutusyhtiöstä riippumattomana asiakkaan valtuuttamana edustajana vakuutus- ja vahinkoasioissa ja asiakasta avustavana asiantuntijana. Vuoden 2018 aikana kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturva kilpailutettiin rahoituksen tulosalueen johdolla vuosille 2019 – 2022, jonka jälkeen hankintayksiköillä on oikeus jatkaa sopimusta toistaiseksi voimassa olevana. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit päätettiin yleisjaoston kokouksessa 13.3.2018 § 7. Vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2019. Kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut on kilpailutettu vuoden 2019 aikana. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Rewenda Oy alkaen 1.4.2020 (Konsernijaosto 10.2.2020 § 11).

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Erikseen nimetyt merkittävät ja keskeiset tytäryhteisöt raportoivat riskienhallinnastaan kaksi kertaa vuodessa, noudattaen samaa riskienhallinnan vuosikelloa kuin toimialat ja liikelaitokset. Muut tytäryhteisöt raportoivat riskienhallintaan liittyviä asioita osavuosikatsausten yhteydessä. Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

1.6.8 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
Toimintatuotot	1 032,6	1 082,4	1 066,0
Toimintakulut	- 2 042,6	- 2 051,9	- 1 942,1
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,7	9,3	- 4,3
Toimintakate	**- 1 009,4**	**- 960,3**	**- 880,5**
Verotulot	1 073,0	1 010,0	982,5
Valtionosuudet	299,3	189,5	178,5
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	10,1	10,3	10,3
Muut rahoitustuotot	2,6	3,1	4,6
Korkokulut	- 17,8	- 18,4	- 18,5
Muut rahoituskulut	1,4	- 0,8	- 4,7
Vuosikate	**359,3**	**233,5**	**272,1**
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 215,1	- 214,0	- 205,2
Omistuksen eliminointierot	- 4,0	- 2,4	- 2,3
Arvonalentumiset	- 4,2	0,0	0,0
Satunnaiset erät	0,1	3,3	0,0
Tilikauden tulos	**136,1**	**20,4**	**64,6**
Tilinpäätössiirrot	- 0,8	- 0,3	0,8
Tilikauden verot	- 9,2	- 10,6	- 8,0
Laskennalliset verot	- 6,7	- 7,3	- 6,2
Vähemmistöosuudet	- 18,8	- 18,8	- 12,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**100,7**	**- 16,6**	**38,6**

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019	2018
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	50,6	52,7	54,9
Vuosikate/ poistot, %	163,9	109,1	132,6
Vuosikate, euroa/ asukas	1 514,7	998,8	1 192,7
Asukasmäärä	237 231	233 775	228 166

Konsernin rahoituslaskelma	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	359,33	233,5	272,1
Satunnaiset erät	0,1	3,3	0,0
Tilikauden verot	- 9,2	- 10,6	- 8,0
Tulorahoituksen korjauserät	- 33,3	- 30,9	- 40,5
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 452,1	- 417,8	- 465,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3,7	0,3	4,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	96,2	158,6	194,2
Toiminnan ja investointien rahavirta	**- 35,2**	**- 63,6**	**- 43,2**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	- 2,4	0,0	- 0,3
Antolainasaamisten vähennys	4,7	2,6	0,5
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	221,8	200,0	68,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 233,4	- 48,3	- 11,3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 29,7	- 71,8	- 99,3
Oman pääoman muutokset	- 20,11	- 4,4	- 5,2
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	0,1	0,9	- 0,1
Vaihto-omaisuuden muutos	- 3,7	- 1,0	- 2,4
Saamisten muutokset	44,3	- 7,2	- 22,1
Korottomien velkojen muutos	47,4	- 10,4	66,1
Rahoituksen rahavirta	**29,1**	**60,6**	**- 6,2**
Rahavarojen muutos	**- 6,1**	**- 3,1**	**- 49,4**
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	225,6	231,7	234,8
Rahavarat 1.1.	231,7	234,8	284,2

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 0,3	21,5	- 33,4
Investointien tulorahoitus, %	80,1	55,9	59,0
Lainanhoitokate	1,5	3,8	9,7
Laskennallinen lainanhoitokate	1,4	0,9	1,1
Kassan riittävyys, pv	29,9	33,2	35,0

Konsernitase	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	**3 623,3**	**3 457,3**	**3 395,4**
Aineettomat hyödykkeet	*37,8*	*45,2*	*62,4*
Aineettomat oikeudet	7,4	7,4	9,1
Muut pitkävaikutteiset menot	29,7	36,9	49,6
Ennakkomaksut	0,7	0,9	3,7
Aineelliset hyödykkeet	*3 137,9*	*3 026,9*	*2 950,8*
Maa- ja vesialueet	416,7	404,0	407,1
Rakennukset	1 465,5	1 435,4	1 423,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet	837,5	829,5	809,7
Koneet ja kalusto	131,7	141,4	81,2
Muut aineelliset hyödykkeet	6,8	7,5	8,4
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	279,7	209,1	221,3
Sijoitukset	*447,6*	*385,2*	*382,1*
Osakkuusyhteisöosuudet	110,6	79,8	74,4
Muut osakkeet ja osuudet	142,8	108,9	108,6
Muut lainasaamiset	189,1	191,2	193,9
Muut saamiset	5,0	5,3	5,2
Toimeksiantojen varat	**3,5**	**2,4**	**3,3**
Vaihtuvat vastaavat	**392,0**	**437,3**	**431,8**
Vaihto-omaisuus	28,0	24,3	23,2
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	5,5	11,6	15,1
Lyhytaikaiset saamiset	133,0	169,7	158,7
Rahoitusarvopaperit	21,2	20,2	21,4
Rahat ja pankkisaamiset	204,4	211,5	213,4
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**4 018,8**	**3 897,0**	**3 830,4**

Konsernitase	2020 milj. €	2019 milj. €	2018 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	**1 280,3**	**1 182,3**	**1 209,2**
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	0,0	0,0	16,1
Muut omat rahastot	180,8	180,0	187,5
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	649,7	669,8	617,8
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	100,7	- 16,6	38,6
Vähemmistöosuudet	**143,1**	**130,8**	**116,6**
Pakolliset varaukset	**24,9**	**26,0**	**26,4**
Eläkevaraukset	0,2	0,2	0,3
Muut pakolliset varaukset	24,7	25,8	26,1
Toimeksiantojen pääomat	**5,3**	**4,1**	**3,9**
Vieras pääoma	**2 565,2**	**2 553,8**	**2 474,3**
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 809,2	1 807,0	1 785,0
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	197,8	192,5	187,6
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	157,9	201,4	143,2
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	400,2	352,9	358,4
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**4 018,8**	**3 897,0**	**3 830,4**

Konsernitaseen tunnusluvut	2020	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	35,7	34,0	34,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	105,2	110,5	109,6
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	750,4	653,1	656,4
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	3 163,2	2 793,9	2 877,0
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	1 967,2	2 008,4	1 928,2
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	8 292,2	8 591,2	8 451,0
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., milj. €	2 362,9	2 412,6	2 324,5
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	9 960,4	10 320,0	10 187,7
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	189,1	191,2	193,9
Asukasmäärä	237 231	233 775	228 166

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden 2020 tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 54 617 596,52 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2020 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 314 196,21 euroa.

- Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 412 359,07 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 906 974,46 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 7 606,19 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston ylijäämä 244 451,13 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 139 197,10 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 166 952,47 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Ylijäämä ei riitä kattamaan edellisten tilikausien alijäämää. Liikelaitokselle on tehty keväällä 2020 suunnitelma liikelaitoksen alijäämän kattamiseksi seuraavien vuosien kuluessa.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 54 617 596,52 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2020

Vuodelle 2020 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 34 kappaletta. Valtuusto teki (21.9.2020 § 9) sitoviin tavoitteisiin koronaepidemian takia muutoksia. Tavoitteista 16 toteutui täysin, 12 osittain ja 6 ei lainkaan.

Käyttötalousmenojen kasvu edellisvuodesta oli 4,0 prosenttia.

Maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2020 31,1 miljoonaa euroa (2019: 16,3 miljoonaa euroa). Maankäytössä kohdennettiin asuntokaavoitusta asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle. Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikenteen vyöhykkeellä vuonna 2020 oli 82 prosenttia (2019: 94,5 %).

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2020 Vantaalle asuntoja valmistui yhteensä 2893 (v. 2019: 5014). Asunnot jakautuivat seuraavasti: 2408 kerrostaloissa, 90 rivi- ja ketjutaloissa ja 395 pientaloissa.

Vantaan resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat käynnissä. Tavoitteena on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030. Kokonaispäästöt vuoden 2019 lopussa olivat 982 (1000 t CO2-ekv) ja asukaskohtaiset 4,2 (t CO2-ekv) eli molemmat vähenivät enemmän kuin 7 prosenttia.

Ratikan yksityiskohtainen suunnittelu eri suunnittelutasoilla on saatu käyntiin.

Koronaepidemian negatiiviset vaikutukset yrityksille lisäsivät voimakkaasti työttömien määrää. Työttömyysaste joulukuussa 2020 Vantaalla oli 15,3 prosenttia (2019: 8,9 %). Nuorisotyöttömien määrä vuoden lopussa oli 2160 (2019: 1171), pitkäaikaistyöttömien määrä 4115 (2019: 2276).

Työtä kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumiseksi ja niiden ennaltaehkäisyyn on jatkettu. Kasvatuksen ja oppimisen toimialla, mm. varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ovat päivittäneet kiusaamisen ehkäisyn- ja puuttumisen suunnitelman sekä tarvittaessa kirjanneet toimenpiteet lapsiryhmän toimintasuunnitelmiin. Kaikilla kouluilla on suunnitelma ja toimintamallit kiusaamiseen puuttumiseksi.

Vuonna 2020 otettiin huostaan 108 lasta, mikä on 4 lasta enemmän kuin vuonna 2019. Väestön 0–17-vuotiaisiin suhteutettuna tämä on 0,22 prosenttia eli vastaa v. 2019 tilannetta.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2020 lopussa 93,4 prosenttia (v. 2019: 93,2 %).

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa on toteutettu v. 2020 toimenpiteiden osalta.

Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa ei vähentynyt tavoitteen mukaisesti v. 2020. Keskeyttäneiden määrä oli 651 henkilöä, keskeyttämisprosentti 20,6.

Uudet toimialat ja palvelualueet ovat käynnistäneet toimintansa hallitusti ja asetetussa aikataulussa Uusi Vantaa -organisaatiouudistuksen mukaisesti. Uudistukseen liittyvät tilaratkaisut on linjattu ja 1.6.2021 aloittavaan uuteen toimielinrakenteeseen liittyvät muutokset ovat valmiit.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä vuonna 2020 oli 4,43 (v. 2019: 4,35 %).

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Turvaamme talouden tasapainon							
Strateginen tavoite 1. Turvaamme talouden tasapainon							
1.1 Hallittu käyttötalouden menokehitys	Toimintamenojen kasvu-%	4,30 %	Talousarvion 2020 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Matti Ruusula	Valtuustokauden strategian ja talousarvion 2020 mukaiset kehit-tämistoimenpiteet. Koronan aiheuttamien negatiivisten ta-lousvaikutusten lievittäminen.	Käyttötalousmenojen kasvu edellisvuodesta oli 4,0 prosenttia. Alkuperäisessä talousarviossa 2020 ennakoitiin 3,4 prosentin menokasvua ja muutetussa talousarviossa 7,6 prosentin menokasvua vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden.	Tavoite toteutui osittain.
1.2 Onnistunut varainhankinta ja rahoitusriskien hallinta	Budjetoidut korkomenot alittuvat, korkoriski duraatiolla mitattuna (nettolainanotto enintään budjetin mukainen)	Korkomenot 2,32 milj. euroa Duraatio 1,8	Korkokulut enintään 3,1 milj. euroa Duraatio (korkoriskimittari) vähintään 0,9	Kaupunginjohtaja, raportointivastuu: Pirjo van Nues	Nostettu alkuvuodesta 2 kiinteäkorkoista lainaa, pääomaltaan yhteensä 80 milj. euroa, molemmissa lainoissa korko koko laina-ajan 0,00 %. Syksyllä maksettu ennenaikaisesti pois 2 lainaa ja nostettu 1 uusi 40 milj. euron suuruinen kiinteäkorkoinen (%) laina. Nettolainanotto -39 milj. euroa.	Korkokulut n. 1,89 milj. euroa, lainasalkun keskimää-räinen korkosidonnaisuusai-ka noussut 2,88:aan.	Tavoite toteutui täysin.
1.3 Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2020 vähintään 30 miljoonaa euroa	Maanmyyntivoitot	38,2 milj. euroa	30 milj. euroa Lisäksi seurataan maankäytön muita tuloja maanmyynti-voittojen ohella	Hannu Penttilä	Toimitilarakennusten tontteja on vuokrattu 4 kpl yht. 235 000 euron vuosivuokralla.	Maanmyyntivoittoja 31,3 miljoonaa euroa.	Tavoite toteutui täysin.
1.4 Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle	Kaupungin maaomaisuus uudiskaavoituksessa (vahvistuneet kaavat)	53 %	55 %	Hannu Penttilä	Työohjelman mukaiset asema-kaavat.	52 %	Tavoite toteutui osittain.
Strateginen tavoite 3. Pidämme konsernin talouden hallinnassa							
3.1 Konserniohje uudistetaan ja kaupungin omistajapolitiikka yhtiöissä /kuntayhtymissä linjataan	Konserniohje uudistettu ja omistajapolitiikan linjaukset tehty	Konsernistrategia vahvistettu 17.11.2012	Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen ja omistajapolitiikan yleisen osan sekä konsernijaosto on aloittanut yhtiökohtaisten omistajalinjausten käsitte-lyn. (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)	Kirsi-Marja Lievonen	Konserniohje ja omistajapoliittisten linjausten yleinen osa on hyväksytty kv:ssa 21.9.	Valmistelu eteni suunnitelman mukaan.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien							
Strateginen tavoite 4. Vahvistamme resurssiviisaasti nykyistä kaupunkirakennetta							
4.1 Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030	Kasvihuonekaasut vähenevät	Kokonaispäästöt 1068 (1000 t CO2-ekv) ja asukaskohtaiset 4,7 (t CO2-ekv)	Kokonais- ja asukaskohtaiset päästöt vähenevät 7 %	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, raportointivastuu: Hannu Penttilä	Resurssiviisauden tiekartan toteuma on koottu ympäristövastuuraporttiin (2019-2020). Raportti on esitelty ympäristölautakunnassa, kh:ssa ja kv:ssa keväällä/kesällä 2020. Merkittävin päästöihin vaikuttanut sektori on energia, jossa kaukolämmön, öljylämmityksen, sähkökulutuksen ja kulutussähkön päästöt vähenivät. Suurin yksittäinen päästöihin vaikuttava toimenpide oli Vantaan Energian vuoden 2019 alussa käyttöönotettu entisestä maakaasu- ja öljyvoimalasta muunnettu Martinlaakson biovoimala. Tämän lisäksi päästöissä oli loiva vähenemä liikenteessä (joukkoliikenne, pyöräily) ja teollisuuden ja työkoneiden päästöissä. Lisäksi vuoden aikana on jatkettu useita kehittämishankkeita, joilla selvitetään mahdollisuuksia löytää vaikuttavia keinoja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi (mm. kiertotalous). Myös uusi yleiskaava tukee Vantaan ilmastotyötä. Vuoden aikana on jatkettu tiekartan toimialojen toteutussuunnitelmissa tarkemmin määriteltyjä toimenpiteitä.	Kokonaispäästöt vuoden 2019 lopussa olivat 982 (1000 t CO2-ekv) ja asukaskohtaiset 4,2 (t CO2-ekv) eli molemmat vähenivät enemmän kuin 7 %.	Tavoite toteutui osittain.
	Vuoden 2020 aikana on toteutettu investoinnit joilla kaupungin omien ja tytäryhteisöjen kiinteistöjen energiankulutus laskee 2 % vuoden 2019 tasosta (investointia seuraavan 12 kk aikana)	Kaupungin omien ja tytäryhteisöjen kiinteistöjen energiankulutus 2019	Kulutustaso laskee 2 % vuodesta 2019 seurantajaksolla (12 kk investoinnin toteutuksen jälkeen)		Valaistusjärjestelmien uusiminen erikseen kartoitetuissa kohteissa sisältäen 10 isoa rakennusta. Esco-hankkeina toteutetut kohdekohtaiset energiansäästöinvestoinnit ja ohjaustoimenpiteet 25 eri kohteessa. Optiwatti-kohteiden (2 kohdetta) energiansäästö.	Energiankulutuksen 2 %:n säästötavoite toteutuu toimenpiteiden johdosta.	
	Kaupunki luopuu merkittävimmissä kohteissa öljylämmityksestä	Lämmitysöljyn käyttö 6600 MWh/a	Lämmitysöljyn käyttö tasolla 3300 MWh/12 kk investoinnista (ei realisoidu kokonaan kalenterivuoden aikana)		Lämmitysjärjestelmien uusiminen maa- tai kaukolämpöön erikseen sovituissa öljylämmityskohteissa vaiheittain.	Kahdessa kohteessa öljylämmitys korvattu maalämmöllä, minkä ansiosta energiankulutuksen arvioidaan laskevan 395 MWh/vuodessa.	
4.2 Ekologiset viheryhteydet säilyvät	Ekologiset yhteydet on huomioitu yleiskaavassa	Ekologisia yhteyksiä ei selvitetty yleiskaavassa 2007	Ekologiset yhteydet huomioitu yleiskaavassa 2020	Hannu Penttilä	Ekologiset runkoyhteydet on määritelty yleiskaavaehdotuksessa, joka oli nähtävillä 22.4.-18.6.2020. Yleiskaava hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 16.11.2020. Valtuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021.	Ekologiset runkoyhteydet ovat hyväksytyn yleiskaavan oikeusvaikutteisella kaavakartalla määräyksineen.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
4.3 Joukkoliikenteen käyttö kasvaa	Kasvu vähintään 3 %	129 684 nousua arkivuorokaudessa	133 600 nousua arkivuorokaudessa	Hannu Penttilä	Joukkoliikenteen olosuhteiden kehittäminen ja jl-palvelun mahdollisuuksien edistäminen yhdessä kaupungin kasvun ja tiivistymisen kanssa. Toteutus-suunnitelmat runkolinjoista 30, 300, 400, 520 ja 530 valmistuivat. Runkolinjan 300 liikennöintiin tarvittavan Luhtitien suunnittelu valmistui aikataulussa.	90 000 Nousijamäärien raportoinnissa erityisesti junaliikenteen osalta oli jonkin verran epävarmuuksia.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
4.4 Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa	Pyöräilyn määrä kasvaa 3 % vuodessa	Pyöräilyindeksi * = 1000 (*pyöräilyindeksi kuvaa pyöräilymäärän kehitystä ja se määritetään laskentapisteiden perusteella)	Pyöräilyindeksi =1030	Hannu Penttilä	Pyöräilyä edistetään jatkuvana työnä kehittämällä pyöräteitä, pyörien pysäköintiä, laatukäytävien toteutuksia ja kaupunkipyöräjärjestelmällä.	1266 (Edellisen vuoden indeksiluku oli 1039, joten kasvua viime vuodesta oli 22 %)	Tavoite toteutui täysin.
4.5 Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyy	Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu käynnistyy	Valtuuston talousarvio-päätös Vantaan ratikan yleissuunnitelman laatimisesta	Vantaan ratikan yksityiskohtainen suunnittelu on käynnistynyt ja toteutus-organisaatiot päätetty	Hannu Penttilä	Isojen katu- ja infrasuunnittelun kilpailutukset käynnistetty kesä-elokuussa 2020. Ratikkatiimin henkilöstö (5 hlöä) rekrytoitu: tiedottaja, asemakaava-arkkitehti, suunnittelupäällikkö, projektipäällikkö ja hankejohtaja.	Ratikan yksityiskohtainen suunnittelu eri suunnittelu-tasoilla on saatu käyntiin: katu- ja infrasuunnittelu on kilpailutettu syksyn aikana osissa, suunnittelusopimukset on allekirjoitettu ja yksityis-kohtainen suunnittelu on käynnistynyt marras- ja joulukuun aikana koko ratikan reitillä. Ratikkakatujen rakentamisen mahdollistavien asemakaavojen valmistelutyö on aloitettu ja ratikan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on valmistunut marraskuussa 2020.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen tavoite 5. Hyödynnämme rohkeasti kaupunkikeskusten kehittämismahdollisuudet							
5.1 Asuntokaavoitus painottuu asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle	Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikennevyöhykkeellä	70 %	80 %	Hannu Penttilä	Työohjelman mukaiset asemakaavat.	82,00 %	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen tavoite 6. Vantaan kaupunkiympäristöt ja asunnot ovat kansainvälisesti kilpailukykyisiä							
6.1 MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu	Toteutamme Helsingin seudulla sovitun asuntotuotannon määrän ottaen huomioon perheasuntojen tarve (MAL-tavoitteet tarkentuvat laadittavan sopimuksen mukaisiksi)	2400 asuntoa, 265 000 kem2 / MAL toteutumat: valmistuneita asuntoja 4533, 170 536 kem2	Valmistuneita asuntoja 2 640 asuntoa vuodessa ja uutta asuntokerrosalaa 240 000 kem2 vuodessa	Hannu Penttilä	Uuden MAL-sopimuksen neuvottelutulos saavutettiin 2.6.2020. Vantaan uusi asuntotuotantotavoite on 2 640 asuntoa vuosittain, josta 20 % eli 528 tulee olla valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja. Vuonna 2020 valmistui vain 7 pitkän korkotuen vuokra-asuntoa, joten valtion tukemassa tuotannossa ei päästy tavoitteeseen.	Hyväksyttyä uutta asumisen kerrosalaa 239 146 k-m2. Vuonna 2020 valmistui 2893 asuntoa, joista erillispientaloihin 395, rivi- ja ketjutaloihin 90 ja kerrostaloihin ja muihin 2408 asuntoa.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa							
Strateginen tavoite 7. Kaupungin työllisyystilanne kehittyy parhaiten pääkaupunkiseudulla							
7.1 Työttömyys Vantaalla laskee	Vantaan työttömyysaste (%)	8,7 %	14 % (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)	Kaupunginjohtaja, raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Henkilökohtainen yksilö- ja ryhmäohjaus siirtyivät poikkeusolojen ajaksi etäohjaukseksi. Asiakashjaus TE-palveluista työllisyyspalveluihin heikentyi koronatilanteen vuoksi vaikuttaen palveluiden käyttöasteeseen.	15,3 % (12/2020)	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
	Ulkomaalaisten työttömyysaste (%)	20,9 %	27 % (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)		Ks edellä. Lisäksi Osaamiskeskuksen toimintoja vakinaistettu ja laajennettu vuoden 2020 aikana.	22,6 % (12/2020)	
	Pitkäaikaistyöttömien määrä (yli 12 kk työttömänä)	2381	2550 (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)		Ks. edellä.	4115 (12/2020) 22,2 %	
	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä	1163	2000 (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)		Ohjaamo-palvelut mukautettiin koronan takia osittain etäpalveluiksi. Ohjaamossa käynnistetty uusia palveluita.	2160 (12/2020) 11,6 %	
7.2 Kunnan ja monialaisen yhteispalvelun järjestämissä aktivointi-toimenpiteissä olevien määrä nousee	TYP:n (Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu) asiakkaista aktiivitoimenpiteissä (%)	31,7 %	33 % (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)	Kaupunginjohtaja, raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Uusi palvelu vuoden 2020 alussa oli infot, jotka peruuntuivat koronan vuoksi. Vuoden 2020 aikana palvelua järjestetty lähinnä etänä. Useimmat palvelut sulkivat ovensa, joten aktivointi heikkeni. Lisääntyneen työttömyyden ja lomautusten vuoksi TE-palvelut ruuhkautuivat ja myös Typin Te-asiantuntijat tekivät pääsääntöisesti työttömyysturvan tehtäviä. Asiakasohjaus työllisyyspalveluihin heikkeni. TE-palvelut olleet koko vuoden etänä, joka heijastuu myös Typpiin ja kuntouttavaan.	34,6 % (12/2020)	Tavoite toteutui osittain.
	Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä (N)	1761	1600 (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)		Valtioneuvoston päätöksellä kuntouttava työtoiminta suljettiin poikkeustilan ajaksi, asiakasmäärä romahti koronan takia. Asiakasohjauksen parantaminen ei onnistunut.	1337 (12/2020)	

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Strateginen tavoite 9. Yrityksille on monipuolisia ja vetovoimaisia työpaikka-alueita							
9.1 Vantaa on pääkaupunkiseudun nopeimmin kasvava yritysympäristö	Yritysten ja työpaikkojen määrällinen kehitys	Yrityksiä: 11 998 (2018) Työpaikkoja: 110 784 (2016)	Yritysten ja työpaikkojen lukumäärän kasvu 0 % (Kv 21.9.2020 § 9, lähtö- ja tavoitetason muutos)	Kaupunginjohtaja, raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Vantaan yritysklustereiden kehittäminen, Kasvun ekosysteemit -projektin toimenopiteet kasvuyritysten palveluiden kehittämiseksi, sijoittumispalveluiden kehittäminen ja toteutus, yritysneuvonnan resursoinnin varmistaminen, kansainvälisten osaajien yritystoiminnan ja työllistymisen tukeminen.	Vantaalla toimivia toimipaikkoja: 14 042 (Tilastokeskus, 2020). Lähtötasossa käytettyä SeutuDatan tuottamaa yritysten määrää ei ole saatavilla. Perustettujen uusien yritysten määrä kasvoi vuonna 2020 Vantaalla 7 %. Työpaikkoja: 121 149 eli kasvua 9,4 % verrattuna lähtötasoon (2018, Tilastokeskus). Työpaikkojen määrän osalta dataa vuodelta 2020 ei ole saatavilla. Koronan vaikutuksia työpaikkojen määrään on vaikea arvioida tässä vaiheessa.	Tavoite toteutui osittain.
9.2 Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät	Alueiden tontinluovutuksien määrä ja esirakentamisen tilanne	Vehkalan itäpuoli on esirakennettu. Aviapoliksen ja Vehkalan tontinluovutus on käynnistynyt ja ensimmäiset yritykset ovat aloittaneet toimintansa Vehkalan alueella. (v. 2018 loppu)	Vehkalasta ja Aviapoliksesta luovutetaan vähintään 4 tonttia rakentamiseen. Vehkalan länsipuolen esirakentaminen on valmis	Hannu Penttilä	Vehkalasta on myyty yksi tontti ja vuokrattu yksi tontti osto-optiolla. Aviapoliksen suuralueelta on myyty yksi tontti ja vuokrattu kaksi tonttia. Aviapoliksen alueella on meneillään usean yritystontin hankekaavoitus.	Aviapoliksen ja Vehkalan alueilla tehtiin luovutuksia 5 kpl.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen tavoite 10. Vantaa tunnetaan tapahtumien kaupunkina							
10.1 Suurten tapahtumien määrä	Tapahtumien määrä	28, kulttuuri 27, liikunta	17, kulttuuri 20, liikunta (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitteen ja tavoitetason muutos)	Riikka Åstrand	Suurten tapahtumien määrä on vähentynyt, koska koronaepidemian vuoksi niitä ei ole voitu järjestää suunnitelmien mukaisesti.	Kulttuuri: 7 kpl, liikunta: 13 kpl toteutunut. Koronaepidemian vuoksi tapahtumia on peruuntunut tai siirtynyt.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
Edistämme asukkaiden hyvinvointia							
Strateginen tavoite 12. Hyvinvointierot vähenevät							
12.1 Tasoitetaan hyvinvointieroja ottamalla resurssien jakoperusteissa vahvemmin huomioon palvelujen käyttäjien erityiset tarpeet	Toimialatasoinen tarveperusteisen resursoinnin malli (kasvatus ja oppiminen)	Toimialatasoista mallia ei ole	Mallin luominen on käynnistetty	Katri Kalske	Mallin luominen käynnistyi syksyn aikana.	Mallin luominen käynnistyi syksyn aikana.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
12.2. Kiusaaminen vähenee ja siihen puututaan välittömästi	Toteutetut kehittämistoimenpiteet. Kiusaamisen raportoitu taso arvioidaan kouluterveys-kyselyiden ja Kuntakympin avulla	Nykyiset toimenpiteet	Lisätään ja tehostetaan kehittämistoimenpiteitä ja toimintaohjeita	Katri Kalske	Varhaiskasvatuksessa kiusaamista ehkäisevät kehittämistoimenpiteet kirjataan lapsiryhmien toimintasuunnitelmiin. Perusopetuksen koulujen lukuvuoden 2020 2021 lukuvuosisuunnitelmia laadittaessa kaikki koulut ovat sitoutuneet edistämään jotain sosiaalisten ja tunnetaitojen ohjelmaa tai menetelmää, millä ennaltaehkäistään koulukiusaamista. Kaikilla koulutuksessa valittuja toimenpiteitä kouluilla on suunnitelma ja toimintamallit kehitetään lukuvuonna 2020 - 2021. kiusaamiseen puuttumiseksi. Toisen asteen Ruotsinkielisissä palveluissa on oppilaitoksissa on käsitelty päivitetty kiusaamisen ehkäisyn ja kouluterveyskyselyn tuloksia ja laadittu puuttumisen suunnitelmat. Seuraava niiden pohjalta toimenpidesuunnitelmia. kouluterveyskyselyn järjestetään Variassa on toteutettu kiusaamiskysely. keväällä 2021. Kunta10-kysely Ruotsinkielisissä palveluissa sekä yksiköissä toteutettiin syksyllä. että yhteisesti rehtorikokouksissa on käsitelty kouluterveyskyselyn tuloksia ja toimintaa on kehitetty.	Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt ovat päivittäneet kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman sekä tarvittaessa kirjanneet toimenpiteet lapsiryhmän toimintasuunnitelmiin. Perusopetuksessa koulujen lukuvuoden 2020 - 2021 lukuvuosisuunnitelmia laadittaessa kaikki koulut ovat sitoutuneet edistämään jotain sosiaalisten ja tunnetaitojen ohjelmaa tai menetelmää, millä ennaltaehkäistään kiusaamista. Toisen asteen koulutuksessa valittuja toimenpiteitä kehitetään lukuvuonna 2020 - 2021. Ruotsinkielisissä palveluissa on päivitetty kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmat. Seuraava kouluterveyskysely järjestetään keväällä 2021. Kunta10-kysely toteutettiin syksyllä.	Tavoite toteutui täysin.
12.3 Lastensuojeluilmoi-tuksen jälkeisellä nopeasti tarjottavalla tuella saadaan vähennettyä huostaanottojen määrää	Huostaanottojen tarve vähenee	Vuoden aikana huostaanotettu 0,20 % Vantaan 0-17 -vuotiaista	Huostaanotettu vähemmän kuin 0,20 % Vantaan 0-17 -vuotiaista	Timo Aronkytö	Toimintamallia sosiaalihuoltolain mukaisen tuen tarpeen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanottamiseksi sekä ensiarvion nopeaksi ja kattavaksi tekemiseksi on kehitetty hyvin tuloksin.	Vuonna 2020 otettiin huostaan 108 lasta, mikä on 4 lasta enemmän kuin vuonna 2019. Väestön 0-17 vuotiaisiin suhteutettuna tämä on 0,22 %, mikä vastaa v. 2019 tilannetta.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
12.4 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä asuu toimintakykyisenä kotona	Omassa kodissa ilman palvelutarvetta kotihoidon turvin asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	93,1 %	93,4 %	Timo Aronkytö	Tavoitteen saavuttamiseksi mm. päivitetyt palvelujen myöntämisen perusteet otettiin käyttöön vanhusten palveluissa; henkilöstön osaamista kehitetty mm. päivystyksellisissä tilanteissa. Kotihoidon oman toiminnan ja kotikuntoutuksen toimintamallia työstetty, kotisairaalan toimintaa sekä liikkuvaa sairaalaa kehitetty. Etäkuntoutusta toteutettu suunnitelmallisesti.	Omassa kodissa ilman palvelutarvetta tai kotihoidon turvin asui v. 2020 lopussa 93,4 % Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
12.5 Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmaa toteutetaan	Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman v. 2020 toimenpiteiden toteuttaminen	Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma vuosille 2019 - 2021 hyväksyttiin kh:ssa 17.12.2018	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutetaan säästötoimenpiteiden puitteissa (Kv 21.9.2020 § 9, tavoitetason muutos)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Riikka Åstrand	Kaupunkikulttuuri: Tempo-orkesteritoiminta, Korson ja Mikkolan asukastilat, yhteisötyöntekijän työpanos. Tukipalvelut rikosasioissa. Varian ja yläkoulujen erityisnuorisotyö. Kaupunkistrategia ja johto: Suomen kielen opetus pitkäaikaistyöttömille valmennustaloilla. Mikkolan osallistava tukeminen. Kasvatus ja oppiminen: Varhaiskasvatuksen kuraattorit. Kaupunkiympäristö: Osallisuuskoordinaattorin palkkaus. Osallistuva budjetointi. Tehostettu kesäkunnossapito. Soster: Moniku-mallin luominen Vantaalle. Lapsiperheiden kotipalvelu. Yksinäiset vanhukset Vantaalla. Suun terveydenhuolto asiakastapahtumissa. Lisäksi: Hakunilan yhteisötalo, kesäruokailu.	Suunnitellut toimenpiteet toteutuneet, pl. säästötoimenpiteiksi sovitut Moniku-malli ja lapsiperheiden kotipalvelu, joiden aloitus siirtyi vuodelle 2021. Lisäksi kaupunkiympäristön määrärahaa leikattiin 200 000 euroa. Toimenpiteitä sopeutettiin tarvittaessa pandemiatilanteen rajoitukset huomioiden.	Tavoite toteutui osittain.
12.6 Asunnottomuus vähenee	Asunnottomien määrä: nuoret, naiset ja miehet, maahanmuuttajataustaiset, pitkäaikaisasunnottomat	Asunnottomien määrä 11/2018 yhteensä: 246, joista: nuoria: 32 naisia: 50 miehiä: 196 maahanmuuttajia: 47 pitkäaikaisasunnottomia: 32	Asunnottomien määrä vähentynyt kaikissa mitattavissa ryhmissä	Timo Aronkytö ja Hannu Penttilä, raportointivastuu: Timo Aronkytö	Vantaa on saanut valtionavustusta asunnottomuuden ehkäisemisen ja vähentämisen hankkeen toteuttamiseksi.	Asunnottomien määrä 11/2020 yhteensä 251, joista: - nuoria 46, - naisia 83, - miehiä 168, - maahanmuuttajia 29, - pitkäaikaisasunnottomia 37. (Lähde: ARA). 11/2019 asunnottomia oli yhteensä 272.	Tavoite toteutui osittain.
12.7 Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa vähenee	Keskeyttäneiden määrän vähentyminen	Keskeyttäneiden määrä 606 henkeä, keskeyttämisprosentti noin 18	Keskeyttämisten määrän vähentyminen 25 prosentilla, noin 150 opiskelijalla	Katri Kalske	Keskeyttämisestä kohtaamiseen -hanke jatkuu. Opettajia on koulutettu yhteistyöhön ja opiskelijoiden tukemiseen. Tekoälyyn perustuvaa mobiilisovellusta on suunniteltu yhteistyössä Klash-haasteen voittajan kanssa.	Keskeyttäneiden määrä on ajalla 1.1.-31.12.2020 yhteensä 651 henkilöä, keskeyttämisprosentti 20,6 %.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Strateginen tavoite 13. Suomen monikulttuurisin kaupunki hoitaa myös kotouttamisen parhaiten							
13.1 Kotoutumisen onnistuminen Vantaalla varmistetaan	Kotoutumissuunnitelmat laaditaan perheille ja työvoiman ulkopuolella oleville viipymättä ja arvioidaan vuosittain.	Maahanmuuttajapalveluissa seurataan vuoden 2019 aikana oleskeluluvan saaneiden ja kotouttamispalvelujen piiriin tulleiden uusien työikäisten asiakkaiden osalta - osallistunut suomen kielen koulutukseen - oma vuokrasopimus - työllistyminen Lähtötasoa ei käytettävissä v. 2019	Tavoitetaso: - osallistunut suomen kielen koulutukseen: 92 % - oma vuokrasopimus: 91 % - työllistyminen: 5 % kaikki, 4 % naiset	Timo Aronkytö, Jaakko Niinistö ja Katri Kalske	Maahanmuuttajapalvelut on tehnyt tiivistä yhteistyötä TE-toimiston sekä useiden hankkeiden ja oppilaitosten kanssa. Koronatilanne supisti maahanmuuttajien työmahdollisuuksia entisestään sekä vaikutti koulutustarjontaan (suomen kieli). Kasvupalveluissa käynnistettiin kotoutumista tukeva maahanmuuttajien neuvontahanke.	Yhteensä 286 seurannassa olleesta vuonna 2019 asiakkaaksi tulleesta työikäisestä asiakkaasta (naisia 116, miehiä 170): - 86 % (246) on osallistunut suomen kielen kurssille - 91 % (269) asuu omassa asunnossa - 14 % (41) on työllistynyt (naisista noin 8 % / 9 henkilöä, miehistä 19 %/32 henkilöä)	Tavoite toteutui osittain.
	Toimintamallit, joilla edistetään kotona olevien maahanmuuttaja-vanhempien suomen- tai ruotsinkielen oppimista	Kahdeksan Kotva-ryhmää ja Vanhemmat mukaan -hankkeessa mukana kaksi koulua	Kotva-ryhmien määrää lisätään kahdella (yht. 12 ryhmää). Mitataan myös osallistujien määrää. Vanhemmat mukaan -hankkeeseen mukaan kaksi uutta koulua (yht. 4 koulua)		Koivukylän avoimessa kohtaamispaikassa aloitti uusi Kotva-ryhmä. Perusopetus ja toisen asteen koulutus: saatu rahoitus Äidit mukana ja Vanhemmat mukaan kouluun -hankkeiden toimintamallien vakiinnuttamiseksi. Ruotsinkielisen palvelualueen toimenpiteet toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa.	Yksi uusi ryhmä käynnistyi syksyllä. Aikuisopisto seuraa osallistujien määrää. Perusopetus ja toisen asteen koulutus: Toiminta jatkuu viidellä perusopetuksen koululla. Toimintaa kehitetään osaamiskeskuksen ja Careerian yhteistyönä syksystä 2020 lähtien.	
Strateginen tavoite 15. Kaupungin tilojen sisäilmatilanne paranee							
15.1 Sisäilmatilanne paranee kouluissa, päiväkodeissa ja muissa kaupungin tiloissa	Kohdekohtainen riskinarviointi (oirekysely, olosuhdemittaus ja rakennustekninen arvio)	Oirekyselyn 2018 mukainen riskinarvioluokitus	Sisäilmaselvitykset ja niiden edellyttämät välittömät korjaus-toimenpiteet tehty suurien ja merkittävien haittojen kohteissa	Hannu Penttilä	Toimenpiteitä on tehty kaikissa 36:ssa oirekyselyn luokittelemassa ongelmallisimmassa kohteessa. Välittömät korjaustoimet ja kohdekohtaiset sisäilmatutkimukset tehtiin vuoden aikana. Tutkimusten edellyttämiä korjauksia toteutetaan korjaustyöohjelman mukaisesti. Vuoden 2020 aikana tehtiin sisäilmaan liittyviä korjauksia noin 30 kohteessa.	Korjausten vaikutuksen arviointikysely toteutettiin 12 korjatussa oppilaitoksessa tai päiväkodissa. Jatkuvatoimista sisäilmaseurantaa toteutettiin 15 koulussa ja päiväkodissa. Tulosten perusteella sisäilmaolosuhteet ja koettu oireilu on parantunut merkittävästi korjaustoimenpiteiden jälkeen.	Tavoite toteutui täysin.
Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä							
Strateginen tavoite 16. Vantaan palvelut ovat laadukkaita, kustannustehokkaita ja vastaavat asukkaiden tarpeisiin							
16.1 Yksilölliset ja tarvelähtöiset opintopolut käytössä	Rakenne ja prosessit on kuvattu	Siirtymiä esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta toiselle asteelle ei ole tarkasteltu riittävästi	Siirtymien tarkastelu ja johtopäätökset tiedolla johtamisen ja palvelumuotoilun keinoin tehty	Katri Kalske	Nimetty kasvatuksen ja oppimisen toimialan yhteinen opintopolut ja ohjaus -kehittämisryhmä.	Työryhmä aloitti toiminnan elokuussa 2020. Prosessi-kuvaukset siirtymävaiheista varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, esiopetuksesta kouluun ja perusopetuksesta toiselle asteelle ja valmistaviin koulutuksiin on laadittu. Siirtymävaiheiden osalta on pyritty tunnistamaan puutteita ja haasteita nykyisissä prosesseissa.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
16.2 Terveysasemien vastaanotolle pääsy nopeutuu	Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa (3. vapaa aika lääkärille T3, mediaani, vrk)	27 vrk (potilaat joilla omalääkäri)	14 vrk (mitataan jatkossa myös potilailta, joilla ei omalääkäriä)	Timo Aronkytö	Covid-19-pandemian aiheuttaman poikkeustilanteen takia merkittävä osa lääkärin kiireettömistä vastaanotoista hoidettiin puhelinkontaktein ja videovastaanotoilla. Tällä tavoin saatiin palvelu tuotettua potilasturvallisesti (tartuntatautiriski). Hengitystieoireita potevat ovat päässeet viiveettä hoitoon Martinlaakson terveysasemalle, joka muutettiin infektioasemaksi. Puhelinpalvelua uudistettiin 15.12.2020 alkaen, jonka jälkeen puheluihin vastattiin keskimäärin 4-5 minuutin kuluessa ja kaikille takaisinsoittopyynnön jättäneille asiakkaille pystyttiin soittamaan takaisin saman päivän aikana.	1.1.-31.12.2020: - Potilaat, joilla omalääkäri: 41 vrk - Potilaat, joilla ei omalääkäriä: 85 vrk Lääkäreiden ajanvarausprosessia on jouduttu Covid-19 pandemian johdosta muuttamaan, eikä raportointi ole vertailukelpoista aiempiin vuosiin. T3 luku raportoituu toteutunutta pidempänä. Covid-19 pandemia aikana on voimakkaasti lisätty lääkäreiden etävastaanottoja. Nämä ajanvaraustyypit eivät raportoidu T3 aikoihin.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.
16.3 IT-ulkoistus tuottaa lisäarvoa kaupungille ja laadukkaampaa palvelua toimialojen käyttäjille	Asiakastyytyväisyys tietohallinnon palveluihin (toimialojen saaman palvelun laatu) Tietohallinnon oma arvio tilaajan näkökulmasta	Toimialan tyytyväisyys tietohallinnon palveluiden laatuun oli 2,8 (asteikolla 1-4)	2,9	Kirsi-Marja Lievonen	Asiakasyhteistyön ja kehityksen rooleja ja prosesseja on uudistettu. Integraattorihankinnan mukaiset toimintamallit on muokattu.	2,96	Tavoite toteutui täysin.
Johdamme uudistuen ja osallistuen							
Strateginen tavoite 19. Johtaminen uudistuu muutoksissa							
19.1 Tikkurilan toimitilahanke etenee	Hanke edistyy suunnitellusti	Hankesuunnitelma on hyväksytty. Rakennuttaja-konsultti on hankittu. Asemakaavaluonnos on tekeillä	Kielotie 13:n vanha toimitalo on purettu, uuden toimitalon toteutuskilpailu on ratkaistu ja toteuttaja on valittu. Asemakaava-muutosehdotus on hyväksytty	Hannu Penttilä	Kielotie 13:n vanhan toimitalon purkaminen on valmistunut. Uuden toimitalon toteutuskilpailu on käynnissä. Asemakaavamuutosehdotus on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa.	Hankinta ei ratkea vuoden 2020 aikana. Kaupunginhallitus päätti 11.1.2021 esittää asemakaava-muutosta hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustossa ja asemakaavamuutos hyväksyttiin valtuustossa 25.1.2021.	Tavoite toteutui osittain.
19.2 Hallittu Uusi Vantaa organisaatiomuutos	Uudet toimialat ja palvelualueet ovat käynnistäneet toimintansa hallitusti ja asetetussa aikataulussa	Valmisteluorganisaatio toiminnassa ja linjaukset toimialarakenteeseen päätetty kaupunginhallituksessa	Uusien toimialojen ja palvelualueiden johtamisjärjestelmät ja johtamisen prosessit kuvattu ja toiminnassa. Uudistukseen liittyvät tilaratkaisut linjattu. 1.6.2021 aloittavaan uuteen toimielin-rakenteeseen liittyvät muutokset viranhaltija-organisaatiossa valmisteltu	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen ja Hanna Ormio	Toimialoilla johtamisjärjestelmän rakentamista ja muutosta on tuettu erilaisilla kehittämisprosesseilla ja työpajoilla Uusi Vantaa -tukimallin mukaisesti alkuvuodesta. Poikkeustilanne keskeytti lähitapaamiset. Syksyllä oli työpajoja.	Palvelualueet ovat käynnistäneet toimintansa. Palvelualueiden johtamisjärjestelmäkuvaukset on laadittu pääsääntöisesti. Johtamisjärjestelmäkuvaus puuttuu kahdelta palvelualueelta. Uudistukseen liittyvät tilaratkaisut on linjattu. 1.6.2021 aloittavaan uuteen toimielinrakenteeseen liittyvät muutokset ovat valmiit.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2020	Mittari	Lähtötaso v:n 2018 loppu	Tavoitetaso 2020	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2020	Mittarien tilanne 1.1. - 31.12.2020	Tavoitteen toteutuminen
Strateginen tavoite 20. Henkilöstön voimavarat vahvistuvat							
20.1 Henkilöstön itsensäjohtamistaidot kasvavat ja esimiesten valmentavan johtamisen taidot kehittyvät	Kunta 10: työyhteisötaidot /tavoitteellisuus	3,91	3,95	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Kunta 10 toteutettu syksyllä.	3,92	Tavoite toteutui osittain.
	Kunta 10: lähiesimies kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön	72,4 %	74 %		Kunta 10 toteutettu syksyllä.	72,8	
20.2 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään	Sairauspoissaolo-%	4,71 %	4,40 %	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Esimiesten työkyky- ja terveysjohtamista vahvistettu, mm. laajentamalla 5 päivän sairauspoissaolokäytäntö koko kaupunkia koskevaksi. Koronaepidemian aikana ohjeistuksia on tarkennettu ja viestintää lisätty, vahvistaen työkyky- ja terveysjohtamista. Pitkittyneet poissaolot hallinnassa. Työkyky- ja työsuojeluasiantuntijoilla tiedossa kaikki yli 90 päivää poissaolleet sekä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa suunnitelma työkyvyn ja työssä jatkamisen tukemiseksi (toteuma 89 %).	Sairauspoissaolo-% koko vuoden osalta on 4,43.	Tavoite toteutui osittain.
20.3 Vantaa käynnistää henkilöstöjohtamisen laatuhankkeen hyödyntäen työssä ulkopuolista konsultaatiota ja asiantuntemusta	Henkilöstön hyvinvoinnin ja vaikuttamismahdollisuuksien kasvu sekä myönteisen työnantajakuvan vahvistuminen ja rekrytoinnin tehostaminen	Työnantajan suositteleminen /Kunta10 lääkärit: 63,3 % varhaiskasvatuksen opettajat: 73,4 % sosiaalityöntekijät: 72,7 % Vaikutusmahdolliset lääkärit: 55,1 % varhaiskasvatuksen opettajat: 67,3 % sosiaalityöntekijät: 53,7 % Vapauden ja vastuun suhde lääkärit: 67,3 % varhaiskasvatuksen opettajat: 78,2 % sosiaalityöntekijät: 66,5 % Tyhjillään tai ei-kelpoisilla täytetyt vakanssit lääkärit: 13,43 % (tilanne 30.10.2019) varhaiskasvatuksen opettajat: 33,82 % sosiaalityöntekijät: 30,64 %	Kunta10 -kyselyssä työnantajakuva paranee, työhyvinvointi kasvaa ja työntekijöiden vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät ja rekrytointiprosessit onnistuvat nykyistä paremmin (Avoimien vakanssien suhteessa)	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat, raportointivastuu: Kirsi-Marja Lievonen	Hanke toteutettu kaupunkitason kehittämismallin mukaisesti, hankkeelle muodostettu ohjausryhmä. Lähtötilanteen kartoituksen pohjalta ammattiryhmittäin asetettiin tavoitteet sekä suunniteltiin ja käynnistettiin erilaisia kehittämispolkuja. Kartoituksessa hyödynnetty ulkopuolista konsultaatiota ja asiantuntemusta. Kehitettäviksi teemoiksi valittiin johtamisen ja yhteisohjautuvuuden kehittäminen sekä työnantajamielikuvan ja rekrytointiviestinnän kehittäminen. Jokaisessa ammattiryhmässä on myös oma rekrytointia ja viestintää tukeva ryhmä ja nämä ryhmät tekivät aktiivisesti työtä koko vuoden 2020.	Työnantajan suositteleminen /Kunta 10: lääkärit: 66,9 % varhaiskasvatuksen opettajat: 80,3 % sosiaalityöntekijät: 80,6 % Vaikutusmahdollisuudet (huom. käänteinen luku vrt. Kunta 10): lääkärit: 59,9 % (alkuperäisessä lääkäreiden luvun laskemisessa on tapahtunut virhe, sen tulisi olla 54,1 %) varhaiskasvatuksen opettajat: 71,1 % sosiaalityöntekijät: 66,3 % Vapauden ja vastuun suhde: lääkärit: 69 % varhaiskasvatuksen opettajat: 78,7 % sosiaalityöntekijät: 73,6 % Tyhjillään tai ei-kelpoisilla täytetyt vakanssit: lääkärit: 13,4 % → 10,3 % varhaiskasvatuksen opettajat: 33,8 % → 25,7 % sosiaalityöntekijät: 30,6 % → 34,0 %	Tavoite toteutui osittain.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvioluvuissa 2020 on huomioitu Vantaan kaupungin organisaatiouudistuksen tuomat muutokset sitovuustasoihin. Muutoksista on tehty kaupunginvaltuuston päätös 23.3.2020 § 6. Muutokset eivät vaikuta kaupungin kokonaistulojen ja -menojen loppusummaan.

10
Yleishallinto

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 832	0	1 832	2 082	-250
Menot	-32 118	2 558	-29 560	-29 172	-388
Toimintakate	-30 286	2 558	-27 728	-27 090	-638

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen 2020

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 114 prosenttisesti ja toimintakulut 99 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 0,6 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Nelli Jääskeläinen **Puheenjohtaja: Tapani Salmi**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-20	0	-20	-21	1
Toimintakate	-20	0	-20	-21	1

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2020 ei järjestetty säännönmukaisia vaaleja, mutta keskusvaalilautakunta ja sen apuna toimiva vaalitoimisto aloittivat vuoden 2021 kuntavaalien valmistelut. Esimerkiksi vaalilautakuntien ja -toimikuntien kokoaminen aloitettiin hyvissä ajoin, ja tätä tarkoitusta varten vaalitoimiston ja puolueiden kunnallisjärjestöjen edustajat kokoontuivat kolme kertaa.

Vuonna 2020 varauduttiin ennakoiden tulevien kuntavaalien järjestämiseen koronaepidemian aikana ottamalla huomioon terveysturvallisuuteen liittyvät seikat muun muassa äänestyspaikkojen valinnassa ja aukioloajoissa,

henkilöstön rekrytoinnissa, kouluttamisessa ja ohjeistamisessa sekä hankkimalla tarvittavaa välineistöä ja suojavälineitä.

Keskusvaalilautakunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa päättäen muun muassa äänestysaluerajoista ja kuntavaalien äänestyspaikoista ja ennakkoäänestyspaikoista.

Talousarvion toteutuminen

Keskusvaalilautakunnan toimintakulut toteutuvat 103 prosenttisesti ylittyen 500 eurolla.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Ritva Viljanen **Puheenjohtaja: Antti Lindtman**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 348	0	-1 348	-1 065	-283
Toimintakate	-1 348	0	-1 348	-1 065	-283

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginvaltuuston kokoukset järjestettiin toukokuusta alkaen ns. Hybridikokousmalliin, jossa valtaosa osallistujista on kokouksessa etäyhteyden avulla.

Kaupunginvaltuuston kokouksia oli 10. Valtuustovaliokunta kokoontui 10 kertaa, selostustilaisuuksia pidettiin 9 ja iltakouluja 4. Valtuuston seminaari pidettiin 14.8.2020 ja 17.8.2020.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston toteuma oli 79 prosenttia.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen **Puheenjohtaja: Pietari Jääskeläinen**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-546	-5	-550	-452	-99
Toimintakate	-546	-5	-550	-452	-99

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti. Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla yhteensä 16. Arviointikertomus vuodelta 2019 hyväksyttiin lautakunnassa 4.5.2020.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2017–2021 yhteensä 11 jäsentä. Lautakunta 2017–2021 ei ole jakautunut työryhmiin.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastustoiminnassa. Talousarvion menojen alitus oli 18 prosenttia.

10 40
Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Ritva Viljanen **Puheenjohtaja: Sari Multala**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 772	0	1 772	2 024	-252
Menot	-14 740	2 563	-12 178	-12 343	165
Toimintakate	-12 969	2 563	-10 406	-10 319	-87

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginhallituksen kokoukset järjestettiin maaliskuusta alkaen ns. Hybridikokousmalliin, jossa valtaosa osallistujista on kokouksessa etäyhteyden avulla.

Kaupunginhallituksen kokouksia oli 22 ja iltakouluja yhdeksän. Konsernijaosto kokoontui yhdeksän kertaa.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallituksen toimintakulut olivat 101 prosenttia ja toimintatuotot 114 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Ritva Viljanen **Toimielin: Kaupunginhallitus**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	60	0	60	59	2
Menot	-15 464	0	-15 464	-15 292	-171
Toimintakate	-15 403	0	-15 403	-15 234	-170

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle ja Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen, kaupunkitalous-professuurin, kaupunkitutkimusinstituutin ja kaupunkiakatemian kustannukset. Lisäksi määrärahasta on maksettu Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat 97 prosenttisesti ja toimintakulut 99 prosenttisesti.

11
Kaupunkistrategia ja johto

Vastuuhenkilö: Ritva Viljanen **Toimielin: Kaupunginhallitus**

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	13 414	0	13 414	10 871	2 543
Menot	-121 713	-4 454	-126 167	-112 426	-13 741
Toimintakate	-108 299	-4 454	-112 753	-101 555	-11 198

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala koostuu yleisjohdosta, talouden ja strategian, henkilöstön ja konsernipalveluiden, kasvupalveluiden ja kuntademokratian palvelualueista sekä viestinnän ja sisäisen tarkastuksen palveluyksiköistä. Toimialaan kuuluu lisäksi Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos.

Talousarvion toteutuminen 2020

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan toimintatuotot toteutuivat 81 prosenttisesti ja toimintamenot toteutuivat 89 prosenttisesti.

11 10
Yleisjohto

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	10	-10
Menot	-2 683	0	-2 683	-883	-1 800
Toimintakate	-2 683	0	-2 683	-873	-1 810

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Yleisjohto sisältää kaupunginjohtajan ja toimialan yhteiset sekä kehitysprojektien toimintakulut.

Talousarvion toteutuminen

Yleisjohdon toimintakulut toteutuivat 33 prosenttisesti.

11 40
Talous ja strategia

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	978	0	978	1 055	-77
Menot	-6 946	-37	-6 984	-6 218	-765
Toimintakate	-5 968	-37	-6 005	-5 163	-842

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talousohjauksen johdolla kehitettiin taloussuunnitteluprosessia poikkeavissa olosuhteissa. Koronapandemia tulee heikentämään julkista taloutta vielä usean vuoden ajan ja siksi kaupungin talouden tasapainottaminen nousee oleelliseksi tekijäksi. Keväällä 2020 kaupunginhallitus velvoitti kaupunkia etsimään menojen rajoittamistoimenpiteitä sekä perusti luottamushenkilöistä koostuvan tuottavuus- ja kasvutoimikunnan. Talousohjaus koordinoi rajoittamistoimenpiteitä sekä toimikunnan tehtävää. Talouden tasapainottamisen toimenpiteet otettiin osaksi taloussuunnitteluprosessia.

Talouspalveluiden toimintaa kehitettiin sekä tietojärjestelmiä uudistamalla että manuaalitehtäviä automatisoimalla: mm. Työterveyden myyntilaskutus on keskitetty SAP:iin laskutusliittymän rakentamisen myötä, muistiotositteiden kierrätysjärjestelmä ja uusi matkanhallintajärjestelmä otettiin käyttöön, konserniyhtiöiden maksuliikennejärjestelmä korvattiin emokaupungin kanssa yhdenmukaisella järjestelmällä, ostolaskujen kierrätysjärjestelmään tehtiin versiovaihto ja robotiikan käytön laajentamista toteutetaan parhaillaan myyntilaskutuksen sekä toimittaja-avauksien tehtävissä. Automaatioaste on saatu nostettua jo robotisoiduissa tehtävissä lähes 70 prosenttiin ostolaskujen reitityksessä ja 30 prosenttiin tiliöinneissä. Automaation myötä saavutetut laskennalliset säästöt olivat yli 10 henkilötyövuotta. Koska kehittämistyö on edelleen kesken, ei henkilövähennyksiä ole ollut mahdollista tehdä vastaavasti. Talouspalvelut vastaanotti vuodenvaihteessa parisen kymmentä uutta työntekijää taloustehtäviä keskitettäessä Uusi Vantaan myötä.

Rahoitus ja riskienhallinta: Vantaan kaupungin vuoden 2020 nettolainanotto jäi ennakoitua paremmasta kassatilanteesta johtuen 39 milj. euroa negatiiviseksi ja kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 858 milj. euroa. Velka/asukas ennustetaan olleen vuoden 2020 lopussa 3 617 euroa eli laskeneen edellisestä vuodesta yli 200 euroa/asukas johtuen myös edelleen voimakkaana jatkuneesta väestönkasvusta.

Lainasalkun vuosittaisten lyhennysten lisäksi kaupunki maksoi pois ja jälleenrahoitti ennenaikaisesti kaksi lainaa kiinteäkorkoisilla 0-korkoisilla lainoilla. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin yhteensä 120 milj. euroa. Lainasalkun keskikorko painui 0,20 prosenttiin ja kaupungin korkomenot alittivat vuonna 2020 1,9 milj. euroa. Lainasalkun suojausaste nousi ja korkoriskiasema parani edelleen edellisestä vuodesta.

Keväällä alkanut koronapandemia siirsi riskienhallinnan painopisteen valmiuteen ja riskienhallintapäällikkö siirtyi täysipäiväiseksi valmiuspäälliköksi kuntademokratian palvelualueelle. Yksikköön rekrytoitiin riskienhallinnan asiantuntija syyskuussa, ja riskienhallinnan kehittämistä on jatkettu uudelleen organisoidun riskienhallinnan, turvallisuuden ja valmiuden kokonaisuuden mukaisilla linjauksilla.

Strategian ja tutkimuksen palveluyksikössä valmistuivat uudet väestöennuste- ja väestöraportit kesäkauden aikana. Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa VM:n digitalisaatiorahoituksella käynnistyneessä väestöennustejärjestelmän kehitystyössä on tehty määrittelyvaiheen töitä. Valtuustokauden väliarviointi tehtiin syksyn aikana ja uuden strategian valmistelu on käynnistetty. Vastuullisuuden strategiateeman toimenpiteitä on edistetty eri hankkeissa. Tiedolla johtamisen strategisen kehitysryhmän raportti toimenpide-ehdotuksineen valmistui. Kaupungin häiriötilannejohtoryhmän toimintaa tuettiin henkilöresurssien väliaikaisilla siirroilla. Kaupungin edunvalvonnassa hyvinvointialueuudistuksen sekä EU:n elpymisrahoitushaun valmistelu on ollut keskiössä.

Talousarvion toteutuminen

Talouden ja strategian palvelualueen toimintatuottojen toteuma oli noin 1,06 milj. euroa ja tuotot ylittivät talousarvion 8 prosentilla. Toimintakulujen toteuma oli noin 6,2 milj. euroa ja kulut alittivat talousarvion 11 prosentilla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Käsitellyt ostolaskut, kpl/htv – palvelukeskus	31 522	31 540	37 914
Käsitellyt ostolaskut, kpl/htv – koko kaupunki	6 117	4 900	6 986
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/htv – palvelukeskus	61 658	51 970	50 998
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/htv – koko kaupunki	24 313	19 500	28 247
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet htv:t – koko kaupunki	12,0	11,9	11,7

11 50
Henkilöstö ja konsernipalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 681	0	4 681	4 311	369
Menot	-63 607	-17	-63 623	-58 683	-4 941
Toimintakate	-58 926	-17	-58 943	-54 371	-4 571

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupungin tuottavuus- ja kasvuohjelmaan liittyvien toimenpiteiden suunnittelu käynnistettiin konserniyhteisöjen kanssa kesällä 2020. Omistajaohjauksen keskeisen ohjeistuksen uudistaminen valmistui syksyllä 2020. Valtuusto hyväksyi konserniohjeen sekä konserniyhtiöiden omistajapoliittiset linjaukset syyskuussa 2020 ja ne tulivat voimaan 1.10.2020. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva CG-ohje hyväksyttiin kaupunginhallituksen konsernijaostossa 7.10.2020. Yhteisökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset vahvistettiin konsernijaoston ja kaupunginhallituksen toimesta valtaosalle konserniyhtiöistä vuoden 2020 loppupuolella. Yhtiöiden tavoitteet uudistettiin ja yhtenäistettiin talousarvioon 2021 ja konsernijaosto hyväksyi uudistetut tavoitteet elokuussa. Konserniyhtiöiden hallitustyöskentelyn arviointi toteutettiin huhtikuussa ja isompien yhtiön työpajat pidettiin touko-kesäkuussa. Arvioinnista raportoitiin konsernijaostolle elokuussa.

Uusi keskitetty hr-toimintamalli käynnistyi vuoden vaihteessa. Samalla keskitetty hr:n asiakaspalvelu ja hr-palveluportaali tarjoaa sähköisen asiointikanavan mm. täyttölupien hakemiseen. Yhteydenottoja kanavan kautta tulee kuukausittain 2 800-2 900 kappaletta. Palveluportaalin käyttöönotto ja asiakasprosessien kehittäminen nousivat entistä merkittävämmäksi myös poikkeusolojen aikana.

Vuoden aikana on keskitytty Uusi Vantaa muutostuen toteuttamiseen toimialoille johtamisjärjestelmän rakentamiseen sekä palvelussuhde- ja keskitetyn asiakaspalvelun prosessien sujuvuuden varmistamiseen ja uuden toimintamallin vakiinnuttamiseen.

Kehittämispalveluissa on kilpailutettu henkilöstökoulutuksen järjestäminen kaupunkitasoisesti ja kumppaniksi valikoitui Metropolia ammattikorkeakoulu. Lisäksi Vantaan kaupungin johtamisen, esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämispalveluiden strategisten kehittämiskumppaneiden kilpailutus saatiin vuoden aikana valmisteltua. Uudet sopimukset astuvat voimaan vuoden 2021 maaliskuussa. Valmennus- ja kehittämispalveluita sekä henkilöstökoulutusta on tuotettu virtuaalisesti sekä poikkeusolopoolin avulla että omatoimisesti.

Koronaviruspandemian myötä resurssikeskus organisoi suljettujen työpisteiden henkilöstösiirtoja kriittisille aloille ja toimintoihin, joissa henkilöstön tarve on kasvanut. Sijoituksia tehtiin kuukauden aikana 380. Yksiköiden sulkemisten päätyttyä resurssikeskus informoi siirron päättymisistä esimiehiä. Suljettujen yksiköiden avautumisen myötä resurssikeskukseen ei ole informoitu uusia vapaana olevia resursseja.

Toiminnan kehittäminen on jatkunut poikkeusoloista huolimatta: kaupungissa otettiin käyttöön henkilöstökoulutukseen verkko-oppimisympäristö ja työterveyshuollon ensimmäinen sopimuskausi uusien kumppaneiden kanssa on ollut tuotannossa.

Hankintaa koronaviruspandemia on työllistänyt erityisesti henkilösuojainten ja käsidesien tilaamisessa, koska normaalit sopimustoimittajien toimituskanavat eivät toimineet. Muutoin hankinta on toiminut poikkeusoloista huolimatta normaalisti. Henkilöstöruokailussa on laajennettu mobiilimaksamisen käyttämistä. Uudet tilaus- ja kilpailutusjärjestelmät on otettu käyttöön. Keittiöverkkojen pilotointi on käynnissä.

Tietohallinnon keskeisimpiä toiminnan uudistuksia ovat olleet IT-integraattoripalvelun käyttöönotto ja strategisen tietohallinnon vakiinnuttaminen. Toiminta painottui IT-palvelutuotannon perustekijöiden parantamisen ohella merkittävästi myös IT-investointiohjelman suunnitteluun ja toteutukseen sekä tietoturvaan.

Talousarvion toteutuminen

Henkilöstö- ja konsernipalveluiden toimintatuotot olivat vuonna 2020 noin 4,31 milj. euroa ja toimintakulut noin 58,68 milj. euroa. Talousarvioon nähden tuotot alittuivat noin 0,37 milj. euroa. Kulut puolestaan alittivat talousarvion noin 4,9 milj. euroa.

Hr-yksiköiden toimintatuotot vuonna 2020 toteutuivat 108 prosenttisesti verrattuna talousarvioon. Toimintakulut vuonna 2020 olivat 94 prosenttia talousarviosta.

Hankinnan vuoden 2020 toimintatuotot olivat 50 prosenttia ja toimintakulut 73 prosenttia talousarviosta. Pääasiallisesti tähän vaikutti ateriapalveluiden ostojen ennakoitua pienempi määrä koronasta johtuen.

Tietohallinnon toimintatuotot vuonna 2020 olivat 117 prosenttia ja toimintakulut 94 prosenttia talousarviosta. Koronapandemia siirsi Apotin syksyn käyttöönottoja vuodelle 2021, minkä seurauksena Apotin kustannuksia siirtyi vuodelta 2020 vuodelle 2021. Kustannusten siirtyminen aiheutti lisämäärärahan (2 milj. euroa) tarpeen tietohallinnon talousarvioon vuodelle 2021. Talouden sopeuttamiseksi tietohallinto säästi vuonna 2020 toimintakuluistaan noin 2,7 milj. euroa.

Konserniohjauksen ja -valvonnan toimintatuotot vuonna 2020 toteutuivat 100 prosenttisesti verrattuna talousarvioon. Toimintakulujen toteutuminen vuonna 2020 oli 76 prosenttia verrattuna talousarvioon.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Henkilöstöhallinto			
Kaupunkistrategia ja johto toimialan prosenttiosuus koko kaupungin henkilöstöstä (poislukien työllisyyspalvelut ja Kupela)		3,30 %	3,30 %
Työterveyshuollon kustannukset, euroa / työntekijä	325	360	360
Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	**TP 2019**	**TA 2020**	**TP 2020**
Palkkalaskelman hinta			
Muut sopimusalat (KVTES)	12,4	10,5	11,8
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	18,4	22,1	17,8
Tietohallinto			
Työasemamäärä hallinto			
- kannettavat ja työasemat, kpl	8 226	8 700	8 290
Työasemamäärä opetus			
- kannettavat ja työasemat, kpl (Chromebookit laskettu mukaan)	5 742	9 700	23 663
Asiakastyytyväisyys			
- ServiceDesk (1-5)	4,6	4,4	4,5
Tikettimäärä			
- Keskimäärin kuukaudessa	6 646	7 200	6 635
IT-investointien onnistunut läpivienti			
- budjettitoteuma	82 %	90 %	88 %

11 60
Kasvupalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	7 400	0	7 400	5 423	1 977
Menot	-42 821	-4 466	-47 288	-41 696	-5 591
Toimintakate	-35 421	-4 466	-39 888	-36 273	-3 615

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuosi 2020 oli kasvupalveluissa voimakasta organisaation rakenteen, prosessien ja toimintatapojen kehittämisen aikaa. Vantaa-Kerava työllisyyden kuntakokeilun valmistelu jatkui aktiivisena läpi vuoden. Uuden palvelualuekokonaisuuden johtamisjärjestelmän lisäksi vietiin eteenpäin kahteen kaupunkitasoiseen strategiateemaan liittyvää työskentelyä. Koronaepidemian aiheuttama toimintaympäristön muutos haastoi kasvupalveluiden palvelutoiminnan vuonna 2020. Palvelualueen asiakaspalvelu siirtyi määräaikaisesti pääasiassa sähköisiin kanaviin poikkeustilan vuoksi. Koronan aiheuttama talouskriisi lisäsi voimakkaasti työttömyyttä. Osana koronakriisin hoitoa, kasvupalvelut käynnisti uutena palveluna yksinyrittäjien tukihakemusten käsittelyn. Kasvupalveluissa useiden projektien toiminta vaikeutui poikkeustilanteessa, mm. kumppaniorganisaatioiden henkilöstölomautusten vuoksi. Monet projektit saivat kaipaamaansa jatkokautta tai projektin tavoitteita muutettiin vastaamaan paremmin muuttunutta tilannetta. MEK –ohjelman mukaista S2-kielen opetusta ei voitu järjestää kevään ja kesän poikkeustilan aikana suunnitellusti. Maahanmuuttajapalveluihin liittyvän koordinaatiovastuun siirryttyä palvelualueelle, aloitettiin verkostomainen palveluiden kehittäminen Neuvova Vantaa –hankkeen puitteissa.

Elinkeinopalvelut keskittyi vuonna 2020 laajan yhteistyöverkostonsa avulla elvyttäviin palveluihin ja toimenpiteisiin, joilla tuettiin Vantaalla toimivien yritysten toimintamahdollisuuksia haastavassa koronatilanteessa. Työssä keskityttiin erityisesti Aviapolis alueen yritysten tilanteen selvittämiseen, sillä kyseessä on alueellisesti merkittävä työpaikkojen keskittymä. Elinkeinopalvelut kokosi aktiivisesti elvyttävien toimenpiteiden rahoitusmahdollisuuksia verkostojensa kautta, sekä valmisteli Vantaan esitystä kansallista EU:n elvytyspakettia varten. Vuoden aikana toteutettiin myös mittava Vantaan innovaatioympäristöanalyysi, jonka tulosten pohjalta Vantaata halutaan kehittää eteenpäin innovaatioympäristönä. Palveluyksikkö osallistui tiiviisti kaupunkitasoisen Oppimiskampus -kärkihankkeen valmisteluun.

Palveluyksikön henkilöresurssit ovat olleet vajaat läpi vuoden 2020, mutta tilanne on paranemassa vakanssien täyttämisen myötä.

Työllisyyspalvelut aloitti työllisyyden kuntakokeilun valmistelun alkuvuodesta 2020 yhdessä Keravan kaupungin kanssa. Kokeilun valmistelu edellytti henkilökunnan laajamittaista kouluttamista sekä tehtäväjärjestelyjä. Organisaation kehittäminen ja tehtävien uudelleen järjestelyt käsiteltiin yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa syksyllä 2020. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta hyväksyttiin eduskunnassa joulukuussa 2020. Laki on määräaikainen ja se on voimassa 1.3.2021-30.6.2023.

Koronapandemian aiheuttamat lomautukset ja irtisanomiset aiheuttivat työttömyyden nopean kasvun. Palveluohjuksien määrät kunnan palveluihin vähenivät, koska valtakunnalliset palvelut ruuhkautuivat uusien asiakkaiden määrän kasvaessa.

Palvelua on jouduttu koronapandemian johdosta tuottamaan myös etäpalveluna. Tämä on vähentänyt asiakkaiden kohtaamisia, mikä on heikentänyt palveluiden vaikuttavuutta.

Kuntouttavan työtoiminnan osalta asiakasohjauksen tehostaminen oli yksi vuoden 2020 tärkeimmistä kehittämiskohteista. Kehittäminen jäi alkuvuodesta kesken koronaepidemian vuoksi, kun valmennustalojen toiminta oli keskeytettynä 17.3.-31.5.2020 välisen ajan valtioneuvoston päätöksellä, jonka jälkeen toimintaa pystyttiin jatkamaan normaalisti. 9.12.2020 epidemian yltyessä lähitoiminta keskeytettiin uudelleen, mutta tällä kertaa lähes kaikki asiakkaat voitiin siirtää etäkuntoutukseen. Vuoden aikana uusina toimintoina käynnistettiin suosiota saanut Valokeila-valmennus valmennustalo Luxissa. Loppuvuodesta valmennustalo Reelissä pyöräverstaan toiminta lakkautettiin, jolloin suositun Uusioverstaan toimintaa pystyttiin laajentamaan

Talousarvion toteutuminen

Kasvupalveluiden kumulatiiviset toimintatuotot vuonna 2020 olivat noin 5,4 milj. euroa (73 % talousarviosta) ja toimintakulut noin 41,7 milj. euroa (88 % talousarviosta).

Kasvupalveluiden talousarvion toteutumiseen vaikutti voimakkaasti työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys, joka lähti nousuun jo maalis-huhtikuun aikana koronaviruksen aiheuttaman talouskriisin myötä. Palvelualue haki lisätalousarviossa ylityksen verran lisämäärärahaa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma vuonna 2020 oli 21,9 milj. euroa, mikä oli noin 25 prosenttia (4,4 milj. euroa) korkeampi kuin vuonna 2019. Syitä kuntaosuuden kasvuun selvitettiin yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa. Kuntaosuuden määrään vaikuttaa eniten työttömyyden kehitys sekä virrat työmarkkinatukilistalle, pienellä viiveellä. Vantaalla on voimakas korrelaatio työttömyyden kasvun ja kuntaosuuskasvun välillä, joka tarkoittaa sitä, että yksin palveluiden avulla Vantaa ei voi hallita työmarkkinatuen kasvua. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannuksiin vaikuttavat monet eri tekijät. Näitä ovat mm. työsuhteiden laatu (osa-aikatyöt, soviteltu tuki), työvoiman kysyntä, kohtaanto, yleinen työttömyys, työttömyyden pitkittyminen ja rakenteelliset tekijät. Demografiset tekijät, kuten ikä (pitkäaikaistyöttömyys, eläköityminen), nuorisoasteiden määrä (nuoret ensimmäistä kertaa työmarkkinoille tullessaan ovat työmarkkinatuensaajia), muuttoliike, lapsiluku (korotettu etuus), nuorten asumismuoto (vanhempien luona asuvilla) sekä muut tekijät kuten maksupäivien lukumäärä kuukaudessa.

Palvelualueen toiminnan tuotot laskivat joiltakin osin, johtuen toiminnan keskeytymisestä koronatilanteessa. Säästöjä tuli erityisesti tukityöllistämisen osalta, 1,2 milj. euroa sekä palveluiden ostojen vähentymisen vuoksi. Säästöjä kertyi vuoden aikana myös lykkääntyneiden rekrytointien vuoksi.

Kasvupalveluiden hallinnon kumulatiiviset toimintatuotot vuonna 2020 olivat noin 291 000 euroa (78 % talousarviosta) ja toimintakulut noin 653 000 euroa (71 % talousarviosta).

Elinkeinopalveluiden kumulatiiviset toimintatuotot vuonna 2020 olivat noin 0,9 milj. euroa (49 % talousarviosta) ja toimintakulut noin 3,0 milj. euroa (68 % talousarviosta).

Talousarvion alittuminen johtui lähinnä täyttämättömistä vakansseista sekä elinvoima- ja vetovoima -ohjelman toteutumattomista toimenpiteistä.

Projektitoiminnassa poikkeustilanne vaikutti projektien toteuttamiseen ja maksatuskausiin siten, että joidenkin tulojen osalta ilmenee viiveitä.

Työllisyyspalveluiden kumulatiiviset toimintatuotot vuonna 2020 olivat noin 4,2 milj. euroa (81 % talousarviosta) ja toimintakulut noin 38 milj. euroa (91 % talousarviosta).

Kuntouttavan työtoiminnassa syntyi lisäkuluja siivouksen tehostamisesta ja hygieniatarvikeostoista. Henkilöstön palkoissa säästettiin, koska vuoden aikana oli useita henkilöstövaihdoksia ja johtavan sosiaalityöntekijän rekrytoinnissa oli vaikeuksia. Myös ostopalveluiden osalta säästettiin, sillä kaikki ryhmät eivät päässeet aloittamaan toimintaansa epidemian johdosta heikentyneen asiakasohjauksen vuoksi. Säästöillä pystyttiin paikkaamaan osin lisääntyneitä kunnan työmarkkinaosuusmaksuja.

Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi voimakkaasti vuoden 2020 aikana. Säästöä syntyi palkkatukimenojen sekä henkilöstön palkkamenojen osalta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Elinkeinopalvelut			
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	529	500	542
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 724	1 800	2 416
Työllisyyspalvelut			
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos	1 709	2 130	1 337
(%)	-2,9 %	10,0 %	
Työttömien nuorten virta yli kolmen kuukauden työttömyyteen	32,3 % (37,6 %) *)	27 %	40,7 %
Ei työttömänä tai toimenpiteissä kolme kuukautta kaupungin palkkatukityösuhteen päättymisen jälkeen (tammi-huhtikuu) -vuosi	28 %	32,7 %	24,0 %
Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelu TYP:n päättyneet asiakkuudet	1 873	2 500	921
Valmennustalojen asiakaspäivän hinta	63 €	60 €	77 €
Valmennustalojen asiakaspaikkojen täyttöaste	60 %	70 %	58 %

*) Sulkeissa ikäryhmä 15-29-vuotiaat, muut ikäryhmä 15-24-vuotiaat.

11 80
Kuntademokratia

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5	0	5	9	-4
Menot	-2 894	-13	-2 907	-2 889	-18
Toimintakate	-2 889	-13	-2 902	-2 880	-22

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uusi palvelualue aloitti toimintansa vuoden alussa. Korona vaikeutti jonkin verran käynnistymistä ja luonnollisesti muutti työtapoja. Pääosa henkilöstöstä työskenteli maaliskuun puolesta välistä alkaen etänä suurimman osan viikosta. Palvelualueen tuloskortin vuoden 2020 tavoitteet toteutuivat varsin hyvin pandemiasta huolimatta.

Lakiasioiden ja päätösvalmistelun palveluyksikössä keskeisiä muutoksia olivat toimielinten kokousten siirtyminen ns. hybridikokouksiksi. Kuntalain pikaisen muutoksen myötä mahdollistui toimielinten kokouksen järjestäminen etänä kongressisovelluksen kautta. Myös valmistautuminen seuraavaan valtuustokauden vaihdokseen alkoi.

Kaupunkiturvallisuuden tiimi aloitti varsinaisesti toimintansa maaliskuussa, kun myös Itä-Uudenmaan poliisin ja kaupungin yhteinen poliisikoordinaattori aloitti toimintansa. Pandemiatilanteen vuoksi kaupunkiturvallisuustiimin keskeisemmäksi tehtäväksi ensimmäisenä toimintavuonna muodostui häiriötilannejohtamisen organisointi, tilannekeskuksen perustaminen ja sen toiminta ja viranomaisyhteistyö.

Uuden toimialatasoisen PR- ja assistenttitiimin toimintamalleja hiottiin. Myös muiden toimialojen Yhteisten palveluiden yksiköiden kanssa aloitettiin yhteistyö. Julkisten tilojen sulkeminen vaikutti kaupungintalolla tukipalvelutiimin toimintaan.

Tiedonhallinnan ja kaupunginarkiston tiimeissä valmisteltiin vuoden 1.1.2020 voimaan tulleen tiedonhallintalain edellyttämiä kokonaisuuksia; kaupunkitasoisen tiedonhallintamallin laatimista ja arkiston sähköistämistä.

Osa henkilöstöstä työskenteli oman työnsä ohella vaalitoimistossa, jossa aloitettiin vuoden 2021 kuntavaalien järjestelyt.

Talousarvion toteutuminen

Palvelualueen toimintakulut olivat 99 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Luottamushenkilöille ja työntekijöille järjestettävien koulutusten lukumäärä	16	10	14
Osallistujamäärä luottamushenkilöille ja työntekijöille järjestettäviin koulutuksiin	640	300	90
Käännöstyöt	3 057	3 000	2 981

11 70
Viestintä

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	350	0	350	63	288
Menot	-2 363	79	-2 283	-1 669	-614
Toimintakate	-2 013	79	-1 933	-1 606	-327

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uusi Vantaa –organisaatiomuutoksen myötä viestintään keskitettiin kaupunki-, alue- ja matkailumarkkinointi. Koronan vuoksi markkinointia kevennettiin ja resursseja suunnattiin koronaviestintään. Monikielistä viestintää kehitettiin ja sille muodostettiin pysyviä käytäntöjä. Koronaviestintään käytettiin uusia kanavia, maksullisista mainostiloista alueilla kiertävään pakettiautoon. Vantaa.fi -julkaisualustan kilpailutus saatiin päätökseen.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio alitettiin huolimatta koronan aiheuttamista lisäkuluista. Osana sovittuja tuottavuustoimenpiteitä hoitovapaan sijaisuuksia jätettiin täyttämättä tai viivästytettiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Viestinnän kustannukset, euroa per asukas	5,59	6,89	6,07

11 30
Sisäinen tarkastus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-399	0	-399	-389	-11
Toimintakate	-399	0	-399	-389	-11

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Sisäinen tarkastus avusti kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Vuosisuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti.

Toiminnassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Talousarvion toteutuminen

Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/ alitus
Liikevaihto	**40 119**	**0**	**40 119**	**39 920**	**199**
Liiketoiminnan muut tulot	0	0	0	270	-270
Materiaalit ja palvelut	-5 558	0	-5 558	-5 300	-257
Henkilöstömenot	-27 121	0	-27 121	-26 822	-298
Poistot ja arvonalentumiset	-1 556	0	-1 556	-1 405	-151
Liiketoiminnan muut menot	-5 884	0	-5 884	-5 841	-43
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**821**	**-821**
Muut rahoitustulot	0	0	0	4	-4
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0
Rahoitustulot ja -menot	0	0	0	4	-4
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0**	**0**	**0**	**825**	**-825**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	314	-314
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**0**	**0**	**1 139**	**-1 139**

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos vastaa alueensa kuntien palo- ja pelastustoiminnasta, kiireellisestä ensihoitopalvelusta sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja omatoimiseen varautumiseen liittyvästä valvonnasta, ohjauksesta, valistuksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä. Lisäksi pelastuslaitos tukee alueensa kuntien varautumista ja valmiussuunnittelua, ylläpitää väestöhälytinjärjestelmää sekä laatii ja ylläpitää väestön suojaamiseen poikkeusoloissa liittyvät suunnitelmat yhteistyössä alueensa kuntien kanssa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto on järjestetty yhteistoimintasopimuksen perusteella osana Vantaan kaupunkia. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan pelastuslaitos kuuluu kaupunkistrategia ja johto toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Korona pandemia vaikutti pelastuslaitoksen toimintaan. Ihmisten liikkumisen ja yhteiskunnan aktiivisuuden väheneminen pienensi pelastustehtävien määrää. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2020 oli 6 858 sammutus- ja pelastustehtävää (2019; 8 021 kpl). Tiukimpien rajoitustoimien aikana, huhti-toukokuussa ja joulukuussa pelastustoimen tehtäviä oli jopa kolmanneksen normaalia vähemmän.

Ensihoitotehtävien määrä myös väheni. Vuonna 2020 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ambulanssien kokonaistehtävämäärä oli 36 522, kun edellisenä vuonna se oli 39 528. Vaikka ensihoidon hälytystehtävät määrällisesti vähenivät, niin samanaikaisesti tehtävien kestot pitenivät, johtuen toimenpiteistä tartuntojen vähentämiseksi.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi alueella tehtiin määräaikaisia valvontakäyntejä muihin kuin asuinrakennuksiin 1 503 kohteeseen, joka vastaa 90 prosentin toteumaa suhteessa tavoiteasetteluun.

Paloturvallisuuden itsearvioinnin lomakkeita lähetettiin 5 921 pientaloon, ja näistä palautettiin lähes 90 prosenttia. Taloyhtiöille lähetettiin paloturvallisuuden itsearvioinnin lomakkeita 642, joista määräaikaan mennessä palautui 60 prosenttia.

Korona pandemian aikana Keski-Uudenmaan pelastuslaitos asetti yhteyshenkilöt kuntien johto- ja häiriötilannekeskuksiin tukemaan tilannekuvan muodostamista. Myös pelastuslaitoksen oma johtokeskus seurasi tilannetta tehostetusti.

Pelastustoimen palvelutasopäätösten valmistelun perustaksi Helsingin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset laativat yhteisen Uudenmaan alueen riskianalyysin. Lisäksi pelastuslaitoksien palvelutasopäätöksiä yhtenäistettiin. Pelastuslaitos pyysi palvelutasopäätöksen valmistelun yhteydessä lausunnot alueensa kunnilta, kaupungeilta, henkilöstöltä ja asukkailta. Pelastuslaitoksen johtokunta hyväksyi 8.12.2020 Keski-Uudenmaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen vuosille 2021–2024.

Pelastuslaitosta valvova Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyysi 14.10.2020 Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimelta selvitystä pelastustoiminnan palvelutasossa, koska nykyisillä resursseilla pelastuslaitos ei kykene tavoittamaan I luokan riskiruutuja asetetussa kuuden minuutin toimintavalmiusajassa. Annetussa selvityksessä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta esitti 8.12.2020 ratkaisuksi kolmen uuden kärkiyksikön perustamista ja sijoittamista Vantaalle sekä nykyisin Mittatielle sijoitetun kärkiyksikön uudelleensijoittamista.

Sosiaali- ja terveystoimen uudistus on myös pelastustoimen uudistus. Uudenmaan erillisratkaisun perusteella Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue on esitetty lainsäädännössä jaettavaksi Keski-Uudenmaan ja Vantaa-Kerava hyvinvointialueisiin, joille annetaan myös pelastustoimen järjestämisvastuu. Syksyllä 2020 pelastuslaitos kiinnitti lausunnossaan lakiesityksestä erityisesti huomiota pelastuslaitoksen säilymiseen yhtenäisenä uudistuksen toteutuessa sekä pelastuslaitoksen mahdollisuuteen toimia jatkossakin ensihoidossa.

Pelastuslaitos jatkoi toimintaansa kehittämistä vuonna 2020. Pelastuslaitoksen tavoitteena on siirtyä vähitellen prosessimaiseen toimintatapaan, jonka perusta on asiakas ja yhdessä tekeminen. Myös esimiestyöhön kiinnitetään entistä enemmän huomiota. Pelastuslaitoksen toimintatavan muutosta tukeva uusi hallinnollinen organisaatio käynnistyi 20.1.2020.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio jakaantuu kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle. Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Vuonna 2020 pelastuslaitoksen liikeylijäämä oli yhteensä 821 117,73 euroa. Lopulliseksi tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten jälkeen 1 139 197,10 euroa.

Pelastustoimen liikevaihto oli 29,3 milj. euroa (28,4 milj. euroa vuonna 2019). Liikevaihto ylittyi 0,1 milj. euroa. Toimintakulut olivat 27,3 milj. euroa (27,1 milj. euroa vuonna 2019). Toimintakulut alittivat talousarvion 0,5 milj. euroa. Pelastustoimen liikeylijäämä oli 874 612,98 euroa.

Ensihoidon osalta liikevaihto oli 10,8 milj. euroa (10,3 milj. euroa vuonna 2019). Ensihoidossa kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,7 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautetaan tuloja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti, 2,2 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2019). HYKS-Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,6 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2019). Ensihoidon toimintakulut olivat 10,7 milj. euroa (10,3 milj. euroa vuonna 2019).)

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2020	Toteutuma	Ylitys/alitus
Varsinaisen toiminnan rahavirta	1 556	2 065	509
Investointien rahavirta	-2 300	-1 865	435
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	-1 608	-1 608
Rahavarojen muutos	**-744**	**-1 408**	**-664**

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 199 921 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -1 408 154 euroa laskee rahavarojen määrän 2 400 572 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2020	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	-1 890	-1 929	39
Muu pelastus- ja huoltokalusto	-100	-16	-84
Asemakalusto	-120	-150	30
Johtokeskukset	-100	-20	-80
Väestönsuojelujärjestelmät	-40	0	-40
Tietojärjestelmät	-50	-104	54
Investoinnit yhteensä	**-2 300**	**-2 219**	**-81**
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	189	-189
Investoinnit netto	**-2 300**	**-2 030**	**-270**

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 2,3 milj. euroa. Investointien sitova tavoite toteutui, kun investointeihin kului 2 218 852 euroa. Nettoinvestoinnit rahoitusosuuksien 136 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneiden luovutusvoittojen 53 083 euroa jälkeen olivat 2 029 768 euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Valvontakäynnit ja paloturvallisuuden itsearvioinnit	6 227	7 700	7 434
Turvallisuusviestintä (henk.)	57 470	90 000	21 362
Pelastustoimen tehtävät	8 023	8 000	6 858
Ensihoitotehtävät	39 528	38 000	36 522
Menot € / asukas	82,59	86,68	83,11

12
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen

Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta
Puheenjohtaja: Pirkko Letto

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä					
Tulot	41 951	-692	41 259	40 922	337
Menot	-673 159	-36 867	-710 026	-713 179	3 153
Toimintakate	-631 208	-37 559	-668 767	-672 257	3 491
Sosiaali- ja terveydenhuolto ilman erikoissairaanhoitoa					
Tulot	40 651	-692	39 959	39 212	747
Menot	-421 099	-36 867	-457 966	-455 960	-2 005
Toimintakate	-380 448	-37 559	-418 007	-416 749	-1 258

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Maaliskuussa 2020 alkanut koronanepidemia vaati sosiaali- ja terveydenhuollolta nopeita toimenpiteitä ja palvelutuotannon muutoksia. Vaikka toimiala selvisi vaatimuksista hyvin, hoito- ja palveluvelka ja epidemian pitkittymisen seuraukset heijastuvat pitkälle tuleviin vuosiin.

Martinlaakson terveysasemasta tehtiin ajanvarauksella toimiva epidemiaterveysasema, jonne ohjattiin kaikki hengitystieoireiset potilaat. Ikääntyneiden asumispalveluihin ja Vantaan sairaalaan perustettiin kohorttiosastot. Elokuussa aloitettiin ilmaisten kasvomaskien jako kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville ihmisille useissa toimipisteissä, ja jakeluverkostoa laajennettiin edelleen syksyn aikana. Palvelutarjontaa sopeutettiin ottamalla onnistuneesti etä- ja digipalveluja käyttöön toimialan eri palveluissa.

Vantaan alueella toimi neljä koronan näytteenottopistettä. Vuonna 2020 testattiin 92 000 vantaalaista, joista covid-19-positiivisia oli 3 400 (3,7 %). Koronan vuoksi erikoissairaanhoidossa hoidettiin 152 vantaalaista. Vantaan sairaalatoiminnassa hoidettiin 65 henkilöä, joilla oli todettu korona joko sairaalajakson aikana tai -jakson syynä. Lisäksi kotihoidossa ja hoiva-asumisessa hoidettiin jonkin verran koronapotilaita. Vuonna 2020 koronaan menehtyi 64 vantaalaista. Tartunnanjäljitykseen lisättiin resurssia syksyn aikana useaan otteeseen. Loppuvuodesta toimialalla valmisteltiin suunnitelmat covid-19-rokotusten järjestämiseksi.

Helsinki-Vantaan lentoasemalla käynnistettiin covid-19-terveysturvallisuustoimenpiteet. HUS Diagnostiikka vastaa näytteenotosta lentoasemalla ja analytiikasta. Lentokentällä testattiin yhteensä noin 50 000 matkustajaa, joiden osalta 2 prosenttia näytteistä osoittautui koronapositiivisiksi. Syyskuussa käynnistettiin kansainvälistäkin huomioita saanut pilotti koronakoirien hyödyntämisestä koronaviruksen tunnistamisessa. Vantaa huolehti myös karanteeniin joutuneiden ja sairastuneiden lentomatkustajien majoitus- ja ruokakassipalvelusta silloin, kun he eivät itse voineet sitä järjestää.

Kaupunkiin perustetun resurssikeskuksen kautta toimialalle siirtyi väliaikaisesti noin 300 työntekijää kaupungin muista toiminnoista. Myös toimialan sisällä siirtyi henkilökuntaa alas ajetuista toiminnoista niihin yksiköihin, joissa oli lisähenkilöstötarvetta. Resurssikeskuksen toiminta keskeytettiin kesän ajaksi, ja apuna olleet työntekijät palasivat omiin tehtäviinsä. Toisen epidemia-aallon alkaessa resurssikeskuksen toiminta käynnistettiin uudelleen.

Sote-uudistuksen alueellinen valmistelu käynnistettiin Tulevaisuuden sote-keskus - ja rakenneuudistushankkeilla. Kevään aikana Vantaan ja Keravan sosiaali- ja terveystoimet valmistelivat yhdessä hankehakemukset, ja alueelle myönnettiin 29.6.2020 hakemusten mukaiset valtionavustukset. Hankeorganisaatio perustettiin, hankesuunnitelmia toteuttava projektitoiminta käynnistettiin ja sujuvat yhteistyörakenteet kaupunkien sisällä ja Vantaan ja Keravan välillä luotiin. Tulevaisuuden sote-keskus -hanketta käynnistettäessä kiinnitettiin erityinen huomio siihen, että hankkeessa tehtävä kehittämistyö palvelee palvelualueiden asiakastavoitteita. Osana rakenneuudistuksen hankekokonaisuutta käynnistyi erikoissairaanhoidon ohjauksen kehittämistyö Uusimaa-tasoisena yhteistyönä.

Lautakunnan edellyttämä palvelurakenneohjelma käynnistettiin laatimalla palvelutuotannon nykytila-analyysi. Palvelurakenneohjelmaa jatketaan tavoitteena sote-palvelujärjestelmän kokonaisvaikuttavuuden parantaminen ja kustannuskasvun hillintä. Toimiala esitteli kaupunkitasoiselle tuottavuus- ja kasvutoimikunnalle talouden hallintaan ja kustannustason hillintää tähtääviä toimenpiteitä, jotka käynnistettiin.

Suun terveydenhuollon liikelaitos keskeytti poikkeusolojen takia keväällä kiireettömän hoidon, mistä aiheutui toimintavolyymin ja asiakasmaksukertymän voimakas pienentyminen. Liikelaitoksen talousarvion arvioidun alijäämän kattamiseksi toimiala kohdensi liikelaitokselle 2,0 milj. euron avustuksen.

Digitalisaatiota ja sähköisiä palvelu- ja asiointikanavia hyödynnettiin palvelujen saatavuuden ja laadun parantamisessa (mm. Apotti, Maisa, etäpalvelut). Tietojohtamisen työkaluja kehitettiin johtamisen tueksi, ja Apotista saatavien tietojen validointia edistettiin. Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotissa havaittuja raportointiin liittyviä puutteita korjattiin lakisääteisen raportoinnin ja tietojohtamisen tueksi. Järjestelmän käytettävyys ei vielä ole sillä tasolla, jolla luvattu hyötypotentiaali voitaisiin saavuttaa.

Kaupunkitasoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiateeman vetovastuu oli toimialalla; teeman johtoryhmässä määritettiin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja mittarit.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan hr- ja hankinnan tukipalvelut siirtyivät kaupungin henkilöstö- ja konsernipalvelujen tulosalueen tuotettaviksi Uusi Vantaa -toimintamallin mukaisesti vuoden 2021 alusta.

Huolimatta pandemian aiheuttamista poikkeuksellisista paineista sosiaali- ja terveystoimessa jatkettiin pitkäjänteistä työtä toimialalle asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lasten ja nuorten huostaanottojen tarve ei kuitenkaan vähentynyt toivotusti. Vuonna 2020 otettiin huostaan 108 lasta, mikä oli 0,22 prosenttia 0–17-vuotiaista vantaalaisista tavoitteen oltua alle 0,20 prosenttia ikäluokasta. Omassa kodissa kotihoidon turvin tai ilman palvelutarvetta asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvoi tavoitteen mukaisesti 93,4 prosenttiin. Asunnottomuus ei vähentynyt vuoden 2018 lähtötasosta, vaikkakin asunnottomia oli vähemmän kuin vuonna 2019. Kotouttamispalvelujen piiriin vuonna 2019 tulleiden työikäisten kotoutuminen toteutui pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisesti; suomen kielen kurssille osallistumistavoitteen toteutumattomuuteen vaikutti osaltaan koronan vaikutus koulutustarjontaan. Terveysasemien vastaanotoille pääsy kiireettömässä asiassa ei nopeutunut; pandemian vuoksi mm. ajanvarausprosessin muutosten ja etävastaanottojen lisääntymisen myötä raportointitiedot eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Toimiala hyödynsi sosiaalista mediaa aktiivisessa tiedottamisessaan ja positiivisen työnantajamielikuvan luomisessa. Toimialan twitter-tililtä (@Vantaansote) viestitettiin vuoden aikana 260 kertaa. Uutisaiheissa käsiteltiin monia toimialaa koskettavia ajankohtaisia asioita, välitettiin Covid-19-tietoa, nostettiin esiin toimialan rekrytointikampanjoita ja vuoden lopussa paljon huomiota saivat Helsinki-Vantaan lentoasemalla työnsä aloittaneet koronakoirat.

Talousarvion toteutuminen 2020

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2020 olivat 713,2 milj. euroa ja tulot 40,9 milj. euroa.

Toimialan lopulliseen määrärahaan verrattuna menot ylittyivät 1,2 milj. euroa ja tulot alittuivat 0,3 milj. euroa. Toimintakate oli 3,5 milj. euroa lopullista talousarviota heikompi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot vuonna 2020 olivat 456,0 milj. euroa ja tulot 39,2 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto korotti 21.9.2020 toimialan menomäärärahaa toimialan esityksen mukaisesti 36,5 milj. eurolla ja pienensi tulomäärärahaa 0,7 milj. eurolla. Määrärahan muutosesitys perustui elokuun lopun tilanteen toteutumisennusteeseen.

Menomäärärahan korotuksesta 2,4 milj. euroa muodostui Vantaan lentokentällä toteutetun terveysturvallisuusvalvonnan menoista, 16,3 milj. euroa muista pandemian aiheuttamista menoista, 0,7 milj. euroa valtiorahoitteisen Tulevaisuuden Sote-keskus- ja Rakenneuudistushankkeen menoista ja 17,1 milj. euroa toimialan normaalin toiminnan menoista.

Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,2 milj. euroa. Lisäksi toimialan talousarvioon siirrettiin myönteisen erityiskohtelun hankkeen määrärahoja 0,1 milj. euroa.

Toimialan alkuperäiseen talousarvioon nähden normaalin toiminnan menot ilman pandemia- ja lentokenttätoiminnan menoja ylittyivät 13,9 milj. eurolla ja tulot alittuivat 1,6 milj. eurolla. Menoylitys syntyi pääosin lastensuojelun ja varhaisen tuen (8,1 milj. euroa) sekä vanhusten ja vammaisten hoivapalvelujen (4,4 milj. euroa) ostoista.

Lopulliseen määrärahaan nähden normaalin palvelutuotannon osalta menot alittuivat 4,3 milj. eurolla. Tuloja toteutui 0,9 milj. euroa lopullista talousarviota enemmän. Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä talousarviota 36,5 milj. euroa heikompi ja muutettua käyttösuunnitelmaa 1,1 milj. euroa parempi.

Pandemiamenot

Toimialan alkuperäinen talousarvio ei sisältänyt pandemia- eikä lentokenttätoiminnan menoja. Lentokenttätoiminnan menoja toteutui 2,6 milj. euroa ja muita pandemiamenoja 18,4 milj. euroa. Lisäksi toimialan henkilöstömenoissa on 1,1 milj. euroa poikkeusolojen aikana toimialalle kaupungin muilta toimialoilta siirtyneen henkilökunnan henkilöstömenoja.

	(1 000 eur)
Oman toiminnan pandemiamenot	18 365
Pandemia Lentokenttä palvelut	2 614
Lisäksi muilta toimialoilta siirtyneen henkilökunnan menot, jotka sisältyvät palvelualueiden henkilöstömenoihin	1 058

YHTEENSÄ	22 037

Pandemiamenojen osalta lopulliseen määrärahaan nähden menot ylittyivät 2,0 milj. eurolla ja lentokenttätoiminnan osalta 0,2 milj. eurolla. Pandemiamenojen osalta suurimmat menoerät olivat testaustoiminta ja suojavarustemenot. Lentokenttätoiminnan kattamiseksi saatavasta valtionkorvauksesta (2,6 milj. euroa) ei saatu maksupäätöstä ennen tilinpäätöksen valmistumista, minkä takia se ei sisälly 2020 tilinpäätöksen tuloihin.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2020 olivat 257,2 milj. euroa.

Vantaan kaupungin talousarviossa vuoden 2020 palvelusopimuksen menoihin oli varattu 241,8 milj. euroa. HUS:n palvelusopimuksen menot olivat Vantaalle vuonna 2020 noin 246,7 milj. euroa, mikä vastasi HUS:n talousarviossa Vantaan palvelusopimuksen maksuosuudeksi arvioitua 246,7 milj. euroa. HUS toteutti palvelujen käytön mukaisen laskutuksen lisäksi HUS:n 2020 tilikauden alijäämän kattamiseksi Vantaan osalta yhteensä 9,3 milj. euron lisäkannon sekä varmuusvarastojen tason noston kirjanpidolliseen käsittelyyn liittyvän 1,5 milj. euron lisälaskutuksen. Tilikauden 2020 alijäämän muodostaneet kustannukset aiheutuivat Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönotosta aiheutuvista kertaluonteisista kustannuksista sekä sen aiheuttamista tuotantohäiriöistä sekä covid-19-epidemian aiheuttamista koronapotilaiden hoidosta. Tehtäväalueen määräraha sisältää HUS-palvelusopimuksen lisäksi kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen, e-arkiston ja e-reseptin tietojärjestelmämenot ja myrkytystietokeskuksen, terveysasemien erikoissairaanhoidon menot sekä HUS-eläkevastuut.

Erikoissairaanhoidon menomäärärahat ylittyivät 5,2 milj. eurolla ja tulomääräraha noin 0,4 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 4,7 milj. euroa heikompi.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	305	524	829	485	344
Menot	-7 443	-515	-7 958	-5 634	-2 324
Toimintakate	-7 138	9	-7 129	-5 150	-1 979

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelujen sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan määrärahat ja toteuman.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelujen palvelualue vastaa keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon ja kehittämisen koordinointiin liittyvistä tehtävistä, toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista sekä tarjoaa tukipalveluja toimialan muille palvelualueille. Talous- ja hallintopalveluissa tapahtui vuoden lopussa Uusi Vantaa -toimintamalliin perustuva organisaatiomuutos, kun henkilöstöyksikkö kokonaisuudessaan ja asiantuntijapalvelujen yksiköstä hankinnan tukipalvelut (yhteensä kahdeksan vakanssia) siirtyivät kaupungin henkilöstö- ja konsernipalvelujen tulosalueelle. Muutos astui voimaan vuoden 2021 alusta.

Kulunut toimintavuosi toteutui alkuperäisiin suunnitelmiin verrattuna varsin hyvin poikkeuksellisesta pandemiavuodesta huolimatta. Koronan ohella keskeisiä toimintavuotta kuvaavia teemoja olivat Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönottoihin liittyvät hankkeet ja sote-uudistuksen Vantaa-Kerava-hyvinvointialueen valmisteluun liittyvän työn käynnistäminen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ja yksilöasioiden jaosto kokoontuivat molemmat vuoden aikana 12 kertaa. Lautakunnan käsittelyyn tulevista asioista julkaistiin tiedote aina esityslistan valmistuttua ja kokouksissa tehdyistä päätöksistä julkaistiin tiedote viipymättä kuntalaisia ja tiedotusvälineitä palvellen monesti jo kokouspäivän aikana.

Talous- ja hallintopalveluissa järjesteltiin ja priorisoitiin työtehtäviä uudelleen, jotta toimialan ja palvelualueiden työtä voitiin tukea vaikeassa poikkeusolotilanteessa. Palvelualueella toimi kaupungin pandemiajohto-ryhmän alaiset henkilöstö- ja tukipalvelujen alatyöryhmät. Henkilöstöpalvelujen alatyöryhmässä henkilöstöyksikkö koordinoi sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön siirtoja palvelualueilta toisille. Muualta siirtyneille työntekijöille tarvittiin lääkehoitoluvat, minkä mahdollistamiseksi uusille tai väliaikaisille työntekijöille tilattiin pikakoulutusmateriaali sekä pikatesti koulutuksen sisällöstä. Tukipalvelujen alatyöryhmä koordinoi suojaintarpeeseen vastaamista ja suojaintoimituksia toimialalle yhteistyössä kaupungin hankintakeskuksen kanssa. Lisäksi koordinoitiin elokuussa käynnistynyttä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ja vähävaraisimpien maskijakelua yhteistyössä muiden palvelualueiden ja hankintakeskuksen kanssa.

Apotti-järjestelmän kolmas käyttöönotto toteutettiin helmikuussa. Järjestelmän pakollisten korjausten ja muutostarpeiden toteuttamista jatkettiin yhdessä Apotti Oy:n kanssa. Lisäksi kevään ja kesän aikana järjestelmään toteutettiin lukuisia muutoksia covid-19-kirjausten ja -seurannan mahdollistamiseksi.

Digitaaliset palvelut -yksikön organisointi ja tukiprosessien määrittely jatkuvia palveluja varten tehtiin yhdessä tietohallinnon kanssa. Prosessit kuvattiin, ja toiminta noudattaa kuvattuja prosesseja. Kehittämisen prosessit sovittiin yhdessä muiden Apotti-tilaajien kanssa, ja sovittujen prosessien mukaisesti toimitaan. Apotin kehittämiseen osallistui palvelualueilta nimettyjä henkilöitä. Henkilöstön koulutus ITIL- ja SAFe-malleihin toteutettiin syksyn aikana. Digikehittämisen linjaukset hyväksyttiin toimialan johtoryhmässä ja digisuunnitelmatyö käynnistettiin palvelualueittain loppuvuodesta.

Tiedolla johtamisen tueksi kehitettiin raportointityökaluja ja analyysinäyttöjä, joita palvelualueet ja johto voivat hyödyntää toiminnan johtamisessa. Koronaepidemian vuoksi keskityttiin tiedon tuottamiseen epidemian aikaisen toiminnan johtamiseksi. Palvelutarpeiden ja toiminnan suuntaamisen ennakoimiseksi kehitettiin tiedolla johtamisen työkaluja ja laadittiin mm. vaihtoehtoisia skenaarioita epidemian etenemisestä. Lisäksi toimialalla kehitettiin jatkuvasti Apotin tuottamaa raportointia, jotta kriittisiä ja lakisääteisiä raportointeja saadaan toteutettua.

Vantaa-Keravan hyvinvointialueen valmisteluun liittyvälle rakenneuudistushankkeelle saatiin valtionavustusta 3,7 milj. euroa ja sitä koordinoidaan palvelualueelle perustetun uuden hanketoimiston tuella. Rakenneuudistushanke käsittää tulevan hyvinvointialueen palvelujen järjestämisen, organisoinnin ja digitaalisten palvelujen suunnitelman uudelle organisaatiolle. Hanke kestää vuoden 2021 loppuun ja sille on tiedossa jatkorahoitus, mikäli lait hyväksytään. Hankkeen rekrytoinnit käynnistyivät syksyllä. Hankkeen käynnistymistä esiteltiin sosiaali- ja terveysministeriön hankekatselmoinnissa vuoden lopulla joulukuussa ja se sai aloitusvaiheen etenemisestään hyvän arvion.

Tulevaisuuden sote-keskus -hankekokonaisuuteen saatiin 2,7 milj. euron suuruinen valtionavustus. Kehittämistyössä edetään nykytila-analyysien pohjalta yhteistyössä Vantaan ja Keravan kaupungin kesken siten, että hankkeen päämääränä on asukkaille suunnattujen palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, vaikuttavuuden ja laadun parantaminen. Hankkeeseen oli vuoden loppuun mennessä rekrytoitu kymmenkunta projektityöntekijää ja projektipäälliköitä. Hanke jatkuu vuoden 2022 loppuun saakka.

Kaupunkitasoisista strategiateemoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiateeman johtoryhmän vetovastuu oli toimialan kehittämispäälliköllä. Teemaryhmän työskentely käynnistettiin alkuvuonna ja tavoitteet sekä mittarit määritettiin. Syksyn aikana toteutettiin neljä kaupunkitasoista hyvinvointijohtamisen kehittämisen työpajaa. Työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisrakenteen uudistamiseksi jatketaan tämän pohjalta. Kaupunkitasoisesti edistettiin toimialojen yhteistä valmistelua mm. Islannin mallin kaltaisen työotteen kehittämiseksi.

Vuoden lopussa päättynyt CoHeWe-hanke oli Tampereen, Helsingin ja Oulun kaupunkien kanssa tehty yhteisprojekti, jossa kehitettiin yritysten roolia toimia innovatiivisina hyvinvointi- ja terveyspalvelujen kehittäjinä yhdessä kaupunkien, tutkimusorganisaatioiden ja muiden toimijoiden kanssa. Hankkeessa toteutettiin kuusi kehittämiskokeilua kohdentuen esimerkiksi etäkuntoutuksen toimintatapojen kehittämiseen. Hankkeen puitteissa laadittiin myös yhteiskehittämisen prosessimalli, joka perustuu hankkeessa toteutuneisiin kokeiluihin.

Ympäristötyötä jatkettiin toimialalla muun muassa esimiehille järjestetyn koulutuksen myötä. Resurssiviisauden tiekartan toimeenpanon sekä ekotukityön tukeminen nostettiin tarkasteluun loppuvuodesta. Työtä ympäristöasioiden edistämiseksi toimialalla jatketaan.

Talousyksikköä työllisti perustehtävien lisäksi monet koronavuodesta aiheutuvat lisätyöt. Yksikkö toteutti pandemiamenojen seurannan, seurantaohjeistuksen sekä valmisteli yhteistyössä terveyspalvelujen kanssa lentokenttätoiminnan valtionkorvaushakemuksen. Lisäksi tehtävänä oli mm. yksityisten palvelutuottajien pandemiaan liittyvien korvausten maksuprosessin valmistelu sekä muiden kuin vantaalaisten covid-19-näytteenoton laskuttaminen muilta kunnilta.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2020 olivat 5,6 milj. euroa ja tulot 0,5 milj. euroa.

Talous- ja hallintopalvelujen menomäärärahassa oli varauduttu toimialan yhteisiin menoihin, kuten hankkeiden menoihin sekä toimialan koulutusmenoihin. Kaupunginvaltuusto korotti 21.9.2020 palvelualueen sekä tuloettä menomäärärahaa 0,5 milj. euroa Tulevaisuuden sote-keskus ja rakenneuudistushankkeisiin saadun rahoituksen johdosta.

Palvelualueen alkuperäiseen talousarvioon nähden menot alittuivat 1,8 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,2 milj. eurolla. Palvelualueen lopulliseen määrärahaan nähden menot alittuivat 2,3 milj. eurolla ja tulot alittuivat 0,3 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä ja lopullista talousarviota 2,0 milj. euroa parempi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Toimialan henkilöstömäärä *)	2 686	2 876	2 874
Toimialan esimiesten määrä *)	212	201	213
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä **)	79	85	85
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	62,9	67,5	72,5
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	2,9 %	3,0 %	3,0 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	37,3 %	42,3 %	39,9 %

*) Sis. suun terveydenhuollon liikelaitoksen.
**) Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen määräaikaiset ja tietosuoja-asetuksen toimeenpanon arkistotyöhön kohdistuvat määräaikaiset tehtävät.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 300	0	1 300	1 710	-410
Menot	-252 060	0	-252 060	-257 219	5 159
Toimintakate	-250 760	0	-250 760	-255 509	4 749

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

HUS:n palvelutuotanto kasvoi vuonna 2020 hoitopäivätuotteiden osalta 4,8 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. NordDRG-tuotteet (-7 %) ja käyntituotteet (-2,2 %) vähenivät edellisvuoden tilanteesta. Vuonna 2020 kirjoitettiin HUS:iin 54 031 ei-päivystyksellistä lähetettä, joista 62 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa.

Vantaan terveyskeskuksessa laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä väheni 9,14 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, yksityissektorilta laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä lisääntyi 4,12 prosenttia. Työterveyshuollosta laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä lisääntyi 1,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

HYKS-sairaanhoitoalueella vuodeosastojonoissa oli vuoden lopussa 408 potilasta, joiden odotusaika oli ollut yli 6 kk. Heistä 117 odotti kirurgian ja 196 silmätautien erikoisalojen hoitoon pääsyä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala osallistui vuonna 2020 käynnistettyyn erikoissairaanhoidon ohjausta sekä peruspalvelujen ja erikoissairaanhoidon asiakaslähtöistä yhteistyötä kehittävään hankkeeseen, jota toteutetaan Uudenmaan alueiden ja HUSin yhteistyönä. Hyks-alueen järjestämissuunnitelma päivitettiin.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2020 olivat 257,2 milj. euroa.

Vantaan kaupungin talousarviossa vuoden 2020 palvelusopimuksen menoihin oli varattu 241,8 milj. euroa. HUS:n palvelusopimuksen menot olivat Vantaalle vuonna 2020 noin 246,7 milj. euroa, mikä vastasi HUS:n talousarviossa Vantaan palvelusopimuksen maksuosuudeksi arvioitua 246,7 milj. euroa. HUS toteutti palvelujen käytön mukaisen laskutuksen lisäksi HUS:n 2020 tilikauden alijäämän kattamiseksi Vantaan osalta yhteensä 9,3 milj. euron lisäkannon sekä varmuusvarastojen tason noston kirjanpidolliseen käsittelyyn liittyvän 1,5 milj. euron lisälaskutuksen. Tilikauden 2020 alijäämän muodostaneet kustannukset aiheutuivat Apotti-potilastietojärjestelmän käyttöönotosta aiheutuvista kertaluonteisista kustannuksista sekä sen aiheuttamista tuotantohäiriöistä sekä covid-19-epidemian aiheuttamasta koronapotilaiden hoidosta. Tehtäväalueen määräraha sisältää HUS-palvelusopimuksen lisäksi kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen, e-arkiston ja e-reseptin tietojärjestelmämenot ja myrkytystietokeskuksen, terveysasemien erikoissairaanhoidon menot sekä HUS-eläkevastuut.

Erikoissairaanhoidon menomäärärahat ylittyivät 5,2 milj. eurolla ja tulomääräraha noin 0,4 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli talousarviota 4,7 milj. euroa heikompi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020 **)	TP 2020
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	93 693	93 485	87 166
Poliklinikkakäynnit	269 235	292 826	263 390
Vuodeosastohoitopäivät	32 862	30 448	34 434
Kaikki jonossa olevat	2 322	2 300	2 638
Laskutetut siirtoviivepäivät /milj. eur.	0,5	0	0,4
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. *)	244,2	234,6	246,7
Euroa/asukas	1 046	1 009	1 055
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	1 560	1 494	1 593

*) Vantaan talousarviossa erikoissairaanhoitoon varattu määräraha. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen.
**) Tässä käytetyt luvut ovat suoritteiden osalta 2019 tammi-huhtikuun tietojen perusteella tehty vuosiennuste.

12 30
Terveyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 162	2 044	6 206	3 402	2 804
Menot	-100 932	-17 796	-118 728	-122 457	3 729
Toimintakate	-96 770	-15 752	-112 522	-119 055	6 533

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Terveyspalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä ja hoitaa sairauksia. Terveyspalvelut järjestää ja tuottaa väestön tarpeen mukaiset, terveydenhuoltolain edellyttämät terveyspalvelut, neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut, lääkinnällisen kuntoutuksen sekä perustason mielenterveyspalveluja ja perus- ja erityistason päihdepalveluja. Terveysasemia on seitsemän. Terveysasemien palvelutarjontaan kuuluu lääkärin, sairaanhoitajan, terveydenhoitajan, puhe-, toiminta-, fysio- ja ravitsemusterapeuttien vastaanotot, tartuntatauti-, hygienia-, diabetes- ja jalkaterapiayksiköt, ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola, mahasuolikanavan tähystysyksikkö sekä hoitotarvikejakelu. Neuvoloita on 10 ja koulu- sekä opiskeluterveydenhuollon toiminnat järjestetään noin 80 oppilaitoksessa. Päihde- ja mielenterveyspalveluja tarjotaan terveysasemien lisäksi päihdepoliklinikoilla ja terveysneuvontapisteissä sekä ympärivuorokautista hoitoa tarjoavassa päihdevieroitusyksikössä.

Covid-19-epidemian torjuntatyö vaati runsaasti henkilöresurssia ja muutti palvelumalleja. Maaliskuussa perustettiin Martinlaakson terveysasemalle koko Vantaan epidemiavastaanotto, joka jatkaa toimintaansa infektioterveysasemana. Tartunnanjäljitykseen luotiin toimintamalli ja perustettiin oma yksikkö. Lisäksi perustettiin neuvonta- ja ajanvarauspuhelinpalvelu. Maalis-toukokuussa henkilökuntaa jouduttiin siirtämään lentokentälle epidemian torjuntatyöhön, mikä vaikutti kaikkiin palveluyksiköihin. Covid-19:ään liittyvät puhelut ja sähköiset yhteydenotot kuormittivat loppuvuoteen saakka. Epidemian vuoksi palvelupisteitä jouduttiin tilapäisesti sulkemaan ja siirtämään palvelut toisiin pisteisiin. Palvelutarjontaa ja toimintaa sopeutettiin lisäämällä etäpalveluja ja siirtämällä henkilöstöä epidemian vaatimiin tehtäviin; kriittiset palvelut turvattiin. Helsinki-Vantaa-lentokentän terveysneuvontapiste siirtyi Vantaan tuottamaksi syksyllä. Loppuvuoden aikana valmisteltiin suunnitelmat covid-19-rokotusten järjestämiseksi. Yleisesti voi sanoa, että perinteisten palvelujen saatavuus väheni ja volyymi pieneni epidemian takia. Lisäksi asiakkaiden palvelutarpeissa tapahtui muutoksia. Epidemian lopulliset vaikutukset tulevat näkymään vasta tulevina vuosina.

Palvelukyky parani useissa palveluissa. Fysioterapeutin vastaanotolle pääsi ilman lääkärinlähetettä suoraan terveysasemalta. Päihde- ja mielenterveyspalveluissa pääsi aiempaa nopeammin ostopalveluna tuotettuun lyhytpsykoterapiaan ja ratkaisukeskeiseen lyhytterapiaan sekä opioidikorvaushoitoon. Kaikki mielenterveystyötä tekevät sairaanhoitajat kouluttautuivat HOT-lyhytpsykoterapiamenetelmään ja toimintaa pilotoitiin menestyksellisesti vuoden lopulla. Perustason mielenterveyspalvelujen hoitokäynnit lisääntyivät 39 prosenttia edellisvuodesta, mutta kysyntä pysyi edelleen suurena.

Terveysasemilla valinnanvapautta lisättiin mahdollistamalla omalääkärittömille potilaille vapaus valita hoitopaikkansa. Hoidon saatavuutta parannettiin lisäämällä etä- ja videovastaanottoja. Myös lääkäreiden iltavastaanotto toteutui etävastaanottoina. Keväällä koronaepidemian aikana kertyneet hoitotakuujonot purettiin jo kesän aikana kaikilta terveysasemilta.

Terveysasemien puhelinpalvelu uudistettiin ja toiminta siirtyi joulukuussa pääosin terveysasemille. Puhelin-valikkoon lisättiin lääkitysasioita varten farmaseuttien linja, fysioterapian hoidon tarpeen arviointi sekä terveydenhoitajien linja. Puhelinpalveluun jäi yhteiseksi toiminnaksi 13 hoitajan puhelinyksikkö, joka tekee myös hoidon tarpeen arviointia ja vastaa erityistoiminnoista, kuten kuulovammaisten ajanvarauksesta. Hoidon tarpeen arvioinnin puhelujen jonotusaika lyheni joulukuun lopulla noin 5 minuuttiin ja kaikki takaisinsoitot soitettiin samana päivänä.

Suonensisäisten huumeidenkäyttäjien liikkuvan terveysneuvontapisteen palvelujen siirto omaksi toiminnaksi valmisteltiin otettavaksi käyttöön tammikuussa 2021. Kuntoutusyksikössä toteutettiin vuoden 2020 alussa organisaatiouudistus luomalla alueelliset toimintayksiköt. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa raskausdiabeetikoiden hoitopolkua kehitettiin edelleen laadun parantamiseksi ja erikoissairaanhoitoon ohjautumisen vähentämiseksi. Länsimäen neuvolan toiminta siirtyi Hakunilan neuvolan yhteyteen osana palveluverkko-suunnittelua. Tikkurilan neuvolassa käynnistettiin keskusneuvolatoiminta. Perhekeskustoimintamallin kehittämiseen osallistuttiin aktiivisesti.

Terveyspalvelujen kaikissa toiminnoissa otettiin käyttöön etävastaanottoja. Kuntoutus-, mielenterveys-, päihde- ja ennaltaehkäisevän toiminnan yksiköissä toteutettiin myös etäryhmävastaanottoja. Sähköisten palvelukanavien (Maisa-portaali, sähköinen hoidon tarpeen arviointi, korona-ajanvaraus) käyttö lisääntyi huomattavasti. Päihdepalvelut otti asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin käyttöön helmikuussa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2020 olivat 122,5 milj. euroa ja tulot 3,4 milj. euroa.

Toimialan pandemiamenojen seuranta toteutettiin keskitetysti terveyspalvelujen palvelualueella. Terveys-palvelujen menot vuonna 2020 ilman toimialan pandemiamenoja ja lentokentällä toteutetun rajaterveysvalvonnan (terveysturvallisuuden edistämistoiminta) menoja olivat 101,5 milj. euroa ja tulot 3,2 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto muutti 21.09.2020 palvelualueen määrärahoja toimialan esityksen mukaisesti pandemiamenojen osalta 16,3 milj. euroa ja lentokenttämenojen osalta 2,4 milj. euroa. Palvelualueen omassa toiminnassa menomäärärahaa lisättiin hoitotarvikejakelun ja päivystystoiminnan menoihin. Tulomäärärahaa korotettiin lentokenttämenoista valtiolta saatavan korvauksen osalta 2,4 milj. euroa ja pienennettiin asiakasmaksutulojen osalta 0,4 milj. euroa. Määrärahan muutosesitys perustui elokuun lopun tilanteen toteutumisennusteeseen. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan.

Palvelualueen alkuperäinen talousarvio ei sisältänyt pandemia- eikä lentokenttätoiminnan menoja. Lento-kenttätoiminnan menoja toteutui 2,6 milj. euroa ja muita pandemiamenoja 18,4 milj. euroa. Lisäksi palvelualueen henkilöstömenoissa on 0,2 milj. euroa poikkeusolojen aikana toimialalle kaupungin muilta toimialoilta siirtyneen henkilökunnan henkilöstömenoja.

Palvelualueen alkuperäiseen talousarvioon nähden normaalin toiminnan menot ilman pandemia- ja lento-kenttätoiminnan menoja ylittyivät 0,5 milj. eurolla ja tulot alittuivat 0,8 milj. eurolla. Menoylitys syntyi diabetesyksikön hoitotarvikejakelun sekä terveyskeskuspäivystyksen menoista. Lopulliseen määrärahaan nähden menot alittuivat 0,5 milj. eurolla ja tulot 0,5 milj. eurolla.

Pandemiamenojen osalta lopulliseen määrärahaan nähden menot ylittyivät 2,0 milj. eurolla ja lentokenttätoiminnan osalta 0,2 milj. eurolla. Pandemiamenojen osalta suurimmat menoerät olivat testaustoiminta ja suojavarustemenot. Lentokenttätoiminnan kattamiseksi saatavasta valtionkorvauksesta (2,6 milj. euroa) ei saatu maksupäätöstä ennen tilinpäätöksen valmistumista, jonka takia se ei sisälly 2020 tilinpäätöksen tuloihin. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen arvioidun alijäämän kattamiseksi toimiala kohdensi liikelaitokselle 2,0 milj. euron avustuksen.

Palvelualueen lopullinen talousarvio sisältäen pandemiamenot ylittyivät 3,7 milj. euroa ja tulot alittuivat 2,8 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Terveysasemien keskitetyn puhelinpalvelun suorien puhelujen odotusaika (min, ka)	21	5	27
Terveysasemien keskitetyn puhelinpalvelun takaisinsoittojen odotusaika (min, ka)	1 114	60	1 445
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla on omalääkäri (3. vapaa aika lääkärille, vrk, mediaani) *)	34	14	41
Odotusaika terveysaseman lääkärin vastaanotolle kiireettömässä asiassa potilailla, joilla ei ole omalääkäriä (3. vapaa aika lääkärille, vrk, mediaani) *)	41	14	85
Päiväpoliklinikan läpimenoaika hoidontarpeen arvioinnin alkamisesta vastaanotolta uloskirjaukseen (min, mediaani)	51	60	62
Äitiys- ja lastenneuvolan käyntien ja käyntejä korvaavien kontaktien lukumäärä **)	125 397	115 000	121 601
Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon käyntien ja käyntejä korvaavien kontaktien lukumäärä **)	72 916	76 700	64 010
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen käyntien ja käyntejä korvaavien kontaktien lukumäärä ***)	18 985	21 000	16 764
Terapiapalvelut, hoitopuhelujen osuus vastaanottokäynneistä (%)	7,0	7,4	28,5

*) Mediaani on järjestetyn tulosjoukon keskimmäinen luku. Parillisessa tulosjoukossa kahden keskimmäisen luvun keskiarvo. Lääkäreiden ajanvarauskirjoja ei Covid-19 pandemian johdosta ole voitu avata tavanomaiseen tapaan seuraaville kolmelle kuukaudelle. Lääkäriaikaa tarvitsevat on saatettu asettaa niin sanottuun hoitotakuujonoon, jossa oleviin kuntalaisiin on otettu joustavasti yhteyttä ja potilaat on hoidettu joko etä- tai läsnävastaanotoilla. Tällöin T3 luku raportoituu pitkänä (90 päivää), vaikka todellisuudessa asiakkaat saavat hoitoa nopeammin. Covid-19 pandemia aikana on voimakkaasti lisätty lääkäreiden etävastaanottoja. Nämä ajanvaraustyypit eivät raportoidu T3 aikoihin. Tämän johdosta T3 näyttää pidemmältä kuin oikea toteuma.

**) Sisältää terveydenhoitajien ja lääkäreiden vastaanottokäynnit, ryhmäkäynnit, ryhmätilaisuudet, kotikäynnit, käyntejä korvaavat puhelut ja sähköiset kontaktit.

***) Sisältää avohoidon ajanvaraukselliset vastaanottokäynnit, ryhmäkäynnit ja kotiin vietävät palvelut.

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	12 939	-1 117	11 822	10 821	1 001
Menot	-112 586	-7 520	-120 106	-122 685	2 579
Toimintakate	-99 647	-8 637	-108 284	-111 864	3 580

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perhepalveluissa valmisteltiin vuoden 2021 alusta voimaan tullutta organisaatiomuutosta, jonka yhteydessä

palvelualueen nimi muutettiin perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelualueeksi. Osana organisaatiomuutosta perustettiin aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen sekä lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun palveluyksiköt. Aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen, lastensuojelun sekä maahanmuuttajapalvelujen palveluyksiköiden toiminnot järjesteltiin uusiin palveluyksiköihin. Psykososiaalisten palvelujen palveluyksikön rakenne ei muuttunut.

Organisaation uudistamisen tavoitteena on sujuvoittaa asiakastyötä ja yhteistyötä palvelu- ja toimintayksiköiden välillä sekä tukea asiakaslähtöisen toimintakulttuurin toteuttamista. Palveluprosessin kehittäminen aloitettiin jo vuoden 2020 alussa yhdistämällä lastensuojelun virka-aikainen päivystys ja Uusien asiakkaiden palvelut -yksikön lapsiperheiden alkuarviointi lapsiperheiden ja lastensuojelun päivystyksen toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Muutoksen seurauksena prosessin alkuvaihe nopeutui, ja prosessin kehittämistä jatketaan. Monialaisen palvelutarpeen arvioinnin mallia valmisteltiin palveluyksiköiden välisenä yhteistyönä.

Pandemian aikana kaikissa perhepalvelujen yksiköissä turvattiin palvelujen saatavuus asiakkaille huomioiden koronatilanteen edellyttämät haasteet. Toimintaan ja toimitiloihin tehtiin järjestelyjä, joiden avulla pystyttiin turvaamaan palvelujen saatavuus ja asiakas- ja työturvallisuus sekä ehkäisemään koronan leviämistä. Digi- ja etäpalvelujen käyttö lisääntyi merkittävästi. Myönteisenä asiana havaittiin erilaisten asiakasryhmien ennakoitua suurempi valmius digi- ja etätyöskentelyyn. Asiakkaita kontaktoitiin aktiivisesti ja neuvontavastaanottojen määrää lisättiin. Perheiden konkreettisiin tuen tarpeisiin vastattiin mm. jakamalla perheille ruokakasseja sekä lasten tarvikkeita Koivukylän avoimessa kohtaamispaikassa yhteistyössä Vantaan Yhteisen pöydän ja järjestöjen kanssa. Lisäksi perheiden psykososiaalisen tuen tarpeeseen vastattiin avaamalla tukipuhelin sekä maahanmuuttajille kohdennettu monikielinen koronapuhelinpalvelu. Puhelinpalvelut toteutettiin laajassa poikkihallinnollisessa ja järjestöyhteistyössä. Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä tiivistettiin yhteistyötä lentokentän toimijoiden kanssa. Pandemiatilanne näkyi täydentävän toimeentulotuen hakemusten määrän kasvuna, lisäystä edellisvuoteen oli 11 prosenttia.

Lastensuojelun kaikissa avo- ja sijaishuollon tiimeissä otettiin käyttöön systeemisen sosiaalityön toimintamalli, ja mallista saatiin hyvää palautetta sekä asiakkailta että työntekijöiltä. Lastensuojelun laatu- ja valvontatiimin toiminta tehosti ja paransi sijaishuollon kuntakohtaisen valvonnan laatua sekä palvelujen tuottajien tukea, ohjausta ja yhteistyötä. Jälkihuollon prosesseja kehitettiin ja valmisteltiin yli 18-vuotiaiden jälkihuollon siirtyminen vuoden 2021 alussa osaksi nuorten sosiaalityön yksikköä (aikuisten ja nuorten sosiaalipalvelujen palveluyksikkö). Monialaiseen yhteistyöhön perustuva Ankkuri-toiminta käynnistyi tarkoituksena puuttua nuorten rikoksilla oireilemiseen varhaisessa vaiheessa. Ankkuritiimit tekivät kesä-joulukuun aikana yhteensä 39 ankkuritapaamista.

Huostaanottoja tehtiin vuoden 2020 aikana yhteensä 108, mikä oli neljä enemmän kuin vuonna 2019. Huostaanotettuna oli 0,22 prosenttia Vantaan 0–17-vuotiaista. Sosiaali- ja terveyslautakunta asetti joulukuussa 2019 lastensuojelun palveluyksikölle tavoitteen rajata lastensuojelun vastuusosiaalityöntekijänä toimivien sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä enintään 35 asiakaslapseen vastuusosiaalityöntekijää kohden. Avohuollossa asiakasmitoitus pääsääntöisesti toteutui, mutta sijaishuollon osalta asiakasmäärä ylitti asetetun tavoitteen.

Aikuisten ja perheiden sosiaalipalvelujen Uusien asiakkaiden palvelut -yksikössä kehitettiin ja laajennettiin palveluohjausta ja neuvontaa mm. tarjoamalla palvelua kolmella sosiaaliasemalla. Lisäksi kehitettiin palvelutarpeen arvioinnin mallia. Suunnitelmallisen sosiaalityön yksikössä kehitettiin asiakasprosessia asiakasarvoa tuottavan ajankäytön näkökulmasta. Perhesosiaalityötä vahvistettiin ja yhteistyötä kumppaneiden kanssa lisättiin. Asumispalveluissa jatkettiin palvelutuotannon prosessien kehittämistä ja toipumisorientaatio-viitekehyksen käyttöönottoa.

Psykososiaaliset palvelut osallistui aktiivisesti perhekeskuskokonaisuuden kehittämiseen, johon kuuluva Vantaan ensimmäinen avoin kohtaamispaikka avattiin vuoden alussa yhteistyössä varhaiskasvatuksen, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja järjestöjen kanssa. Lapsiperheiden palveluntarve kasvoi pandemian pitkittyessä. Tämä näkyi mm. parisuhteen ja vanhemmuuden tuen, pikkulasten vanhempien, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen sekä lapsiperheiden varhaisen tuen palvelujen kysynnän kasvuna. Asiakkaiden tilanne edellyttää usein pitkäkestoista tukea ja monia palveluja. Palveluyksikössä kehitettiin konsultaatiorakenteita ja monialaisia työmalleja. Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiantona sosiaali- ja kriisipäivystys toteutti laaja-alaista varautumista ja koordinaatiota Al Holin leirillä olevien suomalaisten kotimaahan paluuseen liittyen.

Maahanmuuttajapalveluissa tiivistettiin poikkihallinnollista ja järjestöyhteistyötä vaikeassa asemassa ole-vien asiakkaiden tukemiseksi. Lisäksi maahanmuuttajapalvelut osallistui aktiivisesti Yhteiset lapsemme ry:n Tienoo.fi -sovelluksen sisällön kehittämiseen. Sivusto kokoaa tietoa yhteiskunnasta, oikeuksista ja palveluista useilla eri kielillä. Ihmiskaupan uhrien ja paperittomien palveluja kehitettiin yhteistyössä ministeriöiden ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Perhepalveluille myönnettiin valtionavustusta toistuvasti ja vakavilla rikoksilla oireilevien nuorten toimintamallin pilotointi- sekä asunnottomuuden ehkäisyhankkeisiin. Lisäksi perhepalveluissa toteutettiin muita valtionavustushankkeita, ml. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus, Lastensuojelun tulevaisuus sekä TE-OT-työkykyhanke. Aktiivisten järjestökumppanuuksien kautta tuettiin perheitä pandemian aiheuttamaan poikkeustilanteeseen liittyen. Vuonna 2019 käynnistyneessä Lapset SIB Vantaa -ohjelmassa vahvistetaan neuropsykiatrisesti oireilevien lasten ja heidän perheidensä tukemista. Hankkeessa oli aktiivisessa työskentelyssä vuoden lopussa 33 lasta (yhteensä 52 ohjausta hankkeeseen). Perhepalvelut koordinoi kaupunkitasoista Väkivallaton Vantaa -lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön kehittämisen projektia.

Perhepalvelut seuraa systemaattisesti sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilannetta. Aikuisten ja perheiden sosiaalipalveluissa sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne parani vuoden aikana ja vakanssit saatiin täytettyä. Lastensuojelussa tilanne oli haastavampi, erityisesti lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden vakanssien osalta. Perhepalvelut oli mukana kaupunkitasoisessa henkilöstöjohtamisen laatuhankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa henkilöstön hyvinvointia sekä myönteistä työnantajakuvaa. Osana hanketta kartoitettiin sosiaalityöntekijöiden kokemuksia työstä. Kartoituksen tulosten ja aiempien kokemusten pohjalta järjestettiin perhepalvelujen johtoryhmälle strategisen johtamisen valmennus sekä valmisteltiin laajaa vuonna 2021 toteutettavaa esimiesvalmennusta.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2020 olivat 122,7 milj. euroa ja tulot 10,8 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto korotti 21.9.2020 tulosalueen menomäärärahaa toimialan esityksen mukaisesti 7,4 milj. eurolla ja alensi tulomäärärahaa 1,2 milj. euroa. Määrärahan muutosesitys perustui elokuun lopun tilanteen toteutumisennusteeseen. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Tulosalueen alkuperäiseen talousarvioon nähden menot ylittyivät 10,1 milj. eurolla ja tulot alittuivat 2,1 milj. eurolla. Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot ylittyivät 2,6 milj. eurolla ja tulot alittuivat 1,0 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä talousarviota 12,2 milj. euroa ja lopullista talousarviota 3,6 milj. euroa heikompi.

Määrärahan ylitykset syntyivät lastensuojelun ja varhaisen tuen ostopalveluista 8,1 milj. euroa, hallinto-oikeuden päätöksistä, joilla Vantaa velvoitettiin maksamaan muille kunnille lastensuojelun korvauksia yht. 0,4 milj. euroa, työvoiman vuokrauskustannuksista ja palkoista yht. 1,9 milj. euroa.

Lisäksi palvelualueen henkilöstömenoissa on 0,1 milj. euroa poikkeusolojen aikana toimialalle kaupungin muilta toimialoilta siirtyneen henkilökunnan henkilöstömenoja.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lastensuojelun ja erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnit valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi) *)	95 %	100 %	65 %
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	99 %
Lastensuojelun 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista	..	7,5 %	3,8 % **)
Huostaanottojen tarve väestön 0-17 vuotiaissa	0,22 %	0,20 %	0,22 %
Lastensuojelun asiakasmäärä, lasta/sosiaalityöntekijä	38	35	35
Uusien asiakkaiden palvelut -yksikön asiakaskontaktit/työpanos/työpäivä	4,3	4,2	3,0
Aikuisten sosiaalityön yksikön asiakaskontaktit/työpanos/työpäivä	3,6	4,2	3,3
Nuorten sosiaalityön yksikön asiakaskontaktit/työpanos/työpäivä	4,2	4,2	2,5
Lastensuojelun kotiinvietävät oman tuotannon avohuollon tukitoimet, asiakkaan kanssa vietetty aika kokonaistyöajasta	..	50,0 %	..
Lapsiperheiden kotipalvelua saavien perheiden määrä	465	450	813
Maahanmuuttajapalvelujen kotouttamistyön asiakaskontaktit/työpanos/työpäivä	3,4	3,5	3,4

.. = uusi tunnusluku

*) Apotti-järjestelmän palvelutarpeenarvion prosessi on monimutkainen. Järjestelmään jää helposti asiakirjoja auki, jolloin käsittelyajan laskenta vääristyy. Prosessi on hidastunut, mutta asiakkaat ovat saaneet palvelutarpeenarvioita ajallaan paremmin kuin mitä tämä luku osoittaa.

**) Aikaisempina vuosina lastensuojelun avohuollon asiakkaita on enemmän, koska palvelutarvevaiheessa olevat asiakkaat olivat aikaisemmin lastensuojelun asiakkaina. Sittemmin he ovat lapsiperheiden asiakkaina, kunnes lastensuojelun asiakkuus on todettu.

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	23 245	-2 143	21 102	24 504	-3 402
Menot	-200 138	-11 037	-211 175	-205 185	-5 990
Toimintakate	-176 893	-13 180	-190 073	-180 680	-9 392

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vanhus- ja vammaispalvelujen toiminta on organisoitu erityisasumisen, kotona asumisen tuen, Vantaan sairaalan ja ostopalvelujen palveluyksiköihin sekä palvelualuetasoisesti toimivaan resurssikeskukseen. Resurssikeskus tukee palvelualueen tavoitteita henkilöstön ja muiden resurssien kohdentamisessa asiakastarpeiden mukaisesti. Kotona asumisen tuen palveluyksikön vastuulle kuuluvat asiakasohjaus, kotihoito, vammaisten päivätoiminta, vammaisten työllistymistä tukevat palvelut sekä vanhusten päivätoiminta. Erityisasumisen palveluyksikkö järjestää ikääntyneille lyhytaikaishoitoa ja kuntoutusta sekä palveluasumista ja tehostettua palveluasumista. Vammaisille järjestetään asumisvalmennusta, tuettua asumista, palveluasumista, tehostettua palveluasumista sekä vammaisille lapsille ja nuorille lyhytaikaishoitoa. Vantaan sairaala vastaa Vantaan perusterveydenhuollon sairaalatoiminnasta sekä tuottaa kotihoidon lääkäripalveluja eniten lääkäritukea tarvitseville kotihoidon asiakkaille. Ostopalvelut -palveluyksikkö vastaa palvelujen järjestämisestä ja asiakkaiden ohjautumisesta oikeaan palveluun, sopimusvalvonnasta sekä palvelujen laadunvalvonnasta.

Vanhus- ja vammaispalveluissa tehtiin lukuisia toimia koronaepidemian vuoksi. Pandemian alkuvaiheessa käynnistettiin ja toteutettiin 1 500:lle yli 85-vuotiaalle kuntalaiselle yhteydenotto pääosin puhelimitse, osalle kirjeellä. Myös omaishoitajiin sekä vanhusten päivätoiminnan jonossa oleviin asiakkaisiin oltiin yhteydessä. Vanhusten päivätoiminta ja vammaisten työ- ja päivätoiminta keskeytettiin tilapäisesti merkittäviltä osin 18.3.2020-2.8.2020 väliseksi ajaksi. Pandemian leviämisvaiheessa toimintaa supistettiin jälleen marraskuun lopusta alkaen. Työntekijät suljettavista yksiköistä siirtyivät työskentelemään erityisasumiseen, kotihoitoon ja asiakasohjaukseen pikaisella aikataululla. Saadun palautteen perusteella käynnistettiin jalkautuva päivätoiminta sekä vammaisille suunnattu jalkautuva työtoiminta. Virtuaalipäivätoiminta vammaispalveluissa käynnistyi joulukuussa 2020 uusien supistamistoimenpiteiden yhteydessä.

Kohorttiosastot perustettiin ikääntyneiden asumispalveluihin sekä Vantaan sairaalaan. Kotisairaalaan perustettiin pandemiatiimi, jonka tehtävänä oli tukea ja hoitaa niitä pandemiapotilaita, joita voitiin hoitaa kotona, palvelutalossa tai ympärivuorokautisessa hoivassa kotisairaalatasoisen hoidon turvin. Vanhusten ja vammaisten asumisyksiköiden ja Vantaan sairaalan osastoille asetettiin vierailurajoitukset keväästä alkaen. Asiakkaille, omaisille, läheisille ja ostopalvelukumppaneille tiedottaminen ja ohjaus korostuivat korona-aikana.

Pandemian vuoksi erityisasumisen lyhytaikaispaikkoja jouduttiin ottamaan pitkäaikaishoivan käyttöön ke-väällä ja loppuvuodesta. Tämä haastoi ja vaikeutti lyhytaikaishoitoyksiköiden toimintaa ja sitä kautta kotona asuvien asiakkaiden tukemisen mahdollisuuksia. Tehostetun palveluasumisen lisäpaikkoja ostettiin nopeuttamaan sairaalassa hoivapaikkaa odottavien asiakkaiden pääsyä tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin. Attendo Aviapolikseen perustettiin 15-paikkainen yksikkö omana toimintana, ja se liitettiin elokuussa 2020 Attendon puitesopimuksen piiriin.

Pandemiatilanteen vuoksi Vantaan sairaalassa hoitojaksoja suhteessa kapasiteettiin oli vähemmän, sillä paikkoja jouduttiin sulkemaan. Kahden hengen huoneita käytettiin yhdelle hengelle ja osastoja suljettiin kohortoinnin vuoksi uusilta potilailta. Kotisairaalan käyntiluvut puolestaan kasvoivat merkittävästi sinne perustetun pandemiatiimin seurauksena. Hoito- ja palveluketjut toimivat hyvin erityisesti siksi, että hoiva-asumisen odottajat

pääsivät tarpeenmukaiseen jatkohoitoon aina pandemian kiihtyessä. Päiväsairaalan ja geriatrisen vastaanoton toiminta keskeytettiin maaliskuussa ja syksyllä päiväsairaala pysyi korkean riskin vuoksi edelleen suljettuna. Henkilöstöresurssi on sulautettu osaksi muita sairaalan yksiköitä. Vantaan sairaala laati varasairaalasuunnitelman sairaalakapasiteetin laajentamisesta, joka perustui vaiheistettuun toimintamalliin pandemiatilanteen edellyttämällä tavalla. Kehitysvammaisten poliklinikan toiminnassa painottui aiempaa enemmän etävastaanotto koronapandemian aikana.

Vanhuspalveluista laadittiin valtuustolle kokonaisselvitys keväällä 2020. Selvityksen perusteella laadittiin vanhuspalvelujen kehittämisstrategia, jonka toteutus ja jalkauttaminen etenevät eri hankkeiden ja projektien kautta. Osana tätä työtä laadittiin toimenpideohjelma ikääntyneiden erilaisten asumisratkaisujen toteuttamiseksi. Lisäksi palvelualueella laadittiin vammaisten palvelujen kehittämisstrategia, jossa tarkastellaan mm. eri palvelujen järjestämistapoja sekä luodaan vammaisten palvelujen myöntämisen perusteet.

Resurssikeskus aloitti 1.1.2020 palvelualuetasoisen toiminnan koordinaatio- ja ohjaustehtävän liittyen henkilöstön joustavaan ja tarvelähtöiseen käyttöön, vakituisen ja sijaishenkilöstön rekrytointiin sekä henkilöstöostojen hallintaan. Resurssikeskus palvelualuetasoisena henkilöstöresurssien järjestelijänä osoittautui erittäin tarpeelliseksi pandemian käynnistyessä. Kevään aikana palvelualueella oli töissä runsaasti muilta toimialoilta ja toimialan sisältä siirtynyttä henkilökuntaa, joka palasi takaisin omiin yksiköihinsä kesäkuusta lähtien. Resurssikeskuksessa mallinnettiin, hyväksytettiin ja jalkautettiin Sijaisen Rekrytointi - sekä Sijainen Äkilliseen puutokseen -prosessit koko palvelualueelle. Päivystävän esimiehen työskentelymalli käynnistettiin. Oman henkilöstöresurssin tarkoituksenmukaisen kohdentamisen mittarointi ja seuranta aloitettiin syyskuussa. Vuoden lopussa oman henkilöstön uudelleensijoittelulla pystyttiin vastaamaan puoleen äkillisistä puutoksista, mikä näkyi merkittävänä ostopalvelujen vähenemisenä. Toimintamallien kehittäminen jatkuu edelleen.

Erityisasumisen palveluyksikkö siirtyi organisaatiouudistuksen myötä tuottamaan Vantaan kaupungin omaa vanhusten ja vammaisten asumispalvelua, ja ostopalvelut eriytyi omaksi palveluyksiköksi vuoden 2020 alussa. Palveluyksikköön keskitettiin palvelualueen ostopalvelujen ja oman toiminnan palvelujen järjestäminen, sisällöllinen kehittäminen (yhdessä oman toiminnan kanssa), hankinta, sopimusvalvonta ja laadunvalvonta. Henkilöstöä siirtyi palveluyksikköön portaittain vuoden aikana samalla kun eri toimintoja siirrettiin ostopalveluyksikön alaisuuteen. Kilpailutusprosesseja kehitettiin ja uusia hankintamenettelyjä kartoitettiin ja käyttöönotettiin vastaamaan sekä asiakkaiden, lainsäädännön että tilaajien ja palveluntuottajien muuttuvia tarpeita. 1 000 kotia kehitysvammaisille -hankinnan valmistelussa kuultiin laajasti sekä asukkaita, heidän läheisiään, työntekijöitä, palveluntuottajia, järjestöjä jne. Yhteensä kuulemiseen tarkoitettuja työpajoja järjestettiin yli 40. Hankinta toteutettiin dynaamisena järjestelynä.

Henkilökohtaisen avun asiakkuuksien läpikäyminen käynnistyi osana vammaisten palvelujen myöntämisperusteiden laatimista ja päällekkäisten palvelujen tarkastelua tavoitteena mm. kustannusten nousun hillintä. Kuljetuspalveluasiakkaiden asiakkuudet siirrettiin uusille palveluntuottajille 1.4.2020 alkaen, samalla päivitettiin myös toiminta- ja asiakasohjeet. Liikkumista tukevien palvelujen Menokaveri-projekti päättyi vuoden lopussa ja toiminta jatkuu omana toimintana. Palvelualue kehitti hoidon ja kuntoutuksen tavoitteellisuutta ja vaikuttavuutta, jossa toteutui päivittäinen kuntoutus ja hoito moniammatillisesti. MEK-hanke Kiinnekohtia käynnistyi 1.4.2020. Yhtenä tavoitteena on kehittää työmenetelmiä erityisissä elämänhallinnan vaikeuksissa olevien ikäihmisten auttamiseksi. Vammaisten palveluissa Apotti otettiin käyttöön helmikuussa 2020.

Ruusuhaan toimintayksikkö siirtyi 1.5.2020 alkaen Vantaan kaupungin omaksi toiminnaksi. Kesän jälkeen aloitettiin Koivukodin asiakkaiden muuttoon liittyvät järjestelyt. Ruukkukuja 5:een perustettiin vammaisten lasten lyhytaikaishoidon yksikkö, jonka toiminta käynnistyi pienimuotoisesti joulukuussa. Yksikön perustaminen vastasi osaltaan lyhytaikaishoidon patoutuneeseen tarpeeseen ostoyksiköiden suljettua toimintansa lähes kokonaan keväällä 2020. Lasten oman yksikön toiminnan käynnistyminen viivästyi henkilöstön rekrytointivaikeuksien vuoksi.

RAI-järjestelmän hyödyntämistä asiakastyön johtamisessa vahvistettiin vuoden 2020 lopulla ja aloitettiin uusien toimintamallien luominen kotona asumisen tuen yhteiseen RAI:n hyödyntämiseen. RAI ID otettiin käyttöön kehitysvammaisten asumispalveluissa ja asetettiin vaateeksi vammaisten asumispalvelujen kilpailutuksessa myös ostopalveluntuottajille.

Vantaan sairaalassa käynnistyi vuosille 2020–2021 ajoittuva kehittämisohjelma, jonka osana kehitetään keskeisiä hoidon sekä hoitoketjun prosesseja ja toimintamalleja. Kehittämishankkeen painopisteinä ovat potilaskokemus, sujuva ja vaikuttava hoito, osaamisen vahvistaminen, uusien potilaslähtöisten palvelumallien kehittäminen sekä valmentava johtaminen. Lisäksi laadittiin suunnitelma kotisairaalan toiminnan ja liikkuvan sairaalan kehittämiseksi. Liikkuvan sairaalan (LiiSa) pilotointi alkaa vuonna 2021.

Vakanssien täyttöaste palvelualueella oli vuoden 2020 lopussa noin 89 prosenttia. Henkilöstön saatavuuden ja pitovoiman parantamiseksi tehtiin aktiivista rekrytointityötä lukuisia kanavia hyödyntäen. Toiminnan vakioimiseksi laadittiin palvelualueelle rekrytointi- sekä lähtöpalauteprosessit lähtövaihtuvuuden ollessa 11 prosenttia. Palvelualuetasoista osaamisen kehittämistä jatkettiin aikaisempien toimintamallien mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2020 olivat 205,2 milj. euroa ja tulot 24,5 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto korotti 21.9.2020 tulosalueen menomäärärahaa toimialan esityksen mukaisesti 11,0 milj. eurolla ja pienensi tulomäärärahaa 2,1 milj. eurolla. Määrärahan muutosesitys perustui elokuun lopun tilanteen toteutumisennusteeseen ja koostui pääosin vanhusten ja vammaisten kotona-asumisen tuen menoista ja vammaisten erityisasumisen ostoista.

Palvelualueen alkuperäiseen talousarvioon nähden menot ylittyivät 5,0 milj. eurolla. Merkittävimmät ylitykset toteutuivat vammaisten erityisasumisen ostoissa, henkilökohtaisten avustajien ostopalveluissa sekä Kaunialan sairaalapalvelujen ostoissa. Lisäksi palvelualueen henkilöstömenoissa on 0,8 milj. euroa poikkeusolojen aikana toimialalle kaupungin muilta toimialoilta siirtyneen henkilökunnan henkilöstömenoja. Lopulliseen määrärahaan nähden palvelualueen menot alittuivat 6,0 milj. eurolla johtuen pääosin ikääntyneiden erityisasumisen ennakoitua matalammista menoista.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	93,2 %	93,4 %	93,4 %
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	1,7 %	2,8 %	2,1 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	8,8 %	9,0 %	8,8 %
Kotihoidon välitön työaika, % työajasta, lh	..	60 %	38 %
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	9,0 %	8,6 %	8,9 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	12,6	17,7	15,1
Terveyskeskussairaala, kotiutusprosentti	..	75 %	70 %
Tuetusti ja ohjatusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	37,5 %	38,0 %	37,6 %

Yli 75-vuotiaan väestön määrä on kasvanut vuonna 2020 yli 1 000 asukkaalla.

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/ alitus
Liikevaihto	**23 497**	**0**	**23 497**	**21 610**	**1 887**
Liiketoiminnan muut tulot	10	0	10	2 013	-2 003
Materiaalit ja palvelut	-4 421	0	-4 421	-5 314	893
Henkilöstömenot	-16 745	0	-16 745	-16 025	-721
Poistot ja arvonalentumiset	-32	0	-32	-32	0
Liiketoiminnan muut menot	-2 098	0	-2 098	-1 890	-208
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**211**	**0**	**211**	**362**	**-151**
Muut rahoitustulot	18	0	18	33	-15
Kunnalle maksetut korkomenot	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoitusmenot	0	0	0	0	0
Rahoitustulot ja -menot	-209	0	-209	-195	-15
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**1**	**0**	**1**	**167**	**-166**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1**	**0**	**1**	**167**	**-166**

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Vuoden toiminnan kannalta keskeinen asia oli koronapandemian vuoksi valmiuslain käyttöönotto ja sen myötä kiireettömän toiminnan keskeytys osittain tai kokonaan. Terveyspalvelujen johtajan päätöksellä kiireetön toiminta oli keskeytetty kokonaan 20.3.-13.5.2020. Keskeytyksen aikana liikelaitos tarjosi ainoastaan kiireellistä ja välttämätöntä hoitoa. Henkilöstö siirrettiin kaupungin resurssiyksikön kautta muihin koronan hoitoon liittyviin tehtäviin, joka aiheutti oman toiminnan osittaisen keskeytymisen 30.6.2020 saakka. Muihin tehtäviin siirretty henkilöstö esimerkiksi organisoi Covid19-näytteenottopisteen toukokuussa 2020 huolehtien siitä 18.6.2020 saakka, osallistui tartunnan saaneiden jäljitystyöhön ja työskenteli vanhuspalveluyksiköissä. Toiminnan keskeytyksen vuoksi 55 000 käyntiä jäi toteutumatta.

Vuoden aikana annettiin palveluja 60 348 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä väheni edelliseen vuoteen nähden 18,9 prosenttia. Vantaalaisten terveyskeskuksessa hammaslääkärissä käyvien osuus väestöstä laski (2020 18,25 % ja 2019 24,21 %). Potilaskohtaisten käyntien määrä väheni edellisestä vuodesta (2020 2,20 käyntiä/potilas ja 2019 2,36 käyntiä/potilas)

Suun terveydenhuollossa toteutui 93 842 hammaslääkärikäyntiä (130 412 käyntiä vuonna 2019, vähennystä edelliseen vuoteen 28 %), 35 122 suuhygienistikäyntiä (52 280 käyntiä vuonna 2019, vähennystä edelliseen vuoteen 33 %) sekä 3 923 hammashoitajakäyntiä (8 103 käyntiä vuonna 2019, vähennystä 48,4 %).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäyntejä oli 26,1 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna (2020 18 554 käyntiä 2019 25 100 käyntiä).

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto oli 21,6 milj. euroa verrattuna talousarvioon 23,5 milj. euroa. Keskeinen tekijä on asiakasmaksujen alhaisempi kertymä (-2,1 milj. euroa), johtuen kiireettömän hammashoidon alasajosta keväällä 2020. Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjattu pandemia-avustus kompensoi kyseisen asiakasmaksumenetyksen. Palvelusopimuksen mukainen korvaus suoritettiin täysimääräisenä.

Toiminnan materiaali- ja palvelukuluissa merkittäviä ylityksiä talousarvioon verrattuna olivat aine- ja tarvikekuluissa (ylitys -563 000 euroa) ja palveluissa (ylitys -330 000 euroa), henkilöstökulut olivat 16,0 milj. euroa, talousarvio oli 16,7 milj. euroa. Materiaaleja jouduttiin hankkimaan yli suunnitelmien johtuen uusista vaatimuksista. Henkilöstömenoissa säästettiin eläköitymisen ajoitusten tarkentamisen osalta. Liiketoiminnan muissa kuluissa säästettiin 209 000 euroa, johtuen pääasiassa kirjattujen luottotappioiden määrästä. Sisäiset vuokrat 2020 olivat talousarvion mukaiset.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 32 000 euroa vastaten talousarviota.

Liikelaitoksen tulos oli 167 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2018 alijäämä oli 234 000 euroa).
Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2020 lopussa oli 383 000 euroa. Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä on 591 000 euroa.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Suunnitelma peruspääoman kattamiseksi on tehty perustuen toiminnan selkiinnyttämiseen ja keskittämiseen, liikevaihdon määrä- ja hintaerien täsmentämisen sekä tarvittaessa erilliseen tukeen.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2020	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	33	199	166
Rahoituksen rahavirta	0	-933	-933
Rahavarojen muutos	**33**	**-734**	**-767**

Investoinnit

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2020 rahoitettiin leasingperusteella, joten investointeja ei kirjattu taseeseen, sama peruste on ollut voimassa myös edellisinä vuosina.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
asiakasmäärä kpl	74 375	77 200	60 348
käynnit yhteensä kpl	193 202	205 000	136 442
painotetut toimenpiteet kpl	450 818	442 679	343 106
painotetut toimenpiteet per käynti kpl	2,3	2,2	2,5

13
Kasvatus ja oppiminen

Vastuuhenkilö: Katri Kalske **Toimielin: Opetuslautakunta**
Puheenjohtaja: Jan Edelmann

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Kasvatus ja oppiminen yhteensä					
Tulot	29 560	2 940	32 500	33 795	-1 296
Menot	-462 637	-6 516	-469 153	-459 206	-9 947
Toimintakate	-433 077	-3 576	-436 653	-425 411	-11 242
Kasvatus ja oppiminen bruttoyksiköt					
Tulot	27 760	2 940	30 700	31 659	-959
Menot	-427 452	-4 848	-432 301	-423 460	-8 841
Toimintakate	-399 692	-1 909	-401 601	-391 801	-9 799

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Vuoden 2020 toimintaan on vaikuttanut Korona-epidemia. Koronan vuoksi lapsia oli keväällä varhaiskasvatuksessa vain noin 20 prosenttia normaaliin määrään nähden. Esiopetusta järjestettiin etäyhteyksillä. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä noin 250 työntekijää siirtyi keväällä määräaikaisesti töihin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Perusopetus toimi etäopetuksessa kaksi kuukautta keväällä 2020. Syyslukukaudella lähes kaikissa kouluissa pienempi tai suurempi joukko oppilaita ja henkilöstöä on ollut karanteenissa. Lukioissa koronaviruksen vuoksi etäopetukseen siirryttiin ensimmäisen kerran maaliskuun puolivälissä ja etäopetusta jatkettiin kevätlukukauden loppuun saakka. Toisen kerran etäopetukseen siirryttiin joulukuun alussa ja etäopetusta jatkettiin syyslukukauden loppuun saakka. Varian kehittämistoiminnassa keskityttiin pienentämään koronan haittavaikutuksia ja sopeuttamaan omaa toimintaa koronasta aiheutuneeseen toimintaympäristön muutokseen. Kaikissa yksiköissä on toiminnassa noudatettu THL:n, OKM:n ja OPH:n koronaohjeistusta.

Valtion erityisavustuksesta saatiin suomen- ja ruotsinkieliseen esi- ja perusopetukseen sekä lukiokoulutukseen koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen tasoittamiseksi. Määrärahalla pienennettiin mm. ryhmäkokoja, järjestettiin tukiopetusta sekä palkattiin määräaikainen opinto-ohjaaja ja lukiopsykologi. Myös koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin saatiin valtion eritysavustusta suomen- ja ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.

Varia sai OKM:stä vuoden 2020 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä tukitoimiin. Avustuksen käyttö voidaan jakaa vuosille 2020–2023. Toisella lisäsuoritepäätöksellä saatiin koronan aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen sekä lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen.

Talousarvion toteutuminen 2020

Kaupunginvaltuuston hyväksymänä talousarvion muutoksena kasvatuksen ja oppimisen toimintatuottojen määrärahaa korotettiin yhteensä 2,9 milj. euroa ja toimintakulujen määrärahaa 6,3 milj. euroa. Määrärahamuutokset johtuivat pääosin kesällä saaduista KOTA (koulutuksellinen tasa-arvo) ja korona-avustuspäätöksistä. Vuosikatsauksen taulukoissa sarakkeessa talousarviomuutokset näkyy valtuuston hyväksymien muutosten lisäksi palvelualueiden väliset siirrot, opiskelija- ja kesätyöntekijöiden ja myönteisen erityiskohtelun määrärahasiirrot kaupunginhallituksen määrärahoista toimialoille.

Kasvatuksen ja oppimisen toimintatuotot ylittyivät alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 4,2 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 1,3 milj. euroa. Bruttoyksiköistä toimintatuotot muutettuun talousarvioon verrattuna ylittyi eniten perusopetuksessa 2,1 milj. euroa ja vastaavasti varhaiskasvatuksessa toimintatuotot alittui 1,0 milj. euroa.

Toimintakulut alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 3,4 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 9,9 milj. euroa. Keväällä toimialalle asetettu säästövelvoite oli yhteensä 4,6 milj. euroa, josta koronasta johtuvia säästöjä oli 3,8 milj. euroa ja muuta tasapainotusta 0,8 milj. euroa. Suurimmat toimintakulujen alitukset muutettuun talousarvioon verrattuna bruttoyksiköissä kohdistuvat varhaiskasvatukseen (2,9 milj. euroa), johtoon ja yhteisiin palveluihin (2,5 milj. euroa) ja perusopetukseen (2,4 milj. euroa). Varhaiskasvatuksessa alitus syntyi pääasiassa palvelujen ostoissa, joista ateriapalvelujen osuus oli 1,3 milj. euroa. Johdossa ja yhteisissä palveluissa alitus muodostui koko toimialan tilinpäätöskirjauksena tulleesta hyvityksestä koskien toimialan osuutta kaupungin liikaa maksamista Kuel-maksuista (0,9 milj. euroa) ja varauksesta mahdollisiin vuoden aikana tuleviin palveluostojen hinnankorotuksiin ja koronan aiheuttamiin lisäsiivouskuluihin (1,2 milj. euroa). Perusopetuksessa alitus syntyi pääasiassa henkilöstömenoissa, kun koronan vuoksi esim. sijaistarve keväällä 2020 oli ennakoitua vähäisempää ja kerhotoiminta ei osin toteutunut.

Nettoyksikön (Ammatillinen koulutus) toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvioin 0,2 milj. eurolla ja alitti muutetun talousarvion 1,4 milj. eurolla. Toimintatuotot ylitti talousarvioin 0,3 milj. euroa projektituottojen suuremman kertymän vuoksi. Toimintakulut alittui 1,1 milj. euroa, koska palvelujen ostot toteutuivat arvioitua pienempinä, kun koronan vuoksi oppisopimustyöpaikkoja oli vähemmän ja lisäksi opiskelijoiden ateriakorvauksia maksettiin vähemmän.

13 10
Opetuslautakunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-90	0	-90	-70	-20
Toimintakate	-90	0	-90	-70	-20

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2020 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja lautakunnan ruotsinkielinen jaosto kokoontui kuusi kertaa. Lautakunta ja ruotsinkielinen jaosto pitivät yhteisen talousarvioseminaarin 2.9.2020.

Yksilöasioiden jaosto kokoontui kaksi kertaa.

Talousarvion toteutuminen

Opetuslautakunnan toimintakulut olivat yhteensä 0,069 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 78.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	300	0	300	178	122
Menot	-10 411	-52	-10 463	-7 980	-2 484
Toimintakate	-10 111	-52	-10 163	-7 802	-2 362

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalveluissa uuden organisaation mukainen organisointi on toteutettu tehtäväaloilla ja tiimissä sekä uudistettu prosesseja. Palveluyksikön johtamisjärjestelmä on kuvattu. Kunta10-tuloksissa on merkittävää parannusta vuoden 2018 tuloksiin verrattuna.

VaSa ja DigiOne –hankkeisiin on henkilöstö osallistunut aktiivisesti. Toimialan turvallisuuden lisäämiseksi on laadittu toimintakortit erilaisia uhkatilanteita varten. Yksikkökohtaisia viestintävastaavia nimetty 99 henkilöä viestintäosaamisen vahvistamiseksi.

Opiskeluhuollon yksikössä koronaepidemia vaikutti selkeästi työn eri osa-alueisiin. Etätyön menetelmiä otettiin laajasti käyttöön kuraattorien ja psykologien työssä ja asiakkaille tarjottiin sekä lähi- että etätapaamisia. Asiakasmäärissä oli vaihtelua riippuen asiakkaan iästä ja asiakkaan halusta tavata korona-aikana. Syksyllä palvelujen kysyntä kasvoi merkittävästi. Toiminnan osalta vuonna 2020 panostettiin johtamisjärjestelmän kehittämiseen ja kuvaamiseen. Työntekijöiden osaamista lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden mielenterveyden tukemiseen vahvistettiin aloittamalla lyhytterapeuttisen työotteen koulutus. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala koordinoi hakemuksen Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malliin, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 16.11.2020.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot alittui talousarvion nähden 0,1 milj. euroa (toteuma 59 %). Digi One -hankkeen ulkopuolinen rahoitus jäi alle arvioidun, koska menotkaan eivät toteutuneen suunnittelun mukaisesti.

Johdon ja yhteisten palveluiden varsinaiset toimintakulut alittui yhteensä 0,5 milj. euroa. Keväällä asetettu säästövelvoite oli 224 000 euroa. Tilinpäätöskirjauksena yhteisten toimintojen eläkevakuutusmaksuihin kirjattiin hyvityksenä kasvatuksen ja oppimisen osuus kaupungin liikaa maksamista Kuel-maksuista (0,9 milj. euroa) ja yhteisissä toiminnoissa oli varausta mahdollisiin vuoden aikana tuleviin palveluostojen hinnankorotuksiin ja koronan aiheuttamiin lisäsiivouskuluihin (1,2 milj. euroa). Lisäsiivouskulut ja hinnankorotukset palvelualueet kattoivat itse. Hyvityksen ja em. varauksen vuoksi johdon ja yhteisten palveluiden määrärahojen alittuminen on kaikkiaan 2,5 milj. euroa. Johdon ja yhteisten palveluiden toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 76 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä	0,6 %	0,5 %	0,5 %
Oppilaita/psykologi	952	978	973

13 30
Perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 518	3 758	13 276	15 413	-2 137
Menot	-202 450	-3 902	-206 353	-203 970	-2 383
Toimintakate	-192 932	-144	-193 076	-188 557	-4 519

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi 438 oppilaalla vuonna 2020. Talousarvion kehysvaiheen arvio kasvusta oli 372 oppilasta. Korona-epidemian johdosta perusopetus toimi etäopetuksessa kaksi kuukautta keväällä 2020. Syyslukukaudella lähes kaikissa kouluissa pienempi tai suurempi joukko oppilaita ja henkilöstöä on ollut karanteenissa, kouluissa on toimittu THL:n, OKM:n ja OPH:n koronaohjeistusten mukaisesti. Opetussuunnitelman mukainen opetus on voitu toteuttaa pääsääntöisesti opetussuunnitelman mukaisesti, suurimmat poikkeamat ovat olleet: osa uinninopetuksesta on jäänyt antamatta uimahallien ollessa kiinni, oman äidinkielen opetus osittain etänä, juhlien ja retkien korvaaminen muulla toiminnalla sekä osan kerhotoiminnan toteutumattomuus.

Koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin olevalla kasvaneella valtion eritysavustuksella aloitti 22 monikielistä ohjaajaa lokakuussa 2020. Ohjaajat tukevat maahanmuuttajataustaisia oppilaita perusopetuksen toimintaympäristössä.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot ylitti alkuperäisen talousarvion 5,9 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 2,1 milj. eurolla (toteuma 116 %). Tämä johtui tukien ja avustusten arvioitua suuremmasta kertymästä. Määrärahamuutoksena perusopetukselle lisättiin valtion koulutuksellista tasa-arvoa edistävää erityisavustusta ja korona-avustusta menoihin ja tuloihin yhteensä 3,7 milj. euroa.

Perusopetuksen toimintakulut ylitti alkuperäisen talousarvion 1,5 milj. euroa ja alitti muutetun talousarvion 2,4 milj. euroa. Keväällä asetettu säästövelvoite oli 1,7 milj. euroa. Säästöä syntyi henkilöstömenoissa esim. sijaistarve oli keväällä 2020 ennakoitua vähäisempää ja kerhotoiminta jäi osin toteutumatta. Poikkeuksellisen etäopetusajanjakson vuoksi ateria-, siivouskulut ja oppimateriaalimenot olivat normaalia alhaisemmat.

Perusopetuksen toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 99 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	22 706	23 473	23 068
Käyttömenot euroa / oppilas	8 884	8 829	8 841
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	50 %	50 %	52 %
Huoneistoneliöt / oppilas	10,2	10,2	10,3
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat	17,3	17,3	15,9
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	99 %	99 %

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 380	2 300	2 229
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2 -kieli, aloittaneiden määrä	43 %	43 %	42 %
Oppilaita / oppilaanohjaaja	240	220	220

13 50
Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	16 541	-903	15 638	14 620	1 018
Menot	-175 201	-695	-175 896	-172 991	-2 905
Toimintakate	-158 660	-1 598	-160 258	-158 371	-1 887

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Koronaviruksen aiheuttama pandemia leimasi varhaiskasvatuksen vuotta 2020. Koronan vuoksi lapsia oli keväällä varhaiskasvatuksessa vain noin 20 prosenttia normaaliin määrään nähden. Esiopetusta järjestettiin etäyhteyksillä. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä noin 250 työntekijää siirtyi keväällä määräaikaisesti töihin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kotihoidontuella oli vastaavasti enemmän lapsia. Lasten määrä varhaiskasvatuksen palveluissa oli kokonaisuudessaan vuonna 2020 jonkin verran pienempi kuin talousarviossa oli ennakoitu. Korona vaikutti myönteisesti digitaalisten työtapojen ja menetelmien käyttöönottoon huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä.

Varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä VaSa otettiin käyttöön tammikuussa esiopetushakemusten ja kesäkuussa kerho- ja varhaiskasvatushakemusten osalta. Aikataulusta ollaan jäljessä muilta osin. Uusi työvuorosuunnittelujärjestelmä Aikajana otettiin käyttöön, mutta työajan seuranta on vielä testausvaiheessa. Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän kuvaus valmistui loppuvuonna 2020. Palvelualueen tiedolla johtamista ja arviointitiedon hyödyntämistä vahvistava Vantaan varhaiskasvatuksen arviointiraportti otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön palvelualueella ja palveluyksiköissä.

Vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön sekä sijaisten saatavuusongelmat jatkuivat.

Uudet päiväkodit vuonna 2020
- Kaivokselan päiväkodin uudisosa (lisää 136 paikkaa)
- Veturin päiväkoti, osittain korvaava (lisää 106 paikkaa)
- Vapaalan paviljonki, kokonaan korvaava (42 paikkaa)

Palvelusetelin enimmäisarvoa korotettiin 1.8.2020 alkaen 29 euroa (3,55 %) ja uusi enimmäisarvo on 846 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot alitti alkuperäisen talousarvion 1,9 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 1,0 milj. eurolla (toteuma 93 %). Hoitopäivämaksutuotot jäivät koronatilanteen vaikutuksesta yhteensä 2,4 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion. Määrärahamuutoksena varhaiskasvatukselle lisättiin valtion koulutuksellista tasa-arvoa edistävää erityisavustusta ja korona-avustusta tuloihin (0,7 milj. euroa) ja menoihin (0,8 milj. euroa).

Varhaiskasvatuksen toimintakulut alitti alkuperäisen talousarvion 2,2 milj. euroa ja muutetun talousarvion 2,9 milj. euroa. Keväällä asetettu säästövelvoite oli 1,8 milj. euroa. Säästöt syntyivät pääasiassa palvelujen ostoihin, joista ateriapalvelujen osuus oli 1,3 milj. euroa.

Säästövelvoitteen lisäksi varhaiskasvatuksesta siirtyi 250 työntekijää resurssikeskuksen kautta muihin työtehtäviin kevään korona-aikana. Henkilöstökulujen määrärahan käyttö oli 99,9 prosenttia. Oman henkilöstön henkilöstökulujen 10 milj. euron säästö kattaa Seuren työvoimavuokrauksen käytön, johon ei ollut määrärahavarausta. Varhaiskasvatuksen toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 98 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lasten määrä eri varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:			
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 448	10 508	10 247
Yksityinen varhaiskasvatus	1 993	2 256	2 016
Kerhotoiminta	437	520	280
Kotihoidon tuki	3 450	3 240	3 446
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	80,4 %	80,8 %	76,8 %
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	16,0 %	17,7 %	16,0 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	9,3 %	8,6 %	9,4 %
Käyttömenot € / palveluja käyttävä lapsi	10 501	10 635	10 862

*) Suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä.

13 90
Svenskspråkiga servicen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	582	84	666	507	159
Menot	-13 028	-84	-13 113	-12 598	-514
Toimintakate	-12 446	0	-12 446	-12 091	-356

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Mårtensdals campus-hanke sai alkuunsa 2018 ja vuonna 2020 suoritettiin alustavaa osallisuustyötä ja laadittiin hankesuunnitelma ja -budjetti. Suunnittelussa päätettiin huomioida sukupuolinäkökulma ja käyttää sukupuolitietoista budjetointia mahdollisuuksien mukaan. Tähän liittyen järjestettiin koulutustilaisuus sukupuolitietoisesta toiminnasta.

Ruotsinkielisten palveluiden koordinoinnista, kehittämisestä ja seurannasta vastaava koordinaattori palkattiin 2.3.2020 alkaen. Koordinaattorin tehtäviin kuuluu myös työskentely Svenska kommitténin ja kaksikielisyystyöryhmän sihteerinä. Koronaepidemian vuoksi vaikuttamistoimielinten kokoontumisia lykättiin, mutta kiireelliset tapaukset hoidettiin ensin sähköisesti ja kesän jälkeen pidettiin kokouksia hybridimuotoisena. Asukasilta ja

muut vaikuttamiseen liittyvät aktiviteetit pidettiin sähköisesti ja etänä koronaepidemian takia. Ruotsinkieliset nuorisopalvelut siirtyivät myös palvelualueelle 1.1.2020 alkaen ja nuorisotyönkoordinaattorin työpiste siirrettiin yläasteelle työnteon helpottamiseksi.

Koronaviruksesta johtuen ruotsinkielinen esi- ja perusopetus toteutettiin etäopetuksena maaliskuun lopusta toukokuun puoliväliin. Samaan aikaan noin 80 prosenttia varhaiskasvatuksessa olevista lapsista hoidettiin kotona. Osa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä siirrettiin sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtäviin sillä ajalla. Lukiokoulutus järjestettiin etänä sekä maaliskuun puolivälistä kevätlukukauden loppuun että joulukuun alusta vuoden loppuun asti.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa jatkettiin yhteistä kolmivuotista pedagogista kehityshanketta nimeltä Challenging Learning sekä aloitettiin valmistautuminen oppivelvollisuuden pidentämisen mukanaan tuomiin muutoksiin toiminnassa. Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa jatkettiin uuden opetussuunnitelman laatimista.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot alitti alkuperäisen talousarvion 0,07 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 0,2 milj. eurolla (toteuma 76 %). Tämä johtuu suurilta osin siitä, että päivähoidon maksutuotot jäivät 139 000 euroa alle talousarvion koronapandemian takia. Määrärahamuutoksena ruotsinkieliselle perusopetukselle lisättiin valtion koulutuksellista tasa-arvoa edistävää erityisavustusta ja korona-avustusta menoihin ja tuloihin yhteensä 0,08 milj. euroa.

Ruotsinkielisen palvelualueen toimintakulut alitti alkuperäisen talousarvion 0,4 milj. euroa ja muutetun talousarvion 0,5 milj. euroa. Keväällä asetettu säästövelvoite oli 0,08 milj. euroa. Säästöt syntyivät pääasiassa palvelujen ostoihin ja henkilöstömenoihin. Toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 96 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa *)	291	280	297
Lapsia esiopetuksessa	69	70	78
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa **)	774	752	728
Käyttömenot euroa/ oppilas	9 543	10 457	10 050
Opetuksen % -osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/ oppilas	52,3 %	53 %	54 %
Huoneistoneliöt/ oppilas	12,8	13,3	13,6
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat	18,0	17,0	16,3
Jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista % -osuus	100 %	98 %	98 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	122	115	124
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	143	150	150
Kaikki tunnit/ vuosiviikkotunnit/ opiskelija	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/ opiskelija	8 378	8 309	7 977
Huoneistoneliöt/ lukio-opiskelija	9,6	8,5	8,6

*) Ruotsinkieliset lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa ovat osa varhaiskasvatuksen tunnuslukuja.
**) Luku sisältää esiopetuksen oppilaat 31.7.2019 asti, koska esiopetus tapahtui siihen asti perusopetuksessa. Esiopetus edelleen koulujen tiloissa.

137
Toisen asteen koulutus

13 40
Lukiot

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	819	0	819	940	-121
Menot	-26 271	-115	-26 386	-25 851	-535
Toimintakate	-25 452	-115	-25 567	-24 910	-656

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lukiokoulutuksessa laadittiin vuoden 2020 aikana uutta opetussuunnitelmaa, joka tulee voimaan 1.8.2021. Koronaviruksen vuoksi etäopetukseen siirryttiin ensimmäisen kerran maaliskuun puolivälissä ja etäopetusta jatkettiin kevätlukukauden loppuun saakka. Toisen kerran etäopetukseen siirryttiin joulukuun alussa ja etäopetusta jatkettiin syyslukukauden loppuun saakka. Valtion erityisavustuksella koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen tasoittamiseksi pienennettiin ryhmäkokoja, järjestettiin tukiopetusta sekä palkattiin joulukuun alusta määräaikainen opinto-ohjaaja ja lukiopsykologi. Lukiokoulutuksen palveluverkon kehittämisestä laadittiin selvitys.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot ylitti talousarvion 0,1 milj. eurolla (toteuma 115 %). Tämä johtui tukien ja avustusten arvioitua suuremmasta kertymästä, kun taas myyntituotot jäivät alle arvion. Lukiokoulutukseen saatiin valtion erityisavustusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi 646 000 euroa, josta noin 440 000 euroa siirtyi vuodelle 2021. Lisäksi muuhun lukiokoulutuksen kehittämistoimintaan saatiin hankeavustuksia yhteensä noin 240 000 euroa.

Lukiokoulutuksen toimintakulut alitti talousarvion 0,5 milj. euroa. Keväällä asetettu säästövelvoite oli 0,4 milj. euroa. Määrärahamuutoksena lukiokoulutuksessa näkyy palvelualueiden välinen palkkamäärärahan siirto. Säästöä syntyi henkilöstö- ja ateriamenoissa. Lukiokoulutuksen toimintakulujen toteuma vuonna 2020 oli 98 prosenttia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 576	3 576	3 673
Suomenkielisten päivälukioiden opiskelijamäärä / lukio, keskiarvo	715	715	735
Aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	261	230	257
Keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,5 %	2,5 %	1,88 %
Kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	84,6 %	87,0 %	84,2 %
Kaikki tunnit / vvt / opiskelija (päivälukiot)	1,33	1,30	1,35
Käyttömenot euroa / opiskelija (päivälukiot)	6 691	6 890	6 623
Huoneistoneliöt / opiskelija (päivälukiot)	7,6	8,0	7,4

13 70
Ammatillinen opetus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 800	0	1 800	2 137	-337
Menot	-35 185	-1 668	-36 852	-35 746	-1 106
Toimintakate	-33 385	-1 668	-35 053	-33 610	-1 443

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2018 tehdyn organisaatiouudistuksen mukainen toiminta on vakiintunut vuoden 2020 aikana osaksi Vantaan ammattiopisto Varian arkea. Kunta10-tuloksissa on merkittävää parannusta vuoden 2018 tuloksiin verrattuna.

Vuoden 2020 yhteishaun hakijamäärä oli samalla tasolla kuin vuonna 2019. Jatkuvan haun hakijamäärä oli vuonna 2020 yhteensä noin 3 700. Hakijamäärä laski 250 hakijalla vuodesta 2019, mutta oli edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Varian kehittämistoiminnassa keskityttiin pienentämään koronan haittavaikutuksia ja sopeuttamaan omaa toimintaa koronasta aiheutuneeseen toimintaympäristön muutokseen. Keskeyttämisen ehkäiseminen ja opintojen edistäminen poikkeusoloissa olivat Varian hankkeiden painopisteinä. Vuoden aikana kehitettiin ja otettiin käyttöön erilaisissa oppimisympäristöissä ja etäopetuksessa tarvittavia opetuksen, ohjaamisen ja palautteen antamisen välineitä. Toimenpiteistä huolimatta Varian keskeyttämisprosentti kasvoi hieman ja oli vuoden 2020 lopussa noin 20 prosenttia.

Varian palvelutarjoomaa kehitettiin vastaamaan työllisyyden kuntakokeiluun ja koronan kiihdyttämään työn murrokseen.

Variassa on kehitetty osuuskuntatoimintaa hankerahoituksella vuosien 2018–2020 aikana. Toiminnassa tuettiin opiskelijoiden valmiuksia toimia yrittäjämäisesti ja yrittäjänä. Toiminta päätettiin ottaa osaksi Varian toimintaa. Vantaalla toimintansa toukokuussa 2019 aloittanut osaamiskeskus -toiminta on päätetty vakinaistaa. Vuoden 2020 aikana rakennettiin Varian Myyrmäen toimipisteeseen väistötilat käyttökieltoon menneiden vanhojen tilojen tilalle.

Talousarvion toteutuminen

Ammattiopisto Varian vuoden 2020 taloustoteuma jäi alle talousarvion. Toimintakate oli yhteensä 33,6 milj. euroa, joka on 96 prosenttia talousarvion mukaisesta toimintakatteesta. Tuloja kertyi vajaat 2,2 milj. euroa ja menoja 35,7 milj. euroa. Projektituottoja kertyi yli 300 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Palvelujen ostot toteutuivat arvioitua 1,2 milj. euroa pienempinä, kun koronan vuoksi oppisopimustyöpaikkoja oli vähemmän ja lisäksi opiskelijoiden ateriakorvauksia maksettiin vähemmän.

Varia sai OKM:stä vuoden 2020 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä noin 2,4 milj. euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä tukitoimiin. Käyttö voi jakautua vuosille 2020–2023. Toisella lisäsuoritepäätöksellä saatiin 1,3 milj. euroa koronan aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen sekä lähihoitajakoulutuksen lisäämiseen. Lisäksi Varialle myönnettiin strategiarahoitusta 263 000 euroa käytettäväksi vuosien 2020–2021 aikana. Maahanmuuttajien osaamiskeskus sai rahoitusta toimintaansa 400 000 euroa ja osaamiskeskuksen kautta koordinoitavaan maahanmuuttajavanhempien suomen kielen opetukseen 500 000 euroa.

Vuoden 2020 merkittävin investointi oli lentokoneen hankinta, jolla pystytään kouluttamaan nykyaikaista lentokoneen huoltoa ja korjausta. Lisäksi se mahdollistaa ilmailualan koulutuksen laajentamisen.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäluokasta %	36 %	38 %	38 %
Ministeriön päättämän tavoiteopiskelijavuosien käyttöaste	100 %	100 %	98,3 %
Oppisopimusopiskelijavuosien osuus tavoiteopiskelijavuosista	16 %	20 %	13 %
Käyttömenot euroa / opiskelijavuosi (ammatillinen koulutus yhteensä)	10 002	10 493	10 250
Huoneistoneliöt / opiskelijavuosi	13,5	13,9	13,9
Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa, lukumäärä	560	456	651
Keskeyttäneiden määrä ammatillisessa koulutuksessa, prosentti	15 %	10 %	20,6 %

16
Kaupunkikulttuuri

Vastuuhenkilö: Riikka Åstrand

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta
Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Kaupunkikulttuuri yhteensä					
Tulot	10 503	-1 534	8 969	8 839	130
Menot	-70 218	-1 651	-71 869	-68 289	-3 580
Toimintakate	-59 716	-3 185	-62 901	-59 450	-3 450
Kaupunkikulttuuri bruttoyksiköt					
Tulot	9 174	-1 600	7 574	7 431	143
Menot	-65 139	-1 585	-66 724	-63 139	-3 585
Toimintakate	-55 965	-3 185	-59 150	-55 708	-3 442

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Vuosi 2020 oli monella tapaa poikkeuksellinen kaupunkikulttuurin toimialalle. Toimiala aloitti toimintansa innokkaasti eteenpäin katsoen. Talousarviovuoden alussa käynnistyi toimialan johtamisjärjestelmän laadinta ja järjestelmä valmistui joulukuussa 2020. Organisaation näkökulmasta vuosi olikin suurelta osin käytäntöjen muovaamisen vuosi, tätä uuden luomista jouduttiin tekemään poikkeuksellisissa etätyön oloissa ilman varmuutta palvelujen tilanteista koronaviruspandemian kourissa.

Kuluneesta vuodesta ei voi kertoa mainitsematta koronaviruspandemiaa. Kaupunkikulttuurin toimialalla korona iski maaliskuussa 2020 rajusti; lähes kaikki toimialan palvelut suljettiin täysin. Henkilöitä keskitettiin toteuttamaan toimialan auki olevia palveluita – puhelinneuvontaa sekä ruoka-apua sekä muiden toimialojen tehtäviin, kuten sosiaali- ja terveyspalveluihin. Suljetun kevään jälkeen kesällä näytti jo hieman helpommalta, tosin

esimerkiksi suuria kesätapahtumia ei voitu järjestää tavalliseen tapaan. Syksy toi mukanaan pandemian uuden aallon, johon pystyttiin vastaamaan jo palveluissakin hallitummin. Palveluiden käyttöasteista tai kysynnästä palveluille ei voida kuluneen vuoden perusteella sanoa mitään eksaktia.

Koronaviruspandemia toi mukanaan myös säästöpaineet kaupungin talouteen. Kaupunkikulttuurin toimialalle säästöpaine oli yhteensä noin miljoonaa euroa. Säästöt koostuivat suljettujen palveluiden mukanaan tuomista säästöistä, rekrytointeja viivyttämällä sekä supistamalla aukioloaikoja. Kesän jälkeen käynnistyi tuottavuus- ja kasvuohjelman toimenpiteiden laadinta vuodelle 2021. Loppuvuodesta 2020 aloitettiin jo valmistautuminen myös talousarviovuoden 2022 säästötoimiin, joita valmistelemaan nimettiin myös vapaa-ajan lautakunnasta työryhmä.

Vuosi oli monella tapaa poikkeuksellisen kurja ja raskas. Sen aikana palveluissa toteutettiin kuitenkin monia uusia palveluinnovaatioita, jotka jäänevät myös pysyvämmin palveluvalikoimaan, kuten ohjattu liikunta verkossa ja erilaiset virtuaaliset kulttuuritapahtumat. Myös organisaation työkulttuurissa tapahtui valtava digiharppaus, jossa henkilöstö omaksui nopeasti ja ketterästi etätyön periaatteet virtuaalisista työvälineistä etätyön johtamiseen.

Talousarvion toteutuminen 2020

Kaupunginvaltuuston hyväksyminä talousarvion muutoksina kaupunkikulttuurin toimialan toimintatuottojen määrärahaa laskettiin yhteensä 1,53 milj. euroa ja toimintakulujen määrärahaa nostettiin 1,65 milj. euroa. Vuosikatsauksen taulukoissa sarakkeessa talousarviomuutokset näkyy valtuuston hyväksymien muutosten lisäksi myönteisen erityiskohtelun määrärahasiirrot kaupunginhallituksen määrärahoista toimialoille. Kaupunkikulttuurin toimintatuotot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 1,66 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna 130 000 euroa. Toimintamenot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 1,93 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon nähden 3,58 milj. euroa. Kesken toimintavuotta annettu säästövelvoite toteutui näin ollen täysimääräisenä. Lisäsäästöä syntyi loppuvuodesta suljettujen palveluiden sekä viivytettyjen rekrytointien vuoksi. Bruttoyksiköistä suurimmat tulojen alitukset kohdistuvat liikuntapalveluihin ja toimintamenojen alitukset kirjasto- ja asukaspalveluihin.

Nettoyksiköistä musiikkiopiston toimintatuottoja korotettiin 66 000 euroa saadun korona-avustuksen johdosta. Molempien nettoyksiköiden talous toteutui lähes alkuperäisen talousarvion mukaisesti.

Palvelualueet ovat vuosikatsausliitteessä omalla kohdallaan raportoineet talousarvion toteutumista tarkemmin.

16 10
Vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-69	0	-69	-70	1
Toimintakate	-69	0	-69	-70	1

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2020 aikana vapaa-ajan lautakunta kokoontui 11 kertaa. Maaliskuusta alkaen kokoukset toteutettiin hybridimallilla kokoontumisrajoituksia noudattaen. 1.9.2020 järjestettiin puolen päivän mittainen talousarvioseminaari. Kaupungin hallinnoimien tilojen käyttö- ja maksuperusteiden uudistamistyö jatkui vuoden aikana

liikuntatilojen osalta ja tätä ohjaamaan nimettiin lautakunnan jäsenistä työryhmä. Lisäksi vuoden aikana työstettiin kirjasto-, kulttuuri ja liikuntapalveluita linjaavat asiakirjat. Kuhunkin linjaustyöhön osallistui lautakunnan jäsenistä nimetty työryhmä.

Talousarvion toteutuminen

Lautakunnan toimintakulut olivat yhteensä 70 000 euroa ja toteumaprosentti oli 101.

16 21
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 802	-362	-2 164	-1 740	-425
Toimintakate	-1 802	-362	-2 164	-1 740	-425

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunkikulttuurin yhteisissä palveluissa toimintavuosi oli koko toimialan tapaan poikkeuksellinen. Kuluneen vuoden aikana rakennettiin koko toimialan tapaan johtamisjärjestelmää ja rakennettiin täysin uuden palveluyksikön toimintaa.

Koronatilanne viivästytti toimialan henkilöstön rekrytointia siten, että lähes kolmannes yksikön henkilöstöstä aloitti työnsä elokuun 2020 alusta. Vasta tämän jälkeen pystyttiin muotoilemaan lopulliseen muotoonsa yhteisten palvelujen tukipalveluprosessien kuvaukset. Yhteistyötä palvelualueiden kanssa on sittemmin rakennettu eri yhteistyöfoorumeilla sekä kaupungin hallinnollisten prosessien kautta.

Yksikön kaupunkitasoisista tehtävistä osallisuustyön järjestäminen hankaloitui myös pandemian oloissa. Syksyllä saatiin kuitenkin toteutettua asukasfoorumi. Osallisuus-strategiateeman työ eteni johto- ja projektiryhmätyöskentelynä kohti toimialakohtaisia osallisuussuunnitelmia. Järjestöyhteistyön toimintaohjelma otti askeleen kohti yhteistyön syventämistä.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelman (2019–2021) toimenpiteet etenivät vuonna 2020 pääosin suunnitellusti, mutta toimintaa jouduttiin osin sopeuttamaan vallitseva pandemiatilanne huomioiden. Talouden rajoittamistoimenpiteenä vuoden 2020 määrärahaa leikattiin 318 000 euroa, mikä siirsi muutamien suunniteltujen toimenpiteiden aloitusta vuodelle 2021. Vuonna 2020 rahaa toimintaohjelman toimenpiteisiin käytettiin yhteensä 1 574 323 euroa sekä erillisrahoituksella toteutettiin lapsille suunnattu kesäruokailu viidessä toimipisteessä sekä mahdollistettiin Hakunilan lasten ja perheiden yhteisötalon toiminta. Vantaa hyväksyttiin mukaan ympäristöministeriön koordinoimaan lähiöohjelmaan 1.7.2020 alkaen. Vantaan hankekokonaisuus ”Raidekaupunkia rakentamassa” koostuu kolmesta hankkeesta: Radanvarren keskukset, Ratikanvarren keskukset ja Länsimäen energiatehokas kaupunkiuudistus. Molempia asuinalueiden kehittämiseen ja alueellisten hyvinvointierojen kaventamiseen tähtääviä hankkeita koordinoidaan kaupunkikulttuurin toimialalta käsin.

Yksikön koronapandemiasta johtuneet säästöpaineet toteutettiin viivästyttämällä henkilöstön rekrytointeja, mutta säästöä kertyi myös palveluostoista, kun toimialan palveluita tai toimialan yhteiseen kehittämiseen liittyviä tilaisuuksia ei pystytty järjestämään.

Yhteisten palvelujen työpanosta on kuluneen vuoden aikana käytetty laajalti uuden toimialan yhteistyökäytäntöjen rakentamiseen. Myös etätyön olosuhteet ovat lisänneet painetta mm. sisäisen viestinnän uusille toimintamalleille ja virtuaaliselle fasilitointiosaamiselle. Huolimatta olosuhteista Yhteiset palvelut ovat onnistuneet perustehtävässään toimialan tukipalveluina hyvin.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunkikulttuurin yhteisten palveluiden määrärahoihin ei tehty muutoksia vuoden aikana lukuun ottamatta myönteisen erityiskohtelun määrärahasiirtoa kaupunginhallituksen määrärahoista. Talous toteutui sopeuttamistoimia mukaillen. Toimintamenojen alitus 425 000 euroa koostuu pääasiassa henkilöstömenoista ja säästöt toteutettiin rekrytointeja viivyttämällä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaupunkikulttuurin yhteisten palvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö % *)	-	2,8	2,9
Koettu tyytyväisyys kunnan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin (ka väliltä 1-5) **)	4,2	4,0	3,2

*) Uusi tunnusluku 2020.
**) Uusi tunnusluku 2020, pohjana kuntalaispalveluiden tunnusluku.

16 37
Kirjasto- ja asukaspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 292	-293	1 999	2 146	-147
Menot	-20 287	-548	-20 835	-19 607	-1 228
Toimintakate	-17 995	-841	-18 836	-17 461	-1 375

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginkirjasto avasi uuden kirjastopisteen Kivistöön. Koronan vuoksi toimintaa ei ole voitu täysimittaisesti harjoittaa sen enempää Kivistössä kuin muuallakaan, mutta kirjastopalveluiden kysyntä on silti jatkunut voimakkaana. Vaikka kävijämäärä on lähes puolittunut, on lainaus silti pysynyt kutakuinkin viime vuosien ennätystasolla. Kirjaston toimintaa ohjaava Kirjasto 2030 –ohjelma valmistui ja siirtyi luottamusmieskäsittelyyn.

Länsimäkeen ja Hakunilaan kunnostettiin uudet asukastilat ja Mikkolan asukastilasta luovuttiin. Yhteisen pöydän verkostoon kuuluvien toimipaikkojen sekä lahjoittajien määrä kasvoi ja hävikkiterminaalin kolmas kylmähuone avattiin. Uusi puhelinjärjestelmä ACE otettiin käyttöön, kaupungin monikanavainen asiakaspalvelujärjestelmä päivitettiin ja palautepalvelua kehitettiin. Vantaa-infon uusina palveluina otettiin käyttöön Lumilinja ja Vantaan Ratikka -puhelinlinja.

Koronaepidemian myötä käynnistettiin nopealla aikataululla uusia poikkeusajan palveluita kuten koronalinja ja hätäruoka-apupalvelu. Syksyllä avattiin koronaepidemiasta aiheutuviin kuluihin suunnattu avustushaku ja asukastilatoiminnassa pilotoitiin erilaisia turvallisia kohtaamismuotoja. Sosiaali- ja potilasasiamies sai runsaasti koronaepidemiaan liittyviä yhteydenottoja.

Vantaan aikuisopisto toteuttaa kansalaisopisto-opetusta, aikuisten perusopetusta ja maahanmuuttajien kotouttavaa koulutusta. Koronarajoitusten johdosta suuri osa opiston toiminnasta siirrettiin etävälitteiseksi, minkä johdosta toteutuneet tuntimäärät säilyivät lähes aiemmalla tasolla. Rajoitukset näkyivät opiston toiminnassa asiakasmäärän vähentymisenä.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan aikuisopiston osalta lisätalousarviossa toimintatuottoja vähennettiin yhteensä noin 211 000 euroa ja menoja korotettiin noin 228 000 euroa. Tuottoja vähennettiin koronatilanteen aiheuttamasta kurssimaksujen palauttamisesta sekä rajoitusten takia vähentyneestä opiskelijamäärästä. Tuotoissa huomioitiin myös hankkeiden odotettua korkeammat tulot. Menojen korotus johtui budjetoimattomien hankkeiden menoista.

Kirjasto- ja asukaspalveluiden palvelualueen toimintatuotot alittuivat 146 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon nähden ja ylittyivät 147 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintamenot alittuivat suhteessa alkuperäiseen talousarvioon 680 000 euroa, muutettuun talousarvioon verrattuna toimintamenot alittuivat 1,23 milj. euroa. Toimintatuottojen ylitys selittyy aikuisopiston ennakoitua suuremmilla tuloilla. Toimintamenoissa saavutettiin ennakoitua suuremmat säästöt henkilöstömenoissa ja palveluostoissa koronan vuoksi loppuvuoden aikana suljetuissa palveluissa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaupunginkirjasto			
kävijät	2 196 182	1 900 000	1 300 232
aineistolainojen määrä	2 561 410	2 900 000	2 384 631
aineistolainaus/asukas	11,00	12,50	10
aineistomääräraha euroa/asukas	4,63	5,00	4,84
toimintamenot/ asukas	38,50	39,50	30,31
Aikuisopisto			
aikuisopiston opiskelijat (kursseille osallistuneet)	34 739	33 000	27 355
opetustuntien kokonaismäärä	47 979	47 400	47 693
kurssien määrä	2 024	1 900	1 810
kotouttamiskoulutuksen opiskelijat (Starttikurssit)	1 031	1 400	906
aikuisten perusopetuksen opiskelijat	104	120	131
kotoutumissuunnitelman mukaisen koulutuksen opiskelijat	210	200	86
oman maksutulon osuus budjetista %	38 %	31 %	34 %
Kuntalaispalvelut			
Palvelualueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	142	170	119
Sähköisen asioinnin tuen ja digituen osuus palvelukontakteista (%) *)	-	4 %	6 %
Vantaa-infon asiakaskontaktien määrä *)	-	330 000	241 000
Yhteisen pöydän verkoston kautta jaetun ruokahävikin hyötykäyttäjät / vko *)	-	5 500	5 500

*) Uusi tunnusluku 2020.

16 33
Kulttuuri

16331 Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	365	-41	324	321	3
Menot	-7 455	-199	-7 654	-7 174	-480
Toimintakate	-7 090	-240	-7 330	-6 853	-477

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginmuseon hissi- ja pintaremontti valmistui ja Håkansbölen kartanon talousrakennusten ensimmäisen vaihe toteutui.

Niin toiminnassa kuin palveluiden kehittämisessäkin otettiin isoja edistysaskeleita digitaalisen kulttuurin sisältöjen tuottamisessa ja palveluiden tarjonnassa. Lisäksi parannettiin eri toimijoiden osallisuutta ja osallistumista digitaalisten keinojen avulla.

Toiminta toteutui korona pandemiasta johtuneiden muuttaneiden suunnitelmien mukaisesti. Suuri osa tapahtumista ja museonäyttelyistä siirtyi verkkoalustoille. Toimintaa kehitettiin ja mm. Vantaan kulttuurilinjaukset 2021–2030 valmistui laajalla yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.

Uuden toimialan aloittaminen aiheutti muutoksia myös palvelualueen johtoryhmän kokoonpanoon ja johtamisjärjestelmään. Toiminta on jämäköitynyt, selkiytynyt ja kehittynyt aikaisemmasta.

Talousarvion toteutuminen

Kulttuuripalveluiden bruttoyksiköiden toimintatuottoja alennettiin määrärahamuutoksin yhteensä 41 000 euroa koronan aiheuttamien sulkemisten vuoksi. Toimintamenoja korotettiin 199 000 euroa koostuen pääosin museoiden valtionosuuksien korotuksesta.

Kulttuuripalveluiden toimintatuotot toteutuivat muuten talousarvion mukaisesti. Toimintamenot alittuivat sekä alkuperäiseen (281 000 euroa) että muutettuun talousarvioon (480 000 euroa) nähden.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaikkien kulttuuritapahtumien yleisömäärä	363 199	230 000	142 710
Taiteen perusopetuksen oppilaat (musiikkiopisto ja kuvataidekoulu)	2 640	2 647	2 392
Taiteen perusopetus euroa/oppilas	1 928	1 919	2 153
Taiteen perusopetus euroa/asukas	21,80	21,93	21,82
Kulttuuripalveluiden bruttoyksiköiden tulot (euroa) / asukas	2,00	1,58	1,36
Taiteen perusopetuksen tulot (euroa) / asukas	6,10	5,73	5,96
Avustukset, euroa/asukas	4,70	5,67	5,2

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kävijämäärä kaupunginmuseossa *)	15 439	11 000	23 018
Kävijämäärä taidemuseossa + Galleria K	27 877	17 500	12 255
Käyttömenot euroa/asukas **)	53,20	54,12	52,21

*) Luku sisältää kaupunginmuseon pop up -näyttelyiden kävijämäärän sekä Håkansbölen kartanon päärakennuksessa opastettujen määrän.
**) Kulttuuripalvelut, musiikkiopisto ja kuvataidekoulu yhteensä

16332
Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 016	66	1 082	1 044	37
Menot	-4 143	-66	-4 209	-4 172	-37
Toimintakate	-3 127	0	-3 127	-3 128	1

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuosi 2020 jää mieleen poikkeuksellisena koronapandemian takia. Opetus siirtyi etäopetukseksi 16.3. ilman etäopetukseen sopivia välineitä. Jouduimme peruuttamaan monia isoja tapahtumia, joista suurin oli Vantaan nuorten sinfonikkojen matka Saksaan Düsseldorfiin toukokuussa. Isänpäiväkonsertti saatiin striimattua Vantaa-kanavalle, ja syksyn pääkonsertit pääosin toteutettiinkin videoiden.

Taiteen perusopetuksen oppilaitosten yhteisen tilan, kulttuurikeskus Orvokin, remontin ensimmäinen vaihe valmistui joulukuussa. Peruskorjauksen toinen vaihe valmistuu toukokuussa 2021.

Talousarvion toteutuminen

Musiikkiopistolle ei tehty vuoden aikana määrärahamuutoksia. Koronan aiheuttamista äkilliset toiminnan muutoksista huolimatta talous toteutui alkuperäisen talousarvion mukaisena.

16333
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	313		313	363	-50
Menot	-937		-937	-978	41
Toimintakate	-624		-624	-615	-9

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuotta 2020 Kuvataidekoulussa leimasivat Kulttuurikeskus Orvokin remontti ja 13.3.2020 koronapandemian takia etäopetukseen siirtyminen. Etäopetukseen siirryttiin käytännössä yhdessä yössä ilman siihen tarvittavaa

koulutusta tai välineistöä. Kaikista vaikeuksista kuitenkin selvittiin ja etenkin etäopetuksen suhteen osaaminen ja valmiudet ovat vuoden aikana kehittyneet huimasti. Erilaisia uusia hybridiopetusmalleja ja kuvataiteen etätyöpajoja otetaan jatkossa curriculumiimme aluksi kokeiluluontoisesti ja myöhemmin pysyvästi.

Taiteen perusopetuksen oppilaitosten yhteisen tilan, kulttuurikeskus Orvokin, remontin ensimmäinen vaihe valmistui joulukuussa. Peruskorjauksen toinen vaihe valmistuu toukokuussa 2021.

Talousarvion toteutuminen

Kuvataidekoululle ei tehty vuoden aikana määrärahamuutoksia. Koronan aiheuttamista äkilliset toiminnan muutoksista huolimatta talous toteutui lähes alkuperäisen talousarvion mukaisena.

16 34
Liikunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 637	-1 450	4 187	3 936	251
Menot	-26 267	-143	-26 409	-25 509	-900
Toimintakate	-20 629	-1 593	-22 222	-21 573	-649

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntaan aktivoinnin kohderyhmät laajenivat vuoden 2020 aikana koskemaan kaikkia ikäryhmiä. Vakiintuneiden toimintojen ja hankkeiden avulla palveluita on tarjolla raskausajan elintapaneuvonnasta ikääntyneille suunnattuun ryhmäliikuntaan asti. Koronan aiheuttaman poikkeustilan vuoksi useimpia toimintoja ei pystytty järjestämään tavanomaisesti, vaan palveluita on toteutettu epidemiatilanteesta riippuen poikkeusjärjestelyin tai supistetusti.

Liikunta käynnisti Aktiivinen elämänkaari -hankkeen, jonka tavoitteena on luoda Vantaalle selkeä malli, jolla pystytään tarjoamaan kaikille kuntalaisille tasapuoliset mahdollisuudet aktiiviseen elämään kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Hanke sisältää viisi osahanketta, jotka kohdistuvat lapsista senioreihin.

Vakinaistettua Liikkuva päiväkoti -ohjelmaa toteutettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa varhaiskasvatuksen henkilöstölle suunnattujen työpajojen, koulutuksien sekä aktivoivien oppimisympäristöjen kehitysprojekteina. Toiminnan jatkokehittämistä jatkettiin Leikkien liikkumaan -hankkeena, jossa fyysinen aktiivisuus pyritään saaman entistä laajemmin osaksi varhaiskasvatusympäristöjä. Epidemiatilanteen vuoksi koulutukset ja seminaarit toteutettiin etätoteutuksin.

Liikkuva koulu -ohjelmassa toteutettiin aktiivisia oppimisympäristöjä sekä koulujen pihoille että luokkatiloihin. Liikkuvan koulun työntekijät vastasivat oppilaiden osallistamisesta myös muissa koulutiloja koskevissa uudistuksissa. Koulujen oppilashuollon kanssa luotua Sporttikaveri-toimintamallia toteutettiin kahdella täysipäiväisellä projektityöntekijällä. Sporttikaverit järjestivät myös kerhoja koulupäivän aikana. Epidemiatilanne hankaloitti toiminnan järjestämistä ja sporttikaverit pitivät yhteyttä oppilaisiin epidemiatilanteesta riippuen myös etäyhteyksin.

Liikunta vastasi pääkaupunkiseudun kaupunkien oppilaille suunnatun School Action Day:n järjestämisestä. Epidemiatilanteen vuoksi tapahtuma jouduttiin järjestämään virtuaalisena lähetyksenä, jota katseli arviolta 8 000 oppilasta. Osana Euroopan urheiluviikkoa järjestettiin myös Suomen liikuntajohtajien tapaaminen sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle suunnattu Hyvinvoinnista oppimisen iloa -seminaari.

Esikouluikäisten ja koululaisten uinninopetusta ei pystytty toteuttamaan täysipainoisesti epidemiatilanteesta johtuen. Aikaisempina vuosina järjestetyt oppilasurheilukilpailut jouduttiin perumaan lähes koko vuoden osalta. Yläkoululaisten Urhea-toimintaa järjestettiin kaikille vuosiluokille ja mukana oli noin 1 000 nuorta. Liikunta tarjoaa toimintaan tilat ja ohjaajakorvaukset harrasteliikunnan ohjaajatuen kautta. Sporttia kaikille -hankkeessa kaikille avoimiin harrasteliikuntaryhmiin osallistui 7 266 lasta ja nuorta.

Liikunta toimi koordinoijana EU:n Erasmus+ Sport -ohjelmasta rahoitettavassa kaksivuotisessa Youth with Immigrant Background in Sport -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on hyvinvoinnin, työllistymisen ja koulutuksen edistäminen liikuntaa apuna käyttäen sekä maahanmuuttajataustaisiin nuoriin liittyvien sidosryhmien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen parempien palveluiden tuottamiseksi. Vuonna 2020 toteutettuja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi olivat mm. Yökoris-turnaus, Dynamic Partnership In Sport -webinaari, vertaisohjaajakoulutukset, kaksoistutkintotyöpajat sekä useat maahanmuuttajanuorten työssäoppimisjaksot eri liikuntaorganisaatioissa.

Hobihobi.fi -palvelu on vakiintunut kaupunkitasoisena harrastusportaalina, jossa ilmoitetaan matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksista. Koululaisten maksuttomia Pelipäivätapahtumia sekä aikuisille suunnattua Korttelilliiga-toimintaa laajennettiin alkuvuodesta, mutta epidemiatilanteen vuoksi toimintaa jouduttiin supistamaan suunnitellusta. Alle kouluikäisten lasten perheille suunnattuja Perhepeuha -liikuntatapahtumia toteutettiin yhteistyössä Sporttia kaikille ry:n sekä muiden seurojen kanssa ympäri Vantaata. Epidemiatilanne vaikutti myös perhepeuhojen järjestämiseen.

Liikuntapalveluiden ohjattu kurssitoiminta tarjoaa erilaisia jumppia, vesijumppia ja ohjattuja tunteja senioriikäisille ja työikäisille liikkujille. Epidemiatilanteesta johtuen ohjatun liikunnan tarjonta jouduttiin tarjoamaan keväällä ja loppuvuodesta virtuaalisena. Palvelutarjonnan turvaamiseksi rakennettiin studio virtuaalijumppien toteuttamiseksi. Senioreiden vertaisohjattuja kuntosali- ja liikuntaryhmiä ei pystytty toteuttamaan suunnitellusti epidemiatilanteesta johtuen. Liikunta-apteekkitoimintaa jatkettiin kuudella terveysasemalla.

Liikuntapalveluiden hallinnoimana jatkettiin kaupunkitasoista Terveyden edistämisen määrärahahanketta “Hyvinvointityön tavoitteista toimintaan”. Hankkeen keskeisinä toimenpiteinä ovat liikunta-apteekkitoiminnan laajentaminen uusille kohderyhmille, kaupungin hyvinvointiohjelman tavoitteiden toimeenpanon arviointi sekä hyvinvointijohtamisen työpajojen toteutus toimialojen ylimmälle johdolle. Näiden lisäksi uudessa kehitetyssä hyvinvointimentoroinnissa on järjestetty yksilö- ja ryhmäohjausta maahanmuuttajataustaisille naisille, joita on tavoitettu neuvolatoiminnan, kohtaamispaikkojen ja yhteistyöhankkeiden kautta elintapaohjaukseen.

Syksyllä käynnistettiin Ikiliikkujat-osahanke, jonka tavoitteena on pyrkiä tavoittamaan kotona ilman säännöllisiä palveluja asuvia toimintakyvyltään heikentyneitä ikäihmisiä liikunnan pariin nykyistä paremmin. Ikiliikkujat-osahanke vie liikuntamahdollisuuksia lähemmäs asiakkaita tehostamalla ja lisäämällä yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa, lisäämällä vertaisohjattua toimintaa, auttamalla mm. korttelikerhoja/taloyhtiötä/yhdistyksiä lisäämään liikuntaa omiin tapaamisiin erilaisten liikuntatuokioiden muodossa vertaisohjaajavetoisesti.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Harrasteliikunnan ohjaajatukea kohdistettiin kahteen isompaan kokonaisuuteen, Sporttia kaikille -ryhmien toimintaan sekä yläkoululaisten Urhea-valmennukseen.

Liikuntapaikkojen kehittämistä toteutettiin liikuntapaikkasuunnitelman mukaisesti. Myyrmäen urheilupuiston lähiliikuntapaikat, Hämeenkylän liikuntahalli sekä Hämeenkylän, Nikinmäen ja Simonkylän koulujen pihojen lähiliikuntapaikat valmistuivat. Elmon uimahallin suunnittelu jatkui sekä Elmon urheilupuiston ja Tikkurilan urheilupuiston yleissuunnittelu alkoivat. Hakunilan urheilupuiston tekojäähankkeiden suunnittelu eteni valtionavustuksen hakuvaiheeseen. Hakunilan uimahallin isossa altaassa ilmeni yllättäviä korjaustarpeita. Ulkokuntosalit valmistuivat Möskäriin, Mikkolaan ja Rajakylään.

Koronavirusepidemia vaikutti merkittävästi mahdollisuuteen järjestää liikunnan ja urheilun yleisötapahtumia, ja monet tapahtumista siirtyivät vuoteen 2021. Vuonna 2020 toteutuivat mm. maastohiihdon Suomen Cupin osakilpailu, School Action Day, Vantaa Triathlon, Vantaa Maraton ja jalkapallon Vantaa Cup.

Vuonna 2020 Vantaalla oli 15 kumppaniurheilijaa ja 5 tukimallin piirissä olevaa edustusjoukkuetta.

Talousarvion toteutuminen

Liikunnan palvelualueen toimintatuottojen määrärahaa laskettiin yhteensä 1,45 milj. euroa ja toimintamenojen määrärahaa lisättiin 143 000 euroa. Toimintatuotot alittuivat 251 000 euroa alle ja menot 900 000 euroa muutettuihin määrärahoihin verrattuna. Alkuperäisiin talousarviolukuihin nähden toimintatuottojen alitus oli 1,7 milj. euroa ja toimintamenojen alitus 758 000 euroa. Menojen alitus johtui pääosin koronan vuoksi asetetuista säästövelvoitteista sekä liikuntapaikkojen loppuvuoden koronasta aiheutuvista sulkemisista.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kokonaiskulut, euroa/as.	107,69	113,24	108,04
Toimintatuotot, euroa/as.	24,20	24,34	16,67
Avustukset, euroa/as.	5,89	5,75	5,87
– avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	22,72	25 %	23 %
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, euroa/käynti	7,72	7,00	15,04
– uimahallien verorahoitusosuus, %	79 %	81 %	89 %
Toimitilaneliöt, m²	85 768	87 965	87 951
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	66 %	70 %	62 %

16 35
Nuoriso

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	880	184	1 064	1 028	36
Menot	-9 259	-333	-9 593	-9 040	-553
Toimintakate	-8 379	-149	-8 529	-8 012	-517

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuorisopalveluiden vuotta leimasi jatkuvat muutokset. Siinä missä alkuvuosi meni monella tavalla toimintoja ylläpitäessä ja uuden johtajan aloittamista odottaessa, oli uuden nuorisopalveluiden johtajan aloittaessa poikkeusolot voimassa. Keväällä 2020 saatiin myös uusi suunnittelijan tehtävä nuorisopalveluihin. Suunnittelijan tehtävänkuva ja tehtävien priorisointi on ollut myös aktiivisesti nuorisopalveluiden kehittämisen kohteena vuoden aikana.

Keväällä nuorisopalveluissa tehtiin todella paljon töitä, kun toiminta sopeutettiin vastaamaan poikkeusolojen tarpeita. Tämä muutos tehtiin muutamassa viikossa ja vaati venymistä koko nuorisopalveluiden henkilöstöltä. Kehittämistyön pääpainopisteet koko vuoden ajan ovat olleet korona-ajan palveluissa, kun jalkautuvan työn määrää lisättiin huomattavasti, sekä koko nuorisopalvelut ottivat digitaalisen nuorisotyön välineet käyttöön

nopeassa aikataulussa. Kivistön uusi nuorisotila aloitti syksyllä toimintansa, minkä toteuttaminen koronan keskellä vaati myös omat ponnistuksensa.

Koulunuorisotyön osalta toimintaa on kehitetty ja vahvistettu koko vuoden. Kesällä Vantaan nuorisopalvelut aloitti osatoteuttajan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaamiskeskus Nuoskassa. Tämän lisäksi loppuvuodesta kaupunki ohjasi resurssia ala-astenuorisotyöhön sekä kiusaamisen ehkäisevän työn koordinaatioon. Lisäksi AVI:lta saatiin rahoituspäätös case manager –toiminnan aloittamiseksi, jossa toiselle asteelle siirtymisen nivelvaiheeseen saadaan kaksi työntekijää tekemään töitä niiden nuorten kanssa, joiden kohdalla on erityinen vaara tippua. Voikin siis sanoa, että myös koulunuorisotyön kokonaisuus on vahvistunut voimakkaasti.

Nuorten aikuisten palveluissa merkittäviä muutoksia ei ole vuoden aikana ollut. Etsivän nuorisotyön esimies vaihtui kesällä ja uuden esimiehen perehtymiseen meni aikansa, mutta muuten nuorten aikuisten palvelut ovat jatkaneet työtä melko vakaissa olosuhteissa. Nuorten aikuisten harrastustoiminta on ollut erityisen kehityksen alla ja tätä työtä jatketaan edelleen. Työ on lähtenyt pikkuhiljaa etenemään ja tuleva vuosi on varmaankin se kohta, jossa työn skaalautuvuutta pitää ruveta tarkastelemaan.

Toiminta-avustuksia myönnettiin vuonna 2020 34 eri järjestölle. Kohdeavustuksia myönnettiin 45 eri järjestölle. Yhteensä 50 eri järjestöä sai toiminta- tai kohdeavustusta vuoden 2020 aikana järjestettävään toimintaan lapsille ja nuorille.

Talousarvion toteutuminen

Nuorisopalveluiden talousarviota muutettiin kahdessa vaiheessa budjetoimattomien hankkeiden ja pandemiatilanteen vuoksi. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät 148 000 euroa ja menot alittuivat 219 000 euroa. Muutettuihin määrärahoihin suhteutettuna toimintakulut alittuivat 553 000 euroa, joten koronan vuoksi asetetut säästövelvoitteet toteutuivat täysimääräisesti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	234 124	360 000	177 464
Kävijämäärä nuorisotiloissa (oman toiminnan kävijät)	150 053	105 000	144 777
Majoitusvuorokaudet leirialueilla (Kukonnotko ja Palajärvi)	5 787	7 500	5 250
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneet	288	380	250
Etsivän nuorisotyön asiakkaat	739	720	748
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	52	58	50
Käyttömenot/asukas	38,90	40,52	38,30
Avustukset/ asukas	1,92	1,90	1,83
Nuorisotyön toimintatilojen kokonaismäärä	20	20	21
Nuorisotyön toimitilojen neliöt, m²	15 815	15 533	15 640

14
Kaupunkiympäristö

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	286 187	0	286 187	292 847	-6 660
Menot	-246 541	-14 389	-260 930	-236 044	-24 887
Toimintakate	39 646	-14 389	25 257	56 803	-31 547

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 3,6 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2020

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnot ja palvelut ovat poikkeuksellisesta koronaviruspandemian sävyttämästä vuodesta huolimatta sujuneet liki normaalisti. Asiakaspalvelua ja -vuorovaikutusta sekä asiantuntijatyötä on tehty paljolti sähköisiä välineitä monipuolisesti hyödyntäen, ja etätyötä mahdollisuuksien mukaan suosien. Vuosi 2020 jääkin kaupunkiympäristön toimialan historiaan digitaalisen työnteon ja vuorovaikutustapojen omaksumisen vuotena. Uudet toimintatavat seuraavat meitä myös koronapandemian jälkeiseen aikaan.

Etätyöskentelyn sujuvuuden varmisti MATTI - Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmäkokonaisuus, joka saatiin täysimääräisesti käyttöön kesällä 2020. MATTI-kokonaisuuden kautta pyörivät kymmenet toimialamme eri prosessit niin maankäyttöön, kaavoitukseen, ympäristökeskuksen, rakennusvalvonnan ja kuntateknisen infran elinkaaren hallintaan, sekä kartta- ja paikkatiedon tuotantoon ja hallintaan liittyen. MATTI mahdollistaa myös hankeyhteistyön eri sidosryhmien kanssa. Kyseessä on ollut valtava, liki viisivuotinen ponnistus, sillä MATTI on ainutlaatuisen laaja alamme digitaalinen kokonaisratkaisu - ainakin Suomessa, ellei jopa koko maailmassa. Kehitys ei kuitenkaan pysähdy tähän, vaan MATTIa jatkokehitetään ja sen tietojen hyödyntämistä laajennetaan myös tulevina vuosina. Näin MATTI säilyy toimialamme digikehittämisen kärkenä jatkossakin.

Vaikka yleinen taloudellinen tilanne heijastui rakentamiseen sitä hidastaen, Vantaalla päästiin yhä sille asetettuun asuntotuotantotavoitteeseen. Vuonna 2020 kaupunkiimme valmistui 2 917 asuntoa (vuonna 2019 5 014), joista 395 pientaloihin. Rakennuslupia myönnettiin 3 977 hankkeelle, mikä enteilee vilkasta vuotta 2021. Valtion kanssa solmitussa maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa (MAL-sopimus) Vantaan vuotuiseksi asuntotuotantotavoitteeksi on määritelty 2 640 asuntoa ja vuotuiseksi asuntokaavoituksen uudeksi kerrosalaksi 240 000 kem². MAL-sopimus vuosille 2020–2023 allekirjoitettiin Helsingin seudun kuntien ja valtion välillä lokakuussa 2020. Sopimuksessa valtio sitoutuu myös Vantaan ratikan suunnittelun rahoitukseen 30 prosentilla kustannuksista.

Vantaan uusi yleiskaava eteni vuonna 2020 kohti kaupunginvaltuuston hyväksymistä. Uusi yleiskaava viitoittaa vehreää, kestävän liikkumisen ja vahvojen keskustojen Vantaata vuoteen 2050 saakka. Yleiskaavan valmistelua ohjasi kaupunginhallituksen asettama yleiskaavatoimikunta. Kaavaehdotus oli nähtävillä huhti-kesäkuussa pidennetyn ajan koronapandemian aiheuttamista poikkeusoloista johtuen. Nähtävillä olon aikana asukasvuorovaikutuksessa hyödynnettiin monipuolisesti digitaalisia vuorovaikutusvälineitä. Yleiskaavan aluerajausta muutettiin kaupunginhallituksen päätöksestä marraskuussa siten, että Länsisalmi rajattiin pois. Ratkaisu liittyi Östersundomin yhteisen yhteiskaavan keskeneräiseen oikeusprosessiin. Näin ollen yleiskaavan hyväksyminen kaupunginvaltuustossa siirtyi tammikuulle 2021.

Vantaan ratikan jatkosuunnittelu käynnistyi vuoden 2020 alkaen ja ratikkahanketta luotsaamaan perustettiin viiden hengen poikkihallinnollinen ratikkatiimi. Marraskuussa 2020 valmistui ratikan asemakaavojen, kaavarungon sekä katu- ja puistosuunnittelun yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Ratikan lähivuosien suunnittelun lähtökohtia erittelevän suunnitelman tiimoilta järjestettiin verkossa yleisötilaisuuksia ja kysyttiin kaupunkilaisilta ratikkakatujen ilmeestä ja taiteesta. Ratikka mahdollistaa kaupungin kasvua kestävästi vahvojen joukkoliikenneyhteyksien varteen uuden yleiskaavan edellyttämällä tavalla. Ratikan rakentamispäätös tuodaan kaupunginvaltuustoon vuonna 2023.

Vuonna 2020 katuja, puistoja ja toimitiloja suunniteltiin ja rakennettiin liki 109 milj. eurolla. Myyrmäessä keskustan uudistuminen käynnistyi keskustakilpailun suunnitelmien pohjalta asuinkerrostalohankkeilla, urheilupuiston toiminnot täydentyivät muun muassa leikki- ja skeittipaikalla ja Hämeenkylän koulu valmistui. Kivistössä rakennettiin keskusta-alueiden katuja ja Topaasiaukiota, ja palvelukeskittymän hanke eteni kesällä käydyn ilmoittautumismenettelyn pohjalta sopimuksiin Lehto Group Oyj:n kanssa. Aviapoliksen monipuolista lentokenttäkaupunkia asuntoineen, palveluineen ja työpaikkoineen mahdollistavia asemakaavamuutoksia hyväksyttiin viime vuonna useita, ja Aviapolis sai uuden maamerkin Tikkurilantien ja Lentoasemantien kainaloon entisöidystä Revontulet –valoteoksesta. Tikkurilassa jokirannan alueella valmistui Åvikin leikkipuisto, alueen saavutettavuutta helpottavia uusia reittejä ja Vernissasilta. Kielotie 13:een suunnitteilla olevaa kaupungin toimitilaa ja asuntoja sisältävä hybridirakennus eteni VTK Kiinteistöt Oy:n hankkeena urakoitsijan kilpailutukseen saakka, ja kokonaisuuden mahdollistava asemakaavamuutos eteni hyväksymiskäsittelyyn. Hakunilassa rakennettiin muun muassa uutta bussivarikkoa Ojankoon, mikä mahdollistaa Hakunilan nykyisen keskustan laajentumisen käytöstä poistuvalle varikkoalueelle. Kuusijärven ulkoilualueen uudet, valaistut reitit olivat retkeilijöiden suosiossa ja Sipoonkorven kansallispuistoon johdattava silta sai nimekseen Sudentassu. Korson ja Koivukylän asukkaita palveleva, Vantaan tämän vuosikymmenen suurimman liikuntahankkeen, Elmon urheilupuiston suunnittelu eteni myös: uimahallin hankesuunnitelmaa ja urheilupuiston yleissuunnitelmaa valmisteltiin kohti päätöksentekoa, ja vuonna 2021 alkavaa alueen esirakentamista kohti. Päiväkummun, Rekolan ja Matarin alueiden ulkoilumahdollisuudet paranivat niitä yhdistävän kevyen liikenteen sillan ja uusien ulkoilureittien valmistuttua.

Toimialan palveluista, kuten rakennusluvista, rakennusvalvontamittauksista, tonttijaosta, kaavoituksesta ja ympäristötarkastuksista perittäviä maksuja tarkistettiin vastaamaan seudullista tasoa, ja kaupungin tuottavuus- ja kasvuohjelman säästötavoitteista johtuen.

Kaupunkiympäristön toimialalla, kuin koko kaupunkiorganisaatiossakin, työskenneltiin vuonna 2020 myös monipuolisesti Vantaan hiilineutraaliustavoitteen 2030 eteen. Ympäristötyötä ohjataan resurssiviisauden tiekartalla, jonka päivitys uudelle valtuustokaudelle käynnistyi poikkihallinnollisen hiilineutraalius-strategiateeman johtoryhmän ohjaamana. Vantaan hiilidioksidipäästöt laskivat vuodesta 2019 noin 10 prosenttia. Vantaan kaupunki vaikutti päästökehitykseen etenkin energiatehokasta uutta rakentamista edellyttämällä niin omissa rakentamishankkeissaan kuin tontteja luovuttaessaankin. Merkittävin päästöihin vaikuttanut sektori oli kuitenkin energiantuotanto, jonka tuottamat päästöt vähenivät Vantaan Energian toimien ansiosta. Ilmastotyötä tehtiin myös monien hankkeiden puitteissa. Jo perinteeksi muodostuneet lähiluonnon teemavuodet jatkuivat ötökkäteemalla. Ötökkävuonna järjestettiin lähiluonto-oppaiden johdolla talkoita, retkiä ja esiteltiin Vantaan luontohelmiä videoilla, kannustaen kaupunkilaisia koronavuoden hengessä omatoimiseen retkeilyyn.

Uusi Vantaa -organisaatiouudistuksen myötä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala muuttui vuoden 2020 alussa kaupunkiympäristön toimialaksi. Toiminnot jakautuivat aiemman seitsemän tulosalueen sijaan kolmeen palvelualueeseen: kadut ja puistot, kaupunkirakenne ja ympäristö, kiinteistöt ja tilat sekä yhteisten palveluiden palveluyksikköön, johon keskitettiin muutoksen yhteydessä hallintoon sekä viestintään ja vuorovaikutukseen liittyviä tukipalveluita. Vuoden 2020 aikana toimialalla on kiinnitetty erityistä huomiota vanhat organisaatiorajat ylittävän yhteistyön kehittämiseen. Toimialalle perustettiin poikkihallinnollista yhteistyötä edistävät, suuraluekohtaiset aluetiimit. Aluetiimit määrittelevät jokaiselle suuralueelle avainhankkeet, joita yhdessä viedään eteenpäin.

Uuden organisaation jalkauttaminen on vaatinut myös paljon käytännön työtä mm. talous- ja henkilöstöhallinnon, esimiestyön sekä päätöksenteon rakenteiden uudistamisen parissa. Myös palvelualueiden sisäisiä organisaatioita on kehitetty edelleen vuoden aikana. Syksyllä 2020 on valmistauduttu Uuden Vantaan organisaatiomuutoksen viimeiseen vaiheeseen, kesäkuussa 2021 voimaan tulevaan lautakuntarakenteen uudistukseen, jossa toimialan lautakuntarakenne muutetaan vastaamaan uutta organisaatiota. Lautakuntarakenteen muutos tulee vaikuttamaan toimintatapoihin kaikilla kaupunkiympäristön palvelualueilla sekä yhteisissä palveluissa.

Toimialalla on käynnissä useita erilaisia tietojärjestelmiin ja toiminnan kehittämiseen liittyviä projekteja, joista monet jatkuvat myös vuonna 2021. Keskeisimmät, Thinking Portfolio -projektihallintajärjestelmässä hallinnoitavat projektit on lueteltu alla. Käynnissä olevat rakennushankkeet esitellään puolestaan vuosikertomuksen investoinnit –osiossa ja niiden edistäminen tapahtuu MATTI-järjestelmässä.

- 6Aika: Ilmastoviisaat taloyhtiöt.
- CIRCuIT eli kiertotaloutta edistävä Circular Construction in Regenerative Cities –hanke.
- Katupölyn lähteet, päästövähennyskeinot ja ilmanlaatuvaikutukset – tutkimushanke, toteutettu testamenttivaroin.
- Kiinteistönhallinnan ohjausjärjestelmän kehitys.
- MATTI (Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä) jatkokehitys.
- Puurakentamisen kiertotalousratkaisut.
- Pysäköinninvalvonnan kokonaisjärjestelmän kilpailutus.
- SECAP, Sustainable Energy and Climate Action Plan.

Talousarvion toteutuminen 2020

Toimialan taloudellinen kokonaistulos (ilman HSY:n läpilaskutuseriä) oli huomattavasti parempi kuin alkuperäisen talousarvion tavoite vuodelle 2020. Toimialan toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion 25,3 milj. eurolla. Tulot ylittivät talousarvion 12 milj. euroa ja menot alittivat alkuperäisen talousarvion 13,4 milj. euroa. Rakentamisen tahti Vantaalla on hidastunut ja maanmyyntivoittotavoitteen 31,3 milj. euroa saavuttaminen ei ollut itsestään selvyys. Toimialan kokonaistulojen määrään vaikutti maankäyttökorvaukset, jotka olivat 11,5 milj. euroa suuremmat kuin talousarviossa.

Toimialalle asetettiin (KH 4.5.2020) 2 milj. euron säästötavoite käyttötalouteen sekä 8 milj. euron säästötavoite julkisen käyttömaisuuden investointeihin. Lisäksi Hämeenkylän koulun rakentamiskustannukset tuli kattaa muita investointeja karsimalla. Rakentamisinvestointien osalta tavoite saavutettiin ja alkuperäinen talousarvio jopa alitettiin 8,1 milj. eurolla. Julkisen käyttöomaisuuden osalta säästötavoitteeseen ei päästy, koska 2020 rakentamisohjelmaan sisältyi keskeneräisistä rakennuskohteista ja -urakoista johtuvia vastuita. Toimialan kokonaisinvestoinnit alittivat alkuperäisen talousarvion 2,6 milj. eurolla. Toimialan käyttötalousmenot alittivat alkuperäisen talousarvion 5,1 milj. eurolla. Kokonaisuudessaan toimiala ylitti käyttötalouden säästövoitteet huomattavasti, vaikka palvelualueille kohdistetut säästötoimet ei kaikilta osin toteutuneetkaan.

Vuoden 2020 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset käyttötalous-osaan:

- Joukkoliikenteen määrärahoja korotettiin 13 985 000 eurolla pandemian vaikutusten vuoksi.
- Vantaalaisten opiskelijoiden ja koululaisten kesätyömäärärahat, yhteensä 227 056 euroa lisättiin talousarvioon.
- Myönteisen erityiskohtelun (MEK) määrärahoja kohdennettiin Kadut ja puistot -palvelualueelle 136 319 euroa ja Yhteiset palvelut -palveluyksikölle 40 944 euroa.

Vuoden 2020 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset investointiosaan:

- Kiinteän omaisuuden ostomenoja korotettiin 5 milj. euroa.
- Hämeenkylän koulu lisättiin vuoden 2020 rakentamisen investointiohjelmaan. Lisäys toteutettiin karsimalla muita rakennusinvestointeja.
  - Uudisrakentamisen määrärahoja korotettiin 6,47 milj. euroa,
  - korjausrakentamisen määrärahoja alennettiin 8,03 milj. euroa ja
  - vuokra- ja osaketilojen muutostöiden määrärahoja alennettiin 1,07 milj. euroa.
  - Rakentamisen investointien määrärahaa alennettiin yhteensä 2,63 milj. euroa.
- MEK-määrärahoja siirrettiin julkiseen käyttöomaisuuteen 292 194 euroa.

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta
Puheenjohtaja: Pirjo Ala-Kapee-Hakulinen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä					
Tulot	43 270	0	43 270	45 247	-1 977
Menot	-17 271	-108	-17 379	-15 815	-1 564
Toimintakate	25 999	-108	25 891	29 432	-3 541
Kaupunkisuunnittelulautakunta bruttoyksiköt					
Tulot	38 710	0	38 710	40 171	-1 461
Menot	-13 589	-108	-13 697	-12 642	-1 055
Toimintakate	25 121	-108	25 013	27 529	-2 516

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, yhteiset palvelut, kiinteistöt ja asuminen (pl. tilakeskus) sekä kaupunkirakenne ja ympäristö (pl. rakennusvalvonta ja ympäristökeskus). Nettobudjetoituna erikseen sitovana yksikkönä toimii rakennusvalvonta

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-97	0	-97	-79	-18
Toimintakate	-97	0	-97	-79	-18

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 13 kertaa. Käsiteltyjä asioita oli yhteensä 264 eli keskimäärin noin 20 asiaa per kokous. Kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä oli vuoden aikana kaavoitusasioita eri puolilta kaupunkia, mm. useita isoja asuin- ja liikerakentamisen kaavoja Aviapoliksen

alueella, Backaksen kartanon suojelukaava, Kivistöntähti, kaupungin uusi toimitalo Tikkurilassa, Kuohukuja 1–3 Myyrmäessä sekä virkistysalueiden kehittämistä Kuusijärvellä ja Vaaralanlammilla. Lautakunnan tulevien vuosien työtä raamittaa uusi MAL-sopimus 2020–2031, jonka kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi omalta osaltaan elokuussa. Kiinteän omaisuuden hallinnan puolella lautakuntaa työllistivät tonttivaraukset sekä maan ostot, myynnit ja vuokraukset. Merkittäviä yksittäisiä kokonaisuuksia olivat mm. Myyrmäen keskustakorttelien alueen tonttimyynnit sekä Kivistön palvelukeskittymän markkinavuoropuhelun järjestäminen.

Kaupunkiympäristön toimialan yhteinen lautakuntaseminaari järjestettiin syksyllä. Kaupunkisuunnittelulautakunnan aloitteesta seminaarin teemaksi valikoitui asuinalueiden segregaatio. Seminaari kuten myös valtaosa lautakunnan kokouksista järjestettiin koronatilanteen vuoksi ns. hybridikokouksina, eli suurin osa jäsenistä osallistui kokouksiin etäyhteydellä.

14 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	2	-2
Menot	-2 644	-41	-2 685	-2 115	-571
Toimintakate	-2 644	-41	-2 685	-2 112	-573

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialan yhteiset palvelut uudistuivat vuoden 2020 alussa, kun Uusi Vantaa -organisaatiouudistuksen myötä yhteisiin palveluihin keskitettiin uusina kokonaisuuksina toimialan vuorovaikutus- ja viestintäpalvelut, lakimiespalvelut, toimielinsihteeripalvelut sekä johdon assistenttipalvelut. Uusien tiimien tehtäviä ja työskentelytapoja on kehitetty vuoden aikana yhdessä henkilöstön kanssa hyödyntäen etäyhteyksiä sekä hybridityöskentelymenetelmiä. Yhteisten palveluiden tarjoamilla palveluilla on ollut myös merkittävä rooli palvelualueiden perustyön tukemisessa sekä organisaatiomuutoksen jalkauttamisessa. Yhteiset palvelut ovat uudistuksen myötä läsnä kaikilla kaupunkiympäristön palvelualueilla. Organisaatiouudistuksen jalkauttaminen jatkuu vuoden 2021 aikana, jolloin toimialan lautakuntarakenne uudistuu. Tämän muutoksen valmistelu lähti käyntiin vuoden 2020 aikana hallintosäännön päivittämisellä sekä poikkihallinnollisten työtapojen kehittämisellä.

Yhteiset palvelut on vuoden aikana osallistunut useisiin toimiala- ja kaupunkitasoisiin kehittämishankkeisiin. Maankäytön toimintamalli- ja tietojärjestelmäkokonaisuudella (MATTI) oli vuoden aikana useita käyttöönottoja. Hankkeen loputkin toiminnallisuudet saatiin käyttöön kesällä. MATTI:n myötä kaikki kaupunkiympäristön toimialalla käytössä olleet kaavoituksen, kaupunkimittauksen, maaomaisuuden hallinnan, rakentamisen ja infran elinkaaren hallinnan tietojärjestelmät ovat vaihtuneet uuteen, paikkatietopohjaiseen järjestelmäkokonaisuuteen, jota kehitetään edelleen yhteistyössä palvelualueiden kanssa. MATTI:n ohella yhteiset palvelut on selvittänyt vuoden aikana laajemminkin toimialan digiosaamisen tasoa ja välineitä osaamisen kehittämiseen. Lisäksi yhteiset palvelut on osallistunut osaltaan talousraportoinnin kehittämiseen SAP-projektissa. Myös saavutettavuusdirektiivin voimaantulo ja sen vaikutukset toimialan verkkosisältöihin ovat työllistäneet yhteisiä palveluita kuluneen vuoden aikana.

Aviapoliksessa on valmisteltu EU-elvytyshanketta ”Aviapolis - lentoliikenteen ja matkailun vihreä siirtymä”, jolla pyritään vauhdittamaan alueen nousua koronakriisistä ja käynnistämään talouden ja työllisyyden kannalta välttämättömät ”pullonkaulainvestoinnit”. Ilmailumuseo- ja Aviapolis X -tapahtumakeskushankkeita on viety eteenpäin. Asuntorakentaminen Perintötien varrella on edennyt. Aviapoliksen asemanseudulla, Annefredin ja Muuran alueilla on tehty pitkän tähtäimen kehittämistä. Tiedonvaihto kansainvälisten verrokkikohteiden kanssa on ollut tärkeää uusien koronan jälkeisten kehityssuuntien hahmottamiseksi.

Tikkurilan toimitalohanke, Kielotie 13 hybridirakennus -hanke, jonka tavoitteena on varmistaa turvalliset, terveelliset ja nykyaikaiset toimitilat kaupungin noin 800 työntekijälle on edennyt neuvottelujen jälkeen suunnitellusti lopullisten tarjousten vertailuvaiheeseen. Kielotie 15:n korttelissa on Peab Oy käynnistänyt ensimmäisten asuinrakennusten rakentamisen. Tikkurilan jokirannan suunnittelu ja toteuttaminen on edennyt ja mm. Åvikin leikkipuisto ja Vernissasilta ovat valmistuneet. Tikkurilan kirkko on avautunut ja kirkon korttelissa muu rakentaminen on käynnissä.

Kivistön kauppakeskuksen esisopimusten rauettua toukokuussa kaupunki päätti käynnistää ilmoittautumismenettelyn 10 000–30 000 kerrosneliömetrin kokoisen Kivistön palvelukeskittymän toteuttamiseksi. Palvelukeskittymään rakentuu kaupallisten palvelujen lisäksi myös terveysasema ja kaupunkikulttuurin tiloja. Kaupunki teki palvelukeskittymästä tarvittavat päätökset Lehto Tilat Oy:n kanssa joulukuussa. Myyrmäen keskustan toteutus alkoi syksyllä Kojamo Oyj:n ja Asoasunnot Uusimaa Oy:n asuinkerrostalojen rakentamisella.

Viestinnän ja vuorovaikutuksen saralla on työskennelty toimialan keskeisten suunnittelu- ja rakentamishankkeiden kuten ratikan, yleiskaavan sekä ympäristö- ja sisäilmaviestinnän parissa: sisäilmaviestintää on kehitetty viime vuosina systemaattisesti ja jokaisesta sisäilmatutkimusten vaiheesta tiedotetaan tilojen käyttäjille. Ratikan suunnittelun tueksi valmisteltiin viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma vuosille 2020–2023. Myös Vantaa.fi -verkkosivu-uudistus käynnistyi.

Toimialan osallisuussuunnitelmatyö aloitettiin kaupunkitasoisen osallisuus-strategiateeman tavoitteiden mukaisesti, sähköinen osallisuusympäristö Osallistuva-vantaa.fi otettiin käyttöön ja asukasosallistumisen saralla toteutettiin uutena avauksena osallistuvaa budjetointia Martinlaakson ja Hakunilan alueilla. Kaupunkiympäristön toimialan myönteisen erityiskohtelun ohjelman toimenpiteitä koordinoitiin tiiviissä yhteistyössä kadut ja puistot –palvelualueen kanssa.

Yhteisissä palveluissa oli hoidettavana tilikauden aikana yhteensä 6 oikeudenkäyntiasiaa. Asioita käsiteltiin käräjäoikeudessa, markkinaoikeudessa, sekä kuluttajariitalautakunnassa. Tilikauden päättyessä edelleen keskeneräiseksi jäi 4 asiaa. Suurin osa oikeudenkäynneistä on hoidettu toimialan lakimiesten voimin.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palveluiden toimintakulut alittivat talousarvion noin 0,6 milj. eurolla. Yhteisille palveluille asetettu 150 000 euron säästötavoite toteutui.

14 30
Kiinteistöt ja asuminen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	38 446	0	38 446	39 890	-1 444
Menot	-6 688	-53	-6 741	-6 294	-447
Toimintakate	31 758	-53	31 705	33 596	-1 891

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan maa- ja asuntopoliittiset linjaukset hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.6.2018 ja ne ovat voimassa toistaiseksi. Vuoden 2020 aikana laadittiin ensimmäinen maa- ja asuntopoliittisten linjausten seurantaraportti, jota käsiteltiin valtuustossa joulukuussa 2020. Siinä luotiin laaja-alainen katsaus kaupungin maa- ja asuntopolitiikan tilanteeseen ja raportoitiin linjausten tavoitteiden toteutumisesta viime vuosina.

Palvelualueelle valmisteltiin talousarviovuoden aikana Uusi Vantaa –organisaation mukaista uutta yksikkörakennetta, joka tulee voimaan vuoden 2021 alusta. Organisaatiouudistusta toteutetaan vielä vuoden 2021 aikana erityisesti uusien yksiköiden palveluita kehittämällä.

Maata hankittiin vapaaehtoisin kaupoin, sopimuskorvauksina ja lunastuksella noin 93,7 ha alueilta, jotka tukevat MAL-sopimuksen ja kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista sekä yhdyskuntarakenteen eheyttämistä.

Maankäyttösopimuksia laadittiin ja saatiin päätöksentekoon noin 12 kpl. Tikkurila Oyj:n ja kaupungin välillä laadittiin yhteistyösopimus koskien tulevien vuosien maankäytön suunnittelua ja tulevia maankäyttösopimuksia.

Yritystontteja luovutettiin Piispankylästä, Vantaanlaaksosta, Viinikkalasta ja Nikinmäestä sekä sitovien tavoitteiden mukaisesti 5 kpl Vehkalan ja Aviapoliksen alueelta. Tontteja on myyty 5 ja vuokrattu 5 kpl.

Tuottajamuotoisia asuntotontteja luovutettiin noin 15 kappaletta ja pientalotontteja omakotirakentamiseen 7 kappaletta. Asuntotonttien luovutuksessa yllettiin toimintaympäristössä tapahtuneista nopeista koronaviruspandemian aiheuttamista muutoksista huolimatta pääosin asetettuihin tavoitteisiin.

MATTI-toimintamalli- ja tietojärjestelmäkokonaisuus laajeni toukokuussa kattamaan myös maaomaisuuden hallintaa, sisältäen sopimushankkeet ja sopimukset -, maanluovutus-, maanhankinta- ja lunastusprosessit. Kiinteistöt ja tilat -koontinäyttö, joka sisältää edellisten lisäksi myös asunto- ja työpaikkarakentamisennusteiden aineiston, otettiin käyttöön loppuvuonna 2020. Vuoden lopussa otettiin tuotantokäyttöön maanalaisten johtojen sijaintiselvitys- ja maastonäyttöprosessit. Sijaintiselvitykset siirtyvät automaattisesti julkisen kaupunkitilan katulupaprosesseista. MATTI-jatkoprojektin vaihe 1 toteutettiin loppuvuoden aikana, mm. 3D-kiinteistönmuodostuksen toiminnallisuus saatiin tuotantokäyttöön.

Ratikkahankkeen esiselvityksiin ja suunnittelun valmisteluun osallistuttiin mm. tuottamalla hankkeen täydentävät maaperätutkimukset. Esirakentamisen ja pilaantuneen maan puhdistamisen merkittävin työmaa oli Tuupakan T-korttelin esirakentaminen. Työ jatkuu vuodelle 2021. Kaupungin massojenhallinnan kehittämistä ohjattiin resurssiviisauden tiekartan mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Palvelualueen toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,4 milj. euroa. Maanmyyntivoittojen tuottotavoite oli 30 milj. euroa, joka ylittyi 1,3 milj. eurolla. Toimintakulut alittivat talousarvion yli 0,4 milj. euroa, joten palvelualueelle asetettu säästötavoite toteutui.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Valmistuneet asunnot	5 014	3 200	2 893
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	482	354	180
Maanmyyntitulot (t€) *)	16 331	30 000	31 337
Vuokratulot (t€)	4 965	4 725	5 370
Tonttijaon laadinnan kestoaika (vrk)	52	45	58

*) Tunnusluku kertoo maanmyyntivoitot.

14 40
Kaupunkirakenne ja ympäristö

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	264	0	264	279	-15
Menot	-4 160	-14	-4 174	-4 154	-20
Toimintakate	-3 896	-14	-3 910	-3 875	-35

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2020 alusta yhdistettiin kaupunkisuunnittelu, ympäristökeskus ja rakennusvalvonta Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualueeksi. Se muodostuu viidestä palveluyksiköstä, joista ympäristökeskus on ympäristölautakunnan alaista toimintaa. Muutos on sujunut jouhevasti ja toiminta on vakiintunut.

Yllättävä siirtyminen etätyöhön maaliskuussa sujui hyvin. Kaikkien palveluyksiköiden työt ovat jatkuneet ja koko henkilöstö on pystynyt työskentelemään keskeytyksettä. Kaikissa palveluyksiköissä oli jo siirrytty sähköisiin toimintamalleihin, ja kaikilla on ollut käytössään riittävät työvälineet. Suurin toiminnallinen haaste liittyi kaavoituksessa vuorovaikutukseen. Uudet toimintamallit vastaavat Kuntaliiton suosituksia.

Toimintaympäristö on säilynyt vireänä eikä työtehtävien määrä ole vähentynyt. Ilmasto- ja muut ympäristökysymykset sekä osallistumisen rooli ovat tulleet entistä keskeisimmäksi. Uusi MAL-sopimuskausi alkoi vuoden 2020 alusta. Valtion ja kuntien MAL-sopimus 2020–2031 allekirjoitettiin lokakuussa 2020.

Sitovat tavoitteet ja tuloskortin tavoitteet on pääosin saavutettu lukuun ottamatta yksittäisiä kehittämishankkeita, joiden vuorovaikutus ja työpajatyöskentely on hankalaa sähköisessä ympäristössä.

Koko toimialan yhteisenä hankkeena on Vantaan ratikan kaupunkikehittämishanke lähtenyt liikkeelle vuonna 2019. Se konkretisoitui resurssien varaamisena ja eritasoisten kaava- ja suunnitteluhankkeiden käynnistämisenä. Kaavarunkotyöt on aloitettu ratikan vaikutusvyöhykkeen muuttamiseksi autokaupungista kävely- ja pyöräilykaupungiksi.

Yleiskaavaehdotus asetettiin kaupunginhallituksen päätöksellä 6.4.2020 nähtäville ja siitä pyydettiin lausunnot. Poikkeustilanne edesauttoi digitaalisten vuorovaikutusvälineiden käyttöönottoa laajasti, mutta niiden rinnalla oli mahdollisuus keskustella myös puhelimitse suunnittelijoiden kanssa. Palautteiden pohjalta täsmennettiin pientaloalueiden määräyksiä. Viimeisinä selvityksinä laadittiin Natura-vaikutusten arviointi ja siitä pyydettiin lausunnot. Hyväksyttävä yleiskaava viimeisteltiin alkusyksyn aikana ja samalla koottiin vastineet saatuun palautteeseen. Yleiskaavan hyväksyminen alkoi yleiskaavatoimikunnasta 22.10.2020. Kaupunginhallitus hyväksyi yleiskaavan 16.11.2020 sekä vuorovaikutuksen vastineet, jotka toimitettiin lausunnon antajille sekä yhteystietonsa antaneille muistuttajille. Kaupunginhallitus muutti hyväksyttävän yleiskaavan aluerajausta 30.11.2020 siten, että Länsisalmi rajattiin pois. Ratkaisu liittyi Östersundomin yhteisen yhteiskaavan keskeneräiseen oikeusprosessiin. Yleiskaavan hyväksyminen kaupunginvaltuustossa siirtyi tammikuulle 2021.

Asuntojen asemakaavoituksessa saavutettiin Vantaalle asetettu MAL-sopimuksen mukainen kaavoitustavoite 240 000 k-m² likimain, sillä uutta asuntokerrosalaa on valmistunut 239 146 k-m². MAL-tavoite asuntojen lukumäärästä toteutui yli tavoitteiden. Työpaikka- ja palveluhankkeiden kaavoitus on edennyt tavoitteiden mukaan. Keskeisiä kaavahankkeita ovat olleet mm. Hakunilan keskustan laajennus 2, Tikkurilan kaavarungon päivitys, Annefredin asemakaavan muutos Aviapoliksessa, Kivistön keskustan kaavarunko sekä Myyrmäen asemakeskus.

Muut sitovat tavoitteet saavutettiin kohtuullisen hyvin. Kaupungin maan osuus kaavoitetusta maa-alasta oli 52 prosenttia, mikä jää hiukan tavoitteesta 55 prosenttia. Asuntokaavoitus painottui joukkoliikennevyöhykkeelle 82 prosentin osuudella ylittäen asetetun tavoitteen (80 %). Vantaan ratikan asemakaavoitus on edennyt suunnitellusti. Tikkurilan uuden toimitilahankkeen asemakaavan muutos on käsitelty kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja etenee kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon alkuvuodesta 2021.

Vuoden aikana on hyväksytty 23 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uusia kaavahankkeita on pantu vireille 35 kpl. Asemakaavahankkeita on ollut valmisteltavana kaikkiaan 106 kpl.

MATTI-järjestelmä on otettu laajasti käyttöön ja esim. kaavoihin liittyvä toiminnanohjaus on selkeyttänyt palvelualueen toimintaa sekä prosesseja ja erityisesti kaavojen käsittelyn seurantaa. Merkittävin uudistus vuonna 2020 ovat käyttöön otetut dynaamisesti päivittyvät tilannekuvat kaavoituksen etenemisestä. Tilannekuvia käytetään mm. toiminnan seuraamiseen sekä ennakointiin.

Kaikki kaavoittajat toimivat MATTI-ympäristössä. MATTIn käyttöönotto muilla kaupunkiympäristön palvelualueilla on lisännyt yhteistyötä ja siitä saatavia hyötyjä. Toimintatapojen muutoksen tukea ja lisäkoulutusta tarvitaan kuitenkin yhä.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunkirakenne ja ympäristön (pl. rakennusvalvonta ja ympäristökeskus) toiminta toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakulut alittivat talousarvion 20 000 eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Hyväksytyt asemakaavat kpl	28	40	23
Uusi asuntokerrosala k-m2	196 841	240 000	239 146
Poikkeamispäätökset	75	90	94

14 75
Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 560	0	4 560	5 076	-516
Menot	-3 682	0	-3 682	-3 174	-509
Toimintakate	878	0	878	1 903	-1 025

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Verrattuna 10 vuoden keskiarvoihin vuosi 2020 oli suhteellisen vilkas. Lupien kokonaismäärä jäi alle keskiarvon mutta rakennusten kokonaisala oli yli 10 prosenttia keskiarvoa suurempi (2020: 545 592 m², 2019: 514 659 m² ja kymmenen vuoden keskiarvo 489 939 m²). Rakennusluvan saaneiden asuntojen määrä ylitti samoin keskiarvon noin 20 prosenttia ollen ajanjaksolla kolmanneksi vilkkain (2020: 3 977 kpl, 2019: 2 951 kpl ja kymmenen vuoden keskiarvo 3 261 kpl). Myös valmistuneiden asuntojen määrät ylittivät keskiarvon. Asuntojen lukumäärä valmistuneissa rakennuksissa 2020: 2 917 kpl, 2019: 5 011 kpl ja kymmenen vuoden keskiarvo 2 832 kpl. Sekä lupakäsittely että tarkastustoiminta ovatkin olleet täystyöllistettyjä.

Rakennusvalvonnan toiminta on kokonaan sähköistä. Tämä edesauttoi nopeaa siirtymistä etätyöskentelyyn rakennusvalvonnan lupa- ja tarkastustoimintojen osalta maaliskuun puolivälissä. Kahdessa päivässä tehtiin työmaiden etäkatselmuksista ohjeistus, joka otettiin käyttöön laajasti myös muualla Suomessa. Toimintatapa perustuu luottamukseen ja korostaa rakennushankkeeseen ryhtyneen ja hänen palkkaamiensa asiantuntijoiden vastuuntuntoa. Etätyö on ollut rakennusvalvonnassa aiemminkin käytössä, mutta koko henkilökunnan siirtyminen etätyöskentelyyn on edelleen tehostanut sähköisten käytäntöjen kehittämistä. Naapureiden kuulemisessa siirryttiin sähköiseen palvelukonseptiin kopiolaitoksen palveluja hyödyntäen.

Rakennusvalvonta osallistui ”Korkea rakentaminen Vantaalla – selvitys 2020” laadintaan yhdessä asemakaavoituksen ja liikennesuunnittelun kanssa. Selvitys valmistui joulukuussa 2020. Rakennusjärjestyksen päivitys siirtyi vuodelle 2021 resurssien niukkuuden takia.

Rakennusvalvonnan taksa on pysynyt samana vuodesta 2015. Vuonna 2020 käynnistettiin taksauudistuksen valmistelu tavoitteena taksarakenteen yksinkertaistaminen ja helpompi soveltaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi esityksen uudesta taksasta tammikuussa 2021 ja uusi taksa tulee voimaan 1.2.2021. Taksan uudistamisen yhteydessä taksaa korotetaan. Korotuksen määrä on kustannusvaikutukseltaan noin 4,3 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 0,5 milj. eurolla ollen 5,1 milj. euroa. Toteutunut toimintakate ylitti talousarvion noin 1 milj. eurolla. Rakennusvalvonnalle asetettu 150 000 euron säästötavoite saavutettiin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Aloitetut asunnot	2 621	2 700	2 942
Kokonaisala, m^2	517 107	430 000	545 592
Menot/lupien kokonaisala (€/m^2)	7,16	7,38	5,77
Valmistuneet rakennukset, kpl	548	500	496
Toimitilat m^2	1 021	1 021	1 021

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Tekninen lautakunta
Puheenjohtaja: Paula Lehmuskallio

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tekninen lautakunta yhteensä					
Tulot	242 284	0	242 284	246 733	-4 449
Menot	-225 386	-14 269	-239 655	-216 396	-23 259
Toimintakate	16 898	-14 269	2 629	30 337	-27 708
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt					
Tulot	39 255	0	39 255	48 987	-9 732
Menot	-97 051	-14 262	-111 313	-97 228	-14 084
Toimintakate	-57 796	-14 262	-72 058	-48 242	-23 816

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 3,6 milj. euroa.

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä tekninen lautakunta ja kadut ja puistot -palvelualue sekä erikseen sitovana yksikkönä joukkoliikenne. Nettobudjetoituina erikseen sitovina yksikköinä toimivat tilakeskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-65	0	-65	-38	-27
Toimintakate	-65	0	-65	-38	-27

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan kaupungin tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2020 aikana 10 kertaa ja käsiteltyjä asioita oli yhteensä 124. Lisäksi tekninen lautakunta osallistui marraskuussa Vantaan kaupungintalolla järjestettyyn kaupunkiympäristön toimialan lautakuntien yhteiseen seminaariin, jonka aiheena oli alueellinen eriytyminen eli segregaatio Vantaalla. Tekninen lautakunta päätti 13.5.2020 helpottaa kotihoidon työntekijöiden työtehtäviä ottamalla Vantaalla käyttöön uuden tieliikennelain mahdollistaman erityisen kotihoidon pysäköintitunnuksen. Myös Vantaan ratikan tarkempi suunnittelu aloitettiin vuoden 2020 aikana. Tekninen lautakunta hyväksyi ratikan katusuunnittelun aloittamisen Tikkurilan ja Länsimäen välillä 9.9.2020 sekä katusuunnittelun aloittamisen lentoaseman ja Tikkurilan välillä 4.11.2020.

14 50
Kadut ja puistot

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	26 555	0	26 555	36 275	-9 720
Menot	-43 820	-277	-44 097	-38 487	-5 609
Toimintakate	-17 265	-277	-17 542	-2 213	-15 329

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 3,6 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Uuden Vantaan myötä kuntatekniikan keskuksen tulosalue muuttui Katujen ja puistojen palvelualueeksi. Vuoden 2020 aikana johtamisjärjestelmä päivitettiin ja kuvattiin Uusi Vantaa -tavoitteiden ja -hengen mukaiseksi. Ratikkahanketta varten perustettu osin poikkihallinnollinen tiimi rekrytoitiin ja se aloitti yhteistyönsä loppukesästä.

MATTI järjestelmänä otettiin kokonaisuudessaan käyttöön kesäkuussa. Järjestelmän viimeiseen käyttöönottoon sisältyivät rakentaminen ja rakennuttaminen, kunnallistekniikan toteuttamisen ohjelmointi sekä maankäyttösopimukset ja niihin liittyvät kunnallistekniikan toteuttamissopimukset. Prosessien lisäksi alustalle kehitettiin integraatio TrimbleConnect-palveluun palvelemaan paremmin rakentamisen aikaista yhteistyötä urakoitsijoiden kanssa. Testaus ja käyttöönotto ajoittuivat kevään 2020 poikkeusoloihin, mutta kaikki vaaditut tehtävät, esimerkiksi käyttöönoton yleis- ja tuotekoulutukset, pystyttiin toteuttamaan etäyhteyksillä.

MATTI-hanke päätettiin virallisesti 17.8.2020 ohjausryhmän kokouksessa. Hankkeen ja tuotantokäytön aikana on noussut kehitystarpeita, joita priorisoituna edistetään syksyllä 2020 alkaneessa jatkokehitysprojektissa. Kehitystyöllä varmistetaan, että tiedon hallinta, työn laatu ja tehokkuus sekä vuorovaikutus paranevat entisestään. MATTI toimialan keskitettynä alustana parantaa työn ja prosessien kehittämistä, ja tämä työ palvelualueella jatkuu järjestelmäkehityksen lisäksi.

Tieliikennelain kesäkuussa voimaan astuneen uudistuksen myötä lupien ja valvonnan palveluyksikkö aloitti poikkeuspysäköinnin sallivien tunnuksien myöntämisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle. Tunnuksien käyttöönotto tarjoaa kotihoidon sekä kotisairaanhoidon palveluita tarjoaville työntekijöille pitkään toivottua helpotusta pysäköintiin.

Vuoden 2020 alussa julkisen kaupunkitilan suunnittelussa ja yleisiä alueita koskevassa lupakäsittelyssä siirryttiin MATTI-ympäristöön. Luvat ja valvonta siirtyi testausvaiheessa saatujen kokemuksien perusteella uuteen toimintamalliin eli tekemään lupiin liittyvät päätökset kokonaisuudessaan sähköisessä Lupapiste-asiointipalvelussa. Lupapisteen ja MATTI-järjestelmän välistä integraatiota kehitettiin tätä toimintamallia varten.

Työskentely tietomallipohjaista suunnittelua hyödyntämällä eteni useissa kohteissa, mutta kaksi merkittävintä, jotka sisälsivät sekä tietomallipohjaisen suunnittelun että toteutuksen, olivat Ylästön Sutars 7–8-asemakaavamuutosalue sekä Vehkalan länsiosan työpaikka-alue.

Myönteisen erityiskohtelun ohjelman (MEK) -käyttötaloushankintoihin käytettiin yhteensä 136 319 euroa. MEK-ohjelman toimenpiteinä mm. kalustettiin Länsimäen koirapuistoa ja asennettiin sinne jätteiden syväkeräysastia. Hakunilassa korjattiin portaita ja kalustettiin Hevoshaka-puistoa, Havukoskella käynnistettiin Koivutorin kunnostusta, Länsimäessäkin kunnostettiin koirapuistoa, Martinlaaksossa hankittiin ja asennettiin puistonpenkkejä ja Mikkolassa kunnostettiin lähiympäristöä. Mikkolassa ja Hakunilassa tehtiin yhteistyötä Street Art Vantaan kanssa mm. toteuttamalla muraaleja ja yhteisöllistä Talkoot-projektia. Meidän Hakunila ja Meidän Martsari-nimiset osallistuvan budjetoinnin projektit vietiin läpi.

Kaupunkipyöräjärjestelmän käyttö oli aika vähäistä kesällä 2020, koska pandemia on yleisestikin vähentänyt liikkumista. Järjestelmässä on ollut asiakaspalautteen mukaan jonkin verran hankaluuksia käyttöönoton ja palautusten osalta. Asemaverkoston tiheyden osalta on myös saatu jonkin verran palautetta. Näitä asioita tullaan kehittämään vuoden 2021 aikana.

Talousarvion toteutuminen

Palvelualueen tulotavoite ylitettiin noin 15 milj. eurolla tulojen ollessa noin 32,7 milj. euroa. Tulotavoitteen ylitys muodostui pääosin sopimustulojen ja maanläjitysmaksutuottojen ennakoitua suuremmista tuloista. Myös lupapalveluiden tuotot ylittivät budjetin.

Palvelualueen kokonaiskulut pysyivät alkuperäisessä budjetissa, varsinaisen oman toiminnan toteuman ollessa noin 35 milj. euroa (99 %). Koronapandemian takia kesken vuotta asetettua säästötavoitetta 0,9 milj. euroa ei kuitenkaan pystytty saavuttamaan. HSY:lle maksettiin nyt ensimmäistä kertaa täysimääräinen korvaus 1,56 milj. euroa yleisten alueiden hulevesien viemäröinnistä ja sammutusvesirakenteiden kunnossapidosta noin 48 000 euroa. Palveluiden ostot ylittivät budjetin 2,2 milj. eurolla, kun em. ja muita sopimuksia ei voitu katkaista tai edes tarkistaa kesken sopimuskauden, mutta muissa tiliryhmissä saatiin vastaavasti säästöjä.

Kunnossapidon menot pysyivät hallinnassa, vaikka kevään ja kesän aikana jouduttiin korjaamaan lumettoman talven aiheuttamia päällystevaurioita normaalia enemmän. Vähälumisen talven takia myös lumenvastaanotosta saatavat tulot jäivät lähes kokonaan toteutumatta. Katu- ja viheralueille kohdistuvaa korjausvelkaa on pyritty kuromaan vuosittain kiinni, mutta vuoden 2020 säästötavoitteiden vuoksi, se ei ollut mahdollista.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Liikenneväylien ylläpito (€/m²)	1,65	1,86	1,89
Rakennetun katuvihreän ylläpito (€/m²)	0,3	0,29	0,28
Rakennetun puiston (A-luokka) kunnossapito (€/m²)	0,55	0,55	0,54
Maanläjitysalueille tuodut kuormat (kpl/a)	40 889	41 000	54 700

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	12 700	0	12 700	12 712	-12
Menot	-53 166	-13 985	-67 151	-58 703	-8 448
Toimintakate	-40 466	-13 985	-54 451	-45 991	-8 460

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan ratikan jatkosuunnittelu on alkanut Vantaalla. HSL laati vuoden 2020 alussa Kivistön linjastosuunnitelman loppuun ja sai loppuvuodesta 2020 lähes valmiiksi Tuusulanväylän linjastosuunnitelman. Näiden linjastosuunnitelmien myötä koko Vantaan bussilinjasto on suunniteltu uudelleen. Kaupunki pyysi myös HSL:ää tutkimaan vaihtoehtoja Kuusijärven joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi.

Toteutussuunnitelmat runkolinjoista 30, 300, 400, 520 ja 530 valmistuivat vuoden aikana. Länsi-Vantaan linjastosuunnitelman ja runkolinjan 300 liikennöintiin tarvittavan Luhtitien suunnittelu valmistui aikataulussa ja rakentaminen on ohjelmoitu vuosille 2021–2022.

Koronapandemian myötä bussiliikenteessä siirryttiin supistettuihin kesäaikatauluihin jo 20.4.2020 alkaen. Liikennöintisuunnitelman 2020–2021 mukaisia liikenteen lisäyksiä ei toteutettu linjoille 437, 562 tai 972, eikä linjaa 643K perustettu. Junaliikenteeseen suunniteltuja vuorovälien tihennyksiä kehäradan ja pääradan juniin ei toteutettu. Lisäksi talvikaudelle 2020–2021 haettiin säästöjä karsimalla joukkoliikenteen vuorotarjontaa hiljaisimmista ajankohdista sekä ruuhka-ajan liikenteestä.

Sukupuolitietoisen budjetoinnin pilottiprojekti joukkoliikenteessä on jatkunut. Toimiala esitti HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman lausunnossaan luotavaksi sukupuolten tasa-arvoa kuvaavaa mittaristoa. Toimiala tavoittelee mittariston luomisella tarkkaa ja ajantasaista tietoa joukkoliikenteen muutosten vaikutuksesta joukkoliikenteen käyttäjiin sukupuolittain. Tiedon avulla on mahdollista käyttää joukkoliikennettä tasa-arvon ja ilmastoystävällisen toiminnan edistämiseen.

Talousarvion toteutuminen

Koronapandemian myötä HSL:n lipputulot romahtivat. Joukkoliikenteen käyttäjämäärät laskivat Vantaalla noin 35 prosenttia. Poikkeustilanteen takia HSL karsi palvelutarjontaa ja jäsenkunnat myönsivät infrakorvauslaskuille lisää maksuaikaa HSL:n maksukyvyn turvaamiseksi.

Toukokuussa HSL ennusti Vantaan kuntaosuuden kasvavan noin 67 milj. euroon. Syksyllä joukkoliikenteen määrärahoja nostettiin noin 14 milj. euroa vastaamaan HSL:n alkukesän ennustetta. Määrärahakorotus oli tarpeettoman suuri valtion syksyllä maksaman koronatuen myötä. Vantaan osuus koronatuesta on noin 9,0 milj. euroa ja Vantaan kuntaosuus on noin 58,7 milj. euroa, mikä on 5,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Joukkoliikenteen matkustajamäärä (nousua/arkivrk)	138 656	132 100	90 000

Luvussa on epävarmuuksia junaliikenteen nousujen osalta, mutta suuruusluokka on oikea.

15 20
Tilakeskus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	196 787	0	196 787	190 868	5 919
Menot	-123 029	0	-123 029	-114 054	-8 975
Toimintakate	73 758	0	73 758	76 814	-3 056

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Koronatilanteen takia töitä tehtiin pääsääntöisesti etänä keväästä lähtien. Asuntovuokrauksen asiakaspalvelupiste oli keväällä ja uudelleen loppuvuodesta suljettuna ja Kuusijärven palveluissa oli rajoituksia, muuten toiminta sujui normaalisti. Hankkeet edistyivät pääasiassa työohjelmien mukaisesti keväällä talousarvioon sovitut muutokset huomioon ottaen. Henkilöstöresurssitilanne parani onnistuneiden rekrytointien ansiosta.

Vaikka päättynyt vuosi oli monella tapaa erikoinen, tilakeskuksen tulokset niin toiminnallisilla kuin taloudellisilla mittareilla mitattuna ovat jäämässä plussan puolella. Kesken kauden asetetut säästötavoitteet toteutuivat niin investointien kuin käyttötaloudenkin puolella. Tyhjien toimitilojen määrä on pysynyt lähes ennallaan noin 3 500

hum²:ssä, mikäli tilapäisesti tyhjillään olevaa Tuomelan koulun tiloja ei oteta huomioon. Suunnittelu- ja toteutusvaiheessa olevissa hankkeissa on saavutettu kokonaisuutena merkittäviä säästöjä. Hankekohtaisten kustannusarvioiden ylitykset olivat vähäisiä. Energiansäästötoimilla saavutettiin noin 150 000 euron laskennallinen säästö vuoden 2019 lämmitys- ja sähkönkulutukseen verrattuna. Tilakeskuksen hallinnoimien vuokra-asuntojen käyttöaste pysyi noin 90 prosentissa. Toiminnan ja työyhteisön kehittämiseen liittyvissä hankkeissa jäätiin hieman tavoiteaikatauluista.

Vantaan kiinteistöjohtamisen linjausten valmistelu aloitettiin ja projektiryhmä asetettiin kesäkuussa. Linjaukset täydentävät kaupungin strategiaa omalla kiinteistönpidon toimialallaan ja ne koskevat kaupunkikonsernin koko tilaomaisuutta ja kaikkia toimitilatoimijoita. Tavoitteena on tarkentaa toimitilatoimijoiden rooleja ja vastuunjakoa sekä ohjata kaupungin tilakannan sekä kiinteistönpitoon liittyvien käytäntöjen ja toimintamallien kehittämistä. Toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi linjausten valmistelua on tarpeen jatkaa vuoden 2021 aikana.

Kiinteistöt ja tilat palvelualueen sisäistä organisaatiouudista valmisteltiin vuoden aikana ja uuteen muotoon siirryttiin vuoden alusta. Johtamisjärjestelmän ja toimintaprosessien tarkentaminen jatkui vuodelle 2021.

Talousarvion toteutuminen

Nettobudjetoinnissa olevan tilakeskuksen toimintakate ylittyi 3 milj. euroa Tilakeskuksen budjetoidut kulut alittuivat noin 9 milj. euroa ja tuotot noin 6 milj. euroa.

Vuokraustoiminta kokonaisuutena jäi noin 0,3 milj. euroa plussan puolelle, kun otetaan huomioon ulkoisten vuokrien ja vastikkeiden kulut sekä ulkoiset ja sisäiset vuokratuotot. Oleellisimmat tulokseen vaikuttavat muutokset olivat VTK Kiinteistöt Oy:n myöntämä 2,6 milj. vuokrahyvitys ja vastaavasti Kaunialan sairaala Oy:lle kaupungin antama 0,2 milj. euron hyvitys. Koronapandemian vuoksi kaupunki myönsi muihin tilavuokriin 366 000 euroa hyvityksiä.

Tilakeskukselle asetettiin 0,6 milj. euron säästötavoite. Kun huomioidaan kaupungin myöntämät vuokrahyvitykset ja eliminoidaan VTK Kiinteistö Oy:n myöntämän hyvityksen vaikutus voidaan todeta, että asetettu säästötavoite on saavutettu.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Toimitilamäärä (m²) *)	894 730	908 344	909 420
Toimitilojen käyttökustannukset milj. € **)	27,0	28,4	26,2
Uudisrakentaminen (brm²)		12 975	12 789
Puretut kiinteistöt (m²)	3 546	3 000	7 750
Korjausvelka 75 % (t€) ***)		48 000	
Energiansäästö (t€)		600	569

*) Luvussa ovat toimitilat vähennettynä asunnoiden pinta-alalla.
**) Tunnusluku on muutettu vastaamaan Kuntaliiton tuottavuusvertailua.
***) Korjausvelan arvo lasketaan myöhemmin.

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	6 242	0	6 242	6 878	-636
Menot	-5 306	-7	-5 313	-5 113	-200
Toimintakate	936	-7	929	1 765	-836

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan, vaikka koronapandemia aiheuttikin ylimääräisiä tehtäviä ja kiireitä.

Kaupungin omasta toiminnasta aiheutuvia liikenteen kasvihuonekaasu- ja hiukkaspäästöjä vähennettiin mm. lisäämällä vaihtoehtoisia polttoaineita käyttävien ajoneuvojen määrää (kaasuautoja 14 kpl, sähköautoja 18 kpl) sekä lisäämällä uusiutuvan dieselin käyttöä raskaassa ajoneuvokalustossa. Uusiutuvan dieselin käyttöaste oli 39 prosenttia dieselin käytöstä. Päästövähenemä fossiiliseen dieseliin verrattuna, oli noin 418 000 kg CO2eq.

Keväällä pandemia muutti äkillisesti yksiköiden kalustotarpeita, joiden koordinoinnista Varikko vastaa. Sosiaali- ja terveystoimen lisääntynyttä ajoneuvotarvetta paikattiin siirtämällä kalustoa mm. kotihoidon käyttöön yksiköiltä, joiden toiminta väheni sekä vuokraamalla lisäkalustoa. Keväällä myös varusteltiin ns. vierailuauto, jonka avulla eri laitoksissa ja yksiköissä asuvat vanhukset pääsivät tapaamaan läheisiä turvallisesti.

Oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon. Kaluston huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 59 prosenttia. Leasing-kaluston osuus ajoneuvoista on noin 65 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 10 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat, toimintakulut puolestaan noin 4 prosenttia käyttösuunnitelmaa pienemmät. Toimintatuottoja lisäsi ajoneuvojen hyvä käyttöaste ja kaluston määrän lisääntyminen sekä vanhan kaluston myynti. Polttoainekulut ja kaluston korjauskustannukset olivat käyttösuunnitelmaa pienemmät.

Varikon sitova nettotavoite ylitettiin 0,8 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Varikko, polttoaineen kulutus (l/ajoneuvo/v)	1 439	1 525	1 219

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta
Puheenjohtaja: Maija Rautavaara

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	633	0	633	867	-234
Menot	-3 884	-13	-3 897	-3 833	-64
Toimintakate	-3 251	-13	-3 264	-2 966	-298

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu yhteensä sitovina bruttobudjetoituina yksikköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-63	0	-63	-38	-25
Toimintakate	-63	0	-63	-38	-25

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristölautakunta kokoontui vuonna 2020 yhteensä 11 kertaa ja käsitteli 111 asiaa. Ympäristölautakunta osallistui kaupunkiympäristön lautakuntaseminaariin 11.11.2020 Tikkurilan valtuustosalissa.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	633	0	633	867	-234
Menot	-3 821	-13	-3 834	-3 795	-39
Toimintakate	-3 188	-13	-3 201	-2 928	-273

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristökeskuksen toiminta muokattiin osaksi uutta Kaupunkirakenne ja ympäristö -palvelualuetta.

Pandemian takia ympäristökeskuksen työskentelytapa muuttui merkittävästi. Henkilöstö siirtyi keväällä lähes kokonaan etätöihin eläinlääkärivastaanottoa lukuun ottamatta. Etätyön mahdollistamiseksi ympäristökeskuksen henkilöstö omaksui pikaisella aikataululla etätyön mahdollistavat digitaaliset ratkaisut. Kevään jälkeen työskenneltiin hybridimallilla eli osin etänä ja osin läsnä työtehtävistä riippuen. Pandemiaan liittyviä kokouksia oli

vuoden aikana runsaasti ja ympäristöterveydenhuolto osallistui varautumisroolissaan aktiivisesti pandemiatyöhön, mm ohjeistamalla kunnan erilaisia toimijoita.

Resurssiviisauden tiekartan ja sen toteutussuunnitelmien toimenpiteitä jatkettiin. Vuoden 2019 ja alkuvuoden 2020 toteuttamisesta koottiin kaupungin eri toimialoilta tiedot ympäristötilinpitoon ja ympäristövastuuraporttiin. Ympäristövastuuraportti hyväksyttiin huhtikuussa ympäristölautakunnassa ja se esiteltiin kesäkuussa kaupunginhallitukselle iltakoulussa sekä valtuustolle valtuustoinfossa. Hiilineutraali Vantaa 2030 –strategiateeman johtoryhmä “Hiilijory” käynnisti työnsä. Ympäristökeskus käynnisti hiilijoryn ohjauksessa resurssiviisauden tiekartan päivitystyön tulevalle valtuustokaudelle. Toimialalla käynnistyi myös selvitys siitä, kuinka Vantaan kaupunki voi ohjata etenkin maankäytön keinoin hiilineutraalisuuden ja resurssiviisauden tavoitteiden toteutumista ominaispiirteiltään erilaisilla alueilla. Ympäristökeskus koordinoi työtä ja sen pohjalta tullaan laatimaan Vantaan erilaisille alueille sopivat ohjauskeinot.

Ötökkä -teemavuotta toteutettiin aktiivisesti ja hanke sai paljon mediahuomiota ja myönteistä palautetta. Koronapandemian takia painotettiin digitaalista toimintaa, erityisesti ympäristökasvatuksellisen luontomateriaalin tuottamista ja videomuodossa toteutettavia etäopastuksia. Luontoretkitoiminta käynnistettiin toukokuun lopussa rajaamalla osanottajien määrää koronan takia.

Kiertotaloutta edistämään käynnistetty EU:n Horizon2020-hanke (CIRCuIT eli circular construction in regenerative cities) eteni, kuten myös EAKR 6 Aika -rahoituksella toteutettava Ilmastoviisaat taloyhtiöt- hanke. Koronapandemian vuoksi muutettiin Ympäristöministeriön rahoittaman Vastuullinen vantaalainen -hankkeen tapahtumakonseptit videoiden tuotantoon. Ympäristöministeriö päätti rahoittaa kolmea uutta hiilineutraali Vantaa 2030 –tavoitetta toteuttavaa hanketta. Yhdessä kehitetään raportointijärjestelmää (Ilmastovahti-palvelu) ja toisessa taloyhtiöiden energiatehokkuutta tukevien yhteisfoorumien perustamista (taloyhtiöklubit). Näiden lisäksi Ympäristökeskus osallistuu Kestävien Elämäntapojen Kiihdyttämö -hankkeen jatkona kehitettävän elämäntapapelin kehittämiseen yläasteille, lukioille ja ammatilliseen opiskeluun. Ympäristöministeriön johdolla valmisteltiin päästöttömät työmaat -green deal, joka toteutetaan yhteistyössä hankintojen KEINO –osaamiskeskuksen ja muiden sopimuksen allekirjoittaneiden kaupunkien kanssa.

Ympäristölupalaitosten valvontakäynnit jatkuivat kevään jälkeen koronarajoitukset huomioiden ja käyntejä oli vuoden aikana 11 kpl, mikä on hieman suunniteltua vähemmän. Kuntalaiset ottivat aiempaa enemmän yhteyttä ympäristökeskukseen erilaisista ympäristössä havaitsemistaan epäkohdista. Tämä saattoi johtua siitä, että koronana takia kuntalaiset liikkuivat aiempaa enemmän lähiympäristössään. Toisaalta etätöissä ympäristön melu koettiin useammin häiritseväksi kuin aiemmin. Kaikkiaan ympäristöhaittailmoituksia saapui 692 kpl. Vireille tuli 4 uutta ympäristölupahakemusta ja yksi ympäristöluvan rauettaminen. Käsittelyssä oli lisäksi 6 aiemmin tullutta hakemusta. Meluilmoituspäätöksiä tehtiin 42 kpl. Meluilmoitusten määrä oli melko suuri ottaen huomioon, ettei tapahtumien meluilmoituksia ollut.

Ympäristöterveydenhuollon tarkastuksia jatkettiin kevään koronarajoitusten jälkeen priorisoiden toiminta keskeisiin kohteisiin. Tarkastustavoitteeseen ei ihan ylletty, mutta tarkastuksia onnistuttiin tekemään edellistä vuotta hieman enemmän. Vuonna 2019 tarkastusten määrää vähensi käyttöönotettu valtakunnallinen toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI. Ympäristöterveydenhuollolle tuli uusien toimijoiden ja toimijoiden vaihtumiseen liittyviä hakemuksia ja ilmoituksia edellisen vuoden tapaan ja lähes kaikki pystyttiin käsittelemään tavoiteaikataulussa. Kaupungin eläinlääkärivastaanotto toimi normaalisti koronapandemiasta huolimatta ja potilasmäärä pysyi edellisen vuoden tasolla.

Ympäristöterveydenhuolto aloitti toimintansa sisäiset auditoinnit. Vuoden aikana auditoitiin elintarvikevalvonnan laskutusta, terveydensuojelulain mukaisen ilmoituksen käsittelyä ja tupakan vähittäismyynnin tarkastusta. Lisäksi järjestettiin sisäinen koulutus ja harjoitus säteilyvaaratilanteisiin varautumisesta.

Pääkaupunkiseudun yhteisen löytöeläintalon toiminnan palveluntuottajana aloitti lokakuun alussa kilpailutuksen jälkeen Helsingin Eläinsuojeluyhdistys ry.

Ympäristökeskus osallistui kaavojen valmistelutyöhön sekä MATTI-järjestelmän edellyttämien ympäristönsuojelun prosessien määrittämiseen. Lisäksi osallistuttiin testaukseen sekä syötettiin tarvittavia tietoja järjestelmään. Tämä vei huomattavan osan ympäristötarkastajien ja –suunnittelijoiden työajasta.

Ympäristökeskus valmisteli ekokompassin käyttöönottoa kaupunkiympäristön toimialalle.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskuksen tulot ylittivät talousarvion, vaikka koronaviruspandemian takia suunniteltuja ympäristöterveydenhuollon ja ympäristövalvonnan tarkastuksia ei pystytty toteuttamaan. Tuloylitys johtui EU-hankkeen (CIRCuIT), tupakkatuotteiden myyntilupailmoitusten sekä eläinlääkintähuollon tuotoista. Ympäristökeskuksen toimintakulut alittivat talousarvion.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Luvat ja ilmoitukset	255	350	273
Tarkastusten määrä	1 458	1 800	1 503
Eläinlääkärin potilaat	5 758	5 200	5 728
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	80	130	93
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	5 009	5 100	4 950

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta on ollut mahdollista hakea lainoja ja avustuksia sääntöjen mukaisiin asunto- ja elinkeinopoliittisesti tarkoituksenmukaisiin hankkeisiin.

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 14 milj. euroa ja avustuksia 0,4 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden 2020 aikana on myönnetty yksi laina määrältään 150 000 euroa, joka oli vuoden loppuun mennessä vielä nostamatta.

Vuonna 2020 ei myönnetty uusia avustuksia.

Rahaston pääoma 31.12.2020 oli 97.306.175,68 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Kaupunginvaltuuston päätöksen (11.11.2019 § 10) mukaisesti vuoden 2020 aikana on valmisteltu rahaston muutos, jolla siirretään rahaston varojen käytöstä päätösvalta apulaiskaupunginjohtajalta kaupunginhallitukselle. 1.7.2020 voimaan tulleen hallintosäännön (KV15.6.2020 § 7) mukaan apulaiskaupunginjohtaja huolehtii kaupunginvaltuuston hyväksymän Vantaan kaupungin Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston säännön mukaisista tehtävistä siltä osin kuin ne eivät kuulu kaupunginhallituksen päätösvaltaan.

Uuden Vantaan linjausten mukaisesti Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston aluemarkkinointia koskevat tulot ja menot siirtyivät kaupunkistrategian ja johdon toimialan viestintäyksikön vastuulle. Aluemarkkinoinnin siirto toteutettiin alkuvuodesta 2020. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.3.2020 määrärahasiirrot, jonka mukaan Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston aluemarkkinoinnin tuloja alennetaan 350 000 euroa ja menoja alennetaan 500 000 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta rahoitettiin vuonna 2020 keskusten kehittämistä Kivistössä, Tikkurilassa ja Aviapoliksessa. Vuonna 2020 rahaston käyttötalousmenot olivat noin 0,2 milj. euroa ja poistoja kirjattiin noin 0,66 milj. euroa.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-4 800	0	-4 800	-4 133	-667
Julkinen käyttöomaisuus	-4 800	0	-4 800	-4 133	-667

Rahaston investointimenoja toteutui yhteensä noin 4,1 milj. euroa. Vuonna 2020 hankkeista valmistuivat Koivukylän keskustan taidehanke, Lincolnin aukio ja Åvikin puiston ja leikkipaikan kehittäminen Tikkurilan jokirannassa. Hankkeista jatkuvat edelleen Tikkurilan jokirannan kehittäminen, Tikkurilan pato ja Vernissan silta.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisen luototuksen puhelinpäivystyksessä otettiin vastaan 266 asiakaspuhelua. Puhelimessa asiakkaita haastateltiin ja tarvittaessa ohjattiin eteenpäin muihin palveluihin. Haastattelussa pyrittiin alustavasti kartoittamaan asiakkaan kokonaistilanne ja luotonmaksukyky sekä arvioimaan sosiaalisen luoton myöntämisedellytysten täyttymistä ennen henkilökohtaisen ajan varaamista. Asiakasportaali Maisan kautta tuli 306 uutta yhteydenottoa, joten yhteensä uusia yhteydenottoja sosiaalisen luototuksen yksikköön tuli koko vuonna 572 kappaletta.

Sosiaalista luototusta haetaan paljon erilaisten velkojen järjestelemiseen. Kaikissa ikäryhmissä näkyy edelleen paljon vakuudettomien kulutusluottojen kanssa ongelmiin joutuneita. Nykyinen kallis vuokrataso ja elinkustannusten vuosittainen nousu pitävät taloudet tiukoilla.

Kansalaisten suuret talous- ja velkaongelmat näkyivät erittäin runsaina yhteydenottojen määrinä kaikilla velkaantuneita auttavilla tahoilla vuonna 2020.

Sosiaalinen luototus on toiminut normaalisti korona pandemiasta huolimatta. Keväällä ja kesällä yhteydenottoja tuli tavanomaista vähemmän, joka saattaa vaikuttaa, että luottojakin myönnettiin vähemmän kuin vuonna 2019. Osassa yhteydenottoja näkyi koronan vaikutukset esimerkiksi työttömyytenä tai lomautuksina, joka on esteenä sosiaalisen luoton myöntämiselle.

Sosiaalisesta luotosta voidaan velalliselta periä kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain 633/1982 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko (Laki sosiaalisesta luototuksesta § 6).

Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen on kirjattu luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Luottotappiot ovat vuoden 2020 loppuun mennessä 331 867,83 euroa, eli 5,28 prosenttia kaikista myönnetyistä luotoista (5 928 410,12 euroa). Sosiaalisen luototuksen saatavat pidetään perinnässä, kunnes ne on maksettu loppuun tai velka on vanhentunut. Suorituksia saadaan siis luottotappioksi kirjaamisen jälkeenkin, jolloin summa ei jää tosiasiassa kokonaan lopulliseksi luottotappioksi.

31.12.2020 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 805 490,25 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2021 on käytettävissä 703 773,46 euroa. Tavoitteena on, että pienituloiset ja vähävaraiset kuntalaiset osaavat hakea sosiaalista luototusta tarpeidensa ja hankintojensa rahoittamiseen. Tämä ennaltaehkäisee kuntalaisten ylivelkaantumista.

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 36 kpl 269 624,41 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 1 077 kpl vuosina 2004–2020 yhteismäärältään 5 928 410, 12 eurolla.

Myönteisiä luottopäätöksiä tehtiin 36 kpl (32 %). Palkansaajia luotonsaajista oli 86 prosenttia ja eläkeläisiä 14 prosenttia. Yksinhuoltajia luotonsaajista oli 22 prosenttia ja yksinasuvia 61 prosenttia. Luottoja myönnettiin suurimmaksi osaksi jälleen yhden tulonsaajan talouksiin.

Kielteisiä luottopäätöksiä tehtiin 76 kpl (68 %). Kuntalaisilla oli talous- ja velkaongelmia yhteydenottojen perusteella paljon. Hakijoiden tilanteissa korostui erityisesti asumiseen liittyvät ongelmat ja maksuvaikeudet, minkä vuoksi luottoa ei aina voitu myöntää. Myönteinen luottopäätös edellyttää ensisijaisten menojen asianmukaista hoitoa.

Sosiaalisen luototuksen rahasto riittää vuodeksi 2021.

Kun yksikkö perustettiin 2004, asetettiin sosiaalisen luototuksen luottotoiminnan tavoitteeksi luottotappioiden kokonaismäärän jääminen alle kuusi prosenttia (6 %) myönnettyjen luottojen kokonaismäärästä. Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2018. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2020

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	53 423	-843	52 580	47 644	4 936
Maksutulot	70 873	-7 722	63 151	78 615	-15 464
Tuet ja avustukset	16 407	9 389	25 797	24 298	1 499
Muut tulot	243 194	-111	243 083	239 255	3 828
Tulot yhteensä	**383 898**	**714**	**384 611**	**389 812**	**-5 201**
Henkilöstömenot	-506 777	-5 063	-511 840	-486 483	-25 356
Palvelujen ostot	-720 926	-43 921	-764 847	-752 373	-12 475
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 940	-5 012	-54 952	-53 102	-1 850
Avustukset	-81 337	-8 124	-89 461	-87 046	-2 415
Muut menot	-249 851	800	-249 051	-239 717	-9 335
Menot yhteensä	**-1 608 832**	**-61 320**	**-1 670 151**	**-1 618 720**	**-51 431**
Toimintakate	**-1 224 934**	**-60 606**	**-1 285 540**	**-1 228 908**	**-56 632**
Verotulot	1 078 000	-28 500	1 049 500	1 072 963	-23 463
Valtionosuudet	212 000	79 700	291 700	293 038	-1 338
Korkotulot muilta	12 584	0	12 584	13 733	-1 148
Korkotulot liikelaitoksilta	159	0	159	159	0
Muut rahoitustulot muilta	15 321	0	15 321	15 304	16
Korvaus peruspääomasta liike-laitoksilta	68	0	68	68	0
Korkomenot	-2 900	0	-2 900	-1 911	-989
Muut rahoitusmenot	-147	0	-147	-121	-26
Rahoitustulot ja -menot	**25 085**	**0**	**25 085**	**27 233**	**-2 147**
Vuosikate	**90 151**	**-9 406**	**80 745**	**164 325**	**-83 579**
Poistot ja arvonalentumiset	-112 949	0	-112 949	-110 381	-2 568
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	125	-125
Tilikauden tulos	**-22 798**	**-9 406**	**-32 204**	**54 069**	**-86 272**
Varausten ja rahastojen muutos	3 197	0	3 197	-757	3 955
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-19 601**	**-9 406**	**-29 007**	**53 311**	**-82 318**

Tuloslaskelman toteutuminen

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2020	Liikelaitokset TP 2020	Yhteensä TP 2020
Myyntitulot	47 644	55 144	102 788
Maksutulot	78 615	5 109	83 724
Tuet ja avustukset	24 298	3 287	27 585
Muut tulot	239 255	272	239 527
Tulot yhteensä	**389 812**	**63 812**	**453 624**
Henkilöstömenot	-486 483	-42 847	-529 330
Palvelujen ostot	-752 373	-6 598	-758 970
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 102	-4 017	-57 118
Avustukset	-87 046		-87 046
Muut menot	-239 717	-7 731	-247 448
Menot yhteensä	**-1 618 720**	**-61 193**	**-1 679 913**
Toimintakate	**-1 228 908**	**2 620**	**-1 226 289**
Verotulot	1 072 963	0	1 072 963
Valtionosuudet	293 038	0	293 038
Korkotulot muilta	13 733	0	13 733
Korkotulot liikelaitoksilta	159	0	159
Muut rahoitustulot muilta	15 304	37	15 341
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	68	0	68
Korkomenot	-1 911	-159	-2 070
Muut rahoitusmenot	-121	-68	-189
Rahoitustulot ja -menot	**27 233**	**-191**	**27 042**
Vuosikate	**164 325**	**2 429**	**166 754**
Poistot ja arvonalentumiset	-110 381	-1 437	-111 818
Satunnaiset tulot ja menot	125	0	125
Tilikauden tulos	**54 069**	**992**	**55 061**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	314	314
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-757	0	-757
Varausten ja rahastojen muutos	-757	314	-443
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**53 311**	**1 306**	**54 618**

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 453,6 milj. euroa, joka on 6,1 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 5,4 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2020. Toimintatuottojen ylitystä selittää erityisesti Kaupunkiympäristön maankäyttökorvaukset, jotka ylittivät talousarvion 11,5 milj. eurolla. Toimintatuottoja kasvattivat myös toimialojen hakemat koronaan liittyvät valtionavut. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 3,6 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY). Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 101 prosenttia.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut olivat 1 679,9 milj. euroa, joka on 9,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän ja 52,1 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Koronapandemian ja talouden tasapainottamistavoitteen vuoksi vuoden 2020 aikana toimialoja velvoitettiin etsimään menojen rajoittamistoimenpiteitä 1 milj. edestä jokaiselta toimialalta. Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion noin 26,4 milj. eurolla, koska mm. rekrytointeja viivästytettiin tai niissä oli muuta viivettä ja koska sijaisia tarvittiin arvioitua vähemmän. Palvelujen ostokulut alittivat muutetun talousarvion noin 12,4 milj. eurolla, jota selitti erityisesti joukkoliikenteen kulujen alittuminen 8,5 milj. eurolla valtion suoran joukkoliikennetuen takia. Avustuskulut alittivat muutetun talousarvion noin 2,4 milj. eurolla ja muut toimintakulut noin 9,6 milj. eurolla. Muiden toimintakulujen alittumista selittää vuokrakulujen alittuminen 6,3 milj. eurolla. Toimintakulut sisältävät talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 3,6 milj. euroa HSY:lle myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulujen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 97 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2020 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -1 226,3 milj. euroa, joka on 57,5 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Kunnille ominainen negatiivinen toimintakate kasvoi edellisvuoteen nähden 49,4 milj. euroa eli 4,2 prosenttia. Vuoden 2020 kasvuun vaikuttivat koronapandemian aiheuttamat kulut, joita valtio kompensoi pääasiassa valtionosuuksia kasvattamalla. Valtionosuudet näkyvät kunnan tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen alapuolella.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 1 073,0 milj. euroa vuonna 2020. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 58,4 milj. euroa eli 5,8 prosenttia. Verovuosi 2020 oli koronapandemian vuoksi epätyypillinen. Kunnallisverotilityksiä arvioitiin kertyvän koronan vaikutuksesta huomattavasti alkuperäistä talousarviota vähemmän, mutta kunnallisverokertymää kompensoivat mm. Vantaan vuoden 2019 valmistuneen verotuksen oikaisu sekä Vantaan jako-osuuden tarkistus vuodelle 2020. Lopulta kunnallisverot toteutuivat lähes alkuperäisen talousarvion mukaisina alittaen alkuperäisen talousarvion noin 3 milj. eurolla ja ylittäen muutetun talousarvion 21,2 milj. eurolla. Kiinteistöverotilitykset alittivat alkuperäisen talousarvion noin 9,5 milj. eurolla ja ylittivät muutetun talousarvion noin 0,7 milj. eurolla. Vuonna 2020 kiinteistöverotuksessa siirryttiin ns. joustavaan valmistumiseen, jonka vuoksi verotus valmistuu osalla kiinteistöistä arvioitua myöhemmin ja siten osa verotuloista kertyy vasta tammi-helmikuussa 2021. Koronapandemian aiheuttamien veromenetysten vuoksi valtio korotti kuntien yhteisöveron jako-osuutta väliaikaisesti 10 prosenttiyksiköllä. Vantaan osalta tämä tarkoitti arviolta 16 milj. korotusta yhteisöverokertymään. Toteuma ylitti alkuperäisen talousarvion 7,5 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 1,6 milj. eurolla. Kokonaisuudessaan verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion 5,0 milj. eurolla ja ylittivät muutetun talousarvion 23,5 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 102 prosenttia. Vuoden 2020 verotuloista 915,0 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 83,5 milj. euroa yhteisöverosta ja 74,5 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2020 yhteensä 293,0 milj. euroa, joka on peräti 58,9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Alkuperäisen talousarvion 2020 valtionosuusarvio ylittyi 81 milj. eurolla ja muutettu talousarvio 1,3 milj. eurolla, jolloin toteumaprosentti oli 100. Valtionosuuksien voimakas kasvu verrattuna edellisvuoteen ja alkuperäiseen talousarvioon selittyy valtion myöntämillä koronatuilla, joita Vantaa sai 73,8 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 27,0 milj. euroa, toteuma ylitti 2,2 milj. eurolla talousarvion 2020. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Koko kaupungin korkomenot toteutuivat 2,1 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 1,0 milj. eurolla. Korkomenot sisältävät kaupungin omien liikelaitosten kaupungille maksamia korkomenoja noin 0,16 milj. euroa, jolloin ulkoiset korkomenot alittivat 2,0 milj. euroa.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2020 oli 166,8 milj. euroa, joka on 75,0 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 84,4 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Vuosikate nousi 339 prosenttia vuoden 2019 vuosikatteeseen nähden.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2020 111,8 milj. euroa, joka oli 97 prosenttia budjetoidusta ja 3,1 milj. euroa vähemmän talousarvioon nähden.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2020 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 55,1 milj. euroa, joka oli 117,8 milj. euroa vuoden 2019 tulosta, 77,9 milj. euroa alkuperäistä talousarviota 2020 ja 87,6 milj. euroa muutettua talousarviota 2020 suurempi.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 Rakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-74 730	2 630	-72 100	-66 569	-5 531
Netto	-74 730	2 630	-72 100	-66 569	-5 531

Kaupunginvaltuuston hyväksyi 11.11.2019 vuoden 2020 toimitilainvestointeihin 74,7 milj. euron määrärahan. Vuoden 2020 aikana Hämeenkylän koulu lisättiin vuoden 2020 uudisrakentamisen investointiohjelmaan ja samalla säästötoimenpiteenä muita rakennusinvestointeja jouduttiin karsimaan. Rakentamisen investointien määrärahoja alennettiin ennusteen mukaan yhteensä 2,6 milj. euroa. Kaupunginvaltuustossa 14.12.2020 päätettyjen hankeryhmäkohtaisten määrärahamuutosten jälkeen rakentamisen määrärahat olivat yhteensä 72,1 milj. euroa.

Toimitilainvestointeihin käytettiin vuonna 2020 yhteensä 66,6 milj. euroa, mikä alittaa joulukuussa 2020 hyväksytyt määrärahat 5,5 milj. euroa.

91 1 Uudisrakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-32 030	-6 470	-38 500	-34 618	-3 882
Netto	-32 030	-6 470	-38 500	-34 618	-3 882

Tilakeskus hankki tehtävänsä mukaisesti yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen lautakuntansa hyväksymää uudisrakentamisen työohjelmaa.

Vuonna 2020 määrärahalla valmistuivat seuraavat hankkeet: Hämeenkylän koulurakennus liikuntahalleineen, Veturin ja Kaivokselan II päiväkodit sekä Korson, Martinlaakson ja Myyrmäen urheilupuistojen huoltorakennukset. Lisäksi valmistuivat Sanomalaan ja Veromäkeen tilapäiset vuokrapaviljonkitilat koulukäyttöön sekä Koivukylään ja Vapaalaan vuokrapaviljonkipäiväkotitiloja. Sisäilmaongelmien vuoksi vuokrattiin väistötilapaviljongit Varia Ojahaantien toimipisteeseen sekä Simonkylän koululle sisäympäristöpaviljonki Vantaan koulujen yhteiskäyttöön. Leppäkorven koululle vuokrattiin perusparannuksen aikaiset väistötilapaviljongit.

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat Jokiniemen alakoulun laajennus päiväkotitiloilla (Tiedonjyvän päiväkoti) ja Leppäkorven koulun laajennus. Länsimäen päiväkodin urakoitsija valittiin joulukuussa ja rakentamisvaihe oli alkamassa vuodenvaihteessa.

Suunnitteluvaiheessa olivat Jokiniemen ala-astekoulun laajennus sekä Lauhatien ja Patotien päiväkodit. Uomarinteen päiväkodin suunnittelua aloitettiin, mutta sen toteutus siirrettiin myöhemmäksi. Maatutkimuksen ja kaupunkimittauksen tukikohta oli kilpailutuksella valitun KVR-urakoitsijan suunnitteluvaiheessa.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa olivat Elmon uimahalli, Hakunilan urheilupuiston huoltorakennus, Vaskivuoren lukion laajennus, Mårtensdals kampus sekä Latupuiston, Kelokuusen ja Koivukylän I päiväkodit.

Konserniyhtiöiden uudishankkeita ei valmistunut vuoden 2020 aikana. VAV:lta vuokrattiin osoitteesta Leiritie 6 lisätiloja alueen päiväkodeille.

Konserniyhtiöiden hankkeista 2020 suunnitteluvaiheessa oli VAV:n hanke erityisryhmien asunto- ja palvelutiloja sisältävä Koisoniitty–hanke Koivuhaassa. VTK Kiinteistöt Oy:llä suunnitteluvaiheessa oli Lastenkulttuuritalo Pessiltä vapautuviin tiloihin 2021 siirtyvät HR-yksikön korvaavat toimitilat. Tikkurilan Kielotie 13 hybridirakennus oli kilpailutusvaiheessa kaavamuutoksineen.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta kilpailutuksen kautta vuokrattavaksi merkitty Ruusupuun uudispäiväkoti oli kilpailutusvaiheessa. Vuonna 2022 valmistuvaksi kaavaillusta Kivistön kauppakeskushankkeesta vuokrattaviksi esitettyjen sote-, kirjasto-, nuoriso- ja asukastilojen osalta oli meneillään hankkeen toteuttavan kaupunkikonsernin ulkopuolisen tahon kilpailutus ja em. mainittujen vuokrattavien tilojen esivuokrasopimusneuvottelut.

Vuonna 2020 konserniyhtiöiden hankkeista valmistui Jokiuoman päiväkodin hankesuunnitelma. Lisäksi hankevalmisteluvaiheessa olivat Korson päiväkoti, Leinelän asukastupahanke, Vehkalan ammatillinen oppilaitos sekä Tikkurilan hyvinvointikeskus ja Tikkurilan vanhustenkeskus.

Konsernin ulkopuolelta vuokrattavaksi tulevien tilojen ryhmässä tarveselvitysvaihe käynnistettiin piakkoin purkuun menevässä kauppakeskus Myyringissä olevien kaupungin toimintojen korvaavien tilahankintojen osalta.

Palveluverkkojen osalta tarkasteltiin uudestaan jo aikaisemmin valmistuneita Varian toimitilaselvitystä, Tikkurilan hyvinvointikeskushankkeen sijaintiselvitystä sekä Taidemuseo Artsin toimitilaselvitystä. Lisäksi valmistuivat Aviapoliksen kouluverkkoselvitys, Itäisen Myyrmäen kouluverkkoselvitys, Myyrmäen ja Martinlaakson alueiden päiväkotiverkkoselvitysten yhteistarkastelu, Vantaan urheiluhalli- ja liikuntapaikkaselvitys sekä Vantaan lukioverkkoselvitys. Tilakeskus oli myös mukana hankintakeskuksen vetämässä pilotointivaiheeseen edenneessä ateriatuotantoselvityksessä.

Konserniyhtiöiden ulkopuolelta 2020 vuokrattiin lisää koulutiloja Sanomalasta ja Lasten kulttuuritalo Pessille tehtiin vuokrasopimus muutostöiden jälkeen keväällä 2021 valmistuvista korvaavista laajemmista toimitiloista.

Hämeenkylän koulu lisättiin vuoden aikana uudisrakentamisen investointiohjelmaan. Uudisrakentamisen määrärahaa korotettiin 6,47 milj. euroa. Vuoden 2020 uudisrakentamisen kustannukset alittivat muutetun talousarvion 3,9 milj. eurolla.

91 2 Korjausrakentaminen

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-40 630	8 030	-32 600	-31 603	-997
Netto	-40 630	8 030	-32 600	-31 603	-997

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti omistuksessaan olevien rakennusten ja niiden piha-alueiden peruskorjauksista toteuttaen lautakuntansa 10.12.2019 hyväksymää korjausrakentamisen työohjelmaa.

Merkittävimpiä vuoden 2020 aikana valmistuneita korjaushankkeita olivat:

- Myyrinkodin 4. ja 5. kerroksen muutostyöt
- Västersundomin koulun korjaus- ja muutostyöt
- Ruusuvuoren koulun muutostyöt
- Nikinmäen koulun tilamuutokset
- Rajatorpan vanhan museokoulun korjaustyöt
- Solkikujan päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Urheilupuiston päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Louhelan päiväkodin osittainen peruskorjaus
- Vantaan museon hissihanke
- Simonkallion koulun pihatyöt ja lähiliikuntakenttä
- Nikinmäen koulun lähiliikuntakenttä
- Lehdokin päiväkodin piha
- Tähdenlennon päiväkodin piha.

Vuodenvaihteessa rakennusvaiheessa olivat Leppäkorven koulun muutos- ja korjaustyöt laajennushankkeen yhteydessä, Kulttuurikeskus Orvokin peruskorjaus, Håkansbölen kartanon talousrakennusten korjaustyöt, Ruokopillin päiväkodin ja pihan korjaustyöt, Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen muutostyöt, Tammirinteen vastaanottokodin lisähuoneiden rakentaminen, Villa Grönbergin korjaustyöt ja Seutulan koulun lähiliikuntapaikka.

Korjausrakentamisen määrärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin noin 5,9 milj. euron arvosta. Suurimmat sisäilmakorjauskohteet olivat Simonmetsän päiväkoti ja Rautpihan päiväkoti.

Vuonna 2020 suurimmat suunnitteluvaiheessa olevat korjausrakentamishankkeet olivat Kilterin koulun sekä Jokiniemen ala-astekoulun ja entisen lukiorakennuksen muutos- ja korjaustyöt, Lehtikuusen koulun julkisivujen kunnostus, Kaunialan sairaalan V-osan katon korjaustyöt ja Martinlaakson uimahallin julkisivujen kunnostus.

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat Kaivokselan koulun, Mårtensdals skolan, Vierumäen koulun sekä Mikkolan Vega ja Lyyra koulujen muutos- ja korjaustyöt sekä Leppäkorven puukoulun peruskorjaus. Päiväkotirakennusten osalta tekeillä olivat Tarhapuiston, Ruokopillin, Lummepolun, Vapaalan, Kukinpolun, Seljapolun, Kämmekkäpuiston, Ravurin ja Ylästön päiväkotien osittaisten peruskorjausten tarveselvitykset ja hankesuunnitelmat.

Korjausrakentaminen hankeryhmän 2020 alkuperäistä määrärahaa jäi käyttämättä noin 9 milj. euroa. Joulukuussa 2020 säästötavoitteiden mukaisesti määrärahaa alennettiin 8,03 milj. euroa. Korjausrakentamisen muutettu talousarvio alitettiin noin 1 milj. eurolla. Poikkeamat johtuvat hankkeiden aikatauluviiveistä sekä joidenkin hankkeiden toteutuksen ja kustannusten siirtymisestä kokonaan seuraavalle budjettivuodelle. Lisäksi muutaman hankkeen osalta tarve oli poistunut eikä hankkeita tulla toteuttamaan.

Sisäilmakorjauksia toteutettiin pääsääntöisesti peruskorjausten ja teknisten osakorjausten yhteydessä perusteellisten kuntoselvitysten ja tutkimusten sekä hankesuunnittelun perusteella. Välittömiä toimenpiteitä vaativissa ja yksittäisiä tiloja tai rakennusosia koskevissa tapauksissa sisäilmakorjauksia toteutettiin myös erillisinä projekteina ennakoimattomiin korjauksiin varatuin erillismäärärahoin.

Sisäilmaselvityksin ja tutkimuksin korjaustarpeita on selvitetty kymmenissä kohteissa. Selvitysvaiheessa olevia kohteita vuoden 2020 lopussa oli noin 90. Sisäilmaan liittyviä korjauksia toteutettiin noin 30 kohteessa. Tutkimusten ja suunnitelmien edellyttämät korjaukset saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi kolmessa koulussa ja neljässä päiväkodissa. Muissa kohteissa korjaustyöt jatkuvat vaiheittain vuoden 2021 aikana.

Erillisiin sisäilmakorjaushankkeisiin käytettiin yhteensä noin 5,9 milj. euroa eli lähes miljoona euroa budjetoitua enemmän. Suurimmat yksittäiset korjauskohteet olivat Simonmetsän päiväkoti ja Rautpihan päiväkoti. Muita korjauskohteita olivat mm. Louhelan, Vantaanlaakson ja Solkikujan päiväkodit sekä Hiekkaharjun, Ruusuvuoren ja Simonkallion koulut.

Korjausten vaikutuksen arviointikysely toteutettiin marras-joulukuussa hiljattain korjatussa 7 oppilaitoksessa ja 5 päiväkodissa. Työterveyden sisäilmakyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että sekä koetut olosuhdehaitat että oireet vähenivät merkittävästi korjaustoimenpiteiden ansiosta.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-2 070	1 070	-1 000	-347	-653
Netto	-2 070	1 070	-1 000	-347	-653

Tilakeskus vastasi tehtävänsä mukaisesti muutoksista ja korjauksista hallinnassaan olevissa vuokra- ja osaketiloissa toteuttaen lautakuntansa 10.12.2019 hyväksymää työohjelmaa.

Vuonna 2020 toteutettiin mm seuraavia korjaus- ja muutostöitä: Asematien toimitilojen viimeistelyjä, Minkkipuiston päiväkodin pihan kunnostustyö sekä Länsimäen nuorisotilan ja kirjaston piha-alueen tukimuuri- ja porraskorjaus. Sisäilmakorjauksiin käytettiin yhteensä noin 90 000 euroa.

Konserniyhtiö VTK Kiinteistöt Oy:n toimesta valmistui Koivukylään Karsikkokujalle perhekeskustilojen vuokravaikutteiset muutostyöt.

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustyöt hankeryhmän määrärahaa käytettiin noin 0,35 milj. euroa eli noin 17 prosenttia alkuperäisistä määrärahoista. Joulukuussa 2020 tarkistettuun määrärahaan verrattuna alitus oli 0,65 milj. euroa. Säästöä syntyi mm. siirtyneiden sote - ja päiväkotitilojen korjaustöiden ja sisäilmakorjauksiin tehtyjen määrärahavarausten osalta.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	500	0	500	478	22
Menot	-7 700	0	-7 700	-6 838	-862
Netto	-7 200	0	-7 200	-6 361	-839

Vuoden 2020 aineettomat investoinnit toteutettiin 10 prosentin säästötavoitteen mukaisesti.

Aineettomien investointien toteuma vuonna 2020 on noin 6,4 milj. euroa (88 %:a alkuperäisestä talousarviosta). Investointiohjelman merkittävimmät hankkeet olivat DigiOne, Digikokonaisuus 2020 (sisältäen robotiikan), MATTI-hanke, Varhaiskasvatuksen toiminnanohjaus ja Service Now.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 000		1 000	1 495	-495
Menot	-40 500	-292	-40 792	-42 350	1 557
Kunnallistekniset työt	-39 000	-292	-39 292	-41 659	2 367
Liikennealueet	-27 235	-292	-27 527	-30 563	3 035
Urheilualueet	-2 805	0	-2 805	-4 922	2 117
Virkistysalueet	-890	0	-890	-150	-740
Ympäristörakentaminen	-6 520	0	-6 520	-3 840	-2 680
Yhteishankkeet	-1 550	0	-1 550	-2 185	635
Vantaan ratikka	-1 500	0	-1 500	-690	-810
Netto	-39 500	-292	-39 792	-40 855	1 062

Kunnallistekniset työt

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2020 alkuperäisessä budjetissa varattu yhteensä 39,0 milj. euroa. Lisäksi Vantaan ratikkaan oli varattu 1,5 milj. euroa. Talousarvion mukainen kunnallistekniikan kokonaisinvestointitaso ilman Marja-Vantaan ja keskustan kehittämisrahaston hankkeita oli yhteensä 40,5 milj. euroa.

Rakentamisohjelmaa oli tarkistettu alkuperäisen budjetin teon jälkeen siirtämällä ympäristörakentamiseen varattuja määrärahoja liikennealueisiin ja yhteishankkeisiin. Alkuvuodesta 2020 työohjelman laatimisen yhtey-

dessä siirrettiin vielä määrärahoja liikennealueisiin urheilualueista, virkistysalueista ja ympäristörakentamisesta, jotta Koivuhaantien ja Koivulehdontien rakennusurakan rahoitus saatiin sisällytettyä liikennealueille varattuun summaan. Kaikki siirrot toteutettiin sitovan määrärahatason puitteissa.

Koronapandemian pakottamien säästötavoitteiden takia rakentamisohjelmasta esitettiin maaliskuun lopussa karsittavaksi yhteensä 15 aloittamatonta kohdetta (6,5 milj. euroa), rahastokohteista kaksi kohdetta (1 milj. euroa) ja ratikan toteutussuunnittelusta 0,5 milj. euroa eli yhteensä 8 milj. euroa. Karsittuja kohteita ei käynnistetty vuoden 2020 aikana lukuun ottamatta Assistentinpuiston ja Tutkijanpellon kohdetta, jonka toteutus käynnistettiin omajohtoisen viherrakentamisen työllistämiseksi.

Säästöissä ei kuitenkaan onnistuttu lopullisen toteuman ollessa noin 42,4 milj. euroa. Maaliskuun lopulla vuodesta oli kulunut lähes neljäsosa ja investointikustannuksia oli jo runsaasti sidottu. Lisäksi vuoden 2020 rakentamisohjelmaan sisältyi keskeneräisistä rakennuskohteista ja -urakoista johtuvia vastuita, mm. Kivistön kiveystöitä, arvioitua enemmän. Maaliskuussa teknisessä lautakunnassa hyväksyttiin Koivukylänväylän kevyen liikenteen väylän urakka (noin 2,8 milj. euroa). Tämän MAL-sopimuksen mukaisen Kuha-kohteen rakentaminen piti aloittaa valtionavustuksen saamisen ehtona ennen kesäkuun 2020 loppua.

Maaliskuun puolen välin jälkeen tehtiin hankintapäätös rakentamisohjelmaan sisältyvästä merkittävästä urakkakohteesta Ylästö 7 ja 8 sekä Sutars (noin 2,8 milj. euroa). Ylästö on maankäyttösopimuskohde, josta kaupunki tulee saamaan sopimustuloja yhteensä noin 4,9 milj. euroa. Lisäksi tehtiin hankintapäätökset kolmesta merkittävästä urakkakohteesta, jotka eivät sisältyneet julkisen käyttöomaisuuden alkuperäiseen rakentamisohjelmaan: Koivuhaantien ja Koivulehdontien toteuttamisesta (noin 2,2 milj. euroa) kaupunki saa kunnallistekniikan valmistuttua työpaikkatonteista maanmyyntituloja yhteensä arviolta 4,6 milj. euroa. Silvastin risteyssillan eli Kehä III:n ylityksen Jumbon länsipuolella (noin 0,5 milj. euroa) pintarakenteiden parannustyöt päädyttiin heinäkuussa toteuttamaan hätätyötyyppisesti, koska Lentoasemantien läntisin ajokaista jouduttiin sulkemaan pahojen päällystevaurioiden vuoksi kesäkuussa.

Liikennealueisiin (hankeryhmät 931 ja 935) oli alkuperäisessä budjetissa varattu yhteensä 28,8 milj. euroa, ja toteutuksiin käytettiin 33,9 milj. euroa. Merkittäviä kohteita olivat edellä mainittujen lisäksi mm. Kvartsiraitin kattaminen, Topaasiaukio, Tavitien rakentaminen sekä Vehkalantien ja -polun rakentaminen. HSY:lle tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä yhteensä noin 3,6 milj. eurolla. Valtio (ELY) osallistui Koivukylässä kevyenliikenteen väylän kustannuksiin noin 1,1 milj. eurolla ja Kauniston sillan rakentamiseen noin 0,2 milj. eurolla.

Urheilualueisiin (hankeryhmä 932) oli varattu noin 2,8 milj. euroa, josta käytettiin yhteensä 4,9 milj. euroa. Merkittävin kohde oli Myyrmäen urheilupuiston 2. vaihe. Virkistysalueisiin (hankeryhmä 933) oli budjetoitu noin 0,9 milj. euroa, josta käytettiin noin 150 000 euroa Kuusijärven pysäköintialueeseen. Ympäristörakentamisen hankkeisiin (hankeryhmä 934) käytettiin budjetoiduista 6,5 milj. eurosta poikkeuksellisesti vain noin 3,8 milj. euroa. Keväällä säästötoimenpiteet kohdistettiin erityisesti puistokohteisiin. Merkittävimmät puistokohteet olivat Timanttikiteenpuisto ja Matarin silta.

Ratikan suunnitteluun käytettiin investointivaroja noin 0,7 milj. euroa. Ratikan asemakaavojen ja kaavarungon vireilletulosta sekä katu- ja puistosuunnittelun aloituksesta valmistui yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma marraskuussa ja siihen liittyvää vuorovaikutusta jatkettiin tammikuulle 2021 asti pitämällä yleisötilaisuuksia, avaamalla ratikan nettisivut ja somekanavia. Ratikan katusuunnittelu koko ratikan reitillä saatiin käyntiin loppuvuodesta 2020. Lisäksi kysely ratikan kaduista ja taiteesta tuotti 571 vastausta. Monia suunnittelua täydentäviä selvityksiä valmistui, kuten mm. ratikkakatujen laatukäsikirja (Design manual) ja ratikkapysäkkiympäristöjen palvelutasoselvitys (Mobility hub).

Muita avustuksia saatiin Tikkurilan patoon 147 000 euroa sekä Rekolan ja Rajakylän liikuntapuistoihin, Raikukujan lähiliikuntapaikkaan ja Myyrmäen urheilupuistoon yhteensä 670 000 euroa. Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen tarkoitettua valtionavustusta Tikkurilan ja Hakunilan väliselle pyöräilyn laatukäytävälle saatiin 345 000 euroa. Yhteensä vuodelle 2020 kirjattavia avustuksia saatiin 1 495 000 euroa.

Myönteisen erityiskohtelun eli MEK-hankkeisiin käytettiin investointirahaa yhteensä lähes 290 000 euroa. Investointivaroin kunnostettiin Koivutoria sekä uusittiin Koivukylän aseman valaistus. Lisäksi kunnostettiin liikuntapuistoja, urheilukenttiä ja kuntoratoja sekä hankittiin uusia ulkokuntoiluvälineitä.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-6 679	30	-6 649	-5 871	-779
Kaupunkistrategia ja johto	-110	0	-110	-71	-39
Sosiaali- ja terveyden-huolto	-200	0	-200	0	-200
Kasvatus ja oppiminen	-2 770	-120	-2 890	-2 706	-184
Kaupunkikulttuuri	-2 041	150	-1 891	-1 720	-171
Kaupunkiympäristö	-1 558	0	-1 558	-1 373	-185
Netto	-6 679	30	-6 649	-5 871	-779

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan irtaimen omaisuuden investoinnit toteutuivat 65 prosenttisesti. Kasvupalveluissa irtaimen omaisuuden hankintoihin vuodelle 2020 budjetoitiin 110 000 euroa, josta käytettiin 70 993,73 € (65 % talousarviosta).

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan irtaimen hankinnat toteutettiin käyttötalouden puolelta rahoitusleasing-mallilla.

Rahoitusleasing-menoja maksettiin 0,4 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet vuonna 2020 olivat koronapandemiaan varautumisen vuoksi tehdyt potilassänkyhankinnat, Vantaan sairaalan kalustehankinnat, skopiayksikön laitteet, vieroitushoitopalvelujen kalusteet ja Myyrmäen terveysaseman kalustohankinnat.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan irtaimen omaisuuden muutetusta määrärahasta (2,9 milj. euroa) toteutui 94 prosenttia eli 2,7 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin Hämeenkylän koulun uudisrakennuksen ensikertaiseen kalustamiseen ja Sanomalan lisätilan, Västersundomin koulun sekä lisäluokkien kalustamiseen. Kaivokselan, Veturin päiväkotien uudisrakennuksien ja Vapaalan päiväkotipaviljongin ensikertaiseen kalustamiseen sekä Louhelan, Solkikujan, Urheilupuiston, Simonmetsän ja Rautpihan päiväkotien perusparannuskohteiden kalustamiseen.

Päiväkoteihin hankittiin yhteishankintana uusia tabletteja. Variaan hankittiin lentokoneasentajalinjan käyttöön lentokone ja tehtiin muita kaluste- ja laitehankintoja. Kolmen päiväkodin perusparannus siirtyi vuodelle 2021.

Kaupunkikulttuurin toimialan alkuperäinen irtaimen omaisuuden määräraha oli 2,041 milj. euroa ja muutettu 1,891 milj. euroa. Muutetusta määrärahasta toteutui 91 prosenttia. Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin palvelualueiden kaluste- ja laitehankintoihin. Osa hankinnoista siirrettiin tulevina vuosina toteutettavaksi.

Kaupunkiympäristön toimialan irtaimen omaisuuden hankinnat alittivat talousarvion 185 000 eurolla. Vuoden aikana geotekniikalle ja maatutkimukselle, kaupunkimittaukselle sekä katutekniikalle ostettiin mittauskalustoa. Maatiloille hankittiin perävaunu ja varikolle muun muassa traktori, takalaitanostin ja ympäristönhoitokone.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	4 777	-1 277
Menot	-10 000	-5 000	-15 000	-14 500	-500
Kiinteän omaisuuden osto	-7 000	-5 000	-12 000	-12 247	247
Maa-alueiden kunnostus	-3 000	0	-3 000	-2 253	-747
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 600	0	-2 600	-1 726	-874
Kaupungin pysyvään om. jäävien maa-alueiden kunnostus	-400	0	-400	-526	126
Netto	-6 500	-5 000	-11 500	-9 723	-1 777

Kiinteän omaisuuden osto

Maata hankittiin vapaaehtoisin kaupoin, sopimuskorvauksina ja lunastuksella noin 93,7 ha alueilta, jotka tukevat MAL-sopimuksen ja kaupungin pitkän aikavälin strategioiden toteuttamista sekä yhdyskuntarakenteen eheyttämistä.

Kiinteän omaisuuden oston määrärahoja korotettiin 5,0 milj. euroa vuonna 2020. Kiinteän omaisuuden ja luonnonsuojelualueiden hankintaan käytettiin yhteensä 12,2 milj. euroa, mikä ylittää korotetun talousarvion 0,2 milj. euroa. Kiinteän omaisuuden tuottoja toteutui maanmyyntien hankintahinnoista noin 4,8 milj. euroa, mikä ylittää talousarvion lähes 1,3 milj. eurolla.

Maa-alueiden kunnostus

Määrärahoja käytettiin yhteensä 2,3 milj. euroa (talousarvio 3,0 milj. euroa) tonttimaan ja yleisten alueiden esirakentamiseen sekä pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamiseen. Merkittävimmät yksittäiset rakentamiskohteet vuonna 2020 olivat Tuupakka 9:n teollisuustontin esirakentaminen ja Vantaankosken vanhan koulun tontin purku ja esirakentaminen.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	4 006	-4 006
Menot	-3 266	0	-3 266	-2 469	-797
Osakkeet	-3 266	0	-3 266	-2 469	-797
Kaupunginhallitus / osakkeiden hankinta	-2 295	0	-2 295	-1 514	-781
Apotti Oy	-971	0	-971	-954	-17
Netto	-3 266	0	-3 266	1 538	-4 804

Osakkeiden ostoja toteutui yhteensä 1,514 milj. euroa, joka alittui 0,781 milj. euroa. Apotti Oy:n sijoitettua vapaata omaa pääomaa rahoitettiin sovitun mukaisesti 0,954 milj. euroa.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2020	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	**59 609**	**-9 406**	**50 203**	**133 183**	**-82 980**
Vuosikate	90 152	-9 406	80 746	164 325	-83 579
Satunnaiset erät	0	0	0	125	-125
Tulorahoituksen korjauserät	-30 543	0	-30 543	-31 266	723
					0
Investointien rahavirta	**-112 132**	**-2 632**	**-114 764**	**-100 903**	**-13 862**
Investointimenot	-147 675	-2 632	-150 307	-142 690	-7 617
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 500	0	1 500	1 973	-473
Käyttöomaisuuden myyntitulot	34 043	0	34 043	39 815	-5 772
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-52 523**	**-12 038**	**-64 561**	**32 281**	**-96 842**
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	**-3 517**	**0**	**-3 517**	**8 122**	**-11 639**
Antolainasaamisten lisäykset	-14 000	0	-14 000	-5	-13 995
Antolainasaamisten vähennykset	10 483	0	10 483	8 127	2 356
Lainakannan muutokset	**51 610**	**0**	**51 610**	**-48 574**	**100 184**
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	150 000	0	150 000	120 000	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-98 390	0	-98 390	-159 093	60 703
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-9 481	9 481
Oman pääoman muutokset	**0**	**0**	**0**	**3 497**	**-3 497**
Oman pääoman muutos	0	0	0	4 255	-4 255
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	-757	757
Ylijäämän palautus kunnalle	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Muut maksuvalmiuden muutokset	**0**	**0**	**0**	**11 329**	**-11 329**
Rahoituksen rahavirta	**48 093**	**0**	**48 093**	**-25 627**	**73 720**
Rahavarojen muutos	**-4 430**	**-12 038**	**-16 468**	**6 654**	**-23 122**
Nettolainanotto	**51 610**	**0**	**51 610**	**-48 574**	**100 184**

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

milj. euroa		Määräraha					Tuloarvio				
	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	32,1	29,2	2,9	-2,6	0,4	1,8	2,1	-0,3	0,0	-0,3
11 Kaupunkistrategia ja johto	B	121,7	112,4	9,3	4,5	13,7	13,4	10,9	2,5	0,0	2,5
12 Sosiaali- ja terveydenhuolto	B	421,1	456,0	-34,9	36,9	2,0	40,7	39,2	1,4	-0,7	0,7
12 20 Erikoissairaanhoito	B	252,1	257,2	-5,1	0,0	-5,1	1,3	1,7	-0,4	0,0	-0,4
13 Kasvatus ja oppiminen	B	427,5	423,5	4,0	4,8	8,8	27,8	31,7	-3,9	2,9	-1,0
13 70 Ammatillinen opetus	N	35,2	35,7	-0,6	1,7	1,1	1,8	2,1	-0,3	0,0	-0,3
16 Kaupunkikulttuuri	B	65,1	63,1	2,0	1,6	3,6	9,2	7,4	1,7	-1,6	0,1
16332 Musiikkiopisto	N	4,1	4,2	0,0	0,1	0,0	1,0	1,0	0,0	0,1	0,0
16333 Kuvataidekoulu	N	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	13,6	12,6	0,9	0,1	1,1	38,7	40,2	-1,5	0,0	-1,5
14 75 Rakennusvalvonta	N	3,7	3,2	0,5	0,0	0,5	4,6	5,1	-0,5	0,0	-0,5
14 5 Tekninen lautakunta	B	43,9	38,5	5,4	0,3	5,6	26,6	36,3	-9,7	0,0	-9,7
14 51 Joukkoliikenne	B	53,2	58,7	-5,5	14,0	8,4	12,7	12,7	0,0	0,0	0,0
15 20 Tilakeskus	N	123,0	114,1	9,0	0,0	9,0	196,8	190,9	5,9	0,0	5,9
14 52 Varikko	N	5,3	5,1	0,2	0,0	0,2	6,2	6,9	-0,6	0,0	-0,6
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,9	3,8	0,1	0,0	0,1	0,6	0,9	-0,2	0,0	-0,2
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						1 078,0	1 073,0	5,0	-28,5	-23,5
Valtionosuudet	B						212,0	293,0	-81,0	62,9	-18,2
Korkotulot liikelaitoksilta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						12,5	13,7	-1,2	0,0	-1,2
Muut rahoitustulot	B						15,3	15,3	0,0	0,0	0,0
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	3,1	2,1	1,0	0,0	1,0					
Muut rahoitusmenot	B	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0					
Satunnaiset tulot	B						0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakentaminen	B	32,0	34,6	-2,6	6,5	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Korjausrakentaminen	B	40,6	31,6	9,0	-8,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	2,1	0,3	1,7	-1,1	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	7,7	6,8	0,9	0,0	0,9	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	39,0	41,7	-2,7	0,3	-2,4	0,5	1,2	-0,7	0,0	-0,7
93 8 Vantaan ratikka	B	1,5	0,7	0,8	0,0	0,8	0,5	0,3	0,2	0,0	0,2
94 Irtain omaisuus	B	6,7	5,9	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	10,0	14,5	-4,5	5,0	0,5	3,5	4,8	-1,3	0,0	-1,3
97 Osakkeet ja osuudet	B	3,3	2,5	0,8	0,0	0,8	0,0	4,0	-4,0	0,0	-4,0
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	51,6	-48,6	100,2	0,0	100,2					
LIIKELAITOKSET											
Keski-Uudenmaan pelastust. liikelaitos	N	38,6	38,0	0,6	0,0	0,6	40,1	40,2	-0,1	0,0	-0,1
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	23,3	23,2	0,0	0,0	0,0	23,5	23,6	-0,1	0,0	-0,1

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toimintatuotot		
Myyntituotot	69 410 292,31	72 481 971,21
Maksutuotot	83 060 676,24	92 142 828,20
Tuet ja avustukset	25 584 579,36	22 177 419,48
Muut toimintatuotot	58 852 134,59	43 746 318,49
	236 907 682,50	**230 548 537,38**
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 422 476 708,54	- 404 591 999,22
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 91 000 612,40	- 88 268 388,29
Muut henkilösivukulut	- 15 852 955,89	- 15 616 058,37
	- 529 330 276,83	- 508 476 445,88
Palvelujen ostot	- 724 304 439,27	- 700 088 315,13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 57 099 428,77	- 53 466 406,83
Avustukset	- 85 046 375,88	- 77 722 710,95
Muut toimintakulut	- 67 415 991,59	- 67 713 285,26
	- 1 463 196 512,34	**- 1 407 467 164,05**
Toimintakate	**- 1 226 288 829,84**	**- 1 176 918 626,67**
Verot ja valtionosuudet		
Verotulot	1 072 963 040,87	1 014 612 112,75
Valtionosuudet	293 037 673,00	184 319 309,00
	1 366 000 713,87	**1 198 931 421,75**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 732 665,01	13 942 606,81
Muut rahoitustuotot	15 341 367,56	15 610 670,19
Korkokulut	- 1 911 075,87	- 1 914 822,54
Muut rahoituskulut	- 120 741,11	- 508 773,05
	27 042 215,59	**27 129 681,41**
Vuosikate	**166 754 099,62**	**49 142 476,49**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 107 537 291,17	- 111 353 202,27
Kertaluonteiset poistot	- 134 023,93	0,00
Arvonalentumiset	- 4 146 538,68	- 3 801 104,18
	- 111 817 853,78	**- 115 154 306,45**
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	124 596,40	3 265 259,33
Tilikauden tulos	**55 060 842,24**	**- 62 746 570,63**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	314 196,21	463 505,67
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	- 757 441,93	- 304 127,83
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**54 617 596,52**	**- 62 587 192,79**

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	166 754 099,62	49 142 476,49
Satunnaiset erät	124 596,40	3 265 259,33
Tulorahoituksen korjauserät	- 31 430 902,98	- 16 813 491,24
	135 447 793,04	35 594 244,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 144 946 808,72	- 157 558 813,89
Rahoitusosuudet investointeihin	2 108 876,64	911 338,44
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	40 032 419,15	26 872 388,30
	- 102 805 512,93	- 129 775 087,15
Toiminnan ja investointien rahavirta	**32 642 280,11**	**- 94 180 842,57**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- 4 969,00	- 3 130 230,85
Antolainasaamisten vähennys	7 976 522,05	8 345 814,69
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120 000 000,00	100 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 159 092 969,17	- 82 293 165,56
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 481 294,25	25 530 471,25
Oman pääoman muutokset	- 130 420,88	112 846,37
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	143 014,99	954 299,27
Vaihto-omaisuuden muutos	32 454,70	- 48 049,27
Saamisten muutos	4 025 553,86	8 923 378,54
Korottomien velkojen muutos	7 420 199,92	20 431 764,27
Rahoituksen rahavirta	**- 29 111 907,78**	**78 827 128,71**
Rahavarojen muutos	**3 530 372,33**	**- 15 353 713,86**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	128 195 249,79	124 664 877,46
Rahavarat 1.1.	124 664 877,46	140 018 591,32
	3 530 372,33	- 15 353 713,86

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Pysyvät vastaavat	**1 874 131 856,34**	**1 857 642 500,88**
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	15 327 423,85	20 059 831,77
	15 327 423,85	20 059 831,77
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	311 721 487,73	301 998 297,32
Rakennukset	609 863 999,21	573 623 645,81
Kiinteät rakenteet ja laitteet	317 764 070,08	314 173 963,62
Koneet ja kalusto	20 522 629,11	20 198 139,34
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	41 187 144,07	62 610 662,37
	1 301 376 113,51	1 272 921 491,77
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	283 479 240,03	285 017 372,80
Muut lainasaamiset	273 072 012,19	278 865 262,78
Muut saamiset	877 066,76	778 541,76
	557 428 318,98	564 661 177,34
Toimeksiantojen varat	**1 059 768,85**	**1 178 780,92**
Valtion toimeksiannot	1 059 768,85	1 175 923,29
Lahjoitusrahastojen varat	0,00	2 857,63
Vaihtuvat vastaavat	**178 905 493,54**	**181 709 957,23**
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	626 931,54	659 386,24
	626 931,54	659 386,24
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	224 059,42	219 090,42
Muut saamiset	0,00	3 736 342,37
	224 059,42	3 955 432,79
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	16 760 703,75	17 751 731,91
Lainasaamiset	6 833 363,64	9 016 635,10
Muut saamiset	16 885 854,32	14 852 879,64
Siirtosaamiset	9 379 331,08	10 809 014,09
	49 859 252,79	52 430 260,74
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	120 298,59	296 201,65
Rahat ja pankkisaamiset	128 074 951,20	124 368 675,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**2 054 097 118,73**	**2 040 531 239,03**

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Oma pääoma	**935 874 925,21**	**880 630 307,64**
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	127 476 072,03	126 718 630,10
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	404 663 125,48	467 380 739,15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	54 617 596,52	- 62 587 192,79
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	**1 581 353,62**	**1 895 549,83**
Poistoero	1 581 353,62	1 895 549,83
Pakolliset varaukset	**11 116 481,79**	**11 350 962,87**
Eläkevaraukset	129 800,00	139 600,00
Muut pakolliset varaukset	10 986 681,79	11 211 362,87
Toimeksiantojen pääomat	**2 851 969,99**	**2 827 967,07**
Valtion toimeksiannot	1 059 768,85	1 363 563,06
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 792 201,14	1 464 404,01
Vieras pääoma	**1 102 672 388,12**	**1 143 826 451,62**
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	142 900 000,00	188 633 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	635 931 278,67	607 379 643,87
Siirtovelat	4 085 828,51	0,00
	782 917 107,18	796 012 977,19
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	45 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	33 745 335,81	95 656 606,46
Lainat muilta luotonantajilta	48 008 195,38	57 489 489,63
Saadut ennakot	24 893 404,12	22 037 116,71
Ostovelat	68 006 106,29	78 372 490,42
Muut velat	28 415 424,01	23 582 226,72
Siirtovelat	70 953 482,01	64 942 211,17
	319 755 280,94	347 813 474,43
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**2 054 097 118,73**	**2 040 531 239,03**

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toimintatuotot	1 032 561 710,89	1 082 357 897,30
Toimintakulut	- 2 042 643 278,81	- 2 051 879 406,55
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	718 994,84	9 252 211,19
Toimintakate	**- 1 009 362 573,08**	**- 960 269 298,06**
Verotulot	1 072 963 040,87	1 009 967 452,17
Valtionosuudet	299 320 990,00	189 529 716,00
	1 372 284 030,87	**1 199 497 168,17**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 138 618,30	10 345 474,44
Muut rahoitustuotot	2 618 892,87	3 112 153,87
Korkokulut	- 17 769 153,17	- 18 410 520,80
Muut rahoituskulut	1 418 778,98	- 772 747,59
	- 3 592 863,02	**- 5 725 640,08**
Vuosikate	**359 328 594,77**	**233 502 230,04**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 215 140 835,20	- 214 009 330,19
Omistuksen eliminointierot	- 4 034 197,30	- 2 369 515,80
Arvonalentumiset	- 4 150 679,65	33 062,75
	- 223 325 712,15	**- 216 345 783,24**
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	124 596,40	3 265 259,33
Tilikauden tulos	**136 127 479,02**	**20 421 706,12**
Tilinpäätössiirrot	- 757 441,93	- 304 145,00
Tilikauden verot	- 9 200 593,97	- 10 616 615,19
Laskennalliset verot	- 6 656 571,87	- 7 304 348,62
Vähemmistöosuudet	- 18 788 228,38	- 18 808 406,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**100 724 642,87**	**- 16 611 809,66**

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	359 328 594,77	233 502 230,04
Satunnaiset erät	124 596,40	3 265 259,33
Tilikauden verot	- 9 200 593,97	- 10 616 615,19
Tulorahoituksen korjauserät	- 33 282 512,40	- 30 890 295,05
	316 970 084,80	195 260 579,13
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 452 096 390,44	- 417 766 601,28
Rahoitusosuudet investointeihin	3 695 961,22	251 105,05
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	96 231 601,21	158 633 605,37
	- 352 168 828,01	- 258 881 890,86
Toiminnan ja investointien rahavirta	**- 35 198 743,21**	**- 63 621 311,74**
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- 2 438 809,78	- 700,13
Antolainasaamisten vähennys	4 717 545,65	2 623 106,12
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	221 812 658,85	199 995 314,09
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 233 366 602,15	- 48 295 721,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 29 701 625,16	- 71 793 213,04
Oman pääoman muutokset	- 20 111 953,13	- 4 373 011,70
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	147 100,21	944 779,78
Vaihto-omaisuuden muutos	- 3 667 217,63	- 1 017 820,78
Saamisten muutos	44 297 199,17	- 7 174 482,95
Korottomien velkojen muutos	47 410 275,25	- 10 353 139,76
Rahoituksen rahavirta	**29 098 571,29**	**60 555 110,15**
Rahavarojen muutos	**- 6 100 171,91**	**- 3 066 201,59**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	225 602 307,09	231 702 479,00
Rahavarat 1.1.	231 702 479,00	234 768 680,59
	- 6 100 171,91	- 3 066 201,59

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Pysyvät vastaavat	**3 623 281 031,43**	**3 457 263 355,64**
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 368 466,07	7 364 603,47
Muut pitkävaikutteiset menot	29 661 429,22	36 917 264,69
Ennakkomaksut	747 845,84	879 034,30
	37 777 741,13	45 160 902,46
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	416 713 425,45	404 033 153,01
Rakennukset	1 465 488 396,98	1 435 373 997,01
Kiinteät rakenteet ja laitteet	837 548 834,59	829 546 009,14
Koneet ja kalusto	131 743 216,76	141 400 657,69
Muut aineelliset hyödykkeet	6 767 830,38	7 496 838,41
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	279 685 578,94	209 093 046,02
	3 137 947 283,09	3 026 943 701,28
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	110 606 760,56	79 817 896,29
Muut osakkeet ja osuudet	142 798 962,09	108 911 835,19
Muut lainasaamiset	189 116 410,19	191 174 904,28
Muut saamiset	5 033 874,36	5 254 116,15
	447 556 007,21	385 158 751,91
Toimeksiantojen varat	**3 538 372,42**	**2 444 776,44**
Valtion toimeksiannot	1 818 546,08	1 317 490,17
Lahjoitusrahastojen varat	870 176,39	666 324,52
Muut toimeksiantojen varat	849 649,94	460 961,75
Vaihtuvat vastaavat	**392 004 847,92**	**437 315 894,19**
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	27 940 120,70	24 276 744,13
Muu vaihto-omaisuus	36 367,47	32 526,41
	27 976 488,17	24 309 270,54
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	224 059,42	8 456 803,43
Laskennalliset verosaamiset	1 017 713,02	- 377 589,43
Muut saamiset	17 598,95	23 774,79
Siirtosaamiset	4 209 746,33	3 464 699,86
	5 469 117,72	11 567 688,65
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	70 280 479,67	101 226 808,97
Lainasaamiset	288 878,20	2 152 173,37
Muut saamiset	38 095 004,43	40 600 035,20
Siirtosaamiset	24 292 572,65	25 757 438,47
	132 956 934,94	169 736 456,00
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	154 098,62	330 248,46
Muut arvopaperit	21 085 008,27	19 900 659,45
	21 239 106,88	20 230 907,90
Rahat ja pankkisaamiset	204 363 200,20	211 471 571,09
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**4 018 824 251,77**	**3 897 024 026,27**

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
Oma pääoma	**1 280 311 671,08**	**1 182 258 541,36**
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	180 780 311,69	179 996 014,91
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	649 688 585,33	669 756 204,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	100 724 642,87	- 16 611 809,65
Vähemmistöosuudet	**143 111 836,17**	**130 846 628,83**
Pakolliset varaukset	**24 909 398,36**	**26 014 364,43**
Eläkevaraukset	228 162,85	243 367,14
Muut pakolliset varaukset	24 681 235,51	25 770 997,29
Toimeksiantojen pääomat	**5 335 563,99**	**4 094 867,80**
Valtion toimeksiannot	1 819 266,02	1 505 129,94
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 663 384,06	2 128 776,11
Muut toimeksiantojen pääomat	852 913,90	460 961,75
Vieras pääoma	**2 565 155 782,18**	**2 553 809 623,85**
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	142 900 000,00	188 633 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 486 625 715,54	1 436 714 723,61
Lainat julkisyhteisöiltä	179 715 919,67	181 678 895,05
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	138 791 715,68	140 167 026,20
Siirtovelat	902 427,11	660,96
Laskennalliset verovelat	58 115 871,81	52 358 851,18
	2 007 051 815,04	1 999 553 655,55
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	63 301 333,32	16 469 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	92 374 946,98	182 710 376,54
Lainat julkisyhteisöiltä	2 237 401,94	2 209 962,80
Saadut ennakot	35 166 463,50	32 171 251,47
Ostovelat	122 389 988,30	121 854 676,14
Muut velat	106 091 666,66	67 996 038,99
Siirtovelat	133 303 732,95	126 995 527,34
Laskennalliset verovelat	3 238 433,50	3 848 801,70
	558 103 967,14	554 255 968,29
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**4 018 824 251,77**	**3 897 024 026,27**

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varikon varaosavarasto on arvostettu keskihintaperiaatteen mukaisesti ja hoitotarvikevarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korko-optioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaa kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Johdannaissopimukset, ks. tarkemmin kappale 4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot/ Johdannaiset.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vantaan Työterveys -liikelaitoksen toiminta siirtyi 1.8.2019 liikkeenluovutuksella Vantaan Työterveys Oy:lle. Vantaan Työterveys -liikelaitos lakkautettiin 31.12.2019 ja liikelaitoksen tase yhdisteltiin kaupungin taseeseen vuonna 2020.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisen tilikauden ylijäämää on oikaistu kirjaamalla Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä vastaamaan tilikauden 2019 tilannetta + 45 829,12 euroa.

Edellisten tilikausien ylijäämään on tehty -176 249,99 euron suuruinen korjaus. Korjaus kohdistuu vuonna 2018 myytyihin Technopolis-yhtiön osakkeisiin, joista osa oli jäänyt kirjaamatta alas käyttöomaisuudesta ja niille oli näin ollen jäänyt arvoa kaupungin rahoitusarvopapereiden erään.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy ja osakkuusyhtiöitä Asunto oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki ja Metsolan pysäköinti Oy, joita VAV Asunnot Oy -alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt. VTK Kiinteistöt Oy -alakonserni on yhdistellyt osakkuusyhteisönään Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin 29,8 %:n ja Kiinteistö Oy Ruusuparkin 26,1% omistusosuudella, mutta VAV Asunnot Oy:n osuuksia 17,7 % ja 9,4% näistä yhtiöistä ei ole yhdistelty. Sen lisäksi yhdistelemättä on Kaunialan sairaala Oy:n tytäryhteisö Kauniala Oy. Näiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla. Kiinteistö Oy Tikkurilan Raha-asema ja Asunto Oy Hirvitie 39 sekä Asunto Oy Vantaan Näätäkuja 3 on yhdistelty vuoden 2019 luvuilla.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden olennaiset aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Johdannaissopimusten käsittely

Konsernitilinpäätöksen 4.4 liitetiedon johdannaiset -kohtaan on Vantaan kaupungin johdannaisten lisäksi yhdistelty Vantaan Energia Oy -alakonsernin, VAV Asunnot Oy -alakonsernin, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS), ETEVA-kuntayhtymän sekä Kårkulla-kuntayhtymän tilinpäätöksissään ilmoittamat johdannaiset.

Johdannaissopimukset on käsitelty perustuen Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoon 116/21.3.2017, jossa lähtökohtana on bruttoperiaate ja erillisarvostus. Tällöin voimassa olevat sopimukset arvostetaan sopimuskohtaisesti tilinpäätöspäivän arvoon ja sopimuksen tekohetken arvon ja tilinpäätöshetken arvon välinen erotus kirjataan rahoituskuluksi ja pakolliseksi varaukseksi. KPL 3:2:1 §:ssä tarkoitetun oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konserniyhteisöissä on poikettu tästä periaatteesta niiden sopimusten osalta, joissa sopimuksen nimellismäärä ja juoksuaika vastaavat taseeseen merkityn erillislainan määrää ja juoksuaikaa. Näiden sopimusten käyvät arvot on esitetty liitetietona sekä konserniyhteisöjen omissa että kuntakonsernin tilinpäätöksessä.

Vantaan Energia oli 2019 tilinpäätöksessään kirjannut kuluksi johdannaissopimuksen tekohetken ja tilinpäätöspäivän käyvän arvon välisen erotuksen. Nämä kirjaukset peruutettiin kuntakonsernin 2019 tilinpäätöksessä perustuen virheelliseen tulkintaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnosta 115/24.1.2017. Kuntakonsernin 2020 tilinpäätöksessä kyseinen tilinpäätökseen 2019 tehty kirjaus on oikaistu edellisten tilikausien voittovaroihin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoon 116/21.3.2017 perustuen.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät seuraavat erät:

Kuntakonsernissa 2019 tehty virheellinen Vantaan Energia Oy:n johdannaisten käyvän arvon peruutus on oikaistu edellisten tilikausien voittovaroihin ja vähemmistön osuuteen omasta pääomasta jakautuen näiden välillä seuraavasti: Edellisten tilikausien ylijäämän vähennys 3 455 809,93 vähemmistön osuus omasta pääomasta vähennys 2 303 873,29.

Vuonna 2018 purkautuneen Koy Vantaan Erikaksen maa-alueiden myyntivoittojen eliminointien peruutus, joka ei ollut mukana edellisten tilikausien ylijäämässä 1.1.2020. Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys 5 546 073,95.

Vuonna 2018 VTK Kiinteistöt Oy:öön sulautuneen Vantaan Kauppalantalo Oy:n keskinäisen omistuksen oman pääoman eliminointien purkautumisen virheellinen kohdistus sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys 417 402,49.

Mercuria Kauppaoppilaitos Oy:n 2019 tilinpäätöksen oikaisu. Edellisten tilikausien ylijäämän lisäys 139 033,96.

Lisäksi konsernitilinpäätöksen vertailuvuoden 2019 tasetta on oikaistu seuraavasti: VAV-konsernin vuonna 2018 toteutetun liiketoimintasiirron yhteydessä luovutettuihin maa-alueisiin kohdistui arvonkorotus. VAV on oikaissut tämän arvonkorotuksen tilinpäätöksen 2020 yhteydessä ja tehnyt vastaavat oikaisut vuoden 2019 taseeseen. Oikaisun suuruus on 16 107 672,00 euroa. Vantaan kaupungin vertailuvuoden 2019 konsernitasetta on vastaavasti muutettu arvonkorotusrahaston ja pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden osalta.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	304 307	368 958	319	752
Kaupunkistrategia ja johto	13 192	14 643	10 198	11 125
Kaupunkikulttuuri	8 222	10 297	8 370	10 505
Sosiaali- ja terveystoimi	353 065	327 313	40 910	39 593
Kasvatus ja oppiminen	31 925	29 754	31 894	29 906
Kaupunkiympäristö	288 960	294 374	111 283	100 291
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	28 180	27 515	29 222	28 432
Vantaan Työterveys	0	2 700	0	3 074
Suun Terveydenhuolto	4 714	6 239	4 714	6 240
Marja-Vantaa	-4	563	-4	630
Sosiaalinen luototus	1	1	1	1
Asuntolainarahasto	0	0	1	1
Toimintatuotot yhteensä	**1 032 562**	**1 082 358**	**236 908**	**230 549**

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2020	2019
Kunnan tulovero	914 970	861 500
Osuus yhteisöveron tuotosta	83 468	74 610
Kiinteistövero	74 525	78 503
Verotulot yhteensä	**1 072 963**	**1 014 612**

Valtionosuudet

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	228 437	207 187	228 437	207 187
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-38 593	-40 395	-38 593	-40 395
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	27 962	22 738	21 679	17 528
Verotulomenetysten korvaus	81 515		81 515	
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	**299 321**	**189 530**	**293 038**	**184 320**

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
1 000 €	**2020**	**2019**
Asiakaspalvelujen ostot	457 967	434 891
Muiden palvelujen ostot	266 337	265 198
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	**724 304**	**700 088**

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	**2020**	**2019**
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	5	3
Keskustan valtuustoryhmä	6	6
Vihreä valtuustoryhmä	22	24
Vantaan Siniset valtuustoryhmä	4	6
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	36	36
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	0	10
Kokoomuksen valtuustoryhmä	0	34
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	8	5
RKP:n valtuustoryhmä	3	3
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	**84**	**127**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Eläkevastuu 1.1.	244	325	140	205
Vähennykset	-15	-81	-10	-65
Eläkevastuu 31.12.	**228**	**244**	**130**	**140**
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	18 661	17 569	11 211	11 297
Lisäykset	247	1 212	0	0
Vähennykset	-977	-121	-225	-85
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	**17 931**	**18 661**	**10 987**	**11 211**
Muut pakolliset varaukset 1.1.	7 110	8 544	0	0
Lisäykset	387	283	0	0
Vähennykset	-746	-1 717	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	**6 750**	**7 110**	**0**	**0**

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	25 324	16 020	31 337	16 331
Osakkeiden luovutusvoitot	0	60	277	0
Irtaimen omaisuuden luovutusvoitot	6 483	5 213	472	402
Luovutusvoitot yhteensä	**31 807**	**21 293**	**32 086**	**16 733**
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0	74	0	75
Osakkeiden luovutustappiot	-113	0	0	0
Muut luovutustappiot	-219	4	890	-6
Luovutustappiot yhteensä	**-332**	**78**	**890**	**69**

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Satunnaiset tuotot				
Vahingonkorvaus, Helsingin käräjäoikeuden tuomio nro 13/64927 Lemminkäinen ja NCC	0	3 265	0	3 265
Vahingonkorvaus, Helsingin käräjäoikeuden tuomio nro 13/64927 Asfaltmix ja Skanska Industrial Solutions Oy	125	0	125	0
Satunnaiset tuototyhteensä	**125**	**3 265**	**125**	**3 265**

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	**2020**	**2019**
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 563	12 551
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	**13 963**	**13 951**

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	**2020**	**2019**
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-314	-464
Poistoeron muutokset yhteensä	**-314**	**-464**

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					0	20 060	20 060
Lisäykset tilikauden aikana					0	3 959	3 959
Siirrot erien välillä					0	7 182	7 182
Tilikauden poisto					0	-15 873	-15 873
Poistamaton hankintameno 31.12.					0	15 327	15 327
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	301 998	573 624	314 174	20 198	317	62 610	1 272 922
Lisäykset tilikauden aikana	14 500	44 916	41 796	7 904	0	29 404	138 520
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-355	-1 495	-264	0	5	-2 109
Vähennykset tilikauden aikana	-4 777		0	-53	0	0	-4 830
Siirrot erien välillä	0	40 190	3 446	15	0	-50 832	-7 182
Arvonalennukset	0	-4 147	0	0	0	0	-4 147
Tilikauden poisto	0	-44 364	-40 157	-7 278	0	0	-91 799
Poistamaton hankintameno 31.12.	311 721	609 864	317 764	20 522	317	41 187	1 301 376

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: MATTI 5 956 461 euroa ja DS Ohjelmistorobotiikka 440 878,71 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 8 295 495,83 euroa. Kehittämismenojen poistotapana on tasapoisto ja poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	100 941	9 224	148 042	26 810	285 017
Lisäykset tilikauden aikana	1 268	0	0	1 200	2 468
Siirrot erien välillä	1 722	-1 722	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	-3 968	0	0	-38	-4 006
Poistamaton hankintameno 31.12.	99 963	7 502	148 042	27 972	283 479

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	39 661	232 067	7 916	279 644
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	99	99
Vähennykset tilikauden aikana	-2 255	-2 716	-822	-5 793
Poistamaton hankintameno 31.12.	37 406	229 351	7 193	273 950

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 109	1 047	410	410
Muut maa- ja vesialueet	415 604	419 094	311 312	301 588
Maa- ja vesialueet yhteensä	**416 713**	**420 141**	**311 721**	**301 998**

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2020						
				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	**Koti-paikka**	**Kunnan omistus-%**	**Konsernin omistus-%**	**Omasta pää-omasta**	**Vieraasta pää-omasta**	**Tilikauden yli-/ ali-jäämästä**
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100,0 %	100,0 %	915	1	8
As Oy Vantaan Katriinanrinne	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1325	462	-8
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100,0 %	100,0 %	942	1	0
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 370	128	0
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	100,0 %	100,0 %	687	3 745	847
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100,0 %	100,0 %	3 386	7 336	39
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 422	0	-5
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100,0 %	100,0 %	11 449	6 229	-10
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 442	1	-9
Kiint Oy Ulrikanpuiston päiväkoti	Vantaa	100,0 %	100,0 %	10	2 481	0
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 070	13	12
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 505	65	-60
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	9 683	28	-61
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	2 597	8 755	527
Vantaan Työterveys Oy	Vantaa	100,0 %	100,0 %	1 259	1 217	74
VAV Yhtymä Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	148 258	524 763	12 440
VAV Asunnot Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100,0 %	100,0 %	44 801	99 022	1 170
Kiint Oy Myyrinselkä	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Jönsaksentie 4	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Kivistön Putkijäte Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy	Vantaa	0,0 %	100,0 %			
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	84,6 %	100,0 %	2 262	24	-429
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	99,6 %	99,6 %	2 411	987	695
Mercuria Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	95,5 %	95,5 %	17 708	954	1 379
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	87,2 %	88,3 %	695	246	-46
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37,1 %	86,3 %	1 075	12	-37
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83,1 %	83,1 %	297	15	-3
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77,1 %	77,1 %	4 652	15	0
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62,2 %	73,8 %	5 717	378	-163
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	60,7 %	60,7 %	1 499	16	-14
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60,0 %	60,0 %	190 150	256 986	33 185
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0,0 %	60,0 %			
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	35,3 %	53,4 %	2 658	14	-2
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52,4 %	52,4 %	1	89	21

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2020						
				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	**Koti-paikka**	**Kunnan omistus-%**	**Konsernin omistus-%**	**Omasta pää-omasta**	**Vieraasta pää-omasta**	**Tilikauden yli-/ ali-jäämästä**
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	118 285	372 154	16 071
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy	Helsinki		15,8 %	7 183	936	-280
Uudenmaan Woima Oy	Helsinki		15,6 %	642	206	502
HSY Holding Oy	Helsinki		19,5 %	12	-	0
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,2 %	17,2 %	1 292	27 580	-12 222
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	461	84	112
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	331	264	-6
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	2 213	6 067	72
Uudenmaan Vammaispalvelut Oy	Mäntsälä	0,0 %	12,2 %	1 463	4 012	17
Kiint Oy Hämeenlinnan Virvelinranta	Hämeenlinna	0,0 %	4,5 %	97	4 012	15
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	45 042	146 089	-76
HUS-kiinteistöt Oy	Helsinki	0,0 %	11,9 %	0	0	0
Kiint Oy HUS-Asunnot	Helsinki	0,0 %	11,9 %	0	0	0
Uudenmaan sairaalapesula Oy	Kerava	0,0 %	9,3 %	0	0	0
Asunto Oy Pilvenmäki	Hyvinkää	0,0 %	11,9 %	0	0	0
Asunto Oy Porvoon Joukahaisentie 5	Porvoo	0,0 %	8,4 %	0	0	0
Hyks-instituutti	Helsinki	0,0 %	11,9 %	0	0	0
Puro Tekstiilihuoltopalvelu Oy	Turku	0,0 %	6,0 %	0	0	0
Orton Oy	Helsinki	0,0 %	11,9 %	0	0	0
Västra-Nylands folkhögskola -kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	140	8	-1
Fastighetsaktiebolaget Karis Elevbostäder	Raasepori	0,0 %	3,1 %			
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Parainen	2,5 %	2,5 %	203	985	-60
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	2 030	21	0
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	2 039	19	1
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	279	13	-4
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	1 425	1 747	24
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	356	1	1
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	2 003	4 959	967
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	59	44	1
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	12 599	6 846	1 332
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	620	2	-2
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	241	0	0
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	Helsinki	27,5 %	27,5 %	58	2 182	0
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	29,8 %	46 071	0	5 178
Kolsin Voima Oy	Kotka	0,0 %	13,5 %	24 059	0	-2 065
Oomi Palvelut Oy	Vantaa	0,0 %	17,0 %	51 092	0	-9 461
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	29,8 %	468	0	0
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	26,1 %	668	0	0
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä						
Kiint Oy Asemapäällikönkatu 5	Helsinki	0,0 %	12,0 %			
TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy	Tampere	0,0 %	2,4 %			
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä						
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy	Helsinki	0,0 %	5,0 %	98	92	13
Oy Asemapäällikönhovi	Helsinki	0,0 %	2,8 %	104	13	-1
Keski-Uudenmaan Vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä	Tuusula	0,0 %	6,4 %	1 557	247	-2

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2020						
				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	**Koti-paikka**	**Kunnan omistus-%**	**Konsernin omistus-%**	**Omasta pää-omasta**	**Vieraasta pää-omasta**	**Tilikauden yli-/ ali-jäämästä**
Osakkuusyhteisöt						
ETEVA						
Kiint Oy Järvenpääntie 640 Y		0,0 %	5,2 %	34	212	0
Kiint Oy Mäntsälän toimistotalo		0,0 %	6,0 %	19	231	2
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. kuntayht.						
Kiint Oy Hyvinkään sairaalanmäki	Hyvinkää	0,0 %	4,1 %	129	2 618	0
Kiint Oy Biomedicum Helsinki	Helsinki	0,0 %	3,0 %	1 985	727	5
As Oy Paciuksenkatu 4	Helsinki	0,0 %	2,6 %	45	7	0
FinnHEMS Oy	Helsinki	0,0 %	2,4 %			
Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy	Hyvinkää	0,0 %	4,8 %	27	51	-1
Apotti Oy Ab	Helsinki	12,4 %	17,6 %	1 428	13 669	0
Suomen keskinäinen potilasvakuutusyhtiö	Helsinki	0,0 %	4,0 %	1 168	17	-31
Yhdistelemättömät						
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vantaa	31,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki Autopaikoitus	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			
Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	17,7 %			
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	9,4 %			
Kaunialan Sairaala Oy						
Kauniala Oy	Kauniainen	0,0 %	100,0 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
	2020		**2019**	
1 000 €	**Pitkä-aikainen**	**Lyhyt-aikainen**	**Pitkä-aikainen**	**Lyhyt-aikainen**
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	535	0	716
Lainasaamiset	0	6 621	0	8 802
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	3 111	0	1 598
Siirtosaamiset	0	0	3 736	2 890
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	490	0	55
Saamiset yhteensä	**0**	**10 757**	**3 736**	**14 061**

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	0	3 736
Muut tulojäämät	224	3 955	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	27	825	12	11
Jaksotetut henkilöstökulut	25	60	0	0
Jaksotetut korot	118	130	0	9
Jaksotetut asuntolainojen korot	0	0	110	115
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	1 201	1 354	1 116	236
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	2 904	2 971	2 089	2 043
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	0	2 890
Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtosaamiset	0	0	3 920	1
Muut tulojäämät	24 097	20 010	2 132	5 504
Siirtosaamiset yhteensä	**28 595**	**29 305**	**9 379**	**14 545**

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	**2020**	**2019**
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	14 994	15 776
Kirjanpitoarvo	120	296
Erotus	14 874	15 480

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			95 744	94 322
Lisäykset			1 412	1 422
Peruspääoma 31.12.			97 156	95 744
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			21 004	21 783
Vähennykset			907	779
Peruspääoma 31.12.			20 097	21 004
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 798	1 785
Lisäykset			30	16
Vähennykset			22	3
Peruspääoma 31.12.			1 805	1 798
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			8 173	8 524
Lisäykset			244	0
Vähennykset			0	351
Peruspääoma 31.12.			8 417	8 173
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	179 996	203 628		
Lisäykset	784	266		
Vähennykset	0	23 898		
Peruspääoma 31.12.	180 780	179 996		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	653 144	656 420	404 794	467 268
Lisäykset	0	7 373		0
Vähennykset	0	0	176	0
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-3 456	5 963	46	113
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	649 689	669 756	404 663	467 381
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	100 725	-16 612	54 618	-62 587
Oma pääoma yhteensä	**1 280 312**	**1 182 258**	**935 875**	**880 630**

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	**2020**	**2019**
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 581	1 896
Poistoero yhteensä	**1 581**	**1 896**

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	**2020**	**2019**
Joukkovelkakirjalainat	49 967	55 700
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	400 199	361 407
Pitkäaikaiset velat yhteensä	**450 166**	**417 107**

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	**2020**	**2019**
Pitkäaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	8 800	9 600
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	8 000	8 800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	16 000	17 600
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	14 400	16 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	17 500	18 667
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	16 333	17 500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	8 000	8 500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	7 500	8 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	28 333	30 000
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	26 666	28 333
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2019		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 70.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	70 000	70 000
- korko %: kiint. 0,00		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	70 000	70 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	40 000	40 000
- korko %: kiint. +0,155		
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin	-40 000	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	0	40 000
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	**142 900**	**188 633**

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	**2020**	**2019**
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	0	
- korko %: kiint. +0,155		
- lyhennys: kertalyhenteinen	0	
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	40 000	
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	40 000	
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	**45 733**	**5 733**
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	**188 633**	**194 366**

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	228	244	130	140
Ympäristövastuut	17 931	18 661	9 731	9 812
Muut pakolliset varaukset	6 751	7 110	1 256	1 400
Muut pakolliset varaukset yhteensä	**24 909**	**26 015**	**11 117**	**11 351**

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2020		2019	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	48 008	0	57 489
Ostovelat	0	8 643	0	9 537
Yhteensä	**0**	**56 652**	**0**	**67 026**
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	748	0	8 528
Siirtovelat	4 086	1 260	0	0
Yhteensä	**4 086**	**2 008**	**0**	**8 528**
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	33	0	28
Yhteensä	**0**	**33**	**0**	**28**
Vieras pääoma yhteensä	**4 086**	**58 693**	**0**	**75 583**

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	138 792	140 167	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	**138 792**	**140 167**	**0**	**0**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Pikäaikaiset siirtovelat				
HSL kuntaosuuden alijäämä	0	0	4 086	0
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 144	166	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	109 763	103 238	64 198	59 336
Korkojaksotukset	538	1 281	225	258
HSL kuntaosuuden alijäämä	0	0	1 260	0
Muut siirtovelat	21 478	21 040	5 271	5 349
Siirtovelat yhteensä	**132 923**	**125 725**	**75 039**	**64 942**

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	110 707	116 974		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	374 726	173 084	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	420 466	449 662		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	745 289	868 778	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	**1 120 015**	**1 041 862**	**0**	**0**
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	10 106		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0	23 726	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	**0**	**23 726**	**0**	**0**

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	5 763	5 874	580	0
Vakuudet yhteensä	**5 763**	**5 874**	**580**	**0**

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	29 452	26 634	46 620	44 679
Myöhemmin maksettavat	151 897	157 365	459 360	466 825
Vuokravastuut yhteensä	181 350	183 999	505 980	511 504
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	32 980	30 535	15 364	12 306
Myöhemmin maksettavat	181 427	189 615	33 826	27 770
Leasingvastuut yhteensä	214 407	220 150	49 189	40 076
Vuokravastuut yhteensä	**395 756**	**404 149**	**555 169**	**551 580**

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa. Kaupungilla ei ole PPP-hankkeita (public-private partnerships).

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen ja leasingvastuiden puolesta				
Kaupunginvaltuuston myöntämät takauslimiitit yhteensä			679 783	679 783
Takausvastuun määrä sopimusten alussa			464 981	481 393
Jäljellä oleva takausvastuun määrä 31.12.2020			314 333	354 551
Takaukset muiden puolesta				
Kaupunginvaltuuston myöntämät takauslimiitit yhteensä	133 121	125 789	82 131	74 799
Takausvastuun määrä sopimusten alussa	92 606	78 954	41 616	27 964
Jäljellä oleva takausvastuun määrä 31.12.2020	83 374	75 317	32 384	24 327

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	**2020**	**2019**
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 559 424	1 373 627
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	972	904

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Sopimusvastuut				
Urakkasopimukset	201 818	56 406	41 656	42 525
Maankäyttösopimukset	772	3 324	772	2 592
Muut sopimukset	116 145	75 529	20 272	4 428
Sopimusvastuut yhteensä	318 735	135 259	62 700	49 545
Arvonlisäveron palautusvastuu	51 978	54 313	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	**370 713**	**189 572**	**62 700**	**49 545**

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	**Konserni**		**Kaupunki**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**
Korkojohdannaiset				
Vantaan kaupunki				
Koronvaihtosopimus (nk. basis swap)				
Koronvaihtosopimus on tehty korkoriskin suojaamiseksi. Kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012 ja päättymispäivä 14.11.2022. Sopimus on kertalyhenteinen.				
Pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000	20 000	20 000	20 000
Koronvaihtosopimus (nk. basis swap)				
Koronvaihtosopimus on tehty korkoriskin suojaamiseksi. Kaupunki kaupunki vastaanottaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja maksaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimuksen tekopäivä 1.2.2017, alkamispäivä 14.11.2016 ja päättymispäivä 14.11.2022. Sopimus on kertalyhenteinen.				
Pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000	20 000	20 000	20 000
Nimellisarvot yhteensä	**40 000**	**40 000**	**40 000**	**40 000**
Markkina-arvo (basis swapit kumoavat toisensa, jolloin positio on suljettu)	**0**	**0**	**0**	**0**

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 5.6.2017 - 5.6.2023.				
Nimellisarvo	10 000	10 000		
Käypä arvo	-429	-511		
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 16.12.2016 - 16.12.2026.				
Nimellisarvo	15 000	15 000		
Käypä arvo	-1 789	-1 596		
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty taseen ulkopuolisen rahoituksen (leasing) korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 2.1.2017 - 11.12.2026.				
Nimellisarvo	20 000	20 000		
Käypä arvo	-1 923	-1 630		
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty taseen ulkopuolisen rahoituksen (leasing) korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 7.7.2015 - 7.7.2025.				
Nimellisarvo	15 000	15 000		
Käypä arvo	-1 293	-1 216		
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 1.12.2017 - 1.12.2021.				
Nimellisarvo	20 000	20 000		
Käypä arvo	-341	-595		
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 1.6.2017 - 1.6.2023.				
Nimellisarvo	20 000	20 000		
Käypä arvo	-858	-1 020		
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 18.5.2018 - 19.5.2025.				
Nimellisarvo	7 000	7 000		
Käypä arvo	-368	-297		
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 4.6.2018 - 3.6.2025.				
Nimellisarvo	14 000	14 000		
Käypä arvo	-683	-562		

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 19.6.2019 - 19.6.2029.				
Nimellisarvo	11 900	13 300		
Käypä arvo	-290	-97		
Jatkettava koronvaihtosopimus 8+8v				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 7.7.2015 - 7.7.2031.				
Nimellisarvo		10 000		
Käypä arvo		-1 075		
Jatkettava koronvaihtosopimus 10+10v				
Koronvaihtosopimus on tehty taseen ulkopuolisen rahoituksen (leasing9 korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 16.6.2015 - 18.6.2035.				
Nimellisarvo		30 000		
Käypä arvo		-4 598		
Jatkettava koronvaihtosopimus 10+10v				
Koronvaihtosopimus on tehty taseen ulkopuolisen rahoituksen (leasing9 korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 17.6.2015 - 18.6.2035.				
Nimellisarvo		20 000		
Käypä arvo		-2 762		
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 16.12.2020 - 16.6.2025.				
Nimellisarvo	30 000			
Käypä arvo	-1 621			
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 17.12.2020 - 17.6.2025.				
Nimellisarvo	20 000			
Käypä arvo	-1 080			
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 7.10.2020 - 7.7.2023.				
Nimellisarvo	10 000			
Käypä arvo	-346			
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty pankkilainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 10.12.2020 - 11.6.2035.				
Nimellisarvo	20 000			
Käypä arvo	-3 893			

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty tulevan lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (3 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 5.6.2023 - 3.12.2037.				
Nimellisarvo	34 000			
Käypä arvo	-3 179			
Koronvaihtosopimus (forward start)				
Koronvaihtosopimus on tehty tulevan lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimuskausi on 10.6.2025 - 11.6.2035.				
Nimellisarvo	30 000			
Käypä arvo	-4 399			
VAV-konserni				
Koronvaihtosopimukset 1-4				
Koronvaihtosopimukset on tehty korkotukilainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (12 kk euribor) kiinteäksi. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja. Sopimukset erääntyvät 2025.				
Sopimuksen lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	19 137	19 329		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 342	-1 197		
Koronvaihtosopimukset 5-10				
Koronvaihtosopimukset on tehty korkotukilainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko (6 kk euribor) kiinteäksi. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja. Sopimukset erääntyvät 2025.				
Sopimuksen lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	24 980	25 518		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 693	-1 474		
Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus 1029580ST/R050				
Koronvaihtosopimus on purettu vastakaupalla; sopimus 20671916SA. Sopimus erääntyy 31.10.2022.				
Sopimuksen nimellisarvo	2 928	2 928		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-355	-413		
Koronvaihtosopimus 1198312ST/R055				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi välille 0-6%. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 9.1.2023.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	488	683		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-37	-50		
Koronvaihtosopimus 35177409ST				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 2.1.2022.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 904	3 904		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-96	-178		

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus 281053/40493218ST				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 554	3 787		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-378	-278		
Koronvaihtosopimus 20671916SA				
Koronvaihtosopimuksella on purettu sopimus 1029580ST/R050. Sopimus erääntyy 31.10.2022				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 928	2 928		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	406	442		
Koronvaihtosopimus 62163/IRS				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.1.2021.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	390	521		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2	-19		
Koronvaihtosopimus 1595524/2202015				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 3.3.2036.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 554	3 787		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-402	-304		
Koronvaihtosopimus 1488390/2033453				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.6.2023.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	4 880	4 880		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-148	-162		
Koron- ja valuutanvaihtosopimus 1012761/1275143				
Koron- ja valuutanvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi ja SEK-määräinen laina EUR-lainaksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 6.7.2026.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	148	173		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-12	-22		
Koronvaihtosopimus 2031031/3539700				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 25.7.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	5 856	5 856		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-539	-353		

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus 2031033/3539706				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja ehdot vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 18.6.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	5 631	5 856		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-497	-355		
HUS kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus 1				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.9.2022 asti. Osa lainan pääomasta on suojattu. Koronmaksupäivät vastaavat puolivuosittain lainasopimusta suojausajanjaksolla. Lainan korkokausi on 6 kk, suojauksen korkokausi on 3 kk. Korkoherkkyys: korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 1784,03 euroa. Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuosille 2021-2022.				
Nimellisarvo	1 193	1 193		
Käypä arvo	-37	-56		
Koronvaihtosopimus 2				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi 15.12.2021 asti. Osa lainan pääomasta on suojattu. Koronmaksupäivät vastaavat lainasopimusta suojausajanjaksolla. Rahoituslaitoksella on purkuoikeus 6 kuukauden välein. Korkoherkkyys: korkotason nousu yhdellä korkopisteellä vähentäisi negatiivista markkina-arvoa 1003,75 euroa. Negatiivisten kassavirtojen suoritukset ajoittuvat vuodelle 2021.				
Nimellisarvo	1 193	1 193		
Käypä arvo	-25	-39		
Eteva kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus 1161642/1512514				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 7.11.2022				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	386	435		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-26	-41		

Johdannaiset

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Korkojohdannaiset				
Kårkulla kuntayhtymä				
Koronvaihtosopimus				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoituksen lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma ja eräpäivä vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 5.2.2021				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	47	63		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	-		
Korkojohdannaiset yhteensä				
Nimellisarvot yhteensä	**398 099**	**317 335**	**40 000**	**40 000**
Markkina-arvot yhteensä	**-27 675**	**-20 458**	**0**	**0**
Valuuttajohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Valuuttajohdannaisilla suojaudutaan dollarin arvonmuutoksilta.				
Ostojohdannaiset				
Nimellisarvo (USD)	1 005	2 155		
Käypä arvo (EUR)	-55	98		
Myyntijohdannaiset				
Nimellisarvo (USD)	-215	-755		
Käypä arvo (EUR)	9	-13		
Valuuttajohdannaiset yhteensä				
Nimellisarvot yhteensä (USD)	**790**	**1 400**	**0**	**0**
Markkina-arvot yhteensä (EUR)	**-46**	**85**	**0**	**0**
Sähköjohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Yhtiön avoinna oleva sähköjohdannaissopimukset ovat Nasdaq Commodities -pörssissä noteerattuja sähkötuutureita ja -forwardeja. Sähköjohdannaisilla on suojattu tulevien erittäin todennäköisten sähkön spot-hintaisten hankintojen hintariskiä. Sähköjohdannaisten avoinna oleva nettovolyymi on johdannaisten juoksuaikana alempi kuin ennustettu erittäin todennäköinen spothintaisten hankintojen määrä.				
Ostojohdannaiset				
Nimellisarvo (GWh)	9	145		
Käypä arvo (EUR)	36	522		
Myyntijohdannaiset				
Nimellisarvo (GWh)	-70	-57		
Käypä arvo (EUR)	9	-287		

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Sähköjohdannaiset				
HUS-kuntayhtymä				
Sähköjohdannaiset hankitaan suojaamistarkoituksessa. Sähkojohdannaisilla suojaudutaan fyysisen sähkönhankinnan hintavaihteluita vastaan. Sopimuksia on 28 kpl ja ne on tehty kalenterivuosille 2021, 2022, 2023 ja 2024.				
Ostettu (GWh)	33	29		
Käypä arvo	-54	84		
Sähköjohdannaiset yhteensä				
Nimellisarvot yhteensä (GWh)	**-28**	**117**	**0**	**0**
Markkina-arvot yhteensä (EUR)	**-9**	**319**	**0**	**0**
Muut hyödykejohdannaiset				
Vantaan Energia -konserni				
Hiilijohdannaiset				
Polttoainejohdannaisilla on suojattu polttoaineiden hintariskin vaikutusta yhtiön tulokseen				
Ostojohdannaiset				
Nimellismäärä (tonnia)	12 000	21 000		
Käypä arvo (EUR)	106	-442		
Myyntijohdannaiset				
Nimellismäärä (tonnia)	0	-3 000		
Käypä arvo (EUR)	0	80		
Päästöoikeusjohdannaiset				
Päästöoikeusjohdannaisilla on suojattu päästöoikeuden hintariskin vaikutusta yhtiön tulokseen				
Ostojohdannaiset				
Nimellismäärä (tonnia)	38 000	55 000		
Käypä arvo (EUR)	316	-85		
Muut hyödykejohdannaiset yhteensä				
Nimellisarvot yhteensä (tonnia)	**50 000**	**73 000**	**0**	**0**
Markkina-arvot yhteensä (EUR)	**422**	**-447**	**0**	**0**

Päästökauppajärjestelmän alaiset päästöoikeudet

Päästöoikeudet	2020		2019	
	tCO_2	1 000 €	tCO_2	1 000 €
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	110 470		239 102	
Päästöoikeuksien ostot	72 133	-681	140 737	-714
Toteutuneiden päästöjen määrä	-103 082		-269 369	
Päästöoikeuksien myynnit	-85 000	1 911	0	0
Myönnettyjen päästöoikeuksien muutos	-562		0	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	-6 041		110 470	

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Ympäristötilinpidossa on kaupunkiorganisaation lisäksi tytäryhteisöistä mukana Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Vantaan Työterveys Oy, Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitos sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen Vantaan osuus.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2020 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Eniten tuottoja tuli ilmastonsuojelun hankeavustuksista ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä.

Ympäristökulut vuonna 2020 olivat yhteensä 31,6 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja, kuten ympäristötyöhön liittyviin henkilöstökuluihin.

Ympäristöinvestoinnit olivat hieman alle 2,7 miljoonaa euroa, joista valtaosa käytettiin ilmastonsuojeluun, etenkin Vantaan ratikan ja pyöräilyn laatukäytävien suunnitteluun ja toteutukseen.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit

1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Ulkoilmansuojelu	5	7	1 541	1 225	0	35
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	2 571	847	0	0
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	0	4 581	2 775	47	25
Maaperän ja pohjaveden suojelu	0	1	2 279	216	0	0
Melun ja tärinän torjunta	0	0	41	34	0	50
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	144	32	51	52
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	59	118	3 101	1 586	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	0	0	15 014	16 400	0	100
Ilmastonsuojelu	1385	799	2 329	1 535	2 565	264
Ympäristötoiminta yhteensä	**1449**	**924**	**31 600**	**24 650**	**2 663**	**526**
Verot, Investointien poistot	0	0	2 135	2 851	0	0
Kaikki yhteensä	**1 449**	**924**	**33 735**	**27 501**	**2 663**	**526**

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

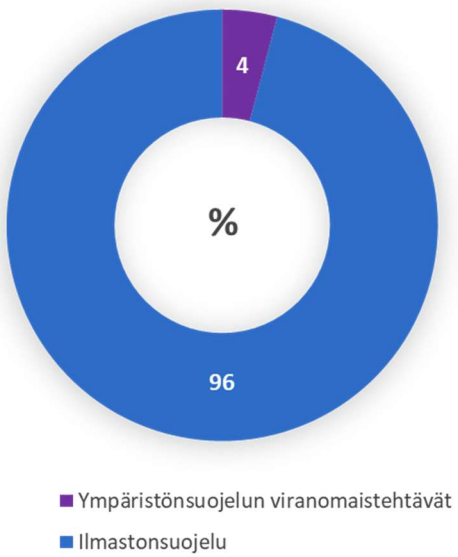
Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2020	**2019**
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,6 %	0,4 %
Ympäristötuotot / asukas	6,1 €	4,0 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	2,1 %	1,8 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	142,2 €	117,6 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	1,8 %	0,3 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	11,2 €	2,2 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2020 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 1,4 miljoonaa euroa. Ne kattoivat 0,6 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 6,1 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristötuottojen jakauma

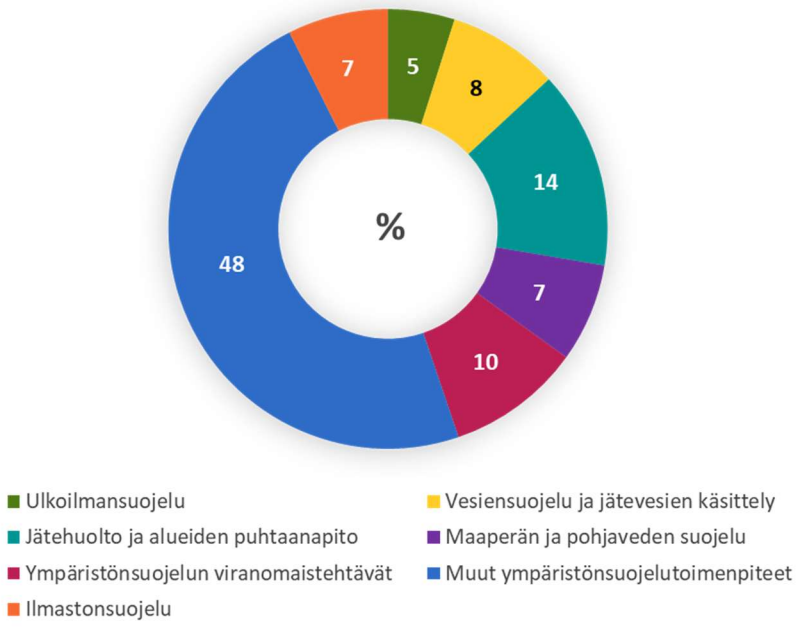
Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vuonna 2020 Vantaalla valtaosa kaikkiaan 31,6 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi aiempien vuosien tapaan ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 4,5 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut 3,1 miljoonaa euroa. Ympäristökulut olivat 2,1 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista. Ympäristökuluja kertyi 142,2 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

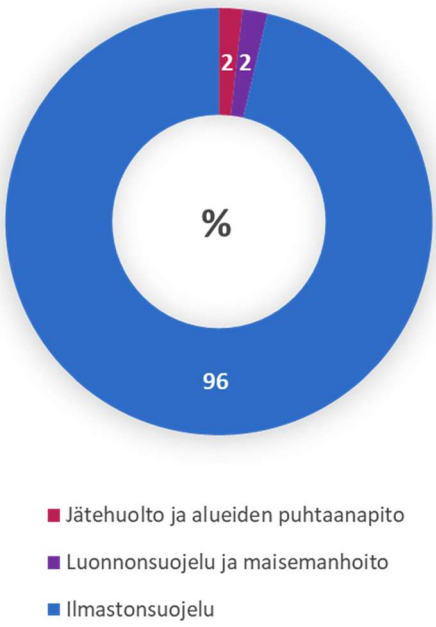

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit ovat meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja noin 2,7 miljoonalla eurolla. Investointiavustuksia ratikkaan ja pyöräilyn laatukäytävään (Tikkurila Hakunila) saatiin Traficomilta 678 000 euroa. Eniten investoitiin ilmastonsuojeluun liittyviin toimenpiteisiin. Ympäristöinvestoinnit olivat 1,8 prosenttia kaupungin kaikista investoinneista. Ympäristöinvestointeja tehtiin 11,2 eurolla asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristöinvestointien jakauma

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai tuloja pölynsidontatöistä yksityistiekuntien teillä 4 600 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2020 ei ollut.

Vuoden 2020 ulkoilman suojelun kulut, 1,5 miljoonaa euroa, tulivat lähes kaikki kuntatekniikan keskuksen katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista, palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista.

Investointeja ulkoilman suojeluun ei vuonna 2020 ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Vuonna 2020 ei ollut tuloja vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 2,6 miljoonan euron kuluista koostui palveluiden ostosta tilakeskuksessa vuonna 2020.

Investointeja vesiensuojeluun ei vuonna 2020 ollut.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2020.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2020 yhteensä 4,6 miljoonaa euroa. Kuntatekniikan keskuksen suuri kuluerä koostui ympäristön siivoamisen ja töhryjen poistoon liittyvistä kuluista kuten edellisenäkin vuonna. Loput kuluista koostuivat suurelta osin lietteen käsittelymaksuista, kompostointikuluista, jätevesimaksuista ja jätteenkäsittelymaksuista.

Investointeja jätehuoltoon ja roskaantumiseen ei vuonna 2020 ollut.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Vuonna 2020 maaperän ja pohjaveden suojelusta ei ollut tuottoja vuonna.

Maaperän ja pohjaveden suojelun 2,3 miljoonan euron kuluista suurin osa muodostui kiinteistöt ja asumisen yksikön sekä kuntatekniikan keskuksen maaperän kunnostuksen konsulttikuluista ja konetyöistä kunnostuskohteissa.

Investointeja jätehuoltoon ja roskaantumiseen ei vuonna 2020 ollut.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2020.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut, 40 605 euroa, muodostuivat vuonna 2020 meluselvityksistä ja henkilöstökustannuksista.

Melun ja tärinän torjuntaan ei ollut investointeja vuonna 2020.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2020.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut, 144 270 euroa, muodostuivat vuonna 2020 pääasiassa monista konsulttiselvityksistä, kuten yleiskaavan luontovaikutusten arvioinnin täydennyksestä ja yleiskaavan Natura-arvioinnista sekä useista luonto- ja luontotyyppikartoituksista.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 50 505 euroa, joilla ostettiin luonnonsuojelualuetta Riipilästä.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat vuonna yhteensä lähes 59 388 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat vuonna 2020 noin 3,1 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2020.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kulut koostuvat pääasiassa henkilöstökuluista sekä ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökuluista. Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista 15 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan henkilöstömenoja

Muista ympäristönsuojelutoimista ei saatu tuloja vuonna 2020.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2020.

Ilmaston suojelu

Vuonna 2020 Investointiavustukset Traficomilta ratikkaan ja pyöräilyn laatukäytävään Tikkurilan ja Hakunilan välillä toivat tuloja 678 000 euroa. Suuren tuloerän muodosti myös tilakeskuksen ESCO-hankkeiden energiansäästötoimien tuomat tulot, joiden arvioitiin vuonna 2020 olleen 483 625 euroa.

Ilmastonsuojelun kulut olivat vuonna 2020 yhteensä 2,3 miljoonaa euroa, joista ESCO-hankkeiden investointien leasing-vuokrat olivat 483 625 euroa. Kuluja tuli myös kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä, vihertehokkuuslaskurin päivittämisestä ja erilaista konsulttitöistä, kuten selvityksestä pääkaupunkiseutujen hiilinieluista ja varastoista. Lisäksi kuluja syntyi ilmastonsuojelutyön virkamiesten ja hankehenkilökunnan palkkakustannuksista.

Ilmastonsuojeluun liittyvät investointikulut koostuivat vuonna 2020 ratikan suunnittelun kuluista sekä pyöräilyn laatukäytävien suunnittelusta ja toteutuksesta. Lisäksi investointirahoista maksettiin LED-valoprojektit useisiin kouluihin ja päiväkoteihin sekä Hakunilan kalliosuojaan. Maalämpöprojektit Askiston kouluun ja Maitorpan päiväkotiin vaativat investointirahoja vuonna 2020 yhteensä 605 000 euroa. Maalämpöprojekteille on anottu ARA-avustusta 25 prosenttia investointikuluista.

Ympäristöverot ja ympäristövastuut

Vuonna 2020 maksettiin ympäristöperusteisia polttoaine- ja sähköveroja yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12. henkilötyövuosina		
	2020	**2019**
Kaupunkistrategia ja johto	996	176
Konserni- ja asukaspalvelut *)	-	836
Kaupunkikulttuuri **)	680	-
Kasvatus ja oppiminen	5 063	5 567
Sosiaali- ja terveystoimi	3 041	2 887
Kaupunkiympäristö	599	577
Yhteensä	**10 379**	**10 043**

Lähde: Kompassin henkilöstömääräraportti

*) Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala on lakkautettu 31.12.2019. Henkilöstö siirtyi pääosin Kaupunkistrategia ja johto sekä Kaupunkikulttuurin toimialoille 1.1.2020.
**) Kaupunkikulttuurin toiminta on käynnistynyt 1.1.2020. Kasvatus ja oppiminen -toimialalta siirtyi henkilöstöä pääosin Kaupunkikulttuurin toimialalle 1.1.2020.

Henkilöstön lukumäärään on laskettu vakituiset, määräaikaiset sekä työllistetyt. Osa-aikainen henkilöstö on muutettu kokoaikaisiksi yleisohjeen mukaisesti. Toimintakertomuksen luvussa 1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö on ilmoitettu henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa jaoteltuna vakinaisiin, määräaikaisiin ja työllistettyihin.

Henkilöstökulut		
1 000 €	**2020**	**2019**
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	529 330	508 476
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	2 511	3 879
Henkilöstökulut yhteensä	**531 841**	**512 355**

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
1 000 €	**2020**	**2019**
Kansallinen kokoomus Vantaa	66	82
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Vantaa	11	16
Perussuomalaiset	13	16
Vantaan siniset ry	2	4
Perussuomalaiset Uusimaa	0	2
Suomen Kristillisdemokraatit	15	14
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	2	3
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	103	120
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	10	12
Vihreä liitto Vantaa	62	72
Vihreä Uusimaa ry	1	1
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnallisjärjestö Ry	29	39
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	**314**	**381**

Tilintarkastajan palkkiot		
1 000 €	**2020**	**2019**
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	43	74
Muut palkkiot	17	19
Palkkiot yhteensä	**60**	**93**

Kunnan ja intressitahojen väliset liiketoimet

Liitetietona on esitetty tiedot kaupungin ja sen intressitahoihin (tytäryhtiöt/osakkuusyhtiöt) kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Liitetietona on esitetty myös tavanomaisin ehdoin intressitahojen kanssa toteutetuista toimista niiden osapuolet ja toimien arvot, jos ne ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. Tietoja yksittäisistä liiketoimista on yhdistelty, ellei tietojen erillinen esittäminen ole välttämätöntä arvioitaessa liiketoimen vaikutusta kunnan taloudelliseen asemaan.

Liiketoimi on varovaisuusperiaatetta noudattaen pidetty oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tarpeellisena esittää, kun liiketoimen arvo on vähintään miljoona euroa (alv 0 %). Tietoja yksittäisistä liiketoimista on tarpeen mukaan yhdistelty, jotta kokonaisuuteen liittyvä oikea ja riittävä kuva on välitetty.

VAV Yhtymä -konserni

Kaupunki omistaa VAV Yhtymä Oy:n (entinen VAV Asunnot Oy) koko osakekannan. VAV Yhtymä -konsernissa on tällä hetkellä tytäryhtiöinä VAV Palvelukodit Oy ja VAV Asunnot Oy, johon siirrettiin liiketoimintasiirrolla käyttö- ja luovutusrajoitusten alaiset asuinkiinteistöt käsittävä liiketoiminta. Tilivuoden 2020 aikana VAV-konserni on myynyt Vantaan kaupungille palveluita yhteensä Tilivuoden 2020 aikana kaupunki on vuokrannut VAV Palvelukodit Oy:n asuntoja ja palvelutiloja erillisillä vuokrasopimuksilla yhteensä 6 101 820,41 euron (alv 0 %)

arvosta. VAV Asunnot Oy ja VAV Yhtymä Oy ovat perineet vuonna 2020 eri vuokrasopimusten perusteella kaupungilta 3 261 855,61 euroa. Perityt vuokrat on määritetty omakustannusperiaatteella ARA-ehtojen mukaisesti.

VAV Asunnot Oy on ostanut kaupungilta Perintökuja 9:n (92-52-121-2) tontin ARA-hintaan 3 304 653,00 euroa ja Lipstikkakuja 2:n (92-72-214-3) tontin ARA-hintaan 1 062 100,00 euroa. Ostoja kaupungilta, sisältäen edellä mainittujen tonttien ostot, on kaikkiaan 4 738 112,64 euroa.

- Kaupunginhallitus 22.10.2018 päätti (§ 24) allekirjoittaa VAV Asunnot Oy:n kanssa maankäyttösopimuksen, kunnallisteknisen rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalojen vaihdosta. Yhtiö maksoi osana kokonaisuutta kaupungille MRL 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvauksena yhteensä 1 048 628 euroa. Maankäyttösopimuksessa ja muissa järjestelyyn liittyvissä sopimuksissa on noudatettu Vantaan kaupungin yleisesti soveltamia ehtoja.
- Kaupunginvaltuusto 24.9.2018 päätti (§ 6), että kaupungin VAV Asunnot Oy:n (nyk. VAV Yhtymä Oy, y-tunnus 0640915-7) lainojen vakuudeksi myöntämät, päätöksessä yksilöidyt, omavelkaiset takaukset siirretään VAV Ara-asunnot Oy:lle (nyk. VAV Asunnot Oy, y-tunnus 2903526-6) liiketoimintasiirrossa siirtyvien normaaliehtoisten rahalaitoslainojen vakuutena. Kaupunginvaltuusto päätti periä VAV Ara-asunnot Oy:ltä vuosittain 0,5 %:n takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jokaisen vuoden 1. päivänä jäljellä olevasta pääomasta, ja vaatia VAV Asunnot Oy:tä allekirjoittamaan VAV Ara-asunnot Oy:n osakkeiden omistusta koskevan kovenantin, jonka mukaisesti VAV Asunnot Oy:n omistuksessa tulee olla 100 % VAV Ara-asunnot Oy:n osakkeista ja äänioikeudesta koko takausvastuun ajan.
- Kaupunginhallitus 17.9.2018 päätti (§ 15) samaan järjestelyyn liittyen siirtää vastaavasti asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta myönnetyt päätöksessä yksilöidyt lainat siten, että lainat siirtyvät osana sitä liiketoimintaa, johon ne kohdistuvat. Kaupunginhallitus päätti edellyttää lainojen siirrolle, että VAV Asunnot Oy (nyk. VAV Yhtymä Oy) allekirjoittaa VAV Ara-asunnot Oy:n (nyk. VAV Asunnot Oy:n) osakkeiden omistusta koskevan kovenantin, jonka mukaisesti emon omistuksessa tulee olla 100 % tytäryhtiön osakkeista ja äänioikeudesta koko laina-ajan.

VAV Asunnot Oy:lle annetut lainat, 31.12.2020 pääomaltaan yhteensä 29 234 739,53 euroa, on myönnetty yhtiön harjoittamaa sosiaalista asuntotuotantoa varten. Varoilla on toteutettu ARA:n tukemaa luovutus- ja käyttörajoitusten alaista asuntorakentamista. Kyse ei ole sellaisesta taloudellisesta toiminnasta, joka vääristäisi taikka uhkaisi vääristää kilpailua tai joka vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lainat ovat siirtyneet entisine ehtoineen ja yhdessä niiden luovutus- ja käyttörajoitusten alaisten kiinteistöjen kanssa, joihin ne kohdistuvat siten kuin ARA edellyttää. Lainoihin ei sisälly kuntalaissa tarkoitettua merkittävää taloudellista riskiä. Lainat ovat oman pääoman ehtoisia tertiäärilainoja, joiden kulloisestakin pääomasta yhtiö maksaa kaupungille 4 %:n korkoa.

VTK Kiinteistöt -konserni

Kaupunki omistaa VTK Kiinteistöt Oy:n koko osakekannan. Yhtiö tarjoaa toimitilapalveluja kaupunkikonsernin käyttöön. Se on voimassa oleviin sopimuksiin liittyen laskuttanut kaupungilta tilivuoden 2020 aikana kaikkiaan 20 623 051,41 euroa (alv 0 %) pääasiassa vuokrina. Vuonna 2015 on tarkistettu, että yhtiön ja kaupungin väliset vuokrasopimukset ovat markkinaehtoisia.

- Tekninen lautakunta 24.3.2015 päätti (§ 14) vuokrata ns. liikuntalaitoskiinteistöt yhtiöltä. Vuokra-aika on 1.1.2015–31.12.2024, minkä jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 12 kuukauden irtisanomisajalla.
- Tekninen lautakunta 30.1.2018 päätti (§ 8) hyväksyä laajennukset kaupungin ja VTK Kiinteistöt Oy:n väliseen liikuntakiinteistöjä koskevaan vuokrasopimukseen.
- Tekninen lautakunta 20.3.2018 päätti (§ 14) allekirjoittaa Ylästön koulun laajennusta ja muutosta koskevan vuokrasopimuksen. Vuokra-aika on 1.8.2019–31.7.2039.

- Tekninen lautakunta 6.11.2018 päätti (§ 15) hyväksyä muutoksia VTK Kiinteistöt Oy:n kanssa tehtäviin vuokrasopimuksiin.
- Tekninen lautakunta 2.4.2019 päätti (§ 15) hyväksyä muutoksen VTK Kiinteistöt Oy:n kanssa tehtävään vuokrasopimukseen siten, että vuokra-aika alkaa 1.1.2018 ja päättyy 31.12.2032, minkä jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana 12 kuukauden irtisanomisajalla.
- Tekninen lautakunta 2.12.2020 päätti (§ 7) hyväksyä VTK Kiinteistöt Oy:ltä vuokrattavien toimitilojen pääomavuokran laskentamallin muutoksen. Laskentamallia muutettiin paremmin yleistä korkotasoa vastaavaksi. Uusi pääomavuokran laskentamalli vähentää VTK Kiinteistöt Oy:n vuokratuloja vuodesta 2021 alkaen noin 1,1 milj. euroa vuodessa.

VTK Kiinteistöt Oy:lle ja sen kokonaan omistamille tytäryhtiöille kaupunki on myöntänyt asuntolainarahastosta lainaa seuraavasti:

- VTK Kiinteistöt Oy (ent. Kivistön Pysäköinti Oy, sulautunut VTK Kiinteistöt Oy:öön 30.6.2018), lainaa jäljellä 1 800 000 euroa per 31.12.2020. Lainasta peritään korkoa euribor 6 kk + 0,50 % sekä sen lisäksi vuotuista luottoprovisiota 0,50 % kulloisenkin kalenterivuoden 1. päivänä auki olevasta lainapääomasta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetusta lainasta. Kaupungin arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

A-Tulkkaus Oy

Kaupunki omisti 4.1.2021 asti A-Tulkkaus Oy:n osakekannasta 99,6 %. Kaupunginhallitus 6.10.2014 (§ 15) päätti toiminnan yhtiöittämisen yhteydessä yhtiön kanssa solmittavasta palvelusopimuksesta, joka oli ehtojensa mukaisesti voimassa 30.9.2018 asti. Sopimusta jatkettiin toistaiseksi voimassa olevana, yhden kuukauden irtisanomisajalla. Sopimuksen nojalla kaupunki on tilivuoden 2020 aikana ostanut yhtiöltä tämän toimialan mukaisia tulkkaus- ja käännöspalveluja 2 273 454,58 eurolla. Yhtiö on ollut tilikaudella 2020 sen omistavien julkisten hankintayksiköiden hankintalaissa tarkoitettu sidosyksikkö, mistä johtuu vaatimus toimia määräysvaltaa käyttävien hankintayksiköiden etujen mukaisesti. Yhtiö toimi tilikaudella 2020 kannattavasti eikä sen soveltamia kaupallisia ehtoja voida pitää epätavanomaisina.

Kaunialan Sairaala Oy

Kaupunki omistaa Kaunialan Sairaala Oy:n koko osakekannan. Osana vuonna 2006 toteutettuja järjestelyjä Vantaan kaupunki osti Kaunialan sairaalan kiinteistön rakennuksineen Sotainvalidien Veljesliitto ry:ltä. Sairaalatoiminnasta vastaava Kaunialan Sairaala Oy on kiinteistöllä kaupungin vuokralaisena. Kaupunki on ostanut yhtiöltä terveys- ja sosiaalipalveluita tilivuoden 2020 aikana yhteensä 15 286 091,75 euron arvosta. Ostot perustuvat Sotainvalidien Veljesliitto ry:n ja Vantaan kaupungin väliseen 15.12.2006 allekirjoitettuun sopimukseen.

Kaupunginhallitus päätti 8.2.2016 (§ 8) hyväksyä sairaalayhtiölle pysyväisluonteisen vuotuisen vuokrahuojennuksen 250 000 euroa 1.1.2015 alkaen johtuen vanhan päärakennuksen soveltumattomuudesta tuotantokäyttöön.

Kaupunginhallitus päätti 5.10.2020 (§ 14) myöntää Kaunialan Sairaala Oy:lle vuoden 2020 vuokraan kohdistuvan 200 000 euron vuokranalennuksen. Vuokranalennus myönnettiin koronavirusepidemiasta aiheutuneiden odottamattomien kustannusten vuoksi. Koronavirusepidemia levisi keväällä 2020 sairaalaan ja suuri osa sairaalan vakituisesta henkilöstöstä joutui karanteeniin huhtikuussa 2020. Merkittävää henkilökuntavajetta jouduttiin korvaamaan vuokrahenkilöstöllä. Yhtiö teki itse merkittäviä sopeutustoimia talouteensa ja lomautti hallinto- ja terapiahenkilöstöään siten, ettei tällä ole ollut vaikutusta hoitotoimintaan. Koska yhtiölle myönnetty vuokranalennus ei perustunut vuokrakohteen puutteellisuuteen, vaan koronavirusepidemian aiheuttamiin odottamattomiin kustannuksiin, on vuokranalennuksessa kokonaisuudessaan kysymys Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaisesta valtiontuesta. Vuokranalennus myönnettiin vähämerkityksisenä tukena eli ns. de minimis -tukena. De minimis -tuen enimmäismäärä on 200 000 euroa kolmen peräkkäisen

verovuoden kuluessa. Tuen myöntämisessä noudatetaan Komission asetusta (EU) N:o 1407/2013, annettu 18 päivänä joulukuuta 2013, perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen. (Julkaistu EUVL nro L 352, 24.12.2013). Tuen saaja on kirjallisesti ilmoittanut, että se ei ole saanut kuluvan tai kahden aikaisemman verovuoden aikana muuta de minimis -tukea.

Yhtiö maksoi kiinteistöstä vuokraa 15.12.2006 allekirjoitetun sopimuksen ja myöhempien tarkistusten perusteella tilivuoden 2020 aikana kaikkiaan 895 158,31 euroa.

Vantaan Energia Oy

Kaupunki omistaa Vantaan Energia Oy:n osakekannasta 60 %. Yhtiön toimialana on sähkö-, lämpö. ja maakaasuliiketoiminta sekä muu energianhuolto ja niihin liittyvä tuotteiden valmistus ja kauppa, energiapalvelut sekä alan muu liiketoiminta. Yhtiö on myynyt vuonna 2020 kaupungille sähköä 1,4 milj. euron arvosta ja kaukolämpöä 6,8 milj. euron arvosta. Vantaan Energia Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö Vantaan Energia Sähköverkot Oy on vuonna 2020 veloittanut kaupungilta sähkön verollista siirtomaksua 4,1 milj. euroa.

Kaupunginhallitus päätti 15.6.2020 (§ 12) antaa suostumuksensa panttauskieltosopimuksesta poikkeamiseen. Suostumuksen mukaan Vantaan Energia Oy:n voi keväällä 2015 allekirjoittamasta panttauskieltosopimuksesta huolimatta osana yrityskauppaa, jossa Vantaan Energian, Infranoden ja Kevan muodostama konsortio osti Fortumin Järvenpää–Tuusula -alueen kaukolämpöliiketoiminnan, pantata rahoittajille hankitun yhtiön osakkeet. Suostumus koski myös osakkeisiin liittyviä osinko- ja muita niihin rinnastettavia varallisuuspitoisia oikeuksia sekä mahdollisia osakaslainasaatavia ja hankittavaan kokonaisuuteen kuuluvien yhtiöiden antamaa rahoittajien edellyttämää vakuudenantoa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy

Kaupunki omistaa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n koko osakekannan. Yhtiö tarjoaa kaupunkikonsernille toimialansa mukaisia kiinteistönhoito-, puhtaus- ja ateriapalveluita.

- Tekninen lautakunta 19.5.2015 päätti (§ 28) hyväksyä kiinteistön hoito- ja kunnossapitopalvelua, tukipalveluja sekä ulkoalueiden hoitoa koskevan kiinteistönhoitosopimuksen, joka on ehtonsa mukaisesti ajanjaksolle 31.12.2020 asti
- Tekninen lautakunta 4.11.2020 päätti (§ 9) hyväksyä kiinteistön hoito- ja kunnossapitopalvelua, tukipalveluja sekä ulkoalueiden hoitoa koskevan kiinteistönhoitosopimuksen, joka on ehtonsa mukaisesti ajanjaksolle 1.1.2021 - 31.12.2025
- Hankintajohtaja on erillisillä päätöksillään päättänyt hallintosäännön 4 luvun 8 §:n 6. ja 7. kohtien mukaisen hankintatoimivaltansa nojalla kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden hankinnoista sekä kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnoista.

Yhtiön laskutus kaupungille on tilivuoden 2020 aikana ollut 48,8 milj. euroa, joka jakautuu ateriapalveluihin 20,4 milj. euroa, puhtauspalveluihin 14,2 milj. euroa ja kiinteistöpalveluihin (sisältäen vartiointipalvelut) 14,2 milj. euroa.

Oy Apotti Ab

Vantaan kaupunki omistaa Oy Apotti Ab: osakekannasta 12,2 %. Yhtiön toimialana on tietojärjestelmäalan palvelutoiminta, ohjelmistojen ja laitteistojen hankinta, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi yhtiö voi tarjota tietojärjestelmiin liittyvää konsultointia, koulutusta sekä tuki- ja käyttöpalveluita. Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omakustannushintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajille eikä se jaa osakkeenomistajille osinkoa. Mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.

Yhtiö on veloittanut kaupungilta vuoden 2020 aikana 13,0 milj. euroa, jotka perustuvat osakassopimukseen. Summasta 0,7 milj. euroa on Vantaan osuus yhtiön toimintakuluista ja 3,6 milj. euroa yhtiön poistoista. Asiakas- ja potilastietojärjestelmän tuotannonaikaisia kustannuksia on laskutettu 7,5 milj. euroa ja muuta erillislaskutusta 0,3 milj. euroa. Lisäksi Vantaa on tehnyt 1,0 milj. euron arvoisen sijoituksen Oy Apotti Ab:n vapaan oman pääoman rahastoon

- Vs. Tietohallintojohtaja on 3.1.2017 § 2/2017 päättänyt allekirjoittaa Oy Apotti Ab:n kanssa tehtävän asiakas- ja potilastietojärjestelmää koskevan sopimuksen. Sopimus on voimassa määräaikaisena 10 vuotta, jonka jälkeen se on irtisanottavissa vuoden irtisanomisajalla.
- Kaupunginvaltuusto 14.12.2015 päätti (§ 8) myöntää Oy Apotti Ab:lle asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa varten enintään 28 milj. euron määräisen Vantaan kaupungin omavelkaisen takauksen osana yhtiön yhteensä 202 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä yhtiön järjestelmähankintaa varten nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka. Vantaan kaupungin omavelkainen takaus ei ehtojensa mukaisesti koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/järjestelyistä. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi, että Vantaan kaupunki pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus käynnissä olevan palvelurakenneuudistuksen seurauksena muuttuu. Kaupunginvaltuusto edellytti, että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan edellä mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja että Oy Apotti Ab:lle myönnettävä omavelkainen takaus pannaan täytäntöön kaupunginhallituksen erikseen hyväksymin tarkemmin ehdoin kuitenkin siten, että päätöksessä todetut edellytykset toteutuvat.
- Kaupunginhallitus 2.5.2016 päätti (§ 9) allekirjoittaa omavelkaisen takauksen vakuudeksi 12,70 %:n (8 890 000 euron) osuudelle Oy Apotti Ab:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostamaa 70 000 000 euron suuruista lainaa.
- Kaupunginhallitus 13.8.2018 päätti (§ 15) allekirjoittaa omavelkaisen takauksen vakuudeksi 12,70 %:n (5 715 000 euron) osuudelle Oy Apotti Ab:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostamaa 45 000 000 euron suuruista lainaa.
- Kaupunginhallitus 17.12.2018 päätti (§ 19) allekirjoittaa omavelkaisen takauksen vakuudeksi 12,70 %:n (9 525 000 euron) osuudelle Oy Apotti Ab:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostamaa 75 000 000 euron suuruista lainaa.
- Kaupunginvaltuusto 11.11.2019 päätti (§ 3) myöntää Oy Apotti Ab:lle enintään 6 799 000 euron suuruisen kaupungin omavelkaisen takauksen asiakas- ja potilastietojärjestelmän jatkokehitystä varten yhtiön nostamien lainojen ja niiden korkojen, viivästyskorkojen sekä mahdollisten perimiskulujen kattamiseksi. Takauksen voimassaoloaika on rajoitettu enintään 31.12.2028 saakka. Vantaan kaupungin omavelkainen takaus ei ehtojensa mukaisesti koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/järjestelyistä. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi, että Vantaan kaupunki pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus käynnissä olevan palvelurakenneuudistuksen seurauksena muuttuu.

Kaupunginvaltuusto edellytti, että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan edellä mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja että Oy Apotti Ab:lle myönnettävä omavelkainen takaus pannaan täytäntöön kaupunginhallituksen erikseen hyväksymin tarkemmin ehdoin kuitenkin siten, että päätöksessä todetut edellytykset toteutuvat.

- Kaupunginhallitus 24.2.2020 päätti (§ 7) allekirjoittaa omavelkaisen takauksen vakuudeksi 990 000 osuudelle Oy Apotti Ab:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostamaa 12 000 000 euron suuruista lainaa.
- Kaupunginhallitus 4.5.2020 päätti (§ 7) tehdä 954 284 euron pääomasijoituksen Oy Apotti Ab:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.
- Kaupunginhallitus 10.8.2020 päätti (§ 19) allekirjoittaa omavelkaisen takauksen vakuudeksi 5 669 474 euron osuudelle Oy Apotti Ab:n Kuntarahoitus Oyj:ltä nostamaa 50 000 000 euron suuruista lainaa.
- Kaupunginvaltuusto 19.10.2020 päätti (§ 5) myöntää Oy Apotti Ab:lle enintään 7 322 000 euron suuruisen kaupungin omavelkaisen takauksen osana yhtiön yhteensä 60,0 milj. euron suuruista rahoitusjärjestelyä, Oy Apotti AB:n Kuntarahoitus Oyj:n kanssa perustamalle kuntayritystodistusohjelmalle. Takaus kattaa kuntayritystodistusohjelman alla liikkeeseenlaskettujen kuntayritystodistusten pääoman, korot ja liitännäiskulut. Oy Apotti Ab:n samanaikaisesti liikkeessä olevien kuntayritystodistusten yhteenlaskettu nimellisarvo on päätösesityksen mukaisesti enintään 60 milj. euroa. Vantaan kaupungin omavelkainen takaus ei ehtojensa mukaisesti koskaan ylitä kaupungin omistusprosentin mukaista osuutta taattavien rahoitusjärjestelyjen kokonaismäärästä tai yksittäisistä lainoista/järjestelyistä. Kaupunginvaltuusto päätti myös kuolettaa aiemmin haetun yrityskiinnitys ja että Oy Apotti Ab panttaa myönnettävän ja aiemmin myönnettyjen takausten vastavakuudeksi uuden yrityskiinnityksen (Oy Apotti Ab, 2699989-5). Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi, että Vantaan kaupunki pidättää oikeuden vaatia vastavakuuksia siinä tilanteessa, että yhtiön omistuspohja muuttuu siten, että yli puolet sen osakkeista siirtyy uudelle omistajalle, tai sen toiminnan tarkoitus käynnissä olevan palvelurakenneuudistuksen seurauksena muuttuu. Kaupunginvaltuusto edellytti, että Oy Apotti Ab:lle myönnettävistä yksittäisistä omavelkaisista takauksista voidaan edellä mainituissa olosuhteissa periä vuosittain vähintään 0,5 %:n suuruinen takausprovisio, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. Kaupunginvaltuusto päätti valtuuttaa kaupunginjohtajan laatimaan ja allekirjoittamaan päätöksensä mukaisen takausjärjestelyn edellyttämät asiakirjat.

Vantaan Työterveys Oy

Vantaan työterveys Oy on Vantaan kaupungin kokonaan omistama yhtiö. Vantaan Työterveys Oy:llä on ollut voimassa oleva palvelusopimus työterveyshuoltopalveluiden tuottamisesta kaupungille 1.1.2020-31.12.2021. Yhtiö on laskuttanut Vantaan kaupunkia työterveyspalveluiden tuottamisesta vuonna 2020 yhteensä 2 989 133,01 euroa.

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ehkäisee onnettomuuksia laatimalla riskinarvioita, toteuttamalla turvallisuusviestintää, antamalla asiantuntijapalveluita, tekemällä tarkastuksia ja valvontaa, laatimalla suunnitelmia sekä varautumalla. Pelastuslaitos tuottaa turvallisuutta ylläpitämällä toimintavalmiutta ja suorittamalla pelastus- ja ensihoitotehtäviä sekä varoittamalla, rajoittamalla, suojaamalla, evakuoimalla ja varautumalla. Turvallisuutta tuotetaan ja ylläpidetään yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten, alueen kuntien, järjestöjen, yritysten sekä kuntalaisten kanssa.

Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään Vantaan kaupungin hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan pelastuslaitos kuului kaupunkistrategian ja johdon toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Korona vaikutti pelastuslaitoksen toimintaan. Ihmisten liikkumisen ja yhteiskunnan aktiivisuuden väheneminen pienensi tehtävien määrää 15 %:lla kolmen edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Tiukimpien rajoitustoimien aikana, huhti-toukokuussa ja joulukuussa tehtäviä oli jopa kolmanneksen normaalia vähemmän. Henkilöstön toimintaa koskevat koronarajoitukset muuttivat normaaleja arkirutiineja, mutta toimivat hyvin. Pelastuslaitoksen henkilöstössä oli varsin vähän koronatartuntoja vuoden 2020 aikana.

Pelastustoimi on siirtymässä hyvinvointialueille hallituksen esityksen mukaisesti. Hallituksen esityksen perusteella Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue jakautuu Vantaa-Kerava ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueisiin. Jako vaikuttaa myös nykyisen pelastuslaitokseen, joka esityksen perusteella jaettaisiin kahteen osaan. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos haluaa kuitenkin jatkaa yhtenäisenä. Hyvinvointialueiden pelastustoimen valmistelutyö vie merkittävän osan pelastuslaitoksen voimavaroista vuosina 2021-2022.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Hyvinkään sairaanhoitoalueen yhteistoimintasopimus päivitettiin vuonna 2020. Valmistelussa oleva hyvinvointialue, pelastustoimi ja SOTE -ratkaisu vaikuttaa myös ensihoidon järjestämiseen.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa vuosien 2019-2020 aikana kehittämishankkeen muodossa. Pelastuslaitos siirtyy vähitellen prosessimaiseen organisaatioon, jonka perusta on yhdessä tekeminen. Myös esimiestyöhön kiinnitetään huomiota ja siihen liittyen uusi hallinnollinen organisaatio alkoi 20.1.2020, mutta korona on viivästyttänyt kehittämishankkeen etenemistä. Myös Vantaan kaupungin organisaatio muuttui vuoden 2020 alussa.

Työajan poikkeusluvat tulivat Lounais-Suomen aluehallintovirastosta marras-joulukuussa ja niissä oli uusia lupaehtoja, jotka vaikeuttavat työvuorosuunnittelua ja aiheuttavat kustannuspaineita.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa pelastusjohtaja johtoryhmän avustuksella. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, kaksi pelastuspäällikköä, riskienhallintapäällikkö, ensihoitopäällikkö ja viestintäpäällikkö sekä talouspäällikkö, jonka palvelut ostetaan Vantaan kaupungilta. Vuoden alusta johtoryhmässä on

toiminut myös työsuojeluvaltuutettu henkilöstön edustajana. Toimistossa työskentelee palvelusihteeri ja kaksi toimistosihteeriä.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelman talousarviovertailu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 821 117,73 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui rahoitustuottojen ja poistoerokirjausten jälkeen 1 139 197,10 euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 29,3 milj. euroa (28,4 milj. euroa vuonna 2019). Liikevaihto ylittyi 0,1 milj. euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,3 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2019). Toimintakulut olivat 27,3 milj. euroa (27,1 milj. euroa vuonna 2019). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 4,2 milj. euroa (4,4 milj. euroa vuonna 2019), henkilöstökuluja 18,1 milj. euroa (17,8 milj. euroa vuonna 2019) ja liiketoiminnan muita kuluja 4,9 milj. euroa (4,9 milj. euroa vuonna 2019). Toimintakulut alittivat talousarvion 0,5 milj. euroa. Pelastustoimen liikeylijäämä oli 874 612,98 euroa.

Ensihoidon osalta talousarvio toteutui. Liikevaihto oli 10,8 milj. euroa (10,3 milj. euroa vuonna 2019). Ensihoidossa kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,7 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautetaan tuloja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti, 2,2 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2019). HYKS-Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,6 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2019). Ensihoidon toimintakulut olivat 10,7 milj. euroa (10,3 milj. euroa vuonna 2019). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,1 milj. euroa (1,0 milj. euroa vuonna 2019), henkilöstökulujen 8,7 milj. euroa (8,3 milj. euroa vuonna 2019) ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,9 milj. euroa (1,0 milj. euroa vuonna 2019).

Rahoitusosan talousarviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 199 920,98 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos -1 408 154,14 euroa laskee rahavarojen määrän 2 400 571,84 euroon.

Investointiosan talousarviovertailu

Investointien sitova tavoite toteutui. Investointeihin kului 2 218 852 euroa. Nettoinvestoinnit rahoitusosuuksien 136 000 euroa ja autojen myynnistä kertyneiden luovutusvoittojen 53 083 euroa jälkeen olivat 2 029 768 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuoden 2020 lopussa oli 475, joista määräaikaisia 42. Henkilöstön määrä väheni 20 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Henkilöstökulut olivat vuonna 2020 yhteensä 26 822 359 euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Pelastuslaitoksen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Vantaan kaupungille ja muille kunnille raportoidaan osavuosikatsauksien yhteydessä. Palveluyksiköiden ja toimistojen tuloksia seurataan osavuosikatsauksien yhteydessä. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2020 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne, muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Valvontatoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia. Työajan poikkeusluvista on pelastuslaitos tehnyt oikaisuvaatimuksia (4 kpl) työneuvostoon. Poikkeusluvat tulivat aluehallintovirastosta marras-joulukuussa, ja niissä on uusia ja työvuorosuunnittelua sekä koulutusta vaikeuttavia lupaehtoja. Lisäksi ensihoidossa viikoittainen työaika lyhennettiin 42 tunnista 40 tuntiin. Lupaehdoilla on vaikutusta myös kustannuksiin vuonna 2021.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien, yksityisten tai kiinteistöosakeyhtiöiden omistamissa kiinteistöissä.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä, riskienhallinnan kartoituksessa sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Niissä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit.

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Palveluihin liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista sekä tarvittavalla ohjeistuksella.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla käyttämällä pelastuslaitosten yhteistä PERA-ohjelmaa ja ensihoidossa lisäksi sairaanhoitopiirin ylläpitämää ohjelmaa.

Tietoturvassa ja tietosuojassa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeistusta sekä sisäministeriön turvallisuusverkon vaatimuksia.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen liikeylijäämä on 821 117,73 euroa. Tilikaudelle poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivaraukselle hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 314 196,21 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 139 197,10 euroa siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Pelastus			Ensihoito Hyvinkää			Ensihoito HYKS Peijas		
	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	29 356	29 262	- 93	4 444	4 449	5	6 319	6 208	- 111
Liiketoiminnan muut tuotot	0	267	267	0	2	2	0	1	1
Materiaalit ja palvelut	- 4 439	- 4 178	262	- 488	- 482	7	- 630	- 641	- 11
Henkilöstökulut	- 18 330	- 18 128	201	- 3 532	- 3 572	- 39	- 5 259	- 5 122	137
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 556	- 1 405	151	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 031	- 4 944	87	- 423	- 440	- 17	- 430	- 457	- 27
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**0**	**875**	**875**	**0**	**- 43**	**- 43**	**0**	**- 11**	**- 11**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	4	4	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0**	**878**	**878**	**0**	**- 43**	**- 43**	**0**	**- 11**	**- 11**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	314	314	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**1 193**	**1 193**	**0**	**- 43**	**- 43**	**0**	**- 11**	**- 11**

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	40 119	39 920	- 199
Liiketoiminnan muut tuotot	0	270	270
Materiaalit ja palvelut	- 5 558	- 5 300	257
Henkilöstökulut	- 27 121	- 26 822	298
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 556	- 1 405	151
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 884	- 5 841	43
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**0**	**821**	**821**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	4	4
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**0**	**825**	**825**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	314	314
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0**	**1 139**	**1 139**

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	1 556	2 065	509
Investointien rahavirta	- 2 300	- 1 865	435
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	- 1 608	- 1 608
Rahavarojen muutos	**- 744**	**- 1 408**	**- 664**

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	- 1 890	- 1 929	- 39
Muu pelastus- ja huoltokalusto	- 100	- 16	84
Asemakalusto	- 120	- 150	- 30
Johtokeskukset	- 100	- 20	80
Väestönsuojelujärjestelmät	- 40	0	40
Tietojärjestelmät	- 50	- 104	- 54
Investoinnit yhteensä	**- 2 300**	**- 2 219**	**81**
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	189	189
Investoinnit netto	**- 2 300**	**- 2 030**	**270**

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liikevaihto	39 919 692,82	38 686 378,29
Liiketoiminnan muut tuotot	270 014,48	284 106,95
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 038 313,05	- 2 010 846,80
Palvelujen ostot	- 3 262 158,83	- 3 405 617,31
	- 5 300 471,88	- 5 416 464,11
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 21 547 014,61	- 20 982 258,96
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 311 344,95	- 4 255 641,52
Muut henkilösivukulut	- 963 999,89	- 831 258,84
	- 26 822 359,45	- 26 069 159,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 404 688,62	- 1 250 418,81
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 841 069,62	- 5 901 826,44
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**821 117,73**	**332 616,56**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	3 913,65	1 953,83
Muut rahoituskulut	- 30,49	- 295,51
	3 883,16	1 658,32
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**825 000,89**	**334 274,88**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	314 196,21	341 829,21
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1 139 197,10**	**676 104,09**

Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,7	4,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	20,7	4,3
Voitto, %	2,1	0,9

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma		1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)		821 117,73		332 616,56
Poistot ja arvonalentumiset		1 404 688,62		1 250 418,81
Rahoitustuotot ja -kulut		3 883,16		1 658,32
Tulorahoituksen korjauserät	-	164 529,16	-	176 801,73
		2 065 160,35		1 407 891,96
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-	2 218 852,25	-	2 295 013,09
Rahoitusosuudet investointimenoihin		136 000,00		248 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot		217 612,88		197 987,09
	-	1 865 239,37	-	1 849 026,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		**199 920,98**	**-**	**441 134,04**
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-	2 146 236,63		402 519,46
Saamisten muutos muilta		902 350,47		513 574,86
Korottomien velkojen muutos kunnalta		6 735,66		4 061,98
Korottomien velkojen muutos muilta	-	370 924,62		853 070,85
Rahoituksen rahavirta	**-**	**1 608 075,12**		**1 773 227,15**
Rahavarojen muutos	**-**	**1 408 154,14**		**1 332 093,11**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		2 400 571,84		3 808 725,98
Rahavarat 1.1.		3 808 725,98		2 476 632,87
	-	1 408 154,14		1 332 093,11

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 476 845	2 038 696
Investointien tulorahoitus, %	107,0	77,4
Kassan riittävyys, pv	21,8	35,0
Quick ratio	1,1	1,1
Current ratio	1,1	1,1

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	**7 804 045,37**	**7 178 965,46**
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	19 615,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	7 338 499,91	6 977 011,33
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	445 930,46	201 954,13
	7 784 430,37	7 178 965,46
Vaihtuvat vastaavat	**8 679 715,14**	**8 843 983,12**
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	648 044,66	1 625 665,42
Saamiset kunnalta	5 554 252,92	3 408 016,29
Muut saamiset	0,00	656,39
Siirtosaamiset	76 845,72	919,04
	6 279 143,30	5 035 257,14
Rahat ja pankkisaamiset	2 400 571,84	3 808 725,98
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**16 483 760,51**	**16 022 948,58**
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	**7 206 119,66**	**6 066 922,56**
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	6 066 922,56	5 390 818,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 139 197,10	676 104,09
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	**1 581 353,62**	**1 895 549,83**
Poistoero	1 581 353,62	1 895 549,83
Vieras pääoma	**7 696 287,23**	**8 060 476,19**
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 095 087,27	2 686 791,22
Korottomat velat kunnalta	11 869,31	5 133,65
Muut velat	921 756,12	938 269,89
Siirtovelat	4 667 574,53	4 430 281,43
	7 696 287,23	8 060 476,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**16 483 760,51**	**16 022 948,58**

Taseen tunnusluvut	2020	2019
Omavaraisuus, %	53,3	49,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	19,1	20,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	7 206,1	6 066,9
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	44 654,1	44 075,3

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

1 000 €	2020	2019
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	28 380	27 364
Ensihoito	9 131	8 608
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	333	400
Ensihoitopalvelut	1 566	1 663
Yhteistoimintakorvaukset	408	456
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	103	195
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	270	284
Toimintatuotot yhteensä	**40 191**	**38 970**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	**2020**	**2019**
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	169	177
Irtaimen omaisuuden myyntitappiot	-5	0
Myyntivoitot ja -tappiot yhteensä	**165**	**177**

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	**2020**	**2019**
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	314	342
Poistoeron muutokset yhteensä	**314**	**342**

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
1 000 €			Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.			0	0
Lisäykset tilikauden aikana			20	20
Rahoitusosuudet tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikauden aikana			0	0
Siirrot erien välillä			0	0
Tilikauden poisto			0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.			20	20
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 768	209	394	7 371
Lisäykset tilikauden aikana	1 929	137	133	2 199
Rahoitusosuudet tilikaudella	-264	0	-64	-328
Vähennykset tilikauden aikana	-53	0	0	-53
Siirrot erien välillä	17	0	-17	0
Tilikauden poisto	-1 251	-153	0	-1 405
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 146	193	446	7 784

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	**2020**	**2019**
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 067	5 391
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	6 067	5 391
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	1 139	676
Oma pääoma yhteensä	**7 206**	**6 067**

Erittely poistoerosta		
1 000 €	**2020**	**2019**
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 581	1 896
Poistoero yhteensä	**1 581**	**1 896**

Vieras pääoma		
1 000 €	**2020 Lyhytaikainen**	**2019 Lyhytaikainen**
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	6	5
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	1 001	638
Vieras pääoma yhteensä	**1 006**	**643**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	**2020**	**2019**
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	4 663	4 336
Muut tilinpäätösjaksotukset	5	95
Siirtovelat yhteensä	**4 668**	**4 430**

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	**2020**	**2019**
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 629	2 578
Myöhemmin maksettavat	40 252	40 299
Vuokravastuut yhteensä	42 881	42 877
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	704	596
Myöhemmin maksettavat	1 069	603
Leasingvastuut yhteensä	1 773	1 199
Yhteensä	**44 654**	**44 075**

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
1 000 €	**2020**	**2019**
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	626	621
Sopimusvastuut yhteensä	**626**	**621**

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2020	**2019**
Virka- ja työsuhteisia	433	423
Määräaikaisia	42	72
Yhteensä	**475**	**495**

Luottamushenkilömaksut		
1 000 €	**2020**	**2019**
Keskustapuolue Uusimaa	0,2	0,2
Kokoomus Uusimaa	0,9	1,4
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,2
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	1,7	2,4
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,0	0,0
Vihreä Uusimaa ry	0,7	0,7
Yhteensä	**3,5**	**4,9**

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 23.2.2021

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta

Miika Kostamo
puheenjohtaja, Vantaa

Juha Nyberg
varapuheenjohtaja, Vantaa

Nieminen Seppo
jäsen, Hyvinkää

Riskilä Timo
jäsen, Hyvinkää

Perttu Helinä
jäsen, Järvenpää

Haapala Päivi
jäsen, Järvenpää

Kauranen Erkki
jäsen, Kerava

Timonen Paavo
jäsen, Kerava

Särkijärvi Tuuli
jäsen, Mäntsälä

Savolainen Timo
jäsen, Nurmijärvi

Rouhikoski Kristiina
jäsen, Nurmijärvi

Ohvo-Harhakoski Mira
jäsen, Pornainen

Parkkima Jukka
jäsen, Tuusula

Landstedt Jyrki
pelastusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2021

KPMG Oy Ab
tilintarkastusyhteisö

Juha Huuskonen
KHT, JHT

5.2 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino yhdessä liikelaitoksen alijäämän kattamisen kanssa olivat keskeiset tavoitteet toimintakaudella.

Vuoden toiminnan kannalta keskeinen asia korona-pandemian vuoksi valmiuslain käyttöönotto ja sen myötä kiireettömän toiminnan keskeytys osittain tai kokonaan. Terveyspalvelujen johtajan päätöksellä kiireetön toiminta oli keskeytetty kokonaan 20.3.-13.5.2020. Keskeytyksen aikana liikelaitos tarjosi ainoastaan kiireellistä ja välttämätöntä hoitoa. Henkilöstö siirrettiin kaupungin resurssiyksikön kautta muihin koronan hoitoon liittyviin tehtäviin, joka aiheutti oman toiminnan osittaisen keskeytymisen 30.6.2020 saakka. Muihin tehtäviin siirretty henkilöstö esimerkiksi organisoi Covid19-näytteenottopisteen toukokuussa 2020 huolehtien siitä 18.6.2020 saakka, osallistui tartunnan saaneiden jäljitystyöhön ja työskenteli vanhuspalveluyksiköissä. Toiminnan keskeytyksen vuoksi 55000 käyntiä jäi toteutumatta.

Vuoden aikana annettiin palveluja 60 348 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä väheni edelliseen vuoteen nähden 18,9 %. Vantaalaisten terveyskeskuksessa hammaslääkärissä käyvien osuus väestöstä laski (2020 18,25% ja 2019 24,21%). Potilaskohtaisten käyntien määrä väheni edellisestä vuodesta (2020 2,20 käyntiä/potilas ja 2019 2,36 käyntiä/potilas)

Suun terveydenhuollossa toteutui 93 842 hammaslääkärikäyntiä (130 412 käyntiä vuonna 2019, vähennystä edelliseen vuoteen 28%), 35 122 suuhygienistikäyntiä (52 280 käyntiä vuonna 2019, vähennystä edelliseen vuoteen 33%) sekä 3 923 hammashoitajakäyntiä (8 103 käyntiä vuonna 2019, vähennystä 48,4%).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäyntejä oli 26,1% vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna (2020 18 554 käyntiä 2019 25100 käyntiä).

Peruuttamattomat poisjääntien määrä kasvoi väheni 3,6% (2020 10 172 käyntiä 2019 10 548 käyntiä). Peruuttamattomien poisjääntien kliinisten tuntien määrä väheni 3,2% (2020 6 065 tuntia ja 2019 6 266 tuntia).

Terveyteen liittyviä tunnuslukuja ei ole tällä hetkellä vielä saatavilla, sillä Apotti-järjestelmä ei mahdollista väestön terveyttä mittaavien indeksien seuraamista.

Kiireettömän hoidon keskeytyksestä johtuen jouduimme muodostamaan hoitotakuujonon sekä kiireettömän jatkohoidon jonon. Hoitotakuujono saatiin purettua marraskuussa 2020. Hoitotakuussa pysyttiin ja kiireettömään tutkimukseen pääsy oli 4 kuukautta. Kiireettömän jatkohoidon jonossa oli vuoden 2020 lopussa 3 389 henkilöä. Palvelut tuotettiin lähes 100 % omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön vuoden alussa pidetyille koulutuspäiville.

Erikoishammashoito tuotettiin omana toimintana erikoishammashoidon yksikössä. Erikoishammashoidon palveluita myytiin Porvoon, Loviisan, Sipoon ja Siuntion kunnille.

Alkuvuodesta, ennen pandemia-aikaa, lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Suun terveydenhuollon kiireetön toiminta keskeytettiin keväällä kahdeksi kuukaudeksi pandemian vuoksi. Kesällä kohortoitiin riskipotilaita ja kiireetöntä hoitoa oli tarjolla rajoitetusti. Ideoitiin ja toteutettiin vaihtoehtoisia palveluita, mm. videovastaanotot ja puhelinneuvonta, eri ikäisten suun terveyden edistämiseen ja omahoidon tukemiseen, alle kouluikäisten määräaikaisiin terveystarkastuksiin, oikomishoidon kontrolleihin sekä ensimmäistä lasta odottavien perheiden neuvontakäynneille. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon asetuksen mukaisia yksilöllisiä tutkimus- ja hoitokäyntejä jatkettiin syksyllä 2020.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä etätapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Suun terveydenhuolto osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan TERHO-ryhmän toimintaan.

Päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa jatkettiin asumiskeskus Koisonrannan kanssa. Jatkettiin yhteistyötä terveyspalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (asva) palveluita paljon käyttävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäksi oltiin mukana käynnistämässä monitoimijaista yhteistyömallia, ”Koivukylän kortteli”, terveyspalveluiden kanssa paljon palveluita tarvitseville potilaille. Tunnistettiin diabetespotilaan palvelupolku toiminnoksi, josta lähdettiin kehittämään yhteistyöhanketta Aalto yliopiston kanssa nimellä ”Integroitupalvelupolku tilassa. Esimerkkinä diabeetikko Koivukylän terveysasemalla”.

Ikääntyneiden suun terveyttä tuettiin pandemian mahdollistamien toimintojen puitteissa. Avo- ja hoiva-asumisen sekä vanhus- ja vammaispalvelujen henkilökuntaa tuettiin ja kannustettiin pitämään yllä jokapäiväistä suunterveyttä hoivapalveluiden asiakkaille. Pääsääntöisesti käytettiin etäyhteyttä ohjaamiseen ja neuvontaan.

Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin ja jatkettiin sovitusti huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa. Osallistuttiin lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön ohjausryhmään ja nimettiin palvelualueen avainhenkilöt koulutuksiin.

Osallistuttiin monikulttuurisiin tapahtumiin, mm. MONIKU-ystävänpäivä helmikuussa sekä Ruokailoa kaikille-hankkeeseen, jossa ruokakasvatuksen menetelmin kehitetään maahanmuuttajaperheille materiaalia.

Varhaiskasvatuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä ja toimitettiin materiaalia Hymyhammas-terveystuokioiden pitämiseen esiopetuksessa. Kasvun- ja osallisuuden toimialan kanssa jatkettiin yhteistyötä koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja päivitettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista.

Suun terveydenhuolto osallistui erilaisiin tapahtumiin kuten puolustusvoimien kutsuntoihin sekä kesäruokailuja kesäterkkaritoimintaan.

Käynnistettiin MEK-hanke vuosille 2020–2021. Hankkeen tarkoituksena on vähentää alueellisia hyvinvointieroja kohdentamalla resursseja sinne, missä tuen tarve on tavallista suurempi.

Toimittiin aktiivisesti viidellä eri MEK-alueella ja tavoitettiin lukuisa määrä eri ikäisiä kuntalaisia avoimissa asukkaiden kohtaamispaikoissa, kesäruokailussa sekä muissa yhteisöllisissä tiloissa. Ideoitiin ja pilotoitiin vaihtoehtoisia kohtaamistapoja nuorten kanssa, mm. koululaisten Teams-verkkotapaamiset suun terveyteen liittyvissä asioissa sekä MEK-hammashoitajan viikoittainen neuvontapuhelinpalvelu. Tavoitettiin hankkeen tapahtumissa maahanmuuttajia sekä verkostoiduttiin eri toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.

Jatkettiin-terveysviestintää STHL:n Facebook ja Instagram- sivuilla. Sivujen kautta kuntalaisille jaetaan suun terveyden ylläpitämiseen liittyvää ajankohtaista tietoa. Tuotettiin monikielisiä videoita ja muuta materiaalia kuntalaisten käyttöön sekä some-kanaville.

Edistettiin tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyötä integroimalla sukupuolinäkökulma tulevien vuosien budjettityöskentelyyn. Tunnistettiin kohdetyhmäksi lapset- ja nuoret ja määriteltiin toimenpiteeksi määräaikaiskutsujen toteutumisen seuranta asetuksen mukaisesti. Erityisesti on pyritty seuraamaan kutsuja, jotka eivät toteudu sekä kehitetään edelleen hoidosta poisjäävien lasten tavoittamista sekä kehitettiin yhteistyötä lastensuojelun ja suun terveydenhuollon välillä.

Oltiin mukana Anticipatory Innovation-verkostokehittämisen työpajoissa. Hankkeen tarkoituksena oli tunnistaa monikulttuurisuuden vaikutuksia kaupungin toimintatapaan, politiikkasuunnitteluun ja palvelukehitykseen nuorten asioissa sekä tuottaa tästä toimintamalli Vantaalle.

Osallistuttiin toimialan osallisuusverkostoon ja tunnistettiin palvelualueen keinoja osallistaa kuntaisia. Osallistuttiin osallisuustyökalun käyttökoulutukseen ja ideoitiin sen hyödyntämistä.

Tunnusluvut

Terveydenhuollon palvelut
Suun terveydenhuolto

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
suun terveydenhuollon asiakkaat	73 407	72 290	74 987	77 159	74 375	60 348
tutkitut	39 418	40 230	36 871	36 021	34 209	26 516
käynnit yhteensä	197 140	198 416	203 435	204 152	193 802	136 442
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat	123 611	122 338	122 617	124 480	121 720	93 532
käynnit hammaslääkärillä	144 287	147 073	149 550	137 227	130 412	93 842
käynnit suuhygienistilla	44 377	45 388	48 514	51 092	52 280	35 122
käynnit hammashoitajalla	12 397	9 541	11 212	11 276	8 103	3 923
peruuttamattomat poisjäännit	9 354	8 972	9 245	9 261	10 548	10 172
peruuttamattomien poisjääntien kliiniset tunnit	5 621	5 306	5 420	5 401	6 266	6 065
kiireettömän hoidon jonossa	5 177	0	0	0	0	0
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)	3kk 3vk	0	0	0	0	0
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	26,64	27,10	26,76	27,57	24,21	18,25
hammaslääkärissäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,57	2,53	2,55	2,23	2,36	2,20
Suun terveydenhuollon kustannukset						
kokonaiskustannukset (1000 €)	22 548	22 678	23 235	23 468	24 192	23 456
euroa/ tutkittu	572	564	630	652	707	885
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	5 538	6 047	6 045	6 198	5 876	4 388

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68 210,04 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159 158,04 euroa.

Liikevaihto oli 21 609 926,44 euroa (vuonna 2019 23 016 509,43 euroa), muutos edellisvuoteen verrattuna oli -6,1%. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 2 012 632,86 euroa (vuonna 2019 18 122,06 euroa).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset tuotot olivat 4 388 344,75 euroa (vuonna 2019 5 875 718,39 euroa). Muutos -25,3% johtuu pandemian aiheuttamasta toiminnan alasajosta alkuvuodesta 2020 jolloin kiireetön toiminta keskeytettiin huhti-kesäkuun välisenä aikana. Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16 600 477,00 euroa (vuonna 2019 16 517 888,00 euroa). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2020 oli 343 106 kappaletta, joka alitti palvelusopimuksen määrän (442 679 painotettua toimenpidettä) 99 574 kappaleella vastaten -22,5%:n muutosta palvelusopimukseen velvoitteeseen verrattuna. Vaikka liikelaitos ei suoriutunut palvelusopimuksen määrävelvoitteesta, liikelaitokselle suoritettiin palvelusopimuksen rahamääräinen korvaus kokonaisuudessaan johtuen pandemian aiheuttamista taloudellisista rasitteista. Vastaavasti suoraa pandemia-avustusta liikelaitokselle suoritettiin 2 000 000,00 euroa (liiketoiminnan muut tuotot) erityisesti menetettyjen asiakasmaksutuottojen korvaamiseksi.

Operatiiviset kulut (kokonaiskulut ilma rahoituksen eriä) olivat 23 261 022,25 euroa (vuonna 2019 23 980 333,16 euroa). Materiaali- ja palveluostoja oli 5 314 094,72 euroa (vuonna 2019 5 407 375,82 euroa). Merkittävimmät erot johtuvat säästöistä työvoiman vuokrauksessa (muutos 361 041,30 eur) sekä ICT-palveluiden hankinnoista (muutos 154 218,81 euroa). Vastaavasti aine- ja tarvikehankinnoissa jouduttiin lisäämään hankintoja (muutos 411 837,18 euroa) johtuen muuttuneista määrä- ja laatuvelvoitteista erityisesti tarvikkeiden osalta. Henkilöstökulut olivat 16 024 704,73 euroa (vuonna 2019 16 263 987,16 euroa), muutosta selittää eläkkeelle siirtyneiden henkilöiden korvaamisen ajoitus. Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2020 1 889 920,43 euroa (vuonna 2019 2 256 817,44 euroa). Merkittävä tekijä liiketoiminnan muissa kuluissa oli myyntisaamisten luottotappioiden muutos, vuodelle 2020 kirjattiin luottotappioita 183 150,71 euroa verrattuna vuoteen 2019 524 404,11 euroa. Vastaavasti luottotappioihin tulleet suorituksen olivat vuonna 2020 90 966,71 euroa verrattuna vuoteen 2019 40 346,93 euroa. Koneiden ja laitteiden leasingvuokrat kasvoivat merkittävästi johtuen valitusta käytännöstä (vuonna 2020 yhteensä 192 450,65 euroa verrattuna vuoteen 2019 183 299,76 euroa) Operatiiviset kulut yhtä painotettua toimenpidettä kohden vuonna 2020 olivat 67,80 euroa verrattuna vuoteen 2019 53,19 euroa. Muutos kuvastaa pandemian aiheuttamaa kustannusrasitetta.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 32 302,37 euroa (vuonna 2019 52 152,74 euroa).

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,04 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,04 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 166 952,47 euroa ylijäämäinen (vuonna 2019 alijäämä oli 1 156 960,92 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2020 rahoitettiin leasingperusteella, joten investointeja ei kirjattu taseeseen, sama peruste on ollut voimassa myös edellisinä vuosina.

Liikelaitoksen pysyvät vastaavat (koneet ja kalusto) olivat vuoden 2020 lopussa 10 485,40 euroa, vuonna 2019 pysyvät vastaavat olivat 42 787,77 euroa. Vaihtuvat vastaavat vuoden 2020 lopussa olivat 6 710 481,98 euroa (vuonna 2019 6 134 569,02 euroa). Yhdystileillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2020 lopussa 5 778 670,35 euroa (vuonna 2019 4 616 496,59 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2020 lopulla olivat 97 807,31 euroa (vuonna 2019 832 199,56 euroa).

Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2020 lopussa oli 383 087,78 euroa. Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä on 591 347,22 euroa.

Toiminta vuonna 2020

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2020 aikana yhdeksän kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2017–2021:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Raija Heikkonen, puheenjohtaja	Ulla-Maija Kopra
Jari Ahokas, varapuheenjohtaja	Sina Nordman
Matti Lepistö	Jan Edelmann
Joni Hilden	Kari Hokkanen
Anni Salonen	Leila Mäkynen
Tanja Vahvelainen	Kim Hyvärinen

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 8.12.2020 lähtien kolmeen palveluyksikköön: hammaslääkäripalvelut, jota johtaa johtava ylihammaslääkäri, hoitajapalvelut, jota johtaa ylihoitaja sekä hallinnolliset palvelut, jota johtaa suun terveydenhuollon johtaja. Toimipisteitä on 24 sekä yksi liikkuva yksikkö.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 329 henkilöä (vuonna 2019 326 henkilöä), joista määräaikaisia oli 45 (vuonna 2019 41), Työllistettyjä oli 4 (vuonna 2019 1).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportointi tapahtuu kolmannes vuosittain.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset on hoidettu osana kaupungin vakuutuksia. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2020 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 166.952,47 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Ylijäämällä ei pystytä kattamaan aikaisempien vuosien alijäämää, joten liikelaitoksen oma pääoma jää edelleen alijäämäiseksi.

Liikelaitoksen peruspääoman alijäämä tulee kattaa seuraavien vuosien aikana vallitsevan normiston mukaisesti. Liikelaitokselle on tehty keväällä 2020 suunnitelman liikelaitoksen alijäämän kattamiseksi seuraavien vuosien kuluessa. Suunnitelma peruspääoman kattamiseksi keskittyy toiminnan selkiinnyttämiseen ja keskittämiseen, liikevaihdon määrä- ja hintaerien täsmentämisen sekä tarvittaessa erilliseen lisätukeen.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	23 507	21 610	- 1 897
Liiketoiminnan muut tuotot	0	2 012	2 012
Materiaalit ja palvelut	- 4 421	- 5 314	- 893
Henkilöstökulut	- 16 745	- 16 025	720
Poistot ja arvonalentumiset	- 32	- 32	0
Liiketoiminnan muut kulut	- 2 099	- 1 890	209
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**210**	**361**	**151**
Muut rahoitustuotot ja -kulut	18	33	15
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159	- 159	0
Korvaus peruspääomasta	- 68	- 68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	- 209	- 194	15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**1**	**167**	**166**

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2020	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	33	199	166
Rahoituksen rahavirta	0	- 933	-933
Rahavarojen muutos	**33**	**-734**	**-767**

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liikevaihto	21 609 926,44	23 016 509,43
Liiketoiminnan muut tuotot	2 012 632,86	18 122,06
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 978 441,27	- 1 566 604,09
Palveluiden ostot	- 3 335 653,45	- 3 840 771,73
	- 5 314 094,72	- 5 407 375,82
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 12 956 559,04	- 13 135 923,61
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 2 599 939,09	- 2 662 344,75
Muut henkilösivukulut	- 468 206,60	- 465 718,80
	- 16 024 704,73	- 16 263 987,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 32 302,37	- 52 152,74
Liiketoiminnan muut kulut	- 1 889 920,43	- 2 256 817,44
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**361 537,05**	**- 945 701,67**
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	32 956,88	16 426,76
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159 158,04	- 159 158,04
Korvaus peruspääomasta	- 68 210,04	- 68 210,04
Muut rahoituskulut	- 173,38	- 317,93
	- 194 584,58	- 211 259,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**166 952,47**	**- 1 156 960,92**
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**166 952,47**	**- 1 156 960,92**

Tuloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,8	-37,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	14,8	-37,3
Voitto, %	0,8	-5,0

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	361 537,05	- 945 701,67
Poistot ja arvonalentumiset	32 302,37	52 152,74
Rahoitustuotot ja -kulut	- 194 584,58	- 211 259,25
Toiminnan rahavirta	**199 254,84**	**- 1 104 808,18**
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 1 339 199,58	- 2 665 185,40
Saamisten muutos muilta	28 894,37	350 325,78
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 180,00	- 106,00
Korottomien velkojen muutos muilta	376 838,12	- 209 323,04
Rahoituksen rahavirta	**- 933 647,09**	**- 2 524 288,66**
Rahavarojen muutos	**-734 392,25**	**-3 629 096,84**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	97 807,31	832 199,56
Rahavarat 1.1.	832 199,56	4 461 296,40
	- 734 392,25	- 3 629 096,84

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	646 284	447 029
Investointien tulorahoitus, %	-	-
Lainanhoitokate	2,3	-5,9
Laskennallinen lainanhoitokate	1,2	-1,8
Kassan riittävyys, pv	1,5	12,6
Quick ratio	1,7	1,7
Current ratio	1,7	1,7

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	**10 485,40**	**42 787,77**
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	10 485,40	42 787,77
	10 485,40	42 787,77
Vaihtuvat vastaavat	**6 710 481,98**	**6 134 569,02**
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	656 978,50	686 340,48
Saamiset kunnalta	5 955 696,17	4 616 496,59
Muut saamiset	0,00	-467,61
	6 612 674,67	5 302 369,46
Rahat ja pankkisaamiset	97 807,31	832 199,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**6 720 967,38**	**6 177 356,79**
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	**383 087,78**	**216 135,31**
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	- 758 299,69	398 661,23
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	166 952,47	- 1 156 960,92
Vieras pääoma	**6 337 879,60**	**5 961 221,48**
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	619 400,62	301 768,27
Korottomat velat kunnalta	0,00	180,00
Muut velat	703 424,43	714 096,36
Siirtovelat	2 741 374,39	2 671 496,69
	4 064 199,44	3 687 541,32
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**6 720 967,38**	**6 177 356,79**

Taseen tunnusluvut	2020	2019
Omavaraisuus, %	5,7	3,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	26,8	25,9
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-591,3	-758,3
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 273,7	2 273,7
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	1 638,1	1 595,2
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6,9	6,8
Asukasmäärä	237 231	233 775

5.2.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2020	2019
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	60	70
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	177	180
Myyntituotot muilta	4 463	5 971
Opetuspalvelumaksut	1	1
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 908	16 795
Liiketoiminnan muut tuotot	2 013	18
Toimintatuotot yhteensä	**23 622**	**23 035**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	**Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut**	**Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut**
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	Koneet ja kalusto	
1 000 €	**2020**	**2019**
Poistamaton hankintameno 1.1.	43	95
Tilikauden poisto	-32	-52
Poistamaton hankintameno 31.12.	11	43

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	**2020**	**2019**
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-758	399
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-758	399
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	167	-1 157
Oma pääoma yhteensä	**383**	**216**

Vieras pääoma

1 000 €	2020 Lyhytaikainen	2019 Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	48	19
Yhteensä	**48**	**19**
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	126	55
Yhteensä	**126**	**55**
Vieras pääoma yhteensä	**174**	**74**

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 611	2 573
Muut tilinpäätösjaksotukset	131	98
Siirtovelat yhteensä	**2 742**	**2 671**

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut

1 000 €	2020	2019
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	184	196
Myöhemmin maksettavat	452	482
Vuokravastuut yhteensä	**636**	**678**

Vuokravastuut ilmoitetttu ilman arvonlisäveroa.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2020	2019
Virka- ja työsuhteisia	280	267
Määräaikaisia	45	38
Työllistetyt	4	1
Yhteensä	**329**	**306**

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2020	2019
Kansallinen kokoomus Vantaa	720	1 330
Suomen Kristillisdemokraatit	30	0
Perussuomalaiset	0	68
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	486	243
Vihreä liitto Vantaa	450	225
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	**1 686**	**1 866**

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2020 allekirjoitukset

Raija Heikkonen
johtokunnan puheenjohtaja

Jari Ahokas
johtokunnan jäsen, vara pj.

Matti Lepistö
johtokunnan jäsen

Joni Hilden
johtokunnan jäsen

Anni Salonen
johtokunnan jäsen

Tanja Vahvelainen
johtokunnan jäsen

Helena Salusjärvi-Juopperi
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 17. 2. 2021

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2021

KPMG Oy Ab
tilintarkastusyhteisö

Juha Huuskonen
KHT, JHT

5.3 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu mili. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	42,11	27,30	0,00				69,41
Myyntituotot, sisäiset	5,53	27,85	0,00	-5,53	-27,85	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	77,98	5,08	0,00				83,06
Maksutuotot, sisäiset	0,61	0,03	0,03	-0,61	-0,03	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	24,30	1,29	0,00				25,58
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	2,00	0,00	0,00	-2,00	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	58,58	0,27	0,00				58,85
Muut toimintatuotot, sisäiset	180,25	0,00	0,43	-180,25	0,00	-0,43	0,00
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-486,48	-42,85	0,00				-529,33
Palvelujen ostot, ulkoiset	-719,21	-4,77	-0,32				-724,30
Palvelujen ostot, sisäiset	-32,84	-1,83	0,00	32,84	1,83	0,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	-53,08	-4,02	0,00				-57,10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-0,02	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
Avustukset, ulkoiset	-85,05	0,00	0,00				-85,05
Avustukset, sisäiset	-2,00	0,00	0,00	2,00			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-63,53	-3,88	-0,01				-67,42
Muut toimintakulut, sisäiset	-176,10	-3,85	-0,07	176,10	3,85	0,07	0,00
Toimintakate	**-1 228,96**	**2,62**	**0,05**	**24,58**	**-24,20**	**-0,38**	**-1 226,29**
Verotulot	1 072,96						1 072,96
Valtionosuudet	293,04						293,04
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,33	0,04	1,40				13,77
Korkotuotot, sisäiset	0,16	0,00	0,00	-0,16			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	15,27	0,00	0,04				15,30
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-1,91	0,00	0,00				-1,91
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,16	0,00	0,00	0,16		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,10	0,00	-0,02				-0,12
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Vuosikate	**162,85**	**2,43**	**1,47**	**24,35**	**-23,97**	**-0,38**	**166,75**
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-105,39	-1,44	-0,72				-107,54
Kertaluonteiset poistot	-0,13	0,00	0,00				-0,13
Arvonalentumiset	-4,15	0,00	0,00				-4,15
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	0,12	0,00	0,00				0,12
Tilikauden tulos	**53,31**	**0,99**	**0,76**	**24,35**	**-23,97**	**-0,38**	**55,06**
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,31	-0,76				-0,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**53,31**	**1,31**	**0,00**	**24,35**	**-23,97**	**-0,38**	**54,62**

	Rahoituslaskelman toteumat mili. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu mili. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	162,85	2,43	1,47	24,35	-23,97	-0,38	166,75
Satunnaiset erät	0,12						0,12
Tulorahoituksen korjauserät	-31,27	-0,16					-31,43
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-138,60	-2,22	-4,13				-144,95
Rahoitusosuudet investointeihin	1,97	0,14					2,11
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	39,81	0,22					40,03
Toiminnan ja investointien rahavirta	**34,90**	**0,40**	**-2,66**	**24,35**	**-23,97**	**-0,38**	**32,64**
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset			0,00				0,00
Antolainasaamisten vähennykset	5,26		2,87	-0,15			7,98
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120,00						120,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-159,09	-0,15			0,15		-159,09
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-9,48						-9,48
Oman pääoman muutokset	3,50	-3,67		-3,63	3,67		-0,13
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,14						0,14
Vaihto-omaisuuden muutos	0,03						0,03
Saamisten muutos	11,75	-7,43	-8,99	-8,80	8,49	9,00	4,03
Korottomien velkojen muutos	17,27	-0,50	-0,65	-8,69	0,00	0,00	7,42
Rahoituksen rahavirta	**-10,62**	**-11,75**	**-6,78**	**-21,27**	**12,31**	**9,00**	**-29,11**
Rahavarojen muutos	**24,28**	**-11,35**	**-9,44**	**3,08**	**-11,66**	**8,62**	**3,53**

5.4 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.4.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma		1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019
Liikevaihto		572,00		626,00
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-	72,31	-	69,45
Liiketoiminnan muut kulut		0,00	-	65 000,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)		**499,69**	**-**	**64 443,45**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		1 391 773,92		1 455 184,03
Muut rahoitustuotot		20 085,46		31 111,14
		1 411 859,38		1 486 295,17
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja		**1 412 359,07**		**1 421 851,72**
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	-	1 412 359,07	-	1 421 851,72
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**0,00**		**0,00**

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma		1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)		499,69	-	64 443,45
Rahoitustuotot ja -kulut		1 411 859,38		1 486 295,17
Toiminnan rahavirta		**1 412 359,07**		**1 421 851,72**
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys muilta	-	150 000,00	-	2 825 000,00
Antolainasaamisten vähennys muilta		3 013 147,45		5 415 711,55
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-	4 284 814,61	-	4 129 469,24
Saamisten muutos muilta		5 238,60		7 930,46
Korottomien velkojen muutos muilta		0,00		113 045,00
Rahoituksen rahavirta	**-**	**1 416 428,56**	**-**	**1 417 782,23**
Rahavarojen muutos	**-**	**4 069,49**		**4 069,49**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		0,00		4 069,49
Rahavarat 1.1.		4 069,49		0,00
	-	4 069,49		4 069,49

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	**43 238 161,41**	**46 101 308,86**
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	43 238 161,41	46 101 308,86
Vaihtuvat vastaavat	**54 068 014,27**	**49 792 507,75**
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	53 957 976,72	49 673 162,11
Lyhytaikaiset saamiset		
Siirtosaamiset	110 037,55	115 276,15
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	4 069,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**97 306 175,68**	**95 893 816,61**
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	**97 156 175,68**	**95 743 816,61**
Muut omat rahastot	97 156 175,68	95 743 816,61
Vieras pääoma	**150 000,00**	**150 000,00**
Lyhytaikainen		
Siirtovelat	150 000,00	150 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**97 306 175,68**	**95 893 816,61**

5.4.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liiketoiminnan muut tuotot	- 3 582,88	192 498,26
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00	437 968,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	- 3 566,50
Palvelujen ostot	- 106 352,85	- 729 771,93
	- 106 352,85	- 733 338,43
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 715 243,71	- 663 642,43
Liiketoiminnan muut kulut	- 81 698,29	- 11 777,63
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	- 31,10	- 308,32
Muut rahoituskulut	- 65,63	- 153,56
	- 96,73	- 461,88
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**- 906 974,46**	**- 778 754,11**
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	906 974,46	778 754,11
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0,00**	**0,00**

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 906 974,46	- 778 754,11
Poistot ja arvonalentumiset	715 243,71	663 642,43
	- 191 730,75	- 115 111,68
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 4 132 743,94	- 4 536 085,94
Toiminnan ja investointien rahavirta	**- 4 324 474,69**	**- 4 651 197,62**
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	4 463 312,51	4 635 607,50
Saamisten muutos muilta	13 020,00	- 13 020,00
Korottomien velkojen muutos muilta	- 151 857,82	28 610,12
Rahoituksen rahavirta	**4 324 474,69**	**4 651 197,62**
Rahavarojen muutos	**0,00**	**0,00**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	**16 961 975,64**	**13 544 475,41**
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	980 424,30	1 032 025,58
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 602 194,79	7 015 671,49
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 379 356,55	5 496 778,34
	16 961 975,64	13 544 475,41
Vaihtuvat vastaavat	**3 452 441,11**	**7 928 773,62**
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	3 452 441,11	7 915 753,62
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	13 020,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**20 414 416,75**	**21 473 249,03**
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	**20 097 072,58**	**21 004 047,04**
Muut omat rahastot	20 097 072,58	21 004 047,04
Vieras pääoma	**317 344,17**	**469 201,99**
Lyhytaikainen		
Ostovelat	309 344,17	461 201,99
Muut velat	8 000,00	8 000,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**20 414 416,75**	**21 473 249,03**

5.4.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liiketoiminnan muut tuotot	510,00	1 139,25
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 1 875,39	- 2 368,62
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 593,18	8 407,67
Muut rahoitustuotot	18 870,72	6 405,68
Muut rahoituskulut	- 20 492,32	- 1 097,16
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	**7 606,19**	**12 486,82**
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 7 606,19	- 12 486,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0,00**	**0,00**

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 365,39	- 1 229,37
Rahoitustuotot ja -kulut	8 971,58	13 716,19
Toiminnan rahavirta	**7 606,19**	**12 486,82**
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	515,24	857,01
Saamisten muutos muilta	- 9 744,78	35 102,52
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	- 10 191,85
Rahoituksen rahavirta	**- 9 229,54**	**25 767,68**
Rahavarojen muutos	**- 1 623,35**	**38 254,50**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	414 934,87	416 558,22
Rahavarat 1.1.	416 558,22	378 303,72
	- 1 623,35	38 254,50

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	**1 805 490,25**	**1 797 884,06**
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	224 059,42	219 090,42
Saamiset kunnalta	893 602,21	894 117,45
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	60 788,23	52 997,38
Lainasaamiset	212 105,52	215 120,59
Rahat ja pankkisaamiset	414 934,87	416 558,22
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**1 805 490,25**	**1 797 884,06**
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	**1 805 490,25**	**1 797 884,06**
Muut omat rahastot	1 805 490,25	1 797 884,06
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**1 805 490,25**	**1 797 884,06**

5.4.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Liikevaihto	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	427 885,57	422 086,45
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 3 927,32	- 10 571,54
Palvelujen ostot	- 209 507,12	- 792 971,51
	- 213 434,44	- 803 543,05
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**244 451,13**	**- 351 456,60**
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 244 451,13	351 456,60
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**0,00**	**0,00**

Vahinkorahaston rahoituslaskelma		1.1. - 31.12.2020		1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)		244 451,13	-	351 456,60
Toiminnan rahavirta		**244 451,13**	**-**	**351 456,60**
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta		255 058,10		231 615,05
Korottomien velkojen muutos muilta	-	499 509,23		119 841,55
Rahoituksen rahavirta	**-**	**244 451,13**		**351 456,60**
Rahavarojen muutos		**0,00**		**0,00**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		0,00		0,00
Rahavarat 1.1.		0,00		0,00
		0,00		0,00

Vahinkorahaston tase		31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA			
Vaihtuvat vastaavat		**8 045 918,28**	**8 300 976,38**
Pitkäaikaiset saamiset			
Saamiset kunnalta		8 045 918,28	8 300 976,38
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**8 045 918,28**	**8 300 976,38**
VASTATTAVAA			
Oma pääoma		**8 417 333,52**	**8 172 882,39**
Muut omat rahastot		8 417 333,52	8 172 882,39
Vieras pääoma	**-**	**371 415,24**	**128 093,99**
Lyhytaikainen			
Ostovelat	-	371 415,24	128 093,99
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**8 045 918,28**	**8 300 976,38**

5.5 Muut eriytetyt laskelmat

Tilinpäätöksessä esitetään kilpailulain 30 d §:n mukaiset eriyttämislaskelmat kilpailullisesta toiminnasta. Eriytettävät tuloslaskelmat esitetään Kaupunkistrategian ja johdon toimialan sekä Kaupunkiympäristön toimialan osalta.

Kaupunkistrategian ja johdon toimialalla on eriytetty tukipalvelujen myynti kaupungin tytäryhteisöille. Myytävät tukipalvelut koostuvat hankinnan, henkilöstöpalvelujen, talouspalvelujen sekä tietohallinnon palvelujen myynnistä. Tukipalvelujen myynti perustuu kaupungin ja yhtiön välisiin palvelusopimuksiin ja palveluista veloitetaan voimassa olevan hinnaston mukaisesti.

Eriyttäminen on tehty yksiköiden kirjanpidossa erillisillä tulosyksiköillä, joille kohdistuvat tukipalvelujen myynnistä saatavat tuotot sekä toiminnan suorat kustannukset. Suoria kustannuksia ovat palvelua tuottavien henkilöiden henkilöstökulut sekä suoraan palvelun tuottamiseen kohdistuvat palvelujen ja materiaalien ostot. Tietohallinnon osalta eriytetylle tulosyksikölle kohdentuvat myös tietojärjestelmien poistot. Eriytettävän toiminnan tuloslaskelmalle on kohdistettu lisäksi kyseiseen toimintaan kuuluva osuus yksikön yhteisistä kustannuksista, kuten vuokrakuluista sekä muista henkilösidonnaisista yhteisistä kustannuksista, kuten tietoliikenteen, palkanlaskennan ja työterveyshuollon kustannuksista. Esimiestyötä on allokoitu eriytettävään toimintaan henkilömäärän suhteessa.

Kaupunkiympäristön toimialalla on eriytetty ulkoinen tilavuokraus. Ulkoinen tilavuokraus käsittää toimitilojen vuokrauksen muille kuin Vantaan kaupungin sisäisille yksiköille sekä palvelussuhdeasuntojen vuokrauksen. Erityisryhmille vuokrattavat asunnot (esimerkiksi palveluasunnot) ovat osa kunnan lakisääteistä toimintaa ja ne on jätetty eriyttämisen ulkopuolelle. Vuokrat laskutetaan vuokrasopimukseen perustuen.

Asuntojen vuokrauksen tuotot sekä asuntoihin liittyvät suorat kustannukset kirjataan omille kustannuspaikoilleen. Lisäksi asuntovuokraukseen kohdistuu kunnan omistamien kiinteistöjen osalta poistot. Ulkoisen toimitilavuokrauksen osalta kiinteistöjen suorat tuotot ja kulut kirjataan kiinteistöittäin kirjanpitoon. Sekä rakennusten ylläpitokustannukset että poistot on eriytetty kunkin rakennuksen osalta erikseen ulosvuokrattujen neliöiden suhteessa. Kiinteistönhoidon osalta ne kustannukset, joita ei kirjanpidossa kohdisteta suoraan rakennuksille, on eriytetty ulosvuokrattujen neliöiden suhteessa kaupungin omistamien kiinteistöjen kokonaisneliömäärästä. Samassa suhteessa on kohdistettu myös tilakeskuksen henkilöstökulut ja muut yhteiset kustannukset sekä toimialahallinnon ja kaupungin sisäisten tukipalvelujen vyörytettävät kustannukset.

Vuonna 2020 ulkoisessa toimitilavuokrauksessa tehtiin koronarajoituksista johtuvia vuokranhyvityksiä 366 000 euron verran.

Kaupunkistrategian ja johdon toimialan eriytetty tuloslaskelma		1.1. - 31.12.2020
Liikevaihto		2 154 855,81
Liiketoiminnan muut tuotot		78 143,75
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	6 764,34
Palvelujen ostot	-	998 355,60
	-	1 005 119,94
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-	585 228,54
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-	119 926,84
Muut henkilösivukulut	-	21 272,45
	-	726 427,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-	180 729,26
Liiketoiminnan muut kulut	-	205 352,07
Liikeylijäämä (-alijäämä)		**115 370,46**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		0,00
Muut rahoituskulut	-	80,19
	-	80,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**115 290,27**

Kaupunkiympäristön toimialan eriytetty tuloslaskelma		1.1. - 31.12.2020
Liikevaihto		8 022 144,75
Liiketoiminnan muut tuotot		761 659,34
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	690 822,71
Palvelujen ostot	-	2 138 171,37
	-	2 828 994,08
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-	167 966,85
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-	33 839,83
Muut henkilösivukulut	-	6 359,03
	-	208 165,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-	2 279 511,19
Liiketoiminnan muut kulut	-	3 231 982,45
Liikeylijäämä (-alijäämä)		**235 150,66**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		0,00
Muut rahoituskulut	-	383,77
	-	383,77
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		**234 766,89**

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Kirjanpitolain 2:10 §:n mukaan tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto sekä muukin mahdollinen liiketapahtumia varmentava kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 6 vuotta sen vuoden lopusta lukien, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Poikkeuksina kirjanpitolain 2:10 §:ään ovat muun muassa EU-hankkeiden kirjanpitoasiakirjat (10 vuotta) sekä kiinteistöinvestointiin liittyvät laskut, tositteet ja selvitykset (13 vuotta). Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Pääkirja	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tilin 254900 Ostovelat muille	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tositelajit ja numerosarjat 2020	Asta-arkistointijärjestelmässä
Tililuettelo vuodelta 2020	Asta-arkistointijärjestelmässä
Varastokirjanpidot	
Varikko	usb
Hoitotarvikevarasto	usb
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	usb

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2020

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
02	A1	13803001 - 13803999	Palvelukassa	Verkkomaksu
15	B4	13819001 - 13819999	Palvelukassa	Palvelukassojen yhteinen tositelaji
AA	01	10000000 - 12999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelut
AB	99	990000000 - 999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelut
AF	03	30000000 - 38999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelut
AZ	02	20000000 - 23999999	Investointien purku	Talouspalvelut
BA	06	60000000 - 60999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelut
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
D5	54	540000000 - 549999999	Saku/Merlot Medi	KuPeLa /1211
D7	56	560000000 - 569999999	SoftMedic	Työterveys/1210
DL	31	310000000 - 319999999	Luottotappio	Talouspalvelut
DP	08	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelut
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelut
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelut
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelut
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K5	33	330000000 - 339999999	PSOP toimittajalasku	Talouspalvelut
K6	34	340000000 - 349999999	Apotti-maksut	Sosiaali- ja terveystoimi
K7	36	360000000 - 369999999	Apotti-maksusitoumus	Sosiaali- ja terveystoimi
K8	38	380000000 - 389999999	Yksityisyritt tuki	Talouspalvelut
K9	K9	500000000 - 599999999	Rahapalautukset	Talouspalvelut
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelut
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelut
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelut
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelut
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelut
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelut
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelut
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Apollo rahoitusvienti	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	00	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelut
RX	93	930000000 - 939999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelut
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelut
SB	12	120000000 - 129999999	Rondo FI tosite	Talouspalvelut
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelut
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelut
UO	57	570000000 - 579999999	Ulosottotilitykset	Talouspalvelut
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

Liitetietojen tositelajiluettelo 2020

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
LT		1-999	Liitetiedot	Talouspalvelukeskus

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Laskennallinen lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

(Kunta ja konserni) Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

(Liikelaitos) Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat + Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.
= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, euroa/ asukas
= [Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut] / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 22.3.2021

Vantaan kaupunginhallitus

Sari Multala

Säde Tahvanainen

Vaula Norrena

Lauri Kaira

Anitta Orpana

Sakari Rokkanen

Ulla Kaukola

Faysal Abdi

Pentti Puoskari

Sirpa Pajunen

Mika Niikko

Jouko Jääskeläinen

Kati Tyystjärvi

Ritva Viljanen
Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2021

KPMG Oy Ab
tilintarkastusyhteisö

Juha Huuskonen
KHT, JHT

14 § Vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyksen järjestäminen vuoden 2021 kuntavaaleissa

VD/8156/00.00.00.00/2020

NK/AH

Vaalilain mukaan kaupunginhallitus päättää vaalipäivän äänestyspaikoista sekä yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden äänestysajoista. Äänestysaika vaalipäivän äänestyspaikoissa on klo 09.00–20.00. Vaalipäivän äänestys toimitetaan äänestysalueittain.

Kaupunginhallitus on 30.11.2020 § 11 määrännyt 68 äänestysalueen vaalipäivän äänestyspaikat ja 14 paikkaa Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi, jotka ovat Hakunilan kirjasto, Hämeenkylän K-Supermarket, Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Kauppakeskus Jumbo, Kivistön kirjasto, Koivukylän kirjasto, Laurea-ammattikorkeakoulu Tikkurilan kampus, Länsimäen kirjasto, Martinlaakson kirjasto, Monitoimikeskus Lumo, Myyrmäen kirjasto, Prisma Tikkurila, Tammiston K-Citymarket, ja Vantaa-info/ Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi.

Nopeasti pahenevan koronavirustilanteen takia kuntavaalit on päätetty siirtää pidettäväksi kesäkuussa siten, että uusi vaalipäivä on sunnuntaina 13.6.2021. Ennakkoäänestyksen ajanjakso pitenee kahdeksi viikoksi ja ennakkoäänestys toimitetaan kotimaassa 26.5. – 8.6.2021 (keskiviikosta tiistaihin). Kuntavaalien siirtämistä koskeva hallituksen esitys lainmuuttamiseksi tulee eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pian.

Kunta voi järjestää ennakkoäänestyksen kunnassa sijaitsevissa postikonttoreissa tai kunnan virastoissa taikka muissa itse järjestämissään tai hankkimissaan tiloissa. Ennakkoäänestyspaikan on oltava esimerkiksi aatteellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton.

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestysajan päivinä, jollei kaupunginhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Vaalilain 48 §:n mukaisesti ennakkoäänestys toimitetaan kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa kaupunginhallituksen päätöksellä määrättynä aikana, joka ei saa olla arkisin ennen klo 8:aa eikä klo 20:n jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen klo 9:ää eikä klo 18:n jälkeen.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan ennakkoäänestyspaikkoja tulisi olla kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään ja ne tulisi sijoittaa paikkoihin, joihin on vaivaton pääsy. Samoin suositellaan, että ennakkoäänestyspaikkojen tulisi vaalista toiseen olla mahdollisimman pysyviä, koska niiden jatkuva muuntelu saattaa aiheuttaa äänestäjissä epätietoisuutta. Toisaalta äänestyspisteen olisi hyvä sijaita siellä, missä äänestäjät tavallisestikin liikkuvat ja asioivat. Kuntavaaleissa kunta itse vastaa kaikista äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista.

Kuntavaalien ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikoiksi esitetään pääosin samoja yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja kuin on kaupunginhallituksen 30.11.2020 päätöksessä määrätty. Epidemiatilanteen vuoksi vaalitoimisto on kuitenkin käynyt jokaisen ennakkoäänestyspaikan tilanteen uudelleen läpi terveysturvallisen äänestämisen varmistamiseksi. Tikkurilan alueella esitetään, että Dixin Vantaa-infon, jossa sisätilat ovat pienet, sijaan ennakkoäänestys järjestetään Vantaan kaupungintalon edustalle pystytettävällä ulkoäänestyspisteellä.

Aiemmin ehdotettu Koivukylän kirjasto sijaitsee samassa Koivukylän ostoskeskuksessa kuin Koivukylän K-Citymarketkin, joten äänestyspaikan nimen muuttaminen ei vaikuta äänestyspaikan sijaintiin muutoin kuin Koivukylässä ennakkoäänestys myös siirretään ulos Koivukylän kirjaston pienten tilojen takia.

Ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajoiksi ehdotetaan arkipäivien osalta pääsääntöisesti klo 9–20 ja viikonloppuna pääsääntöisesti klo 10–18. Poikkeuksena olisivat kauppakeskus Jumbo, jonka sunnuntain aukioloaika olisi 11–18, ja Laurea ammattikorkeakoulu, joka olisi auki ennakkoäänestyksen kaksi ensimmäistä päivää (26.–27.5.) klo 11–20.

Vaalitoimisto on kattavasti kartoittanut eri kaupunginosa alueiden asukasmäärien perusteella eri puolille Vantaata ennakkoäänestyspaikkojen sijainnit siten, että äänestäjien on helppo käyttää äänioikeuttaan. Vantaan ennakkoäänestyspaikat sijaitsevat hyvien julkisten kulkuyhteyksien varrella asuinalueiden palveluiden läheisyydessä eri puolella kaupunkia.

Ennakkoäänestyspaikoissa on riittävästi tilaa turvavälien pitämiseen ja niissä noudatetaan oikeusministeriön ja THL:n koronaohjeita. Tarvittaessa jono ohjataan äänestyspaikan ulkopuolelle. Koronatilanteen takia viidessä ennakkoäänestyspaikassa (Kivistön kirjasto, Koivukylän K-Citymarket, Tammiston K-Citymarket, Vantaan kaupungintalo ja Myyrmäki) äänestys tapahtuu ulkona joko kontissa tai teltassa.

Kuntavaalien vaalipäivän äänestyspaikat

Vaalipäivän äänestyspaikoiksi esitetään samat kuin on kaupunginhallituksen 30.11.2020 § 11 päätöksessä määrätty. Vaalien ajankohdan muuttuminen ei vaikuta äänestyspaikkojen valintaan.

Kuntavaalit on siirretty toimitettavaksi koulujen kesälomakauden aikana, jolloin joissain kouluissa tehdään peruskorjauksia. Tämä ei aiheuta muutoksia äänestyspaikkoihin. Ainoa poikkeus on Lehtikuusen koulu, jonka äänestystila siirtyy toiseen vieressä sijaitsevaan rakennukseen. Äänestäjien ohjaamiseksi oikeaan rakennukseen äänestysalue 506 Vaaralan äänestyspaikan Lehtikuusen koulu katuosoite esitetään muutettavaksi osoitteesta Hiirakkotie 18 osoitteeksi Hiirakkotie 9, 01200 Vantaa.

Vaalipäivän äänestyspaikoissa on otettu huomioon esteettömyyden ohella koronaturvallisuus. Kriteereinä ovat mm. vaalihuoneen sijainti mahdollisimman lähellä sisäänkäyntiä, riittävän väljät tilat turvavälien pitämiseksi sekä kulkuväylien ja jonotuksen järjestäminen niin, ettei synny tarpeettomia kohtaamisia. Tarvittaessa jono ohjataan äänestyspaikan ulkopuolelle.

Turvallinen äänestyskäyttäytyminen varmistetaan sekä oikeusministeriön ja THL:n että vaalitoimiston omien koronaohjeiden avulla. Karanteenissa olevien äänestäjien äänioikeuden käyttömahdollisuus varmistetaan järjestämällä heille tarvittaessa ulkoäänestys äänestyspaikan välittömässä läheisyydessä.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan kunnan tulee hyvissä ajoin päättää kunnan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista sekä vaalipäivän äänestyspaikoista. Ennakkoäänestämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite ja päivittäinen aukioloaika. Kaupunginhallituksen tulee huolehtia, että sanotut tiedot sekä äänestyspäivän äänestyspaikkojen tiedot toimitetaan Digi- ja väestötietovirastolle viimeistään 8.4.2021 merkitsemällä ne oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämään vaalitietojärjestelmään, minkä jälkeen äänestyspaikkoja ei voi enää muuttaa. Vaalitietojärjestelmän tietojen perusteella Digi- ja väestötietovirasto painattaa äänioikeutetuille kotiin lähetettävän ilmoituskortin vaaleista.

Tämä päätös korvaa kaupunginhallituksen 30.11.2020 § 11 päätöksen.

Keskusvaalilautakunta 15.3.2021 § 4

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että se vuoden 2021 kuntavaaleissa
a) määräisi vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 68 äänestysalueen äänestyspaikkaa, ja
b) määräisi Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 14 äänestyspaikkaa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään vuoden 2021 kuntavaaleissa
a) määrätä vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 68 äänestysalueen äänestyspaikkaa, ja
b) määrätä Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 14 äänestyspaikkaa.

Käsittely:
Kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että toisen sivun neljännen kappaleen viimeinen lause kuuluu seuraavasti:
”Koronatilanteen takia ~~neljässä~~ *viidessä* ennakkoäänestyspaikassa (Kivistön kirjasto, Koivukylän K-Citymarket, Tammiston K-Citymarket, Vantaan kaupungintalo ja *Myyrmäki*) äänestys tapahtuu ulkona joko kontissa tai teltassa”.

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:
- Vantaan vaalipäivän äänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa
- Vantaan yleiset ennakkoäänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, puh. 040 5149 558, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan vaalipäivän äänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa 13.6.2021

Nro	Äänestysalueen nimi	Äänestyspaikka	Osoite	
101	Hämevaara	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
102	Hämeenkylä	Hämeenkylän koulu	Varistontie 3	01660 Vantaa
103	Pähkinärinne	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
104	Varisto	Hämeenkylän koulu	Varistontie 3	01660 Vantaa
105	Vapaala	Rajatorpan koulu	Vapaalanpolku 13	01650 Vantaa
106	Uomatie	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
107	Myyrmäki	Vaskivuoren lukio	Virtatie 4	01600 Vantaa
108	Kilteri	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
109	Louhela	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
110	Jönsas	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
111	Kaivoksela	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
112	Vaskipelto	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
201	Askisto	Askiston koulu	Uudentuvantie 5	01680 Vantaa
202	Keimola	Aurinkokiven koulu	Aurinkokivenkuja 1	01700 Vantaa
203	Seutula	Seutulan koulu	Katriinantie 60	01760 Vantaa
204	Piispankylä	Kanniston koulu	Kenraalintie 6	01700 Vantaa
205	Kivimäki	Kivimäen koulu	Lintukallionkuja 6	01620 Vantaa
206	Laajavuori	Mårtensdals skola	Laajavuorenkuja 4	01620 Vantaa
207	Martinlaakso	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 9	01620 Vantaa
208	Vihertie	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 9	01620 Vantaa
209	Vantaanlaakso	Vantaanlaakson päiväkoti	Vantaanlaaksonraitti 9	01670 Vantaa
210	Ylästö	Ylästön koulu	Ollaksentie 29 B	01690 Vantaa
211	Kivistö	Aurinkokiven koulu	Aurinkokivenkuja 1	01700 Vantaa
212	Kivistöntähti	Aurinkokiven koulu	Aurinkokivenkuja 1	01700 Vantaa
301	Veromies	Helsinge skola	Ylästöntie 3	01510 Vantaa
302	Pakkala	Veromäen koulu	Veromiehentie 2	01510 Vantaa
303	Kartanonkoski	Vantaan kansainvälinen koulu	Hagelstamintie 1	01520 Vantaa
304	Ilola	Ilolan koulu	Epinkoskentie 5	01390 Vantaa
305	Ruskeasanta	Ristipuron päiväkoti	Laaksotie 1	01390 Vantaa
306	Simonkylä	Simonkylän koulu	Koivukyläntie 52	01350 Vantaa
307	Simonmetsä	Simonkallion koulu	Simonkalliontie 1	01350 Vantaa
308	Peltola	Peltolan koulu	Lummetie 27 B	01300 Vantaa
309	Viertola	Viertolan koulu	Liljatie 2	01300 Vantaa
310	Talkootie	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
311	Hiekkaharju	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
312	Tikkurila	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
313	Kukkaketo	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
314	Jokiniemi	Jokiniemen koulu	Valkoisenlähteentie 51	01370 Vantaa
315	Maarinoja	Dickursby skola	Urheilutie 4	01370 Vantaa
316	Hakkila	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
317	Kuninkaala	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
318	Tammisto	Helsinge gymnasium	Ylästöntie 3	01510 Vantaa
401	Koivukylä	Leinelän päiväkoti	Metsäkeijunkuja 2	01360 Vantaa
402	Asola	Rekolanmäen koulu	Valtimotie 4	01400 Vantaa
403	Kulomäki	Kulomäen koulun opetuspiste	Maauuninpolku 3	01450 Vantaa
404	Korso	Ruusuvuoren koulu	Kisatie 21	01450 Vantaa
405	Vierumäki	Vierumäen koulu	Lehmustontie 9	01450 Vantaa
406	Leppäkorpi	Monitoimikeskus Lumo	Urpiaisentie 14	01450 Vantaa
407	Metsola	Monitoimikeskus Lumo	Urpiaisentie 14	01450 Vantaa
408	Otava	Metsolanmäen päiväkoti	Soopelipolku 4	01450 Vantaa
409	Matari	Matarin päiväkoti	Ajomiehenkuja 11	01400 Vantaa
410	Mikkola	Mikkolan koulu/ Vega	Venuksentie 2	01480 Vantaa

411	Nikinmäki	Nikinmäen opetuspiste	Perhotie 27	01490 Vantaa
412	Rekola	Rekolan koulu	Rekolantie 67	01400 Vantaa
413	Rastimäki	Koivukylän koulu	Kustaantie 10	01400 Vantaa
414	Havukallio	Havukosken koulu	Tarhakuja 2	01360 Vantaa
415	Tarhapuisto	Havukosken koulu	Tarhakuja 2	01360 Vantaa
416	Päiväkumpu	Päiväkummun koulu	Ismontie 2	01420 Vantaa
501	Oripuisto	Hakunilan nuorisotila	Laukkarinne 4	01200 Vantaa
502	Hakunila	Hakunilan nuorisotila	Laukkarinne 4	01200 Vantaa
503	Nissas	Sotungin koulu	Sotungintie 19	01200 Vantaa
504	Itä-Hakkila	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
505	Sotunki	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
506	**Vaarala**	**Lehtikuusen koulu**	**Hiirakkotie 9**	**01200 Vantaa**
507	Rajakylä	Rajakylän koulu	Latukuja 1	01280 Vantaa
508	Estepuisto	Länsimäen koulu	Pallastunturintie 27	01280 Vantaa
509	Länsimäki	Länsimäen koulu	Pallastunturintie 27	01280 Vantaa
999	Lummetie	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa

Vantaan yleiset ennakkoäänestyspaikat vuoden 2021 kuntavaaleissa 26.5. – 8.6.2021

1. **Hakunilan kirjasto**, Kimokuja 5, 01200 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

2. **Hämeenkylän K-Supermarket**, Ainontie 1, 01630 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

3. **Kansalaistoiminnan keskus Leinikki**, Leinikkitie 22, 01350 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

4. **Kauppakeskus Jumbo**, Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa
   ark. 9–20, la 10–18, su 11–18

5. **Kivistön kirjasto,** Topaasikuja 11, 01700 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

6. **Koivukylän K-Citymarket**, Ojalehdonkuja 1, 01360 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

7. **Laurea-ammattikorkeakoulu, Tikkurilan kampus**, Ratatie 22, 01300 Vantaa
   ma–ti (26.-27.5.) 11–20

8. **Länsimäen kirjasto**, Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

9. **Martinlaakson kirjasto**, Laajaniityntie 3, 01620 Vantaa
   ark. 9–20, la–su 10–18

10. **Monitoimikeskus Lumo**, Urpiaisentie 14, 01450 Vantaa
    ark. 9–20, la–su 10–18

11. **Myyrmäen kirjasto**, Paalutori 3, 01600 Vantaa
    ark. 9–20, la–su 10–18

12. **Tammiston K-Citymarket**, Tammiston Kauppatie 9, 01510 Vantaa
    ark. 9–20, la–su 10–18

13. **Tikkurilan Prisma**, Unikkotie 13, 01300 Vantaa
    ark. 9–20, la–su 10–18

14. **Vantaan kaupungintalo**, Asematie 7, 01300 Vantaa
    ark. 9–20, la–su 10–18

15 § Virkasuhteisten virkojen nimikkeiden muuttaminen, vakanssinumero: 000866, 000867, 000868

VD/2772/01.01.00.00/2021

RV/ST-V/AH

Voimassa olevan hallintosäännön 14 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen täyttäväksi kuuluvien sekä kaupunkistrategian ja johdon toimialan muiden virkojen virkanimikkeestä. Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen virkanimikkeistä ja virkanimikkeiden muuttamisesta.

Kaupunginhallitus on päättänyt 16.11.2020 § 15 määräaikaisten virkojen perustamisesta työllisyyden kuntakokeilun ajaksi 1.1.2021–30.6.2023. Työllisyyden kuntakokeilun toiminnan tarpeiden täsmentyessä virkasuhteisten vakanssien (numerot 000866, 000867 ja 000868) omavalmentaja virkanimikkeiksi muutetaan suunnittelija 23.3.2021 lukien.

Toimialan HR-palvelut puoltavat esityksestä.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että virkasuhteisten vakanssien (numerot 000866, 000867 ja 000868) omavalmentaja virkanimikkeiksi muutetaan suunnittelija 23.3.2021 lukien.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Toimialojen HR-palvelut, Työllisyyspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
työllisyyspalvelujen johtaja Susanna Taipale-Vuorinen, puh. 0400 444 883, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

16 § **Vastaus Jari Jääskeläisen ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen kuntavaaliehdokkaiden sitoutumiseksi Vantaan arvoihin**

VD/10584/00.02.00.03/2020

RV/AG/AH

Jari Jääskeläinen sekä 9 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Esitän, että Vantaan kaupunki tekisi oman brändin mukaisen ”sitoutumislogon” kevään 2021 kunnallisvaaleihin. Jokainen kunnallisvaaleihin osallistuva ja merkkiä kantava ehdokas sitoutuu Vantaan kaupungin arvoihin. Ehdokas kunnioittaa ja edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä. Hän ei hyväksy kiusaamista, rasismia eikä vihapuhetta missään muodossa.

Kevään kunnallisvaaliehdokas saisi käyttää Vantaan kaupungin ”sitoutumislogoa” esitteissään, banderolleissaan, kotisivuilla, Twitterissä, Facebookissa, Instagramissa ja muissa sosiaalisen median kanavissa.
Näin äänestäjät saisivat lisäselvyyttä siihen, että he itse näkisivät mihin heidän ehdokkaansa on sitoutunut. Päätös merkistä tulisi saada pikaisesti, jotta se palvelisi niin ehdokkaita kuin äänestäjiäkin.”

Kaupunginvaltuusto 14.12.2020 § 19

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

_____

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Aloitteessa esitetyn kaltainen, vaalimateriaaleissa hyödynnettävä ”sitoutumislogo” on mahdollista toteuttaa kaupungin viestintäyksikössä. ”Logo” tai tunnus voidaan jakaa käyttöön viikolla 11.

Vantaan kaupungin arvoiksi on kuluvalla strategiakaudella määritelty avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Arvoja tarkastellaan strategiakausittain. Lisäksi kaupunki on sitoutunut tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen toiminnassaan ja päätöksenteossaan. Näihin sisältynee syrjimättömyys sekä rasismin, kiusaamisen ja vihapuheen vastustaminen.

Tunnuksessa ei voi olla montaa sanaa, muutoin teksti ei ole luettavissa. Mikäli aloitteen tekijät ehdottavat tunnukseen tekstiä *Olen sitoutunut Vantaan kaupungin arvoihin, kunnioitan ja edistän tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä, enkä hyväksy kiusaamista, rasismia tai vihapuhetta missään muodossa*, on se liian pitkä tämäntyyppiseen graafiseen elementtiin sijoitettavaksi. Samoin, liian pitkä on esimerkiksi teksti *Avoimuus, rohkeus, vastuullisuus, yhteisöllisyys – Olen sitoutunut Vantaan kaupungin arvoihin*. Pelkät arvot listattuna *Avoimuus, rohkeus, vastuullisuus, yhteisöllisyys* tai pelkkä teksti *Olen sitoutunut Vantaan kaupungin arvoihin* voidaan tunnukseen mahduttaa.

Kaupungin viestintä käyttää markkinoinnissaan erilaisia sanapareja (*VantaaHyvinvointia*, *VantaaOsaamista*, *VantaaVapautta* jne.). Näistä sanapareista esimerkiksi *VantaaVastuuta* tai *VantaaYhdessä* voisi ajatella viestivän sitoutumisesta kaupungin arvoihin. ”Sitoutumislogon” sijaan kuntavaaliehdokkaat voivatkin halutessaan käyttää markkinoinnissaan näistä sanapareista tehtyjä,

liitteessä kuvatun kaltaisia tunnuksia, jotka ovat ladattavissa kaupungin aineistopankista 15.3.2021 alkaen. Linkki kuvakoriin julkaistaan extranetin etusivun uutisissa.

Lisäksi on hyvä muistaa, että Vantaan kaupunki on mukana seudullisessa koulukiusaamista vastustavassa Samalla puolella -kampanjassa, jota varten on luotu leima vapaaseen käyttöön. Leimassa on Samalla puolella -teksti suomen lisäksi ruotsiksi ja englanniksi. Se on lähetetty valtuutetuille sähköpostille 9.12.2020 ja on ladattavissa osoitteesta samallapuolella.com. Kampanjan kehys löytyy myös Facebookin kehyksistä, facebook.com/profilepicframes. Samoin SPR:n Ei rasismille -kampanjan logo on tulossa ladattavaksi eirasismille.fi-sivustolle ennen viikolla 11 vietettävää Rasismin vastaista viikkoa, ja on kaikkien hyödynnettävissä.

Yhteenvetona todetaan, että kaupunkistrategia ja johto toimialan viestintä suosittaa kuntavaaliehdokkaille halutessaan *VantaaVastuuta* -tunnuksen käyttöä vaalimateriaaleissaan. Myös muunlainen ”sitoutumislogo” voidaan toteuttaa, jos aloitteen tekijät toimittavat siihen toivotun tarkan ja riittävän napakan tekstin viestintäjohtajalle viikon 10 aikana. Viestintä pidättää oikeuden muokata tekstiä tarvittaessa.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Jari Jääskeläiselle ja 9 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle Kaupunkistrategian ja johdon toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- allekirjoitettu Jari Jääskeläisen ja 9 muun valtuutetun aloite kuntavaaliehdokkaiden sitoutuminen Vantaan arvoihin
- Malli kuntavaalimerkistä

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
viestintäpäällikkö Anna Groth, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Kuntavaaliehdokkaiden sitoutuminen Vantaan arvoihin Esitän, että Vantaan kaupunki tekisi oman brändin mukaisen ”sitoutumislogon” kevään 2021 kunnallisvaaleihin. Jokainen kunnallisvaaleihin osallistuva ja merkkiä kantava ehdokas sitoutuu Vantaan kaupungin arvoihin. Ehdokas kunnioittaa ja edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä. Hän ei hyväksy kiusaamista, rasismia eikä vihapuhetta missään muodossa. Kevään kunnallisvaaliehdokas saisi käyttää Vantaan kaupungin ”sitoutumislogoa” esitteissään, banderolleissaan, kotisivuilla, Twitterissä, Facebookissa, Instagramissa ja muissa sosiaalisen median kanavissa. Näin äänestäjät saisivat lisäselvyyttä siihen, että he itse näkisivät mihin heidän ehdokkaansa on sitoutunut. Päätös merkistä tulisi saada pikaisesti, jotta se palvelisi niin ehdokkaita kuin äänestäjiäkin. Vantaalla kaupunginvaltuuston kokouksessa 14.12.2020	Aloitteen tekijän nimi: *Jari Jääskeläinen (vas.)* Aloitteen allekirjoittajat: *Esimerkki:* 1. *Antero Eerola (vas.)* 2. *Vaula Norrena (vihr)* 3. *Nina Pispala (vas.)* 4. *Kati Tyystjärvi* 5. *Emmi Pajunen* 6. *Sveta Silvennoinen-Hiisku* 7. *Maija Rautavaara* 8. *Sirpa Siru Kauppinen* 9. *Tiina Tuomela*

EHDOKKAAN TUNNUKSEN KÄYTTÖ

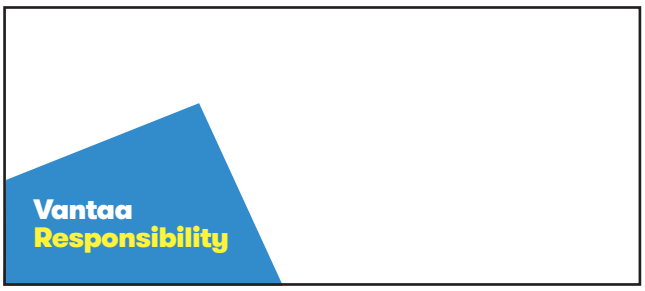
Vantaa
Vanda

VantaaVastuuta
VandaAnsvar
VantaaResponsibility

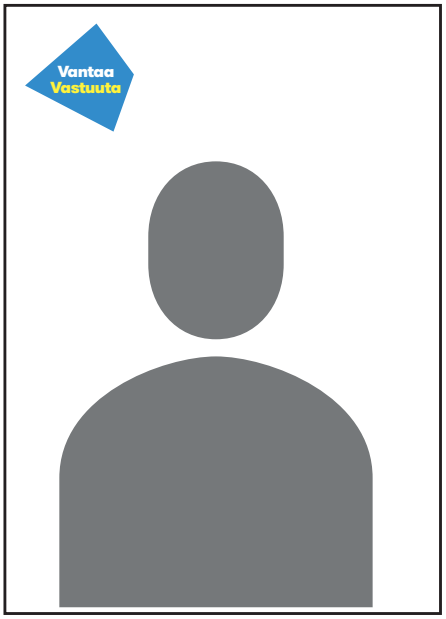

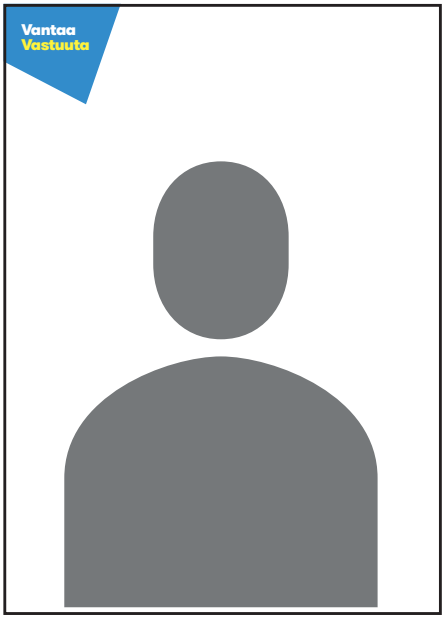

Käytetään web- ja printtimainonnassa kulmissa tai kuvan päällä.
Tiedostomuodot png ja pdf.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 16 §

17 § **Vastaus Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla**

VD/10570/00.02.00.03/2020

RV/AG/LS

Sveta Silvennoinen-Hiisku sekä 19 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki. Sitä tärkeämpi on onnistua maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisessä.

Integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että myös maahanmuuttajataustaiset vantaalaiset kokevat kaupungin omakseen. Kuitenkin useat vieraskieliset elävät lähes ilman kosketusta suomalaiseen yhteisöön, kulttuuriin ja kaupungin elämään. Tähän kannattaa puuttua, jos tavoitteena on, että heistä tulee uusia veronmaksajia Vantaalle.

Yksi konkreettinen keino siihen on tarjota tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia eri kielillä. Esi-merkiksi Helsingin kaupungin nettisivuilta löytyy sekä tieto kaupungin organisaatiosta ja palvelualueista että kaupungin tiedotteet suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja venäjäksi.

Vaikka suomen kielen oppiminen on ensisijaisen tärkeä, tämä on usein pitkä prosessi. Korona-aika on selkeästi osoittanut, että ohjastuksien ja suosituksien antaminen vain suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ei riitä. Tärkeä tieto ei ole tavoittanut useita maahanmuuttajataustaisia - ja on hyvin todennäköistä, että tilanne on sama myös useiden muiden kaupungin tiedotteiden osalta, jotka koskevat esimerkiksi kaavoitusta. Näin, maahanmuuttajataustauiset eivät käytä oikeutta osallistua kaavoitusprosessiin ja vaikuttaa, eivät ole kiinnostuneet poliittisesta päätöksenteosta ja jättävät äänioikeutensa käyttämättä kuntavaaleissa.

Vantaan monikulttuurisuus on todellisuus, jossa me elämme, ja kaupungilla on keskeinen rooli kotouttamisen mahdollistajana. Viestimällä eri kielillä viestimme, että monitaustaisia henkilöitä ovat tasavertaisia vantaalaisia. Silloin myös vieraskieliset paremmin perehtyneinä ja informoituneina auttavat kaupunkia kehittymään ja paremmin integroituneina työllistyvät helpommin ja tuovat verorahoja kaupungin kassaan.

Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki lisää monikielistä viestintää ja tarjoaa jatkossa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia myös muilla kielillä Vantaan muiden yleisimpien kielten joukosta suomen, ruotsin ja englannin lisäksi.”

Kaupunginvaltuusto 14.12.2020 § 17

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksena seuraavaa:

Vuoden 2019 lopussa Vantaalla puhuttiin äidinkielenä suomen, ruotsin ja saamen lisäksi 120 eri kieltä. Vaikka suruotsinkielisten osuus on pieni (2,4 %) määrällisesti ruotsinkieliset vantaalaiset (5600) ylittävät kaksikieliselle kunnalle määritetyn määrällisen alarajan, joka on 3000 henkeä. Noin 20 % koko kaupungin väestöstä eli yli 47 000 asukasta on tilastoitu vieraskieliseksi, eli henkilöksi, jonka äidinkieli ei ole joku kansalliskielistä. Suurimmat muunkieliset kieliryhmät ovat venäjänkieliset, joita oli vuoden 2019 lopussa 3,7 % väestöstä (8 673 henkeä), vironkieliset 3,6 % (8 354) ja arabiankieliset 1,5 % (3 600).
Kunnan viestinnästä on säädetty sekä kuntalaissa että kielilaissa:

Kuntalain mukaan kunnan tulee antaa asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet.

Kielilain mukaan puolestaan kaksikielisessä kunnassa ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet on annettava molemmilla kielillä. Tiedotusvelvoite ei koske vain virallista tiedottamista, vaan myös yleisölle esim. Internetin kautta julkaistavaa aineistoa. Kaksikielisyysvaatimus ei kuitenkaan tarkoita, että suomen- ja ruotsinkielisten versioiden tulisi olla täysin samanmuotoisia ja -laajuisia. Laajuus ja muoto tulee ratkaista asiasisällön perusteella.

Lain mukaan Vantaan kaupungilla on siis velvollisuus tiedottaa suomeksi ja ruotsiksi. Tämän lisäksi kaupunki pyrkii viestimään kaikista keskeisitä asioista myös englanniksi. Tarpeen ja harkinnan mukaan viestintää tehdään myös muilla kielillä, keskittyen suurimpiin kieliryhmiimme. Esimerkiksi koronaan ja koronarokotuksiin liittyvää viestintää on tehty laajasti eri kanavissa viron, venäjän, arabian, somalin, albanian sekä darin kielillä. Myös tietoa kuntavaaleista tullaan tarjoamaan näillä kielillä. Samoin maaliskuun alussa käynnistyneen työllisyyden kuntakokeilussa osa asiakasmateriaaleista on käännetty suomen, ruotsin ja englannin lisäksi arabian, somalin, venäjän, darin ja tigrinjan kielille.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa viestitään kriittisissä, kuten koronaan liittyvissä, aiheissa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä viroksi, venäjäksi, albaniaksi, somaliksi sekä arabiaksi. Toisen asteen opetuksessa viestintää tehdään pääsääntöisesti suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Aloitteessa kiinnitettään niin ikään huomiota tiedonkulkuun kaavoitusprosesseista. Kaupunkiympäristön toimialalta vastataan, että viestintäyhteistyötä tiivistetään koko ajan muun muassa kaupungin monikulttuurisuusyksikön ja heidän yhteistyökumppaneidensa, kuten järjestöjen kanssa. Lisäksi toimiala lisää mahdollisuuksia saada tietoa kaupunkiympäristöstä ja sen suunnittelusta kaupungin olemassa olevista palvelupisteistä.

Aloitteessa todetaan myös, että tärkeä tieto koronasta ei ole tavoittanut muunkielisiä vantaalaisia. Kuten edellä kerrottiin, ajantasaista tietoa koronasta on ollut tarjolla yhdeksällä kielellä niin verkkosivuillamme, somekampanjoissa, katunäytöillä, kotiin jaetussa infokirjeessä, printattavina infokirjeinä palveluissamme kuin jalkautuvan neuvonnan kyydissä. Ongelma ei siis ole, etteikö tietoa on olisi ollut tarjolla runsaasti suurimmille kieliryhmillemme. Koronakriisi on sen sijaan tehnyt näkyväksi haasteet liittyen siihen, miten kaupungin tuottaman tiedon äärelle löydetään, kuinka aktiivisesti kaupungin viestintäkanavia seurataan ja miten tehokkaasti tieto ja viestit leviävät. Kriisin aikana kaupungilla on myös tiedostettu, että pelkästään kirjoitetun informaation keinoin on hankala kannustaa ihmisiä muuttamaan tieto toiminnaksi. Tämän vuoksi tekstipainotteista viestintää on täydennetty suulliseen tietoon panostamalla, esimerkiksi järjestämällä jalkautuvaa monikielistä koronaneuvontaa.

Tiedonkulun haasteet eivät poistu vain monikielistä viestintää lisäämällä, kuten aloitteessa esitetään. Monikielinen viestintä kun ei ole vain materiaalien kääntämistä ja julkaisemista vaan oleelliseksi nousee viestien perillemenon varmistaminen. Tähän huutoon vastaamaan Vantaalla aloitettiin lokakuussa 2020 Neuvova Vantaa -hanke, osana Työ- ja elinkeinoministeriön valtakunnallista erityisrahoituksen saaneiden maahanmuuttajien neuvontapalveluiden kehittämishankkeiden verkostoa. Neuvova Vantaa -hankkeen laajempi tavoite on sujuvoittaa Vantaan kaupungin palveluprosesseja vieraskielisille kuntalaisille. Yhtenä keskeisenä teemana tämän tavoitteen saavuttamisessa on viestinnällisten strategioiden kehittämistyö. Hankkeen avulla pyrimme parantamaan monikielisen viestinnän toimintatapoja ja panostamaan siihen, että Vantaan kaupungin tuottama tieto tavoittaisi tehokkaammin ja mahdollisimman laajasti eri kieliryhmiin kuuluvia asukkaita.

Hankkeen aikana:

1. *Kartoitetaan asukkaiden ja neuvontatyötä tekevien tarpeita viestintämateriaaliin liittyen.* Lähtökohtana työssä on yhteiskehittäminen eli hankkeessa pyritään vaalimaan alusta asti aktiivista sidosryhmien kuulemista ja heidän oivallustensa käytäntöönpanoa. Selvitystyössä paitsi haastatellaan kaupungin eri toimialojen viestinnän yksiköitä myös Vantaan järjestökentän monikulttuurisuusasiantuntijoita. Erityisesti erikielisten asukkaiden ohjaus- ja neuvontatyötä tekeviä aktiiveja kuullaan pitkin hankkeen toimintakautta. Tämä osallistamistyö on tärkeää, jotta ymmärrämme paremmin minkälaisen ja minkä kielisen materiaalin tuottamiseen kaupungin kannattaa ensisijaisesti panostaa.

2. *Suunnitellaan viestintää tehokkaammin niiden kanavien ympärille, joita kohderyhmät käyttävät eniten.* Cultura-säätiön toteuttama ”Selvitys venäjän ja arabiankielisten vantaalaisten osallistumisesta ja vaikuttamisesta kuntalaisina” Vantaan kaupungin toimeksiannosta antaa osviittaa kysymykseen erikielisten asukkaiden tavoittamisesta. Tehokkaimpia tiedonvälityskanavia ovat selvityksen mukaan kaupungin some, vantaa.fi -sivusto, asukaslehti ja monikulttuurisuusjärjestöjen edustajat. Pyrimme kehittämään edellä mainittuja kaupungin kanavia puhuttelevimmiksi erikielisille kaupunkilaisille ja myös kohdentamaan viestintää tehokkaammin esimerkiksi monikulttuuristen järjestöjen avulla ja heidän viestinvälityskanaviaan apuna käyttäen.

3. *Panostetaan siihen, että ajankohtaista ja oikeaa materiaalia on saatavilla erikielisille asukkaille ymmärrettävässä muodossa kaupungin kanavissa.*
Silloin kun ei ole mahdollista tuottaa tietoa monikielisesti, oleellista on se, että tieto tarjottaisiin mahdollisimman helposti ymmärrettävässä muodossa esimerkiksi selkosuomenkielisenä tai visuaalisena.

Kaupunkistrategia ja johto toimiala toteaa yhteenvetona olevansa samaa mieltä siitä, että kotoutumisen onnistumisen kannalta viestintä on keskeinen tekijä ja ymmärrettävä tieto on itsenäisen elämän ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen perusedellytyksiä. Uuteen kieliympäristöön muuttaminen vaikuttaa ihmisen mahdollisuuksiin etsiä tietoa ja luoda kontakteja. Esimerkiksi, palveluihin on mahdotonta hakeutua, jos ei ymmärrä, mitä palveluita on olemassa. Tästä syystä kaupungin kieliviestintää kehitetään jo parhaillaan aktiivisesti niin, että monikielinen viestintä ja sen pitkän aikavälin suunnittelu olisi mahdollisimman tehokasta. Yksin emme tähän pysty, vaan toivomme että kotouttamisessa tärkeässä roolissa olevat monikulttuuriset järjestöt ja kaupungin aktiiviset monikieliset asukkaat tulevat mukaan tähän työhön. Onhan kumppanuuksien vahvistaminen ja yhteistyön edistäminen myös tärkeä osa kaupungin strategiaa. Vain yhteistyöllä voimme tukea erikielisten kaupunkilaisten osallisuutta ja toiminnallamme edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta parhaamme mukaan.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa valtuutetulle Sveta Silvennoinen-Hiiskulle ja 19 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:
Kaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että kolmannen sivun toiseksi viimeinen kappale jätetään pois: ”Aloitteessa esitetään myös, että kaupunki tarjoaa jatkossa ajankohtaisia uutisia eri kielillä. Ajankohtaisen tiedon tarjoamista monilla kielillä vaikeuttavat resurssihaasteet. Kaupungilla on yksi englannin kielen kääntäjä, ja muut käännöspalvelut ostetaan Tulka Oy:ltä. Yhden A4 -sivun käännöstyö (1560 merkkiä) maksaa 47 euroa netto + ALV eli yhteensä 58,28 euroa ja sen valmistumiseen menee 7 arkipäivää. Pikatilauksena aika lyhenee hieman mutta niin nousee hintakin. Kiireellisyyslisä on + 25% hinnasta. On selvää, ettei laajamittaiseen monikieliseen ajankohtaisviestintään ole meillä edes englanniksi
mahdollisuuksia nykyisillä resursseilla.”

Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Sveta Silvennoinen-Hiiskun ja 19 muun valtuutetun aloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
viestintäpäällikkö Anna Groth, puh. 040 846 4095, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Valtuustoaloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Valtuustoaloite monikielisen viestinnän lisäämisestä Vantaalla Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki. Sitä tärkeämpi on onnistua maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämisessä. Integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan tarkoittaa esimerkiksi sitä, että myös maahanmuuttajataustaiset vantaalaiset kokevat kaupungin omakseen. Kuitenkin useat vieraskieliset elävät lähes ilman kosketusta suomalaiseen yhteisöön, kulttuuriin ja kaupungin elämään. Tähän kannattaa puuttua, jos tavoitteena on, että heistä tulee uusia veronmaksajia Vantaalle. Yksi konkreettinen keino siihen on tarjota tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia eri kielillä. Esimerkiksi Helsingin kaupungin nettisivuilta löytyy sekä tieto kaupungin organisaatiosta ja palvelualueista että kaupungin tiedotteet suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja venäjäksi. Vaikka suomen kielen oppiminen on ensisijaisen tärkeä, tämä on usein pitkä prosessi. Korona-aika on selkeästi osoittanut, että ohjastuksien ja suosituksien antaminen vain suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi ei riitä. Tärkeä tieto ei ole tavoittanut useita maahanmuuttajataustaisia - ja on hyvin todennäköistä, että tilanne on sama myös useiden muiden kaupungin tiedotteiden osalta, jotka koskevat esimerkiksi kaavoitusta. Näin, maahanmuuttajataustauiset eivät käytä oikeutta osallistua kaavoitusprosessiin ja vaikuttaa, eivät ole kiinnostuneet poliittisesta päätöksenteosta ja jättävät äänioikeutensa käyttämättä kuntavaaleissa.	Aloitteen tekijän nimi: *Sveta Silvennoinen-Hiisku (Vihr.)* Aloitteen allekirjoittajat: 1. *Ranbir Sodhi* 2. *Minna Kuusela* 3. *Eve Rämö* 4. *Antero Eerola* 5. *Jari Jääskeläinen* 6. *Vaula Norrena (vihr)* 7. *Nina Pispala (vas.)* 8. *Jaana Heiskanen* 9. *Joel Linnainmäki* 10. *Minna Atiye* 11. *Faysal Abdi* 12. *Kati Tyystjärvi* 13. *Emmi Pajunen* 14. *Jarno Eskelinen* 15. *Maija Rautavaara* 16. *Sirpa Siru Kauppinen* 17. *Anniina Kostilainen* 18. *Jenni Chen* 19. *Aadan Ibrahim*

Vantaan monikulttuurisuus on todellisuus, jossa me elämme, ja kaupungilla on keskeinen rooli kotouttamisen mahdollistajana. Viestimällä eri kielillä viestimme, että monitaustaisia henkilöitä ovat tasavertaisia vantaalaisia. Silloin myös vieraskieliset paremmin perehtyneinä ja informoituneina auttavat kaupunkia kehittymään ja paremmin integroituneina työllistyvät helpommin ja tuovat verorahoja kaupungin kassaan. Me aloitteen allekirjoittaneet esitämme, että Vantaan kaupunki lisää monikielistä viestintää ja tarjoaa jatkossa tietoa kaupungin toiminnasta ja palveluista sekä ajankohtaisia uutisia myös muilla kielillä Vantaan muiden yleisimpien kielten joukosta suomen, ruotsin ja englannin lisäksi. *Vantaan valtuuston kokous 14.12.2020*	

18 § **Perusopetuksen poikkeusjärjestelyt VI**

VD/9738/00.01.01.01/2020
KK/S-AP/HY-L

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 5 momentin 30 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kunnan tartuntatautilain torjunnasta vastaavana toimielimenä tartuntatautilain 58 §:n mukaisista toimenpiteistä.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen tai vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Perusopetuslakiin on määräaikaisesti lisätty 20 a §. Kyseisen pykälän nojalla, jos opetusta ei tartuntatautilain 58 §:n nojalla annettavan päätöksen johdosta voida järjestää turvallisesti lähiopetuksena koulussa tai muussa opetuksen järjestämispaikassa. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä koskeva päätös voidaan tehdä enintään yhden kuukauden ajaksi kerrallaan. Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana opetusta järjestetään osittain tai kokonaan muuna kuin lähiopetuksena etäyhteyksiä hyödyntäen.

Vantaalla on koronatartunnat jatkaneet jyrkkää kasvuaan helmikuun ja maaliskuun alun ajan. Koronatartuntojen ilmaantuvuusluku 14 vuorokauden osalta on ollut 474,7/100 000 asukasta kohden (ajanjakso 1.3.–14.3.2021). Edellisen neljäntoista päivän seurantajaksolla ilmaantuvuus on ollut 397,6/100 000 asukasta kohden.

Vantaan kaupungin alueella epidemian tilanne huomioiden on olemassa perusteet peruskoulujen osittaiselle tai kokonaan sulkemiselle tartuntatautilain 58 §:n nojalla. Lievempänä keinoja opetuksen järjestäjä voi päättää poikkeusjärjestelyjen toteuttamisesta, jotta peruskoulujen osittaiselta tai kokonaan sulkemiselta vältyttäisiin.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 18

Kasvatuksen ja oppimisen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että koronaepidemian vuoksi on olemassa perusteet sille, että Vantaan kaupungin alueella sijaitsevissa peruskouluissa voidaan siirtyä perusopetuslain 20 a §:n mukaisiin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin. Poikkeusjärjestelyihin siirtymisestä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tämä päätös on voimassa kuukauden sen antamisesta.

Täytäntöönpano: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala, yhteiset palvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Sari-Anna Pennanen, kaupunginlakimies, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

19 § **Vastaus Jarno Eskelisen ja 1 muun valtuutetun aloitteeseen pienoismalli rakennus/askartelutilat Vantaalle**

VD/1068/00.02.00.03/2021

RÅ/LR/AH

Jarno Eskelinen sekä 1 muuta valtuutettua jättivät valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kun omin käsin saa rakennettua toimivan pienoismallin, nousee siinä nuorilla usko itseensä ja samalla myös nousee ymmärrys, miten koulujen puutyön matemaattinen veistely ja fysiikka ovatkin käytännössä välttämättömiä.

Nykytrendi ovat kauko-ohjattavat lennokit (dronet), jotka lisääntyvät lähitulevaisuudessa merkittävästi ja siksi se kaipaa lennättäjien ja ohjaajien kaltaista harraste toimintaa ruohonjuuri tasolta alkaen.

Kameroilla varustetut lennokit ja helikopterit tarjoavat hyvin nopeasti menestyville harrastajille mahdollisuuksia työllistymiseen, esimerkiksi mainos kuvaukseen, rakennussuunnitteluun tai muihin visuaalisiin ja teknisiin tehtäviin, kuten pelastuslaitos, poliisi ja vapaaehtoiset etsintäpartiot jne.

Pienoismallien rakentaminen on erittäin luovaa ja kehittävää toimintaa - pienoismalli toiminta kuitenkin vaatii kunnon työtiloja ja lennokkien siipien kärkivälit saattavat olla jopa 4–6 metriä.

Erityisesti aloittelijalle on tärkeää, että ensimmäiset lennokit ovat riittävän isoja ja rauhallisesti käyttäytyviä malleja. Rakentaminen vie aikaa ja kärsivällisyyttä rakentamisessa tarvitaan erityisesti kunnolla valaistut ja ennen kaikkea tuuletetut tilat. Tuuletus on olennaista, koska mallien rakentamisessa käytetään voimakkaita liimoja ja lakkoja.

Tärkeää on, että keskeneräisiä pienoismallit tarvitsevat maalien, liimojen ja lakkojen kuivuessa välttämättömät säilytys tilat. Näissä harrastetiloissa kuuluisi juuri edellä mainituista syistä olla projekteille säilytystilaa.

Pienoismalli tilojen nykyisen puutteen vuoksi Vantaalla haittaa erityisesti juniori- ja nuoriso- sekä kilpailutoimintaa. Naapurikunnilla Helsinki, Kerava, Espoo, Porvoo ja Järvenpää ovat tässä edellä kävijöitä.

Aloitteella me allekirjoittaneet pyydämme Vantaalle omia askartelutiloja kaikille radio-ohjattaville pienoismalleille hyvien kulkuyhteyksien päähän edellä mainituilla tavoin, jossa alan harrastajat voivat verkostoitua ja edistää nuoriso toimintaa.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 24
Päätös:
Päätetiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle vastattavaksi.

———

Kaupunkikulttuurin toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkikulttuurin toimialalla ei valitettavasti ole kyseiseen toimintaan soveltuvia tiloja toimijan omaan käyttöön osoitettavaksi. Lajispesifit harrastamisen olosuhteet ovat toteutuneet Vantaalla pääsääntöisesti toimijan omana tai yksityisenä investointina.
Timmistä on varattavissa käyttövuoroperiaatteella koulujen teknisiä tiloja, mutta niihin ei ole mahdollista jättää omia välineitä. Kaupunki tiedostaa teknisten töiden harrastamiseen tarkoitettujen tilojen puutteen.

_____

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 19

Kaupunkikulttuurin apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa valtuutettu Jarno Eskeliselle ja 1 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
Käsittely:
Kaupunkikulttuurin apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystään siten, että lisättiin lause *”Kaupunki tiedostaa teknisten töiden harrastamiseen tarkoitettujen tilojen puutteen.”* vastauksen loppuun.
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Liite:

- Jarno Eskelisen ja 1 muun valtuutetun aloite pienoismalli rakennus/askartelutilat Vantaalle

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, puh. 050 539 4555, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
yhteisten palvelujen päällikkö Leena Rusanen, puh. 050 314 5702, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	
Pienoismalli rakennus/askartelu tilat Vantaalle Lennokkiharrastustoiminnan tilojen puute Vantaalla Kun omin käsin saa rakennettua toimivan pienoismallin, nousee siinä nuorilla usko itseensä ja samalla myös nousee ymmärrys, miten koulujen puutyön matemaattinen veistely ja fysiikka ovatkin käytännössä välttämättömiä. Nyky trendi ovat kauko-ohjattavat lennokit (dronet), jotka lisääntyvät lähitulevaisuudessa merkittävästi ja siksi se kaipaa lennättäjien ja ohjaajien kaltaista harraste toimintaa ruohonjuuri tasolta alkaen. Kameroilla varustetut lennokit ja helikopterit tarjoavat hyvin nopeasti menestyville harrastajille mahdollisuuksia työllistymiseen, esimerkiksi mainos kuvaukseen, rakennussuunnitteluun tai muihin visuaalisiin ja teknisiin tehtäviin, kuten pelastuslaitos, poliisi ja vapaaehtoiset etsintäpartiot jne. Pienoismallien rakentaminen on erittäin luovaa ja kehittävää toimintaa - pienoismalli toiminta kuitenkin vaatii kunnon työtiloja ja lennokkien siipien kärkivälit saattavat olla jopa 4-6 metriä. Erityisesti aloittelijalle on tärkeää, että ensimmäiset lennokit ovat riittävän isoja ja rauhallisesti käyttäytyviä malleja. Rakentaminen vie aikaa ja kärsivällisyyttä -	Aloitteen tekijän nimi: *Jarno Eskelinen* Aloitteen allekirjoittajat: 1. *Jari Jääskeläinen*

rakentamisessa tarvitaan erityisesti kunnolla valaistut ja ennen kaikkea tuuletetut tilat. Tuuletus on olennaista, koska mallien rakentamisessa käytetään voimakkaita liimoja ja lakkoja. Tärkeää on, että keskeneräisiä pienoismallit tarvitsevat maalien, liimojen ja lakkojen kuivuessa välttämättömät säilytys tilat. Näissä harrastetiloissa kuuluisi juuri edellä mainituista syistä olla projekteille säilytystilaa. Pienoismalli tilojen nykyisen puutteen vuoksi Vantaalla haittaa erityisesti juniori ja nuoriso sekä kilpailu toimintaa. Naapurikunnilla Helsinki, Kerava, Espoo, Porvoo ja Järvenpää ovat tässä edellä kävijöitä. Aloitteella me allekirjoittaneet pyydämme Vantaalle omia askartelu tiloja kaikille radio-ohjattaville pienoismalleille hyvien kulkuyhteyksien päähän ed. mainituilla tavoin, jossa alan harrastajat voivat verkostoitua ja edistää nuoriso toimintaa. Vantaalla 25.1.2021	

20 § **Allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirjat, maanvuokrasopimukset, maankäyttösopimukset, toteutussopimus, hallinnanjakosopimus, ulkoilureitin hallinta- ja hoitosopimus ja sopimus K207 yhteispihasta**

VD/1519/10.00.00.00/2021
HP/SO

Kaupunkiympäristön toimiala / kiinteistöt ja tilat on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, luovutuskirjojen, maanvuokrasopimusten, maankäyttösopimusten, toteutussopimuksen, hallinnanjakosopimuksen, ulkoilureitin hallinta- ja hoitosopimuksen ja sopimuksen K207 yhteispihasta allekirjoittamisesta:

5.11.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Veromiehen kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-52-121-21. (VD/9916/2017)

11.11.2020 on allekirjoitettu määräalan luovutuskirja, jolla Vantaan ja Helsingin seurakuntayhtymä luovuttaa Vantaan kaupungille määräalan Kirkonkylän kylässä sijaitsevasta kiinteistöstä Räckhals 92-407-13-7. (KA/2713/2010)

18.11.2020 on allekirjoitettu määräalan kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suomen valtiolle määräalan Vihdin kunnan Vihtijärven kylässä sijaitsevasta tilasta Rauhaniemi 927-452-1-337. (VD/6389/2020)

2.12.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Ilolan kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-71-220-6. (VD/8685/2020)

3.12.2020 on allekirjoitettu määräalan luovutuskirja, jolla Elementtiasennusliike H.Tourunen Oy luovuttaa Vantaan kaupungille määräalan Viertolan kaupunginosassa Tikkurilan kylässä sijaitsevasta kiinteistöstä 92-63-104-11. (VD/7276/2020)

8.12.2020 on allekirjoitettu määräalan luovutuskirja, jolla luovutetaan Vantaan kaupungille määräala Viertolan kaupunginosassa Tikkurilan kylässä sijaitsevasta kiinteistöstä 92-421-6-157. (VD/7275/2019)

8.12.2020 on allekirjoitettu määräalan kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy määräalan Piispankylässä sijaitsevasta kiinteistöstä 92-413-7-2. (VD/8922/2020)

10.12.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Asolan kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-72-214-3. (VD/9708/2018)

14.12.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Maire Taposen säätiö sr myy Vantaan kaupungille Keimolan kylässä sijaitsevan kiinteistön 92-406-5-204. (VD/8821/2020)

14.12.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Vir-Invest Oy:lle Piispankylässä sijaitsevan kiinteistön 92-21-138-6. (VD/7031/2020)

17.12.2020 on allekirjoitettu määräalan kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy määräalan Ylästön kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-426-5-91. (VD/8437/2020)

22.12.2020 on allekirjoitettu maankäyttösopimus ja esisopimus määräalojen vaihdosta / Kielotie 13 / Asemakaavan muutos nro 002365, kaupunginosa 61. Tikkurila / VTK Kiinteistöt Oy. (VD/6254/2019)

31.12.2020 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla myydään Vantaan kaupungille Seutulan kylässä sijaitseva kaksipalstainen kiinteistö 92-418-4-140. (VD/9329/2020)

31.12.2020 on allekirjoitettu määräosan luovutuskirja, jolla As Oy Vantaan Myyrin Terra luovuttaa Vantaan kaupungille määräosan Myyrmäen kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-15-406-4. (VD/8515/2014)

31.12.2020 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Hartela Etelä-Suomi Oy kanssa Myyrmäen kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-15-406-4 määräosista. (VD/8515/2014)

31.12.2020 on allekirjoitettu hallinnanjakosopimus koskien kiinteistöä 92-15-406-4 / Asunto Oy Vantaan Myyrin Terra, Myyrin Torni ja Myyrin Tuuli, Hartela Etelä-Suomi Oy ja Vantaan kaupunki. (VD/8515/2014)

31.12.2020 on allekirjoitettu ulkoilureittien hallinta- ja hoitosopimus yhtiön omistamalla kiinteistöllä 92-406-6-0 / Kiinteistö Oy Keimolan Radioasema ja Vantaan kaupunki. (VD/9161/2020)

11.1.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Maire Taposen säätiö sr myy Vantaan kaupungille Keimolan kylässä sijaitsevat kiinteistöt 92-406-3-51, 5-4 ja 5-205. (VD/8801/2020)

15.1.2021 on allekirjoitettu maankäyttösopimus / kunnallistekniikan rakentamissopimus / esisopimus määräalan luovutuksesta / asemakaavan muutos nro 002284, kaupunginosa 12. Hämeenkylä / Vantaan Energia Oy. (VD/7679/2020)

15.1.2021 on allekirjoitettu maankäyttösopimus / kunnallistekniikan rakentamissopimus / esisopimus määräalan luovutuksesta / asemakaavan muutos nro 002284, kaupunginosa 12. Hämeenkylä / Veikko Laine Oy. (VD/7680/2020)

19.1.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Pakkalan kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-51-224-5. (VD/810/2019)

20.1.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Taratest Oy:lle Havukosken kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-74-504-2 rakennuksineen ja rakennelmineen. (VD/3300/2013)

26.1.2021 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Länsi-Vantaan Reserviupseerit ry:n kanssa maa-alueesta Variston kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-405-18-23. (VD/9367/2020)

27.1.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla myydään Vantaan kaupungille Piispankylässä sijaitseva kiinteistö 92-413-2-16. (VD/8830/2020)

29.1.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy A-Kruunu Oy:lle määräalan Tikkurilan kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-421-6-451. (VD/5419/2018)

29.1.2021 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Lehto Tilat Oy:n (perust.yhtiön tai perust. yhtiöiden lukuun) kanssa maa-alueista Kivistön kaupunginosassa sijaitsevista määräaloista 92-413-7-2-M602 ja 92-409-3-131-M501. (VD/4698/2020)

29.1.2021 on allekirjoitettu toteutussopimus Lehto Tilat Oy:n kanssa Kivistön palvelukeskittymän toteuttamisesta korttelissa 23196 tontti 7. (VD/4698/2020)

29.1.2021 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Lehto Tilat Oy:n (perust. yhtiön tai perust. yhteisvastuullisten yhtiöiden lukuun) kanssa Kivistön kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-23-196-12. (VD/4698/2020)

29.1.2021 on allekirjoitettu määräalan kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Rakennus Pella Oy:lle määräalan Nikinmäen kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä Furubäck 92-401-6-553. (VD/10160/2020)

3.2.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Ylästön kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön 92-40-523-4- (VD/810/2019)

5.2.2021 on allekirjoitettu sopimus kaavamerkinnästä poikkeamisesta Hakunilan kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-94-207-2,3 ja 4 / Asunto Oy Vantaan Viikuna ja Kurpitsa sekä Vantaan kaupunki. (VD/391/2021)

18.2.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kiinteistö Oy Vantaan Louhikkotie 14:lle Ilolan kaupunginosassa sijaitsevan kiinteistön Tyynelä I 92-421-1-1643. (VD/10224/2020)

19.2.2021 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan Energia Oy myy Vantaan kaupungille Vapaalan kaupunginosassa Hämeenkylän kylässä sijaitsevan kiinteistön 92-405-1-426. (VD/9797/2020)

26.2.2021 on allekirjoitettu maankäyttösopimus / kunnallistekniikan rakentamissopimus / esisopimus määräalojen vaihdosta / asemakaavan muutos nro 002417, kaupunginosa 52. Veromies / Kiinteistö Oy Aviatontti IV ja LAK Real Estate Oy. (VD/1829/2020)

1.3.2021 on allekirjoitettu maankäyttösopimus / kunnallistekniikan rakentamissopimus / esisopimus määräalan luovutuksesta / asemakaavan muutos nro 002420, kaupunginosa 52. Veromies / Kiinteistö Oy Vantaan Äyri / Julius Tallberg-Kiinteistöt Oyj. (VD/7678/2020)

3.3.2021 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus As Oy Vantaan Ruukkupolku 14, Liesikuja 8, Asuasunnot Uusimaa Oy:n ja Kiinteistö Oy Ruukkupolun Parkin kanssa Myyrmäen kaupunginosassa sijaitsevista maa-alueista kiinteistöistä 92-15-9902-2, 92-15-9901-0, 92-15-403-1, 92-15-9903-2 ja 92-15-406-2. (VD/8515/2014)

8.3.2021 on allekirjoitettu määräalan kauppakirja, jolla Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma myy Vantaan kaupungille n. 24 930 m2:n suuruisen määräalan Hämeenkylän kaupunginosassa sijaitsevasta kiinteistöstä 92-405-8-32. (VD/10607/2020)

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 20

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirjat, maanvuokrasopimukset, maankäyttösopimukset, toteutussopimus, hallinnanjakosopimus, ulkoilureitin hallinta- ja hoitosopimus ja sopimus K207 yhteispihasta tiedoksi kaupunginhallitukselle, ja
b) antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet kaupunkiympäristön toimialan palvelualueiden suoritettaviksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

21 § Ennakkolausunto etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä apporttiomaisuuden luovutuksessa: Kiinteistöt 92-97-21-3, 92-68-5-27 ja 92-68-5-28

VD/2632/10.00.01.01.00/2021
HP/AK/JK/LS

Vantaan kaupungilta on pyydetty 26.2.2021 ennakkolausuntoa etuosto-oikeuden käyttämisestä seuraavassa apporttiomaisuuden luovutuksessa:

Luovuttaja:	Onvest Oy (Y: 2862038-3)
Luovutuksen saaja:	Onvest Development Oy (Y: 3190835-3)
Luovutuksen kohde:	Luovutuksen kohteena eli apporttiomaisuutena on Vantaalla Kuninkaanmäen kaupunginosassa sijaitseva kiinteistö 92-97-21-3 (Mittalinja 1) sekä Koivuhaan kaupunginosassa sijaitsevat kiinteistöt 92-68-5-27 (Niittytie 33) ja 92-68-5-28 (Niittytie 31). Vantaalla sijaitsevien kiinteistöjen yhteenlaskettu pinta-ala on noin 87 663 m^2.
Luovutushinta:	Luovutuskirjan mukaan apporttiomaisuutena siirrettävän liiketoiminnan arvo määräytyy nettoapporttina kirjanpitoarvojen perusteella. Apporttiomaisuutena siirrettävää liiketoimintaa vastaan luovuttaja merkitsee 3 980 000 kappaletta luovutuksensaajan uusia osakkeita.

Samalla luovutuskirjalla luovutetaan Vantaalla, Helsingissä, Lahdessa, Tampereella ja Turussa sijaitsevia kiinteistöjä. Koska Vantaan kaupungin alueella sijaitsee suurin osa kiinteistöjen yhteenlasketusta pinta-alasta, on etuosto-oikeus Vantaan kaupungilla. Vantaan alueella sijaitsevat kiinteistöt ovat asemakaavoitettuja ja rakennettuja teollisuus-/varastokiinteistöjä.

Hakija on pyytänyt, että Vantaan kaupunki antaisi etuostolain 8 §:ssä tarkoitetun ennakkotiedon siitä, että Vantaan kaupunki ei tule käyttämään etuostolain mukaista etuosto-oikeuttaan edellä selostettuun kauppaan. Etuostolain mukaan kiinteistönomistajan kirjallisesta pyynnöstä kunta voi etukäteen ilmoittaa, ettei se tule käyttämään etuosto-oikeuttaan, jos kiinteistö kahden vuoden kuluessa kunnan päätöksestä myydään ilmoitetuilla ehdoilla.

Kiinteistöt ja tilat- palvelualueen mukaan kaupungilla ei ole tarvetta hankkia kyseisiä apporttiomaisuuden luovutuksen kohteena olevia rakennettuja kiinteistöjä usean kaupungin alueella. Kiinteistöjohtaja esittää vastattavaksi hakijalle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan kyseessä olevassa kiinteistöluovutuksessa, mikäli luovutuksen kohde kahden (2) vuoden kuluessa luovutetaan ilmoitetulla tavalla.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 9 § 1 kohtien 37 ja 38 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä ja etuostolain mukaisen etukäteisilmoituksen antamisesta.

26.2.2021 päivätty ennakkolausuntopyyntö ja kauppakirjaluonnos ovat nähtävillä kokoussihteerillä.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 21

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

a) etuostolain 8 §:n mukaisena ennakkolausuntona ilmoittaa hakijalle, että Vantaan kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan edellä esitetyssä kiinteistöluovutuksessa, mikäli luovutuksen kohde kahden vuoden kuluessa kaupunginhallituksen päätöksestä luovutetaan ilmoitetulla tavalla, ja

b) että hakijalta peritään tästä lausunnosta kaupunginhallituksen 16.11.2020 § 23 päätöksen mukaisesti 300 euron korvaus.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

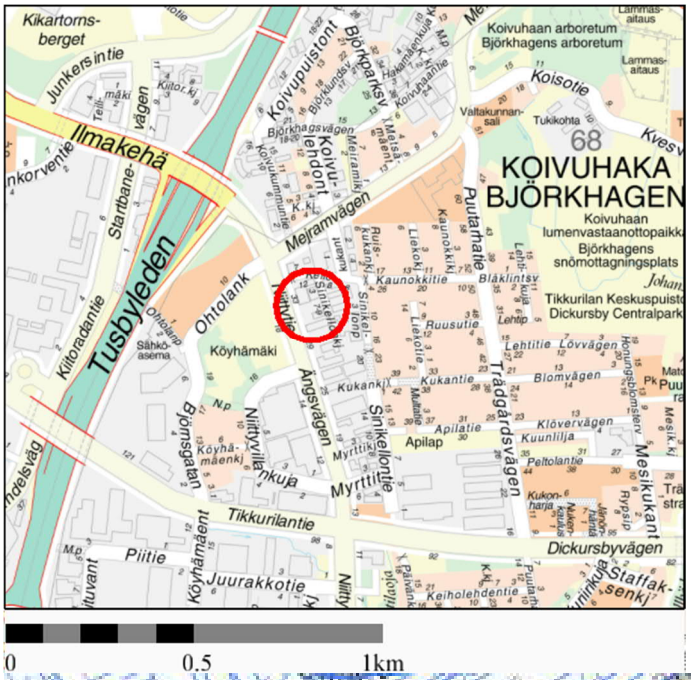
Liitteet:
- kartta luovutuksen kohteesta, Vantaalla sijaitsevat kiinteistöt

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat

Muutoksenhakuohje: 3.3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Jouni Kahila, puh. 043 826 6116
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

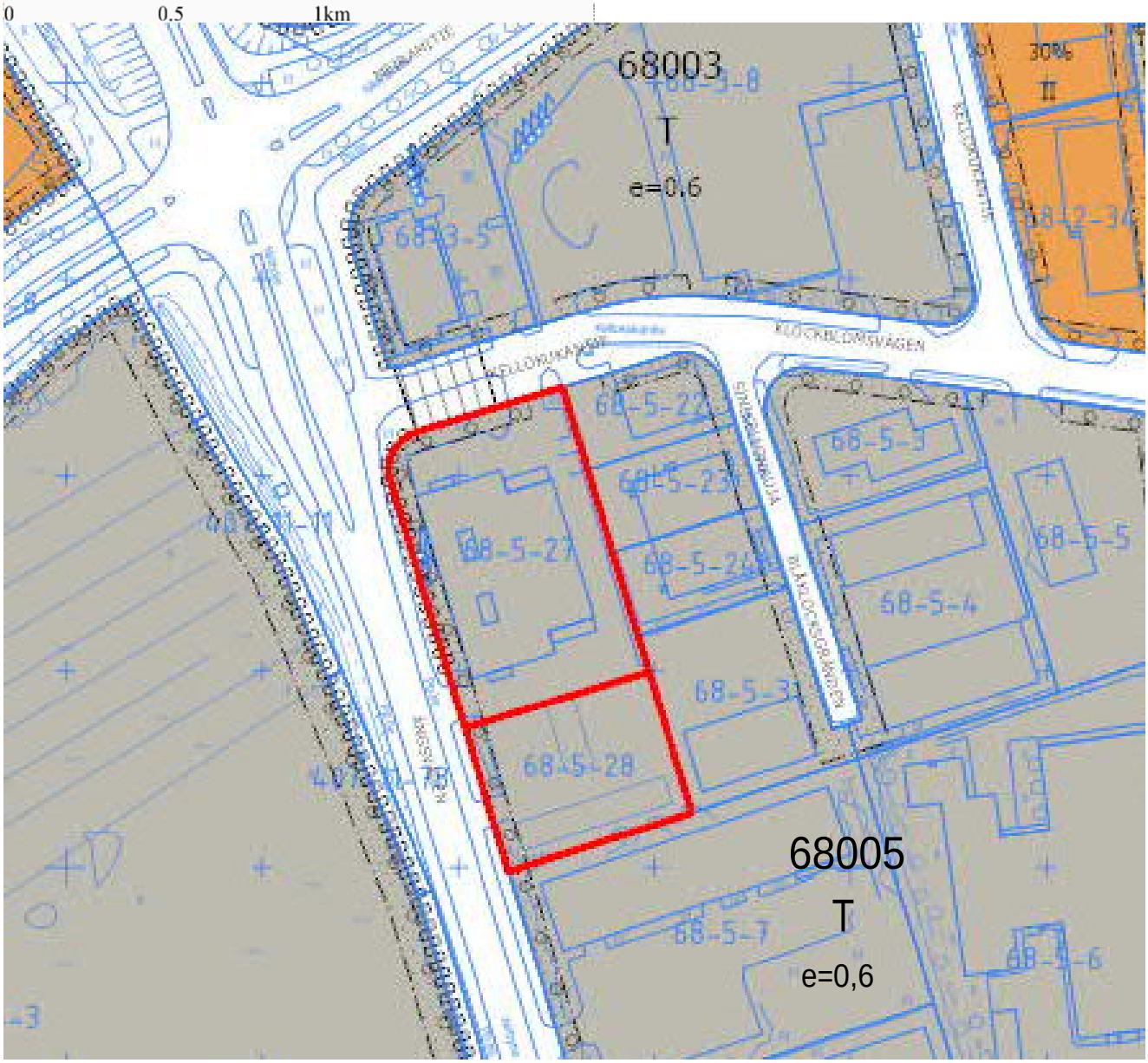
KOHTEEN SIJAINTI

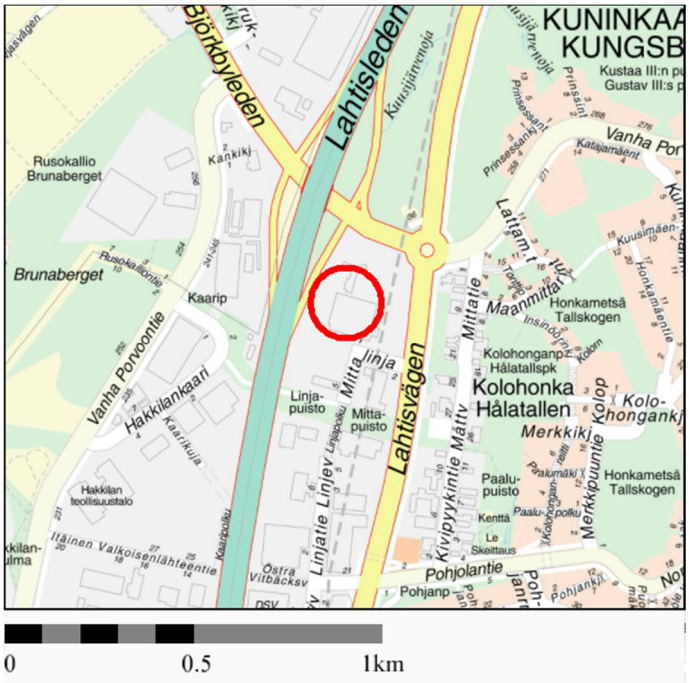
KARTTA ETUOSTON ENNAKKOLAUSUNTOA VARTEN

Kaupunginosa: KOIVUHAKA (68)

Kiinteistöt: **68-5-27**
68-5-28

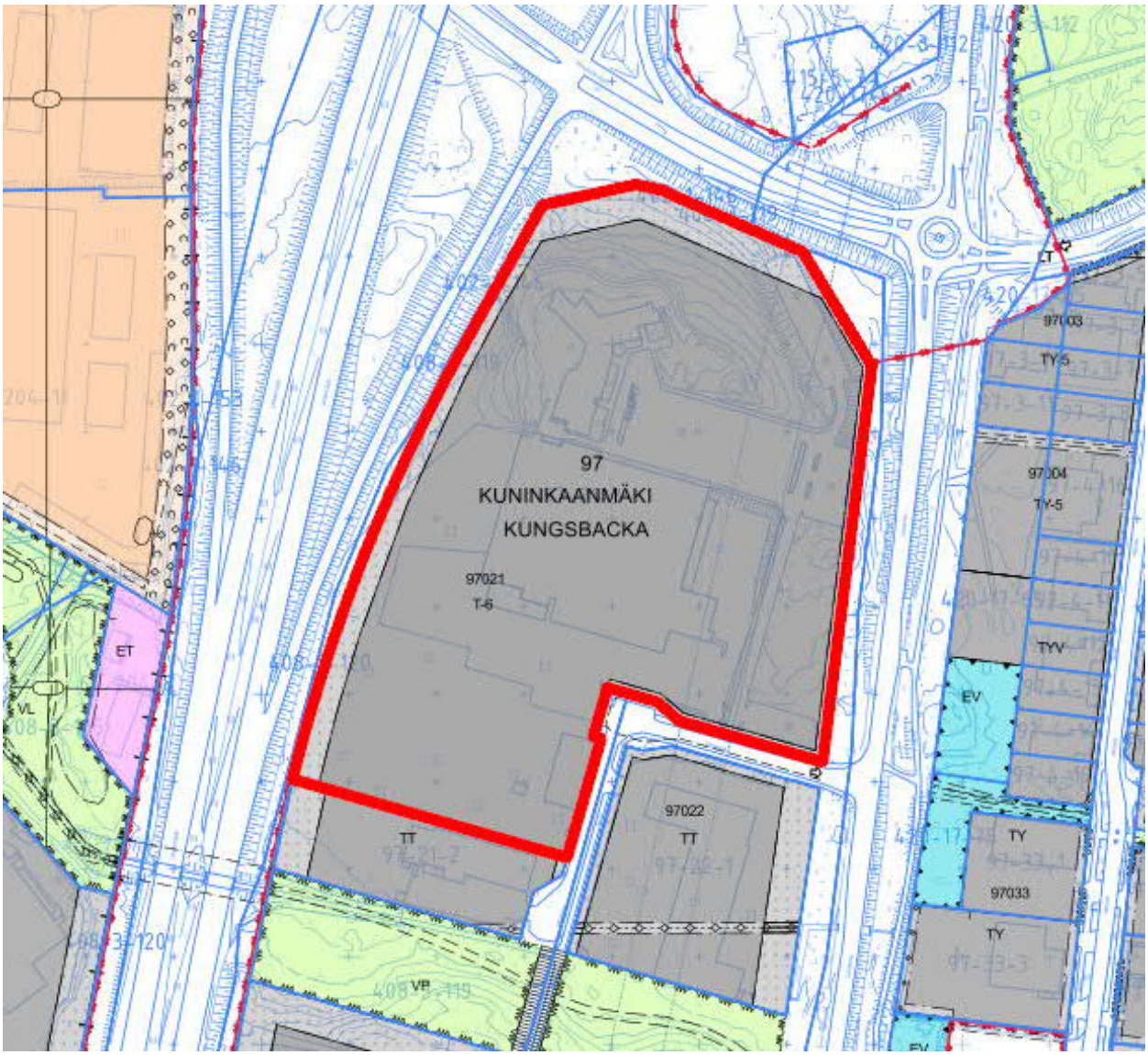
KOHTEEN SIJAINTI

KARTTA ETUOSTON ENNAKKOLAUSUNTOA VARTEN

Kaupunginosa: KUNINKAANMÄKI (97)

Kiinteistöt: 97-21-3

22 § Lausunnon antaminen Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavasta ja asemakaavamuutoksesta nro 232500, 23. Kivistö / Kivistöntähti, tehdystä valituksesta

VD/6754/10.02.04.00/2018
HP/EHA/A-RK/MY/LS

Vantaan kaupunginvaltuusto on 16.11.2020 § 12 päättänyt hyväksyä 19.8.2019 päivätyn asemakaava- ja asemakaavamuutosehdotuksen 232500 sekä tonttijakoehdotuksen, 23. Kivistö / Kivistöntähti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymispäätöksestä 16.11.2020 § 12 on tehty valitus Helsingin hallinto-oikeuteen. Valittajana on Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry.

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt kaupunginhallitusta hankkimaan valituksen johdosta kaupunginvaltuuston lausunnon. Alkuperäinen määräpäivä lausunnon antamiselle oli 5.3.2021. Helsingin hallinto-oikeus on myöntänyt lisäaikaa lausunnon antamiselle 24.3.2021 saakka.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää lausunnon antamisesta kaupunginvaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen. Koska kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen, on sen tehtävänä antaa nyt pyydetty lausunto.

Kaupunkiympäristön toimialan Kaupunkirakenne- ja ympäristö -palvelualueella sekä Yhteiset palvelut -palveluyksikön laki- ja valmistelupalveluissa on valmisteltu hallinto-oikeudelle annettava lausunto. Lausunnossa esitetään valitus hylättäväksi aiheettomana. Lausunto on kaupunginhallituksen esityslistan liitteenä. Lausuntoon liittyvä muu materiaali on nähtävillä kokouksessa.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 22

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukainen lausunto asemakaavan ja asemakaavan muutoksesta 232500 tehtyyn valitukseen.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että Vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:
”Vihreä ryhmä on tyytymätön Vantaan lausuntoon, koska mielestämme kaavan valmistelussa ei ole huomioitu riittävästi suojeltavien eläin- ja kasvilajien elinympäristöä.”

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta 232500 tehtyyn valitukseen
- Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö koskien Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n valitusta Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 §12 päätöksestä
- Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n valitus asemakaavan ja asemakaavan muutoksen 232500 hyväksymispäätöksestä

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Anna-Riitta Kujala, puh. 050 302 8799, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
asemakaava-arkkitehti Eija Hasu, puh. 050 302 9427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
lakimies Mirjami Ylinen, puh. 040 121 7797, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia
Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 25.1.2021 diaarinumero 20150/03.04.04.04.16/2021, Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n valitus kaupunginvaltuuston päätöksestä 16.11.2020 § 12

Päätös, josta valitetaan
Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 § 12 tekemä päätös Kivistöntähden (232500) asemakaavan ja asemakaavan muutoksen hyväksymisestä

Muutoksenhakijat
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Helsinki

Lausunnon antaja
Vantaan kaupunginhallitus

Valituksen sisältö ja perusteet
Muutoksenhakija vaatii, että Helsingin hallinto-oikeus kumoaa Vantaan valtuuston päätöksen hyväksyä Kivistöntähden asemakaava ja asemakaavan muutos maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja 54 §:n sekä luonnonsuojelulain 42 §:n ja 47 §:n vastaisena. Lisäksi muutoksenhakija vaatii alueelle töidenaloittamiskieltoa muutoksenhaun käsittelyn ajaksi.
Muutoksenhakija perustelee vaatimuksiaan seuraavin perustein:

1. Selvitysten ja vaikutusarviointien riittämättömyys sekä aineiston nähtävilläolotavan aiheuttamat vuorovaikutuspuutteet
2. Asemakaavan sisältövaatimusten vastaisuus
3. Lahokaviosammalen huomiointiin liittyvät ongelmat luonnonsuojelulain sekä asemakaavan sisältövaatimusten kannalta

Lausunto
Kaupunginhallitus yhtyy kaupunginvaltuuston päätöksen 16.11.2020 § 12 lopputulokseen. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt maankäyttö- ja rakennuslain asemakaavaa koskevien sisältövaatimusten ja menettelysäännösten tai luonnonsuojelulain säännösten vastaisesti. Asemakaava ja asemakaavan muutos perustuvat lain edellyttämiin riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin, ja päätös on muiltakin osin lain mukainen. Asemakaavan hyväksymispäätöstä koskevan muutoksenhaun yhteydessä esitettävälle vaatimukselle töidenaloittamiskiellosta ei kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan ole oikeudellista perustetta. Kaupunginhallitus pyytää jäljempänä esitettävin perustein, että valitus hylätään.

Kaupunginhallitus on toimivaltainen antamaan lausunnon valituksen johdosta. Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 5 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää lausunnon antamisesta

kaupunginvaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen. Koska kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen, on sen tehtävänä antaa nyt pyydetty lausunto.

Perustelut

Tärkeimmät perusteet Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry:n (jäljempänä “SLL” tai ”muutoksenhakija”) valituksen hylkäämiselle ovat:

1. Asemakaavoitusta varten laadittujen selvitysten ja vaikutusarviointien riittävyys ja ajantasaisuus
2. Vuorovaikutuksen riittävyys ja aineistojen saatavuus
3. Lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilyminen Vantaalla
4. Asemakaavoituksen sisältövaatimusten täyttyminen
5. Yleiseen etuun liittyvät perusteet

1 Asemakaavoitusta varten laadittujen selvitysten ja vaikutusarviointien riittävyys ja ajantasaisuus

1.1 Selvitysten riittävyys

Muutoksenhakija toteaa valituksessaan: *”Kivistöntähden asemakaavan teossa on laiminlyöty maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämä merkittävien luontovaikutuksien riittävä selvitysvelvoite, minkä aiheuttamat puutteet ovat heijastuneet suoraan myös kaavan vaikutusarviointeihin. Tämä koskee erityisesti kaavan vaikutuksia merkittäviä metsäluontoarvoja omaaviin luontotyyppeihin. Myös tehty lepakkoselvitys on vanhentunut ja asemakaavatason vaikutusarviointien kannalta riittämätön.”*

Kaupunginhallitus toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain lähtökohtana on, että selvitysten ja vaikutusten arvioinnin laajuus riippuu kunkin kaavan vaikutuksista, ja tehtävät selvitykset sovitetaan kunkin kaavan erityispiirteisiin. Lähtökohta ilmenee MRL 9.3 §:sta, jonka mukaan suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset on selvitettävä tarpeellisessa määrin koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1.1 §:n mukaan selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset: 1) ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön; 2) maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon; 3) kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin; 4) alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen; 5) kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön; sekä 6) elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen. Riittävyyttä ei ole laissa tai asetuksessa tarkemmin määritelty.

Selvitysten osalta kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että luontoselvitysten laadinnassa keskeistä on ohjausryhmätyöskentely, jossa kaupungin asiantuntijat ja myös kaavoituksen edustajat osallistuvat selvitystyön ohjaamiseen. Näin ollen tieto luontoselvitysten huomioista ja tuloksista on ollut asemakaavoituksen käytössä jo ennen varsinaisten selvitysraporttien julkaisua. Tämä selittää sen, että selvitysraporttien julkaisupäivämäärät eroavat osin tiedon hyödyntämisen ajankohdasta. Samasta

syystä yksi aineisto (lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys, FCG, luonnos 7.9.2020) on lisätty kaavaselostukseen kaavaehdotuksen toisen nähtävilläolon jälkeen.

Lepakkoselvityksen osalta kaupunginhallitus toteaa, että Vantaan koko kaupungin kattanut lepakkoselvitys laadittiin jo vuonna 2001, ja sen perusteella on arvioitu alueelliset selvitystarpeet. Keskeisimmiksi selvitysalueiksi on tunnistettu kartanoalueet.

Kaupunginhallitus toteaa, että Marja-Vantaan lepakkokartoitus on Kivistön alueella tulkittu riittäväksi, eikä viranomaispalautteessa ole lausuttu muuta. Kaavan laadintatyössä on lisäksi katsottu, että liito-oravien elinympäristöt soveltuvat myös lepakoiden elinympäristö- ja siirtymäreiteiksi. Kaupunginhallitus toteaa, että Kivistöntähden kaava on laadittu kullakin kaavaprosessin hetkellä käytössä olleen parhaan asiantuntemuksen mukaan. Kaavatyö on pohjautunut riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin, joiden perusteella on arvioitu kaavan merkittävät vaikutukset. Kaava-aineiston luontoselvityksiä on täydennetty kaavaprosessin edetessä.

Luontoselvitykset, jotka ovat olleet suunnittelutyössä käytössä, on lueteltu asemakaavaselostuksessa (päivätty 29.9.2020) sivuilla 5–6, ja niiden ajantasaisuudesta on kerrottu lausunnon kohdassa 1.3.

1.2 Vaikutusarviointien riittävyys

Edellä todetun mukaisesti maankäyttö- ja rakennuslain lähtökohtana on, että selvitysten ja vaikutusten arvioinnin laajuus riippuu kunkin kaavan vaikutuksista, eikä riittävyyttä ole laissa tarkemmin määritelty. Asemakaavan vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotuksen ensimmäisen ja toisen nähtävilläolon välissä, sekä Uudenmaan ELY-keskuksen ohjeistamana toisen nähtävilläolon jälkeen.

Vaikutusten arvioinnissa on verrattu keskenään neljää vaihtoehtoista toteutusta ja näiden vaikutuksia ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti (29.9.2020 päivätty kaavaselostus, luku 4.4., s. 70–72). Kaavan vaikutuksia on arvioitu tarkemmin suhteessa rakennettuun ympäristöön (s. 72–77), luontoon ja luonnonympäristöön (s. 77–78) ja ilmastonmuutokseen (79–81). Luontoon ja luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa todetaan, että uudisrakentamisella on merkittäviä vaikutuksia alueen luontoarvoihin. Kaavan mahdollistama asukas- ja käyttäjämäärän kasvu lisää viheralueiden käyttöpaineita ja kulutusta ja vähentää nykyisiä luontoarvoja. Alueen rakentamisen myötä eliöt menettävät osan elinpinta-alastaan viherrakenteessa.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan myös, että asemakaava-alueen itäreunaan sijoittuva Onnenkivenpuisto on keskeinen ekologinen viherkäytävä. Tämä koko matkaltaan vähintään 30 metriä leveä etelä-pohjoissuuntainen ekologinen yhteys vastaa liito-oravan yhteystarpeisiin, mutta myös muiden eliöiden liikkumistarpeisiin. Näihin kuuluvat esimerkiksi lepakot, vaikka kaavaselostuksessa ei ole nimenomaista mainintaa eri eliölajeista. Vaikutusten arvioinnissa myös todetaan, että Onnenkivenpuiston VL-alueella kaavamääräyksillä huolehditaan puuston, liito-oravien liikkumisen edellyttämän latvusyhteyden sekä lahopuuston säilymisen edellytyksistä. Kaava-alueen toteuttamisen myötä alueella harrastettu moottoriurheilu, joka osaltaan kuluttaa metsäpohjaa, lakkaa.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan myös, että uudisrakentaminen sijoittuu suurelta osalta rakentamattomaan metsään, eivätkä metsän maaperän ylimmät osat ja kasvillisuus säily kaavan toteuttamisen seurauksena kuin paikoin. Samalla todetaan kuitenkin, että kaava-alue on osa laajempaa kokonaisuutta. Keskittämällä uusi, tiivis rakentaminen tehokkaasti lähelle Kehäradan asemia on

mahdollista säilyttää laajempi ja toimivampi viheralueiden verkosto koko Vantaalla sekä siten toteuttaa yhdyskuntarakenne mahdollisimman resurssiviisaalla tavalla (tarkemmin myös perustelujen kohdat 3, 4 ja 5).

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikutusten arviointi on toteutettu lain edellyttämällä tavalla tarpeellisessa määrin koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

1.3 Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitykset ja niiden ajantasaisuus

Selvitysten ajantasaisuuden on arvioinut Vantaan ympäristökeskus kaavatyön 232500 alkaessa ja sen edetessä.

Suunnittelutyössä käytetyt selvitykset ja arvio niiden ajantasaisuudesta:

Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys 2020, FCG, luonnos (7.9.2020; lopullinen raportti valmistunut 12.10.2020): Kaavaehdotuksen tarkistuksen aikana valmistunut aineisto, ajantasainen.

Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys 2020, FCG (27.6.2020): Kaavaehdotuksen tarkistuksen aikana valmistunut aineisto, ajantasainen.

Manninen, O. & Nieminen, M.: Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma 2020, Faunatica (7.2.2020): Kaavaehdotuksen ensimmäisen nähtävilläolon jälkeen valmistunut aineisto, ajantasainen.

Kivistön liito-oravaseuranta 2019, Ramboll Oy (27.6.2019): Suunnittelutyön aikana valmistunut selvitys, ajantasainen.

Uudenmaan lahokaviosammalesiintymien luokittelu ja priorisointi, Enviro 2019 (30.4.2019): Kaavaehdotuksen valmistelun aikana valmistunut aineisto, ajantasainen kaavatyön alkaessa; selvityksen valmistumisen jälkeen tiedot lahokaviosammalesta merkittävästi lisääntyneet.

Kivistön liito-oravaseuranta 2018, Ramboll Oy (30.11.2018): Suunnittelutyön alkaessa valmistunut aineisto, ajantasainen.

Kivistön liito-oravaseuranta 2017, Ramboll Oy (27.11.2017): Selvitys suunnittelutyön alkaessa päivitettävänä.

Lahokaviosammalkartoitus Kivistössä syksyllä 2018 (21.1.2019), Manninen: Suunnittelutyön alkaessa valmistunut aineisto, ajantasainen.

Vantaan lahokaviosammalkartoitus 2017, Manninen: Ennen suunnittelutyön alkamista valmistunut aineisto, ajantasainen.

Myyrmäen, Kivistön ja Ylästön liito-oravaselvitys 2016, Ramboll Oy (30.9.2016): Selvitys suunnittelutyön alkaessa osin ajantasainen, käytetty yhdessä liito-oravaseurantojen 2017 ja 2018 kanssa.

Marja-Vantaan alueen matelija- ja sammakkoeläinselvitys vuonna 2011: Selvitys suunnittelutyön alkaessa ajantasainen, ei tunnistettua välitöntä päivitystarvetta.

Marja-Vantaan lepakkokartoitus vuonna 2009, Faunatica: Selvitys suunnittelutyön alkaessa arvioitu riittävän ajantasaiseksi.

Marja-radan rakentamisen luontoselvitys 2003, Metsätähti Oy: Selvitys suunnittelutyön alkaessa arvioitu tarpeelliseksi päivittää, osana Kivistön keskustan kaavarunkotyön (021600) selvitystyötä. Selvitystyön päivitys valmistunut 12.10.2020: Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys 2020, FCG.

1.4 Luontoarvojen selvittäminen

Muutoksenhakija toteaa alueen luontoarvoista: *”-- kaava-alueen metsät edustavat SLL:n Vantaan yhdistyksen edustajien maastokäyntien perusteella metsiä, jotka täyttävät pääosaltaan Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelman (METSO) luonnontieteellisissä valintaperusteissa määritetyt luonnonsuojelullisesti arvokkaan metsän kriteerit. Runsaslahopuustoisin osa (noin 4/5 kaava-alueesta) täyttää lehtojen, turvekankaiden sekä kangasmetsien luokan I kriteerit, niukkalahopuustoisempi osa on luokkaa II. Arvokkaat metsät jatkuvat myös kaava-alueen itä- ja eteläpuolelle.”*

Muutoksenhakija toteaa lisäksi: *”Kaavaselostusta on syksyllä 2020 täydennetty kesällä 2020 tehdyn luontotyyppikartoituksen alustavalla tuloskartalla (…). Kyseisen selvityksen tekotapaa tai käytettyjä kriteereitä ei ole selostuksessa avattu. Laajalta selvitysalueelta tunnistettujen luontotyyppikohteiden vähäisyys ja luonne viittaavat vahvasti siihen, että selvityksessä ei ole muun muassa arvioitu lainkaan mahdollisia arvokkaita kangasmetsiä. Kartan perusteella selvitys on laadultaan sellainen, että se ei tuota yleis- tai asemakaavoituksen kannalta riittävää tietopohjaa esim. kaikista uhanalaisista metsäluontotyypeistä tai merkittävistä METSO-elinympäristökeskittymistä.”*

Kaupunginhallitus toteaa, että Kivistön asemakaavoituksessa on hyödynnetty kaupungin sisäistä asiantuntijuutta sekä sidosryhmäyhteistyötä kaava-alueiden arvioinnissa. Tästä esimerkkinä ovat maastokäynnit Kivistön keskustan kaavarunkoalueella, mukaan lukien Kivistöntähden suunnittelualue, jossa maastokäynnille osallistuivat 31.5.2018 edustajat Vantaan kaupungin ympäristökeskuksesta, metsänhoidosta ja Kivistön asemakaavoituksesta sekä Uudenmaan ELY-keskuksesta. Arvioinnissa todettiin, ettei Kivistöntähden suunnittelualueen metsäpuusto ole arvoiltaan erityisen poikkeuksellista.

Myöskään luontotyyppiselvityksen vuonna 2020 toteuttaneet FCG:n asiantuntijat eivät ole tunnistaneet alueella erityisiä arvoja, seuraavin perusteluin:

”Kehäradan ja Tikkurilantien väliin jäävällä alueella ei ole kovin vahvaa METSO–potentiaalia, sillä puusto on verrattain nuorta. Vaikka alueella on kohtalaisesti lahopuustoa, se on kuitenkin pääosin riukumaapuuta sekä yksittäisiä tuoreita tuulenkaatoja. Alue on arviomme mukaan korkeintaan luokan III Metso aluetta; talousmetsää, jolle on hoidon viivästymisen vuoksi muodostunut hieman runsaammin lahoa. Lahokaviosammalen esiintyminen nostaa hieman alueen arvoa, mutta luontotyypeiltään alue ei selvityksessämme [FCG 2020] ole noussut esiin. Rakenteellisesti puusto ei ole kovin monimuotoista.

Metso I luokan kriteerien mukaan puuston iän tulisi olla yli 80–100-vuotiasta, mikä ei tässä tapauksessa täyty. Toki uhanalaisen lahokaviosammalen esiintyminen voi nostaa ko. kasvupaikat METSO I luokkaan, mutta muilta osin kriteerit jäävät vajavaisiksi. (1) Puusto on yksijaksoista eli pääosin tasaikäistä, alueella on siis tehty aikanaan avohakkuu, jonka jälkeen puusto on kasvanut takaisin. Tämän myötä latvuksen monikerroksellisuus puuttuu, alueella on muutamia iäkkäämpiä haapoja ja kuusia, mutta nämä ovat vain yksittäisiä puita. (2) Hakkuun jälkeen kasvanut puusto on ilmeisesti jätetty aikanaan harventamatta, minkä takia puusto on ollut (ja on edelleen) ylitiheää ja osa nuoresta puustosta (erit. koivu) on kuollut varjostuksen ja ravinnekilpailun takia. Tämän myötä ohutrunkoista lahopuuta on paikoin kohtalaisesti. Eri lahoasteet ja lahopuuston eri runkopaksuudet kuitenkin puuttuvat. (3) Kenttäkerros puuttuu ja/tai on voimakkaan aukkoinen, mikä johtuu niin ikään puuston liiallisesta tiheydestä. Luonnontilaisen kaltaisessa tai luonnontilaisessa, METSO-kriteerit täyttävässä metsässä puuston tiheys on vaihtelevaa, ja kenttäkerros on saanut pääosin kehittyä kasvupaikkatyypille ominaiseksi. Kivistön tapauksessa kenttäkerroksen luonnontila on heikko. Jos lehtojen tai lehtomaisen kankaan kasvilajeja kasvaa siellä täällä, se kertoo enintään maapohjan potentiaalista kehittyä lehdoksi pitkällä aikavälillä.

SLL:n muistutuksen (7.10.2019) valokuvissa on muutama järeämpi maalahopuurunko, mutta taustalla oleva puusto on edelleen pääasiallisesti tasaikäistä ja yksijaksoista. Lahokaviosammalen esiintyminen nostaa sen kasvupaikkojen arvoa, mutta viime vuosien inventointiaktiivisuuden lisäännyttyä myös lajista tehtyjen havaintojen määrä on kasvanut merkittävästi. Havaintojen perusteella lajia esiintyy myös nuorissa talousmetsissä, jos sopivaa lahoainesta vain on saatavilla.”

Kaupunginhallitus toteaa FCG:n asiantuntijoiden näkemykseen ja sidosryhmäyhteistyön puitteissa suoritettuun arviointiin viitaten, että alueen luontoarvot on selvitetty riittävällä tavalla kaavatyön yhteydessä.

2 Vuorovaikutuksen riittävyys ja aineistojen saatavuus

2.1 Vuorovaikutuksen toteutuminen ja aineistojen saatavuus

Muutoksenhakija toteaa valituksessaan: *”Kivistöntähden kaavahankkeessa keskeisiä selvitysaineistoja on lisäksi jätetty tuomatta julki kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana, mikä on osaltaan vaarantanut*

maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämän riittävän vuorovaikutuksen toteutumisen. Keskeisiä aineistoja on myös liitetty kaavaselostukseen kaavaehdotuksen nähtävilläolokierroksen jälkeen."

MRL 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tulee tiedottaa niin, että laissa määritellyillä osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. MRA 30 §:ssa säädetään tarkemmin niistä tavoista, joilla tilaisuuden varaaminen osallisille mielipiteensä esittämiseen kaavaa valmisteltaessa voidaan toteuttaa. Vuorovaikutuksen tarkoituksena on mahdollistaa osallisten mielipiteiden saattaminen kaavoittajan tietoon ja varmistaa osallistumismahdollisuus kaavan valmisteluun.

Asemakaavaan liittyvät selvitysasiakirjat ovat olleet pyydettäessä saatavilla Vantaan ympäristökeskuksesta sekä asemakaavan valmistelusta vastanneilta suunnittelijoilta kaavaehdotuksen valmistelun, nähtävilläolon ja päätöskäsittelyn aikana.

Edellä kuvatusta käytännöstä ei ole saatu Kivistön asemakaavoituksessa huomautuksia muilta kuin Suomen luonnonsuojeluliitolta. Huomautusten johtopäätöksenä Kivistön asemakaavoitus on ottanut syyskuusta 2020 alkaen käytännöksi liittää kaikki saatavilla olevat luontoselvitykset jokaisen asemakaavan verkkosivulle. Luontoselvitykset ovat näin ollen tulleet lisätyiksi kaavan 232500 verkkosivulle vasta kaavaehdotuksen toisen nähtävilläolon (24.6.–24.8.2020) jälkeen, 17.9.2020, joskin osa selvityksistä on ollut kaavan verkkosivulla jo ennen tätä. Edellä kuvatulla tavalla selvitysasiakirjat ovat lisäksi olleet pyydettäessä saatavilla koko kaavaprosessin ajan, myös ennen kuin ne on lisätty kaavan verkkosivuille. Kaavan verkkosivut ovat osoitteessa https://www.vantaa.fi/uutisia/ajankohtaiset_kaavat/101/0/150974.

Kaupunginhallitus painottaa, että asemakaavoituksen vuorovaikutteisuus ja avoimuus ovat kaiken Vantaan kaupungin toiminnan peruslähtökohtia. Kivistöntähden kaavaehdotus ollut kahdesti nähtävillä. Molemmilla kerroilla asemakaavaehdotuksesta on pyydetty lausunnot, ja osallisilla on ollut mahdollisuus muistutuksiin. Myös kaikille avoimia yleisötilaisuuksia on järjestetty koko kaavaprosessin aikana. Näissä tilaisuuksissa kaavoitus ei ole saanut yhtäkään yhteydenottoa koskien selvitysaineiston riittämättömyyttä, suunnittelun lähtökohtia tai suunnittelun tavoitteiden asettamista.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuoronvaikutukseen liittyvät toimenpiteet on toteutettu lain edellyttämällä tavalla, ja että asemakaavaan liittyvät selvitysasiakirjat ovat olleet pyydettäessä saatavilla Vantaan ympäristökeskuksesta sekä asemakaavan valmistelusta vastanneilta suunnittelijoilta kaavaehdotuksen valmistelun, nähtävilläolon ja päätöskäsittelyn aikana.

2.2 Vuorovaikutukseen liittyvät toimenpiteet

Vuorovaikutuksen toteutuminen kaavatyön aikana, aikajana:

Kaavatyö on otettu valmisteluun aluearkkitehdin päätöksellä kaavoituksen työohjelman ulkopuolelta. Kaavatyö on ollut ensimmäisen kerran kaavoituksen työohjelmassa vuonna 2019 (nro 232500). Kaavoitus tuli vireille 24.9.2018.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettiin 26.10.2018 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.

Asemakaavan valmisteluaineistoa esiteltiin kaavakävelyllä 9.10.2018 sekä Kivistön asemakaavoituksen yleisötilaisuuksissa 14.11.2018, 6.3.2019 ja 18.6.2019 sekä Kivistön kyläjuhlilla 7.9.2019.

Asemakaava ja asemakaavan muutosehdotus oli nähtävillä 11.9.–10.10.2019. Muistutuksia saatiin yhteensä 1 kpl. Lausunnot ehdotuksesta pyydettiin 10.10.2019 mennessä. Lausuntoja pyydettiin 14 kpl ja niitä saatiin yhteensä 9 kpl.

Nähtävillä ollutta asemakaava-aineistoa esiteltiin Kivistön asukasillassa 2.10.2019 sekä kaupunkisuunnittelun Kivistön asemakaavoituksen avoimien ovien asukastilaisuuksissa 28.11.2019 ja 30.1.2020.
Asemakaavaehdotus oli uudelleen nähtävillä 24.6-24.8.2020. Lausuntoja pyydettiin 14 kpl ja niitä saatiin yhteensä 7 kpl. Muistutuksia saatiin 0 kpl.

Koronapandemian vuoksi asukastilaisuuksia ei ole järjestetty keväällä ja kesällä 2020. Tämän sijasta osallistuvavantaa.fi -sivustolle on lisätty esittelyvideo asemakaavaehdotuksesta. Sivustolla on voinut kommentoida kaavaehdotusta ja antaa palautetta Kivistön keskustan kehityksestä yleisestikin.

3. Lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilyminen Vantaalla

3.1 Lahokaviosammaleen esiintymisen selvittäminen

Muutoksenhakija toteaa valituksessaan: *”Lajistonsuojelun näkökulmasta kaava tuhoaa merkittävän osan Kivistön alueen erittäin merkittävästä lahokaviosammalen esiintymiskeskittymästä sekä heikentää yhtä Kivistön alueen liito-oravien elinympäristöverkoston avainaluetta.”*

Muutoksenhakija toteaa lisäksi: *”Kaavan mahdollistama lahokaviosammalen erittäin merkittävän esiintymiskeskittymän tuhoaminen on syytä varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioida myös luonnonsuojelulain 42 § ja 47 §:n vastaiseksi.”*

Kaupunginhallitus painottaa, että lahokaviosammalen esiintymistä Kivistössä ja Kivistöntähden suunnittelualueella on systemaattisesti selvitetty koko kaavaprosessin ajan. Tieto lajista ja sen levinneisyydestä Vantaalla on lisääntynyt selvitysten myötä ja kaavoituspäätökset ovat perustuneet kunkin hetken ajankohtaiseen selvitystietoon.

Koko Vantaan laajuisen lahokaviosammalen selvityksen ja suojelusuunnitelman (Manninen, O. & Nieminen, M., 2020) tavoitteena on ollut uusien lahokaviosammalen esiintymien inventointi sekä arvioida lajin suotuisan suojelutason säilyminen ja sen keinot. Vain riittävällä tiedolla voidaan mahdollistaa kaupunkirakenteen kehittyminen resurssiviisaalla ja kestävällä tavalla sekä varmistaa vuosina 2017–2020 valmisteilla olleen Vantaan yleiskaavan 2020 kaavavarannon toteutettavuus. Kaupunginvaltuusto on 25.1.2021 hyväksynyt yleiskaava 2020:n.

Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma -selvityksen mukaan Vantaalta tunnetaan lahokaviosammalen itiöpesäkkeitä 242 kasvupaikalta ja itujyväsryhmiä 2 238 kasvupaikalta

(vuosien 2011–2019 tiedot). Selvityksessä esiintymäalueet on rajattu 107 erilliseksi ydinalueeksi, joiden pinta-ala on yhteensä noin 1 071 ha. Näiden lisäksi Vantaalla on edelleen kartoittamatta 106 lajille potentiaalisesti soveliasta aluetta (pinta-alaltaan yhteensä n. 1 412 ha), joiden tilanne tulisi selvittää (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020, s. 3). Selvityksen valmistuttua on potentiaalisia alueita selvitetty muun muassa Hakunilan Saagatien asemakaavan (002410) ympäristössä, Kuusijärven pohjoispuolella (971100) sekä Elmon asemakaavan (720900) alueella. Kaikissa näissä tapauksissa myös potentiaaliset alueet ovat osoittautuneet ydinalueiksi.

SLL:n mainitsema Ida Korhosen aineisto on otettu huomioon koko kaupungin kattavassa selvityksessä (Manninen, O. & Nieminen, M., 2020). Olli Manninen on tarkastellut Korhosen löytöjen vaikutuksia koko kaupungin kattavan lahokaviosammalselvityksen pisteytykseen. Tarkastelun tuloksena raportin laatijat ovat todenneet, että Korhosen löydöillä ei ole merkittävää vaikutusta alueiden pisteytykseen, ja myös ydinaluerajaukset pysyvät samoina.

3.2 Lahokaviosammaleen suojelusuunnitelma Vantaalla

Uusien lahokaviosammalalueiden inventoinnin lisäksi osana selvitystyötä on laadittu suojelusuunnitelma, jonka avulla pyritään turvaamaan lajin suotuisan suojelutason säilyminen Vantaalla. Selvityksessä otetaan huomioon se, että osaan tunnetuista esiintymistä (kuten Kivistöntähden kaava-alueella) kohdentuu maankäytön muutospaineita. Lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilyttämiseksi Vantaalla suojelusuunnitelmassa esitetään käytettäväksi ekologisen kompensaation periaatetta, jonka tarkoituksena on hyvittää ihmisen toiminnasta luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvat heikennykset suojelemalla tai ennallistamalla elinympäristöjä.

Suojelusuunnitelmassa esitetty kompensaatiotarkastelu perustuu voimassa olevan yleiskaavan ja valmisteilla olleen uuden yleiskaavan väliseen vertailuun. Suunnitelmassa lajin elinoloja oletettavasti parantavat, kaavamerkintöjen mukaiset maankäytön muutokset tulkittiin täysimääräiseksi tai osittaiseksi kompensaatioksi (pääosa) silloin, kun siirretään muuten heikentymässä tai tuhoutumassa olevien esiintymien alueita suojelluiksi tai muutoin niiden säilymisen kannalta suotuisamman maankäytön piiriin. Lisäksi yleiskaavaluonnoksessa lajin elinoloja heikentävät muutokset huomioitiin ja heikennykset vähennettiin kokonaiskompensaatiosta. Kompensaatiotarkasteluun otettiin mukaan kaikkien ydinalueiden pinta-ala sekä kasvupaikkojen ja itiöpesäkkeiden määrä (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020, s. 3).

Suojelusuunnitelman yhteenvedossa (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020, s. 37) todetaan, että ”uudessa yleiskaavaluonnoksessa, verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan, maankäyttöön tehdyt muutokset oletettavasti kompensoivat (pinta-alan ja lahokaviosammalen kasvupaikkojen/yksilöiden osalta) yleiskaavaluonnoksen rakennettaviksi osoitetuilla alueilla olevien lahokaviosammalesiintymien heikennykset riittävällä tasolla, jotta lajin suojelutaso säilyy suotuisana Vantaalla”. Kivistöntähden asemakaava-alue sijaitsee kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymän Yleiskaava 2020:n mukaan rakennettavaksi osoitetulla alueella, joten kaava-alueelle sijoittuvaan lahokaviosammalesiintymään kohdistuva heikentämisen kompensointi on huomioitu suojelusuunnitelmassa.

Kaupunginhallitus katsoo, että edellä mainituilla toimenpiteillä pystytään turvaamaan lajin suotuisa suojelutaso Vantaalla.

3.3 Luonnonsuojelulain säännökset

Kaupunginhallitus toteaa, että Kivistöntähden kaava-alueella sijaitsevia lahokaviosammaleen esiintymispaikkoja ei ole ELY-keskuksen päätöksellä määritelty luonnonsuojelulain 47 §:n mukaiseksi erityisesti suojeltavan lajin tärkeäksi esiintymispaikaksi.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että luonnonsuojelulain 48.1 §:n mukaan lain 39 §:ssä ja 42 §:n 2 momentin mukaiset rauhoitussäännökset eivät estä alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan eivätkä rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukaista käyttämistä. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamasta tai häiritsemästä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Laki siis velvoittaa valitsemaan ensisijaisesti vähemmän haitallisen vaihtoehdon. Mikäli vähemmän haitallisen vaihtoehdon toteuttaminen ei ole mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia, LSL 48.1 § mahdollistaa alueen käyttämisen rakennustoimintaan. Vantaan kaupunki pyrkii välttämään lahokaviosammalen vahingoittamista ja häiritsemistä kompensaatiotoimilla. Vahingoittamisen ja häiritsemisen välttäminen siten, että aluetta ei käytettäisi rakennustoimintaan, ei ole Kivistöntähden asemakaavassa mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Lisäkustannusten syntymisen periaatteet selviävät vaikutusten arvioinnissa Kivistöntähden asemakaavaselostuksen 29.9.2020 sivuilta 70–72. Vaikutusten arviointiin sisältyvää kustannusvertailua on täydennetty Uudenmaan ELY-keskuksen ohjeistuksesta kaavaehdotuksen toisen nähtävilläolon jälkeen. Mikäli Kivistöntähden kaava-alue jätetään täysin rakentamatta, tai se rakennettaisiin huomattavasti väljemmin ja laajemmalle alueelle levittyen, vaarantuisivat muun muassa hiilineutraaliuden tavoitteet, MAL-sopimusten edellyttämien asuntotuotantotavoitteiden saavuttaminen sekä osin myös luonnonsuojelulliset tavoitteet alueellisesti tarkasteltuna. Tiiviin yhdyskuntarakenteen kustannusetuja on selvitetty euromääräisesti asemakaavaselostuksen 29.9.2020 sivulla 75. Tarkastelut osoittavat, että väljempien asuinalueiden infrakustannukset (kadut ja vesihuolto) ovat vähintään kaksin- tai jopa viisinkertaiset suhteutettaessa kustannukset kaava-alueen asukasmääräarvioon ja asumisen kerrosalaneliöihin.

Kaupunginhallitus toteaa, että edellä esitettyjen perusteiden nojalla Kivistöntähden asemakaava ja asemakaavan muutos eivät ole luonnonsuojelulain vastaisia.

4 Asemakaavoituksen sisältövaatimusten täyttyminen

Muutoksenhakija toteaa valituksessaan: *”Lajistonsuojelun näkökulmasta kaava tuhoaa merkittävän osan Kivistön alueen erittäin merkittävästä lahokaviosammalen esiintymiskeskittymästä sekä heikentää yhtä Kivistön alueen liito-oravien elinympäristöverkoston avainaluetta. Luontoarvoihin kohdistuva yhteisvaikutus on syytä nähdä luonnonympäristöjen erityisiä arvojen hävittämisenä ja heikentämisenä asemakaavan sisältövaatimusten vastaisella tavalla (MRL 54 §).”*

Vantaan kaupungin tavoitteena on MRL 54.2 §:n mukaan asemakaava, joka laaditaan siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Kivistöntähden kaava-alueella on keskeinen asema Kivistön keskustan tasapainoisen ja kestävän yhdyskuntarakenteen mahdollistajana. Kivistöntähden kaava-alueella yhdistyisi kaavan toteutuessa lännestä jatkuva Kivistön puistokatu ja pohjoisesta linjattu jalankulkua ja pyöräilyä sujuvoittava Kehäradan ylittävä puurakenteinen Timanttisilta. Timanttisillan rakenteisiin sisältyy Kivistön imujätejärjestelmän uusi runkoputki, joka on edellytys Kivistön keskusta-

alueen jätteenkeruun toimivuudelle keskustan asukasmäärän kasvaessa. Suunnittelualueen palveluihin sisältyy myös Kivistöntähden päiväkoti.

MRL 54.2 §:n mukaan rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Kivistöntähden asemakaavan lähtökohtana on alueen elinvoimaisen puuston sekä avokallioalueen säilyttäminen. Näistä määrätään kaavamääräyksissä. Kaavaratkaisussa on yleisiä viheralueita 28 % kaava-alueen pinta-alasta. Lisäksi asuinkortteleiden vihertehokkuudeksi vaaditaan vähintään 0,9, päiväkotitontin 1,6 ja pysäköintitalojen kortteleiden 0,8 kuitenkin siten, että mikäli pysäköintilaitosten katolle ei toteuteta asukkaiden oleskelutiloja, on katoille toteutettava luonnon monimuotoisuutta tukeva kasvikatto. Myös katuvihreästä määrätään osana kaavaratkaisua ja katujen toteutussuunnittelussa suositaan muun muassa dynaamista kasvillisuutta.

MRL 54.3 §:n mukaan asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Kivistöntähden asemakaavan keskeisenä tavoitteena on yhteensovittaa asuminen, palvelut, viherrakenne sekä yhdyskuntainfrastruktuurin kehittäminen alueella, joka tukeutuu Kehäradan asemaan ja joka on keskeinen koko Kivistön keskustan infrarakenteen toteuttamiselle.

Kaupunginhallitus toteaa, että Kivistöntähden kaavatyössä on otettu huomioon lahokaviosammalen suotuisan suojelutason turvaaminen koko kaupungin laajuisesti sekä liito-oravan yhteystarpeisiin vastaaminen etelä-pohjoissuuntaisen Onnenkivenpuiston ekologisen yhteyden avulla. Luontoarvojen selvittäminen kaavatyön aikana on ollut riittävää, eikä suunnittelualueen metsäpuustolla ole tunnistettu olevan poikkeuksellisia arvoja. Edellä lausutun nojalla kaupunginhallitus toteaa, että kaavaratkaisu täyttää MRL 54 §:n mukaiset, ympäristön ja luonnonympäristön vaalimiseen ja erityisten arvojen säilyttämiseen liittyvät vaatimukset.

5 Yleiseen etuun liittyvät perusteet

Kaupunginhallitus toteaa, että Kivistöntähden asemakaavan mahdollistama lisärakentaminen on niin Vantaan kaupungin kannalta kuin laajemminkin tarkasteltuna merkittävää ja tarpeellista. Vantaan kaupunki, kuten koko pääkaupunkiseutu, joutuu vastaamaan merkittävään asukasmäärän kasvuun lähivuosikymmenten aikana. Tätä haastetta ratkotaan kaupunkien strategioilla, ja niistä johdetuilla eri intressejä yhteensovittavalla kaupunkisuunnittelulla sekä kaavoituksella.

Vantaalla kaupunkisuunnittelun lähtökohtana ovat kaupungin väestöennuste, yleiskaava 2020 sekä valtuustokauden strategia 2018–2021. Vantaan väestö kasvaa perusennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä 258 000 asukkaaseen, vuonna 2030 reiluun 283 000 asukkaaseen ja ennustekauden lopulla vuonna 2045 noin 338 000 asukkaaseen. Vastaavasti eniten asuntoja valmistuu Kivistön, Myyrmäen ja Tikkurilan suuralueille ja erityisesti niiden keskustoihin. (Vantaan väestöennuste 2020, s. 15, 19)

Vantaan kaupungin valtuustostrategiassa 2018–2021 (Vantaan kaupunki 2017) on määritelty reunaehdot kaupungin kestävälle kasvulle: ”Valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset näkökulmat. – – Pääosa rakentamisesta sijoittuu tiivistyville keskusta-alueille

ja joukkoliikennevyöhykkeille.” Vantaan kestävä kaupunkikehitys perustuu siten tavoitteeseen painottaa asemanseutuja: joukkoliikenteeseen tukeutuva asuminen vähentää riippuvuutta yksityisautoilusta ja mahdollistaa laajempien, yhtenäisten viher- ja virkistysalueiden säästämisen, mikä on todettu myös koko kaupungin laajuisessa lahokaviosammalen suojelusuunnitelmassa (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020). Tiiviissä keskusta-asumisessa edistetään kävelyä ja pyöräilyä. Nämä ilmastoystävälliset liikkumismuodot edellyttävät riittävää lähipalveluiden saatavuutta.

Lähipalveluiden saatavuuteen vaikuttavat kunkin alueen asukasmäärät. Vantaan kaupunki on sitoutunut seudulliseen MAL-sopimukseen vuosille 2020–2031 (Helsingin seudun... 2020). Sopimuksen tavoitteena on, että maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen. Euroopan komissio on asettanut Suomelle kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteen 39 % vuoteen 2030 mennessä (EU 2018/842). Vantaan kaupungin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä (Ympäristöraportti 2018–2019). Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää määrätietoista maankäytön ja liikkumisen suunnittelua. Vantaan kaupunki on vahvasti sitoutunut tähän tavoitteeseen, ja MAL-sopimus on sen toteuttamisessa keskeinen keino.

Vantaa sitoutui seudullisessa MAL 2016–2019-sopimuksessa vähintään 2 400 uuden asunnon vuosittaiseen tuotantoon, ja tämä asuntotuotantotavoite toteutui sopimuskaudella 165-prosenttisesti. Yksi keskeinen uuden MAL 2020–2031-sopimuksen periaate on ohjata seudullinen kasvu joukkoliikenteen kannalta kilpailukykyisille alueille. Tällaiseksi ensisijaiseksi kehittämisvyöhykkeeksi ja asuntotuotannon kohdealueiksi lukeutuvat Kehärata ja sen asemanseudut mukaan lukien Kivistön asema (MAL liiteasiakirja 1). Vuosien 2010–2019 välisenä aikana Vantaan juna-asemien läheisyyteen on valmistunut 15 900 uutta asuntoa. Kolmasosa näistä asunnoista on valmistunut kilometrin säteellä Kivistön juna-asemasta. Tämä on suurin määrä Vantaan kaikista asemanseuduista. (Helsingin seudun MAL-sopimuksen seuranta 2019; Helsingin seudun aluesarjat -tilastokanta)

MAL sopimuskaudella 2020–2023 Vantaa on sitoutunut 2 640 uuden asunnon vuosittaiseen tuotantoon (MAL liiteasiakirja 2). Seuraavan kymmenen vuoden aikana Kivistöön on Vantaan asuntorakentamisennusteen mukaan mahdollista rakentaa yli 6 800 asuntoa. Vuonna 2019 Vantaalle valmistui 5 000 asuntoa (Helsingin seudun MAL-sopimuksen seuranta 2019), josta neljäsosa eli yli 1 200 asuntoa rakentui Kivistöön (Helsingin seudun aluesarjat -tilastokanta).

Kivistön keskustan rakentumisella on ollut ja tulee olemaan merkittävä vaikutus Vantaan asuntotuotannon seudullisten tavoitteiden toteutumisessa. Tulevan kymmenen vuoden aikana Kivistöön on asuntorakentamisennusteen mukaan sijoittumassa yli 20 prosenttia Vantaan asuntorakentamisesta. Kivistön juna-aseman ympäristön rakentamisen mahdollistaminen lähivuosina on avainasemassa alueen yhdyskuntarakenteen eheyttämisen ja alueen tulevien asuntotuotantotavoitteiden saavuttamisen kannalta. (Vantaan kaupunki 2020)

Maankäytön suunnittelussa Vantaan kaupunki haluaa löytää aina parhaimmat ratkaisut, joilla voidaan kussakin kohteessa tavoittaa mahdollisimman tasapainoinen sosiaalisesti, kulttuurisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävän kaupunkisuunnittelun toteutus. Tämä edellyttää kaikkien ulottuvuuksien

arviointia, vertailua ja arvottamista eri mittakaavoissa. Maankäytön suunnittelun arvottamisessa on todettu välttämättömäksi keskittää yhdyskuntarakenteen kasvu asemien alueille, jotka sisältävät paikoin myös luontoarvoiltaan merkityksellisiä metsäalueita. Keskittämällä merkittävästi laajemmat ja luontoarvoiltaan monimuotoiset metsäalueet säästyvät rakentamiselta. Tällaisia alueita ovat muun muassa Tyttömäenmetsä, Petikko, Vähäjoen varsi Kiilassa ja Sotilaskorpi. Näihin keskustasta etäämmällä sijaitseviin alueisiin ei kohdistu keskustaa vastaavaa arkiliikkumisen ja -virkistyksen kulutuspainetta. Nämä SL-alueet ovat soveltuvia lahokaviosammalen siirron kohdealueiksi Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma -selvityksen kompensaatioperiaatteiden mukaisesti (Manninen, O. & Nieminen, M. 2020, s. 31–32).

Pääkaupunkiseudulle kohdentuu merkittäviä kasvupaineita lähivuosikymmeninä. Asemiin perustuva tehokas maankäyttö mahdollistaa joukkoliikenteeseen tukeutumisen, vähentää riippuvuutta henkilöautoilusta ja siten pienentää ilmastonmuutoksen kannalta epätoivottavia päästöjä. Riittävä asukasmäärä rajatulla alueella mahdollistaa kattavat lähipalvelut, kuten päiväkodit ja koulut. Samalla luodaan turvallista liikkumisympäristöä eri ikäisille ja kuntoisille asukkaille. Kaupunkirakenteen toteuttaminen kestävästi, kohtuuhintaisesti ja saavutettavasti vaatii huolellista infrastruktuurin suunnittelua. Kivistön keskusta-alueen kehityksessä on Vantaan kaupunki arvioinut luontoarvoja ja vastaavasti raideliikenteen asemanseutujen tuomien mahdollisuuksien painoarvoa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Myös Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteen vaikutus on otettu huomioon: osa Kivistön aseman ja Lapinkylän asemavarauksen vaikutusalueesta on lentomelualuetta, joka estää pysyvän asutuksen sijoittamisen alueelle. Maankäyttömahdollisuudet turvalliselle, terveelliselle ja joukkoliikenteeseen tukeutuvalle asumiselle Kivistön asemanseudulla ovat siten hyvin rajalliset.

6 Yhteenveto

Kaupunginhallitus toteaa yhteenvetona, että Kivistöntähden asemakaava ja asemakaavan muutos on valmisteltu ja laadittu riittävien tietojen pohjalta, ja vuorovaikutus on turvattu kaavaprosessin aikana lain edellyttämällä tavalla. Kaava-alueelle sijoittuvien lahokaviosammalen esiintymispaikkojen mahdollinen häviäminen ei vaaranna lajin suotuisan suojelun tasoa koko Vantaan tasoisesti arvioituna. Suunnittelualueella kaavoitusta varten tehdyssä luontotyyppikartoituksessa ei todettu uhanalaisia metsäluontotyyppejä tai merkittäviä METSO-elinympäristökeskittymiä. Kivistöntähden asemakaavaratkaisussa on huomioitu liito-oravan elinympäristö- ja yhteystarpeet ja etelä-pohjoissuuntaisen ekologisen yhteyden säilyminen. Asemakaava ja asemakaavan muutos on kaikilta osin valmisteltu ja laadittu maankäyttö- ja rakennuslain sekä muiden säädösten mukaisesti ja täyttävät niille asetetut vaatimukset, minkä johdosta valitus tulisi aiheettomana hylätä.

Lähteet

Helsingin seudun aluesarjat –tilastokanta (Pääkaupunkiseutu alueittain> Asunto- ja rakennustuotanto > Asuntotuotanto > Vantaan asuntotuotanto > 2019). Saatavilla: https://www.aluesarjat.fi/ [viitattu 22.2.2021]
EU 2018/842. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/842, liite 1. Saatavilla: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0842&from=en
[viitattu 2.3.2021]

Helsingin seudun...2020. Helsingin seudun kuntien ja valtion väliset maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset. Saatavilla:
https://ym.fi/fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset [viitattu 22.2.2021]

Helsingin seudun MAL-sopimuksen seuranta 2019. Saatavilla:
https://ym.fi/documents/1410903/0/Helsingin+seudun+MALsopimuksen+seuranta+2020+seurantakokous+9.6.2020+%281%29.pdf/608dc743-1650-4a09-ccf1-c96e4e863fd6/Helsingin+seudun+MALsopimuksen+seuranta+2020+seurantakokous+9.6.2020+%281%29.pdf?t=1606169794813 [viitattu 23.2.2021]

MAL 2020-2031. Helsingin seudun ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimuksen) 2020–2031 hyväksyminen (kaupunginvaltuusto 21.9.2020). Saatavilla:
https://paatokset.vantaa.fi/ktwebbin/ktproxy2.dll?doctype=3&docid=2017959
ja päätöksen MAL liiteasiakirja 1: maankäytön ensisijaiset vyöhykkeet
https://paatokset.vantaa.fi/ktwebbin/ktproxy2.dll?doctype=3&docid=1971051&version=1
MAL liiteasiakirja 2: asuntotuotantotavoitteet https://paatokset.vantaa.fi/ktwebbin/ktproxy2.dll?doctype=3&docid=1971053&version=1

Manninen, O. & Nieminen, M. 2020. Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. – Faunatican raportteja 1/2020. 59 s.
Vantaan kaupunki, 2017. Valtuustokauden strategia 2018–2021, KV 11.12.2017. Saatavilla:
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/136267_Valtuustokauden_strategia_2018-2021.pdf.

Vantaan kaupunki, 2020. Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten seurantaraportti, 2020.
Saatavilla: https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/155495_Vantaan_maa-_ja_asuntopoliittisten_linjausten_seurantaraportti_2020_KV_14.12.2020.pdf

Vantaan väestöennuste 2020. Saatavilla:
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/152523_Vaestoennuste_2020.pdf

Ympäristöraportti 2018–2019, Vantaa. Saatavilla:
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/145069_Ymparistoraportti_2018-2019_web.pdf

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
HELSINGFORS FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Päiväys
25.1.2021

Diaarinumero
20150/03.04.04.04.16/2021

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 25.1.2021
Dn:o VD/6754/10.02.04.00/2018

Muutoksenhaunalainen päätös
Vantaan kaupunginvaltuusto, 16.11.2020, 12

Valittaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Lauri Kajander

LAUSUNTOPYYNTÖ

Helsingin hallinto-oikeus pyytää kaupunginhallitusta oheisen valituksen johdosta

1) hankkimaan valtuuston lausunnon / antamaan lausunnon ja

2) toimittamaan hallinto-oikeudelle kaikki valituksen kohteena olevan päätöksen perusteena olevat asiakirjat.

   Näitä ovat ainakin:
   - osallistumis- ja arviointisuunnitelma
   - lopullinen värillinen kaavakartta
   - kaavamerkinnät ja -määräykset
   - kaavaselostus lopullisessa muodossaan
   - kaavaan liittyvä mitoituslaskelma tilojen rakennusoikeudesta
   - kaavaehdotuksesta annetut lausunnot
   - kaikki kaavan vaikutuksista tehdyt selvitykset
   - muut kaavaselostuksessa mainitut liitteet
   - suunnittelualueella voimassa olevat yleis- ja asemakaavakartat kaavamerkintöineen ja -määräyksineen, elleivät nämä tiedot sisälly jo kaavaselostuksen liiteaineistoon

Lausunto ja asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle viimeistään 5.3.2021.

Merja Suominen
Lainkäyttösihteeri
029 56 42025

Suomen luonnonsuojeluliitto
Uudenmaan piiri

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

PÄÄTÖS, JOSTA VALITETAAN

Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 tekemä päätös (12 §) Kivistöntähden (232500) asemakaavan ja asemakaavan muutoksen hyväksymisestä.

MUUTOKSENHAKIJA
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry, Helsinki

PROSESSIOSOITE

Erityisasiantuntija Lauri Kajander
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Itälahdenkatu 22 b A, 00210 Helsinki
Puhelin 045 1140 088
uusimaa@sll.fi

VAATIMUKSET

Vaadimme, että Helsingin hallinto-oikeus kumoaa Vantaan valtuuston päätöksen hyväksyä Kivistöntähden asemakaava ja asemakaavan muutos maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n ja 54 §:n sekä luonnonsuojelulain 42 §:n ja 47 §:n vastaisena.

Lisäksi vaadimme alueelle töidenaloittamiskieltoa muutoksenhaun käsittelyn ajaksi.

VALITUSAJASTA

Pöytäkirjan valitusosoituksen mukaan kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä taikka rakennuskieltoa koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla. Vantaan kaupunginvaltuuston 16.11.2020 kokouksen pöytäkirja on tullut nähtäville Vantaan kaupungin internet-sivuille 2.12.2020. Näin ollen 30 vuorokauden valitusaika päättyy 8.1.2021 klo 16.

PERUSTELUT

Kivistöntähden asemakaavan teossa on laiminlyöty maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämä merkittävien luontovaikutuksien riittävä selvitysvelvoite, minkä aiheuttamat puutteet ovat heijastuneet suoraan myös kaavan vaikutusarviointeihin. Tämä koskee erityisesti kaavan vaikutuksiin merkittäviä metsäluontoarvoja omaaviin luontotyyppeihin. Myös tehty lepakkoselvitys on vanhentunut ja asemakaavatason vaikutusarviointien kannalta riittämätön.

Kaava ohjaa rakentamiseen noin 5,5 ha luonnonsuojelullisesti arvokkaita kangas- ja lehtometsiä sekä turvekankaita pirstoen samalla luonnonsuojelubiologisesti erittäin arvokkaan 20 hehtaarin laajuisen metsäalueen länsiosan. Samalla se heikentää olennaisesti Vantaan kaupungin omissa selvityksissä tärkeäksi todetun etelä-pohjoissuuntaisen metsäekologisen yhteyden laatua ja toimivuutta.

Lajistonsuojelun näkökulmasta kaava tuhoaa merkittävän osan Kivistön alueen erittäin merkittävästä lahokaviosammalen esiintymiskeskittymästä sekä heikentää yhtä Kivistön alueen liito-oravien elinympäristöverkoston avainaluetta. Luontoarvoihin kohdistuva yhteisvaikutus on syytä nähdä luonnonympäristöjen erityisiä arvojen hävittämisenä ja heikentämisenä asemakaavan sisältövaatimusten vastaisella tavalla (MRL 54 §).

Kaavan mahdollistama lahokaviosammalen erittäin merkittävän esiintymiskeskittymän tuhoaminen on syytä varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioida myös luonnonsuojelulain 42 § ja 47 §:n vastaiseksi.

Kivistöntähden kaavahankkeessa keskeisiä selvitysaineistoja on lisäksi jätetty tuomatta julki kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana, mikä on osaltaan vaarantanut maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämän riittävän vuorovaikutuksen toteutumisen. Keskeisiä aineistoja on myös liitetty kaavaselostukseen kaavaehdotuksen nähtävilläolokierroksen jälkeen.

1. Selvitysten ja vaikutusarviointien riittämättömyys sekä aineiston nähtävilläolotavan aiheuttamat vuorovaikutuspuutteet

1.1 Luontoselvitysaineistojen nähtävilläolotavan aiheuttamista vuorovaikutusongelmista

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavan laadinnan yhteydessä selvitetään sen mahdolliset merkittävät vaikutukset myös luonnonympäristöihin ja lajistoon.

Kivistöntähden asemakaava-alueelta puuttuu merkittävä osa sellaisista selvityksistä, joita tällaisella metsäisellä alueella tulisi luontotyyppien ja lajiston osalta tehdä. Pelkät kahteen lajiin eli tässä tapauksessa liito-oravaan ja lahokaviosammaleeseen keskittyneet vuosien 2016-2020 selvitykset eivät riitä siihen, että näin isolla luontoalueella olisi selvitetty riittävällä tavalla mahdollinen merkittävien luontoarvojen esiintyminen.

Kaavaehdotusvaiheessa nähtävillä olleesta kaava-aineistosta puuttuu merkittävä osa niistä luontoselvityksistä, joita alueella esitetään 2003-2019 tehdyn. Ongelmaa ei ratkaise se, että kaavaselostuksen vastineosuudesta löytyy maininta siitä, että tietolähteinä mainittuja selvityksiä voi hakea netistä tai pyytää kaupungin virkamiehiltä.

Keskeisten selvitysten ja vaikutusarviointien tulee lisäksi olla osallisten ja päätöksentekijöiden tutustuttavana ja kaava-aineiston osana viimeistään kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana. Nyt kaava-aineistoa on muun muassa täydennetty ehdotusvaiheen nähtävilläolovaiheen jälkeen luontotyyppiselvityksen alustavalla tuloskartalla, jonka selvitystapaa ei ole lainkaan avattu.

Luontojärjestöt ovat OAS-vaiheesta asti kritisoineet kaavaa juuri luontotyyppitason selvitysten puuttumisesta. Ongelmaa on yritetty ratkaista vasta nähtävilläolovaiheen jälkeen, jolloin on luotu tilanne, jossa osallisten ei ole ollut lainkaan mahdollista arvioida tehdyn selvityksen laatua.

1. 1. 1 Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitykset

Luontotyypit muodostavat keskeisen osan luonnon monimuotoisuutta ja siten myös siihen liittyvien hankevaikutusten arviointia. Kaavaselostuksessa tukeudutaan luontotyyppi- ja kasvillisuustietojen osalta lähinnä vuoden 1976 ilmakuvasta hahmottuvaan osittaiseen metsänhoitohistoriaan sekä vuonna 2003 tehtyyn *Marja-radan rakentamisen luontoselvitys*-raporttiin (Metsätähti Oy, liitteenä). Kyseistä selvitystä ei löydy sen enempää kaavan aineistoista kuin netistäkään. Olemme hankkineet kyseisen tuotoksen (liite 3) Vantaan virkamiehiltä ja tutustuneet siihen.

Selvitys on luontotyyppitason tiedon ja kohteiden arvottamisen kannalta epäinformatiivinen, riittämätön ja vanhentunut. Hankealue kuvataan siinä osana noin 15 ha laajuista, lehtomaisen kankaan keinotekoista ”kuviota”, joka on kuvattu neljällä lauseella (*11. Lehtomainen kangas: Kuviolla kasvaa tiheää, nuorehkoa (kl=4-5) ja kerroksellista sekametsää: pääosin koivua, kuusta, haapaa, paikoin runsaasti pihlajaa, harmaaleppää ja raitaa. Lahopuuta esiintyy vähän, lähinnä pienikokoista lehtipuita. Osa kuviosta on metsittynyttä peltoa. Lajistoon ei kuulu harvinaisia tai uhanalaisia lajeja.*”)

Selvityksestä ei käy ilmi muut arvioidut ja selvitetyt asiat eli esimerkiksi se, onko edes metsälain 10 § avainbiotoopit, vesilain 11 § luontotyypit sekä luonnonsuojelulain 29 § luontotyypit pyritty tunnistamaan. Ei myöskään käy ilmi, mitä lajiryhmiä edustavat tarkasteltu harvinainen ja uhanalainen lajisto.

Kaavaehdotuksesta annetun luontojärjestölausunnon (liite 4) kuvista 1-4 ja 6 sekä lausunnon sivujen 1-2 kohdekuvauksesta hahmottuu osaltaan hankealueen nykytila ja alueen puuston luonnontilaisuuden kaltaisuudesta sekä lahopuustoisuudesta muodostuvat luontotyyppitason luontoarvot. On selvää, että vuoden 2003 kasvillisuusselvityksen aluekuvaukset ja johtopäätökset eivät enää kuvaa alueen luontotyyppitason nykytilaa riittävässä määrin. Tosiasiassa luontoarvojen kannalta keskeisin tietopohja on vanhentunutta ja virheellistä.

Kaavaselostusta on syksyllä 2020 (kaavaehdotuksen nähtävilläolokierroksen jälkeen!) täydennetty kesällä 2020 tehdyn luontotyyppikartoituksen alustavalla tuloskartalla (kaavaselostuksen liite 13. Kivistön kaupunkialueen luontotyyppikartoitus, FCG:n alustavat tulokset 7.9.2020). Kyseisen selvityksen tekotapaa tai käytettyjä kriteereitä ei ole selostuksessa avattu. Laajalta selvitysalueelta tunnistettujen luontotyyppikohteiden vähäisyys ja luonne viittaavat vahvasti siihen, että selvityksessä ei ole muun muassa arvioitu lainkaan mahdollisia arvokkaita kangasmetsiä. Kartan perusteella selvitys on laadultaan sellainen, että se ei tuota yleis- tai asemakaavoituksen kannalta riittävää tietopohjaa esim. kaikista uhanalaisista metsäluontotyypeistä tai merkittävistä METSO-elinympäristökeskittymistä.

1. 1.2 Lepakkoselvitys

Tietämys kaava-alueen mahdollisesta merkityksestä lepakoiden suojelulle perustuu vuonna 2009 tehtyyn Marja-Vantaan lepakkokartoitukseen (Liite 5). Kyseinen selvitys on oman aikansa tuote, eikä se enää 10 vuotta myöhemmin tarjoa asemakaavoituksen kannalta riittävää tietopohjaa lepakoihin liittyvien suojelutarpeiden tunnistamisen osalta.

Käytetty selvitysmetodi on sisältänyt pelkästään yöaikaista lepakkohavainnointia detektorilla ja vieläpä isoilla pinta-aloilla. Selvityksen perusteella ei ole ollut minkäänasteisia mahdollisuuksia paikallistaa hankealueen metsäosilla mahdollisesti sijaitsevia lepakoiden päiväpiiloja tai talvehtimispaikkoja. Havainnoinnissa ei myöskään ole käytetty passiiviseurantalaitteita. Näiden tuottama lepakkotieto on 2010-luvulla todettu keskeisen tärkeäksi lepakkojen liikkumisen ja alueidenkäytön dokumentoinnissa.

Lepakkoselvityksiin liittyvät maastokäynnit on tehty hankealueella tai sen lähialueilla toukokuun lopussa, heinäkuun lopussa sekä syyskuun loppupuoliskolla. Nykyinen kartoitusohje korostaa sitä, että kartoitukset tulee tehdä kesä-, heinä- ja elokuulla.

Lepakkokartoitusraportin kulkureittikartalta (s. 20) vahvistuu sekin, että pääosalla hankealueesta ei edes ole käyty kartoituksen yhteydessä.

Edellä kuvattujen seikkojen takia kaava-aluetta koskeva lepakkokartoitustieto ei arviomme mukaan ole laadultaan riittävää eikä riittävän ajantasaista.

2. Asemakaavan sisältövaatimusten vastaisuus

Kaavan maankäyttö tuhoaa pääosan kaava-alueen olennaisimmista luontoarvoista. Laaja, merkittävältä osin luonnontilaisen kaltainen ja lahopuustoinen metsäkokonaisuus pirstoutuu muutamiksi pieniksi puistometsiköiksi, joiden luonnontilan säilyttäminen on käytännössä mahdotonta.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry – Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf
Itälahdenkatu 22b A, FI-00210 Helsinki, Finland | puh./tel. +358 44 258 0598 tai / or +358 45 114 0088
www.sll.fi/uusimaa | Y-tunnus 0471601-4 | uusimaa@sll.fi

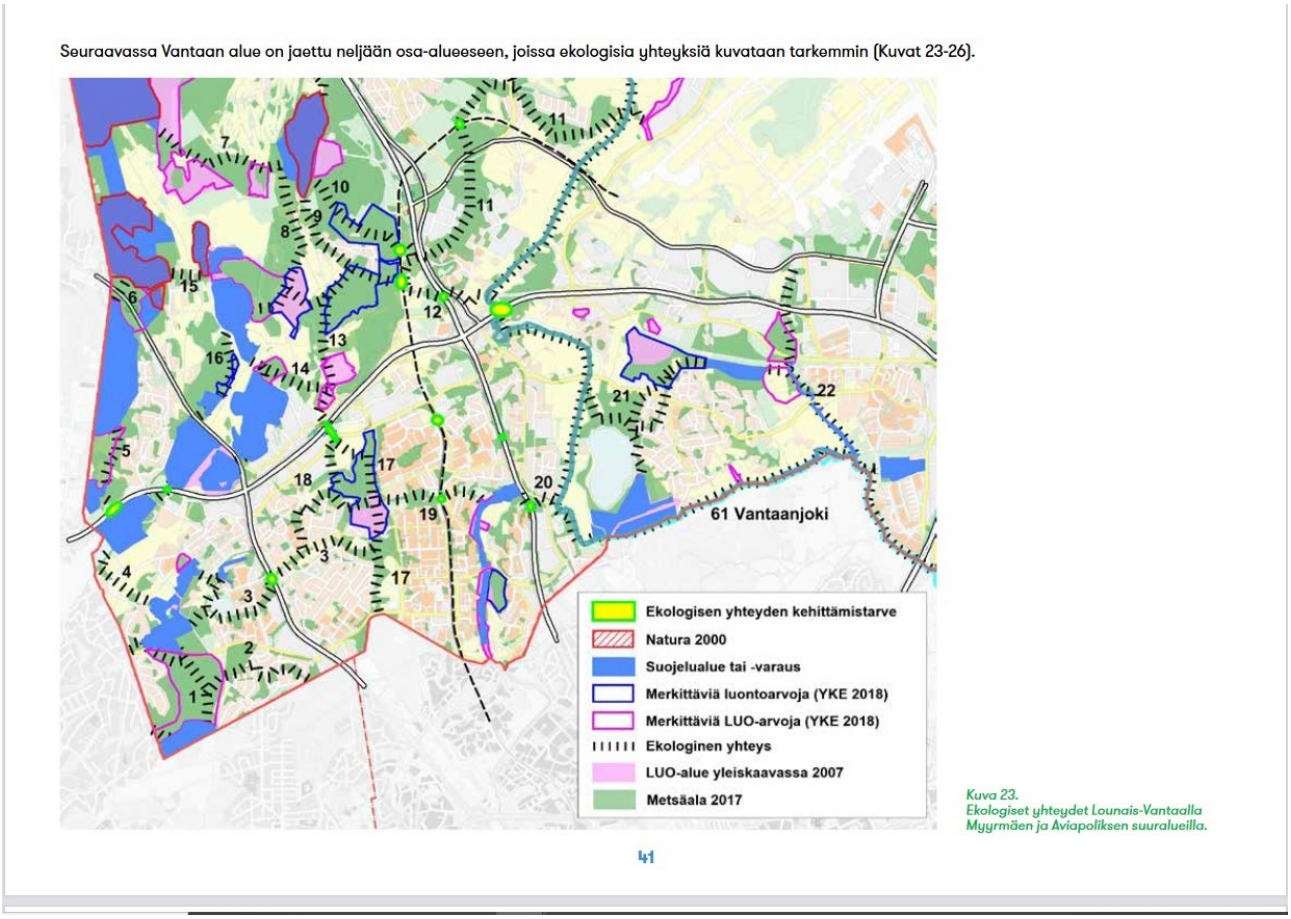

Kuva 1. *Kivistöntähden kaava-alueella on säilynyt 2020-luvun oloissa merkittävä keskittymä lahopuustoisia varttuneita ja vanhahkoja metsiä. Kuva Kimmo Jääskeläinen.*

Kivistöntähden kaava-alueella sekä sen itä- ja eteläpuolisilla alueilla on säästynyt merkittävä keskittymä pitkään metsänhoidon ulkopuolella olleita reheväpohjaisia metsiä. Osa metsistä on lehtoja ja lehtomaisia kankaita, osa ruoho- ja lehtoturvekankaita. Metsäluontoarvoja omaava yhtenäinen alue on pinta-alaltaan peräti 19 hehtaaria eli se edustaa 2020-luvulla pääkaupunkiseudulla sekä Vantaalla harvinaisen laajaa arvometsien kokonaisuutta. Luontotyyppiarvoja omaava metsäalue noudattaa hyvin alueelle rajattua yhtenäistä lahokaviosammalen ydinaluetta (kuvan 3 vihreällä rajattu yhtenäinen alue radan ja Tikkurilantien välissä).

Kaava-alueen metsät edustavat SLL:n Vantaan yhdistyksen edustajien maastokäyntien perusteella metsiä, jotka täyttävät pääosaltaan Etelä-Suomen metsäluonnon monimuotoisuusohjelman (METSO) luonnontieteellisissä valintaperusteissa määritetyt luonnonsuojelullisesti arvokkaan metsän kriteerit. Runsaslahopuustoisin osa (noin 4/5 kaava-alueesta) täyttää lehtojen, turvekankaiden sekä kangasmetsien luokan I kriteerit, niukkalahopuustoisempi osa on luokkaa II. Arvokkaat metsät jatkuvat myös kaava-alueen itä- ja eteläpuolelle.

Metsien potentiaali toimia vaateliaan ja uhanalaisen lahottajalajiston merkittävänä esiintymiskeskittymänä on ilmeinen. Lisäksi pääosa kaava-alueesta on todettu vuoden 2020 liito-oravaselvityksessä liito-oravalle potentiaalisesti soveltuvaksi (mm. kaavaselotuksen liitekartta 12), mikä lisää sen merkitystä Kivistön alueen liito-oravakannan pitkäaikaisen säilyttämisen näkökulmasta. Kaava-alueen metsien luonne hahmottuu myös luontojärjestöjen kaavamuistutuksesta antaman lausunnon (liite 4) useista valokuvista.

Kuva 2. *Vantaan ekologiset yhteydet-selvitys (Ojala 2018). Kivistöntähden asemakaava-alue sijaitsee yhteydellä 11, juuri ekologisen yhteyden kehittämistarvemerkinnän eteläpuolella.*

Kaavaehdotus ei myöskään turvaa kunnollista etelä-pohjoissuuntaista ekologista yhteyttä kaava-alueen poikki. Kivistöntähden kaava-alueen merkitystä Vantaan säilyneiden metsäisten ekologisten yhteyksien varjelun osalta lisää se, että sen poikki kulkee tällä hetkellä ainoa metsäekologinen viheryhteys Petikon luontoalueen sekä Kivistön metsien välillä. Yhteyden luonne ja korvaamattomuus ilmenee Vantaan kaupungin teettämästä laadukkaasta, koko kaupungin alueen kattavasta selvityksestä (Ojala 2018, liite 6, kuva 3).

Kaava heikentää yhteyden laatua ja toimintakykyä juuri yhdellä sen ”pullonkaulakohdalla”. Erityisen haitallisia ovat tältä osin varaus AK 23206 sekä osin myös sen eteläpuoliset varaukset AK 23208 ja AK 23209.

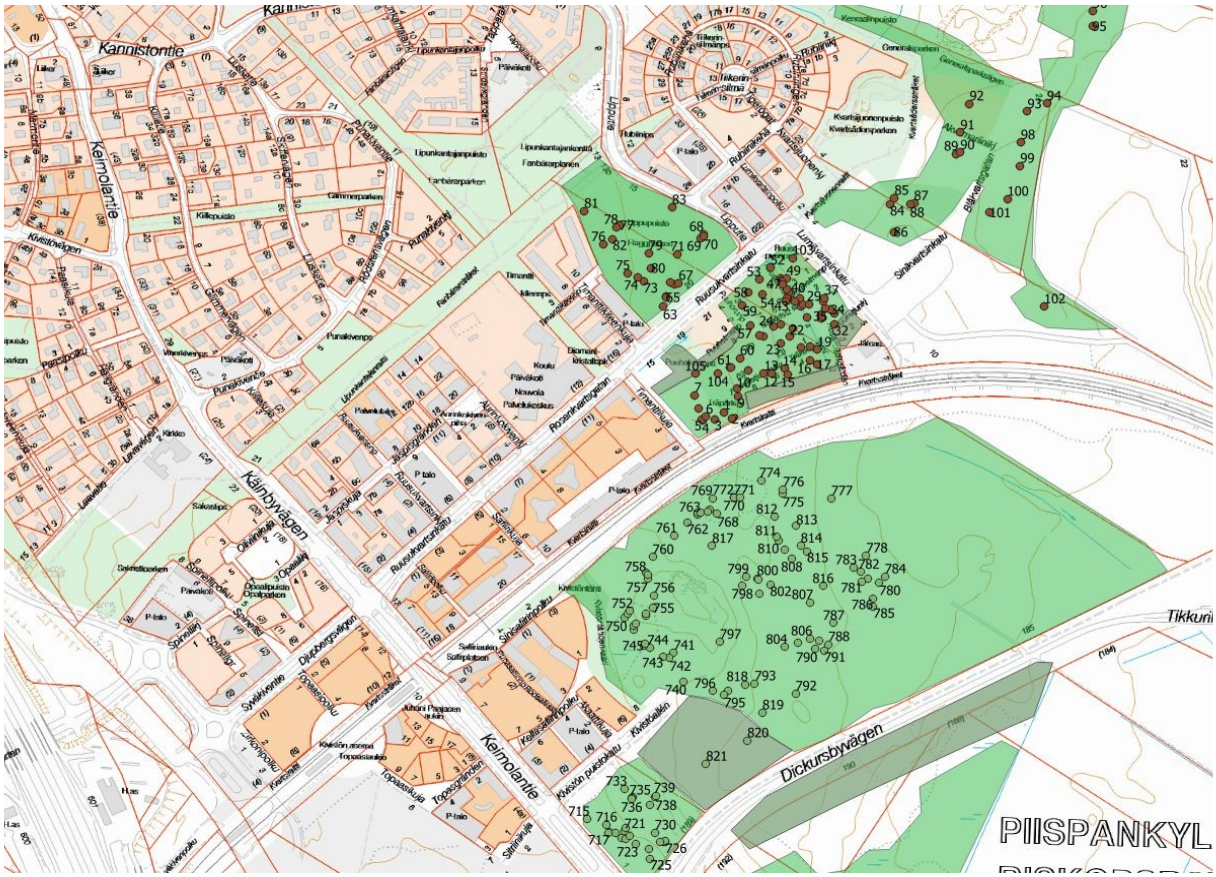
3. Lahokaviosammalen huomiointiin liittyvät ongelmat luonnonsuojelulain sekä asemakaavan sisältävaatimusten kannalta

Kaava-alue sekä sen itäpuolinen metsäalue on todettu konsulttien ja luontoharrastajien v. 2017–2020 tekemissä selvityksissä erittäin merkittäväksi lahokaviosammalen *(Buxbaumia viridis)* esiintymiskeskittymäksi (Faunatica 2020, liite 7).

Lahokaviosammal on koko maassa rauhoitettu laji (LSL 42 §, LSA 3a) sekä luonnonsuojelulain 47 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen liitteen 4 mukainen erityisesti suojeltava laji. Lisäksi laji kuuluu luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Lajin merkittävien esiintymispaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 47 § 5 momentin mukaan.

Kivistöntähden asemakaava tuhoaa merkittävän määrän lahokaviosammalen esiintymispaikkoja sekä 5,5 ha lajin pidempiaikaiselle säilymiselle tärkeää ydinaluetta. Myös kaavassa VP- ja VL/luo-alueiksi merkityt tulevat vääjäämättä menettämään kykyään toimia lajin elinympäristöinä huomattavasti lisääntyvän kulutuksen sekä rakentamisen synnyttämän metsänhoitopaineen takia. On perusteita olettaa heikentävän vaikutuksen kohdentuvan lisäkulutuksen myötä myös kaava-alueen etelä- ja itäpuolisiin metsiin.

Koivupäänojan ydinalueen arvoa lisää sen sijainti muiden lajille tärkeiden ydinalueiden välissä (kuva 3) sekä tieto siitä, että sen pohjois- ja koillispuolisten ydinalueiden asemakaavoittaminen rakentamiseen on hyvin pitkällä.

Kuva 3. *Ida Korhosen 18.11.2019 maastokäynnillä havaitsemat lahokaviosammalesiintymät. Vihreällä rajattu lajin ydinalueet. Koivupäänojan ydinalue Tikkurilantien ja radan välissä.*

Kivistöntähden kaavan aiheuttamat tuhot kohdistuvat metsäalueelle (Koivupäänojan metsä), joka on laajuutensa ja sijaintinsa takia lahokaviosammalen pidempiaikaisen säilymisen kannalta erittäin merkittävä. Alueen erityismerkitys on todettu myös tehdyssä Vantaan lahokaviosammalten esiintymisselvitys- ja suojelusuunnitelmassa: *”Länsi-Vantaan suuret suojelualueet Askistosta Vestraan ja Petikkoon ovat todennäköisesti Vantaan kaikkein runsaimpia ja laajimpia lahokaviosammalalueita. Niiden lajille sopiva yhteispinta-ala on niin suuri, että tarkalla*

kartoituksella löydettävien kasvupaikkojenmäärä olisi varmasti huomattavan suuri. Lajia havaittiin näillä kohteilla lähes jatkuvasti inventoijan kulkureitin varrella, mutta tämän projektin puitteissa ei ollut mahdollista tutkia näitä alueita kovin tarkasti. Niinpä Kivistön Koivupäänoja ja Kiilan Solbacka ovat edelleen Vantaan runsaimpia esiintymiä itiöpesäkkeiden kasvupaikkojenmäärällä mitattuna."

Uusin tieto lahokaviosammalen esiintymisestä antaa selviä viitteitä lajin oletettua paremmasta suojelutasosta sekä siten myös vähäisemmästä suojelu- ja huomiointitarpeesta esim. kaavoituksessa. On ilmeistä, että lajin uhanalaisuusluokka (EN) vuoden 2019 uhanalaisarvioinnissa on liian korkea. On myös asiaperusteita kyseenalaistaa lajin säilyttäminen luonnonsuojelulain 47 § mukaisten erityisesti suojeltavien lajien listoilla. Tälläiset tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävät muutokset eivät kuitenkaan anna perusteita sivuuttaa tämän koko maassa rauhoitetun lajin (luonnonsuojeluasetuksen liite 3 a) suojelu- ja huomiointitarpeita vuosina 2016-2019 valmistellussa asemakaavassa. Etenkään sellaisella kohteella, joka kaiken käytössä olevan tiedon perusteella kuuluu lajin valtakunnallisesti tiedettyjen suojelemattomien esiintymiskeskittymien valioihin.

Vantaan kaupunki on ansiokkaasti selvityttänyt lahokaviosammalen esiintymistä Vantaan metsissä. Sen jälkeen kun lajin esiintymistä opittiin 2019 havaitsemaan myös ns. protoneemavaiheen kasvustoina, on näkemys lajin ekologiasta, yleisyydestä sekä kaikkien esiintymispaikkojen suojelutarpeesta radikaalisti muuttunut**.** On ilmeistä, että nykyisellään lajin suojelutaso varsinkin eräillä Vantaan metsäisemmillä suuralueilla lähenee suotuisaa tai saattaa jopa olla suotuisa.

Edellä mainittu ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tämä sinänsä toivottu asiantila säilyisi kattavasti eri puolilla Vantaata, mikäli merkittävä määrä lajille erityisen tärkeitä ydinalueita tuhotaan maankäytöllä.

Vantaan kaupunki tukeutuu lahokaviosammalen huomiointitarpeiden osalta kaupungin tilaaman lahokaviosammalkonsulttiselvityksen (Faunatica 2020) johtopäätöksiin. Selvityksessä on tehty luonnonsuojelulain kannalta hyvin ongelmallisia johtopäätöksiä tämän rauhoitetun lajin minkä tahansa vantaalaisen esiintymisalueen rakentamisen hyväksyttävyydestä, mikäli lajin muiden tunnettujen esiintymisalueiden suojelu ja huomiointi muuten etenee. Kehitetty kyyninen kompensaatiomalli on jo johtanut Vantaalla siihen, että käytännössä lähes kaikki Vantaan todettuja lahokaviosammalesiintymiä koskettavat asemakaavahankkeet etenevät kaavailluilla rakentamistavoitteilla, koska juuri näillä kaava-alueilla lajin suojelutavoitteista voidaan luopua. Linjaus koskettaa erityisesti Kivistön aluetta, jossa useat lähekkäiset asemakaavat (Puu-Kivistön aloituskorttelit, sen länsipuolinen kaavahanke, Lumikvartsin asemakaava, Kivistöntähden asemakaava) uhkaavat tuhota keskeisen osan yhdestä Suomen merkittävimmästä tiedossa olevasta suojelemattomasta lahokaviosammalmetsien keskittymästä.

Kivistöntähden asemakaava tuhoaa keskeisen osan Kivistön alueen erityisen elinvoimaisesta lahokaviosammalmetsien keskittymästä. Olemassa oleva tieto vahvistaa sen, että Koivupäänojan esiintymä yhdessä lähialueen esiintymien kanssa kuuluu lajin suojelun kannalta valtakunnallisesti erittäin merkittäviin keskittymiin. Jos tällaisia satojen sammalesiintymien ydinkeskittymiä ei edes pyritä suojelemaan, ollaan tiellä, joka johtaa vääjäämättä lajin suojelutason heikkenemiseen.

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry – Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf
Itälahdenkatu 22b A, FI-00210 Helsinki, Finland | puh./tel. +358 44 258 0598 tai / or +358 45 114 0088
www.sll.fi/uusimaa | Y-tunnus 0471601-4 | uusimaa@sll.fi

Kivistöntähden asemakaava on edellä mainittujen syiden, etenkin Koivupäänojan metsäalueen ilmeisen erityismerkityksen takia, luonnonsuojelulain ja osaltaan myös asemakaavan sisältövaatimusten erityisten luontoarvojen vaalimisvelvoitteen vastainen.

Helsingissä 8.1.2021

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Laura Räsänen, puheenjohtaja Ursula Immonen, toiminnanjohtaja

Liitteet 1 – 7

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry – Nylands distrikt vid Finlands naturskyddsförbund rf
Itälahdenkatu 22b A, FI-00210 Helsinki, Finland | puh./tel. +358 44 258 0598 tai / or +358 45 114 0088
www.sll.fi/uusimaa | Y-tunnus 0471601-4 | uusimaa@sll.fi

LIITTEET

Liite 1. Vantaan kaupunginvaltuuston kokouksen 16.11.2020 pöytäkirjan kansilehti
file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/poytakirjan_kansilehti_2059975-1.pdf
- tämä lähetetään muutoksenhaun yhteydessä HeHaO:lle

Liite 2. Ote valituksenalaisesta päätöksestä
file:///C:/Users/user/AppData/Local/Temp/asemakaava_ja_asemakaavamuutos_232500_seka_tonttijako,_23_kivisto_kivistontahti_2060003-1.pdf
- tämä lähetetään muutoksenhaun yhteydessä HeHaO:lle

Liite 3. Vantaan Marja-radan rakentamisen luontoselvitys (Ympäristötutkimus Oy Metsätähti 2003)
- tämä lähetetään muutoksenhaun yhteydessä HeHaO:lle

Liite 4. Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistyksen lausunto Kivistöntähden asemakaavaehdotuksesta (232500) 24.8.2020
https://www.sll.fi/app/uploads/sites/27/2020/09/Lausunto-Kiviston-tahden-asemakaavaehdotuksesta-232500-24-8-2020.pdf

Liite 5. Marja-Vantaan lepakkokartoitus vuonna 2009
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/119025_marja-vantaan_lepakkokartoitus_2009.pdf

Liite 6. Vantaan ekologiset yhteydet (Anna Ojala 2018)
https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/147989_ekologiset_yhteydet_web.pdf

Liite 7. Faunatica 2020. Lahokaviosammal Vantaalla; esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. Faunatican raportteja 1/2020.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/150005_lahokaviosammal_vantaalla_esiintymisselvitys_ja_suojelusuunnitelma.pdf

23 § Lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ja ympäristöministeriölle työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

VD/1195/00.04.03/2021
HP/TLA/IL/A-RK/LS

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö ovat pyytäneet Vantaan kaupungilta lausuntoa työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi. Lausunnot on pyydetty toimittamaan viimeistään 15.3.2021. Vantaan kaupunki on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisäaikaa lausunnon toimittamiseen 24.3.2021 saakka.

Suomen ensimmäisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistumisesta on kulunut yli 20 vuotta. Ohjelmatyötä on viime vuosina tehty paikallisella tasolla, mutta valtakunnallisen tason arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa ei Suomessa ole vuoden 1998 jälkeen päivitetty.

Rakennettuun ympäristöön vaikuttaa monia muutosvoimia. Näihin kuuluvat mm. ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen ylikulutukseen liittyvä siirtymä vähähiiliseen rakentamiseen ja kiertotalouteen, väestön ikääntymiseen liittyvät asuin- ja palvelurakentamisen tarpeet, kaupungistumiskehityksestä aiheutuva erilainen aluekehitys sekä rakennuskannan terveellisyyteen liittyvät haasteet. Myös uudet teknologiat, digitalisaatio ja kansainvälistyminen muuttavat voimakkaasti perinteisiä toimialoja. Lisäksi suomalainen luonto, kulttuuriperintö ja arkkitehtuuri ovat vahvan matkailukiinnostuksen kohteena sekä terveyden ja virkistyksen lähteenä. Muuttuvassa toimintaympäristössä yhteiskunnallisena tavoitteena on säilyttää ja parantaa elinympäristön laatua Suomessa kestävällä tavalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön asettaman työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi Suomelle. Työryhmän ehdotus sekä lausuntopyyntö ovat luettavissa lausuntopalvelu.fi -palvelussa: https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=bd1e55b8-acf5-4056-9838-be3e1f8d5252&respondentId=624019ae-e8e3-4cc5-b414-a5560a25d1dc.

Vantaan kaupungin hallintosäännön luvun 9 § 1 kohdan 2 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 23

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle ja ympäristöministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto Opetus- ja kulttuuriministeriölle ja ympäristöministeriölle työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi
- Lausuntopyyntö / Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Aluearkkitehti Anna-Riitta Kujala, puh. 050 302 8799, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE JA YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE

Asia

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja ympäristöministeriö ovat pyytäneet Vantaan kaupungin lausuntoa aiheesta: Työryhmän ehdotus arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi.

Lausunnon antaja

Vantaan kaupunginhallitus

Lausunto

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteena on kuvata, miten yhteiskunnallisia haasteita on mahdollista ratkoa arkkitehtuurin keinoin. Ohjelman laatineen työryhmän ehdotus määrittelee mitä haasteita tulisi ratkaista ja ehdottaa toimenpiteitä haasteiden ratkaisemiseksi. Lausunto jakautuu lausuntopyynnön mukaisiin teemoihin: (1) Yleisiä kommentteja arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta ja toimenpiteiden merkittävyydestä sekä toteuttamiskelpoisuudesta, (2) Valmius osallistua tietyn toimenpiteen toteuttamiseen ja (3) Yhteenveto.

1. **Yleisiä kommentteja arkkitehtuuripoliittisesta ohjelmasta ja toimenpiteiden merkittävyydestä sekä toteuttamiskelpoisuudesta**
   Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma päivittää kansallisen APOLI:n ja tuo arkkitehtuurin ratkaisuksi ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Ohjelman keskiöön on nostettu aikamme suurimmat haasteet: ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen.

   Ohjelmaan on kirjattu, että m*aankäytöllä ja rakentamisella on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa sekä biodiversiteetin säilyttämisessä. Rakennettu ympäristö kuluttaa Suomessa puolet raaka-aineista ja 40 prosenttia energiasta ja tuottaa yli kolmanneksen kasvihuonekaasupäästöistä. Ilman kiinteistö- ja rakennusalan vahvaa sitoutumista hiilineutraalia yhteiskuntaa ei voida saavuttaa.* Ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen osalta arkkitehtuurin roolia ratkaisuksi korostetaan painottaen kiinteistö- ja rakennusalan merkitystä. Toisaalta maisema-arkkitehtuurin merkitys tuodaan esiin luonnonmonimuotoisuuden vahvistamisessa. Ohjelma ei kuitenkaan ota merkittävästi kantaa maankäytön suunnittelun ja toteutuksen merkitykseen kiinteistö- ja rakennusalaa sekä luonnonmonimuotoisuutta ohjaavana ja siten keskeisenä vaikuttavana tekijänä kokonaiskestävyyden näkökulmasta.

   Kaupunkisuunnittelulliset ratkaisut sitovat kiinteistö- ja rakennusalaa kaupunkirakenteen kokonaiskestävyyden näkökulmasta. Maankäytöllä luodaan

lähtökohdat kestävälle yhdyskunnalle esimerkiksi liikkumisen sekä energiatuotannon ja -kulutuksen näkökulmasta. Maankäytön ratkaisuilla joko tuetaan tai pahimmillaan estetään kiinteistö- ja rakennusalan kestävää toimintaa. Kestävällä kaupunkisuunnittelulla luodaan lähtökohdat kestävälle rakentamiselle varmistamalla kaupunkirakenteen sekoittuneisuus erityisesti toiminnallisuuden osalta sekä rakennuskannan monimuotoisuus ja monipuolisuus sosiaalisen kestävyyden näkökulmasta. Kestävä kaupunkisuunnittelu voi edesauttaa myös korttelien inhimillistä mitoitusta eli kävelyä edistävää katuverkostoa sekä riittävää tiiveyttä ja asukastiheyttä positiivisen kriittisen massan saavuttamiseksi. Näiden teemojen merkitystä olisi voitu korostaa toimenpiteiden avulla. Konkreettiset, kestävää kaupunkia edistävät teemat kattavat myös turvallisen, terveellisen, saavutettavan ja inspiroivan kaupungin tavoitteen, joka on kiitettävästi teemana ohjelmassa. Teemana se kuulostaa arkiselle, mutta on todellisuudessa erittäin kunnianhimoinen. Arkisen kuuloisten tavoitteiden toteutuminen edellyttää niihin syventymistä. Parhaimmillaan kaikille turvallinen, terveellinen, saavutettava ja inspiroiva kaupunki on fyysisten ja sosiaalisten arvojen summa. Kestävän kaupungin periaatteet varmistaisivat myös *kaikkien kaupungin* toteutumisen, minkä vuoksi teeman toimenpiteet olisi ollut tärkeä kirjata ohjelmaan.

Ohjelmassa tuodaan ansiokkaasti esiin rakennetun ympäristön talousvaikutukset. Tällainen kokonaistaloudellinen ajattelu on välttämätöntä kestävän tulevaisuuden kannalta. Jotta arkkitehtuuri ja rakentaminen voisivat tukea kestävää taloutta, talousasiantuntemusta arkkitehtuurin alalla tulisi lisätä ja esimerkiksi kokonaistaloudellisten kaavataloustarkastelujen työkalustoa kehittää kansallisesti. Ohjelmaan olisi tärkeää kirjata toimenpide koskien kokonaistaloudellisen ajattelun edistämistä.

Kokonaistaloudelliseen ajatteluun tulisi yhdistää myös hankkeiden ja toimenpiteiden ympäristövaikutukset ja hiilidioksidipäästöt. Esimerkiksi useimmat ilmastotoimet maksavat itsensä takaisin ja energiatehokkuustoimet sekä energiaomavaraisuus vähentävät sähkön ja lämmityksen kuluja. Kävely ja pyöräily edistävät kansanterveyttä ja vähentävät autoilusta aiheutuvia kustannuksia. Vihreään infrastruktuuriin panostaminen on myös taloudellisesti järkevää, sillä luonnon tarjoamien palveluiden korvaaminen keinotekoisilla ratkaisuilla olisi sekä teknisesti haastavaa että erittäin kallista. Budjetoinnissa tarvitaankin monialaista ja kauaskantoisempaa näkökulmaa kuin talousarviokausi. Kustannukset ja säästöt eivät kohdistu pelkästään kaupungille, vaan myös yrityksille ja asukkaille.

Suomessa on vähemmän vanhoja rakennuksia kuin missään muussa Euroopan maassa. Arvokas modernin arkkitehtuurin rakennusperintömme on laadukasta arjen arkkitehtuuria, joka koostuu kirkkojen ja kaupungintalojen ohella sairaaloista, kouluista, tehtaista ja asuintaloista sekä kaupunki- ja

aluesuunnittelusta ja suunnitteluperiaatteista. Panostaminen arkisten julkisten rakennusten arkkitehtuuriin kuvastaa demokraattisuuden perinnettämme. Ohjelmassa korostetaan arjen arkkitehtuurin merkitystä ja tarvetta panostaa rakennusperinnön synnyttämiseen. Luvun neljä toimenpiteet tukevat olemassa olevan rakennuskannan arvostusta ja tunnistavat tarpeen uuden arkkitehtuurin laadun varmistamiselle. Kunnianhimoinen toimenpide tukea arkkitehtuurin ja kulttuuriympäristön vaikutusta paikallisen identiteetin vahvistumiselle on todella tärkeä, mutta kuinka toimenpide saadaan toteutumaan globaalissa maailmantilassa, jossa arkkitehtuurin suhde paikkaan erityisesti länsimaissa on lähtökohtaisesti olematon. Tätä toimenpidettä tulisi tarkastella hyvin kriittisesti, koska toimenpide on erittäin merkittävä ja sen vaikutus myös edeltävän luvun teemoihin arkkitehtuuriviennistä on olennainen. Autenttisuutta ei voi keksiä, vaan paikallisuus ja siihen liittyvä erityisosaaminen synnyttävät sen. Luvun toimenpiteissä ei muilta osin oteta kantaa itse arkkitehtuurin laadun varmistamiseen. Toimenpiteet korostavat arkkitehtuurikeskustelun merkitystä mikä onkin erittäin tärkeää. Olisi kuitenkin ensisijaisen välttämätöntä rohjeta pohtia arkkitehtuurin laatua ja sen puutetta ajassamme. Toimenpiteisiin olisi kirjattava tehtäviä laadun varmistamiseksi eri keinoin esim. kansallisen arviointitahon avulla (vrt. CABE (nyk. Design Council) Iso-Britanniassa).

Ohjelman luku viisi tukee luvussa neljä tavoitellun arkkitehtuurikeskustelun laajentamista. On ensiarvoisen tärkeää edistää arkkitehtuurikeskustelua laajemmin osana yhteiskunnallista keskustelua, joka koskettaa meistä jokaista, ei ainoastaan alan ammattilaisia. Kuten ohjelmassa todetaan, eri koulutusasteilla annettava arkkitehtuuri- ja muotoilukasvatus *vahvistaa lasten, nuorten ja aikuisten rakennetun ympäristön arvostusta ja kehittää heidän kiinnostustaan ja valmiuksiaan osallistua ympäristön kehittämiseen.* Luvun toimenpiteissä korostetaan kestävän kehityksen teemojen läpileikkaavuuden varmistamista alan opinnoissa. Näin ohjelman viimeisen luvun toimenpiteet kiertyvät takaisin ensimmäiseen lukuun ja varmistavat aikamme suurimpien haasteiden – ilmastonmuutoksen, sen hillinnän ja siihen sopeutumisen lähtökohdaksi arkkitehtuurin alan toiminnalle.

2. Valmius osallistua tietyn toimenpiteen toteuttamiseen

Ohjelmaan kirjatut toimenpiteet koskettavat monelta osin Vantaan kaupunkia ja kaupunki tekee jo paljon toimenpiteisiin sisältyvää työtä. Kaupunki on mielellään mukana ohjelman toteuttamisessa. Erityisesti Vantaa haluaa tuoda esiin valmiuden osallistua luvun I. Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus -toimenpiteiseen, johon on kirjattu, että *ilmasto- ja biodiversiteettitietoista maankäyttöä tuetaan sisällyttämällä ilmasto- ja monimuotoisuusnäkökulma käytännön kaavasuunnitteluun. Esimerkiksi KEKO-laskurin jatkokehitystyönä toteutettavalla, paikkatietoon ja tietomalleihin perustuvalla kaavoitustyökalulla on myös vientipotentiaalia.* Vantaan kaupunki käyttää asemakaavoituksessa

KEKO-laskuria ja on siten kiinnostunut osallistumaan työkalun jatkokehitykseen. Vantaa on sitoutunut olemaan hiilineutraali kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Vantaan kaupunki tekee aktiivisesti työtä maankäytön ja kaavoituksen hiilineutraalisuus tavoitteiden saavuttamiseksi. Vantaan kaupunki kehittää poikkialaista, vuorovaikutteista ja tutkimustietoa hyödyntävää suunnittelua, muun muassa Maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmän (MATTI) avulla sekä yliopistoyhteistyöllä. Kehitteillä on myös monitavoitearviointi-työkalu yhteistyössä SYKE:n kanssa. Lisäksi Vantaan kaupungin resurssiviisauden tiekarttaa hyödynnetään asemakaavoituksessa ja etsimme parhaillaan uusia ratkaisuja maamassojen tasopainoon, uusiutuviin energiajärjestelmiin sekä tekoälyn hyödyntämiseen muun muassa mikroilmastoanalyyseissa. Lisäksi käynnissä on muun muassa kasvikatto- ja puurakentamisen linjaustyöt.

Lisäksi Vantaan kaupunki on kiinnostunut osallistumaan Luku III. Talous ja kansainvälisyys -toimenpiteiden toteuttamiseen: *Hankintaosaamista vahvistetaan ja arkkitehtuurikilpailujen käyttämistä hankintojen välineenä lisätään, kehittämällä uusia ratkaisuja hankintaprosesseihin, lisäämällä osaamista laatukriteerien käytössä ja vahvistamalla julkisten toimijoiden hankintaosaamista; kehittämällä arkkitehtuurikilpailuja käsittämään sisällöiltään, tavoitteiltaan, laajuudeltaan ja teemoiltaan erilaisia kilpailutyyppejä sekä viestimällä arkkitehtuurikilpailujen merkityksestä laadukkaiden, toimivien, kustannustietoisten ja innovatiivisten ratkaisujen syntymiselle.* Vientipotentiaalia olisi suomalaisessa osallistavassa, monialaisessa ja –tasoissa, tutkimustietoa hyödyntävässä, hiilineutraalissa ja tasa-arvoisessa kaupunkisuunnittelussa. Lisäksi vähiten kehittyviä maita voitaisiin tukea teknisellä avustamisella kaupunkisuunnittelussa sekä edistämällä kaupunkien välistä yhteistyötä.

3. Yhteenveto

Apoli2020 on ajankohtainen ja kattava ohjelma, joka kokoaa keskeiset aikamme haasteet ja määrittää toimenpiteitä, joissa arkkitehtuuri toimii ratkojana. Kestävän kehityksen näkökulma on kiitettävästi nostettu ohjelman keskiöön. Elämme planeettamme kantokyvyn äärirajoilla ja siten näkökulma on hyvin perusteltu. Muut ohjelman teemat ovat ikään kuin alaotsikoita ensimmäiselle luvulle. Tätä kokonaisjakoa olisi ohjelman jaottelussa voinut tuoda esiin. Toimenpiteiden yhteys muihin käynnissä olleisiin ohjelmiin jää epäselväksi. Toimenpiteiden priorisointiin, vetovastuuseen, aikatauluun, prosessiin ja seurantaan ei ole otettu kantaa.

Ohjelma antaa hyvät lähtökohdat arkkitehtuurin alan kehittämiselle ja hyödyntämiselle yhteiskunnallisesti seuraaviksi vuosiksi tavoitevuoteen 2035 saakka. Ohjelman toteuttaminen edellyttää yhteiskunnan kaikkien tahojen yhteistoimia rakennetun ympäristön kestävyyden varmistamiseksi.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

OKM

Lausuntopyyntö

29.01.2021 VN/2287/2020

Lausuntopyyntö työryhmän ehdotuksesta arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi

Johdanto

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön asettaman työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus uudeksi arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi Suomelle.

Tausta

Suomen ensimmäisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistumisesta on kulunut yli 20 vuotta. Ohjelmatyötä on viime vuosina tehty paikallisella tasolla, mutta valtakunnallisen tason arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa ei Suomessa ole vuoden 1998 jälkeen päivitetty.

Tavoitteet

Rakennettuun ympäristöön vaikuttaa monia muutosvoimia. Näihin kuuluvat mm. ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen ylikulutukseen liittyvä siirtymä vähähiiliseen rakentamiseen ja kiertotalouteen, väestön ikääntymiseen liittyvät asuin- ja palvelurakentamisen tarpeet, kaupungistumiskehityksestä aiheutuva erilainen aluekehitys sekä rakennuskannan terveellisyyteen liittyvät haasteet. Myös uudet teknologiat, digitalisaatio ja kansainvälistyminen muuttavat voimakkaasti perinteisiä toimialoja. Lisäksi suomalainen luonto, kulttuuriperintö ja arkkitehtuuri ovat vahvan matkailukiinnostuksen kohteena sekä terveyden ja virkistyksen lähteenä. Muuttuvassa toimintaympäristössä yhteiskunnallisena tavoitteena on säilyttää ja parantaa elinympäristön laatua Suomessa kestävällä tavalla.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnonantajia pyydetään antamaan yleisiä kommentteja sekä kommentteja työryhmän tekemistä toimenpide-ehdotuksista. Toimenpiteiden osalta pyydetään kommentteja erityisesti niiden merkittävydestä ja toteuttamiskelpoisuudesta. Lisäksi lausunnonantajat voivat ilmaista valmiutensa osallistua tietyn toimenpiteen toteuttamiseen.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Voit pyytää tukea palvelun käyttöön osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Lausunnon voi antaa myös taho, jolle ei ole erikseen lähetetty lausuntopyyntöä.

Aikataulu

Lausunnon voi antaa ajalla 1.2.-15.3.2021.

Valmistelijat

Kulttuuriasiainneuvos Petra Havu, OKM, puh. +358 295 3 30185, sähköposti petra.havu(at)minedu.fi
Yliarkkitehti Harri Hakaste, YM, puh. +358 295 250074 , sähköposti harri.hakaste(at)ym.fi

Linkit

https://minedu.fi/arkkitehtuuripoliittinen-ohjelma - Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman hankesivu

https://minedu.fi/sv/apoli20201 - Projektsidan för det arkitekturpolitiska programmet

Liitteet:

Apoli2020_ohjelmaehdotus_210129.pdf - Kohti kestävää arkkitehtuuria. Ehdotus uudeksi arkkitehtuuripoliittiseksi ohjelmaksi. (Förslaget till ett nytt arkitekturpolitiskt program, endast på finska)

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Aalto-yliopiston Arkkitehtikilta
Akaan kaupunki
A-kruunu
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Alfred Kordelinin säätiö
Allergia- ja astmaliitto ry
Alvar Aalto -säätiö
Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL
Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA
Asumisterveysliitto ASTE ry
Auran kunta

Betoniteollisuus ry
BIOS-tutkimusyksikkö
Business Finland
Designmuseo
Elinkeinoelämän keskusliitto
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon Asunnot Oy
Espoon kaupunki - Esbo stad
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon maakuntaliitto
Eurajoen kunta
Euran kunta
Europa Nostra Finland
Evijärven kunta
Finanssialan keskusliitto
Forssan kaupunki
Green Building Council Finland
Greenpeace Pohjola ry
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad
Hankasalmen kunta
Hansel Oy
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Hengitysliitto Heli
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Honkajoen kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrynsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan kaupunki
Iin kunta
Iisalmen kaupunki

Iitin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Inspecta Sertifiointi Oy
Invalidiliitto ry
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Isännöintiliitto ry
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Jenny ja Antti Wihurin rahasto
Joensuun kaupunki
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juankosken kaupunki
Julkisten hankintojen yhdistys ry
Juukan kunta
Juupajoen kunta
Juvan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kainuun liitto
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaupan keskusliitto KKL ry
Kaustisen kunta
Keiteleen kunta

Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen liitto
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kiinko
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
KIRAHub
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
KL-Kuntahankinnat Oy
Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät ry KOVA)
Kojamo Oyj
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Koneen Säätiö
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
KULTA ry
Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore
Kuntarahoitus Oyj
Kuntoutussäätiö
Kuopion kaupunki
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson liitto
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Laihian kunta

Laitilan kaupunki
Lapin ELY-keskus
Lapin liitto
Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luumäen kunta
Luvian kunta
LVI-talotekniikkateollisuus ry
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metropolia
Metsähallitus
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki
Motiva Oy
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Muoviteollisuus ry
Museovirasto
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta

Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksen kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Osuuskunta Suomen Asuntomessut
Oulaisten kaupunki
Oulun Ammattikorkeakoulu
Oulun Arkkitehtikilta
Oulun kaupunki
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellon kunta
Perhon kunta
Pertunmaan kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pientaloteollisuus PTT ry
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon liitto
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta

Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puuinfo Oy
Puumalan kunta
Puutuoteteollisuus ry
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen liitto
Pälkäneen kunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rakennusinsinöörit- ja arkkitehdit RIA
Rakennusliitto ry
Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
Rakennusteollisuus RT ry
Rakennustieto Oy
Rakennustietosäätiö RTS
Rakennustuoteteollisuus RTT ry
Rakentamisen Laatu RALA ry
RAKLI ry
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki
Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki

Satakunnan ELY-keskus
Satakuntaliitto
SATO Oyj
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonia-ammattikorkeakoulu
Savonlinnan kaupunki
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Senaatti-kiinteistöt
Setlementtiasunnot Oy
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäilmayhdistys
Sisäministeriö
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
SKOL ry
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
STUK
Sulkavan kunta
Suomen Akatemia
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen arkkitehtuurimuseo
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
Suomen kiinteistöliitto
Suomen kotiseutuliitto
Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry
Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura
Suomen Kulttuurirahasto sr
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kylätoiminta ry (SYTY)
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen LVI-yhdistysten liitto SuLVI
Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys
Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry

Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen Yrittäjät
Suomenlinnan hoitokunta
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry
Svenska kulturfonden
Sysmän kunta
Sähkösuunnittelijat NSS ry
Säkylän kunta
Säätiöt ja rahastot ry
Taipalsaaren kunta
Taiteen perusopetusliitto TPO ry
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Talonrakennusteollisuus ry
Talotekniikkateollisuus ry
Tammelan kunta
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen Arkkitehtikilta
Tampereen kaupunki
Tampereen yliopisto
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Teknologiateollisuus ry
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teuvan kunta
Tl. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta
Tornion kaupunki
Turun kaupunki - Åbo stad
Turvallisuus ja kemikaalivirasto Tukes
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaalan kunta
Vaasan kaupunki - Vasa stad

Valkeakosken kaupunki
Valtimon kunta
Valtion arkkitehtuuri- ja muotoilutoimikunta
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vanhustyön keskusliitto ry
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen liitto
VAV Asunnot Oy
Vehmaan kunta
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viherympäristöliitto ry
Viitasaaren kaupunki
Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Visit Finland
VTT Expert Services Oy
WWF Suomi
Väylävirasto
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Yliopistokiinteistöt
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Työryhmän ehdotus Kohti kestävää arkkitehtuuria

Yleisiä kommentteja työryhmän ehdotuksesta

Luku I Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuus

Luku II Yhdenvertaisuus ja osallisuus

Luku III Talous ja kansainvälisyys

Luku IV Merkitys ja identiteetti

Luku V Koulutus ja tutkimus

Havu Petra
OKM

Havu Petra
OKM

24 § Lausunto Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta

VD/2133/00.04.03/2021
HP/MHO/MSI/JST/AMK/LS

Helsingin kaupunki valmistelee uutta maanalaista yleiskaavaa koko kaupungin alueelle. Lausuntoa pyydetään kaavan ehdotuksesta sekä muusta valmisteluaineistosta 19.3.2021 mennessä. Vantaan kaupunki on pyytänyt ja saanut lisäaikaa lausunnolleen 26.3.2021 asti.

Yleiskaavan painopiste on Helsingin keskustan alueella, mutta seudullisia yhdyskuntatekniseen huoltoon tai liikenneyhteyksiin liittyviä maanalaisia yhteyksiä ulottuu Vantaalle asti.

Vantaan kaupunki lausui Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 luonnoksesta kaupunginhallituksen päätöksellä 15.6.2020 § 22. Vantaan kaupungin luonnosvaiheen lausunnossa esiin nostamat asiat on huomioitu hyvin Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksessa.

Yleiskaavaehdotus ja siihen liittyvä muu valmisteluaineisto on nähtävillä osoitteessa:
https://www.hel.fi/Helsinki/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/ajankohtaiset-suunnitelmat/

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 24

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksesta liitteenä oleva Vantaan kaupungin lausunto.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta
- Lausuntopyyntö Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 040 336 0159
suunnittelupäällikkö Markus Holm, puh. 043 827 0942
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

VD/2133/00.04.03/2021
22.3.2021

Vantaan kaupungin lausunto Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksesta

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksesta, joka täydentää Helsingin yleiskaavan 2016 ratkaisuja ja turvaa osaltaan maanpäällisen maankäytön toteutumisen.

Vantaan kaupungin luonnosvaiheen lausunnossa esiin nostamat asiat on huomioitu hyvin Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksessa. Kaupunki pitää hyvänä ratkaisuna Tallinna-tunnelin osoittamista *Ohjeelliset suunnitellut liikennetunnelit* -merkinnällä. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan uuden yleiskaavan (Vantaan yleiskaava 2020) 25.1.2021. Yleiskaavassa on varauduttu Lentoradan sekä Tallinna-tunnelin jatkumiseen Helsingistä Vantaalle ja edelleen lentoaseman kautta pohjoiseen niin ikään tunnelien ohjeellisella merkinnällä.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksessa on varauduttu uuden jätevedenpuhdistamon sijoittamiseksi Östersundomiin. Puhdistamon kaksi tulotunnelia ja pääpurkutunneli tulisivat HSY:n teettämän esiselvityksen mukaan sijaitsemaan osin Vantaan alueella. Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 ehdotuksessa tulotunnelit ja pääpurkutunnelit on esitetty teknisen huollon yhteystarpeina. Vantaan uuden yleiskaavan (sekä Länsisalmen alueelle voimaan jäävän yleiskaavan 2007) yleismääräysten mukaisesti kaava-alueelle on alueen pääkäyttötarkoituksen lisäksi mahdollista sijoittaa teknisen huollon laitteita, mikäli siitä ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käyttötarkoitukselle. Tunnelien sijainnin ja teknisen ratkaisun täsmennyttyä niille voidaan laatia asemakaava.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Aaltonen Patrik

Lähettäjä: Sulkko Katja [redacted] >
Lähetetty: keskiviikko 24. helmikuuta 2021 14.08
Vastaanottaja: [redacted]
Kopio:
Aihe: Lausuntopyyntö

Seurantamerkintä: Seuranta
Merkinnän tila: Merkitty

Helen Oy
Helen Sähköverkko Oy
Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
Helsingin seudun liikenne (HSL)
Helsingin Satama Oy
Puolustusvoimat Pääesikunta
Kaartin Jääkärirykmentti
Väylävirasto
Senaatti-kiinteistöt
Ilmarinen
VR-Yhtymä Oy
Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL)
Töölönkadun Pysäköintilaitos Oy
Helsingin Yrittäjät
Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka
Gasgrid Finland Oy
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin seurakuntayhtymä, Kiinteistötoimisto
Infra ry
Suomen Omakotiliitto ry
Helsingin yliopisto, Kiinteistöpalvelut
Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Sponda Oyj
HUS-Kiinteistöt Oy
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Helsinki
Huoltovarmuuskeskus
Eduskunnan kanslia
Uudenmaan liitto

Puolustusvoimien logistiikkalaitos
Espoon kaupunki /Kaupunkisuunnittelukeskus ja Tekninen keskus
Vantaan kaupunki
Sipoon kunta
Geologian tutkimuskeskus
Helsingin poliisilaitos
Telia Finland Oyj
Elisa Oyj
DNA Oyj
Fingrid Oyj
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Säteilyturvakeskus STUK
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Suomenlahden merivartioston esikunta
Kauniainen

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan maankäytön yleissuunnittelupalvelu pyytää lausuntoanne oheisista asiakirjoista lähemmin ilmenevästä asiasta. Asiaa koskeva lautakunnan päätös löytyy **Kaupunkiympäristölautakunta 06 / 16.02.2021**

§ 68 Asia/3

Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotus (nro 12704) ja sen asettaminen nähtäville (pdf) (html)

Liite 1

Helsingin maanalaisen yleiskaava 2021 -ehdotuksen nro 12704 kartta, päivätty 26.1.2021, päivitetty Kylk:n 16.2.2021 päätöksen mukaiseksi

Liite 2

Helsingin maanalaisen yleiskaava 2021 -ehdotuksen nro 12704 selostus, päivätty 26.1.2021 (selostusta ei vielä ole päivitetty Kylk:n 16.2.2021 päätöksen mukaiseksi)

Liite 3

Vuorovaikutusraportti, 26.1.2021

Määräaika 19.3.2021

Lausunto osoitetaan kaupunkiympäristölautakunnalle ja aihekentän alkuun merkitään: **KYLK/ HEL 2017-001746**
Lausunto toimitetaan osoitteeseen:

helsinki.kirjaamo@hel.fi

tai

Helsingin kaupungin kirjaamo
Kaupunkiympäristön toimiala
PL 10 (Pohjoisesplanadi 11–13)
00099 Helsingin kaupunki

Lisätiedot: Eija Kivilaakso, johtava erityisasiantuntija, puhelin: 310 37247
[redacted]

Ystävällisin terveisin Katja Sulkko
- - - - - - - - - - - - - - -
Katja Sulkko
Hallintosihteeri

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Hallinto- ja lakipalvelut, Päätöksenteon tuki-yksikkö

PL 58200 (käyntiosoite: Työpajankatu 8)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Puh. 09 310 37431, 040 334 5311
[redacted]
[redacted]

25 § Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston vuosikatsaus 2020

VD/1793/02.01.02.00/2021
HP/JH/LS

Kaupunginhallitus on 11.4.2011 § 14 päättänyt, että Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston varojen käytöstä tulee vuosittain tehdä selvitys kaupunginhallitukselle. Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastolla rahoitetaan Kivistön ja muiden keskusten kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista. Rahaston sääntöjen mukaan rahaston hallinnosta vastaa ja varojen käytöstä päättää maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Uuden Vantaan linjausten mukaisesti Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston aluemarkkinointia koskevat tulot ja menot siirtyivät kaupunkistrategian ja johdon toimialan viestintäyksikön vastuulle. Aluemarkkinoinnin siirto toteutettiin alkuvuodesta 2020. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.3.2020 määrärahasiirrot, jonka mukaan Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston aluemarkkinoinnin tuloja alennetaan 350 000 euroa ja menoja alennetaan 500 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto päätöksen (11.11.2019 § 10) mukaisesti vuoden 2020 aikana on valmisteltu rahaston muutos, jolla siirretään rahaston varojen käytöstä päätösvaltaa apulaiskaupunginjohtajalta kaupunginhallitukselle. 1.7.2020 voimaan tulleen hallintosäännön (KV15.6.2020 § 7) mukaan kaupunginhallitus päättää Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston käyttösuunnitelman hyväksymisestä ja yli 1 000 000 euron suuruisten hankkeiden hankesuunnitelmien hyväksymisestä. Kaupunkiympäristön apulaiskaupunginjohtaja huolehtii Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston säännön mukaisista tehtävistä siltä osin kuin ne eivät kuulu kaupunginhallituksen päätösvaltaan.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta rahoitettiin vuonna 2020 keskusten kehittämistä Kivistössä, Tikkurilassa ja Aviapoliksessa. Vuonna 2020 rahaston käyttötalousmenot olivat noin 0,2 miljoonaa euroa ja poistoja kirjattiin noin 0,72 miljoonaa euroa.

Rahaston investointimenoja toteutui yhteensä noin 4,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 hankkeista valmistuivat Koivukylän keskustan taidehanke, Lincolnin aukio ja Åvikin puiston ja leikkipaikan kehittäminen Tikkurilan jokirannassa. Hankkeista jatkuvat edelleen Tikkurilan jokirannan kehittäminen, Tikkurilan pato ja Vernissan silta.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 25

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi selvitys Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston varojen käytöstä vuonna 2020.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- TP 2020 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Täytäntöönpano: kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, p. 044 549 7991, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston käyttötalous ja investoinnit 1.1.-31.12.2020.

Rahaston käyttötalous	1.000 EUR	Tilinpäätös 2019	Talousarvio yht. 2020	Kum. Tot. 1-12 / 2020
	TUET JA AVUSTUKSET	438	0	
	MUUT TOIMINTATUOTOT	192	0	-4
	TOIMINTATUOTOT	**630**	**0**	**-4**
	PALVELUJEN OSTOT	-730	-450	-106
	AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4	0	0
	MUUT TOIMINTAKULUT	-12	0	-82
	TOIMINTAKULUT	**-745**	**-450**	**-188**
	TOIMINTAKATE	-115	-450	-192

Rahaston investoinnit	1.000 EUR	Tilinpäätös 2019	Talousarvio yht. 2020	Kum. Tot. 1-12 / 2020
	Tikkurilan jokirannan kehittäminen	-462		-2 148
	Vernissan silta			-1 233
	Åvik, Tikkurilan jokiranta	-1 397		-535
	Koivukylän taidehanke	-317		-173
	Tikkurilan pato	-807		-43
	Lincolnin aukio	-1 594		
	Rahaston investointimenot yhteensä	**-4 577**	**-4 800**	**-4 133**

26 § Toimitilajohtaminen palveluyksikön ja Kadut ja puistot palvelualueen vuonna 2020 valmistuneet merkittävät toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeet

VD/2363/10.03.02.00/2021
HP/HW/PW/JV/JK/JR/LS

Toimitilainvestointihankkeiden ja kunnallistekniikan investointihankkeiden raporteissa kuvataan vuoden aikana valmistuneet merkittävät toimitilahankkeet ja merkittävät kunnallistekniikan investointihankkeet. Lisäksi raporteissa kuvataan, ovatko hankkeet pysyneet hankesuunnitelmassa hyväksytyssä kustannusarviossa ja rakentamiselle määritetyssä aikataulussa. Esitetään merkittäväksi tiedoksi toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeiden raportit vuodelta 2020.

Kaupunginhallitus päätti 19.11.2012 § 16, että kaupunginvaltuustolle tuodaan vuosittain tiedoksi edellisen vuoden aikana valmistuneet uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeet, merkittävimmät kadunrakennus- ja kunnallistekniset hankkeet sekä tieto toteutuneiden hankkeiden lopullisista kustannuksista. Mikäli hankesuunnitelmassa hyväksytty kustannusarvio on ylittynyt tai rakentamisen aikataulu on viivästynyt, selvitetään ylityksiin tai viivästymisiin johtaneet tekijät.

Toimitilajohtaminen palveluyksikkö ja Kadut ja puistot palvelualue raportoivat kaupunginvaltuustolle päättyneen vuoden merkittävimmistä hankkeista kaupungin tilinpäätöstietojen valmistumisen jälkeen.

Merkittäviksi toimitilahankkeiksi luokitellaan uudisrakennus- ja perusparannushankkeet, joista lautakunta on hyväksynyt hankesuunnitelman. Merkittäviksi kunnallistekniikan investointihankkeiksi luokitellaan puolestaan liikennealueet, urheilualueet ja puistot, joiden kustannusarvio on vähintään 500 000 euroa.

Tekninen lautakunta on 10.3.2021 § 6 kokouksessaan päättänyt merkitä tiedoksi merkittävien toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeiden raportit vuodelta 2020 ja esittää raportit kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 26

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittävien toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeiden raportit vuodelta 2020.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Toimitilajohtamisen merkittävät investointihankkeet 2020
- Kadut ja puistot palvelualueen merkittävät investointihankkeet 2020

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, puh 0400 417 436
rakennuttajapäällikkö Juha Vuorenmaa, puh. 040 534 6960

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KIINTEISTÖT JA TILAT / TOIMITILAJOHTAMINEN

Raportti vuonna 2020 valmistuneiden toimitilahankkeiden merkittävimmistä kustannus- ja aikataulupoikkeamista

Hanke	Tavoitehinta (alv 0 %)	Loppukustannus (alv 0 %)	ero (eur)	ero %	Selvitys poikkeamista
Hämeenkylän koulu sis. liikuntahallin	27 850 000 €	26 000 000 €	1 850 000 €	6,6 %	Hanke valmistui aikataulun mukaan, tavoitehinta alittui reilusti tehokkaan suunnittelunohjauksen seurauksena
Veturin päiväkoti	6 824 000 €	6 585 000 €	239 000 €	3,5 %	Valmistui pohjarakennustöiden ja koronan aiheuttaman pintamariaaliasennusten viivästymisen vuoksi noin kuukauden myöhässä sopimuksesta. Kustannukset alittuivat onnistuneen suunnittelun ja tehokkaan kustannusohjauksen takia.
Kaivokselan päiväkoti	6 406 000 €	6 200 000 €	206 000 €	3,2 %	Valmistui noin 2 kk myöhästyneenä, hankkeessa esiintyneiden muutosten takia myönnetyn lisäajan puitteissa. Kustannukset alittuivat onnistuneen suunnittelun ansiosta.
Västersundomin koulu	3 600 000 €	2 700 000 €	900 000 €	25,0 %	Valmistui sovituin osin käyttöön ja mahdollisti toiminnan aloittamisen sovitusti, osa korjatuista kiinteistöistä valmistui noin 1,5 kk myöhässä LVI-töiden viivästymisen (urakoitsija saneerausmenettelyyn) takia. Kustannukset alitettiin edullisten tarjousten takia.
Kulttuurikeskus Orvokki	5 960 000 €	----			Hanke tulee viivästymään ja kustannukset ylittävät tavoitteen vähintään 10-15 %. Vanhoissa rakenteissa ja suunnitelmissa erittäin runsaasti töitä hidastaneita suunnitelmien muokkaustarpeita. Todellinen tilanne raportoidaan 2021 valmistumisvuoden mukaan.

Kiireellisinä toteutetut vuokra-/leasinghankkeet, jotka eivät välttämättä sisältyneet hyväksyttyyn investointiohjelmaan

Hanke	pinta-ala	valmistumis-tavoite	valmistu-misaika	
Koivukylän tilapäinen päiväkoti	1212 brm2	28.11.2020	28.12.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika; käyttö alkoi suunnitellusti
Sanomalan tilapäinen koulurakennus	1145 brm2	13.11.2020	28.12.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika, käyttö alkoi suunnitellusti
Vapaalan tilapäinen päiväkoti	346 brm2	26.6.2020	23.7.2020	Valmistui noin 1 kk myöhässä tavoitteesta, syynä hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu suunnittelun ja rakennuslupakäsittelyn aika, käyttö alkoi suunnitellusti
Veromäen paviljonkikoulu	1436 brm2	31.10.2020	23.11.2020	Valmistui n 3 vk myöhässä tavoitteesta, syynä lupavaiheeseen liittynyt kaupunkikuvalliset kehittämistarpeet/ hankintavaiheessa liian lyhyeksi arvioitu lupakäsittelyaika, käyttö mahdollista aloittaa suunnitellusti

Tavoitehinta = hankkeella laskettu/hyväksytty tavoitehinta korjattuna tarjoushetken suhdannetasoon

Loppukustannus= hankkeen toteutuneet kustannukset sisältäen varauksen vielä auki olevien kustannusten osalta.

2.3.2021
Juha Vuorenmaa

VUONNA 2020 VALMISTUNEET MERKITTÄVÄT KT- INVESTOINTIHANKKEET

Liikennealueet (931)	**Kust.arvio (1000 €)**	**Tot. Kust. (1000 €)**	**Ero (1000 €)**	**Ero-% (tot./suunnittelija)**	***) Suunnitelmien kustannusarvioista puuttuu monissa tapauksissa katuvalaistuksen osuus sekä mahdolliset kaapelien siirrot. Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.**
Kvartsiraitti	4 190 000	5 270 147	1 080 147	25,8 %	Suunnitelman muutoksista johtuvat settiseinien ja porapaalutuksen teko suurin muutostyön aiheuttaja
Vanha Porvoontie	901 400	973 072	71 672	8,0 %	
Silvastin risteyssilta	549 061	587 331	38 270	7,0 %	
Peltolantie	1 543 000	1 079 725	-463 275	-30,0 %	
Urheilualueet (932)	**Kust.arvio (1000 €)**	**Tot. Kust. (1000 €)**	**Ero (1000 €)**	**Ero-% (tot./suunnittelija)**	***) Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.**
Myyrmäen urheilupuisto 1.vaihe	1 930 000	1 977 326	47 326	2,5 %	
Myyrmäen urheilupuisto 2.vaihe	3 298 800	3 586 920	288 120	8,7 %	
Puistot (934)	**Kust.arvio (1000 €)**	**Tot. Kust. (1000 €)**	**Ero (1000 €)**	**Ero-% (tot./suunnittelija)**	***) Toteutumista puuttuu työnjohdon ja rakennuttamisen kulut.**
Matarin sillat	659 000	662 466	3 466	0,5 %	
Åvikin alue, puisto ja leikkipaikka	1 684 000	1 915 069	231 069	13,7 %	Perustamistapaa muutettiin työn aikana ja siitä johtui isoin osa muutostöistä

27 § **Kivistön visio ja keskustan kaavarunko 021600 / 21 Piispankylä, 22 Keimola, 23 Kivistö, 24 Lapinkylä, 25 Myllymäki**

VD/2624/10.02.04.01/2017
TLA/ A-RK/SSA/HAH/EHA/AV/VIK/LS

Kivistön keskustan kaavarunko esittää vision kestävästä, kahden aseman kaupunkikeskustasta tavoitevuodelle 2050. Kaavarungolla osoitetaan Lapinkylän aseman toteuttamisen ja käyttöönoton edellyttämä asukasmäärä mahdolliseksi. Kivistön tiivis ja vehreä kaupunkikeskusta mahdollistaa tulevaisuudessa asumista 45 000 asukkaalle ja merkittävän määrän työpaikkoja ja palveluja. Sekoittunut, pienimittakaavainen kaupunkirakenne perustuu kävelyyn ja kohtaamispaikkojen syntymiseen kaupunkiympäristössä sekä luontoarvot ja biodiversiteetin huomioivaan viherrakenteeseen.

Kivistön keskustan kaavarunko koskee Kivistön suuralueen kaupunginosia Piispankylä (21), Keimola (22), Kivistö (23), Lapinkylä (24) ja Myllymäki (25).

Kaavarungon suunnittelualue rajautuu noin 1 kilometrin etäisyydellä Kivistön sekä mahdollisen Lapinkylän asemista. Kaavarungon suunnittelualue kattaa noin 530 hehtaarin suuruisen alueen, josta noin puolet sijoittuu alueelle, jolla lentoliikenteen aiheuttama melutaso on korkeintaan Lden 55 dB. Tästä pinta-alasta noin 74 ha on potentiaalista maata uudelle asuinrakentamiselle sekä muille sekoittuneen kaupunkirakenteen toiminnoille. Lentomelukäyrien Lden 55–60 dB väliselle alueelle voidaan sijoittaa asumisen täydennysrakentamista sekä sekoittuneen kaupunkirakenteen toimintoja, jotka eivät ole herkkiä lentomelun haitoille.

Maanomistus
Kaavarunkoalueella on sekä kaupungin että yksityisten maanomistusta.

Kaavarungon valmisteluun osallistuneet
Kaavarunkotyön luonnosaineisto on tehty kaupungin omana työnä. Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi työn luonnosvaiheen valmisteluun ovat osallistuneet WSP Finland Oy ja Gehl Architects ApS konsultteina.

Tavoitteet työlle
Kaavarungolla tavoitellaan sosiaalisesti, ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävää kaupunkiympäristöä Kivistöön. Päätavoitteena on Kehäradan Lapinkylän aseman varmistaminen. Kaavarunkotyössä osoitetaan, että Lapinkylän aseman ympäristöön on mahdollista kaavoittaa asumista Lapinkylän aseman toteutumisen edellyttämälle asukasmäärälle. Kaavarungolla määritellään keskusta-alueen kaupunkirakenteen kehittämisen periaatteet ja mitoitus Kivistön ja Lapinkylän asemien vaikutusalueilla. Vaikutusalueella tarkoitetaan yhden kilometrin sädettä molemmista asemista. Kaavarungon tärkeänä tavoitteena on myös Kivistön liito-oravien elinympäristöjen ja viherrakenteen yhteensovittaminen Kivistön keskustassa.

Kivistön keskustan kaavarunko tulee toimimaan Kivistön keskustan asemakaavoitusta ohjaavana suunnitelmana. Kaavarungolla ei ole yleiskaavan tai asemakaavan kaltaisia oikeusvaikutuksia, vaan yksityiskohdista päätetään edelleen erikseen tarkempien suunnitelmien, kuten asemakaavojen yhteydessä. Kaavarunko toimii myös tausta- ja selvitysmateriaalina Vantaan käynnissä olevaan yleiskaavatyöhön ja voi tuottaa muutostarpeita yleiskaavaan 2020 Kivistön keskustassa.

Yleiskaava
Kaavarungon suunnittelualueella on voimassa Marja-Vantaan osayleiskaava (Kv 2006, lainvoimainen 2008), jossa alue on merkitty muun muassa keskustatoimintojen alueeksi (C), tehokkaaksi asuntoalueeksi (A1), matalaksi ja tiiviiksi asuntoalueeksi (A2), pientaloalueeksi (A3), palvelujen alueeksi (PY, P1, P2), kaupallisten palvelujen alueeksi (KM), teollisuusalueeksi (T, TT, TY), työpaikka-alueeksi (TP) ja lähivirkistysalueeksi (VL). Osayleiskaavan kaupunkirakenne perustuu Kivistön asemaan tukeutuvan kaupunkirakenteen kehittämiseen. Yleiskaavan päivitystyö on alkanut vuonna 2017. Tavoiteaikataulun mukaan yleiskaava valmistuisi vuoden 2020 loppuun mennessä.

Asemakaava
Kaavarunkoalue on osin asemakaavoittamatonta ja osin asemakaavoitettua aluetta. Alueelle on laadittu asemakaavoja usealla eri vuosikymmenellä.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
Kivistön visiolle ja kaavarunkotyölle on laadittu osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) 9.2.2017. OAS päivitettiin 25.9.2017, kun visiovaiheesta siirryttiin kaavarunkotyöhön.

Mielipiteitä saatiin päivitetystä OAS:sta 7 kpl. Mielipiteen antajina olivat Museovirasto, HSY, Fingrid Oyj, Vantaan Energia Oyj, Finavia Oyj, Gasum Oy ja Suomen luonnonsuojeluliitto.

Mielipiteet ja niihin annetut vastineet ovat esitetty erillisessä mielipiteet ja vastineet -liitteessä, joka on kaavarungon nettisivuilla: www.vantaa.fi/kiviston_visio_ja_kaavarunko.

Kivistön keskustan kaavarunkotyöllä on jatkettu erilaisia osallistamisen menetelmiä käyttäen hyödyksi myös visiovaiheessa kerättyä vuorovaikutusmateriaalia. Kaavarunkotyön luonnosvaiheessa vuorovaikutus on keskittynyt eri sidosryhmien ja yhteistyötahojen väliseen vuorovaikutukseen. Kaavarungon suunnittelutyötä on tehty kaavarungon työryhmän työpajoissa, yhteisissä teemakokouksissa sekä Kivistön aluetiimin kokouksissa. Kaavarunkotyötä on ohjannut koko luonnosvaiheen ajan ohjausryhmä. Kaavarungosta on tiedotettu alueen asukkaille ja toimijoille Kivistön yleisötilaisuuksissa. 24.10.2017 järjestettiin Kivistön taideseminaari, jossa työstettiin kaavarungon taideteemaa. Kaavarunkotyön yhteydessä on järjestetty Kivistön keskustan arviointityöpaja yhteistyössä Gehl Architects ApS –arkkitehtitoimiston kanssa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaavarunkotyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavarunkoluonnoksen sisältö
Kaavarungon luonnosvaiheen aineisto koostuu neljästä eri osa-alueesta: johdanto, lähtökohdat, teemakartat ja suunnitteluperiaatteet sekä kaavarunkotyön eteneminen. Johdannossa esitellään työn taustoja ja tarkoitusta. Lähtökohdat osiossa esitellään Kivistön keskustan nykytilannetta ja historiaa, lähtökohtia kaavarungon suunnittelulle sekä kaavarungon tarkasteltuja vaihtoehtoja. Teemakartat ja suunnitteluperiaatteet osiossa esitellään teemakartat ja suunnitteluperiaatteet viidelle eri teemakokonaisuudelle: kaupunkirakenne, viherrakenne, liikkumisverkosto, palveluverkko ja teemanaapurustot. Viimeisessä osiossa on esitelty kaavarunkotyön etenemisaikataulu sekä kaavarungon ehdotusvaiheen tulevat toimenpiteet. Kaavarungon liitteinä on OAS-vaiheen mielipiteet ja vastineet, Kivistön keskustan kaavarungon liikenneselvitys (WSP Finland Oy 6/2018) ja Kivistön keskustan

arviointityöpajan aineistot (Gehl Architects ApS 4/2018). Kaavarungon luonnosaineisto ja liitteet ovat luettavissa nettisivuilla: www.vantaa.fi/kiviston_visio_ja_kaavarunko.

Kaavarunkoluonnos noudattaa Kivistön visio 2042:ta, joka hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 21.8.2017 kaavarungon suunnittelun pohjaksi sekä noudatettavaksi ohjeellisena maankäytön suunnittelussa Kivistön suuralueella. Kivistön suuralueen visioksi 2042 on määritelty Onnellinen Kivistö – vehreä ja aktiivinen kotikaupunki. Visiotyössä Kivistön suuralue on määritelty muodostuvan viidestä eri aluetyypistä: Kivistön keskusta, Tiivistyvä Kivistö, Kulttuurimaiseman Kivistö, Metsäinen Kivistö ja Elinkeinojen Kivistö. Kivistön keskustan aluetyypin tavoitetilaksi on määritelty: Kivistön keskusta on kahden asemanseudun muodostama monipuolinen ja värikäs kaupunki.

Kivistön keskustan kaavarungolla pyritään Kivistön suuralueen visiossa 2042 määritellyn tavoitetilan saavuttamiseen. Kivistön keskustan kaavarunko on Kehäradan nykyisen Kivistön aseman ja mahdollisen uuden Lapinkylän aseman vaikutusalueita koskeva suunnitelma, jossa määritellään Kivistön keskustan kaupunkirakenteen kehittämisen suuntaviivat. Kaavarunko on strateginen suunnitteluväline, joka esittää alueen kehittämisen keskeiset suunnitteluperiaatteet.

Kivistön keskustan kaavarungon lähtökohtana on ollut tutkia kahteen Kehäradan asemaan tukeutuvaa kaupunkirakennetta muuttaen Kivistön keskustan yhden aseman kaupungista kahden aseman kaupungiksi. Kivistön aikaisemmat suunnitelmat ovat perustuneet yhteen asemaan tukeutuvan asemanseudun kehittämiseen. Kivistön keskustan kaupunkirakenne on esitetty kaupunkirakennevaihtoehtoina VE 0+ ja VE 1. Vaihtoehto VE0+ perustuu yhteen asemaan tukeutuvaan kaupunkirakenteeseen ja VE 1 kahteen asemaan tukeutuvaan kaupunkirakenteeseen. Vaihtoehdossa VE0+: asemiin tukeutuvien alueiden (noin 1 km etäisyys) asukasmäärä olisi yhteensä noin 16 500 asukasta (muutos nykyiseen + 12 000 asukasta). Vaihtoehdossa VE1 asemiin tukeutuvien alueiden asukasmäärä olisi yhteensä noin 28 000–45 000 asukasta (muutos nykyiseen noin + 19 000–36 000 asukasta). Vaihtoehto 1 on työssä tarkemmin esitetty kaavarungon vaihtoehto ja VE0+ on sen vertailukohta.

Kaavarungossa kaupunkirakenteen täydentämisen periaatteena on tehokkaampi kaupunkirakenne erityisesti Kivistön ja mahdollisen Lapinkylän asemien välittömässä ympäristössä sekä näiden asemien välisellä alueella. Kaupunkirakenteen osalta keskeinen tavoite on tehdä Kivistön keskustasta rakenteeltaan tiivis, monimuotoinen ja vaihteleva kaupunkikeskus, joka tukeutuu Kivistön asemaan ja Lapinkylän asemaan. Kaupunkirakenne asemien ympärillä perustuu kolmeen eri kaupunkirakennevyöhykkeeseen: asemakorttelit, keskustakorttelit ja kaupunkikorttelit. Kaikilla kaupunkirakennevyöhykkeillä tavoitteena on sekoittunut pienimittakaavainen kaupunkirakenne, joka mahdollistaa käveltävyyden ja kohtaamispaikkojen syntymisen kaupunkiympäristössä.

Viherrakenteen osalta keskeistä on vahvan viherrakenneverkoston vaaliminen ja kehittäminen. Kivistön keskustan vetovoimatekijänä on vehreä ja monimuotoinen kaupunkiekologisiin verkostoihin perustuva vihersuonisto, joka yhdistää identiteettimaisemat kaupunkiympäristöön ja tuottaa monipuolisia ekosysteemipalveluja. Liito-oravien elinolosuhteet turvataan kaavarungon alueella puustoisten verkostojen avulla. Vehreys ulottuu katu- ja tonttivihreänä kaikkialle kaupunkiympäristöön. Vihersuonisto on myös aktiivinen liikkumisen ja virkistyksen ympäristö, jossa toimintojen ja palveluiden keskittyminä toimivat vehreät ja yhteisölliset julkiset ulkotilat.

Liikkumisen osalta keskeisenä tavoitteena on, että Kivistössä liikutaan kestävästi, aktiivisesti ja turvallisesti kahden aseman keskustassa. Kävelyä ja pyöräilyä priorisoidaan kaikilla väylillä ja

kaupunkirakenteen mitoitus perustuu käveltävän ja pyöräiltävän kaupungin tavoitteeseen. Kaupunkirakenne tukee kestävien liikkumismuotojen edistämistä ja ne tuotetaan alueelle etupainotteisesti. Jalankulun ja pyöräilyn reitit tukeutuvat myös viherrakenteen verkostoihin ja ne täydentävät toisiaan. Koko keskusta-alueella on keskitetty pysäköintijärjestelmä. Kaavarungon luonnosvaiheessa laadittiin erillinen liikenneselvitys (laatijana WSP Finland Oy), jossa tutkittiin erityisesti esitetyn liikenneverkon toimivuutta maksimaalisella kuormituksella sekä tutkittiin joukkoliikenne- ja pyöräilyverkostoa. Lisäksi työssä laadittiin alustavat yleissuunnitelmat keskeisille uusille kaduille.

Palveluverkon osalta tavoitteena on, että Kivistö on lähipalveluiden kaupunki, jossa palveluiden verkosto muodostuu asukkaiden, kaupungin ja yritysten yhteistyönä. Kivistön ja Lapinkylän asemien ympärille rakentuvat keskustat ovat merkittäviä julkisten ja yksityisten palveluiden palvelukeskittymiä. Kivistön koko keskusta (noin 600 metriä molemmilta asemilta) rakentuu tehokkaaksi ja urbaaniksi jalankulkua suosivaksi kaupunkiympäristöksi sisältäen paljon monikäyttöistä kivijalkaliiketilaa. Kivistön keskustassa on monipuolisia hybridirakennuksia, jossa yhdistyvät asuminen ja monenlaiset arjen palvelut. Viheralueiden palvelut nivoutuvat kaupunkirakenteeseen.

Teemanaapurustojen osalta tavoitteena on, että Kivistö on asukkaidensa vehreä, aktiivinen ja värikäs kotikaupunki, jossa taide, vehreys ja monimuotoinen korttelirakenne luovat alueelle oman vahvan paikallisidentiteettinsä. Kivistöllä on vahva alueidentiteetti, joka pohjautuu alueen kulttuurihistoriaan, identiteettimaisemiin, nykyisiin alueellisiin identiteetteihin ja taiteeseen. Suunnittelualue jakautuu pienempiin alueellisiin teemanaapurustoihin. Jokaisella Kivistön asuin- ja työpaikka-alueella on oma identiteetti – jokainen voi löytää itselleen sopivan tavan asua, työskennellä ja elää arkea. Julkiset tilat toimivat kunkin teemanaapuruston identiteetin keskittyminä ja teemaverkostot sitovat yhteen erilaisia alueita muodostaen monimuotoisen naapurustokudelman.

Kaavarungon luonnosvaiheessa kartoilla ei ole vielä esitetty tarkempia tietoja, kuten esimerkiksi eri alueiden tehokkuus- tai kerroslukuja. Kaavarunkoluonnosaineistoa työstetään ja täydennetään nähtävilläolon jälkeen saadun palautteen ja vaikutusten arvioinnin pohjalta.

Sopimus
Kaavarunkoon ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 20.8.2018 § 8

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 20.8.2018 päivätty kaavarunkoluonnos 021600, 21 Piispankylä, 22 Keimola, 23 Kivistö, 24 Lapinkylä, 25 Myllymäki / Kivistön keskustan kaavarunko
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 27.8.2018 § 13

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 20.8.2018 päivätty kaavarunkoluonnos 021600, 21 Piispankylä, 22 Keimola, 23 Kivistö, 24 Lapinkylä, 25 Myllymäki / Kivistön keskustan kaavarunko, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Nähtävilläolo
Kaavarunkoluonnos 021600 on ollut MRA 30 §:n nojalla nähtävillä 4.9.-3.10.2018. Tänä aikana jätettiin 7 mielipidettä. Mielipiteissä nousi esiin alueen suunnitteluhistoria, osalla toive lisätä asuinrakentamista, osalla maltillistaa sitä. Myös luontoarvoihin kiinnitettiin huomiota.

Kaavalausunnot
Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 20.8.2018 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja saatiin 3 kpl.

Saadut lausunnot, mielipiteet ja niihin annetut vastineet ovat päätösesityksen liitteenä.

Yleiskaava
Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vantaan uuden yleiskaavan 25.1.2021. Valtuuston päätös ei ole vielä lainvoimainen. Yleiskaava (2020) ohjaa tavoitteidensa mukaisesti kasvun kestävästi olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Nykyisen kaupunkirakenteen täydentäminen turvaa laajoja viheralue- ja kulttuurimaisemakokonaisuuksia. Seudullinen viheraluejärjestelmä ja Vantaan viheralueverkosto säilyvät. Kivistön keskusta on kaupungin uusimpia keskustoja 2000-luvulta. Se on määritelty uudessa yleiskaavassa kaksinapaisena, kahteen asemanseutuun tukeutuvana keskustana. Kaupunkikeskustan alueita (C) on sekä Kehäradan Kivistön aseman että tulevan Lapinkylän aseman ympärillä. C-alueita yhdistää niiden välissä aluevarauksena näkyvä kaupunkikeskustan asuinalue (AC). Lapinkylän keskusta-alue ja asemanseudun asuinalueet on määritelty Kivistön keskustan kaavarungon suunnitelman pohjalta.

Kivistön keskustan kaavarunko 9.3.2021
Nähtävilläolon jälkeen kaavarunkoluonnosta on tarkasteltu saadun palautteen sekä laadittujen selvitysten pohjalta ja laadittu kaavarunko 9.3.2021.-

Kivistön keskustan kaavarunko 9.3.2021 koostuu kahdesta osiosta: Kivistön keskustan kaavarunko -selostuksesta karttoineen sekä Kestävä Kivistö 2050 manifestista.

Kivistön keskustan kaavarunko kokoaa keskeiset tavoitteet (kappaleet 1-2) ja lähtökohtatiedot (3-5) sekä selostaa vuorovaikutuksen (6). Kaavarunko havainnollistetaan aluevaraus- ja teemakartoin (kappaleet 7-9). Kaavatyöhön osallistuneet ja kaavarunkoalueiden suunnittelun vaiheistus esitetään kappaleissa 10-11. Vaikutusten arviointi esitetään swot-analyysinä (kappale 12) ja lopuksi kerrotaan miten kaavarunkotyötä jatketaan kaavarungosta toteutukseen (13).

Kivistön monimuotoisen, kahden aseman kaupunkikeskustan suunnittelun keskeisenä lähtökohtana on varmistaa suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon näkökulmasta ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Vantaan kaupungin tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, johon ohjauskeinoina ovat resurssiviisauden tiekartta ja toimialojen toteutussuunnitelmat. Tiiviin

kaupunkirakenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat huomattavasti hajautuneen kaupunkirakenteen päästöjä vähäisemmät. Maankäyttöä tiivistämällä ja toimintoja sekoittamalla vähennetään päästöjä tuottavaa liikkumistarvetta, monipuolistetaan asuntotuotantoa sekä tuetaan vastuullisen vantaalaisen toimintamahdollisuuksia. Kivistön keskustan kaavarunko vastaa näihin haasteisiin. Kaavarunko mahdollistaa vuonna 2050 asumista 45 000 asukkaalle kilometrin etäisyydellä asemista (nyt 7 850), hiilijalanjäljen 0 kg CO_2/asukas (nyt 3800), lähikauppoja 15 (nyt 2), päiväkoteja 30 (nyt 7).

Hupenevat resurssit, etenevä ilmastonmuutos ja köyhtyvä luonnon monimuotoisuus pakottavat kaupunkeja löytämään uusia tapoja toimia luonnonvaroja säästäen ja vähäpäästöisesti, myös kaupunkisuunnittelun keinoin. Keskeisiä lähtökohtia keinojen löytämiseen ovat olleet useat selvitykset ja niihin liittynyt ohjausryhmätyöskentely. Kaupallisten palveluiden ja työpaikkojen selvityksen mukaan Kivistön keskusta-alue voi tarjota monipuoliset kaupalliset palvelut perustuen ensisijaisesti Kivistön suuralueen ostovoimaan. Palveluiden verkostossa yhdistyvät asema-alueiden kaupalliset keskittymät sekä eri alueita yhdistävät, kivijalkaliikkeiden reunustamat kauppakadut. Myös toimitilarakentamiselle tunnistetaan merkittävää potentiaalia. Kivistön keskustalla on näin ollen mahdollisuus tarjota tulevaisuudessa merkittävä määrä työpaikkoja. Viher- ja virkistysalueiden päivitystyössä on määritetty periaatteet vehreälle Kivistön keskustalle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä metsäalueiden laatuun ja riittävyyteen sekä katualueiden vehreisiin vyöhykkeisiin eli niin sanottuihin flexzone-alueisiin, jotka ilmentävät sekä metsäisen Kivistön että kulttuurimaiseman Kivistön identiteettiä. Luontoselvityksiä on laadittu useita: lahokaviosammalen esiintymistä Kivistön keskustan kaavarunkoalueella ja laajemmin on selvitetty sekä totetettu kattavat liito-oravaselvitykset kaava-runkoalueelta. Luontotyyppiselvityksessä Kivistön keskustan kaavarungon alueella Murtobackan vanha metsä on luokiteltu potentiaaliseksi METSO-kohteeksi. Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvityksen päivitystyössä on tarkasteltu hulevesialtaiden sijainti- ja tilavuusvaatimuksia; työ tarkentuu edelleen asemakaavavaiheisiin.

Kaavarungon tavoitteiden, selvitysten, saadun palautteen sekä aktiivisen vuorovaikutuksen pohjalta Kivistön keskusta on määritelty resurssiviisaaksi kävelykaupungiksi, jossa kaupunkiluonnon ja -elämisen monimuotoisuus on maksimoitu. Kävelykaupunki liittyy suoraan myös Kivistön suuralueen visiossa tunnistettuihin arvoihin: suuralueen visiossa tunnistetut ja asukaskyselyissä tärkeiksi koetut identiteettimaisemat, metsäinen Kivistö ja kulttuurimaiseman Kivistö, luovat paikan tuntua ja liittävät tiiviin keskustan viherverkoston luontevasti osaksi laajoja ympäröiviä viheralueita.

Kaavarungon jatkotoimenpiteet osoittavat, että keskustan asemakaavoitus etenee vaiheittain tulevien vuosikymmenten aikana. Kaavarungon vaiheistus esittää asemakaavoituksen tavoitteet vuoteen 2030. Täydentyvien ja/tai uudistuvien alueiden asemakaavoitus toteutetaan yhteistyössä maanomistajien kanssa tulevina vuosikymmeninä. Myös hankelähtöiset asemakaavat arvioidaan kulloisenkin tilanteen mukaan. Jatkotoimenpiteitä on jo käynnistynyt, kuten monitavoitearvioinnin ja vaikutusten arvioinnin kehitystyö, hiilineutraalit alueet -kaupungin sisäinen selvitystyö sekä kasvikattolinjaustyö. Vuonna 2021 on keskeisenä tarpeena kaavataloudellinen arviointi sekä pienilmastoon liittyvät selvitykset (kuten tuulisuus, varjoisuus).

Ajallisia haasteita arvioidaan vaikutusten arvioinnissa, joka esitetään nelikenttäanalyysinä (SWOT). Vahvuuksia ovat muun muassa Hiilineutraali Vantaa 2030 ja MAL-tavoitteiden saavuttaminen, kaupungin maanomistuksen hyödyntäminen, urbaanin luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä infrastruktuurin taloudellinen toteutus. Heikkoutena on muun muassa se, ettei Lapinkylän aseman toteutusajankohdasta ole päätöstä, paikallisten luontoarvojen heikkeneminen sekä se, ettei Kivistön keskustan koko potentiaalia ole vielä tunnistettu. Uhkana tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi uusia ratkaisuja infrastruktuurin toteuttamiseksi ei otettaisi käyttöön.

Kaavarungon ydintavoitteita havainnollistamaan on laadittu Kestävän Kivistön manifesti 2050, jonka kymmenen periaatetta ohjaavat resurssiviisaan kaupungin suunnittelua ja toteutusta havainnollisesti siten, että kävelykaupungin toteutuminen on mahdollista. Teesit ovat: (1) kävelijä aina ensin, (2) jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä, (3) jokainen kortteli on hybridi, (4) jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista, (5) jokainen katto on käytössä, (6) jokaisesta ikkunasta näkyy puu, (7) luontoretkellä Kivistön keskustassa, (8) Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla, (9) Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla, ja (10) Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle. Jokaisen manifestin periaatteen perustelut ja ratkaisut esitetään havainnollisesti, jotta periaatteita on mahdollista edellyttää noudatettaviksi suunnittelun eri tasoilla, kuten asemakaavoituksessa, liikenne- ja katusuunnittelussa sekä toteutuksessa. Manifestiin sisältyvät jatkosuunnittelun ”tsekkilistat” ovat hyödynnettävissä esimerkiksi asemakaavaselostuksissa tai niiden liiteaineistona, suunnittelun eri tasoilla.

Kivistön keskustan kaavarunko esittää vision kestävästä, kahden aseman kaupungista tavoitevuodelle 2050, joka toimii Kivistön keskustan asemakaavoja ohjaavana suunnitteluaineistona. Tarkempi maankäyttö ratkaistaan erillisillä asemakaavoilla ja asemakaavamuutoksilla.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9).

Kaupunkisuunnittelulautakunta 9.3.2021 § 7

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet mielipiteisiin ja lausuntoihin,
b) saatetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 9.3.2021 päivätty Kivistön kaavarunko 021600 noudatettavaksi ohjeena alueen asemakaavoituksessa.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsen Sveta Silvennoinen-Hiisku teki seuraavan muutosesityksen. Muutetaan päätösesityksen b-kohta muotoon (lisäys kursiivilla): ”Saatetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi 9.3.2021 päivätty Kivistön kaavarunko 021600 noudatettavaksi ohjeena alueen asemakaavoituksessa *erityisesti huomioiden alueen luontoarvot*.” Jäsenet Hanna Valtanen ja Daniel Elkama kannattivat muutosesitystä.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenet Stefan Åstrand ja Mikko Merelä sekä varapuheenjohtaja Paula Lehmuskallio kannattivat kaupunkisuunnittelujohtajan esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu muutosesitys, josta joudutaan äänestämään. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: Ne, jotka kannattavat kaupunkisuunnittelujohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat Sveta Silvennoinen-Hiiskun tekemää muutosesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Eklund, Forsberg, Josefsson, Kivimäki, Kärki, Lehmuskallio, Lind, Merelä, Romppainen, Pajula, Räsänen, Åstrand, Ala-Kapee-Hakulinen) ja 3 ei-ääntä (Elkama, Silvennoinen-Hiisku, Valtanen). Puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin kaupunkisuunnittelujohtajan esitys.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 27

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä 9.3.2021 päivätty Kivistön kaavarunko 021600 noudatettavaksi ohjeena alueen asemakaavoituksessa.
Käsittely:
Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että Onnellinen Kivistö dokumentin sivun 53 kohdan 5 lause "Ehkä saamme lahokaviosammaleenkin viihtymään katolla" jätetään pois.

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja muutti esitystään siten, että Onnellinen Kivistö dokumentin sivun 82 virke ''Edellytämme paikallisen uusiutuvan energian tuotantoa ja käyttöä. Tavoitteenamme on energiaomavarainen Kivistö'' muutetaan kuulumaan seuraavasti:
"Kivistön keskustassa käytetty sähkö ja lämpö on tuotettu uusiutuvilla energianlähteillä."

Lisäksi teknisenä korjauksena esittelyaineistoon päivitetään pysäköintinormi kaupunkisuunnittelulautakunnan 9.3.2021 § 7:n mukaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:
- Kivistön keskustan kaavarunko 9.3.2021
- Lausunnot, mielipiteet ja niiden vastineet 9.3.2021

Kaikki kaavarungon erilliset liitteet löytyvät nettisivulta:
www.vantaa.fi/kiviston_visio_ja_kaavarunko

Täytäntöönpano: kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Anna-Riitta Kujala, p. 050 302 8799,
asemakaava-arkkitehti Hertta Ahvenainen, p. 043 826 9012
asemakaava-arkkitehti Eija Hasu, p. 050 302 9427
asemakaava-arkkitehti Niina Rinne, p. 040 167 8305
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksesta saadut lausunnot ja mielipiteet sekä niiden vastineet

021600 • Kivistön keskustan kaavarunko • 9.3.2021 • liite

Kivistön keskustan kaavarunkoluonnos oli nähtävillä MRA 30 §:n nojalla 4.9. – 3.10.2018. Lausuntoja saatiin 3 kpl ja mielipiteitä 7 kpl.

Saapuneet lausunnot (3 kpl)

- Uudenmaan ELY-keskus 1.10.2018
- Suomen luonnonsuojeluliitto SLL Uudenmaan piiri ja SLL Vantaa 2.10.2018
- Finavia 5.10.2018 (*)

Saapuneet mielipiteet (7 kpl)

- Kiinteistö Oy Keimolan radioasema 3.10.2018
- Yksityishenkilöitä ja toimijoita 6 kpl

(*) lausuntopyyntö jäänyt toimittamatta, myönnetty lisäaika

Lausunto Vantaan Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksesta 021600

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksesta 3.10.2018 mennessä.

Kaavarunkoluonnosta on laadittu vahvassa vuorovaikutuksessa eri osapuolien kanssa. Kaavarunkoluonnoksen raportissa on visualisoitu onnistuneesti eri teemat ja suunnitteluperiaatteet sekä kaavoituksen ja rakentamisen vaiheistus. Kaavarunko antaa hyvän pohjan yleiskaavan ja asemakaavojen laadintaan. Kaavarungon ratkaisut näyttävät tukevan ilmastonmuutoksen hillintää. Jatkotyössä tulee kiinnittää huomiota vaikutusten arviointiin tämän asian suhteen, koska työ toimii virallisten kaavatasojen välissä. Kaavarunkotyössä on mahdollista kehittää laajemmalla alueella sovellettavia kaavamääräyksiä. LuontoKivistön keskustassa pitää varmistaa liito-oravien kulkuyhteyksien säilyminen sekä varmistaa lahokaviosammaleen esiintymät. Luontovaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota näihin lajeihin. Luontovaikutusten arvioinnissa on lisäksi hyvä avata rakennetun ympäristön väliin jäävien kapeiden viheralueiden toimivuutta ja minimivaatimuksia tästä näkökulmasta.

Liikenne

Kivistön kaavarungon liikkumisverkoston suunnitteluperiaatteet ovat hyviä. Niillä tähdätään kestävien liikkumismuotojen edistämiseen, painotetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja tähdätään joukkoliikennepalvelujen toteutumiseen etupainotteisesti. Kaavarungon kaupunkirakenteen ja liikkumisverkoston lähtökohtana on Kehäradan kahteen asemaan perustuva kaksinapainen rakenne. Näistä Kivistön asema on olemassa oleva ja Lapinkylän asema toistaiseksi rakentumaton asema. Suurin haaste kaavarungon mukaisen kaupunkirakenteen ja liikkumisverkoston rakentumiselle on, toteutuuko Lapinkylän asema tulevaisuudessa. Lapinkylän aseman toteuttamisesta ja toteuttamisen aikataulusta seudullisena liikennehankkeena päätetään käynnissä olevassa MAL 2019 –työssä.

Kaavarunkoehdotuksen laadinnan vaiheessa Lapinkylän aseman toteuttamismahdollisuuksista pitäisi olla saatavilla tämänhetkistä tarkempaa tietoa, joten silloin voidaan arvioida tämänhetkistä paremmin kaavarungossa esitetyn kaupunkirakenne- ja liikkumisverkostoratkaisun eteenpäin viemisen edellytyksiä. Kaavarunkotyössä on tarkasteltu myös pelkkään Kivistön asemaan tukeutuvan kaupunkirakennevaihtoehdon VE 0+ toteuttamista. Siinä asukas- ja työpaikkamäärät ovat kahden aseman vaihtoehtoa maltillisemmat.

Liikenne-ennusteiden mukaan katuverkko toimii vuoden 2040 ennustetilanteessa sekä tehokkaamman että maltillisemman kasvun vaihtoehdossa, tehokkaamman kasvun vaihtoehdossa kohtuullisesti. Riipiläntietä (nykyinen yhdystie 11455) käsitellään osana katuverkkoa ja se on syytä osoittaa asemakaavoja laadittaessa kaduksi ja siirtää Vantaan kaupungin kunnossapitoon kadunpitopäätöksellä siltä osin kuin sitä ei ole vielä tehty. Klaukkalan suunnan joukkoliikenneyhteyden toteuttamisvaihtoehtoja tulisi käsitellä kaavarunkoaineistossa. Liikkumisverkoston karttaesityksessä tai erillisessä karttaesityksessä tulisi kuvata, miten Klaukkalan suunnan joukkoliikenneyhteys toteutetaan Kivistön alueella sekä lähitulevaisuudessa että pidemmällä aikatähtäimellä.

Uudenmaan ELY-keskus 1.10.2018

Lausunto (2/2)

(…)
Hämeenlinnanväylän (valtatie 3) varrella sijaitsee nykyisin Keimolan raskaan liikenteen palvelualue. Sen toiminnan jatkumisesta on sopimus 10 vuodeksi eteenpäin. Raskaan liikenteen palvelualueelle olisi tarvetta myös 10 vuoden jälkeen, sillä palvelualueista on suuri pula Helsingin seudulla ja kyseinen sijainti on raskaan liikenteen näkökulmasta erinomainen. Myös alueen sijainti yli Lden 55 dB:n lentomelukäyrän alueella tekee siitä soveltuvan tämän tyyppiselle toiminnolle, joka ei ole herkkä melulle. Uudenmaan ELY-keskus esittää, että kaavarungossa varauduttaisiin raskaan liikenteen palvelualueeseen myös 10 vuoden ajanjakson jälkeen. Palvelualuetta on ELY-keskuksen puolesta mahdollista laajentaa sen nykyisen sijainnin länsipuolelle Hämeenlinnanväylän länsipuolella. Tämä mahdollistaisi sekä Hämeenlinnanväylän eteläisten ramppien toteuttamisen että palvelualueen toiminnan jatkumisen. Palvelualueen toiminnan jatkuminen ei siten olisi este ramppien toteuttamiselle.

Meluntorjunta

Kaavarungon vaihtoehtojen vertailussa olisi hyvä olla mukana asukkaiden määrät ja melulle herkät toiminnat eri lentomelualueilla (LDEN 55-60 dB ja LDEN 50-55 dB). Vertailussa olisi otettava huomioon myös enimmäisäänitasot. Asumista tai muita melulle herkkiä toimintoja ei pitäisi sijoittaa useiden melulähteiden vaikutusalueelle. Merkittävä osa kaavarungossa esitetyistä lähivirkistysalueista sijoittuu melualueelle. Lentomelualueelle LDEN 55-60 dB sallittu täydennysrakentaminen tarkoittaa yksittäisten rakennusten rakentamista, ei uusien alueiden rakentamista. Onnellisen Kivistön tavoitteen näkökulmasta kaavarunkotyössä pitää olla tavoitteena asukkaiden ja melulle herkkien toimintojen vähentäminen kovan lentomelun alueilta eikä niiden kasvattaminen.

Kulttuuriympäristö

Kaavarunkovaiheessa on syytä huomioida myös maankäytön vaikutus kulttuuriympäristöihin ja alueen mahdollisiin suojelutavoitteisiin, jotka konkretisoituvat asemakaavoituksessa. Mainittuun liittyen alueelta on tarpeellista laatia kulttuuriympäristö- ja rakennusperintöselvitys, jotta tulevan maankäytön vaikutus kulttuuriympäristöön ja maisemaan voidaan arvioida.

Vastine Uudenmaan ELY-keskus lausuntoon

Kaavarunkotyössä on jatkettu luontoarvojen selvitystyötä ja tulosten huomioon ottamista osana sini- ja viherverkoston sekä kaupunkitilallisten tavoitteiden ratkaisuja ja minimivaatimuksia, esimerkkinä liito-oravayhteydet osana viherrakennetta. Lahokaviosammalen suotuisan suojelutason säilymistä on selvitetty koko kaupungin laajuisesti (Manninen, O. & Nieminen, M., 2020). Keskeiset selvitykset on esitetty kaavarunkoselostuksen sivulla 9 ja liiteaineistoina. Selvitysten tuoma tieto on vahvasti osana Kestävän Kivistön manifesti 2050 -kokonaisuutta, joka linjaa keskeiset suunnittelutavoitteet ja -periaatteet. Osana kaavarunkotyötä on laadittu käynnissä olevissa asemakaavatöissä määräyksiä, joilla määrätään keskeiset vaatimukset tiivistävälle keskustarakentamiselle. Asemakaavatyö ja määräysten kehittäminen on jatkuva prosessi, jolle kaavarunkotyö luo selkeän raamin. Kaavarungossa on arvioitu vaikutuksia luonnosvaiheessa ja jatkuva-aikaisesti työn edetessä. Vaikutusten arvioinnin kehittämistyötä jatketaan osana kaavarunkotyön jatkovaiheita, esimerkkinä Suomen ympäristökeskuksen kanssa kehitettävä luontopohjaisten ratkaisujen monitavoitteiden arviointikehikko. Kaavarungossa 9.3.2021 on vaikutusten arviointi laadittu SWOT-nelikenttäanalyysinä.

Kaavarunkotyössä on hyödynnetty Vantaan kaupungin yleiskaava 2020 -prosessissa laadittuja linjauksia ja selvityksiä, myös liikenteen osalta. Yleiskaava-aineistossa todetaan Klaukkalan radan osalta, että radan toteutuminen saattaa realisoitua vasta yleiskaavan (ja Kivistön keskustan kaavarungon) tavoitevuoden 2050 jälkeen. Kaavarunkotyössä ei näin ollen ole nähty edellytyksiä arvioida Klaukkalan suunnan joukkoliikenneyhteyksien toteutumista. Kokonaisuudessa on muutoinkin tiedostettu liikenteellisten ratkaisujen polkuriippuvuus. Lapinkylän asema-alue on sisällytetty MAL 2019 maankäytön ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin, mutta aseman toteutumisen tarkempaa tietoa ei ole. Siten myös tarkemmat liikenteelliset linjaukset jäävät myöhemmäksi. On lisäksi huomattava, että kaavarunko ei asiakirjana ole oikeusvaikutteinen. Työssä on näin ollen keskitytty suunnitteluperiaatteisiin ja varauduttu tarkempien suunnitelmien edellyttämiin lisäselvityksiin ja selvitysten päivitystöihin, myös liikenteen osalta. Keskeisenä kaavarunkotyön esiintuomana periaatteena on kävelyyn perustuvan liikkumisen tukeminen.

Kaavarunkotyössä on tarkasteltu lentomelualueita lainvoimaisten Vantaan yleiskaavan ja Marja-Vantaan osayleiskaavan sekä Vantaan yleiskaavaehdotuksen 2020 mukaan. Kaavarungossa on tunnistettu tarve edetä vaiheittain. Kaavarunkotyössä on etsitty ja tutkittu suunnitteluperiaatteita, joilla mahdollistetaan Lapinkylän aseman edellyttämä väestöpohja ja samalla elinympäristö, joka tarjoaa elämänlaatua ”24/7”, eli asuminen, työ, harrasteet, palvelut sekä muut elämänlaatua tuottavat tekijät olisivat saavutettavissa omalta alueelta. Kaavarunko tähtää visiovuoteen 2050. Ensimmäisen vuosikymmenen aikana asemakaavoitus keskittyy asemien välittömään läheisyyteen, ensisijaisesti lentomeluvyöhykkeelle 3 (Lden 50-55 dB), osin vyöhykkeelle 2 (Lden 55-60 dB). Asuminen ja työpaikat tulevat jonkin verran lisääntymään melualueilla. Asemakaavoituksessa määrätään melutorjunnan keinoista vähintään kulloinkin voimassa olevien säädösten sekä yleiskaavamääräysten mukaan. Kaavarunkotyössä erityistä huomiota on kiinnitetty viher- ja virkistysverkostoon, tavoitteena miellyttävät ja houkuttelevat siirtymät meluttomille tai vähämeluisille laajemmille viher- ja virkistysalueille, sekä monimuotoisiin oleskelualueisiin, joista osa on katettuja, myös katoilla.

Kaavarunkotyön edetessä yksityiskohtaisia kulttuuriympäristön selvitystavoitteita ei ole tunnistettu. Maisemarakenne ja maisemakuvaa kulttuuriympäristöineen on selvitetty osana viher- ja virkistyspalveluiden päivitystyötä. Lisäksi kaavarunkotyössä on hyödynnetty yleiskaava 2020 -työssä laadittuja selvityksiä sekä oikeusvaikutteista Liitekarttaa 1: arvokas kulttuuriympäristö. Tarkemmat selvitykset laaditaan aina tarvittaessa asemakaavoituksen yhteydessä.

SLL Uudenmaan piiri ja SLL Vantaa 2.10.2018

lausunto

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys on jo aikaisemmassa vaiheessa (6.11.2017) yhdessä "emojärjestönsä" Uudenmaan piirin kanssa antanut mielipiteen kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Tehdyt luontoselvitykset

Kaavarunkoluonnoksen raportissa (20.8.2018) on sivulla 4 listattu hankealuetta koskevat luontoselvitykset. Pääosaa tehdyistä selvityksistä ei löydy kaava-aineistoista eikä muualta kaupungin nettisivuilta. Menettelytapa on erikoinen. Vuoden 2016 laaja ja laadukas liito-oravaselvitys muodostaa ansiokkaan poikkeuksen, jota vasten muut puuttuvat aineistot vain korostuvat. Esitämme kaupungille siirtymistä monen muun kaupungin normaalikäytäntöön eli siihen, että kaupunki kokoaa tehdyt luontoselvitykset kaupungin internet-sivuille siten, että ne ovat osallisten tutustuttavina. Tämä mahdollistaa myös selvitysten riittävyyden ja ajantasaisuuden arvioinnin. Kivistön alueen osalta on ilmiselvää, että maankäytön suunnittelun pohjana toimivat luontoselvitykset ovat osin puutteellisia ja osin vanhentuneita. Suurimmat puutteet liittyvät biotooppitason tietoon eli alueelta ei missään vaiheessa ole selvitetty muun muassa biodiversiteetille keskeisten tärkeiden puustoltaan luonnontilaisen kaltaisten ja/tai lahopuustoisten kangas- ja lehtometsien olemassaoloa. Tällaisia kohteita on viime vuosina paikallistettu luontojärjestöjen toimesta mm. Puu-Kivistön asemakaava-alueelta. Lajistopuolella suurimmat puutteet liittyvät lahopuulajiston kannalta erityisen merkittävien metsien selvittämättä jättämiseen. Vantaan vuonna 2017 rahoittama lahokaviosammalselvitys on osaltaan tuottanut merkittävää uutta tietoa lahokaviosammalen ja muiden lahopuulajien kannalta tärkeistä alueista. On kuitenkin selvää, että vain osa kaavarunkoalueen lahokaviosammalpotentiaaleista metsistä on ollut selvityksen kohteena. Uudistamme edelleen OAS-vaiheessa esittämämme lisäselvitysten tekoesityksen.

Kaavarungon maankäyttöratkaisuista

Kaavarungossa esitetään rakentamista eräille luonnoltaan erityisen arvokkaille alueille. Näistä tärkein on radan ja Tikkurilantien välissä sijaitseva (Puu-Kivistön eteläpuolinen) vanhan metsän alue (mm. Kivistön Tähden kaava-alue). Esitämme kaavarungon muuttamista tätä aluetta säilyttävämmäksi.

Lisäksi huomionarvoista on se, että hankealueen lounaisosassa esitetty rakentaminen (työpaikka-aluetta) ulottuu vajaan sadan metrin verran luonnonsuojelullisesti arvokkaan lahopuustoisen metsäalueen päälle. Kyseinen metsäalue on todettu myös liito-oraville soveliaaksi. Esitämme, että eteläisin osa kaavarunkoluonnoksen Y-alueesta poistetaan.

Muuta

Tuemme, että kaavarungon jatkotyöstössä pidetään mukana myös yhden aseman vaihtoehto (VEO+).

Vastine SLL Uudenmaan piiri ja SLL Vantaa lausuntoon

Kivistön asemakaavatiimi on ottanut Suomen luonnonsuojeluliiton antamien lausuntojen ja muistutusten ansiosta käytännöksi liittää kuhunkin kaava-aineistoon liittyvät luontoselvitykset. Osana kaavarunkotyötä sekä asemakaavahankkeita on Kivistön keskustan luontoselvityksiä päivitetty ja laajennettu. Ajantasaiset selvitykset ovat kaavarunkotyön liitteenä.

Luontoselvitysten tuottamaa tietoa on käytetty aktiivisesti kaavarunkotyössä. Kivistön keskusta-alue vastaa osaltaan merkittävästä osasta Vantaan asukasmäärän lisääntymisen mahdollistavasta asuntorakentamisesta. Kutakin asemakaavahanketta arvioidaan paikallisesti ja alueellisesti. Tässä vaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon niin ekologiset, sosiaaliset kuin taloudelliset ulottuvuudet. Tavoitteena on löytää kokonaisuuden kannalta kestävin ratkaisu. Tästä esimerkkinä Kivistöntähden kaava-alue, jonka asemakaavan selostuksessa asiaa käsitellään laajasti.

Kaavarunkotyössä on tutkittu koko kaavarunkoalueen maankäyttöratkaisut. Kaavarunkoluonnosaineisto esittää vaihtoehdon 0+. Vantaan kaupungin yleiskaavaehdotus 2020 esittää maankäytön perusteeksi kahden aseman Kivistön, jota ratkaisua Kivistön keskustan kaavarunkotyö on selvittänyt suunnitteluperiaatteiden muodossa. Kaavarungon vaikutusten arviointia luonnosvaiheen vertailun osalta on täydennetty kaavarungon Visio 2050 tavoitteiden ja vaikutusten nelikenttäarvioinnilla (SWOT). Arviointi tunnistaa ratkaisun heikkoudet, kuten vaikutuksen alueen luontoarvoihin, mutta osoittaa alueellisesti tarkasteltuna kahden aseman tiiviin yhdyskuntarakenteen laajempia luontoalueita säästäväksi ja urbaanin luonnon monimuotoisuutta kehittäväksi tavoitteeksi, mahdollistaen hiilineutraalisuus 2030 tavoitteen saavuttamista.

Finavia 5.10.2018 (1/2)
lausunto

Finavia kiittää Vantaan kaupunkia Kivistön kaavarungon lausunnon antamiseen myönnetystä lisäajasta ja lausuu seuraavaa.

Kivistön keskustan kaavarunko tarkastelee sekä Kivistön nykyisen juna-aseman että Lapinkylän mahdollisesti tulevan juna-aseman lähialueita. Kivistön ja Lapinkylän alueella on nykyisin 3 900 + 600 asukasta eli yhteensä 4 500 asukasta. Tämän lisäksi jo asemakaavoitetuilla alueilla on varaus 4 500 asukkaan lisäykseen Kivistön aseman lähellä. Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoista kaavaratkaisua. Vaihtoehto 0+ on nykyisten suunnitelmien mukainen, mutta osittain tarkennettu vertailukohta vaihtoehdolle 1. Se perustuu nykyiseen asemakaavaan ja Marja-Vantaan keskustan nykyistä asemakaavoitusta tehokkaampiin asemakaavoihin. Vaihtoehdossa 0+ tuleva asutus tukeutuu nykyiseen Kivistön asemaan. Vaihtoehdossa 0+ kilometrin säteellä asemasta sijaitsevan asutuksen määrä kasvaa nykyisestä 12 000 asukkaalla, jolloin Kivistön alueen asukasmääräksi tulisi 16 500 asukasta. Vaihtoehto 1 perustuu kahden aseman, Kivistön ja Lapinkylän, palvelukykyyn. Kilometrin säteellä asemista asukasmäärän lisäys on 19 000-36 000 uutta asukasta. Tässä mallissa Kivistön asukasmäärä kasvaisi nykyisen ja jo asemakaavoitetun asukasmäärän (9 000 asukasta) lisäksi 4 000 asukkaalla. Lapinkylän asemaan tukeutuvien alueiden asukasmäärä kasvaisi nykyisestä 600 asukkaasta 16 000-32 000 asukkaan alueeksi, jolloin Kivistön ja Lapinkylän asukkaiden yhteismäärä olisi noin 28 000-45 000 asukasta. Samalla Kehäradan asemiin tukeutuva työpaikkarakentamisen määrä kaksin-kolminkertaistuu jo kaavoitetusta (nyk. noin 300 000 k-m2).

Kivistön keskustan kaavarungossa tarkasteltu alue sijaitsee hyvin lähellä lentoasemaa; kaavarunkotyön keskiössä oleva Kivistön asema sijaitsee noin 2 km etäisyydellä Helsinki-Vantaan lentoaseman ensisijaisen lentoonlähtökiitotien 22R jättöpäästä ja noin 2 km etäisyydellä kiitotien jatkeelta sivuun ja Lapinkylän asema vastaavasti noin 0,5 km etäisyydellä kiitotien päästä ja 1,6 km etäisyydellä kiitotieltä sivuun. Lentoonlähtevien koneiden reitit suuntautuvat Kivistön sivuitse länteen tai kaartaen luoteeseen ja pohjoiseen. Pohjoiseen ja Itä-Suomeen matkaavista koneista potkurikoneet kaartavat pohjoiseen osittain Kivistön yli antaen tilaa takana lähteville nopeammille suihkukoneille, jotka lentävät Kivistön alueen sivuuttaen. Alueen sijainnin ja tyypillisen tuulitilanteen vuoksi vuoden päivistä keskimäärin noin kolme neljästä on sellaisia, että tärkein lentoonlähtökiitotie on 22R ja lentokoneet nousevat Kivistön ja Lapinkylän alueen sivuitse. Muina päivinä koneet vastaavasti laskeutuvat samalle kiitotielle lännen suunnasta. 22R on Helsinki-Vantaan lentoaseman ensisijainen ja tärkein lentoonlähtökiitotie päiväaikana ja ympäristöluvan mukaisesti ensisijainen lentoonlähtökiitotie yöllä aina säätilanteen salliessa. Näiden seikkojen vuoksi lentokoneita ja niiden aiheuttamaa melua havaitaan alueella usein, läpi vuorokauden ja päivittäin, sekä nykyisin että tulevaisuudessa. Kaavarunkotyössä vaihtoehtoa 1 perustellaan kaupungin teknis-taloudellisilla näkökohdilla ja alueelle saatavilla palveluilla. Vaihtoehdolla 1 alueen asukasmäärät kasvavat merkittävästi, joka voi enimmillään kymmenkertaistaa Kivistön ja Lapinkylän alueiden nykyisen asukasmäärän. Finavia katsoo, että näin merkittävä asukasmäärän lisäys lentoaseman tärkeimmän lentoonlähtöreitin välittömään läheisyyteen lisää riskiä siitä, että lentoaseman kehittäminen vaikeutuu. Finavian kokemuksen mukaan uusilla muuttavilla asukkailla ei aina ole riittävästi tietoa alueensa ominaispiirteistä. Yllätyksenä ilmenevä laskeutuvien tai lentoonlähtevien koneiden reittien sijainti tai lentokoneiden aiheuttama melu saattaa konkretisoitua vaatimuksina muuttaa tai rajoittaa lentoaseman toimintaa, vaikka toimintatapa on ollut pitkään vakiintunut. Finavia edellyttää kaavoittajalta jatkotoimia siihen, että alueen tulevat asukkaat ja käyttäjät voivat jo alueelle saapuessaan tai sinne sijoittumista harkitessaan saada käsityksen siitä, että alue sijaitsee hyvin lähellä lentoasemaa, ja että lentotoiminta on havaittavissa ja kuultavissa alueella kiinteänä osana asukkaiden jokapäiväistä arkea. Kaavarunkoaineistoon on nähtävästi merkitty Helsinki-Vantaan lentoaseman lentokonemelun vanhan verhokäyrän mukaiset Lden60 ja 55 dB käyrät.

Finavia 5.10.2018 (2/2)

lausunto

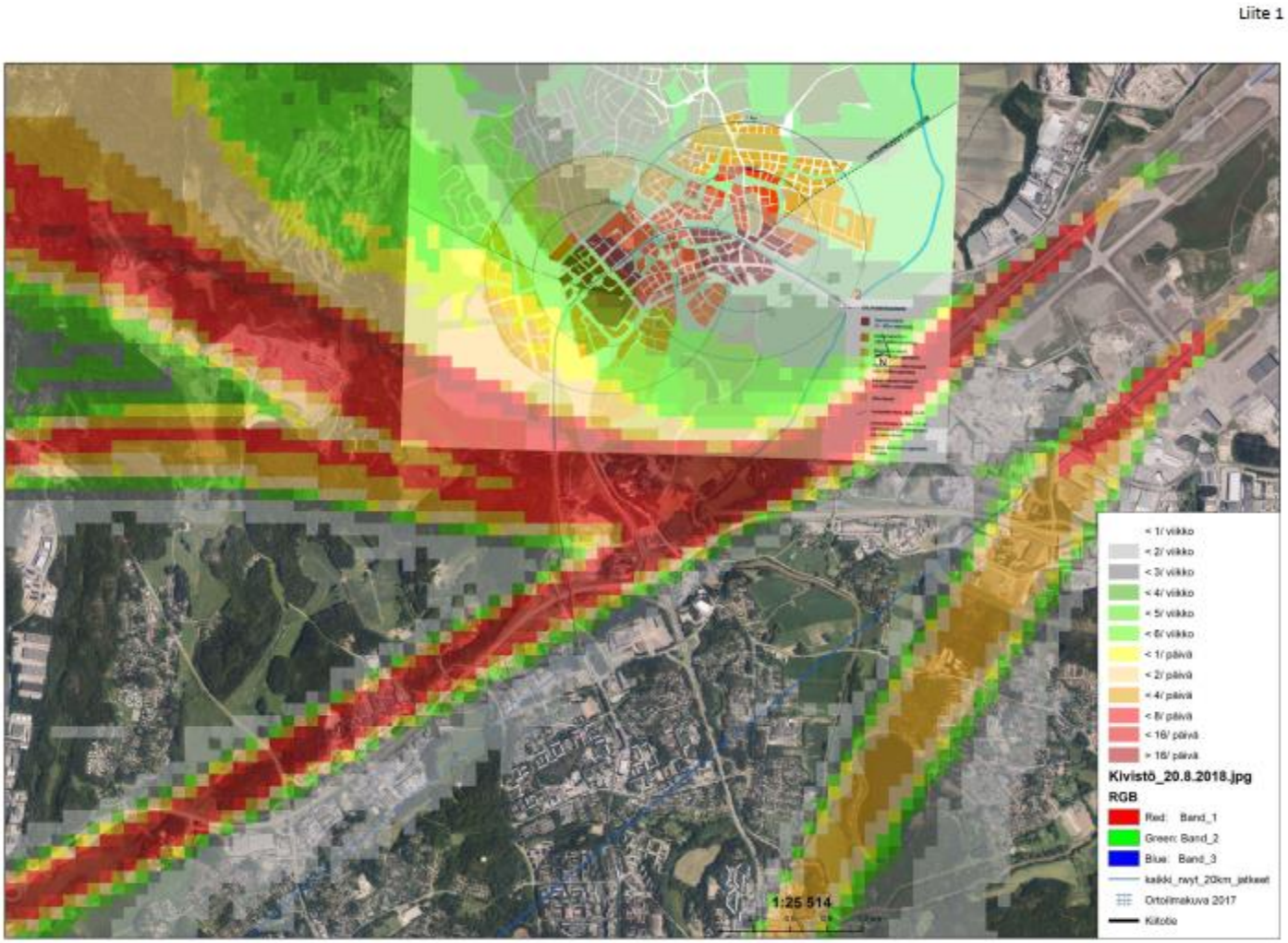
Kaupunkirakenteen teemakartassa on esitetty, että lentomelukäyrän 55 dB eteläpuolelle ei sijoiteta uusia asumisen alueita. Kaavarungon lähtökohdissa on todettu, että lentomelukäyrien 55–60 dB väliselle alueelle voidaan sijoittaa asumisen täydennysrakentamista ja ei-meluherkkiä kaupunkirakenteen toimintoja. Kaupunkirakenteen vaihtoehtoja esittävissä kuvissa on esitetty täydennysrakentamisalueita Kivistön keskustakortteleiden eteläpuolelle nykyiselle Piispankylän työpaikka-alueelle ja Kivistön keskustan pohjoispuolelle. Eteläpuolen alueet sijaitsevat Lden 55–60 dB välisellä alueella ja osittain yli 60 dB alueella. Edellä todetun perusteella Finavia muistuttaa, että melu-alueella sijaitsevalle täydennysrakentamisalueelle ei tule sallia asukkaiden määrää lisäävää asuinrakentamista. Finavia vaatii, että kaavarunkoon ja kaikkiin Kivistön alueelle laadittaviin kaavoihin merkitään Helsinki-Vantaan lentoaseman uuden verhokäyrän mukaiset lentokonemelun verhokäyrät.

Finavia pitää tärkeänä, että uuden verhokäyrän Lden 55 dB ylittävälle alueelle ei sijoiteta uutta asuinrakentamista. Finavia katsoo, että alueen jatkosuunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueelle soveltuvien ääneneristävyysvaatimuksien asettamiseen. Liitteessä 1 on esitetty ilmakuvan pohjalla Kivistön ja Martinlaakson-Vantaanlaakson nykyisen ja suunnitellun asutuksen alueet sekä Lapinkylän vaihtoehdon 1 mukainen laajeneminen. Kuvaan on myös merkitty nykyisten lentoreittien ns. lentoreittitiheysesitys. Karttakuva hyvin osoittaa, että lentoreittien säätämiselle melun vähentämiseksi samanaikaisesti sekä Martinlaaksossa että Kivistössä ei käytännössä ole enää tilaa. Melunhallinnassa Finavian on otettava huomioon sekä vanha että uusi asutus. Mikäli lentokonemelu herättää Kivistössä tai Lapinkylässä kiusaantumista, Finavialla ei juuri enää ole mahdollisuuksia melun hallintaan tällä alueella. Kivistön-Lapinkylän alueen tulevaisuuden melun yksityiskohtaiseen laskennalliseen ennustamisen vaikuttavat kiitotien 22R lentoonlähtöjen määrä ja sen painottuminen eri vuorokauden ajoille, sekä tulevaisuuden ilma-alusten meluominaisuudet. Lähellä kiitotietä myös lentoyhtiöiden omaksumat lentoonlähtömenetelmät, joihin Finavia voi vaikuttaa vain välillisesti, vaikuttavat melun leviämiseen. Navigointiteknologian tuleva kehittyminen voi osaltaan vaikuttaa myös lentoreittien suunnittelunjoustavuuteen sekä reittien käytännön toteutumiseen.

Finavia katsoo, että kaavan laatimisessa tulee huomioida Finavian näkökohdat uuden verhokäyrän mukaisesta lentokonemelualueesta ja siitä, että Lden 55 dB ylittävälle lentokonemelualueelle ei tule osoittaa uuden asutuksen sijoittamista. Tämän lisäksi kaavassa tulisi osoittaa elementtejä, joiden perusteella alueen tulevat asukkaat ja käyttäjät voivat ennakoida lentokonemelun jatkuvaa havaittavuutta alueella. Finavia on huolissaan kaikissa kunnissa tapahtuvista maankäytön tiivistämishankkeista, joissa lentokonemelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä tai lentoreittien alla sijaitsevia kohteita kaavoitetaan asutuksen sijoittamiseksi. Finavian käsityksen mukaan paine lisätä maankäyttöä asumiseen kehäradan varrella on suuri. Finavian kannalta asutuksen lisääminen lentoreittien läheisyyteen lisää kuitenkin riskiä, että yhä useampi asukas kokee melun aiheuttamaa kiusallisuutta ja alkaa esittämään vaatimuksia lentoaseman toiminnan muuttamisesta tai rajoittamisesta.

Finavia ei saanut erillistä lausuntopyyntöä tästä kaavarunkoluonnoksesta, Finavia toivoo kaupungin jatkavan aiemmin hyvin toiminutta lausuntotapapyyntötapaansa Finavian suuntaan.

Finavia 5.10.2018 (liite)

Vastine Finavia Oyj lausuntoon

Kivistön keskustan kaavarunko 2050 osoittaa tavoitetilan, jossa Kivistön suuralueella asuisi 55 000 asukasta ja näistä 45 000 keskustassa vain kilometrin säteellä asemista. Kivistön keskustan kaavarunkotyö perustuu tarpeelle vastata pääkaupunkiseudun asukasmäärän voimakkaaseen kasvuun, kaupungistumisen megatrendiin sekä vähähiilisyyden ja edelleen hiilineutraaliuden tavoitteeseen. Keskeisenä keinona on rakentamisen keskittäminen aseman seuduille.

Kaavarungot eivät ole oikeusvaikutteisia suunnitelmia, päinvastoin kuin yleiskaavat ja asemakaavat ovat. Kivistön keskustan kaavarunko esittää tavoitetilan vuodelle 2050. Vantaan yleiskaavaehdotus 2020 sisältää uudet lentomelun verhokäyrät ja kaavamääräykset ympäristöhäiriöiden hallitsemiseksi. Asemakaavoituksessa otetaan huomioon kulloinkin voimassa oleva yleiskaava. Näin ollen on katsottu riittäväksi, että kulloinkin voimassa olevat lentomelun verhokäyrät sisällytetään oikeusvaikutteisiin asiakirjoihin, kuten yleiskaavaan ja asemakaavaan. Kivistön keskustan kaavarunko esittää vastaavasti suunnitteluperiaatteet, joita asemakaavoituksessa hyödynnetään.

Kivistön keskustan kaavarungossa on huomioitu lentoliikenteen vaikutus asumiseen niin sanotusti positiivisten mahdollisuuksien kautta: keskustan kattomaailma tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden lentokoneiden tarkkailuun kuten Ruusumäkeen hahmoteltu näköalatasanne. Lisäksi asemakaavatasolla asemakaavamääräykset asettavat vaatimustason melusuojaukselle. Asemakaavatasoisessa suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös kattomaailmaan, mm. äänimaailmaan vaikuttavien kasvikattojen vaatimus kaavamääräyksin. Tähän liittyen Vantaan kaupunki valmistelee kasvikattolinjauksia, jossa tutkitaan kasvikattojen mahdollisuuksia sekä myös vaikutuksia, kuten kasvikattojen vaikutus lintujen käyttäytymiseen. Tämä on tärkeä osatekijä suhteessa lentoliikenteen turvallisuuteen.

Kaavarunkotyössä tunnistetaan myös asukkaiden viherympäristöjen erilaiset arvostukset: kortteli- ja kattopihojen lisäksi asukkaille on varmistettava pääsy laajoille, meluttomimmille luontoalueille.

Kivistön asemakaavatiimi tulee jatkossa lähettämään kaavahankkeista lausuntopyynnöt.

Kiinteistö Oy Keimolan radioasema 3.10.2018

Kaavarunkoalueella osittain sijaitsevien kiinteistöjen [xxx] ja [xxx] omistajana lausumme mielipiteenämme seuraavaa: Keimolanportin länsipuolella omistamamme alueen mukaan ottaminen suunnitteluun ja alueen määrittäminen Kivistön asemaan tukeutuvaksi työpaikka-alueeksi, jossa kaavoitus ja rakentaminen tapahtuvat hankelähtöisesti (kaavarunkoraportin sivu 26) on oikea lähtökohta alueemme tulevalle asemakaavoittamiselle. Kaavarungolla ei siten tule määrittää korttelin rakennetta sitovasti liian pienipiirteiseksi, mikä poliisi ristiriidassa edellä todetun lähtökohdan kanssa. Kaavarungossa on esitetty kaupunkirakennetta Keimolanmäentien / Radioasemantien länsipuolella sijaitsevalle Marja-Vantaan osayleiskaavan mukaiselle toimitila-alueelle ainoastaan alueen itäosaan. Toisaalta mm. kaavarungon viherrakenteen teemakartassa on esitetty virkistysyhteyksiä ym. osayleiskaavan mukaisen toimitila-alueen muihinkin osiin. Kaavarungon ja osayleiskaavan keskinäinen suhde ja kaupunkirakenteelle jatkuminen osayleiskaavan toimitila-alueen länsiosiin jää epäselväksi. Lentomelualueella sijaitsevan toimitila-alueen osalta jää myös kaavarungon sivulla 24 esitetyllä naapurustojen teemakartalla tavoiteltava ohjausvaikutus epäselväksi. Esitämme, että omistamallamme maa-alueella sijaitsevat Marja-Vantaan osayleiskaavan mukaiset korttelialueet sisällytetään kokonaisuudessaan laadittavaan kaavarunkoon. Marja-Vantaan osayleiskaavassa alueemme pohjoisosaan suunniteltujen A1/m ja A2/m -alueiden asuntorakentamista emme pidä lentomelun vuoksi todennäköisenä pitkälläkään aikatähtäimellä. Esitämme, että kaavarunkotyön yhteydessä kyseiset alueet liitetään osaksi toimitila-aluetta ja viheryhteydet suunnitellaan kulkemaan alueen pohjoispuolitse.

Vastine Kiinteistö Oy Keimolan radioasema

Lausunnonantajan kiinteistöille kohdentuu yleiskaavaehdotuksessa mm. KM, TT ja TY-aluevaraukset mutta myös viheryhteystarve. Tämä yhteystarve näkyy kaavarunkoaineistossa.

Kivistön keskustan kaavarungon manifesti 2050 listaa keskustan kehitykselle keskeiset tavoitteet, kuten hybridikorttelit. Koska alueiden tarkempi suunnittelu tapahtuu kulloinkin voimassa olevan yleiskaavan mukaan, ei kaavarunkoon ole nähty mielekkääksi rajata toimitila-alueita tarkemmin.

Henkilö A 24.9.2018

Länsipuolella oleva metsä halutaan säilyttää ja Murronpuisto säilyttää

Vastine A

Mielipiteen lausuja viitannee Murtokujan länsipuoleiseen metsään. Kivistön keskustan kaavarunko esittää tavoitetilan vuodelle 2050. Tavoitetilan toteutumisen edellytyksenä on Lapinkylän aseman toteutuminen, mikä edellyttää riittävää väestöpohjaa. Myös kattavien palveluiden saaminen Kivistön keskusta-alueelle edellyttää riittävää väestöpohjaa.

Vantaan valtuustostrategia 2018-2021 sekä edelleen yleiskaava 2020 painottavat Vantaan kasvun keskittymistä asemanseutuihin. Tällä tavoin säästetään laajoja metsä- ja peltoalueita rakentamiselta ja edistetään joukkoliikenteen käyttöä. Painotus edellyttää kerrostalovaltaisuutta asemanseuduilta, myös Lapinkylässä. Kivistön keskustan kaavarunkotyö esittää keskusta-alueen kehityksen vaiheittaisena: pientaloalueiden täydentyminen tai asteittainen muuttuminen tapahtuu pitkän ajanjakson aikana. Keskeisenä tavoitteena on myös monipuolinen kaupunkiluonto, ja Lapinkylän alueella Murronpuisto ja hulevesiallas ovat keskeisessä asemassa. Näiden tarkempi suunnittelu tapahtuu asemakaavoituksessa. Kaavarunkotyö osoittaa pitkän aikavälin tavoitetilan, jotta muutoksiin on mahdollista valmistautua tulevien vuosikymmenien aikana. Tähän kehitykseen liitetään aktiivinen vuorovaikutus asukkaiden kanssa tulevien vuosien aikana.

Henkilö B 29.9.2018

Erittäin hyvä suunnitelma lapsiystävällisen ja luonnonkauniin Lapinkylän kehittämiseksi. Lapinkylästä ovat kulkuyhteydet ja palvelut aina olleet jossakin muualla, aikaisemmin Tikkurilassa, sitten Myyrmäessä. Lapinkylä tarvitsee aseman, kauppoja ja kivijalkakahviloita ja ennen kaikkea viihtyisiä asuntoja reilusti, vain 20 km Helsingin keskustasta!

Vastine B

Kivistön keskustan kaavarunkotyö pyrkii vastaamaan juuri näihin toiveisiin. Vaikka kaavarunkotyö itsessään ei takaa palveluiden saamista alueelle, luo se vahvan tahtotilan, jota tarkemmalla maankäytön suunnittelulla kuten asemakaavoituksella, voidaan toteuttaa.

Kaavarunkotyöllä tuodaan näkyväksi Kivistön potentiaali, eri sidosryhmille. Kaavarunkotyön prosessin jatkuminen myös tulevina vuosina on oleellinen osa tätä potentiaalin toteuttamista.

Henkilö C 28.9.2018

Kivistön kahden aseman idea on hyvä. Aseman sijainti voisi olla enemmän lentokentälle päin, ns. peltoalueella, jossa on tilaa ympärillä. Tiiviin rakentamisen voisi hoitaa radan viereen alueille, missä ei ole mitään tällä hetkellä ja jättää nykyiset asuinalueet rauhaan. Esimerkiksi en näe mitään järkeä siinä, että nykyisen Murtotien päähän tulisi kerrostaloja ja palveluja. Alue on ns. vanhaa rauhallista kivistön aluetta, jota tulee kunnioittaa. Älkää pilatko vanhoja asuinalueita!!Jättäkää paljon viheralueita, jotta onnellinen Kivistö-vehreä ja aktiivinen kotikaupunki idea voisi toteutua. Esimerkiksi, nyt radan toisella puolella olevaan metsään, voisi tehdä lenkkipolun ja jättäkää metsää ympärille. Nykyinen kivistön asema on liian tiiviisti rakennettu. Asukkaat näkevät toistensa asuntoihin sisälle. Uudet asukkaat kaipaavat myös lenkkimaastoja ja luulivat pääsevänsä Kivistöön, jossa olisi metsiä tallella ja lenkkipolkuja metsissä. Tiedän monen, joka on nykyiseen kivistöön pettynyt. Alueesta saa hienon, kun rakentaa alueille, jossa ei ole mitään, vanhoja asuinalueita ei saa pilata ja rakentaa fiksusti, niin että jätetään myös vehreyttä ympärille.

Vastine C

Kivistön keskustan kaavarunko esittää tavoitetilan vuodelle 2050. Tavoitetilan edellytyksenä on Lapinkylän aseman toteutuminen, mikä edellyttää riittävää väestöpohjaa. Myös kattavien palveluiden saaminen Kivistön keskusta-alueelle edellyttää riittävää väestöpohjaa. Vantaan valtuustostrategia 2018-2021 sekä edelleen yleiskaava 2020 painottavat Vantaan kasvun keskittymistä asemanseutuihin. Kivistön keskustan kaavarunkotyössä on tunnistettu vyöhykkeisyys: lähimpänä asemaa ja joukkoliikenteen runkolinjoja sijaitsevat alueet ovat toteutukseltaan tiiveimmät. Aseman sijainti keskellä tiiveintä yhdyskuntarakennetta edistää kävelypainotteista liikkumista. Sijaintia on tarkasteltu myös raideliikenteen toimivuuden ja aseman toteutettavuuden osalta, ja myös tässä tarkastelussa sijainti Riipiläntien kupeessa on ollut otollinen.

Kaikessa suunnittelussa otetaan huomioon reunaehdot, kuten asukkaiden tarve lähivirkistysalueisiin sekä etäämmällä sijaitseviin laajempiin viheralueisiin. Kivistön kesskustan kaavarunko 2050 manifesti korostaa vehreyden merkitystä, niin ikkunanäkyminä, korttelipihoina kuin vehreänä katutiloina, jotka johdattavat lähipuistoihin ja edelleen etäämmällä sijaitseville virkistysalueille. Myös kävely-ympäristöä korostetaan, joten esimerkiksi lenkkipolut ovat keskeinen osa tulevaisuuden Kivistöä.

Henkilö D 29.9.2018 (1/3)

Mielipiteeni koskee lähinnä Murtobacka tilan alueita ja jonkun verran koko Murron aluetta. Kivistön keskustan kaavarungon laatimisessa ei ole huomioitu Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymää Murron yleissuunnitelmaa. Maanomistajien kanssa on tehty yhteistyötä 15 vuotta Murron alueenkehittämiseksi. Yhteistyössä ja yhteistyöstä laadittiin alueelle Murron yleissuunnitelma, joka otti huomioon alueen erityispiirteitä. Kivistön keskustan kaavarungossa nämä erityispiirteet ja tehty yhteistyömaanomistajien kanssa on jätetty osittain huomioimatta.

Haluan jälleen kerran kertoa Murtopakankujan historiasta ja tämän hetkisestä tilanteesta. Murtopakankuja on aiemmin ollut yksityistie, jota pitkin on kuljettu vain Murtobacka tilan rakennuksille ja puutarhalle. Tie on ollut osa piha-aluetta eikä sitä ole alunperin rakennettu yhdystieksi tai suuremmalle liikennevirralle. Tästä johtuen jotkut tilan talot ovat lähellä tien reunaa koska tie on ollut osa pihaa. (…)

Henkilö D 29.9.2018 (2/3)

(…) Murtopakankujan alla oleva maa ei ole Vantaan kaupungin omaisuutta vaan on yksityisen omistuksessa ja kuuluu Murtobacka nimiseen tilaan. Murtopakankuja oli ainoa maa-alue joka Murtobacka tilasta kaavoitettiin Kivistö 2 asemakaavaan. Tässä yhteydessä maanomistajaa johdettiin harhaan kertomalla että kyseinen tie halutaan yhdistää Kanniston kouluun vieväksi mutta tälle tielle tulee vain huoltoajoa koululle eli maitoautoa yms. Tämän Vantaan kaupungin virkamiehen kanssa käydyn keskustelun johdosta kaavasta ei aikoinaan tehty huomautusta koska oltiin siinä uskossa että tiellä todella liikkuu vain huoltoajoa ja liikennevirta on vähäistä.

Kun Kanniston koulun suunnitelmia esitettiin yleisötilaisuudessa, maanomistajalle tuli täytenä yllätyksenä se, että tien päähän rakennettavan päiväkodin saattoliikenne kulkisi Murtopakankujan kautta. Asiasta päätettiin olla riitelemättä, jotta Vantaan kaupungin kanssa voidaan tehdä hyvää yhteistyötä Murtobackan kehittämisen kanssa ja tiehen liittyvät ongelmat voidaan ratkoa yhteistyössä myöhemmässä vaiheessa kun koko aluetta kehitetään eteenpäin. Nämä edellä olevat asiat on kerrottu Murron alueen kehittämistä ja kaavoitusta tehneille viranomaisille useaan kertaan.

Murtopakankujan tämän hetkinen tilanne on se, että omakotitalotontit sijaitsevat kiinni Murtopakankujassa ja tie on kapea. Kanniston koulun ja päiväkodin takia ajoneuvomäärä kapealla tonttitiellä on melkoista. Tietä pitkin kävelevät ja pyöräilevät Kanniston koulun koululaiset ja ajavat autolla kiireiset vanhemmat, jotka vievät aamulla ja iltapäivällä lapset kouluun tai hoitoon 100 paikkaiseen päiväkotiin. Tie on pitkä ja suora - autojen vauhti nousee ja tielle asetettu 30 km/h nopeusrajoitus ei suurimmalla osalla ajoneuvoista tule noudatetuksi. Tämä tekee tiestä vaarallisen. Tälle kapealle tonttitielle ei mahdu kevyenliikenteenväylää. Tai sitten kevyenliikenteen väylä pitää rakentaa omakotitalojen sisäänkäyntien eteen. Kivistön keskustan kaavarungossa on esitetty, että tietä pitkin tulee kulkemaan myös bussireitti ja kulku alueenuusille tonteille. Tielle ei mahdu kahta linja-autoa vastakkain tai rinnakkain. Jos tietä levennetään tie leventyy omakotitalojen sisäänkäyntien eteen.

Jotta omakotitalojen piha-alueet ja koululaisten liikkuminen kouluun saadaan turvalliseksi on maanomistaja useaan otteeseen pyytänyt, että autojen kulku tietä pitkin ainakin osittain katkaistaan viimeistään asemakaava vaiheessa. Tällöin yhteistyö kaupungin kanssa on ollut molemminpuolista ja hyvässä hengessä on edistetty tilannetta, jossa autojen kulku Kanniston kouluun ja päiväkotiin Murtopakankujaa pitkin osittain lopetetaan ja kulku päiväkodille esitetään uutta reittiä pitkin. Tämä ratkaisu on esitetty Murronalueen yleissuunnitelmassa.

Murron alueesta laadittu Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymä yleissuunnitelma on Murtopakankujan osalta ollut edellä mainituista syistä täysin erilainen kuin Kivistön keskustan kaavarungossa esitetyt ratkaisut. Tilanne on kaavarungossa itse asiassa muutettu täysin päinvastaiseksi ja Murtopakankujalle on osoitettu entistä enemmän liikennettä. Onkin täysin pöyristyttävää että kaavarungossa ei ole otettu millään tasolla huomioon Vantaan kaupungin ja maanomistajan yhteistyössä laatimaa suunnitelmaa Murtopakankujan osuudelta. Mielestäni bussireittiä ei voi sijoittaa Murtopakankujalle koska bussit eivät mahdu ajamaan tietä pitkin ja liikennettä Murtopakankujalla tulee rajoittaa alueen erityispiirteiden ja koululaisten turvallisuuden takia. (…)

Henkilö D 29.9.2018 (3/3)

(…)
Täysin uutena asiana Kivistön keskustan kaavarungossa verrattuna Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymään Murron yleissuunnitelmaan on Murtobacka tilan alueelle esitetty pysäköintilaitos, jonne myöskin ajetaan Murtopakankujaa pitkin. Laitos sijaitsee alueella johon aiemmin piti tulla kaksi-kolmekerroista pientalorakentamista, rivitaloa jne. Nyt tämän alueen keskelle on suunniteltupysäköintilaitos, jonne kuljetaan kapea tonttitietä pitkin tai omakotitalojen sisääntulojen eteen levennettävää tietä pitkin. Tällä hetkellä ajatellun pysäköintilaitoksen vieressä on myös omakotitaloja. Huoli on esimerkiksi pysäköintitalon korkeudesta ja sitä kautta muuttuvista varjo-olosuhteista omakotitalotonteilla. Mielestäni pysäköintilaitos on arvelluttavassa paikassa ja ainakin sinne kulku ei pitäisi missään nimessä mennä pitkin Murtopakankujaa.

Vantaan kaupungin ja maanomistajien yhteisissä tapaamisessa on keskusteltu myös liito-oravista. Tapaamisessa on puhuttu yhden tärkeän liito-orava keskittymän sijaitsevan Kivistön alueelle nousevan kauppakeskuksen tontilla. Tältä tontilta suuri liito-orava esiintymä ”häädettiin” kaatamalla metsä kerralla sileäksi. Esitin huolen siitä, että Murron alue tulee olemaan viimeisiä paikkoja johon jää liito-oravia koska muut liito-orava keskittymät kaavoitetaan ja rakennetaan aiemmin ja mahtaisiko myöhemmin enää olla mahdollista toimia Murron alueella kuten kauppakeskuksen tontilla eli häätää liito-oravat pois alueelta. Siksi kysyin kaavoituksen virkamiehiltä voidaanko Murron alueelta liito-oravat häätää samoin kuin kauppakeskuksen alta ja vastaus oli että liito-oravat kyllä löytävät reitin pois alueelta tai että voidaan. Esitin kysymyksen koska pelkäsin, että yhdenvertaisuus ei Murron alueen osalla enää tapahdukaan ja alueelle tehdäänkin liito-orava puistoja sen sijaan että liito-orava-alueita kehitetään asuntorakentamista varten kuten muita alueen liito-orava paikkoja kuten esim kauppakeskuksen aluetta. Nyt sitten Kivistön keskustan kaavarungossa liito-oravien ehdoilla edetään, joten näin ollen yhdenvertaisuus tässä asiassa ei tule toteutumaan. En sano ettäkö luontoarvojen vaaliminen ei olisi tärkeää mutta tämä oli räikeä vääryys ja hyvin epäreilua. Kaikkien pitäisi pelata samoilla säännöillä.

Vielä yhtenä huomioitavana asiana on kaavoituksen aikataulu. Se on epäreilu. Murtobackan alueen kehittämiseksi ja rakentamisen edistämiseksi on tehty paljon työtä jo 15 vuoden ajan. Vantaan kaupungille on toimitettu yhteistyön aikana erilaisia kalliita suunnitelmia ja luonnoksia. On olemassa kaikki valmiusasuntorakentamisen rakennuttamisen käynnistämiselle heti kun asemakaava astuu voimaan. Tämä valmius on ollut jo kymmenen vuotta. On kohtuutonta, että alueelle jonne rakentaminen voi käynnistyä heti, ei laadita asemakaavaa asian edistämiseksi. Murtobackan ja Murron alue yhdistyy kolmelta sivulta jo rakennettuihin alueisiin, joten alue ei ole keskellä peltoa kuten esim Lapinkylän aseman alue on. Alueella on jo infraakin olemassa. Murron alueelle oli Vantaan kaupungin hallituksen hyväksymässä Murron yleissuunnitelmassa tulossa esim omakotitalotontteja joista on Kivistön suuralueella huutava pula. Omakotitalotontit ja rivitalotontit sopivat jatkumoksi Kivistö 2 kaavan ilmeeseen. Hämmästys on suuri että alue jossa edistys tapahtuisi nopeasti joutuu odottamaan ? verran vuosia ennen kuin alue asemakaavoitetaan. Mikä tässä on idea? Kaupunki kuitenkin saa puolet kaavoittamistaan kerrosneliöistä, joten taloudellisesti tässä ei voi olla ongelmaa. Vielä eniten ihmetyttää että viranomaiset ovat tästäkin olleet tietoisia jo 15 vuotta mutta NYT alue halutaan asemakaavoittaa viimeisenä. Mielestäni alue pitäisi ottaa asemakaavoitukseen mahdollisimman nopeasti ensimmäisten alueiden joukossa koska maanomistajat ovat aktiivisesti pyrkineet kehittämään asiaa ja Murron alueen yleissuunnitelmakin on jo hyväksytty Kaupunginhallituksessa. Ja myös siksi että Murron alue jo ollut Vantaan kaupungin asemakaavoitustyölistalla. Minulle sanottiin että alueen kaavoitusta ei voi aloittaa koska suuret linjat Lapinkylän aseman ympärillä eivät ole selvillä. No nyt ne ovat, joten asemakaavoitukselle ei ole mitään estettä.

Vastine D

Kivistön keskustan kaavarunko esittää tavoitetilan vuodelle 2050, ja voi poiketa siten huomattavasti nykyisestä tilanteesta. Tavoitetilan edellytyksenä on Lapinkylän aseman toteutuminen, mikä edellyttää riittävää väestöpohjaa. Myös kattavien palveluiden saaminen Kivistön keskusta-alueelle edellyttää riittävää väestöpohjaa.

Vantaan valtuustostrategia 2018-2021 sekä edelleen yleiskaava 2020 painottavat Vantaan kasvun keskittymistä asemanseutuihin. Tällä tavoin säästämme laajoja metsä- ja peltoalueita rakentamiselta ja edistämme joukkoliikenteen käyttöä.

Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksessa vyöhykkeisyys on ollut keskeinen suunnitteluperiaate. Sittemmin kävelykaupunkiperiaatteen myötä on todettu, että lähes kaikki kaavarunkoalueen asumispainotteiset alueet tarjoavat monipuolista asumista. Vaikka kaavarungossa on näin ollen luovuttu kaupunkirakennevyöhykkeistä, eroavat kaavarunkoalueella pientalopainotteiset ja kerrostalopainotteiset alueet toisistaan. Kaavarungon painotuksessa näkyy Murtopakankujan alueella pienimittakaavaisuus.

Kaavarunkotyössä suunnittelutyö on edennyt luonnosvaiheen jälkeen, ja esimerkiksi autopysäköintiä palvelevat hybridirakennukset on pyritty sijoittamaan siten, että ne palvelisivat ennemmin kuin haittaisivat asukkaita. Kivistön keskustan kaavarungon tavoitteena on luoda puitteet kestävään asumiseen, sekä liikkumiseen ensisijaisesti ilman henkilöautoja. Tämän toivotaan heijastuvan myös tulevaisuuden liikennöintimääriin ja lisäävän liikenneturvallisuutta kaikilla alueilla.

Kaikessa suunnittelussa otetaan huomioon reunaehdot, kuten lainsäädäntö. Liito-orava on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu. Poikkeuksen tähän voi myöntää ELY-keskus painavasta syystä - Kivistön kauppakeskus on aikanaan tällainen ollut. Kivistön keskustan kaavarunkotyön yhteydessä luontotietoja päivitetään ja liito-oravien yhteystarpeet sekä ydinalueet huomioidaan myös kaikessa tarkemmassa suunnittelussa, kuten asemakaavoituksessa.

On ymmärrettävää, että asukkaiden ja kiinteistön omistajien näkökulmasta kaupungin toiminta Murron yleissuunnitelman osalta näyttäytyy epäjohdonmukaisena. Yleissuunnitelma on tehty ajankohtana, jolloin Lapinkylän asemavarauksen merkitystä ei vielä täysin tunnistettu eikä myöskään osattu ennakoida kaupungistumisen vaatimuksia. Sittemmin kaupungin maapoliittiset linjaukset ovat muuttuneet painottamaan kaupungin omistaman maan kaavoitusta ja asemanseutujen kehittämistä.

Henkilö F, G / Yritys Y 4.10.2018

Henkilö G katsoo että määräalan [xxx] alue tulee kaavoituksessa osoittaa kokonaisuudessaan asuinrakentamiseen. Määräalan alueelle ei tule myöskään osoittaa tie- tai virkistysaluetta tai muuta yleiseen käyttöön tulevan aluetta. Määräalan alue ei sijaitse lentomelualueella, eikä asuinrakentaminen estä virkistysalueiden mm. Sotilaskorven käyttöä. Asuinrakentaminen muodostaa myös yhtenäisen kokonaisuuden alueella sijaitsevan jo olemassa olevan rakentamisen kanssa. Henkilö G omistaa kiinteistöstä [xxx] määräalan.

Henkilö F katsoo, että kiinteistön [xxx] alue ja siihen mahdollisesti myöhemmin liitettävä (F) omistama määräala tulee kaavoituksessa osoittaa kokonaisuudessaan asuinrakentamiseen. Kiinteistön alueelle ei tule myöskään osoittaa tie- tai virkistysaluetta tai muuta yleiseen käyttöön tulevaa aluetta. Kiinteistö ei sijaitse lentomelualueella, eikä asuinrakentaminen estä virkistysalueiden mm. Sotilaskorven käyttöä. Asuinrakentaminen muodostaa myös yhtenäisen kokonaisuuden alueella sijaitsevan jo olemassa olevan rakentamisen kanssa.

Yritys Y katsoo, että yhtiön omistaman kiinteistön [xxx] alueen tulee kaavoituksessa osoittaa kokonaisuudessaan asuinrakentamiseen. Kiinteistön alueelle ei tule myöskään osoittaa tie- tai virkistysaluetta tai muuta yleiseen käyttöön tulevaa aluetta. Kiinteistö ei sijaitse lentomelualueella, eikä asuinrakentaminen estä virkistysalueiden mm. Sotilaskorven käyttöä. Asuinrakentaminen muodostaa myös yhtenäisen kokonaisuuden alueella sijaitsevan jo olemassa olevan rakentamisen kanssa.

Vastine F,G/ Y

Mielipiteen jättäjän kiinteistöt sijaitsevat kaavarunkoalueen rajauksen ulkopuolella. Yleiskaavaehdotuksessa kiinteistöt ovat pääosin AP-alueella.

Henkilö H 4.10.2018

Olen nyt perehtynyt Kivistön keskustan uuteen kaavarunkosuunnitelmaan (kaavan nro 021600) ja alueen asukkaana sain myös kutsun maanomistajien iltaan lokakuun loppupuolella. Ennen iltaa en voi tietenkään olla varma olenko tulkinnut kaavasuunnitelmia oikein, mutta tämän hetkisen ymmärrykseni mukaan Lapinkylän mahdollisen aseman seutu olisi tarkoitus rakentaa täyteen korkeita kerrostaloja? Tämä on sinänsä ymmärrettävää yleisesti, mutta näin Murtotien asukkaana hieman hämmensi kohta, jossa Murtotien alun pienet tyhjät metsäpläntit oli myös tarkoitus muuttaa kerrostaloiksi? Alueen on kuitenkin todettu olevan pientaloaluetta ja tuollainen kerrostalo rikkoisi alueen yleisvaikutelman ja dynaamisuuden pahasti. Lisäksi ainakin toinen metsäosuus on merkitty liito-oravien liikkumisalueeksi, mutta en sitten tiedä miten olennaista se on enää. Kaavasuunnitelmassa hyvältä vaikutti idea rakentaa kehäradan eteläpuolinen osa mahdollisimman täyteen, koska sillä alueella ei ole mitään omaa identiteettiä vielä, eikä myöskään olemassa olevia asukkaita ihan vieressä. (…)

Henkilö H 4.10.2018

(…)
Ymmärrän myös sen, että näiden pienten metsäplänttien halutaan ilmeisesti pääsevän ns. hyötykäyttöön, mutta kohtuullista olisi rakentaa Murtotien alkuun pari- tai rivitaloja tai ihan maksimissaan joku ehkä kaksikerroksinen luhtitalo tai vastaava. Kerrostalo toisi myös aivan kohtuutonta autoliikennettä Murtotielle, sillä noin pienelle tontille ei varmasti autopaikkoja olisi varaa juurikaan jättää. Miten estettäisiin mahdollisten kerrostaloasukkaiden tai heidän vieraiden edestakaisin ajelu ja parkkeeraus Murtotiellä? Murtotiellä ei ole jalkakäytävää, koska sitä ei ole vähäisen liikenteen vuoksi tarvittu, joten tie muuttuisi etenkin monille lapsiperheille vaaralliseksi kerrostalo(je)n asukkaiden ja vieraiden aiheuttamalla autoliikenteellä .Ehkäpä on ajateltu, että jos kerrostalo on noin lähellä asemaa, niin kukaan siellä asuva tai heidän vieraansa ei käytä autoa, mutta ainakin tämän hetkinen Kivistön keskusta parkkiongelmineen on todistanut aivan muuta. Eli tästä tulisi valitettavasti todellinen ongelma.

Lisäksi toivoisin, että vaikka onkin varmasti suuri paine saada mahdollisimman paljon asuntoja mahdollisen Lapinkylän aseman lähelle, niin luonto onnistutaan pitämään mukana kuvioissa, eikä tehdä pelkkää betonikylää ”väkisin”. Sillä luonnonläheisyys oli kaikissa vastanneissa ikäryhmissä korkealla ”Kivistö vuonna 2027” - adjektiiveissa ja sitä moni täällä asuva toivoo ja arvostaa. Se on myös syy miksi me tänne muutimme ja mikä saa meidät toivottavasti myös jatkossa jäämään alueelle.

Vastine H

Kivistön keskustan kaavarunko esittää tavoitetilan vuodelle 2050, ja poikkeaa siten huomattavasti nykyisestä tilanteesta. Vantaan valtuustostrategia 2018-2021 sekä edelleen yleiskaava 2020 painottavat Vantaan kasvun keskittymistä asemanseutuihin. Näin vastaamme mahdollisimman kestävästi Vantaan kasvupaineisiin, edistämme joukkoliikenteen käyttöä sekä säästämme laajoja metsä- ja peltoalueita rakentamiselta.

Kaavarungon esittämän tavoitetilan toteutumisen edellytyksenä on Lapinkylän aseman toteutuminen sekä kattavien palveluiden saaminen Kivistön keskusta-alueelle. Nämä tavoitteet edellyttävät riittävää väestöpohjaa sekä siten kerrostalovaltaisuutta asemien alueilla, myös Lapinkylässä. Kyse on vuosikymmenten aikana tapahtuvasta kehityksestä ja esimerkiksi Lapinkylän aseman toteuttamisen ajankohtaa ei vielä ole päätetty.

Kaikessa suunnittelussa otetaan huomioon reunaehdot, sekä esimerkiksi pysäköinnin tarve. Kaavarungon asukasmääräarvio 45 000 asukasta kilometrin säteellä asemista mahdollistaa kattavan joukkoliikenteen, mikä osaltaan vähentää henkilöautoriippuvuutta ja pysäköintitarpeita tulevien vuosikymmenten aikana.

Kivistön keskusta kehittyy vaiheittaisesti: pientaloalueiden täydentyminen tai asteittainen muuttuminen tapahtuu pitkän ajanjakson aikana. Kaavarunkotyö osoittaa pitkän aikavälin tavoitetilan, jotta muutoksiin on mahdollista valmistautua tulevien vuosikymmenien aikana. Tähän kehitykseen liitetään aktiivinen vuorovaikutus asukkaiden kanssa tulevien vuosien aikana.

ONNELLINEN KIVISTÖ

– VEHREÄ JA AKTIIVINEN KOTIKAUPUNKI

Kivistön keskustan kaavarunko
Kaupunginhallitus 22.3.2021 (II)
Kivistön asemakaavatiimi I Vantaan kaupunki

© Tietoa Finland Oy

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

TIIVISTELMÄ

Kivistön keskustan kaavarunko

Vuonna 2050 Kivistön keskusta on tiivis ja vehreä 45 000 asukkaan kahden aseman kaupunkikeskusta, joka tukeutuu Kehäradan Kivistön ja Lapinkylän asemiin. Sekoittunut, pienimittakaavainen, inhimillisen kokoinen kaupunkirakenne perustuu kävelyyn ja kohtaamispaikkojen syntymiseen kaupunkiympäristössä.

Yllä olevan vision saavuttamiseksi olemme laatineet tämän Kivistön keskustan kaavarungon, joka koostuu kahdesta osiosta: selostus ja manifesti.
Kivistön keskustan kaavarunko -selostus karttoineen kuvaa suunnittelun lähtökohdat, tavoitteet ja prosessin. Selostus kokoaa keskeiset tavoitteet ja lähtökohtatiedot sekä kuvaa vuorovaikutuksen. Kaavarunko havainnollistetaan aluevaraus- ja teemakartoin. Kaavatyöhön osallistuneet ja kaavarunkoalueiden suunnittelun vaiheistus esitetään kappaleissa. Vaikutusten arviointi esitetään swot-analyysinä ja kaavataloutta arvioidaan alkuinvestointien osalta. Lopuksi kerrotaan, miten kaavarunkotyötä jatketaan kaavarungosta toteutukseen.

Kestävän Kivistön 2050 manifestilla tarkennamme, millaista kaupunkia tavoittelemme ja miten. Manifestin kymmenen periaatetta kuvaavat ja ohjaavat resurssiviisaan kaupungin suunnittelua ja toteutusta havainnollisesti siten, että kävelykaupungin toteutuminen on mahdollista. Teesit ovat: (1) kävelijä aina ensin, (2) jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä, (3) jokainen kortteli on hybridi, (4) jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista, (5) jokainen katto on käytössä, (6) jokaisesta ikkunasta näkyy puu, (7) luontoretkellä Kivistön keskustassa, (8) Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla, (9) Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla, ja (10) Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle. Jokaisen manifestin periaatteen perustelut ja ratkaisut esitetään havainnollisesti, jotta periaatteita on mahdollista edellyttää noudatettaviksi suunnittelun eri tasoilla, kuten asemakaavoituksessa, liikenne- ja katusuunnittelussa sekä toteutuksessa. Manifestiin sisältyvät jatkosuunnittelun ”tsekkilistat” ovat hyödynnettävissä esimerkiksi asemakaavaselostuksissa tai niiden liiteaineistona, suunnittelun eri tasoilla.

Miten kaavarungolla vastataan kaupungin tavoitteeseen olla hiilineutraali vuonna 2030?
Kivistön monimuotoisen, kahden aseman kaupunkikeskustan suunnittelun keskeisenä lähtökohtana on varmistaa suunnittelun, toteutuksen ja ylläpidon näkökulmasta ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Vantaan kaupungin tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Tiiviin kaupunkirakenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat huomattavasti hajautuneen kaupunkirakenteen päästöjä vähäisemmät. Maankäyttöä tiivistämällä ja toimintoja sekoittamalla vähennetään päästöjä tuottavaa liikkumistarvetta, monipuolistetaan asuntotuotantoa sekä tuetaan vastuullisen vantaalaisen eli kestävän kivistöläisen toimintamahdollisuuksia. Kivistön keskustan kaavarunko vastaa näihin haasteisiin mahdollistamalla vuonna 2050 asumista 45 000 asukkaalle kilometrin etäisyydellä asemista (nyt 7 850), hiilijalanjäljen 0 kg CO_2/asukas (nyt 3800), lähikauppoja 15 kappaletta (nyt 2), päiväkoteja 30 kappaletta (nyt 7).

Millaisiin selvityksiin kaavarunkoratkaisu perustuu?
Hupenevat resurssit, etenevä ilmastonmuutos ja köyhtyvä luonnon monimuotoisuus pakottavat kaupunkeja löytämään uusia tapoja toimia luonnonvaroja säästäen ja vähäpäästöisesti, myös kaupunkisuunnittelun keinoin. Keskeisiä lähtökohtia keinojen löytämiseen ovat olleet useat selvitykset ja niihin liittynyt ohjausryhmätyöskentely. Kaupallisten palveluiden ja työpaikkojen selvityksen mukaan Kivistön keskusta-alue voi tarjota monipuoliset kaupalliset palvelut perustuen ensisijaisesti Kivistön suuralueen ostovoimaan. Palveluiden verkostossa yhdistyvät asema-alueiden kaupalliset keskittymät sekä eri alueita yhdistävät, kivijalkaliikkeiden reunustamat kauppakadut. Myös toimitilarakentamiselle tunnistetaan merkittävää potentiaalia. Kivistön keskustalla on näin ollen mahdollisuus tarjota tulevaisuudessa merkittävä määrä työpaikkoja. Viher- ja virkistysalueiden

Kivistön keskustan kaavarunko esittää vision kestävästä kahden aseman kaupunkikeskustasta tavoitevuodelle 2050.

päivitystyössä on määritetty periaatteet vehreälle Kivistön keskustalle. Erityistä huomiota on kiinnitettävä metsäalueiden laatuun ja riittävyyteen sekä katualueiden vehreisiin vyöhykkeisiin eli niin sanottuihin flexzone-alueisiin, jotka ilmentävät sekä metsäisen Kivistön että kulttuurimaiseman Kivistön identiteettiä. Luontoselvityksiä on laadittu useita: lahokaviosammalen esiintymistä Kivistön keskustan kaavarunkoalueella ja laajemmin on selvitetty sekä toteutettu kattavat liito-oravaselvitykset kaava-runkoalueelta. Luontotyyppiselvityksessä Kivistön keskustan kaavarungon alueella Murtobackan vanha metsä on luokiteltu potentiaaliseksi METSO-kohteeksi. Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvityksen päivitystyössä on tarkasteltu hulevesialtaiden sijainti- ja tilavuusvaatimuksia; työ tarkentuu edelleen asemakaavavaiheisiin.

Millaista kaupunkia kaavarungolla tavoitellaan?
Kaavarungon tavoitteiden, selvitysten, saadun palautteen sekä aktiivisen vuorovaikutuksen pohjalta Kivistön keskusta on määritelty resurssiviisaaksi kävelykaupungiksi, jossa kaupunkiluonnon ja -elämisen monimuotoisuus on maksimoitu. Kävelykaupunki liittyy suoraan myös Kivistön suuralueen visiossa tunnistettuihin arvoihin: suuralueen visiossa tunnistetut ja asukaskyselyissä tärkeiksi koetut identiteettimaisemat, metsäinen Kivistö ja kulttuurimaiseman Kivistö, luovat paikan tuntua ja liittävät tiiviin keskustan viherverkoston luontevasti osaksi laajoja ympäröiviä viheralueita.

Mitä seuraavaksi: kaavarungosta toteutukseen?
Kaavarungon jatkotoimenpiteet osoittavat, että keskustan asemakaavoitus etenee vaiheittain tulevien vuosikymmenten aikana. Kaavarungon vaiheistus esittää asemakaavoituksen tavoitteet vuoteen 2035. Täydentyvien ja/tai uudistuvien alueiden asemakaavoitus toteutetaan yhteistyössä maanomistajien kanssa tulevina vuosikymmeninä. Myös hankelähtöiset asemakaavat arvioidaan kulloisenkin tilanteen mukaan. Jatkotoimenpiteitä on jo käynnistynyt, kuten monitavoitearvioinnin ja vaikutusten arvioinnin kehitystyö, hiilineutraalit alueet -kaupungin sisäinen selvitystyö sekä kasvikattolinjaustyö. Vuonna 2021 on keskeisenä tarpeena kaavataloudellinen arviointi sekä pienilmastoon liittyvät selvitykset (kuten tuulisuus, varjoisuus).

Millaisia vaikutuksia kaavarungolla on?
Ajallisia haasteita arvioidaan vaikutusten arvioinnissa, joka esitetään nelikenttäanalyysinä (SWOT). Vahvuuksia ovat muun muassa Hiilineutraali Vantaa 2030 ja MAL-tavoitteiden saavuttaminen, kaupungin maanomistuksen hyödyntäminen, urbaanin luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä infrastruktuurin taloudellinen toteutus. Heikkoutena on muun muassa se, ettei Lapinkylän aseman toteutusajankohdasta ole päätöstä, paikallisten luontoarvojen heikkeneminen sekä se, ettei Kivistön keskustan koko potentiaalia ole vielä tunnistettu. Uhkana tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi uusia ratkaisuja infrastruktuurin toteuttamiseksi ei otettaisi käyttöön.

Visio toteutetaan asemakaavoilla!
Kivistön keskustan kaavarunko esittää vision kestävästä, kahden aseman kaupungista tavoitevuodelle 2050, joka toimii Kivistön keskustan asemakaavoja ohjaavana suunnitteluaineistona. Tarkempi maankäyttö ratkaistaan erillisillä asemakaavoilla ja asemakaavamuutoksilla.

Tämä kaavarunko koostuu kahdesta osasta:

selostuksesta
ja
manifestista.

Kivistö on resurssiviisas kävelykaupunki, jossa kaupunkiluonnon ja -elämisen moni-muotoisuus on maksimoitu!

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

SISÄLTÖ

Kivistön keskustan kaavarunko

Tiivistelmä....2
Sisältö....3

Kivistön keskustan kaavarunko
1. Kaavarunko numeroina....4
2. Hiilineutraali Vantaa 2030....6
3. Suunnittelualueen yleiskuvaus....7
4. Tehdyt selvitykset....9
5. Suunnittelutilanne....10
- Kivistön suuralueen visio
- Kivistön keskustan kaavarunkoluonnos
- Vantaan yleiskaava 2020
- Kivistön keskustan kaavarunko 2050

6. Vuorovaikutus....12
7. Kaavarunkokartta....13
8. Kaavarungon teemakartat....15
9. Kaavarungon havainnekuva....20
10. Kaavarunkotyöhön osallistuneet....21
11. Kaavarungosta jatkosuunnitteluun....22
12. Vaikutusten arviointi....24
13. Kaavatalous....25
14. Kaavarungon jatkotyöt....26

Kestävän Kivistön manifesti 2050
1. Kävelijä aina ensin....28
2. Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä....36
3. Jokainen kortteli on hybridi....41
4. Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista....46
5. Jokainen katto on käytössä....52
6. Jokaisesta ikkunasta näkyy puu....57
7. Luontoretkellä Kivistön keskustassa....62
8. Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla....68
9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla....74
10. Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle....81

Liiteasiakirja: Lausunnot ja mielipiteet sekä niihin annetut vastineet

Luettelo muista kaavarunkoon liittyvistä aineistoista:
Aineistot ladattavissa osoitteessa
www.vantaa.fi/kiviston_visio_ja_kaavarunko

Hyväksymisvaiheen aineistot:
- Karttakyselyn loppuraportti 2019
- Kivistön keskustan kaupalliset palvelut ja työpaikat -selvitys (Sitowise Oy ja Realidea Oy, 09/2020)
- Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys (FCG Oy 10/2020)
- Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys ja Vantaan Kivistön seuranta-alueen liito-oravaselvitys (FCG Oy 6/2020)
- Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma (Faunatica 1/2020)
- Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvitys (Sitowise Oy 6/2020)
- Kivistön kaavarunkoalueen viher- ja virkistysalueiden tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet, päivitys (Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 3/2020)
- Lapinkylän lähijunaseisakkeen ympäristön täydennysrakentaminen (Arkkitehdin tutkinto-ohjelma, Diplomityö 5/2020, Ilona Mikkola)
- Mallinnukset Kivistön keskustan kaupunkirakenteesta (Tietoa Finland Oy)

Luonnosvaiheen aineistot:
- Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksen raportti 20.8.2018
  Luonnosvaiheen aineisto koostuu neljästä eri osa-alueesta: (1) johdanto esittää työn taustat; (2) lähtökohdat kaavarunkoalueen ja sen suunnittelun historiaa ja nykytilanteen, kaavarungon tavoitteet sekä vaihtoehto- ja vaikutustarkastelut. (3) Teemakartat ja suunnitteluperiaatteet sisältää teemakartat ja suunnitteluperiaatteet viidelle eri teema-kokonaisuudelle: kaupunkirakenne, viherrakenne, liikkumisverkosto, palveluverkko ja teemanaapurustot. (4) Kaavarunkotyön eteneminen esittää aikataulu sekä kaavarungon ehdotusvaiheen tulevat toimenpiteet.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) 25.9.2017
- OAS-vaiheen mielipiteet ja vastineet
- Kivistön keskustan kaavarungon liikenneselvitys (WSP Finland Oy, 6/2018)
- Kivistön keskustan nykytilanteen arviointityöpaja (Gehl Architects ApS, 4/2018)

1. KAAVARUNKO NUMEROINA

Minimi asukastiheys Kivistön keskustassa on 200 asukasta hehtaarilla vuonna 2050 (20 000 as/km²).

Kivistön suuralue on ruokaomavarainen vuonna 2050.

Ruokaomavaraisuuden saavuttamiseksi tarvitaan laskennallisesti 1 000 m²/asukas viljelysmaata. Kivistön suuralueen asukasluku on 55 000 vuonna 2050, jolloin jokaisella on laskennallisesti maapinta-alaa 1 300 m² Kivistön suuralueesta.

Kivistön keskustan kaavarunkoalueen pinta-ala on 600 hehtaaria, josta yli 35 % on kaupungin omistamaa maata.

Kortteli-kohtainen vihertehokkuus vähintään 1.

Kehäradan asema on korkeintaan kilometrin päässä, bussipysäkki lähes aina enintään 300 m päässä.

Kivistön keskusta on energia-positiivinen vuonna 2050.

Jokaisessa naapurustossa on koirapuisto, leikkipuisto ja/tai urheilukenttä.

Säilytettävää metsää 95 hehtaaria kilometrin säteellä Kehäradan asemista.

Viljelysmaisemaa 60 hehtaaria kilometrin säteellä Kehäradan asemista.

Rakennusten kerrosluvut ovat keskimäärin 3–7 kerrosta.

Korkeammat massat ovat mahdollisia, mikäli eivät olennaisesti huononna mikroilmastoa, esimerkiksi korttelin nurkissa tai/ja pohjoislaidoilla.

Pysäköintilaitosten kattopinta-alaa 8 hehtaaria oleskeluun ja virkistykseen.

Asukaspysäköintiä

1 ap/130 k-m²

(kuitenkin väh. 1 ap/3 asuntoa) keskustassa. Nimeämättömät paikat ja vuorottaispysäköinti vähentävät auto-paikkatarvetta.

Kivistöläisen umpikorttelin läpimitta on enintään 100 metriä.

Lähivirkitysalueita 45 m²/asukas kilometrin säteellä Kehärädan asemista.

Maailman terveysjärjestön suositus on minimissään 9 m²/asukas.

Lisäksi enintään 10 minuutin kävelymatka virkistysyhteyksiä pitkin laajoille viheralueille!

Kivistön keskusta 1 kilometrin säteellä asemista

Kivistö

Asukkaita vuonna 2020
7850

1700 uutta asukasta vuonna 2019!

Asukkaita vuonna 2050
45 000

Hiilijalanjälki vuonna 2020
3800
kg CO2e / kivistöläinen

Hiilijalanjälki vuonna 2050
0
kg CO2e / kivistöläinen

Lähikauppoja vuonna 2020
2

Lähikauppoja vuonna 2050
15

Päiväkoteja vuonna 2020
7

Päiväkoteja vuonna 2050
30

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

2. HIILINEUTRAALI VANTAA 2030

Kestävän Kivistön lähtökohtana

Hupenevat resurssit, etenevä ilmastonmuutos ja köyhtyvä luonnon monimuotoisuus pakottavat kaupungit ympäri maailman löytämään uusia tapoja toimia luonnonvaroja säästäen ja vähäpäästöisesti. Tähän haasteeseen Vantaan kaupunki vastaa resurssiviisauden tiekartalla.

Resurssiviisauden tiekartta ohjaa Vantaan kehitystä kohti päästötöntä, jätteetöntä ja luonnonvaroja kestävästi käyttävää kaupunkia, jossa ei ylikuluteta. Vantaan tiekartalla edetään neljällä kaistalla, jotka ovat energiantuotanto ja -kulutus, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen. Jokaiselle kaistalle on määritelty vuotta 2030 kuvaava tavoitetila, jota pitkin kuljetaan kohti resurssiviisasta Vantaata.

Vantaa on sitoutunut olemaan hiilineutraali kaupunki vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa, että Vantaan tulee vähentää kasvihuonekaasupäästöjään 80 prosenttia vuoden 1990 päästöihin verrattuna ja kompensoida jäljelle jäävät päästöt esimerkiksi rahoittamalla vähähiilisyyteen tähtääviä hankkeita muualla.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä ja muiden ympäristövaikutusten ehkäisemisessä kaupungit ja kaupunkiseudut ovat ratkaisevassa asemassa. Kaupunkien yhdyskuntarakenne vaikuttaa merkittävästi kaupunkien kestävyyteen.

Vantaalla resurssiviisauden tiekartassa ja toimialojen toteutussuunnitelmien tavoitteissa tähdätään kestävään kaupunkirakentamiseen tiivistämällä maankäyttöä ja sekoittamalla toimintoja, jolloin myös liikkumistarpeet vähenevät. Tiivistyvän kaupunkirakenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat huomattavasti hajautuneen kaupunkirakenteen päästöjä vähäisemmät. Lisäksi tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa palveluiden helpomman saavutettavuuden ja säästää viheralueita. Suunniteltaessa tiivistä kaupunkirakennetta huomioidaan myös ilmansuojelu.

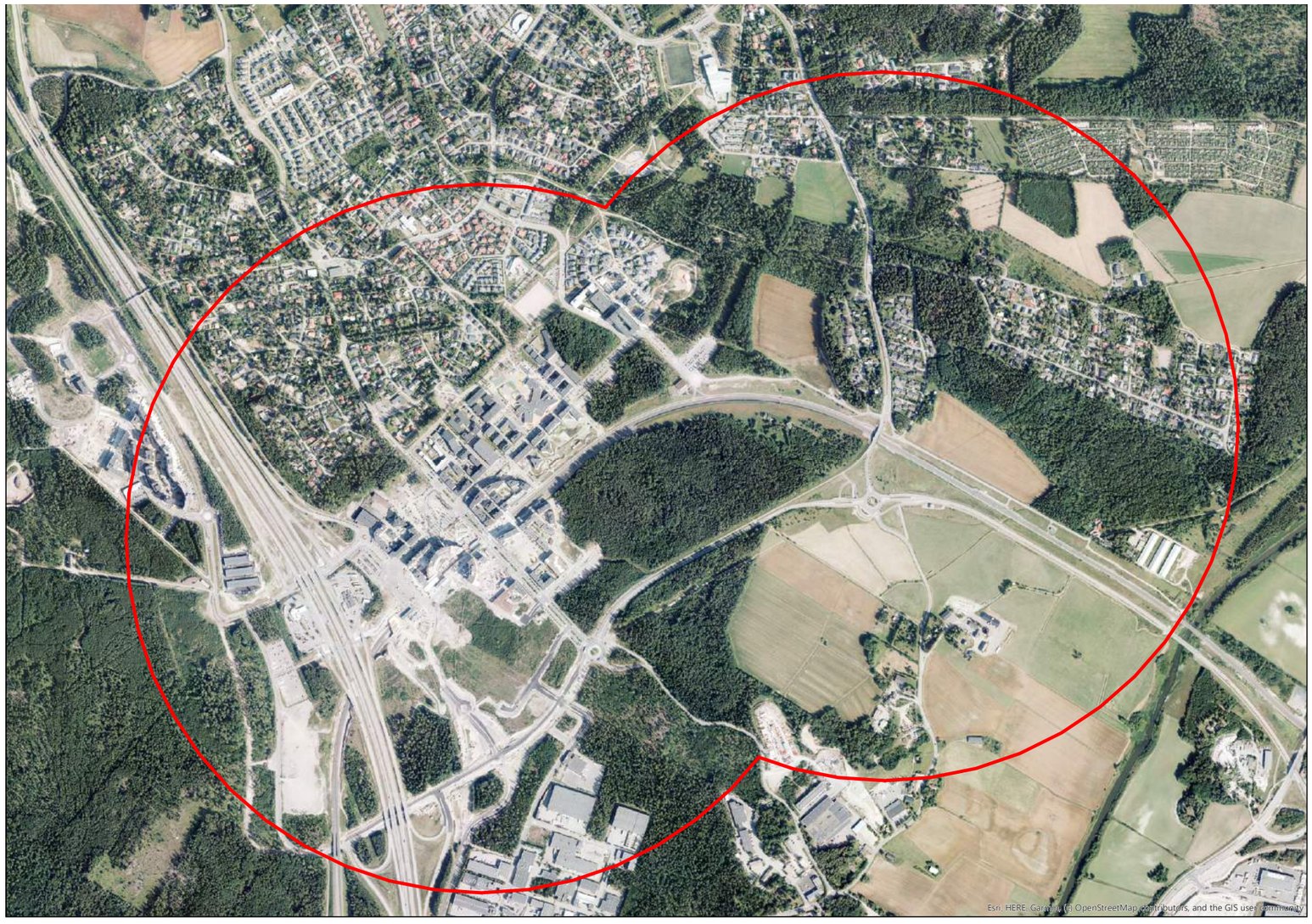

Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita määrittää resurssiviisauden tiekartta. Sen avulla tavoitellaan hiilineutraalia ja jätteetöntä tulevaisuuden kaupunkia, jossa luonnonvaroja käytetään säästeliäästi – samalla luoden edellytyksiä kestävälle hyvinvoinnille. Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi resurssiviisauden tiekartan 18.6.2018.

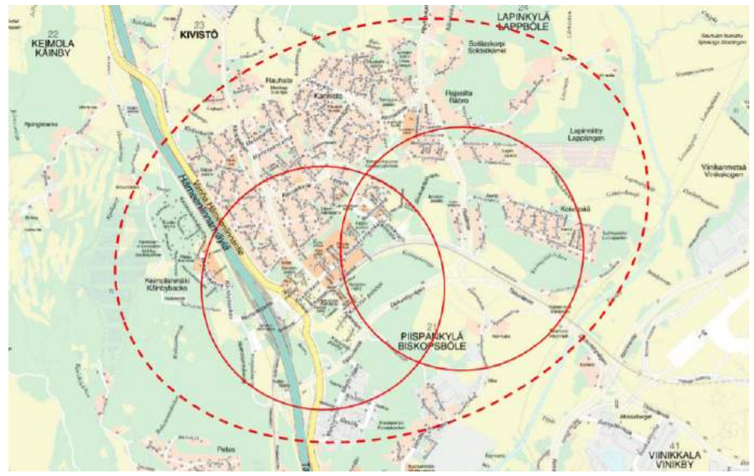
3. SUUNNITTELUALUEEN YLEISKUVAUS

Kaavarunkoalueesta 60 % on asemakaavoittamatonta aluetta.

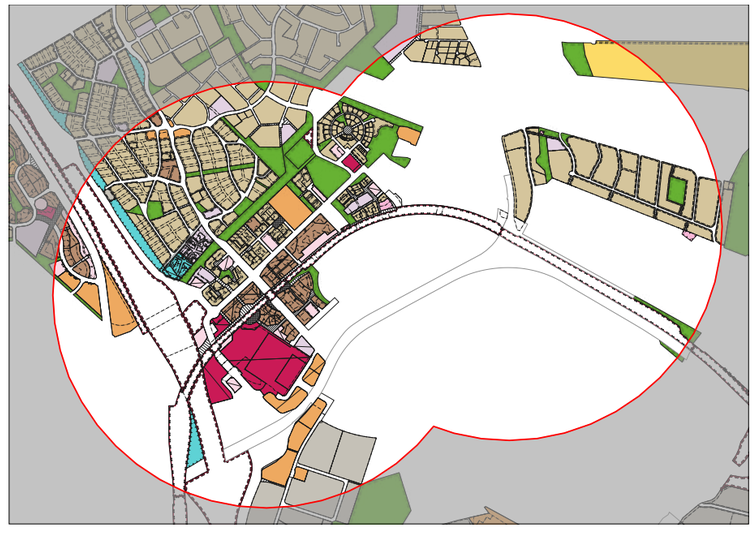
Kivistön keskustan kaavarunkoalue kattaa noin 600 hehtaarin suuruisen alueen Kivistön suuralueen eteläosassa Vantaalla. Kaavarungon suunnittelualueena on kilometrin säteet Kivistön ja Lapinkylän asemista. Kaavarungon tarkastelualueeksi on määritelty asemien vaikutusalueet kahden kilometrin säteellä. Kaavarunkoalue sijoittuu pääkaupunkiseudulla kaupunkirakenteen ja maaseutumaisen ympäristön vaihettumisvyöhykkeelle. Kaavarungon tarkastelualueella kohtaavat urbaani ja tiivis Kivistön keskustan kaupunkirakenne, pientalovaltaiset asuinalueet, teollisuusalueet sekä maaseudun kyläasutus ja laajat metsäalueet. Alueella on viitteitä eri kehitysvaiheista, kuten Linnan kartanon maat, Kivistön kirkko vuodelta 1967, eri aikoina rakentuneet aikaansa kuvaavat pientaloalueet sekä alueen läpi kulkevat vanhat kylätiet. Kaavarunkoalueen merkittävänä kehityksen edistäjänä on viime vuosien ajan ollut Kehäradan Kivistön asema, jonka ansiosta kaavarunkoalue on helposti saavutettavissa joukkoliikenteellä. Toisena merkittävä liikenneyhteytenä, ja toisaalta aluetta jakavana elementtinä, on Hämeenlinnanväylä.

Ilmakuva (2019). Kivistön keskustan nykytilanne.

Kaavarungon suunnittelualue (yhtenäinen viiva) ja tarkastelualue (katkoviiva) kaupunkikartan päällä.

Ajantasa-asemakaava. Kaavarunkoalueesta 60 % on asemakaavoittamatonta ja siten kaavarungon keskeistä suunnittelualuetta.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

Tarkemmin suunnittelun lähtökohtia on esitelty Kivistön keskustan luonnosraportissa.

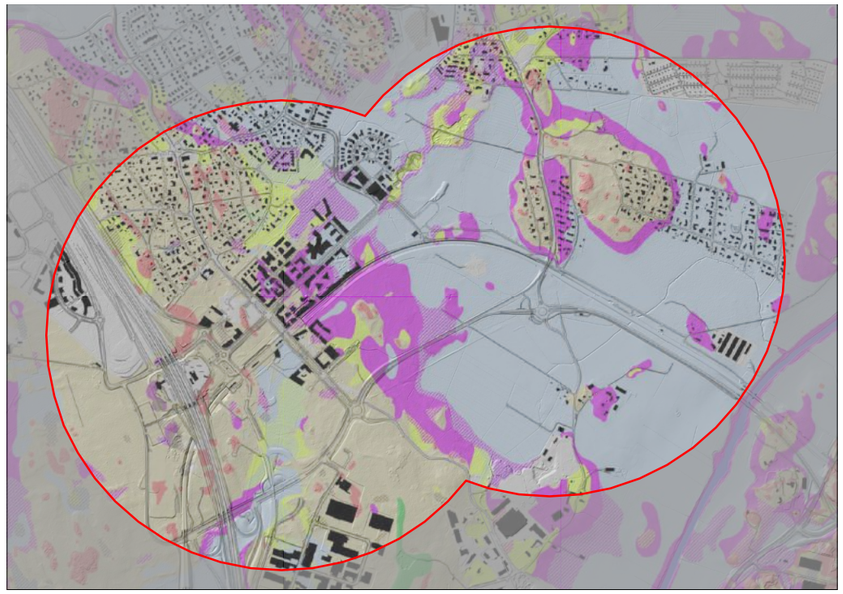
Kaavarungon tarkastelualueen keskelle sijoittuu Kivistön aseman ympärille rakentuva Kivistön uusi urbaani kaupunkikeskusta, jonne on asemakaavoitettu uusia asuinalueita ja rakennettu vuoteen 2020 mennessä koti jo lähes 7850 uudelle asukkaalle. Kivistön keskustassa järjestettiin asuntomessut vuonna 2015. Kivistön keskustaan avautui Aurinkokiven palvelukeskus vuonna 2016. Lisäksi alueella on nykyisinä palveluina useita ravintoloita, ruokakauppa, päiväkoteja sekä kivijalkaliikkeitä ja pienyrityksiä. Kivistön keskustan jatkaa tulevina vuosina voimakasta kasvuaan. Hämeenlinnanväylän länsipuolella on vanhan moottoriradan alueelle sijoittuva Keimolanmäen rakentuva kerrostaloalue noin 2500 uudelle asukkaalle. Keimolanmäen länsipuolelle sijoittuu virkistys- ja retkeilyalueena toimivat Petikon laajat metsäalueet, joilta on reittiyhteydet aina Nuuksioon asti. Petikon alueella sijaitsee mm. Isosuon suojeltu suoalue, kaksi golfkenttää sekä luonnonsuojelualueita. Petikon lisäksi kaavarungon eteläpuolelle sijoittuu yleiskaavan teollisuus- ja työpaikka-aluevarauksia.

Kaavarunkoalueen pohjoisosassa sijaitsee Kivistön ja Kanniston vanhat pientaloalueet. Kivistön kaupalliset palvelut ovat aiemmin keskittyneet Kivistön pientaloalueelle. Kanniston itäpuolella sijaitsee Lapinniityn siirtolapuutarha-alue, Koivupään omakotitaloalue sekä Riipiläntien varren omakotitaloalueet. Omakotitaloalueet rajautuvat peltoaukeisiin ja metsäalueisiin. Kaavarunkoalueen eteläosassa sijaitsee Mestarientien, Åbyn sekä Piispankylän pienteollisuus- ja yritysalueita, Vantaanpuiston asuinalue sekä Parolanmäen laaja metsäalue.

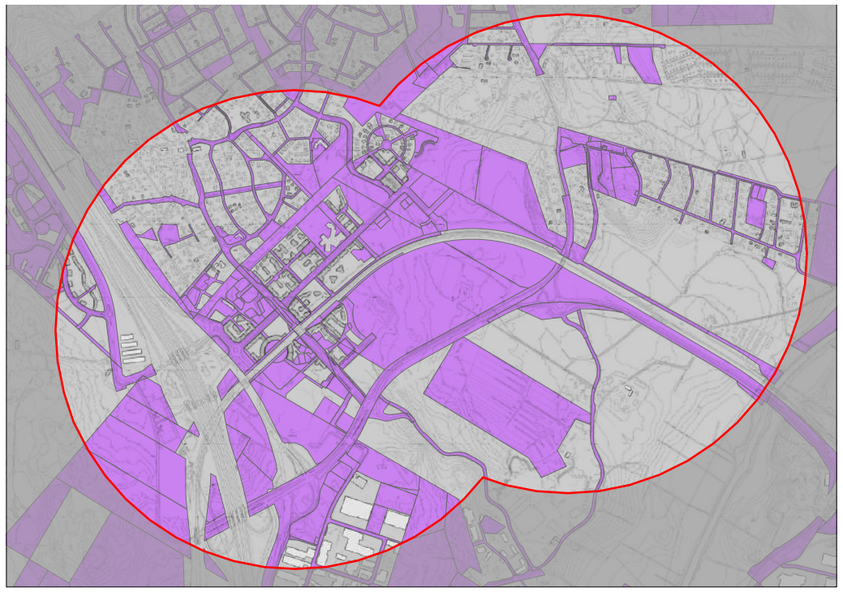
Kaavarunkoalueen itäreunalla tarkastelualue rajoittuu Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Vantaanjoen ympäristössä sijaitsee useita historiallisia kerrostumia, kuten kivikautisia ja keskiaikaisia muinaismuistoja, vanhaa kyläasutusta sekä historiallisia maatiloja. Alueelle on luonteenomaista pitkät ja laajat kumpuilevat peltomaisemat. Maisema-alueen itäpuolella sijaitsee Helsinki-Vantaan lentokenttä.

Maanpeite. Kaavarunkoalueen rakentamattomien alueiden maanpeite on pääosin metsää ja peltomaita.

Maalajit. Kaavarunkoalueen maaperä on pääosin silttiä ja savea. Lisäksi alueella on moreeniselänteitä ja hiekkamaata.

Maanomistus. Kaavarunkoalueen maista yli 35 % on kaupungin omistamaa.

Maastonmuodot. Kaavarunkoalue on maastomuodoiltaan hyvin tasaista. Korkein kohta sijaitsee Riipiläntien itäpuolella Koivupään pientaloalueella.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

4. TEHDYT SELVITYKSET

Kaavarunkotyön yhteydessä on tehty useita selvityksiä. Suunnittelun lähtökohdat on koottu Kivistön keskustan luonnosraporttiin. Luonnosvaiheen jälkeen aineistoa on täydennetty seuraavilla selvityksillä. Kaikki selvitysten tulokset on otettu huomioon kaavarungon lähtöaineistona.

Kivistön keskustan kaupalliset palvelut ja työpaikat -selvitys *(Sitowise Oy ja Realidea Oy 09/2020)*

Selvityksessä on arvioitu suunnitteilla olevan Kivistön keskustan kaavarunkoalueen työpaikkoihin ja kaupallisiin palveluihin liittyvä potentiaali ja vaikutukset. Osana selvitystä on määritelty kaavarunkoalueen kaupallisten palveluiden mitoitusta, lähtökohtana paikallinen ostovoima. Kaavarungolla mahdollistuva palveluverkko tukee tiiviin yhdyskuntarakenteen toteutumista ja viihtyisän kaupunkitilan muodostumista. Pääosin kaavarungon lentomeluvyöhykkeelle 2 (Lden 55–60 dB) sijoittuvien työpaikkatoimintojen potentiaalinen rakentamisen määrä tunnistettiin erittäin suureksi.

Kivistön kaavarunkoalueen viher- ja virkistysalueiden tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet, päivitys *(Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 3/2020)*

Työssä on määritelty tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita Kivistön keskustan viher- ja virkistysalueille, selvitetty Kivistön kaavoittamattomien ja rakentamattomien metsäalueiden erityispiirteitä, laadittu vihreän vyöhykkeen eli *flexzone*-alueiden suunnittelun yleisperiaatteet sekä laadittu elementtikirjasto ohjaamaan kaupunkivihreän suunnittelua.

Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvitys *(Sitowise Oy 6/2020)*

Hulevesiselvityksessä tarkastellaan Koivupäänoja-nimisen puron valuma-aluetta Vantaanjokeen saakka. Tavoitteena on ollut suunnitella ja mitoittaa hulevesien virtausreitit sekä hulevesien viivytysaltaat kaavarungon mukaisella rakentamisella siten, että hulevedet voidaan hallita mahdollisimman luonnonmukaisesti.

Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma *(Faunatica 1/2020)*

Selvityksessä on tutkittu lahokaviosammaleen esiintymistä koko Vantaan alueella osana Vantaan yleiskaavatyötä sekä laadittu suojelusuunnitelma lahokaviosammaleen suotuisan suojelutason säilymiseksi Vantaalla.

Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys *(FCG Oy 10/2020)*

Selvityksen tavoitteena oli selvittää alueen luonnonympäristön yleispiirteet ja löytää suojelua ja säilyttämistä vaativat luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet. Lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida huomionarvoisten eläin- ja kasvilajien, arvokkaiden luontotyyppien ja ekologisten yhteyksien kannalta arvokkaat alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Työssä on luontotyyppien lisäksi kartoitettu lahokaviosammalen esiintyminen selvitysalueella**.**

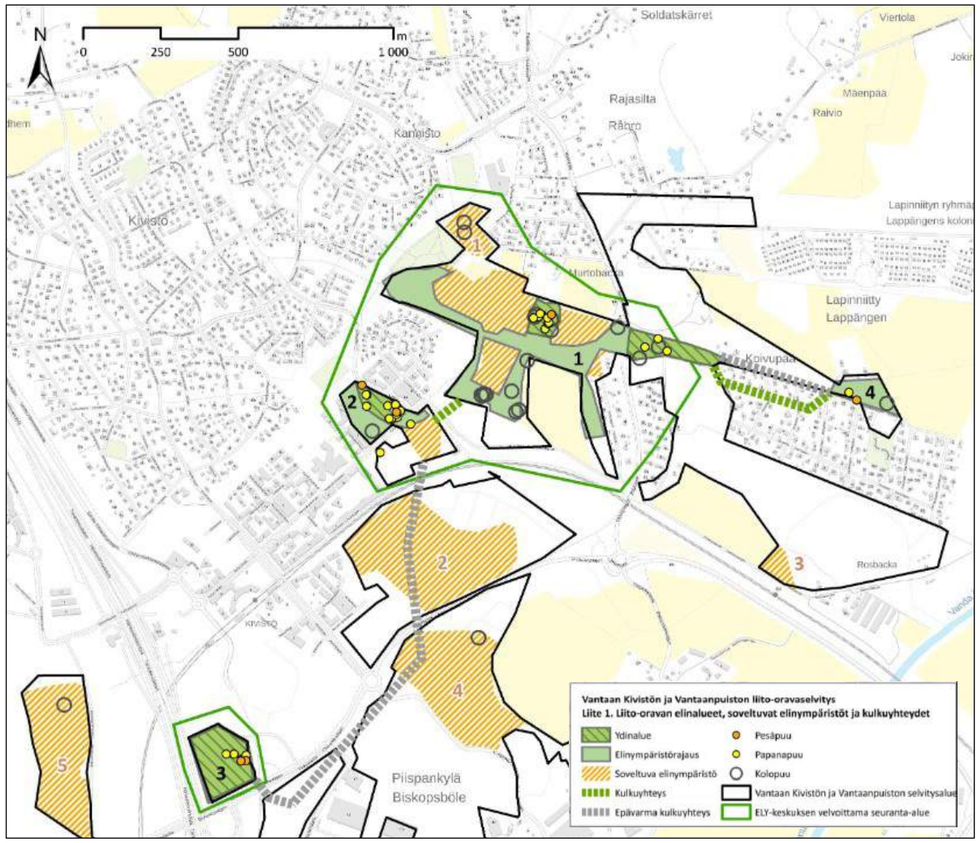
Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys ja Vantaan Kivistön seuranta-alueen liito-oravaselvitys *(FCG Oy 6/2020)*

Selvitysten tarkoituksena oli löytää Kivistön keskustan kaavarungon taustatiedoiksi liito-oravan kannalta suojelua tarvitsevat alueet ja kohteet sekä esittää suosituksia maankäyttöön. Lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida liito-oravien kannalta arvokkaat elinympäristöt sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä.

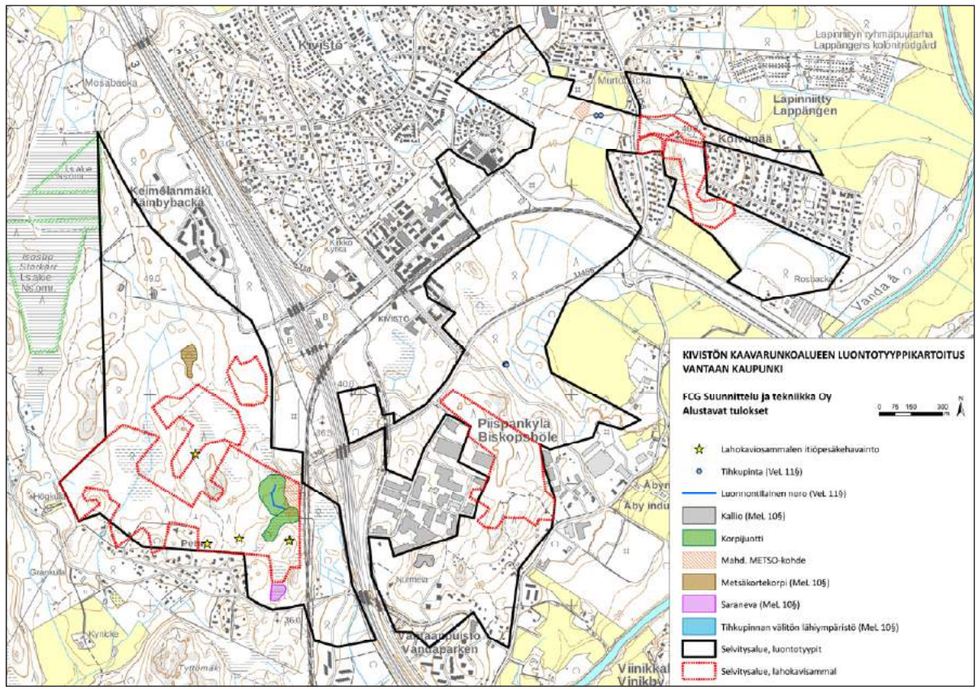
Lapinkylän lähijunaseisakkeen ympäristön täydennysrakentaminen *(Arkkitehdin tutkinto-ohjelma, Diplomityö 5/2020, Ilona Mikkola)*

Diplomityö tutkii lähijunaseisakkeen ympärille rakentuvaa uutta kaupunkia ja täydennysrakentamisen vaiheistusta pientalovaltaisella asuinalueella Vantaan Lapinkylässä. Vantaan kaupungin tavoite, jonka pohjalta diplomityö on laadittu, on nostaa alueen asukastiheys 20 000 asukkaaseen kilometrin säteellä Kehäradan tulevasta Lapinkylän rautatieasemasta.

Luonnosvaiheessa tehtiin lisäksi selvitys liikenteestä: Kivistön keskustan kaavarungon liikenneselvitys (WSP Finland Oy, 6/2018)

Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys (FCG Oy 6/2020), ote selostuksesta

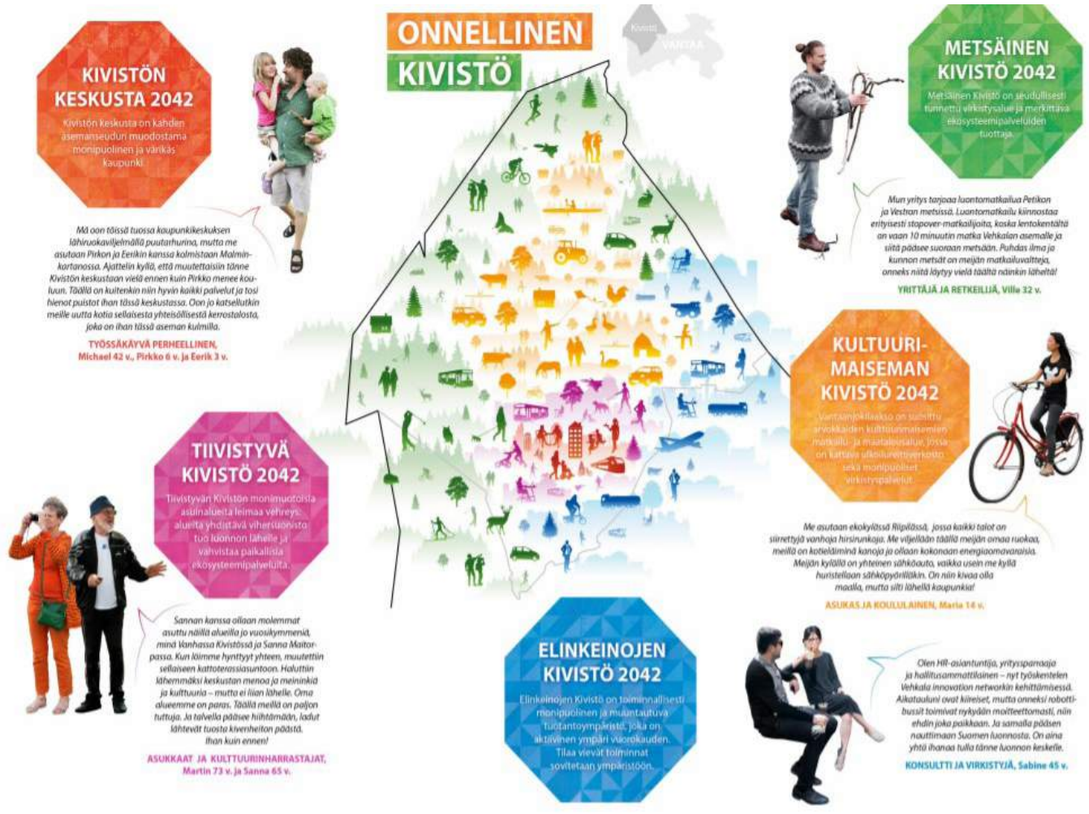
Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys (FCG Oy 10/2020), ote selostuksesta

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

5. SUUNNITTELUTILANNE

Visiosta kaavarunkoon

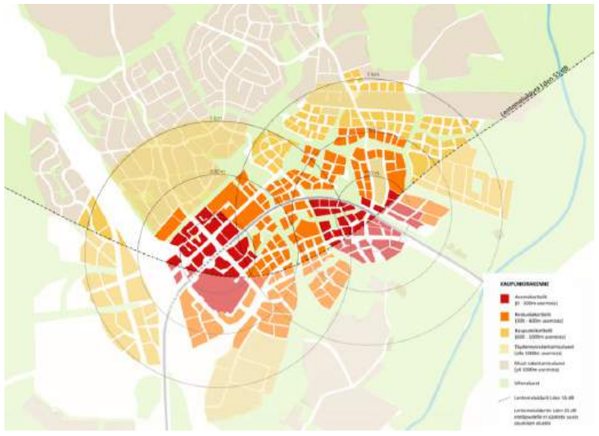
Kivistön keskustan kaavarunko perustuu Kivistön suuralueen laaja-alaiseen selvitystyöhön, jonka perusteella Kivistön suuralueelle laadittiin visio vuonna 2017. Visiota seurasi Kivistön keskustan kaavarunkoluonnos, jossa määriteltiin Kivistö kahden aseman kaupunkikeskustaksi ja tuotettiin taustamateriaalia Vantaan yleiskaavaa 2020 varten. Vuonna 2017 käynnistetyssä Vantaan yleiskaavatyössä on hyödynnetty kaavarungon aineistoja ja Kivistön keskusta on määritelty yleiskaavassa kahteen asemanseutuun tukeutuvaksi keskustaksi. Vantaan yleiskaava 2020 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2021. Kivistön kaavarunkoluonnos on tarkennettu Kivistön keskustan kaavarungoksi ja se etenee hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2021 keväällä. Kaavarunko tulee toimimaan Kivistön keskustan asemakaavoja ja jatkosuunnittelua sekä toteutusta ohjaavana suunnitteluaineistona.Sillä ei kuitenkaan ole yleiskaavan tai asemakaavan kaltaisia oikeusvaikutuksia, vaan yksityiskohdista päätetään edelleen erikseen tarkempien suunnitelmien, kuten asemakaavojen yhteydessä.

Kivistön suuralueen visio 2042 (2017)

Kivistön suuralueen visioksi 2042 on määritelty Onnellinen Kivistö – vehreä ja aktiivinen kotikaupunki. Kivistön suuraluetta on tarkasteltu osana kehittyvää Vantaata ja pääkaupunkiseutua. Visiotyön tavoitteena on ollut löytää yhteinen näkemys Kivistön suuralueen tulevaisuudesta sekä tunnistaa alueelliset erityispiirteet. Visiotyössä Kivistön suuralue on määritelty muodostuvan viidestä eri aluetyypistä: Kivistön keskusta, Tiivistyvä Kivistö, Kulttuurimaiseman Kivistö, Metsäinen Kivistö ja Elinkeinojen Kivistö. Kivistön keskustan aluetyypin tavoitetilaksi on määritelty *Kivistön keskusta on kahden asemanseudun muodostama monipuolinen ja värikäs kaupunki*. Kivistön visio ja kaavarunkotyö aloitettiin syksyllä 2016. Koko Kivistön suuralueen kattava visio vuodelle 2042 valmistui kesällä 2017 ja kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi vision 21.8.2017 kaavarungon suunnittelun pohjaksi sekä noudatettavaksi ohjeellisena maankäytön suunnittelussa Kivistön suuralueella.

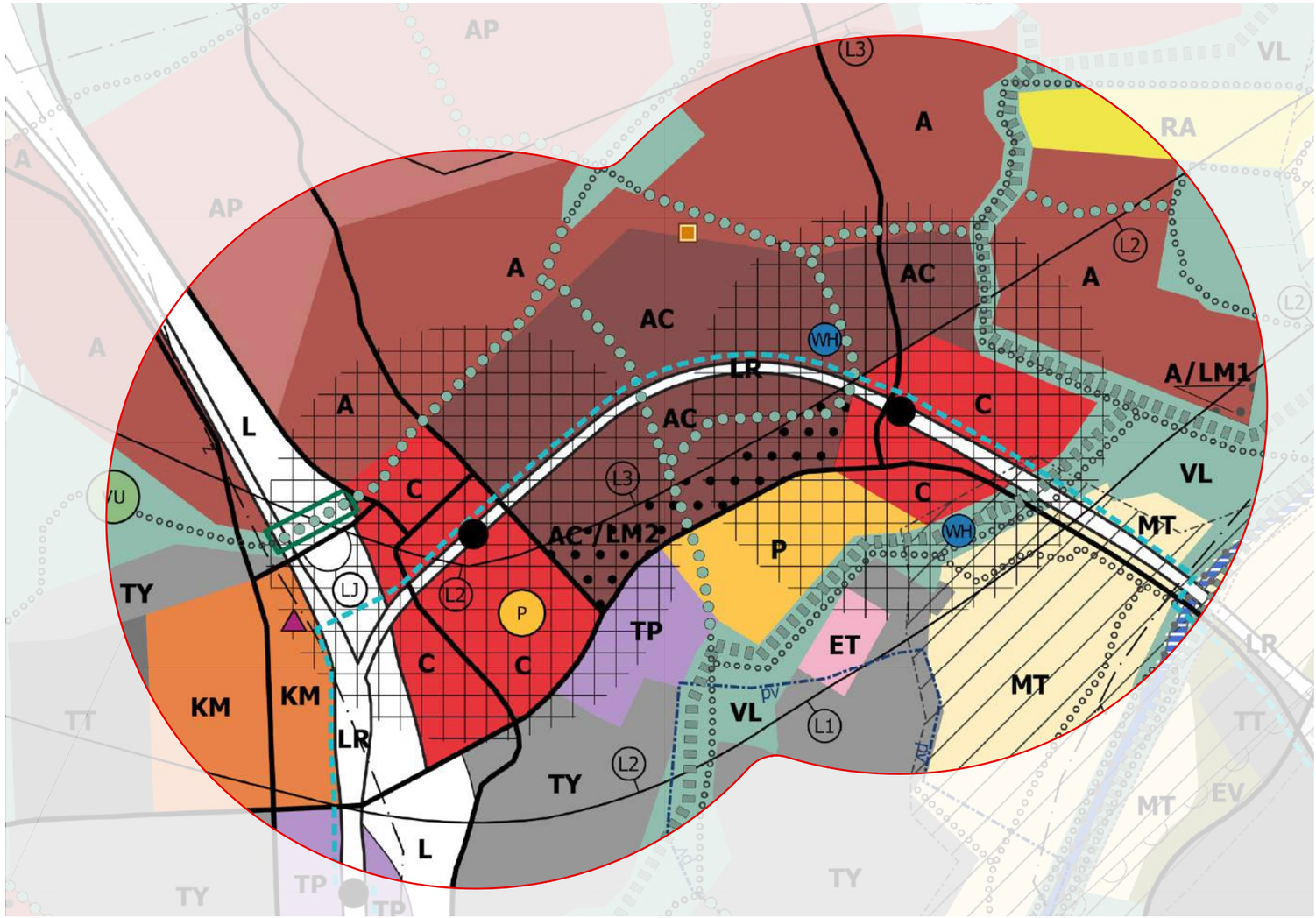
Kivistön keskustan kaavarunkoluonnos (2018)

Kivistön keskustan kaavarungolla pyritään Kivistön suuralueen visiossa 2042 määritellyn tavoitetilan saavuttamiseen. Kivistön keskustan kaavarunko on Kehäradan nykyisen Kivistön aseman ja tulevan Lapinkylän aseman vaikutusalueita koskeva suunnitelma, jossa määritellään Kivistön keskustan kaupunkirakenteen kehittämisen suuntaviivat. Kaupunkirakenne asemien ympärillä perustui luonnosvaiheessa kolmeen eri kaupunkirakennevyöhykkeeseen: asemakorttelit, keskustakorttelit ja kaupunkikorttelit. Kaavarunko on strateginen suunnitteluväline, joka esittää suunnitteluperiaatteita keskeisissä teemoissa, joita ovat esimerkiksi liikkuminen, viherrakenne, palvelut ja alueidentiteetti. Kaavarunkotyö on toiminut tausta- ja selvitysmateriaalina Vantaan käynnissä olevaan yleiskaavatyöhön sekä luo raamit Kivistön keskustan tulevalle asemakaavoitukselle.

Kaavarunkoluonnos oli kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä 20.8.2018 ja kaupunginhallituksen käsittelyssä 27.8.2018. Kaupunginhallitus asetti kaavarunkoluonnoksen nähtävillä syksyllä 2018 ja siitä pyydettiin lausunnot.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

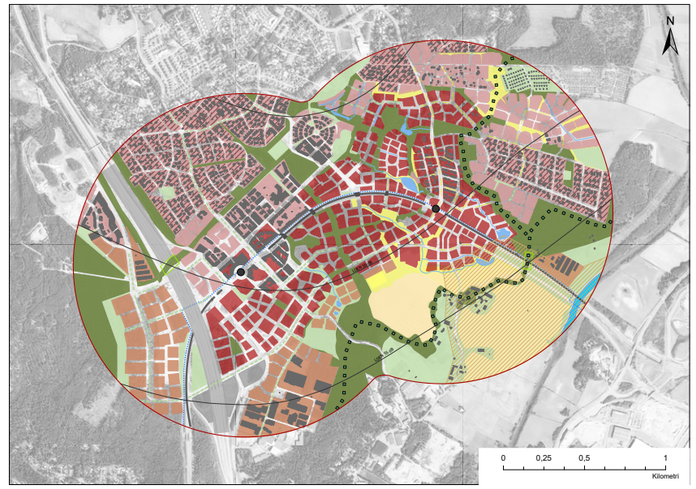
5. Vantaan yleiskaavaa 2020 toteuttamassa

Vantaan yleiskaava (2020)

Yleiskaava ohjaa tavoitteidensa mukaisesti kasvun kestävästi olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Nykyisen kaupunkirakenteen täydentäminen turvaa laajoja viheralue- ja kulttuurimaisemakokonaisuuksia. Seudullinen viheraluejärjestelmä ja Vantaan viheralueverkosto säilyvät.

Kivistön keskusta on kaupungin uusimpia keskustoja 2000-luvulta. Se on määritelty yleiskaavassa kaksinapaisena, kahteen asemanseutuun tukeutuvana keskustana. Kaupunkikeskustan alueita (C) on sekä Kehäradan Kivistön aseman että tulevan Lapinkylän aseman ympärillä. C-alueita yhdistää niiden välissäalue-varauksena näkyvä kaupunkikeskustan asuinalue (AC). Lapinkylän keskusta-alue ja asemanseudun asuinalueet on määritelty Kivistön keskustan kaavarungon suunnitelman pohjalta (Vantaan yleiskaavan 2020 selostus). Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021.

Kivistön keskustan kaavarunko 2050 (2020)

Kaavarunko luo vahvan tulevaisuuskuvan Kivistön keskustalle – Kestävän Kivistön vision vuodelle 2050. Kivistön keskustan kaavarungolla tavoitellaan sosiaalisesti, ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävää elävää kaupunkiympäristöä Kivistöön. Vantaan tavoite olla hiilineutraali vuonna 2030 on kaavarungon lähtökohta. Kaavarungon keskeinen sisältö on Kestävän Kivistön 2050 manifesti, jossa määritellään 10 kestävän kaupungin periaatetta, jotka ohjaavat Kivistön keskustan asemakaavoitusta, jatkosuunnittelua ja toteutusta tulevien vuosien aikana.

Kaavarunkoselostus toimii täydentävänä ja tarkentavana aineistona Kivistön keskustan kaavarungon luonnosraportille. Luonnosraportissa on määritelty Kivistön keskustan nykytila ja lähtökohdat. Luonnosraportin teemakarttoja ja suunnitteluperiaatteita on tarkennettu ja määritelty suunnitteluperiaatteita erityisesti tulevaa asemakaavoitusta varten. Luonnosvaiheen kolme eri kaupunkirakennevyöhykettä on ollut edelleen suunnittelun lähtökohtana, mutta jatkosuunnittelun yhteydessä laadukkaan kävely-ympäristön painotus ja erilaisten joukkoliikennemuotojen tarkempi suunnittelu on johtanut kaupunkirakenteen monipuolistumiseen, eikä selkeää jakoa kolmeen asemien ympärillä olevaan kaupunkirakennevyöhykkeeseen enää ole.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

6. VUOROVAIKUTUS

Kaavarungon vuorovaikutus

Kivistön keskustan kaavarunkotyössä vuorovaikutus on ollut oleellinen osa työskentelyä – ja sitä jatketaan tulevaisuudessakin.

Kaavarunkotyön tavoitteet on esitelty päivitetyssä Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS). Suunnitelmaan saadut mielipiteet ja niihin annetut vastineet ovat esitetty erillisessä mielipiteet ja vastineet -raportissa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja kaupunginhallituksen päätöksestä Kivistön keskustan kaavarungon luonnosaineisto oli nähtävillä syys-lokakuussa 2018. Saadut mielipiteet ja lausunnot sekä niihin annetut vastineet ovat tämän selostuksen liitteenä.

Kaavarunkoluonnoksen aineistosta toteutettiin keväällä 2019 karttapohjainen kysely, jossa mielipiteitä pyydettiin suunnitteluperiaatteista ja Kivistön keskustan kehityksestä yleensä. Kyselystä julkaistiin kaksi raporttia, alustavat tulokset esittänyt Karttakyselyn tuloksia 10.6.2019 sekä laajempi Karttakyselyn loppuraportti 2019.

Kaavarunkoaineistoa on työstetty saatuja mielipiteitä, lausuntoja, kyselyiden tuloksia ja muita palautteita sekä selvitysten tuloksia hyödyntäen. Lisäksi kaavarunkotyössä on jatkettu Kivistön visiotyön yhteydessä käyttöön otettuja erilaisia osallistamisen menetelmiä ja kehitetty uusia.

Kaavarunkotyössä avainasemassa ovatkin olleet eri sidosryhmät ja näiden ryhmien välinen vuorovaikutus. Kaavarungon suunnittelutyötä on edistetty erityisesti kaupungin organisaation läpileikkaavissa ja keskeiset asiantuntijatahot kokoavissa foorumeissa, kuten Kivistön aluetiimissä ja selvitysten ohjausryhmissä. **Uusi Vantaa -organisaatiomuutos** on lisäksi mahdollistanut poikkiorganisatoriset asiantuntijaryhmät, joista *Hiilineutraalit alueet* sekä *Kasvikattolinjaus* työryhmineen ovat linkittyneet osaksi Kivistön keskustan kaavarunkotyötä.

Kaavarunkotyössä on laadittu ja päivitetty selvityksiä, kuten viher- ja virkistyspalveluiden päivitys, Kivistön kaupalliset palvelut ja työpaikat, Kivistön luontotyyppien sekä hulevesien selvitykset. Kaikissa töissä ohjausryhmätyöskentely on koonnut asiantuntijoita ja kaupungin organisaation edustajia laajalti, ja mahdollistanut samalla kaavarunkotyön suunnitteluperiaatteiden keskustelun, selkeyttämisen ja haastamisen.

Työpajatyöskentelyä jatkettiin Kivistön maanomistajaillassa 25.10.2018 (esitys ja yhteenveto) sekä taideseminaarissa 22.11.2018. Yleisötilaisuuksia on järjestetty 14.11.2018, 6.3.2019, 18.6.2019 ja 2.10.2019 sekä Kivistön kaupunkisuunnittelun avoimet ovet -tilaisuudet asukastila Rubiinissa 28.11.2019 ja 30.1.2020, jolloin myös kaavarunkoaineisto on ollut tutustuttavissa.

Sittemmin koronapandemian vaikutuksesta on vuorovaikutus siirtynyt pääosin verkkoon. Osallistuvavantaa.fi-sivustolla esitellään niin kaavarunkotyötä kuin käynnissä olevia asemakaavahankkeita. Sivustolle on mahdollista jättää palautetta suoraan tai vastata kyselyyn – myös vapaamuotoisen palautteen antaminen on mahdollista. Kivistön keskustan asemakaavat ovat myös oma vuorovaikutuksen kanavansa: asemakaavasuunnittelussa on ollut mahdollista arvioida ja edelleen täsmentää kaavarunkotyössä kiteytyviä suunnitteluperiaatteita, myös kaavamääräystasolla, eri sidosryhmien kesken. Onkin ollut hedelmällistä edistää eri kaavatasoja rinnakkain.

Keväästä 2020 on Kivistön asemakaavatiimi aloittanut yhteistyön Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) asiantuntijoiden kanssa. Kivistön keskustan kaavarunko ja hulevesiselvitys lähtökohtana on työstetty luontopohjaisten suunnitteluratkaisujen monitavoitekehikkoa. Kehikossa tunnistetaan niin sanotut monihyötyarvot ja niitä mahdollistavat tavoitteet. Ensimmäisessä vaiheessa on muokattu SYKE:n laatimaa kehikkoa Vantaan ja Kivistön käyttöön muun muassa sisällyttämällä resurssiviisauden tiekartan tavoitteita soveltuvin osin mukaan. Tämän jälkeen on tunnistettu Kivistön keskustan kaavarunkotyöstä sopivia esimerkkikohteita, arvioitu niiden suunnitteluvaihtoehtoja ja edelleen soveltuvuutta työpajamateriaaliksi. Karsimistyö on valmistumassa, kaavarungon valmistuessa esittelyyn keväällä 2021. Vuoden 2021 alussa esimerkkikohteista laaditaan tarvittava työpajamateriaali, ja toteutetaan ensin kaupungin sisäinen ja seuraavaksi eri asiantuntijatahoja kokoava työpaja. Tavoitteena on työstää arviointikehikosta ja siihen liittyvästä työpajatyöskentelystä kokonaisuus, jota voidaan hyödyntää Vantaan kaupunkisuunnittelussa laajemminkin, niin asiantuntijoiden, asukkaiden, päättäjien kuin monen muun sidosryhmän kanssa.

Vuorovaikutus ja sen kehittäminen on jatkuvaa, myös kaavarungon osalta.

Ote Kivistön keskustan kaavarunkoluonnoksen karttakyselyn 2019 tuloksista 03/2020

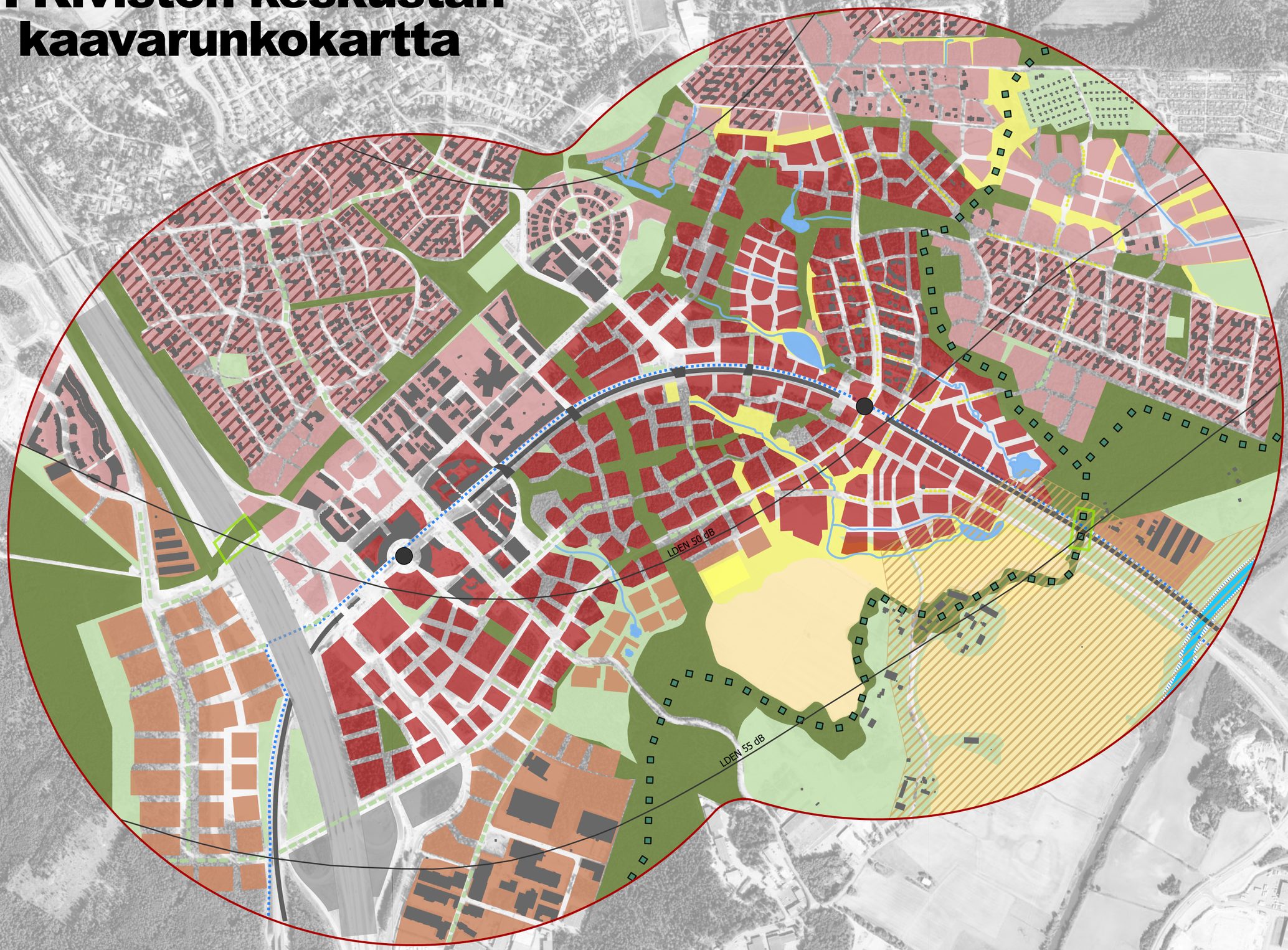
Kivistön kaupunkisuunnittelun avoimet ovet -tilaisuus järjestettiin asukastila Rubiinissa 28.11.2019, jolloin myös kaavarunkoaineisto on ollut tutustuttavissa. Tilaisuutta mainostettiin mm. Facebookissa.

Maanomistajaillan 25.10.2018 Teemakeskustelut kaavarunkoluonnoksesta

7. Kivistön keskustan kaavarunkokartta

N

0 0,25 0,5 1

Kilometri

7. Kivistön keskustan kaavarunkokartan merkinnät

Kaavarunko luo vahvan tulevaisuuskuvan Kivistön keskustalle, jossa asuu 45 000 asukasta vuonna 2050. Kaavarunkokartalla esitetään Kivistön keskustan pääasialliset toiminnot ja viherrakenteen verkostot. Kivistön keskusta on tiivis, monimuotoinen ja vaihteleva kahden aseman kaupunkikeskusta, joka tukeutuu Kehäradan Kivistön ja Lapinkylän asemiin. Sekoittunut, pienimittakaavainen, inhimillisen kokoinen kaupunkirakenne perustuu kävelyyn ja kohtaamispaikkojen syntymiseen kaupunkiympäristössä. Kivistön identiteettimaisemat metsäinen Kivistö ja kulttuurimaiseman Kivistö luovat ainutlaatuiset lähtökohdat Kivistön kaupunkiympäristölle. Kivistön keskustassa on huomioitu mm. hulevesien hallinta, luontoarvot, ekologiset runkoyhteydet ja jatkuvat virkistysyhteydet osana monimuotoista ja vehreää kaupunkiympäristöä.

Keskustakorttelit

Keskustakortteleita kehitetään monipuolisena, toiminnoiltaan sekoittuneena tiiviinä kaupunkiympäristönä, jonka lähtökohtana on käveltävyys. Korttelit tukeutuvat joukkoliikenteen runkolinjastoon asemien ja pysäkkien lähikortteleina ja ne ovat pääosin liike- ja toimitilaa, julkisia palveluita sekä asumista. Korttelit ovat yhteispihaisia umpikortteleita, joiden maantasokerrosten tilat liittyvät luontevasti laadukkaaseen, monimuotoiseen ja vehreään kaupunkitilaan. Kaupunkitila jatkuu keskustakortteleiden toiminnallisilla katoilla. Katot ovat rakennuksen kerrosluvusta riippuen aktiivisia tai passiivisia*. Keskustakortteleiden alue on vihertehokas ja jokaisen korttelin viherkerroin on vähintään 1. Korttelit liittyvät laajempaan viherverkostoon vehreiden kaupunkitilojen avulla. Alueen autopysäköinti on keskitetty hybridipalvelulaitoksiin ja lyhytaikaista asiointi- ja vieraspysäköintiä osoitetaan kadunvarsipysäköintinä.

Asuinvaltaiset keskustakorttelit

Asuinvaltaisia keskustakortteleita kehitetään asuntovaltaisena, monipuolisena ja toiminnoiltaan sekoittuneena tehokkaana kaupunkiympäristönä, jonka lähtökohtana on käveltävyys. Kaupunkiympäristö muodostuu ensisijaisesti yhteispihaisista umpikortteleista, joiden maantasokerroksiin sijoitetaan asuinhuoneistojen lisäksi liike- ja toimitiloja sekä julkisia palveluita. Katot ovat toiminnallisia ja rakennuksen kerrosluvusta riippuen aktiivisia tai passiivisia*. Asuinvaltaiset keskustakorttelit tukeutuvat keskustakortteleihin ja muodostavat yhdessä toimivan ja viihtyisän kokonaisuuden. Jokaisen korttelin viherkerroin on vähintään 1. Korttelit liittyvät laajempaan viherverkostoon vehreiden kaupunkitilojen avulla. Alueen autopysäköinti on keskitetty hybridipalvelulaitoksiin ja lyhytaikaista asiointi- ja vieraspysäköintiä osoitetaan kadunvarsipysäköintinä.

Täydennysrakennettavat ja uudistuvat asuinvaltaiset keskustakorttelit

Täydennysrakennettavia ja uudistuvia asuinvaltaisia keskustakortteleita kehitetään asuntovaltaisena, monipuolisena ja toiminnoiltaan sekoittuneena kaupunkiympäristönä, jonka lähtökohtana on käveltävyys. Maantasokerroksiin sijoitetaan liike- ja toimitiloja sekä julkisia palveluita. Katot ovat toiminnallisia ja rakennuksen kerrosluvusta riippuen aktiivisia tai passiivisia*. Täydennysrakennettavat ja uudistuvat asuinvaltaiset keskustakorttelit tukeutuvat asuinvaltaisiin keskustakortteihin muodostaen yhtenäisen kokonaisuuden. Pientaloalueilla tehokkuuden muutos suunnitellaan useiden tonttien kokonaisuuksina. Jokaisen korttelin viherkerroin on vähintään 1. Autopysäköinti on ensisijaisesti keskitetty ja lyhytaikaista asiointi- ja vieraspysäköintiä osoitetaan kadunvarsipysäköintinä.

Työpaikka- ja palveluvaltaiset keskustakorttelit

Työpaikka- ja palveluvaltaiset keskustakorttelit varataan monipuolisille työpaikkatoiminnoille, kaupallisille palveluille, julkisille ja yksityisille palvelutoiminnoille, sekä niitä palveleville asuin- ja huoltotiloille. Kortteleissa voi olla ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta tuotantotoimintaa. Katot ovat toiminnallisia ja rakennuksen kerrosluvusta riippuen aktiivisia tai passiivisia*. Toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kaupunkitilojen vehreyteen ja viihtyisyyteen sekä kävelyn priorisointiin kulkumuotona. Jokaisen korttelin viherkerroin on vähintään 1. Autopysäköinti on keskitetty ja lyhytaikaista asiointi- ja vieraspysäköintiä osoitetaan kadunvarsipysäköintinä.

(*) Aktiivisille katoille käyttäjillä on pääsy: niillä voi sijaita kattokasvillisuuden lisäksi esimerkiksi oleskelualueita ja leikkipaikkoja. Passiiviset katot ovat katseltavia: kattokasvillisuuden ja aurinkopaneelien kattoja, jotka tukevat luonnon monimuotoisuutta.

Metsäinen Kivistö - metsäiset viheralueet

Alue varataan virkistyskäyttöön. Aluetta ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisenä, hyvin saavutettavana sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisena virkistys- ja viheralueena. Metsäiset viheralueet muodostuvat säilytettävistä metsäalueista. Luontoarvot, kuten liito-oravan elinympäristöt, sekä kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioidaan jatkosuunnittelussa. Viheralueiden kasvillisuudessa ja käytetyissä materiaaleissa näkyy metsäisen Kivistön identiteettimaisema. Alueella varmistetaan ulkoreittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus ja turvataan ekosysteemipalvelut. Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Rakennettavat virkistysreitit toteutetaan mahdollisuuksien mukaan pitkospuina.

Alueen luontoarvot perustuvat luontoselvityksiin, mm. *FCG Oy 10/2020, Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys ja FCG Oy 6/2020, Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys ja - Vantaan Kivistön seuranta-alueen liito-oravaselvitys*

Kulttuurimaiseman Kivistö - viljeltävät viheralueet

Alue varataan virkistyskäyttöön. Aluetta ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisenä, hyvin saavutettavana sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisena virkistys- ja viheralueena. Kulttuurimaiseman Kivistö muodostuu rakennetuista ja viljeltävistä viheralueista; mm. olemassa olevista peltoalueista, siirtolapuutarhoista ja viljelypalstoista. Viheralueiden kasvillisuudessa ja käytetyissä materiaaleissa näkyy kulttuurimaiseman Kivistön identiteettimaisema. Tavoitteena on “Syötävä Kivistö” ja kasvivalinnoissa suositaan hyötykasveja. Luontoarvot ja kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioidaan jatkosuunnittelussa. Ulkoreittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus varmistetaan ja ekosysteemipalvelut turvataan. Alueella sallitaan pienimuotoista ruuantuotantoa, ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa kuten siirtolapuutarhat ja viljelypalstat.

Olemassa olevat puisto- ja viheralueet

Alue varataan virkistyskäyttöön. Aluetta ylläpidetään ja kehitetään yhtenäisenä, hyvin saavutettavana sekä toiminnoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolisena virkistys- ja viheralueena. Ulkoreittien ja ekologisen verkoston jatkuvuus varmistetaan ja ekosysteemipalvelut turvataan. Alueella sallitaan ulkoilua tai muuta yleistä virkistystoimintaa palveleva rakentaminen. Viheralueiden identiteettimaisemaa tutkitaan jatkosuunnittelussa.

Ekologinen runkoyhteys

Yhteys turvaa eliölajien liikkumista ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisen verkoston jatkuvuus turvataan. Ekologisen runkoyhteyden sijainti on ohjeellinen ja tarkentuu jatkosuunnittelussa. Yhteyden hoidossa, käytössä ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otetaan huomioon luontoarvot, kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot, ja varmistetaan, että ekologinen yhteys säilyy tai kehittyy luonnon olosuhteiltaan monipuolisena ja mahdollisimman leveänä.

Viheryhteyden kehittämiskohta

Ensisijaisesti kehitettävä viheryhteys. Merkinnän kohdalla tulee arvioida mahdollisuudet rakentaa vihersilta ihmisten ja eläinten liikkumista tukevaksi. Yhteyden sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa.

Hulevesien hallinta

Ohjeellinen hulevesien pinnallisen hallinnan reitti. Reiteille varataan tilaa niin, että hulevesiä voidaan hallita pääsääntöisesti maan pinnalla esimerkiksi puistossa tai katualueilla. Reitit pohjautuvat hulevesiselvitykseen (*Sitowise Oy 6/2020, Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvitys*), ja tarkentuvat suunnittelun edetessä.

Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema

Vantaanjokilaakson viljelymaisema on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, joka edustaa eteläisen Uudenmaan pitkään jatkuneen kartanokulttuurin ja maanviljelyksen synnyttämää kulttuurimaisemaa.

Arvokas kulttuuriympäristö, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä maisemakuvaa on suojeltava. Rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakenteet, pihapiirit tai puistot sekä maisemallisesti merkittävät kujanteet, pensasaidanteet ja yksittäispuut on säilytettävä. Alueella tapahtuva rakentaminen, ympäristörakentaminen ja ympäristönhoito tulee sopeuttaa alueen maisema- tai kaupunkikuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että sekä rakennusten että ympäristön rakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu ympäristöönsä. Avoimen maisematilan reunoihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kehärata ja asemat

Kehärata muodostaa joukkoliikenteen tärkeän runkoyhteyden.

Lentomeluvyöhykkeet

LDEN 55 dB

Lentomelu huomioidaan kulloinkin voimassa olevan yleiskaavan mukaisesti. Kartalla on esitetty voimassa olevan yleiskaavan (Marja-Vantaan osayleiskaava tullut voimaan 9.7.2008) mukaiset melukäyrät.

Pyöräliikenteen baana

Ohjeellinen sijainti pyöräilyn baanalle, joka on pitkämatkaisen pyöräliikenteen nopea runkoyhteys.
Baanalle on jatkosuunnittelussa tehtävä riittävä tilavaraus ja se tulee toteuttaa erityisen korkeatasoisena.

Vantaanjoen varren virkistyskäytön kehittämisvyöhyke

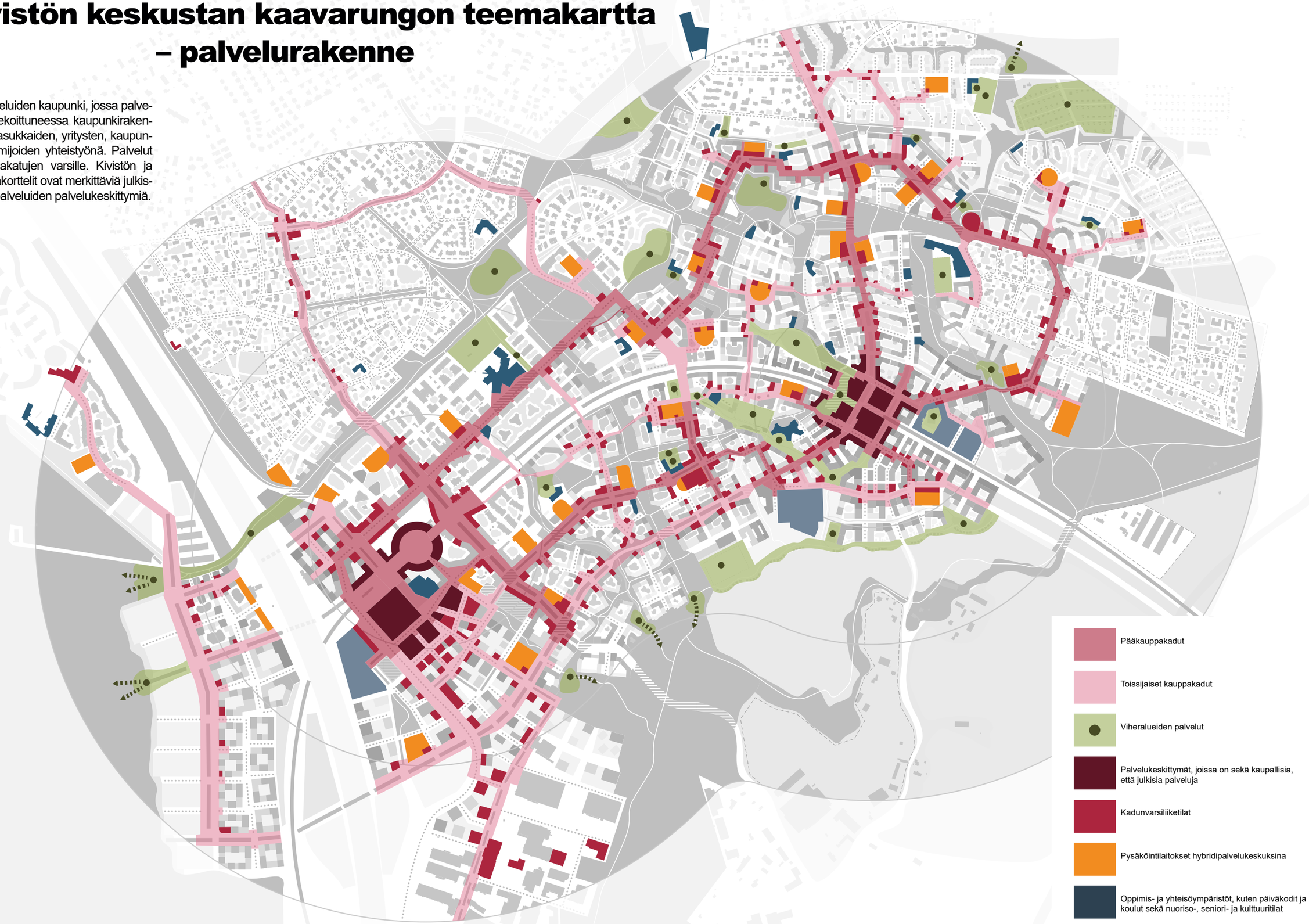
Merkinnällä osoitetaan ensisijaiset virkistyskäyttöön kehitettävät jokien rannat. Rantoja kehitetään siten, että veden äärelle pääsee helposti ja monenlainen ulkoilu ja virkistys on mahdollista. Virkistyskäytön kehittäminen ei saa heikentää niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi Vantaanjoki on liitetty Natura 2000 -verkostoon.

Kaavarunkokartan selitteiden pohjana on käytetty Vantaan yleiskaavan 2020 merkintöjä ja määräyksiä.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

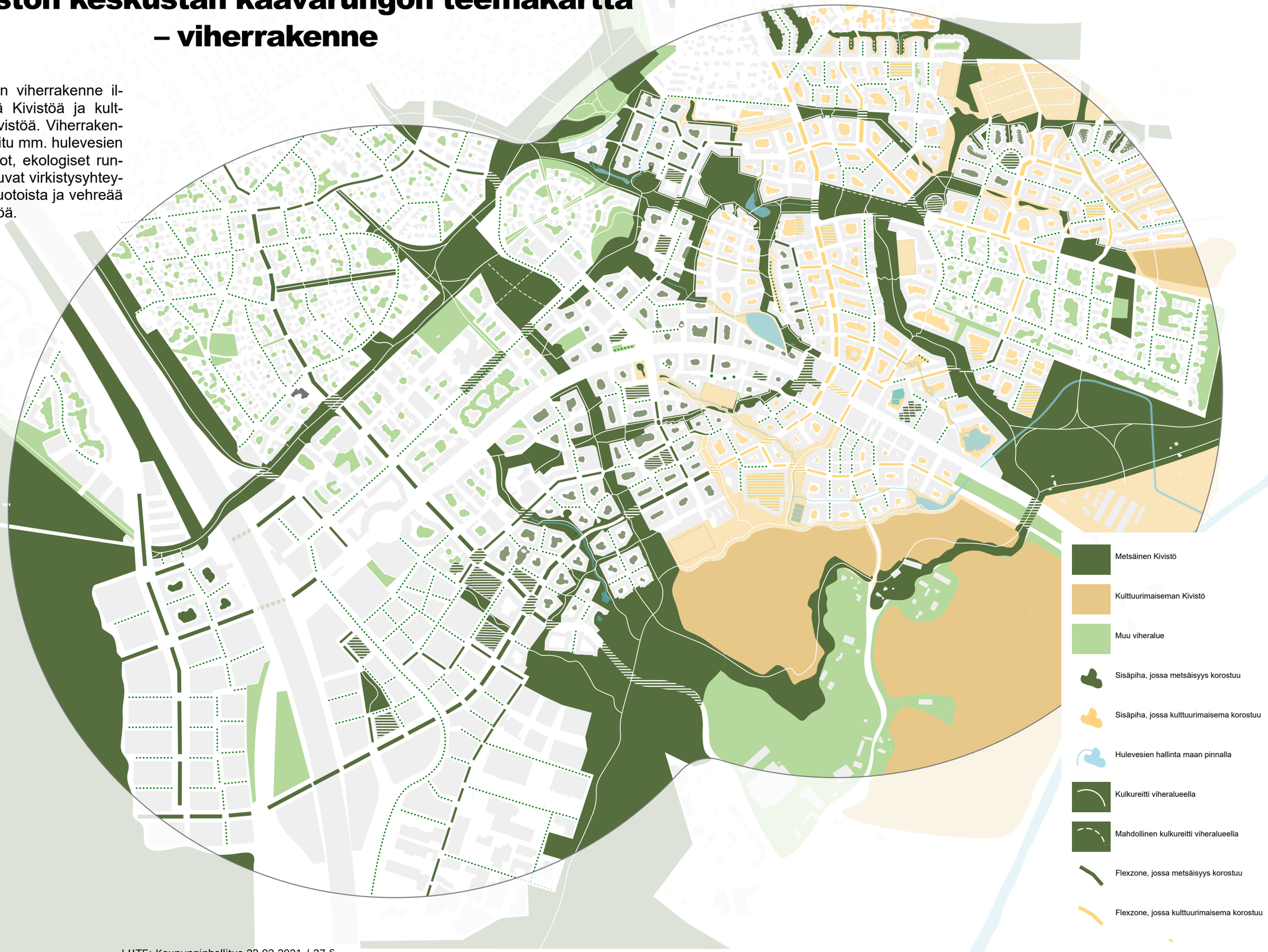
8. Kivistön keskustan kaavarungon teemakartta – palvelurakenne

Kivistö on lähipalveluiden kaupunki, jossa palveluiden verkosto sekoittuneessa kaupunkirakenteessa tuotetaan asukkaiden, yritysten, kaupungin ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Palvelut keskittyvät kauppakatujen varsille. Kivistön ja Lapinkylän asemakorttelit ovat merkittäviä julkisten ja yksityisten palveluiden palvelukeskittymiä.

8. Kivistön keskustan kaavarungon teemakartta – viherrakenne

Kivistön keskustan viherrakenne ilmentää metsäistä Kivistöä ja kulttuurimaiseman Kivistöä. Viherrakenteessa on huomioitu mm. hulevesien hallinta, luontoarvot, ekologiset runkoyhteydet ja jatkuvat virkistysyhteydet osana monimuotoista ja vehreää kaupunkiympäristöä.

8. Kivistön keskustan kaavarungon teemakartta – joukkoliikenne

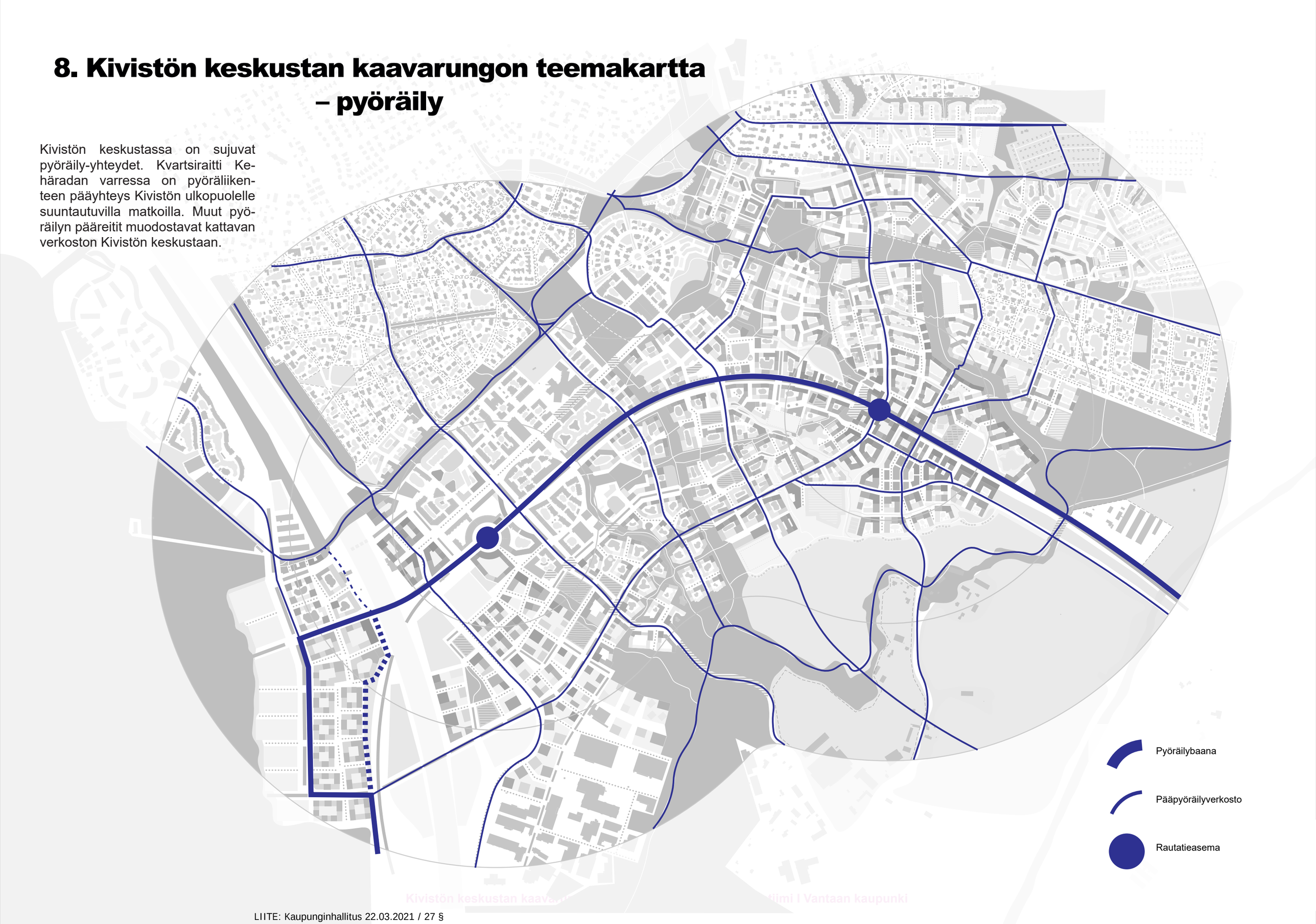

Kivistön keskustassa liikkuminen joukkoliikenteellä on houkuttelevaa. Kehärata on Kivistön liikkumisen runko. Kattava joukkoliikennelinjasto sekä syöttää asemia että yhdistää Kivistön keskustan ja suuralueen eri alueita toisiinsa.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

8. Kivistön keskustan kaavarungon teemakartta – pyöräily

Kivistön keskustassa on sujuvat pyöräily-yhteydet. Kvartsiraitti Keharadan varressa on pyöräliikenteen pääyhteys Kivistön ulkopuolelle suuntautuvilla matkoilla. Muut pyöräilyn pääreitit muodostavat kattavan verkoston Kivistön keskustaan.

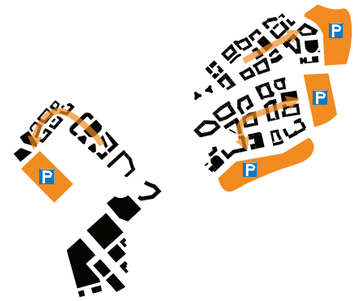

8. Kivistön keskustan kaavarungon teemakartta – autoliikenne ja -pysäköinti

Kivistön keskustassa autojen pysäköinti keskitetään pysäköintilaitoksiin. Autoliikenteelle parhaiten soveltuvat kadut vievät hybridipalvelukortteleihin, joihin keskitetty pysäköinti vapauttaa kotikadut tarpeettomalta autoliikenteeltä ja tekee kaduista miellyttävämpiä ja turvallisempia.

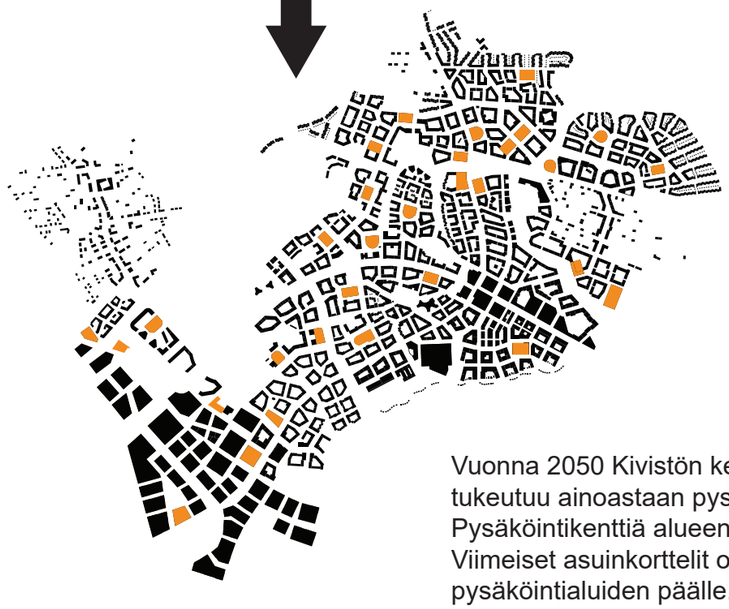
Pysäköinnin vaiheistuskonsepti

Kivistön keskusta rakentuu. Kaikki alueen pysäköintilaitokset eivät ole vielä valmistuneet. Alueen reunoilla tilapäistä maantasopysäköintiä. Pysäköintikenttiä rakennetaan vain tuleville korttelialueille tulevaisuuden viherrakenne huomioiden.

Pysäköintilaitoksia valmistuu lisää. Kaupunkirakenteen sisään jäävät alueet tukeutuvat vain pysäköintilaitoksiin. Alueen reunoilla tilapäistä maantasopysäköintiä. Pysäköintikenttiä rakennetaan vain tuleville korttelialueille tulevaisuuden viherrakenne huomioiden.

Vuonna 2050 Kivistön keskusta on rakentunut ja tukeutuu ainoastaan pysäköintilaitoksiin. Pysäköintikenttiä alueen laitamilla ei enää tarvita. Viimeiset asuinkorttelit ovat rakentuneet tilapäisten pysäköintialuiden päälle.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

9. KAAVARUNGON HAVAINNEKUVA

Kartalla esitetään kestävän Kivistön keskustan havainnekuva vuodelle 2050. Kartalla kuvataan tavoitteellista kaupunkiympäristöä; pienimittakaavaista ja vehreää ihmisen kokoista kaupunkia.

Kivistössä jokainen kortteli on hybridi!

Kivistössä voi luontoretkeillä keskustassa!

Kivistön keskustassa kävelijä on aina ensin!

Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla!

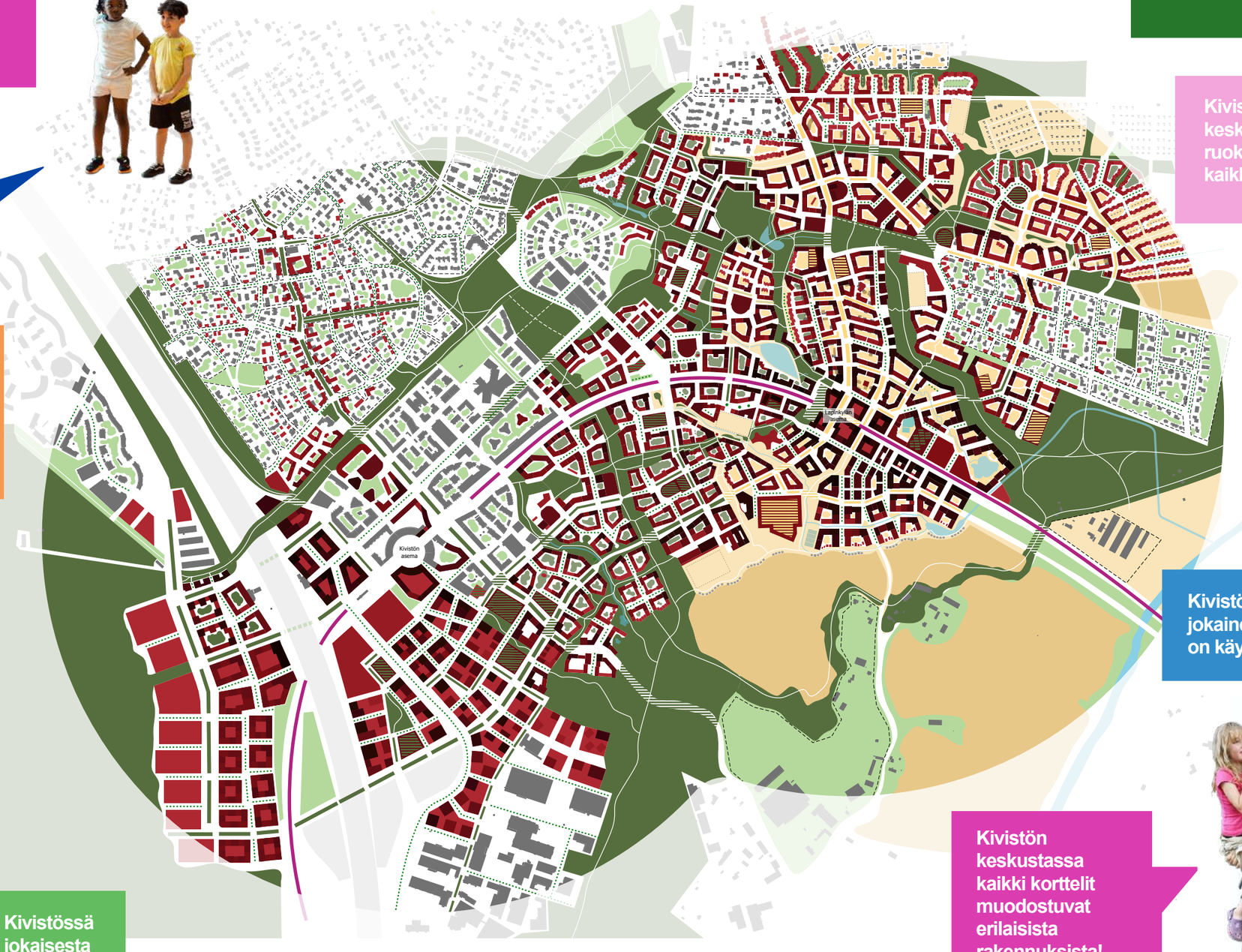

Kivistössä jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä!

Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla!

Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle!

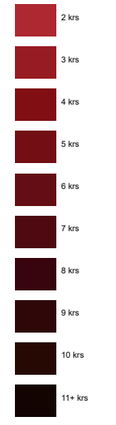
Kivistössä jokainen katto on käytössä!

Kivistössä jokaisesta ikkunasta näkyy puu!

Kivistön keskustassa kaikki korttelit muodostuvat erilaisista rakennuksista!

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

Kivistö on uusi kaupunki erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien solmukohdassa vaikuttavan maiseman ja perinteikkään pientaloalueen sylissä. Kivistön arvo on jo tunnistettu: saimme SAFA-palkinnon vuonna 2019.

Uuden kaupungin suunnittelu on kuitenkin haastavaa, sillä taito toteuttaa ihmiselle sopivaa, toimivaa ja juurevana välittyvää kaupunkia on harvinaista. Kivistön kaavarungossa ratkaistaan kuntatalouden, kestävän rakenteen ja liikenteen yhtälöitä kuten muissakin kaavarungoissa, mutta samalla etsitään uudenlaista tapaa suunnitella sitä ympäristöä, jota asukas koskee kädellään, katsoo silmillään ja kokee liikkuessaan. Tähän vastaa kaavarungon suunnitteluperiaatteet eli Kivistön manifesti.

Kivistön manifesti sisältää ajatuksia, jotka vastaavat ihmisen tarpeisiin kaupunkiympäristössä ja haastaa suunnittelijat ratkaisemaan kaavoissa ja rakennussuunnittelussa. Uskomme että vastaamalla näihin kysymyksiin ja seuraamalla niistä alkavia polkuja syntyy kaupunkia, joka tekee ihmisistä onnellisia.

Kaupunkisuunnittelujohtaja Tarja Laine
Vantaan kaupunki

10. Kaavarunkotyöhön osallistuneet:

Kivistön keskustan kaavarungon ohjausryhmä
Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja, Kaupunkirakenne ja ympäristö
Ilkka Laine, asemakaavapäällikkö, Asemakaavoitus (04/2019 alkaen)
Anna-Riitta Kujala, aluearkkitehti, Asemakaavoitus
Siivola Mari, yleiskaavapäällikkö, Yleiskaavoitus
Antti Kari, kiinteistöjohtaja, Kiinteistöt ja tilat
Markus Holm, suunnittelupäällikkö, Kadut ja puistot
Heidi Burjam, puistosuunnittelupäällikkö, Kadut ja puistot
Gilbert Koskela, projektijohtaja, Kaupunkiympäristön toimiala
Jose Valanta, elinkeinojohtaja (01/2020 saakka)

Kivistön keskustan kaavarunkotyöryhmä
Anna-Riitta Kujala, aluearkkitehti, Asemakaavoitus
Hertta Ahvenainen, asemakaava-arkkitehti, Asemakaavoitus
Eija Hasu, asemakaava-arkkitehti, Asemakaavoitus
Niina Rinne, asemakaava-arkkitehti, Asemakaavoitus
Veli-Pekka Ristimäki, asemakaava-arkkitehti, Asemakaavoitus
Ville Leppänen, asemakaavasuunnittelija, Asemakaavoitus
Riikka Mattila, kaavatekninen koordinaattori, Asemakaavoitus
Kai Zukale, asemakaavainsinööri, Asemakaavoitus
Elina Ekroos, maisema-arkkitehti, Yleiskaavoitus
Antti Auvinen, suunnitteluinsinööri, Vesihuolto
Marja Kivelä, suunnitteluinsinööri, Vesihuolto
Henri Hyttinen, suunnitteluinsinööri, Vesihuolto
Teemu Vihervaara, liikenneinsinööri, Liikennesuunnittelu
Pirjo Salo, liikenneinsinööri, Liikennesuunnittelu
Sirpa Paavilainen, maisema-arkkitehti, Kadunsuunnittelu
Tina Kristiansson, ympäristösuunnittelija, Ympäristökeskus
Jarmo Honkanen, ympäristösuunnittelija, Ympäristökeskus
Sinikka Rantalainen, ympäristösuunnittelija, Ympäristökeskus
ja muita kaupungin asiantuntijoita vuosina 2017–2021

Kivistön aluetiimin edustajia kuten edellä sekä seuraavilta tahoilta:
Kaupunkiympäristön toimialan yhteiset palvelut, Tietopalvelut, Rakennusvalvonta, Kiinteistöt ja palvelut, Ympäristökeskus, Kadut ja puistot, Elinkeinopalvelut, Taidemuseo, Nuorisopalvelut, Kaupunginmuseo, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut, Sosiaali- ja terveyspalvelut, Kasvatus ja oppiminen, Kivistön putkijäte Oy ja Kivistön pysäköinti Oy

Kivistön keskustan kaavarunkotyön konsultit mm.
- Tietoa Finland Oy, Mallinnukset Kivistön keskustan kaupunkirakenteesta
- WSP Finland Oy, Kivistön keskustan kaavarungon liikenneselvitys
- Gehl Architects ApS, Kivistön keskustan nykytilanteen arviointi
- Realidea Oy, Sitowise Oy, Kivistön keskustan kaupalliset palvelut ja työpaikat -selvitys
- FCG Oy, Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys
- FCG Oy, Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys ja Vantaan Kivistön seuranta-alueen liito-oravaselvitys
- Sitowise Oy, Kivistön keskusta-alueen hulevesiselvitys
- Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, Kivistön kaavarukoalueen viher- ja virkistysalueiden päivitystyö, tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet
- Ilona Mikkola, Arkkitehdin diplomityö: Lapinkylän lähijunaseisakkeen ympäristön täydennysrakentaminen

Kivistön keskustan kaavarungon sidosryhmät ja yhteistyötahot mm.
- Vantaan kaupunki: Kaupunkisuunnittelulautakunta
- Viranomaistahot: HSL, Finavia, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, HSY, Vantaan Energia Oy, Väylävirasto, Uudenmaan ELY-keskus, Uudenmaan liitto
- Paikalliset toimijat: MarjaVerkko ry, alueen asukkaat, maanomistajat, yrittäjät, työntekijät ja muut toimijat

Työtä on laadittu vuodesta 2017 alkaen. Kiitos kaikille työhön osallistuneille!

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

11. KAAVARUNGOSTA JATKOSUUNNITTELUUN

Kivistön keskustan asemakaavoitus eteneminen

Kaavarunko luo vahvan tulevaisuuskuvan Kivistön keskustalle. Sillä ei kuitenkaan ole yleiskaavan tai asemakaavan kaltaisia oikeusvaikutuksia, vaan yksityiskohdista päätetään edelleen erikseen tarkempien suunnitelmien, kuten asemakaavojen yhteydessä. Kivistön keskustan kaavarunko tulee toimimaan Kivistön keskustan asemakaavoja ohjaavana suunnitteluaineistona. Keskustan asemakaavoitus etenee vaiheittain keskittyen lähivuosina Kivistön ja Lapinkylän asemien välittömään läheisyyteen ja siirtyen vähitellen etäämmälle asemista.

Asemakaavojen laadinta Kehäradan asemien välittömässä läheisyydessä ensisijaisesti Vantaan kaupungin omalle maalle

Hankkeiden tarkempi rajaus ja aikataulutus tehdään Vantaan kaupungin vuosittaisessa kaavoitusohjelmassa

Täydentyvien ja/tai uudistuvien alueiden asemakaavoitus yhteistyössä maanomistajien kanssa

Asemakaavoituksen ajankohdasta päätetään myöhemmin

Asemakaavojen laadinta hankelähtöisesti

Hankkeiden asemakaavoitus arvioidaan tapauskohtaisesti Vantaan kaupungin maa- ja asuntopoliittisten linjausten mukaisesti

Kartalla on esitetty asemakaavoituksen eteneminen Kivistön keskustassa seuraavien 15 vuoden aikana sekä alueet, joiden kaavoitus on hankelähtöistä ja täydentyvää/uudistavaa.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

11. Kivistön keskustan asemakaavoituksen mahdollistama asukasluku

2020

Kivistön keskustassa asui vuonna 2020 7850 asukasta.

2030

Kivistön keskustassa asuu 20 000 asukasta.

2040

Kivistön keskustassa asuu 35 000 asukasta.

2050

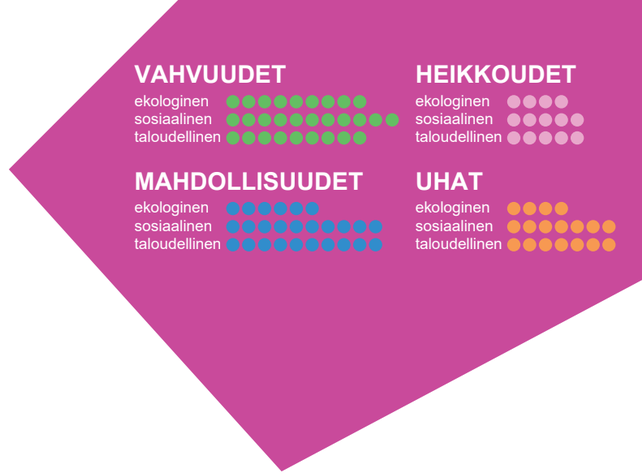
Vuonna 2050 Kivistön keskustassa asuu jo 45 000 asukasta, eli keskikokoisen suomalaisen kaupungin verran!*

Kartalla on esitetty asemakaavoituksen mahdollistama asukasluvun kasvu Kivistön keskustan kaavarungon alueella nykyhetkestä vuoteen 2035. Hankelähtöisen ja täydentävien ja/tai uudistuvien alueiden asemakaavoituksen mahdollistamaa asukasluvun kasvua ei ole arvioitu. Lisäksi kartalla on esitetty jo asemakaavoitettujen Kivistön kirkon kortteleiden, Puu-Kivistön ja Kivistöntähden (ei lainvoimainen) asemakaavojen mahdollistama asukasluvun kasvu. Laskentaan on käytetty olettamusta, että jokaista asukasta kohden on 45 kerrosalaneliömetriä, johon sisältyy asunnon lisäksi mm. kerrosalaneliöitä porrashuoneista ja yhteistiloista.

*45 000 asukasta vuonna 2050 saavutetaan, mikäli Kivistön keskustan asukasluku kasvaa noin 1200 asukkaalla vuodessa.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

12. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavarungon vaikutusten arviointi

Kivistön keskustan kaavarunkotyössä on tavoitteiden vaikutuksia arvioitu kaavarunkoluonnoksen raportissa, s. 11 – 13. Kaavarunkotyön edetessä on keskitytty luonnosvaiheen raportin esittämään vaihtoehtoon VE1, jossa suunnitteluratkaisut perustuvat kahden aseman kaupunkikeskukseen. Alla on vaikutusten arviointi jatkettu nelikenttäanalyysinä. Analyysi tuo esiin Kivistön keskustan kaavarunkotyön tavoitteiden ja vaikutusten vahvuudet ja heikkoudet, sekä mahdollisuudet ja uhat.

VAHVUUDET

ekologinen	sosiaalinen	taloudellinen	
●	●	●	Yleiskaava 2020:n mukaisuus
●		●	Hiilineutraali Vantaa 2030 -tavoitteen saavuttaminen
	●	●	Kaupungin maaomaisuuden hyödyntäminen
	●	●	MAL-asuntotuotantotavoitteiden saavuttaminen
	●		Asumisen tarjonnan monimuotoistaminen ja lisääminen
		●	Kehäradan koko potentiaalin hyödyntäminen
		●	Riittävä asukaspohja Lapinkylän aseman perustamiselle
●	●	●	Henkilöautoriippuvuuden vähentäminen
●	●		Laajemmat luontoalueet säilyvät Kivistön keskustan kaavarungon vaikutusalueella sekä koko suuralueella
●			Estää rakentamisen levittäytymistä Kivistön suuralueen luontoalueille.
●	●		Hulevedet osana kaupunkitilaa edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista ja samalla luo mielenkiintoa kaupunkitilaan sekä kokemuksellisuutta asukkaille.
●	●		Virkistyskäyttöisten viheralueiden lisääntyminen
●	●		Kattokasvillisuuden ja muun urbaanin luonnon monimuotoisuuden kehitäminen ja tukeminen
●	●	●	Käveltävä kaupunki tukee fyysistä terveyttä ja henkistä hyvinvointia
	●		Vastuullisen vantaalaisen valinnanmahdollisuudet lisääntyvät
		●	Kaupunkinfrastruktuurin taloudellisuus (€ /asukas, € / k-m²)

HEIKKOUDET

ekologinen	sosiaalinen	taloudellinen	
●			Toistaiseksi rakentamattomia luontoalueita menetetään
●			Lahokaviosammalen suotuisa suojelutason säilyttäminen Kivistön keskusta-alueella haasteellista
●	●	●	Kaupunkitasoisesti ei Kivistön koko potentiaalia ole vielä tunnistettu
	●	●	Hankevetoisten alueiden kehitystyön aikatauluja vaikea ennakoida tarkemmin, mikä aiheuttaa epätietoisuutta nykyisissä asukkaissa ja toimijoissa
	●	●	Lapinkylän aseman toteutusaikataulua ei ole päätetty
●		●	Henkilöautoriippuvuus säilyy voimakkaasti kunnes Lapinkylän asema toteutuu
	●		Asuminen ja työnteon paikat lisääntyvät melualueilla
	●	●	Kaupunkimaisen asuntotarjonnan monimuotoisuutta ei tunneta

MAHDOLLISUUDET

ekologinen	sosiaalinen	taloudellinen	
●			Innovatiiviset hankkeet mahdollistavat luontopohjaisten ratkaisujen kehittämistä ja edistämistä: kaupunkiluonnon monimuotoisuus lisääntyy
●	●	●	Volyymiltään merkittävä uudisrakentaminen edistää energian kulutuksen vähentämisestä. Lisäksi mahdollista tavoitella energiaomavaraisuutta
●	●	●	Vuorovaikutuksen kanavia ja menetelmiä on mahdolista kehittää siten, että mukaan sisällytetään resurssiviisauden tavoitteet. Keskeisiä kestävän kehityksen ristiriitaisiakin suunnitteluperiaatteta voidaan avata vuorovaikutusmenetelmin eri sidosryhmille.
●	●		Suunnitteluperiaatteissa edellytettävä kaupunkiviljely ja muut vastaavat ratkaisut edistävät ruokaomavaraisuutta.
●		●	Rakentamisen volyymien kasvaessa myös puurakentamista voidaan lisätä (hiilinielujen lisääminen)
●		●	Tiiviillä rakentamisella säästetään laajempia metsäalueita (hiilinielujen säilyttäminen)
	●		Ennakkoluuloton ja rohkea kaupunkikehitystyö parantaa Kivistön imagoa ja lisää alueen kiinnostavuutta elämisen alueena
	●	●	Kivistön keskusta-alueen kiinnostavuus työpaikkojen ja liiketoiminnan alueena lisääntyy laajentaen Vantaan sekä koko pääkaupunkiseudun tarjontaa
	●	●	Elävän kaupunkikeskustan kehitystyö mahdollistaa monipuolisia ja innovatiivisia asukastiloja, jotka edelleen tukevat yhteisöllisyyttä sekä asukkaiden ja muiden toimijoiden omaehtoista kehitystyötä.
	●	●	Koronapandemian jälkeiset muutokset on mahdollista ottaa huomioon kaupunkikehityksessä laajamittaisesti, kuten uudet toimi- ja työtilatarpeet
	●	●	Kävelykaupunki mahdollistaa pienimittakaavaisia palvelu- ja työpaikkakeskittymiä, ja vähentävät näin suurempien ihmismassojen kohtaamisia: tällä voidaan vaikuttaa hidastavasti pandemioiden etenemiseen ja ylläpitää hallitummin sosiaalisia kohtaamisia.
	●	●	Kaavarunko esittää vaiheistuksen mutta ei määrää sitä. Tämä mahdollistaa joustavan toiminnan. Kaavarunko tuo esiin Kivistön keskustan mahdollisuudet, joiden kautta arvioituna erilaisia hankkeita on mahdollista kehittää ja viedä eteenpäin.
	●	●	Kivistön keskustan pysäköintihaasteisiin on mahdollista tarjota ratkaisuja. Myös autoton asuminen on kävelijän kaupungissa mahdollista. Koska valtaosa Kivistön keskustasta vielä rakentumatta, voidaan kaavamääräyksissä ja rakennushankkeissa ottaa huomioon esimerkiksi sähköautojen määrän lisääntyminen ilman lisäkustannuksia.

UHAT

ekologinen	sosiaalinen	taloudellinen	
●			Mikäli Kivistön keskustan alueella edellytetään lahokaviosammalen ydinalueiden säilyttämistä jokseenkin koskemattomina, estää se keskusta-alueen kehittymisen. Vastaavasti asuntotuotannon paine kohdentuu toisaalle: on löydettävä uusia, rakentamattomia alueita – uhkana on asuntotuotannon levittäytyminen laajemmille luontoalueille, etäällä joukkoliikenteestä. Ei päästä käyttämään Kehäradan koko potentiaalia.
●	●	●	Mitä pidemmälle palveluiden toteuttaminen ja joukkoliikennepainotteisuus siirtyvät, sitä vahvempana säilyy henkilöautoriippuvuus. Jopa alueelle muuttavat, autoriippumatonta arkea tavoittelevat saattavat omaksua autoilun osaksi arkeaan.
●	●	●	Kaupunkisuunnittelun resurssien riittämättömyys
●	●	●	Uhkana on, että kunnianhimoiset tavoitteet jäävät vain tavoitteiksi: ei mahdollisuutta toimia TestBed Kivistönä, ei sitoutumista toteutukseen – "business as usual"
	●		Mikäli kaavarunkoalueen asemakaavoitusta tai asemakaavojen toteutusta ei ole mahdollista edistää siten, että se mahdollistaa kävelykaupungin syntymisen, on vaikea varmistaa palveluiden saatavuus.
	●	●	Mikäli Kivistön keskusta-alueen kehitys hidastuu, jatkuu imagon negatiivinen vahvistuminen: Kivistön alueen kiinnostavuus asumisen ja investointien kohteena vähenee.
	●	●	Asukkaat ja alueen toimijat kokevat turvattomuutta lisääntyvissä määrin
	●	●	Kaavarunko esittää vaiheistuksen mutta ei määrää sitä. Asemakaavoitus etenee vuotuisen kaavoitusohjelman ja mahdollisesti muiden tavoitteiden ohjaamana, eikä siten takaa järjestystä, jolla edistetään palveluiden toteutettavuus ja saavutettavuus.
		●	Mikäli Kivistön keskustan alueella edellytetään lahokaviosammalen ydinalueiden säilyttämistä jokseenkin koskemattomina, estää se keskusta-alueen kehittymisen, mikä aiheuttaa ongelmia Kivistön putkijätejärjestelmän kehittämiselle, heijastuen myös jo rakennetuille alueille.

13. KAAVATALOUS

Kaupungin talous koostuu menoista ja tuloista: kaupunkirakenteen toteuttamisesta, käytöstä, ylläpidosta ja toiminnasta. Kaavoitukseen liittyviä välittömiä kuluja syntyy muun muassa maanhankinnoista ja julkisten alueiden ja rakennusten rakentamisen kuluista, tuloja puolestaan tonttien luovutuksista. Vantaan kaupungin tavoitteena on toteuttaa taloudellisesti kestävää maankäytön suunnittelua. Hajautunut kaupunkirakenne on yleisesti kalliimpi ratkaisu kuin tiivis kaupunkirakenne. Kaavoituksen taloudellisuutta on syytä tarkastella kaavataloudellisella arvioinnilla, jotta sitä voidaan käyttää päätöksenteon tukena.

Kokonaistaloudellisesti edullisin ratkaisu ei ole välttämättä alkuinvestoinniltaan halvin. Päätöksiä tehtäessä tulisi tarkastella hankittavan järjestelmän tai palvelun ympäristövaikutuksia ja kustannuksia koko elinkaaren aikana. Esimerkiksi useimmat ilmastotoimet maksavat itsensä takaisin; energiatehokkuustoimet ja energiaomavaraisuus vähentävät sähkön ja lämmityksen kuluja. Kävely ja pyöräily edistävät kansanterveyttä ja vähentävät autoilusta aiheutuvia kustannuksia. Kaavoituksessa luonnon monimuotoisuutta vaalitaan ja turvataan ekosysteemipalveluiden toimivuus. Vihreään infrastruktuuriin panostaminen on myös taloudellisesti järkevää, sillä luonnon tarjoamien palveluiden korvaaminen keinotekoisilla ratkaisuilla olisi sekä teknisesti haastavaa että erittäin kallista.

Budjetoinnissa tarvitaankin monialaista ja kauaskantoisempaa näkökulmaa kuin talousarviokausi.

+ **Kivistön keskusta sijaitsee kestävän kasvun vyöhykkeellä.** Lähtökohtaisesti rakentamisen keskittäminen hyvälle saavutettavuus- ja palveluvyöhykkeelle vaikuttaa positiivisesti kaupungin talouteen. Kivistön keskustan kehittämisen potentiaalina on alueen vetovoimaisuus ja mahdollisuus rakentaa koteja 45,000 uudelle asukkaalle, tuoden kaupungille myös kunnallisverotuloja.

+ Merkittäviä kaupungin tuloja saadaan maanomistukseen liittyvistä tuloista. Kivistön keskustasta suunnitellaan kaupunkirakenteeltaan tiiviiksi alueeksi ja tehokas rakentaminen sekä palveluiden ja saavutettavuuden parantaminen johtaa merkittäviin maanmyynti- ja kiinteistöverotuloihin sekä maanarvon nousuun.

+ Kaupunkirakenteen tiivistäminen tehostaa nykyisten palveluiden ja rakenteiden käyttöä. Tiivistäminen parantaa joukkoliikenteen tehokkuutta ja edellyttää suhteellisesti vähemmän kuntatekniikan investointeja.

+ Rakennettavista kaavarunkoalueen maista suurin osa on kaupungin omistamaa, joten maahankinnan kulut ovat minimaaliset.

+ Kaavarunkoalueesta 60 % on asemakaavoittamatonta. Alue voidaan kaavoittaa tiiviiksi ja maksimoida alueen rakennusoikeus ja siten myös myynti- ja maankäyttötulot

+ Suunnittelualue on pääosin rakentamatonta, joten purettavat tai siirrettävät rakenteet eivät kasvata esirakentamisen kuluja. Myöskään melusuojausta ei tarvita, koska se hoidetaan kaupunkirakenteellisilla ratkaisuilla.

+ Kivistön keskustan kaavarunkoalueella on suotuisat pohjarakentamisolosuhteet. Alue on maastomuodoiltaan enimmäkseen tasaista ja on mahdollisuus saavuttaa alueellinen massatasapaino (jatkoselvitystyö). Kallioiset, mäkiset alueet jätetään metsäisiksi viheralueiksi.

+ Puistojen ja virkistysalueiden rakentaminen tuo välittömiä kustannuksia kaupungille. Toisaalta, viherrakenne lisää asukkaiden hyvinvointia ja tuottaa terveysvaikutusten kautta myös taloudellisia hyötyjä. Kivistössä panostetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen, mikä maksaa itsensä takaisin pitkällä aikavälillä.

- Kivistön kaavarunkoalue sijaitsee osittain kovan lentomelun vyöhykkeillä, mikä rajoittaa rakentamista. Ääneneristävyysvaatimusten toteuttaminen voi nostaa rakennuskustannuksia ja lentomelu saattaa laskea raakamaan hintaa. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat pääosin kiinteistöjen omistajille.

Tavoitteenamme on toteuttaa kaavataloudellinen tarkastelu Kivistön keskustan kaavarungon jatkotyönä. Lisäksi kaavataloudellisuutta tarkastellaan asemakaavakohtaisesti suunnittelun edetessä.

INFRAN ALKUINVESTOINTIKUSTANNUKSET PER ASUKAS

Tarkastelut osoittavat, että väljempien asuinalueiden infran alkuinvestointikustannukset (kadut ja vesihuolto) ovat vähintään kaksin- tai jopa viisinkertaiset suhteutettaessa kustannukset kaava-alueen asukasmääräarvioon. Tarkastelussa ei ole huomioitu elinkaarikustannuksia eli kuinka moninkertaisiksi ylläpito- ja korjauskustannukset muodostuvat per asukas väljempien asuinalueiden osalta verrattuna tiiviiseen kerrostalovaltaiseen rakentamiseen. Tarkastelu on laadittu ainoastaan infran alkuinvestointikustannusten osalta eikä huomioi esim. maanmyyntituloja, jotka perustuvat rakennusoikeuteen ja ovat siten tiiviillä kerrostalovaltaisella alueella moninkertaiset verrattuna väljempiin asuinalueisiin.

Väljä pientalovaltainen — **Tiivis kerrostalovaltainen**

6890€
Kuukusentie
(nro 002127)

4865€
YLÄSTÖ 8
(nro 402500)

4562€
Koivuhaan pientalot
(nro 002166)

2180€
Kivistön kirkon korttelit
(nro 002336)

1240€
Kivistön koulun ympäristö
(nro 231600)

950€
Puu-Kivistö
(nro 231900)

14. KAAVARUNGON JATKOTYÖT

Kaavarunkotyön valmistuttua jatkamme kestävän Kivistön kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä suunnittelua asemakaavoituksen lisäksi eri suunnittelutasoilla. Alla esitellään tällä hetkellä käynnissä olevia tai käynnistyviä töitä ja suunnitelmia, jotka ovat osa kestävän Kivistön keskustan kokonaissuunnittelua.

SYKE-yhteistyö ja monitavoitearviointi

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on mukana ATeNaS-hankkeessa, joka tutkii ja edistää luontopohjaisten ratkaisujen integroivaa käyttöä ja siihen liittyviä oppimis- ja vuorovaikutusprosesseja. Hankkeen tavoitteena on analysoida ja kehittää ratkaisuja kestävään vesien hallintaan sekä veden määrän että laadun näkökulmasta eri osissa kaupunkirakennetta; laatia skenaarioita luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämiseen, mallintaa vaikutuksia ja tukea ratkaisujen käytön laajenemista sekä varmistaa vaikutusten jatkuvuus kehittämällä paikallisten päättäjien ja sidosryhmien osaamista yhteisen oppimisprosessin kautta. Hankkeen tavoitteena on myös lisätä tietoa luontopohjaisista ratkaisuista ja niiden yhteiskehittämisestä päätöksentekijöiden, yritysten ja kansalaisten kanssa. Osana tätä työtä SYKE kehittää tapaustutkimuksena yhteistyössä Kivistön asemakaavatiimin kanssa monitavoitearviointikehikkoa Vantaan kaupungin käyttöön. Kehikko auttaa määrittämään maankäytön tavoitteita ja toimenpiteitä, tunnistamaan vaihtoehtoja ja vaikutuksia sekä arvioimaan vaikuttavuutta. Vantaalla kehikkoon on Kivistön keskustan kaavarunkotyössä liitetty resurssiviisauden tavoitteita. Kehikkoa on mahdollista hyödyntää erilaisissa työpajoissa ja kyselyissä, erilaisten sidosryhmien kanssa. Kehitystyö jatkuu ja otetaan osaksi Kivistön asemakaavoitusta, asemakaavojen tavoitteiden, suunnitteluvaihtoehtojen ja vaikutusten arviointia.

Lapinkylän aseman toteutuksen suunnittelu

Kivistön keskustan kaavarunkotyössä osoitetaan, että Lapinkylän aseman ympäristöön on mahdollista kaavoittaa asumista tarvittavalle asukasmäärälle. Lapinkylän asema on osoitettu yleiskaavassa 2020. Vantaan kaupunki neuvottelee Väyläviraston kanssa aseman toteutuksesta ja kustannusten jaosta sekä HSL:n kanssa Kehäradan liikennöinnistä.

Hiilineutraalit alueet -selvitystyö

Vantaan kaupungin tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalisuus vuonna 2030. Toimenpiteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi on kirjattu resurssiviisauden tiekarttaan ja siitä johdettuihin toimialakohtaisiin toteuttamissuunnitelmiin. Kaupungin omana työnä tehtävän selvitystyön tavoitteena on määritellä, miten ja millä keinoin Vantaan kaupunki voi ohjata etenkin maankäytön keinoin hiilineutraalisuuden ja resurssiviisauden tavoitteiden toteutumista ominaispiirteiltään erilaisilla alueilla. Alueista uudisrakentamisen aluetyyppiä edustaa Kivistön keskusta. Selvitystyön työryhmistä jokaisessa on mukana edustaja Kivistön asemakaavatiimistä. Työryhmät ovat: energiajärjestelmä, esi- ja infrarakentaminen, talorakentaminen ja purku, liikennejärjestelmä, hiilinielut, monimuotoisuus ja sopeutuminen sekä yritys- ja asukasyhteistyö. Selvitystyö tuo valmistuttuaan lisätietoa muun muassa uusiutuvien energiaratkaisujen mahdollisuuksista.

Kasvikatot-linjaustyö

Osana Vantaan kaupungin hiilineutraalisuus vuonna 2030 -tavoitetta laaditaan kaupungilla kasvikattolinjausta. Tämä työ kokoaa yhteen kaupungin toimijoita ja ulkopuolisia asiantuntijoita. Tavoitteena on, että linjaukseen voidaan nojautua kaavoituksessa ja suunnittelussa sekä edelleen toteutuksessa ja ylläpidossa. Kivistön keskustan kaavarunko ja sen kattomaailma on sisällytetty osaksi työtä, joka jatkuu kevääseen 2021. Linjastyön tuloksia hyödynnetään Kivistön kasvikatto- ja muiden toiminnallisten kattojen suunnittelutyössä.

Puurakentamisen linjaustyö

Vantaan kaupunki on sitoutunut lisäämään puurakentamista. Kesällä 2018 hyväksytyn Vantaan resurssiviisauden tiekartan yhtenä tavoitteena on puurakentamisen edistäminen kaupungissa. Toimenpiteeksi kuluvalle valtuustokaudelle on asetettu puurakentamisen linjausten laatiminen sekä puurakentamisen kaava-alueen pilotointi. Toimenpide tukee kaupungin strategista tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2030. Rakentaminen ja rakennukset tuottavat noin kolmanneksen Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Jotta ilmastotavoitteet pystytään saavuttamaan, on myös rakennussektorin päästöjä vähennettävä. Ympäristöystävällisen puurakentamisen hiilijalanjälki on pieni, mutta myös muita keinoja rakentamisen hiilijalanjäljen laskemiseksi on olemassa ja kehitteillä. Linjausten toimenpiteisiin kuuluu, että kaupunki edistää kilpailuissa ja tontinluovutusehdoissa resurssiviisautta, energiatehokkuutta ja puurakentamista. Linjaustyötä valmistellaan hallinnolliseen käsittelyyn kevään 2021 aikana.

Pysäköinnin mitoitusohjeen tarkistaminen Lapinkylän aseman vaikutusalueella

Lapinkylän kehittyvällä asemanseudulla tarkistetaan pysäköinnin mitoitusohjetta siten, että se vastaa kaavarungossa suunniteltua kehitystavoitetta ja palvelutasoa. Tarkistettavassa pysäköinnin mitoitusohjeessa huomioidaan kannustimet keskitettyihin, nimeämättömiin ja vuorottaiskäyttöisiin pysäköintiratkaisuihin.

Kaavataloudellinen tarkastelu

Kivistön keskustan alueelta laaditaan kaavataloudellinen tarkastelu. Tavoitteena on tutkia Kivistön keskustan kaavarunkoalueen suunnitteluratkaisujen kokonaistaloudellisuutta ja ympäristövaikutuksia koko elinkaaren aikana. Lisäksi kaavataloudellisuutta tarkastellaan asemakaavakohtaisesti suunnittelun edetessä.

Mikroilmaston tarkastelu

Tavoitteena on arvioida kaavarunkoalueen mikroilmastollisia olosuhteita, muun muassa kaupunkitilojen tuulisuutta ja varjoisuutta. Mikroilmastoanalyysin avulla voidaan kokeilla eri vaihtoehtoja rakennusten korkeuden, koon ja sijannin suhteen ja löytää suunnitteluratkaisuja, joilla saadaan ihmisille miellyttävää kaupunkiympäristöä.

Luontoselvitykset

Asemakaavoituksen yhteydessä Kivistön keskusta-alueen luontoselvityksiä tarkennetaan tarvittaessa. Muun muassa linnusto- ja lepakkoselvitysten päivitys on käynnistymässä.

Infraputki

Kivistön keskustan kaavarunkoalueella tutkitaan mahdollisuutta pilotoida infraputken käyttöä. Infraputki mahdollistaisi monipuolista, vehreää ja tiivistä kaupunkiympäristöä. Infraputki kokoaa kaiken maanalaisen infrastruktuurin tilatehokkaasti samaan paikkaan ja tekee huollosta nopeaa, helppoa ja taloudellista. Infraputken kokonaistaloudellisuutta tutkitaan kaavataloudellisen tarkastelun yhteydessä.

Massatasapainoselvitys

Kivistön keskustan kaavarunkoalueella tutkitaan mahdollisuutta massatasapainon toteuttamiseen. Tavoitteena on hallita rakentamisen aikaisia maamassoja resurssiviisaasti esimerkiksi hyödyntämällä maa-ja kiviainesta alueellisesti. Lisäksi pyritään kustannustehokkuuteen ja massatasapainolaskelmia tutkitaan myös osana kaavataloudellista tarkastelua.

Vuorovaikutus ja yhteistyö viranomaisten, maanomistajien ja asukkaiden kanssa

Vuorovaikutusta jatketaan alueen maanomistajien ja asukkaiden sekä alueen toimijoiden kanssa.

KESTÄVÄN KIVISTÖN MANIFESTI 2050

Kestävän kaupungin periaatteet

Osana Kivistön keskustan kaavarunkoa on laadittu Kestävän Kivistön manifesti 2050, jonka kymmenen periaatetta ohjaavat resurssiviisaan kaupungin suunnittelua ja toteutusta havainnollisesti siten, että kävelykaupungin toteutuminen on mahdollista. Jokaisen manifestin periaatteen perustelut ja ratkaisut esitetään havainnollisesti, jotta periaatteita on mahdollista edellyttää noudatettaviksi suunnittelun eri tasoilla, kuten asemakaavoituksessa, liikenne- ja katusuunnittelussa sekä toteutuksessa. Manifestiin sisältyvät jatkosuunnittelun ”tsekkilistat” ovat hyödynnettävissä esimerkiksi asemakaavaselostuksissa tai niiden liiteaineistona, suunnittelun eri tasoilla. Manifesti visioi Kivistön tulevaisuutta pitkälle tulevaisuuteen vuoteen 2050.

Kivistön kestävän kaupungin 10 periaatetta:

1. **Kävelijä aina ensin** – *Kahden aseman Kivistö*
2. **Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä** – *Ihmisen kokoinen Kivistö*
3. **Jokainen kortteli on hybridi** – *Lähipalveluiden Kivistö*
4. **Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista** – *Monimuotoisen kaupunkikuvan Kivistö*
5. **Jokainen katto on käytössä** – *Uusi kerros Kivistössä*
6. **Jokaisesta ikkunasta näkyy puu** – *Vehreiden ja aktiivisten kaupunkitilojen Kivistö*
7. **Luontoretkellä Kivistön keskustassa** – *Metsäinen Kivistö*
8. **Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla** – *Kulttuurimaiseman Kivistö*
9. **Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla** – *Kivistöläistä elämää vauvasta vaariin*
10. **Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle** – *Kestävä Kivistö*

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

Streets and their sidewalks, the main public spaces of a city, are its **most vital organs.** Think of a city and what comes to mind? **Its streets.** If a city's streets look interesting, the city looks interesting; if they look dull, the city looks dull.

– Jane Jacobs, 1961

kuvalähde: Library of Congress, http://hdl.loc.gov/loc.pnp/cph.3c37838 (kuvaa käsitelty)

Kävelyyn perustuva liikkumisjärjestelmä

No mutta miksi?

Kivistössä liikutaan kestävästi, aktiivisesti ja turvallisesti kahden aseman keskustassa. Kävelyä priorisoidaan kaikkialla ja kaupunkirakenteen mitoitus perustuu käveltävän kaupungin toteuttamiseen. Viherrakenne luo vaihtoehtoisia kävelyreittejä ja täydentää katu- ja aukiosarjojen luomaa liikkumisverkostoa. Kävelykaupunki tuottaa pyöräiltävää kaupunkia. Henkilöautopysäköinti on keskitetty koko keskusta-alueella laitospysäköintijärjestelmään.

1.

Kävelijä aina ensin

Kahden aseman Kivistö

Elävää kaupunkia tuottava kriittinen asukasmäärä

No mutta miksi?

Elävä kaupunki on yksi kaupunkisuunnittelun keskeinen tavoite. Sillä pyrimme varmistamaan kaupunkielämän tuottaman hyödyn yksilölle; hyödyn siitä, että ihminen valitsee elämän kaupungissa maaseudun sijaan. Hyvällä suunnittelulla voimme tietoisesti pyrkiä tuottamaan raamit elävälle kaupungille, mahdollistaa elävää kaupunkia, mutta elämän kaupunkiin tuo ihminen. Kaupunkisuunnittelu on välttämätöntä perustaa ihmisen käyttäytymisen ympärille.

Elävä kaupunki syntyy kompaktista kaupunkirakenteesta, sopivasta väestötiheydestä, otollisista kävelyetäisyyksistä sekä fyysisesti ja toiminnallisesti laadukkaista kaupunkitiloista. Elävän kaupungin ytimessä on ihminen, joka kävelee ja pysähtelee ja tuo siten elämän kaupunkiin. Siksi meidän tulee keskittyä talojen väliin jääviin tiloihin ja taloihin, joista ihminen liikkuu yhdestä toiseen.

Tehokas kaupunkirakentaminen säästää luontoa rakentamiselta, kun kaupunkirakenne levittäytyy vain suhteellisen pienelle alueelle verrattuna väljempään rakentamiseen. Kävelyyn kannustavan kaupungin varmistamiseksi on erityisen tärkeää tuoda vehreys tiiviiseen kaupunkitilaan. Tiiveys on myös toimivan joukkoliikenteen ja Lapinkylän aseman rakentamisen edellytys.

Monipuolisen palvelutarjonnan syntymisen edellytys on, että suuri määrä ihmisiä oleskelee suhteellisen pienellä alueella. Riittävä asukastiheys sekä toimivat kaupunkitilat ja palvelut ovat edellytys luontevalle sosiaaliselle interaktiolle ja positiiviselle sosiaaliselle kontrollille alueella.

→ Minimi asukastiheys 20 000 as/km²

Kävelykaupungin luonteva jatkuvuus

No mutta miksi?

Elävä kaupunki syntyy miellyttävästä ja monipuolisesta kaupunkitilasta, jossa tilat liittyvät toisiinsa suunnitellusti. Me ihmiset koemme herkästi paikkojen epämukavuustekijät ja epäjatkuvuuden. Silmän korkeuden aistiärsykkeiden tulee olla jatkuvia, koska kävellessämme liikumme tilassa ja paikassa. Jos kahden paikan välillä on yksikin suuri epämukavuustekijä tai reitin epäjatkuvuus, emme halua viettää siinä aikaa, vaikka paikat itsessään olisivatkin miellyttäviä. Aito kävelykaupunki jatkuu luontevasti korttelista toiseen, läpi naapurustojen ja niiden välillä.

1. Kävelijä aina ensin.

Kahden aseman Kivistön suunnitteluperiaatteet

Resurssiviisas käveltävä kaupunki

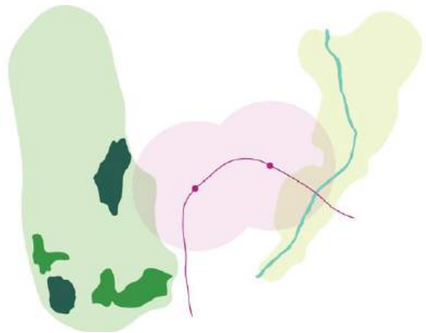
Vastuullinen vantaalainen
= kestävä kivistöläinen
on ensisijaisesti kävelijä

Kahteen juna-asemaan tukeutuva keskusta

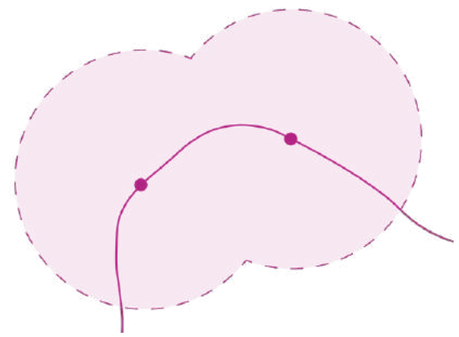
Raideliikenne yhdistää Kivistön muihin pääkaupunkiseudun aluekeskuksiin ja mahdollistaa autottoman elämäntavan.

Metsäinen Kivistö ja Kulttuurimaiseman Kivistö

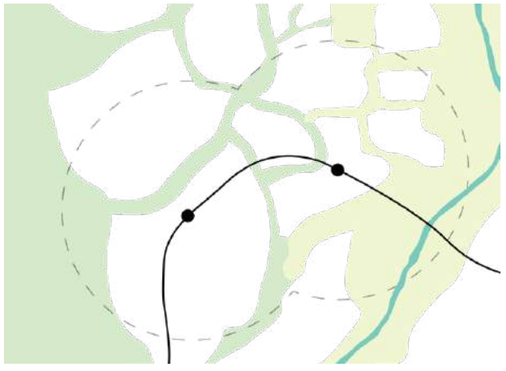
Tiivistämällä olemassa olevaa kaupunkirakennetta, säästämme arvokkaat luonto-ja kulttuurikohteet. Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemaan ja Petikon metsiin pääsee Kivistöstä kävellen. Niiden reitistöä ja saavutettavuutta vahvistetaan osana Kivistön virkistysalueverkostoa.

Uudis- ja täydennysrakentaminen 1km säteelle asemista

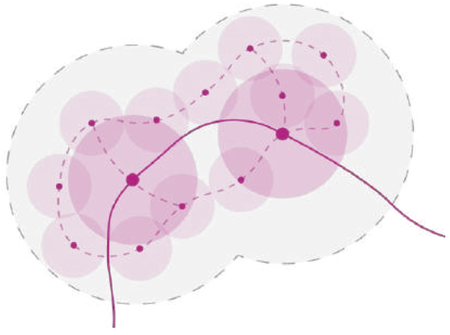
Rakentamalla tiivistä kaupunkia asemien yhteyteen kaupunkirakennevyöhykkeille voimme maksimoida julkisten infrastruktuuri-investointien hyödyt.

Skaalautuvat siniviheryhteydet

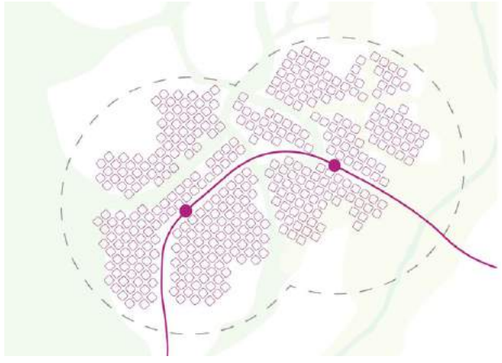
Kivistöläistä kävelijää ilahduttavat pihan, korttelin, naapuruston ja koko kaupungin yhdistävät siniviherverkostot.

Vähäpäästöinen joukkoliikenne

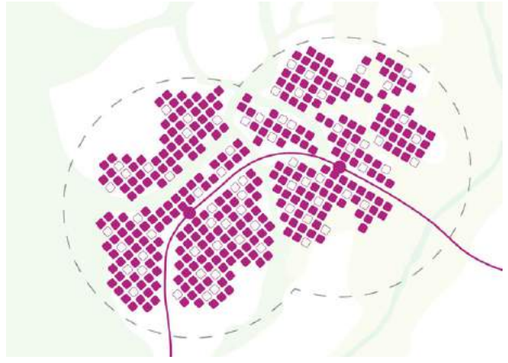
Tiivis kaupunki mahdollistaa tehokkaan ja vähäpäästöisen joukkoliikenteen sekä sujuvat matkaketjut ja palveluiden saavutettavuuden.

Pienimittakaavainen kaupunkirakenne

Kivistön keskustan korttelikoko on kävelijäystävällinen. Kävelyreitistöt liittyvät toisiinsa ja miellyttäviä reittivalintoja on loputtomasti.

Sekoittunut kaupunkirakenne

Kivistön keskustassa asuminen, työ ja vapaa-aika sekoittuvat. Jokaisessa korttelissa on useampia toimintoja ja palvelut ovat kävelyetäisyydellä kodista.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

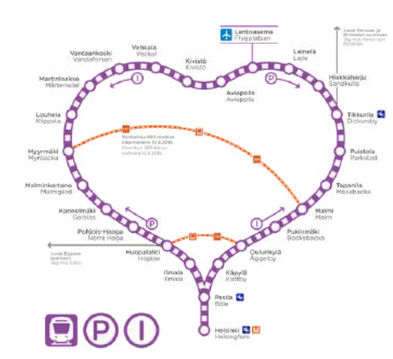
1. Kävelijä aina ensin.

Kahden aseman Kivistö – esimerkkejä joukkoliikenneverkostosta

Joukkoliikenne

Kivistön keskustassa liikkuminen joukkoliikenteellä on houkuttelevaa. Kehärata on Kivistön liikkumisen runko. Kattava joukkoliikennelinjasto sekä syöttää asemia että yhdistää Kivistön keskustan ja suuralueen eri alueita toisiinsa.

Tiiviin kaupunkirakenteen ansiosta joukkoliikenteen vuorovälit voidaan pitää lyhyinä. Sivun kartta esittää vision mahdollisesta tulevaisuuden linjastosta, jossa Kivistön keskustan houkutteleva joukkoliikenteen palvelutaso muodostuu monista suuralueen keskustan ulkopuolelle päättyvistä linjoista, jotka on tahdistettu yhteiseltä osuudeltaan. Tämä luo tiiviin vuorovälin tärkeimmille Kivistön keskustan reittikaduille, ja aikataulua ei tarvitse etukäteen katsella – sen kun kävelee pysäkille.

Lisää vuoroja Keimolanmäkeen (2022)
Linjalle 434 suunnitellaan tiheämpää ruuhka-aikojen liikennettä ja 20 minuutin vuoroväliä päivisin. (lähde: HSL)

Kivistö on seudullisesti merkittävämpi kohde vuosi vuodelta!

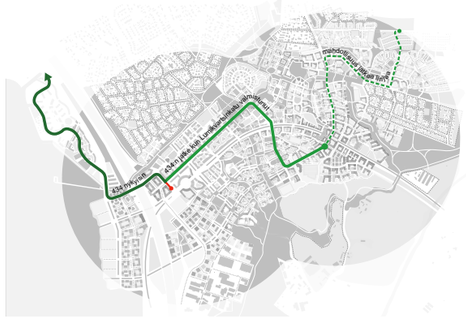

Nopeampia matkoja myös silloin, kun junat eivät kulje (2022)
Kivistön linjastosuunnitelmassa 2022 tulee parannuksia Kivistön liikenteeseen. Kiinnostavaa joukkoliikenteeseen tukeutuvan kivistöläisen elämässä on Kivistön yölinjan 431N muutos. Uusi reitti on Elielinaukio–Kuninkaantammi–Vantaanpuisto–Kivistö–Kannisto–Aviapolis–Lentoasema. Tämä tarkoittaa, että linja alkaa kulkea Kuninkaantammen kautta, mutta suoraan Hämeenlinnanväylää Myyrmäen ja Martinlaakson ohitse. Kivistöstä linja jatkaa lentoasemalle. Muutos luo yhteyden Kivistöstä lentoasemalle junien liikennöintiajan ulkopuolella ja nopeuttaa yhteyksiä Helsingin ja Kivistön välillä. Linja tihennetään 30 minuutin vuorovälille nykyisestä 60 minuutista. (lähde: HSL)

Uutta poikittaisliikennettä: Kivistö-Tammisto-Itäkeskus! (2022)
Linjaa 616 korvaamaan on tarkoitus jatkaa linjaa 561 Tammistosta Kivistöön. Tämä mahdollistaa tiheän vuorovälin ja laajemmat liikennöintiajat Kivistöstä Tammistoon ja edelleen Itäkeskukseen. Linjan on tarkoitus kulkea 20 minuutin välein arkisin ja lauantaisin. Sunnuntaisin ja hiljaisimpaan aikaan bussi ajaa 30 minuutin välein. Tammistossa on mahdollista vaihtaa Rautatientorin linjoihin. (lähde: HSL)

Rautatieasemat
Kivistön ja Lapinkylän asemat ovat keskustan keskipisteet. Junia Kivistöstä kulkee aamusta iltaan 10 minuutin välein ympäri pääkaupunkiseutua. Pasilaan pääsee 22 minuutissa, Helsingin keskustaan 27 minuutissa ja Tikkurilaan 16 minuutissa. Lentoasemalle matka kestää vain seitsemän minuuttia! Lapinkylän asema on merkitty kaavarungon lisäksi myös yleiskaavaan ja aseman toivotaan toteutuvan 2030-luvulla.

Uusia katuja bussiliikenteen piiriin myöhemmin tulevaisuudessa
Seuraava suurempi laajennus Kivistön bussiliikenteessä on linjan 434 jatkaminen Keimolanmäestä edelleen kohti tulevaa Lapinkylän asemaa Lumikvartsinkadun uusien pysäkkien kautta. Näin ollen myös radan eteläpuoli saa tiheää bussiliikennettä, jolla on helppo matkustaa asemalle – tai toisella puolella Kivistöä asuvan ystävän tykö.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

1. Kävelijä aina ensin.

Kahden aseman Kivistö – esimerkkejä pyöräilyverkostosta

Pyöräily

Kivistön keskustassa liikkuminen pyörällä on houkuttelevaa. Kvartsiraitti Kehäradan varressa on pyöräliikenteen pääyhteys Kivistön ulkopuolelle suuntautuvilla matkoilla. Muut pyöräilyn pääreitit muodostavat kattavan verkoston Kivistön keskustaan. Tämän lisäksi pyöräily on huomioitu kaikilla muillakin kaduilla, mutta pyöräily tapahtuu näillä hieman rauhallisempaan tahtiin, kävelyn ehdoilla.

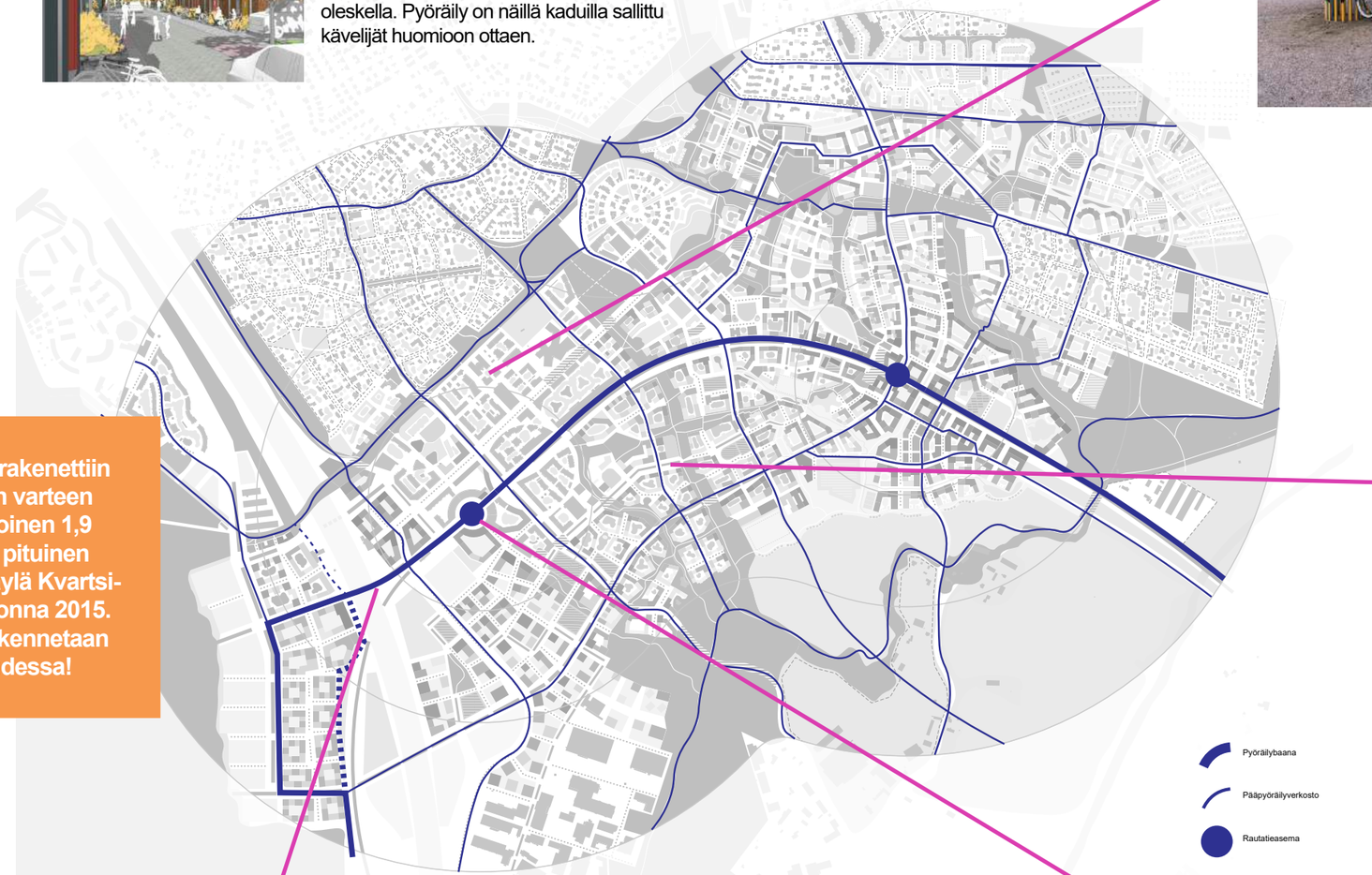
Pyöräpysäköinnistä edellytetään tiettyjä vähimmäismääriä, joilla varmistetaan riittävät pysäköintimahdollisuudet sekä kortteleissa että julkisissa kaupunkitiloissa.

Kivistöläinen pihakatu
Suuri osa tulevaisuuden kivistöläisistä naapurustoista rakentuu pienimittakaavaisten pihakatujen varaan. Nämä kadut ovat asukkaiden omaa valtakuntaa, jossa on mukava oleskella. Pyöräily on näillä kaduilla sallittu kävelijät huomioon ottaen.

Asuntojen pyöräpysäköinti
Kivistön kaavoissa vaaditaan laadukasta pyöräpysäköntiä. Toteutettava on vähintään 2 paikkaa per asunto, ja näistä suuren osan on oltava säästä suojatussa tilassa.

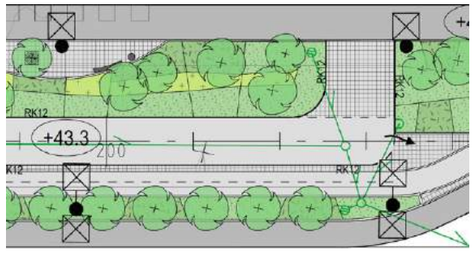

Kivistöön rakenettiin Kehäradan varteen korkeatasoinen 1,9 kilometrin pituinen pyöräilyväylä Kvartsiraitti jo vuonna 2015. Ja lisää rakennetaan tulevaisuudessa!

Kivistön puistokadun pyöräkaistat
Kivistön puistokatu on esimerkki laadukkaasta pyöräilyinfrasta naapurustojen välisellä kadulla. Pyöräilylle on varattu auto- ja kävelyliikenteestä erilliset kaistat, joita pitkin on mukava huristella.

Kvartsiraitti baanana
Kvartsiraitti on Kivistön oma seudullinen baana. Sitä pitkin pääsee näpsäkästi pitkin Kehäradan vartta ympäri pääkaupunkiseutua.

Pyörä + juna
Kivistön asema toimii joukkoliikenteen ja pyöräilyn yhdistävänä hubina: hissillä pääsee laiturille myös pyörällä – ja ei kun junaan! Pyörä ei HSL-alueen junissa vaadi erillistä matkalippua.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

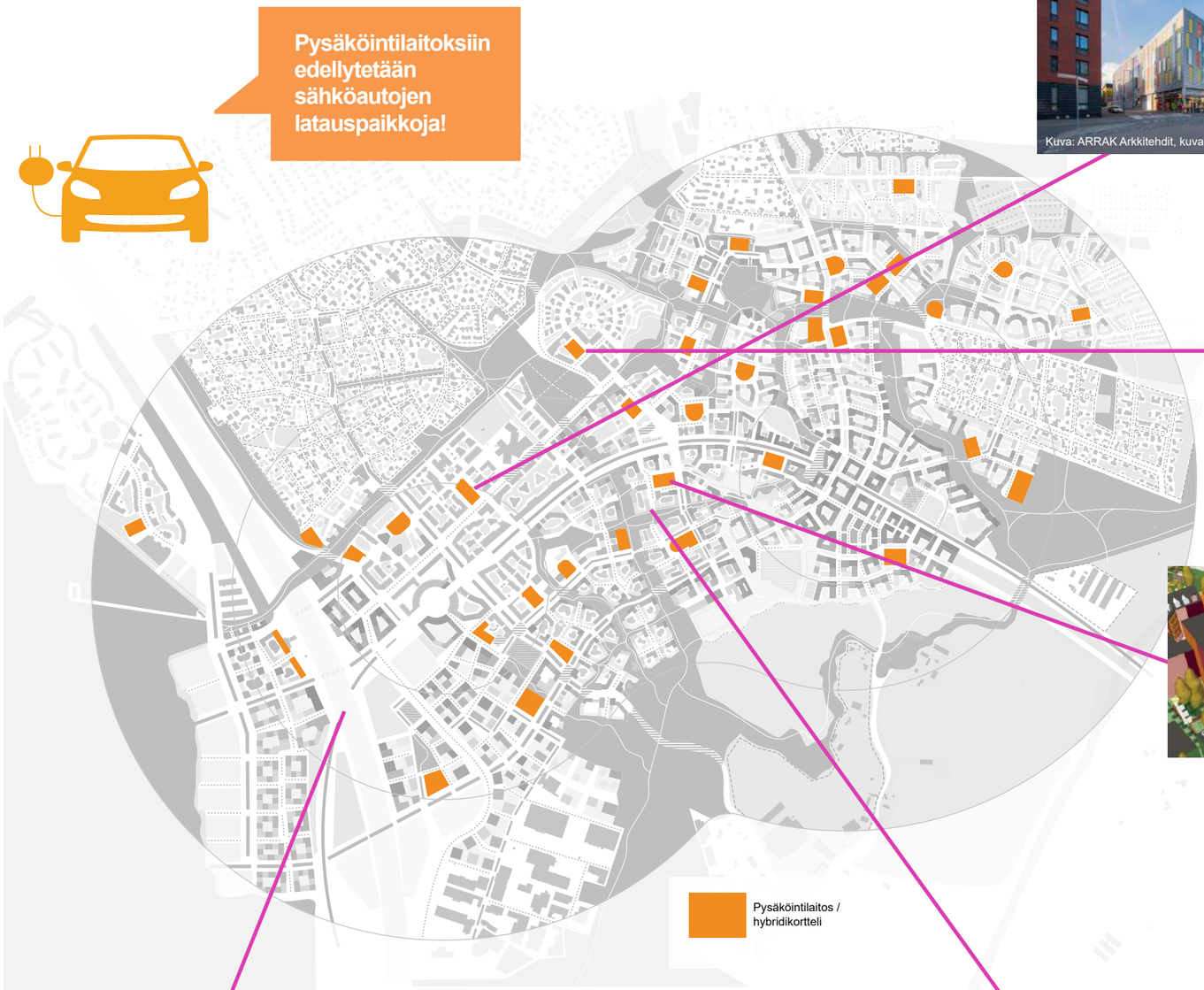
1. Kävelijä aina ensin.

Kahden aseman Kivistö – esimerkkejä autoliikenneverkostosta

Autoliikenne- ja pysäköinti

Kivistön keskustassa autojen pysäköinti keskitetään pysäköintilaitoksiin. Autoliikenteelle parhaiten soveltuvat kadut vievät hybridipalvelukortteleihin, joihin keskitetty pysäköinti vapauttaa kotikadut tarpeettomalta autoliikenteeltä ja tekee kaduista miellyttävämpiä ja turvallisempia. Lisäksi keskitys poistaa tarpeen betonikansille sisäpihoilla eli korttelipihat voivat olla maavaraisia ja niistä saadaan vehreitä! Autojen kadunvarsipysäköintiä tutkitaan palvelemaan erityisesti lyhytaikaista asiointi-, palvelu- ja vieraspysäköintiä. Tämä tarkoittaa, että autolla ajaminen on lähtökohtaisesti kaikilla kaduilla sallittua – esimerkiksi painavat ostokset voi huoletta tuoda kotioven lähelle – mutta auton säilytys tapahtuu laitoksessa. Näin ollen autojen määrä kotikadulla pienenee murto-osaan totuttuun verrattuna.

Nimeämättömien paikkojen toteutus pysäköintilaitoksessa tai vuorottaispysäköinnin toteuttaminen vähentää autopaikkavaatimusta. Keskitetty pysäköinti mahdollistaa myös muutosjoustavuuden: mikäli pysäköinnin tarve radikaalisti vähenee tulevaisuudessa, voi korttelia hyödyntää muuhun toimintaan, kuin pysäköintiin. Tämä ei kansipihamallissa olisi samalla tavalla mahdollista.

Kuva: ARRAK Arkkitehdit, kuvaaja Sirpa Laaninen

Ruusuparkki
Ruusuparkki on Kivistön ensimmäinen hybridipysäköintilaitos: pohjakerroksessa on päivittäistavarakauppa ja kierrätyshuone. Näin pohjakerroksesta on saatu aktiivinen Ruusukvartsinkatua kohden, ja on helppo unohtaa suurimman osan rakennuksesta olevan pysäköintiä. Tulevissa laitoksissa pyritään vielä monimuotoisempaan toteutukseen.

Rubiiniparkki
Asuntomessualueella sijaitsevassa Rubiiniparkissa on asukastila Rubiini pysäköintilaitoksen alakerrassa.

Tulevaisuuden pysäköintilaitos
Lumiparkki on kehitetty versio Ruusuparkista. Tänne tavoitteena on saada entistä enemmän liiketilaa. Lisäksi pohjakerrokseen tavoitellaan vieraspysäköintiä ja liikuntaesteispysäköintiä. Mutta mikä hurmaavinta: katolle on tarkoitus saada suuri naapurustopuisto, jonne portaat vievät suoraan kadulta. Parkkitalosta tuleekin suoranainen naapuruston sydän!

Hämeenlinnanväylä
Vaikka Kivistö on tiivis ja houkuttelee kävelyyn, on Hämeenlinnanväylä silti lähellä, ja sinne pääsee autolla helposti. Kivistön sisällä kuitenkin mennään kävelyn ehdoilla.

Kivistöläinen pihakatu
Lumikvartsin ja Kivistöntähden pihakaduilla autolla pääsee viemään tavaraa oven eteen, mutta pysäköinti on laitoksissa. Näin minimoidaan autoliikenne ja pysäköinnin tarve kaduilla, ja enemmän tilaa jää esimerkiksi oleskelulle ja vehreydelle.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

© Tietoa Finland Oy

KESTÄVÄ KIVISTÖ

Kivistön keskusta vuonna 2050

1. Kävelijä aina ensin.

Jatkosuunnittelun tsekkilista

Tärppejä jatkosuunnitteluun!

Pysäköintinormi korkeintaan 1 ap / 130 k-m²
(kuitenkin vähintään 1 ap kolmea asuntoa kohden).
Kävelijän kaupunki ei synny tukemalla autoilua: anna ihmisille fyysistä tilaa ottaa kaupunki haltuunsa.

Pyri vähentämään pysäköintinormia asemien ja keskeisten joukkoliikennekäytävien välittömässä läheisyydessä ja uudelleenarvioi pysäköintinormia kokonaisuudessaan osana suunnittelua.

Pysäköintilaitos on hybridipalvelukeskittymä. Pysäköintilaitoksen sijanti tulee olla riittävän keskeinen naapurustossa, koska keskeisille liiketiloille tarvitaan ohikulkijoita. Tarkoituksenmukaisin käyttötarkoitus on C! Autojen kadunvarsipysäköinti palvelee ensisijaisesti lyhytaikaista asiointi- ja vieraspysäköintiä.

Kävely on ensisijaisin liikkumisen tapa. Kävely ei tarvitse leveitä ja suoria teitä, vaan mielenkiintoisia tilasarjoja. Kivijalkakerrosten tulee avautua osaksi kaupunkitiloja pääsisäänkäynnein ja etupihoin. Asuntokohtaiset varastot sijoitetaan ylempiin kerroksiin ja/tai kellariin.

Edellytä omatoimista pelastautumista kortteleissa. Näin sisäpihoista saadaan vehreämpiä: tikasautojen nostopaikat söisivät paljon tilaa.

Edistä pyöräilyä, kävelyn kiinteää kaveria kaikessa suunnittelussa; määrittele pyöräpysäköinnin vähimmäismäärä ja määrää pyörävarastot maantasokerroksiin. Varastoihin pitää mahtua myös konttipyöriä ja sähköpyörien lataus tulee mahdollistaa.

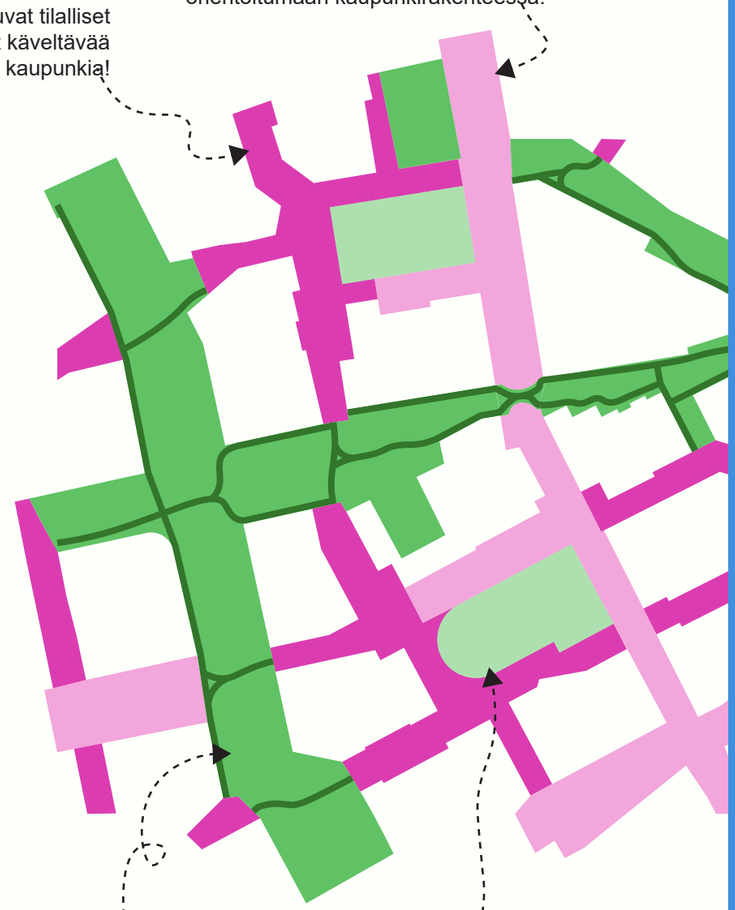
Varmista miellyttävien ja aktiivisin reunoin varustettujen kävely-yhteyksien jatkuvuus korttelista toiseen ja naapurustosta seuraavaan. Epäjatkuvuuskohta reitistössä syö kävelyhalut.

Tee katualueista liikkumiseen aktivoivia niin, että ne eivät houkuttele autoiluun ja ajonopeudet pysyvät alhaisina.
Kävelijä on kivistöläisen kadun kingi, aivan kuten perinteisissä eurooppalaisissa kaupungeissa.

Suurin osa keskustasta on käveltävää, julkista kaupunkitilaa.
Siksi panostamme sen pohdiskeluun ja jäsentelyyn!

Tummalla pinkillä esitetyt kotikadut ovat kävelijän katuja, joilla etupuutarhat luovat vehreyttä ja aktiivisuutta. Mielenkiintoiset, usein vaihtuvat tilalliset kokemukset luovat käveltävää kaupunkia!

Vaalea pinkki esittää kauppakatuja, joilla vehreyttä tulee flexzoneista. Etupuutarhojen sijasta näillä kaduilla on leviämistilaa liiketiloille ja muille kivijalan toiminnoille. Kadut ovat selkeämpiä ja auttavat orientoitumaan kaupunkirakenteessa.

Tummempi vihreä havainnollistaa viheralueiden määrän ja merkityksen osana kävelijän reitistöä. Nämä alueet muodostavat vihersuoniston, jota pitkin voi halutessaan kävellä keskustan ulkopuolelle laajoihin identiteettimaisemiin saakka.

Vaaleammalla vihreällä on merkitty laajat kattopinta-alat (esim. pysäköintilaitosten katot), jotka toimivat osana aktiivista kaupunkitilojen sarjaa.

Kivistössä pilotoidaan!

Pysäköinnin vaiheistuskonsepti

Kivistön keskustan asumisen, toimitilojen ja palvelujen pysäköinti ratkaistaan ensisijaisesti keskitetyllä, rakenteellisella pysäköinnillä. Pysäköintilaitokset sijoitetaan keskustakortteleihin niin, että pysäköintitarpeen vähentyessä ne on otettavissa muuhun käyttöön tai korvattavissa muulla rakentamisella. Autopaikkoja edellytetään rakennettavaksi asumisen osalta 1 ap/130 k-m², kuitenkin vähintään 1 ap kolmea asuntoa kohden. Pysäköinnin vaiheistuskonsepti mahdollistaa pysäköinnin ratkaisemisen kestävästi keskeneräisessä keskustassa. Konseptin mukaan mahdollistetaan tilapäistä pysäköintiä kasvavan keskustan niillä reuna-alueilla, jotka on varattu myöhemmässä vaiheessa rakentamiseen. Rakentamisen reuna siirtyy kaavoituksen edetessä etäämmälle. Tämä tuo pysäköintipaikat lähemmäs juuri rakentuneita alueita, ennen kuin lähin pysäköintilaitos on rakentunut tai ennen kuin alueen palvelut ovat kehittyneet riittävästi mahdollistaen autottoman arjen useammille kaupunkilaisille. Tilapäisen pysäköinnin hinnan on tärkeää olla kilpailukykyinen keskustan pysyvän rakenteellisen pysäköinnin kanssa.

TestBed Kivistö

1. Kävelijä aina ensin.

KESTÄVÄ KIVISTÖLÄINEN Hiilikädenjälki

Mistä oma hiili-kädenjälkesi muodostuu?

Me kaikki jätämme jälkemme sinne, missä kuljemme. Se, minkälaisen jäljen jätämme riippuu omista valinnoistamme.

Aikaansaamaamme ilmastovaikutusta voidaan mitata hiilijalanjäljellä ja hiilikädenjäljellä. **Hiilijalanjäljellä** tarkoitetaan ilmastokuormaa, joka syntyy tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamista kasvihuonekaasupäästöistä. **Hiilikädenjälki** sen sijaan kuvaa positiivisia ympäristövaikutuksia, joita asioiden tekeminen tai käyttäminen saa aikaan.

Hiilikädenjälki tarkoittaa niitä positiivisia ympäristövaikutuksia, joita näiden asioiden käyttäminen saa aikaan verrattuna muihin vastaaviin tuotteisiin, toimintaan tai palveluihin.

Minkälainen jälki syntyy, riippuu muun muassa materiaalien käytöstä, eliniästä ja suorituskyvystä, energian käytöstä, kuljetuksista ja jätteistä.

Jokainen tekemämme päätös on laskettavissa sen mukaan, kuinka paljon siitä aiheutuu kasvihuonekaasupäästöjä. Mitä pienempi hiilijalanjälki on, sen vähemmän se aiheuttaa päästöjä ja mitä suurempi hiilikädenjälki on, sen parempi.

Kuluttajina toimintamme voidaan jakaa suoriin ja epäsuoriin päästöihin. Suoria päästöjä syntyy kun esimerkiksi ajamme autolla. Epäsuoria taasen aiheutuu esimerkiksi banaanin ostamisesta, sillä banaani on kasvatettu ja tuotu kaupan hyllylle kaukaa ja energiaa kuluttaen.

Voimme jokainen vaikuttaa aiheuttamiimme kasvihuonekaasupäätöihin paljonkin.

Suurimmat päästöt syntyvät asumisesta, liikkumisesta ja ravinnosta. Ne ovat meille jokaiselle välttämättömiä, mutta niissä on myös paljon valinnanvaraa.

Vaihtamalla vihreään sähköön, asentamalla maalämpöpumpun ja teettämällä kodin energiakartoituksen voimme pienentää hiilijalanjälkeämme ja kasvattaa hiilikädenjälkeämme merkittäväsi. Myös liikkumisellamme paikasta toiseen on suuri vaikutus. Lomalle lähtiessämme lennon vaihtaminen junalomaan on ympäristöystävällinen teko.

Ostamalla kierrätettyjä tuotteita taasen kasvatamme hiilikädenjälkeämme verrattuna siihen, että hankkisimme uuden tuotteen. Työmatkapäästömme vähenevät pitämällä etätyöpäiviä ja korvaamalla autoilua pyöräilyllä tai kävelyllä.

Ravinnosta aiheutuneita päästöjä voimme vähentää esimerkiksi suosimalla lähiruokaa ja korvaamalla osa ruoasta kasvukaudella itse keräämillämme ja pyytämillämme luonnon antimilla, kuten sienillä, marjoilla ja kalalla.

Periaatteessa lähes kaikelle toiminnalle on laskettavissa hiilijalanjälki. Se näkyy lautasella, leivän päällä, sähkölaskussa ja liikenteessä.

Inhimillisen kokoiset korttelit

No mutta miksi?

Vaihtoehtoiset kävelyreitit alueen halki kannustavat kävelyyn mahdollistaen rauhallisempia ja vilkkaampia vaihtoehtoja paikasta a paikkaan b. Lyhyt korttelimitta tuottaa paljon risteyksiä, joissa ihminen luontaisesti hidastaa, mikä mahdollistaa sosiaalisia kohtaamisia ja parhaimmillaan aitoa kanssakäymistä. Tiheä katuverkko luo turvallisuuden tunnetta. Inhimillisen kokoiset korttelit (60 m x 60 m) lähtökohtana luovat riittävän paljon vaihtoehtoisia reittejä alueen sisälle. Tästä pienempään kokoon meneminen ei ole ongelmallista (vaan ennemminkin positiivista kaupunkirakenteen kannalta), mikäli korttelin rakennukset ja asunnot saa toteutettua järkevästi.

2.

Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä.

Ihmisen kokoinen Kivistö

Monimuotoiset umpikorttelit

No mutta miksi?

Umpikorttelit luovat enemmän selkeitä rakennusten välisiä tiloja kuin muut korttelitypologiat, jolloin ihmisten välinen luontainen vuorovaikutus on todennäköisempää.

Katutilan tärkeä rooli on olla kohtaamis- ja oleskelutila. Katutilat ovat kaupungin julkinen puoli: se, jossa vuorovaikutus tapahtuu. Umpikorttelin sisäpiha on rauhoitettu kaupungin vilinältä, ja siellä korttelin asukkaat voivat vapaasti ja turvassa tehdä pihasta omannäköisensä.

Korttelin ja talon sisäinen käveltävyys

Kun matka kadulle, puistoon ja/tai pihalle on mahdollisimman lyhyt, käytetään niitä myös aktiivisemmin.

Pienemmät inhimillisen kokoiset rakennukset mahdollistavat useampia rakennuttajia alueella sekä uusien rakennuskonseptien pilotointia helpommin.

→ Suurimman osan rakennusoikeudesta tulisi olla kävellen helposti saavutettavaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Kivistössä suurin osa asunnoista sijaitsee kerroksissa 1–5, kun tarkastellaan koko alueen asuntokannan sijoittumista eri kerroksiin. Viidennestä kerroksesta on vielä mahdollista erottaa kadulla liikkuvien ihmisten kasvonilmeet: inhimillinen suhde kadulle säilyy.

Kaupunkirakenteen orgaanisuus

Kaupunkirakenteen orgaanisuus tarkoittaa, että kaupunkirakenne ei muodosta pelkkiä suoria kulmia vaan monimuotoisia kaupunkitiloja, joissa on mahdollisuus tavoittaa enemmän valoa eri kellonaikoina ja muodostua luontaisia säänsuojia (aurinko, tuuli, sade, lumi...).

Monimuotoiset kaupunkitilat (yksityiset pihat, julkiset aukiot, kadut, puistot...) mahdollistavat monipuolista toimintaa kaupungissa.

No mutta miksi?

Kaupunkirakenne tuttavuussuhteiden mahdollistajana

Sekoittuneilla ja ei-sekoittuneilla alueilla on suuri ero kaupunkilaisten ns. pinnallisten kontaktien määrässä, mikä tarkoittaa, että kaupunkisuunnittelulla on vaikutusta ihmisten väliseen kommunikaatioon. Umpikorttelin yhteispiha lisää kontaktin mahdollisuutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteispihalla erilaiset ihmiset liikkuvat samassa tilassa mahdollistaen kohtaamisia mitä muuten ei syntyisi.

Sekoittuneen ja avoimen kaupunkiympäristön kannalta on olennaista, että sijoitamme rakennusten kivijalkoihin omasisäänkäyntisiä huoneistoja: liiketiloja, asuntoja ja yhteistiloja.

Sosiaalista kestävyyttä vahvistetaan monipuolisilla palveluilla ja asuntotuotannon monipuolisuutta ohjataan Vantaan kaupungin maa- ja asuntopoliittisten linjausten (Kaupunginvaltuusto 18.6.2018) mukaisesti, sillä tavoitteella, että asukkaille löytyy tarpeita sekä maksukykyä vastaava koti.

Julkisten ja yksityisten kaupunkitilojen inhimillinen mitoitus

Kivistössä haasteena ja mahdollisuutena on olemassa olevan kaupunkirakenteen puute, mikä luo kaupunkisuunnittelijalle suuren vastuun kaupunkitilojen luomisessa. Vanhaan ei voi tukeutua, ja kaupunkilaisilla ei ole ennestään opittuja tapoja oleskella näissä tiloissa.

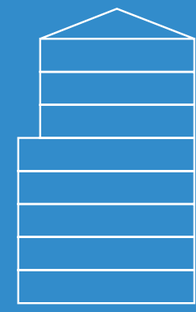
Julkiset ulkotilat ovat kaupunkisuunnittelun keskiössä. Kadut, puistot ja torit ovat kaupungin runkona eivätkä autioita, käyttämättömiä tiloja, jotka vain ”jäävät yli” rakennusten väliin, kun rakennuksia suunnitellaan.

Laadukas kaupunkitila on edellytys toimivalle ja aktiivisesti osaa ottavalle kaupunkielämälle. Koska kaupunkitilaa ympäröivät rakennukset ovat yksityisomistuksessa ja sisäpihat ovat varattuja asukkaiden käyttöön, ovat julkiset kaupunkitilat se mikä, tekee kaupungista kaikkien omaisuutta.

Rakennusten mittakaava

Miellyttävän mikroilmaston lähtökohtana on rakennusten inhimillinen mittakaava. Tämä edellyttää, että rakennukset eivät ole liian korkeita, jotta kaupunkirakenne ehkäisee turbulenssia. Rakennukset eivät vedä tuulia alas maahan ja eivät muodosta liian varjoisaa kaupunkia. Erikorkuiset rakennukset ja niiden erilaiset kattomuodot päästävät enemmän valoa kadulle ja vähentävät tuulta kadulla.

→ Edellytämme, että noin kuudennesta kerroksesta ylöspäin kerrokset ovat pääsääntöisesti hieman sisäänvedettyjä. Tämä ehkäisee tuulisuutta maan tasossa ja luo mielenkiintoisemman julkisivun kävelijän näkökulmasta. Lisäksi se vähentää kadun varjoisuutta.

Tilahierarkia julkisen ja yksityisen kaupunkitilan välillä

Umpikorttelilla on useita etuja hajautettuun kaupunkirakenteeseen verrattuna. Erityisimpänä hyötynä voidaan nähdä kaupunkitilojen hierarkia. On tärkeää, että julkiset kaupunkitilat tuntuvat aidosti julkisilta ja yksityiset kaupunkitilat aidosti yksityisiltä.

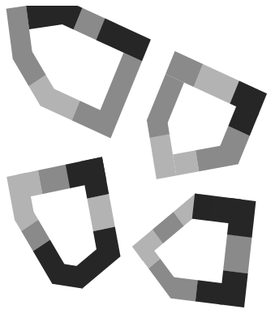
Kaupungissa tärkeää on elävät kaupunkitilat. Ollakseen mahdollisimman toimiva kaupunki, tarvitaan julkisten kaupunkitilojen rinnalle yksityisiä kaupunkitiloja, joissa vilinästä pääsee rauhaan. Umpikortteli mahdollistaa intiimit, yksityiset sisäpihat. Yksityisiin sisäpihoihin liittyy olennaisesti tunne siitä, että on vastuussa tilan ylläpitämisestä ja tilassa tapahtuvista asioista. Tiivistettynä kyse on siitä, että asukas kokee olevansa kuin kotonaan myös pihalla, jolloin pihasta tulee todennäköisesti asukkaidensa näköinen.

Tilojen hierarkia julkisesta yksityiseen on erittäin tärkeää. Rakennuksilla tulee olla selkeä etu- ja takapuoli.

Umpikortteleilla vahvistamme selkeää tilahierarkiaa, jossa umpikortteleiden sisään jäävät pihat ovat yksityisiä kaupunkitiloja ja kortteleiden väleihin jäävät tilat julkisia kaupunkitiloja: aukioita, katuja ja puistoja.

2. Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä.

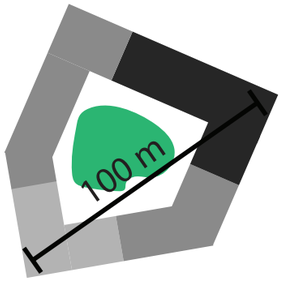
Ihmisen kokoinen Kivistö – suunnitteluperiaatteet

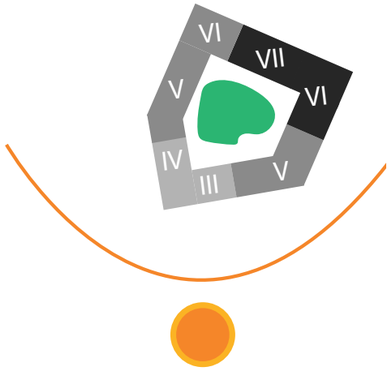
RIKOTTU RUUTUKAAVA
Sovitamme umpikorttelirakenteen paikkaan sopivaksi huomioiden mm. maastonmuodot, luontoarvot ja viheralueet sekä olemassa olevan rakennetun ympäristön.

YLLÄTYKSELLISET JA INHIMILLISEN KOKOISET KAUPUNKITILAT
Korttelirakenne muodostaa yllätyksellisiä kaupunkitiloja; lyhyitä näkymälinjoja, nurkan takaa avautuvia aukioita, viipyilyyn houkuttelevia katutiloja, puutarhoja ja viihtyisiä puistoja.

PIENIMITTAKAAVAISET UMPIKORTTELIT
Kivistön kaupunkirakenne muodostuu umpikortteleista, joiden läpimitta on enintään 100 metriä ja korttelijulkisivun mitta enintään 60 metriä. Pienimittakaavaiset umpikorttelit luovat käveltävää kaupunkiympäristöä.

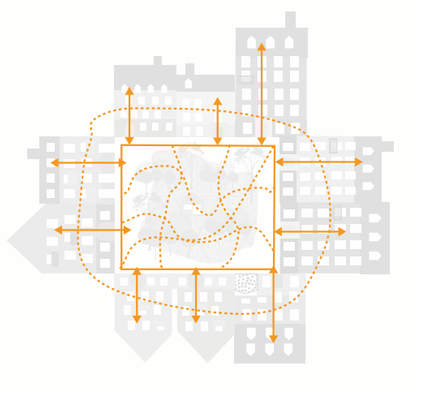
ILMANSUUNTIEN JA MIKROILMASTON HUOMIOINTI KERROSKORKEUKSISSA
Huomioimme ilmansuunnat kerrosluvuissa, jotta umpikorttelin sisäpihalle saadaan mahdollisimman paljon auringon valoa. Rakennusten kerrosluku on keskimäärin 5. Keskeisimmissä sijainneissa jopa 12 kerrosta, etäämmällä asemista vain 2 kerrosta.

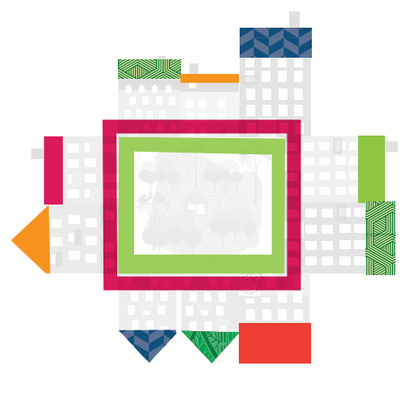
ERILAISET RAKENNUKSET JA KÄYTTÖTARKOITUKSET LUOVAT MONIMUOTOISUUTTA
Koostamme korttelit erilaisista rakennuksista, joilla on eri käyttötarkoitus. Rakennukset ovat perushahmoltaan yksinkertaisia. Kaupunkikuvan moninaisuus syntyy rakennusten vaihtelevaisuudesta mm. talotyypin, tonttijaon, kerroskorkeuden, värin, materiaalien, kattojen ja toimintojen suhteen.

VEHREÄ YHTEINEN SISÄPIHA
Umpikortteli kätkee sisäänsä koko korttelin yhteisen vehreän sisäpihan, joka ilmentää Kivistön identiteettimaisemia; metsäistä Kivistöä ja/tai Kulttuurimaiseman Kivistöä. Jokaisella sisäpihalla toteutetaan vihertehokkuuden tavoitetasoa.

UMPIKORTTELIN KÄVELTÄVYYS
Jokainen kortteli on käveltävä sekä vertikaalisesti että horisontaalisesti. Korttelin voi kävellä ympäri. Jokaisesta porraskäytävästä on käynti pihalle ja kadulle. Umpikortteleissa on yhteinen sisäpiha. Tonttien välisiä aitoja ei ole.

AKTIIVINEN ENSIMMÄINEN KERROS JA ETUPUUTARHAT SEKÄ MONIMUOTOINEN KATTOMAAILMA
Kaikkien rakennusten ensimmäiset kerrokset ovat eläviä ja avoimia. Ensimmäisen kerroksen tiloihin liittyy vehreitä etupuutarhoja pihan ja kadun puolella. Kaikkien rakennusten katot ovat monimuotoisia ja värikkäitä tai ovat käytössä esim. kattopuutarhoina, aurinkovoimaloina tai pelikenttinä.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

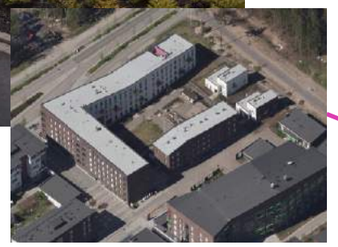
2. Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä.

Ihmisen kokoinen Kivistö – esimerkkejä kortteleista

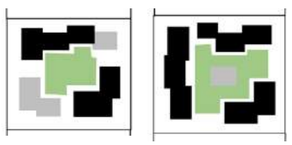
Kivistön keskusta rakentuu erilaisista kortteleista. Osin rakentaminen sijoittuu rakentamattomille alueille, osin rakennettuja alueita täydentämään. Korttelin suunnitteluperiaatteet sovitetaan aina paikkaan sopiviksi ja mm. olemassa oleva rakennuskanta, maastonmuodot ja luonnonolosuhteet huomioidaan. Paikkaan sovittamalla korttelirakenteesta muodostuu orgaaninen kaupunkirakenne.

Kivistöläinen keskustakortteli
Jaspiskujan ja Keimolantien kulmassa sijaitsee yksi Kivistön keskustan ensimmäisistä kortteleista, jossa on yhdistetty kerrostaloasumista ja pientaloasumista sekä liiketiloja. Vehreällä pihalla on kaupunkiviljelyä ja taidetta. Korttelin katot eivät valitettavasti ole toteutuneet monimuotoisina viherkattoina.

Vanhan Kivistön täydennysrakennettavat korttelit
Vanhassa Kivistössä tutkitaan pientaloalueen täydennysrakentamista erityisesti kilometrin säteellä Kivistön asemasta.

Kivistön kirkon korttelit
Asemakaavoitetuista Kivistön kirkon kortteleista on suunniteltu pienimittakaavaista, monimuotoista ja värikästä kaupunkia.

Kivistön asuntomessualue
Kivistön asuntomessualueelta löytyy monimuotoisia kortteleita; yhdessä korttelissa mm. asuinrakennuksia, pysäköintilaitos ja asukastila.

Kvartsikulman keskustakorttelit
Kvartsikulman alueelle on suunnitteilla kortteli, josta löytyy mm. monimuotoisia asumisratkaisuja, liiketiloja ja ensimmäisen kerroksen asuntoja terassipihoineen.

Lapinkylän aseman täydennysrakennettavat asemakorttelit
Lapinkylän läheisyydessä olevia pientalotonttien täydennysrakentamista tutkitaan tulevaisuudessa.

Puu-Kivistön aloituskorttelit
Puu-Kivistöön on suunnitteilla puurakenteinen naapurusto

HERCULES-korttelit
Keskustaan, aivan Kivistön aseman läheisyyteen on rakentumassa monimuotoisia, yhteisöllisiä ja värikkäitä keskustakortteleita.

Lumikvartsin keskustakorttelit
Lumikvartsin keskustakortteleihin on suunnitteilla aktiivinen kivijalkakerros, monimuotoisia talotyyppejä ja aktiivisia kattoja.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

2. Jokaisen korttelin läpimitta on enintään 100 metriä.

Jatkosuunnittelun tsekkilistä

! Muista monimuotoisuus koko korttelin suunnittelussa!

Kivistön keskustan kaupunkirakenteen peruspalikka on monimuotoinen ja inhimillisen kokoinen umpikortteli, jota varioidaan kaupunkirakenteen eri kohdissa. Jokainen kortteli sovitetaan paikkaan huomioiden nykytilanteen reunaehdot, kuten olemassa oleva rakennuskanta sekä luontoarvot.

Asuntoja omilla pihoilla! Sisäpihan puolelle tulee sijoittaa omasisäänkäyntisiä asuntoja, joilla on oma piha. Pihan sisäänkäynnin tulee olla pääsisäänkäynti ja piha tulee suojata istutuksin tai rakenteellisesti. Kivijalkakerroksen sijaan irtaimistovarastot tulee sijoittaa ylempiin kerroksiin tai kellariin.

Elämää kivijalkakerroksessa ja vehreät etupuutarhat! Kivistöläinen kortteli avautuu julkiseen kaupunkitilaan aktiivisena ja vehreänä. Kivijalkakerrokseen tulee sijoittaa liiketiloja, yhteistiloja ja asuntoja, joiden yhteydessä on vehreitä, huoneistokohtaisia etupuutarhoja. Suunnittele kivijalkakerros osana ympäröivää kaupunkitilaa.

Kotikorttelipalvelut. Jokaisella korttelilla on omat kotikorttelipalvelut, kuten yhteissauna, etätyötila, kierrätystila, vierashuoneasunto ja verstas. Mieti mitkä palvelut sopivat juuri tähän korttelii huomioiden naapuruston luonne ja lähistön palvelut.

Läpikuljettavat rakennukset! Porraskäytävästä tulee olla kulku sekä kadulle että sisäpihalle.

Monipuolisesti käytössä olevat katot! Kivistön keskustassa jokaisen rakennuksen katto on jollain tapaa käytössä. Matalien rakennusten katoille sijoitetaan aktiivisia toimintoja kuten kattopuutarhoja ja korkeiden rakennusten katoille sijoitetaan passiivisia toimintoja, kuten aurinkopaneeleja ja viherkattoja.

Porttikongit ovat salaisia reittejä omalle yksityiselle sisäpihalle. Muista siis maltti; matala porttikongi on usein miellyttävämpi kuin taivaisiin kurottava. Muista myös upea portti!

! Huomioi mikoilmasto koko korttelin suunnittelussa! Sijoita mm. korttelin etelä- ja länsisivuille matalampia rakennuksia ja etelä- ja länsijulkisivuihin isoja aurinkoisia parvekkeita.

! Yksityinen ja julkinen! Muista huomioida yksityisen ja julkisen tilan hierarkia! Kortteli aukeaa kaupunkitilaan avoimina julkisina tiloina, kuten liiketiloina ja sulkee sisäänsä yksityisiä tiloja, kuten sisäpihan.

Resurssiviisauden konsepti. Mieti millainen resurssiviisauden konsepti korttelilla on: kierrätyskortteli, puukaupunkikortteli, pyöräilykortteli tai kaupunkiruokakortteli?

Umpikortteli kätkee sisäänsä turvallisen ja yksityisen sisäpihan, joka ilmentää Kivistön identiteettimaisemia. Sisäpiha on asukkaiden oma salainen vehreä keidas, jossa kotikorttelin asukkaat tapaavat ja viettävät aikaa. Sijoita pihalle eri asukasryhmille sopivia toimintoja. Pihalla ei ole julkista läpikulkua eikä sitä saa aidata tonttikohtaisiin pihoihin.

3.

Jokainen kortteli on hybridi.

Lähipalveluiden Kivistö

Sekoittunut kaupunkirakenne

Palvelujen, asuntojen ja työpaikkojen sekoittuminen luo monipuolista kaupunkia, missä suuri osa matkoista onnistuu kävellen. Kivistö on lähipalveluiden kaupunki, jossa palveluiden verkosto tuotetaan asukkaiden, yritysten, kaupungin ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Kivistön ja Lapinkylän asemakorttelit ovat merkittäviä julkisten ja yksityisten palveluiden palvelukeskittymiä.

Tärkeää on, että kaikkien palveluiden ja toimintojen pääsisäänkäynnit ovat suoraan kadulta, jotta tilasta tulee kaupunkimainen ja kävelijälle helposti hahmotettava. Kivistön koko keskusta rakentuu tehokkaaksi ja urbaaniksi kävelyä suosivaksi kaupunkiympäristöksi sisältäen paljon monikäyttöistä kivijalkaliiketilaa.

→ Rakennamme keskustamiljöötä, jossa rakennuksen pohjakerros on avonainen kadulle ja kerroskorkeudet mahdollistavat muuntojoustavuuden. Pohjakerroksen vapaa huonekorkeus on pääsääntöisesti vähintään neljä metriä. Muissa kerroksissa vapaa huonekorkeus on vähintään kolme metriä ja sen tulee mahdollistaa käyttötarkoituksen muutokset.

Palvelurakenteen hienorakeisuus

Kivistön keskustassa rakennukset ovat monipuolisia, inhimillisen kokoisia hybridipalvelurakennuksia, joissa yhdistyvät monenlaiset arjen palvelut, kuten vähittäistavarakaupat, päiväkodit, työpaikat ja asuminen. Keskustakortteleissa rakennusten muuntojoustavat pohjakerrokset edesauttavat palvelujen syntymistä kaupunkirakenteeseen, kun esimerkiksi kerroskorkeus mahdollistaa monipuolisesti eri toimintoja.

Tilatarpeet vaihtelevat markkinatilanteesta riippuen. On tärkeää, että talojen perusmitoitus tukee monikäyttöisyyttä esimerkiksi niin, että asunnot voivat tarvittaessa muuttua toimitiloiksi ja toisin päin. Tulevaisuudessa voi olla tarpeita tiloille, joita nyt emme osaa edes kuvitella ja siksi rakennusten ja kaupunkirakenteen muuntojoustavuus on erittäin tärkeää.

→ Suunnittelemme päiväkodit, koulut ja muut oppimisympäristöt osana hybridikortteleita. Oppimisympäristöjen piha-alueet toimivat päätoimintojen toiminta-aikojen ulkopuolella naapurustojen leikkipaikkoina.

→ Suunnittelemme hybridipalvelukeskuksia toiminnallisesti keskeisiin sijainteihin niin, että niihin sijoittuvat autojen ja pyörien pysäköintilaitokset ovat helposti saavutettavissa kävelyn näkökulmasta. Keskitetty pysäköinti mahdollistaa tehokkaan tilankäytön myös tulevaisuudessa, jos autojen pysäköintitarve vähenee.

→ Edellytämme hybridipalvelukeskittymän ensimmäiseen kerrokseen sijoitettavaksi kaupallisia ja/tai julkisia palveluita, mikä vahvistaa miellyttävää kävely-ympäristöä korttelin ympärillä. Katolle sijoitettavaksi yhteisöllisyyttä tukevia toimintoja, kuten esim. pelikenttä tai kattopuutarha.

Viheralueiden palvelut osana sekoittunutta kaupunkirakennetta

Viheralueiden palvelut nivoutuvat kaupunkirakenteeseen. Puistoalueet ulottuvat viherverkoston kautta kaikkialle keskustaan niin, että lähipuistoon on aina lyhyt matka. Suuremmat puisto- ja metsäalueet sijoittuvat keskustan ulkopuolelle tai reunamille. Urheilupuistotoiminnot levittäytyvät keskustan puisto- ja metsäalueille painottuen keskustan eteläosan lentomeluvyöhykkeelle. Urheilupuistotoiminnot tukevat aktiivista kävelykaupunkia sijoittuessaan ympäri keskustaa. Koirapuistot, leikki- ja liikuntapalvelut ovat keskeinen osa aktiivisen, käveltävän kaupunkikeskustan palveluja.

→ Mahdollistamme aktiivisen arjen sijoittamalla urheilupuistotoimintoja naapurustoihin niin, että lähiliikuntapaikat ovat helposti saavutettavissa kävelyverkostoon tukeutuen.

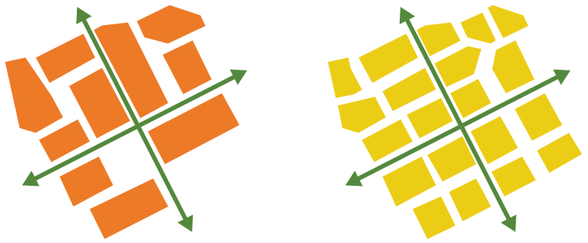
→ Suunnittelemme koirapuistot osana keskustapalveluiden verkostoa, mikä tarkoittaa tiivistä mitoitusta ja rajattuja käyttöaikoja.

→ Hajautamme urheilupuistotoiminnat ympäri keskustaa niin, että kaupunkitasoisesti palvelevat urheilutoiminnot sijoittuvat asemakortteleihin ja ovat siten saavutettavissa keskustassa sujuvasti kävellen tai joukkoliikenteellä.

3. Jokainen kortteli on hybridi.

Lähipalveluiden Kivistö – suunnitteluperiaatteet

KAUPUNKIRAKENTEEN JOUSTAVUUS

Kukaan ei vielä tiedä, miten Kivistön keskustassa eletään vuonna 2050 ja miltä siellä näyttää. Eri tulevaisuusskenaarioihin voidaan kuitenkin varautua suunnittelemalla muuntojoustavaa kaupunkia. Pienet korttelikoot mahdollistavat eri toiminnot tulevaisuudessa. Kortteleita voidaan tarvittaessa yhdistää toisiinsa ja silti säilyttää liikkuvuuden sujuvuus ja käveltävyys.

KORTTELIN JOUSTAVUUS

Kivistön keskustassa peruskorttelirakenne luo raamit erityyppisille asumismuodoille, työpaikoille, palveluille ja vapaa-ajalle. Korttelikoko soveltuu keskustatoimintojen umpikortteliksi isolla yhteispihalla tai korttelissa voi olla koko korttelin pinta-alan kattava palvelukeskittymä tai pysäköintilaitos.

TOIMINTOJEN SEKOITTUMINEN

Kivistön keskustassa pyritään toimintojen sekoittumiseen. Jokaisen korttelin tulee olla hybridi eli niiden tulee mahdollistaa monia eri toimintoja ja ympärivuorokautista elämää. Korttelissa voi olla esimerkiksi asumista, liike- ja toimitilaa, julkisia ja virkistyspalveluita, energian ja ruoantuotantoa sekä hulevesien hallintaa.

Kivistön keskustassa kannustetaan hybridiyteen!

- Liiketilat + asuminen + viherkatto + kasvihuone
- Liiketilat + asuminen + toiminnallinen katto + hulevesien viivytys
- Julkiset palvelut + asuminen + toiminnallinen katto
- Julkiset palvelut + asuminen + aurinkoenergian tuotanto
- Pysäköinti + liiketilat + aurinkoenergian tuotanto + viherkatto
- Pysäköinti + julkiset palvelut + liiketilat + toiminnallinen katto
- Julkiset palvelut + liiketilat + aurinkoenergian tuotanto + viherkatto
- Asuminen + aurinkoenergian tuotanto + viherkatto
- Asuminen + viljelyspalstat + mehiläistarhaus
- Asuminen + aurinkoenergian tuotanto + hulevesien viivytys

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

3. Jokainen kortteli on hybridi.

Lähipalveluiden Kivistö - esimerkkejä

Aurinkokiven palvelukeskus
Samasta korttelista löytyy peruskoulun lisäksi päiväkoti ja neuvola ja näin lapselle tuttu rakennus säilyy kivistöläislapsien elämässä iän karttuessa. Katolta löytyy jotain ohikulkijalle näkymätöntä: aurinkovoimala.

Kuva: ARRAK Arkkitehdit, kuvaaja Sirpa Laaninen

Ruusuparkki
Kortteli kattaa suuren osan lähikorttelei-den pysäköintitarpeesta, mutta kadulle näkyvin elementti on kuitenkin ruoka-kauppa, joka on integroitu pohjakerrok-seen. Lisäksi korttelissa on alueellinen kierrätyshuone.

Kvartsikulman pysäköintilaitos
Kivistöläisen pysäköintilaitoksen pohja-kerroksessa saattaa olla vaikka kahvila! Pyöreän rakennuksen nurkista löytyy liiketilaa, ja aurinkoisella eteläpuolella on suoranainen aitiopaikka korttelisaunalle. Katto on vehreä ja hallitsee hulevesiä.

Kivistön palvelukeskittymä
Suurkortteli tarjoaa monipuolisten kaupallisten palve-lujen lisäksi myös parasta, mitä kunnalla on tarjota: yläkerrasta löytyvät muun muassa terveyskeskus, kirjasto ja nuorisotila. Aurinkopaneelit katolla tuottavat suuren osan rakennuksen tarvitsemasta energiasta.

Lumikvartsin päiväkotikortteli
Keskustapäiväkoti on lähellä kotia ja lapsen jättäminen hoitoon vaikkapa matkalla bussipysäkille on helppoa. Päiväkoti on integroitu kortteliin kol-mikerroksisena rakennuksena, johon on turvallinen sisäänkäynti. Korttelin asuinkerrostalojen vehreää sisäpihaa voidaan hyödyntää päiväkodin pi-han jatkeena. Lisäksi vieressä on metsäleikkipuisto. Päiväkodin oma piha toimii päiväkodin toiminta-aikojen ulkopuolella yleisenä leikkipaikkana.

Kivistöläinen keskustakortteli
Keskustakorttelit ovat hybridirakentamisen taidonnäytteitä. Pohjakerrosten liiketilojen lisäksi rakennuksesta löytyy yli kymmenen kerrosta asuntoja aivan aseman vieressä. Katolla ja korttelipihalla on paljon tilaa kaupunkiviljelylle: täydellinen kaupungin ja maaseudun kombinaa-tio. Ja jos kaupunkielämään kaipaa vaihtelua, löytyvät Kivistön ulkoilumahdollisuudet kivenhei-ton päästä.

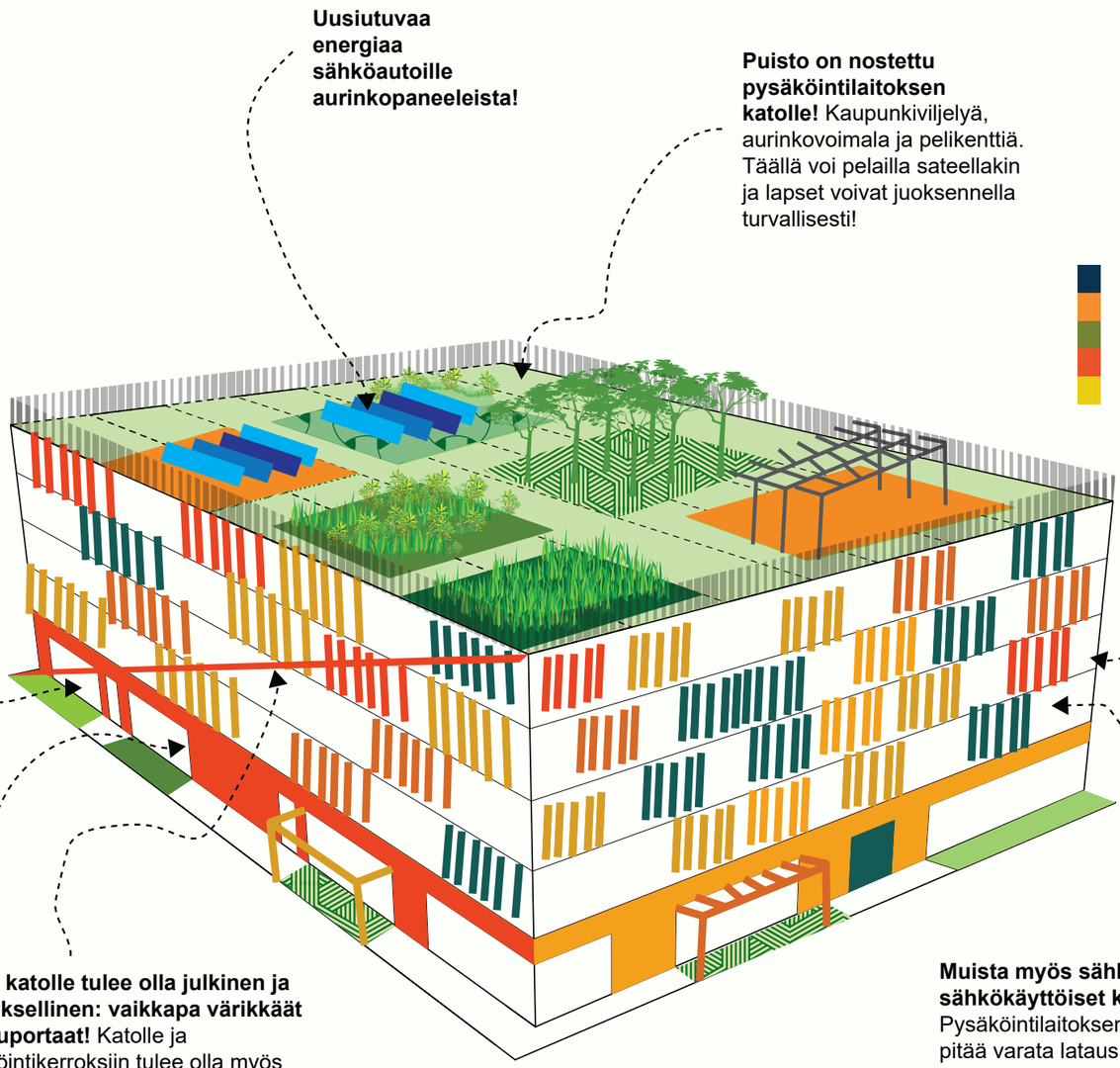
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

3. Jokainen kortteli on hybridi.

Jatkosuunnittelun tsekkilista

Pysäköintilaitos on hybridipalvelukortteli, jossa on autopysäköinnin lisäksi monia muita toimintoja! Kivijalkakerroksessa on liike- ja yhteistiloja ja katon julkisesta puistosta pääsee nauttimaan koko naapurusto.

Suunnittele ajo pysäköintilaitokseen mahdollisimman turvalliseksi.

Uusiutuvaa energiaa sähköautoille aurinkopaneeleista!

Puisto on nostettu pysäköintilaitoksen katolle! Kaupunkiviljelyä, aurinkovoimala ja pelikenttiä. Täällä voi pelailla sateellakin ja lapset voivat juoksennella turvallisesti!

Muista! Pysäköintitalon korttelialueen viherkerroin tavoiteluku on 1.

Pysäköintilaitoksen julkisivut on taiteen paikka! Nyt saa revitellä! Suunnittele yhdessä taitelija-arkkiteh-ti-työparina värikkäät ja ilahduttavat julkisivut pysäköintilaitokselle. Värejä tulee käyttää!

Elävä ja avoin kivijalka myös pysäköintilaitoksessa! Suunnittele kivijalkakerroksesta sellainen, että rakennuksen ohi ei tarvitse kiiruhtaa, vaan sen vierellä on ilo kävellä viipyillen. Erota kivijalkakerros muusta julkisivusta värillä ja/tai materiaalilla sekä erilaisin rakentein. Muista, että rakennuksen kivijalkakerroksen vapaan huonekorkeuden tulee olla vähintään neljä metriä.

Näkyvää yhteisöllistä toimintaa kivijalkakerrokseen! Pyörähuoltotiloja, yhteisti-laa, liiketilaa, verstas tai mitä tahansa tilaa, joka tuo kivijalkaan elämää! Toiminnan tulee näkyä kadulle, siis paljon ikkunoita, jotta ohikulkijakin näkee, mitä täällä puuhataan.

Kulku katolle tulee olla julkinen ja elämyksellinen: vaikkapa värikkäät juoksuportaat! Katolle ja pysäköintikerroksiin tulee olla myös esteetön kulku, selväähän se.

Valoisat ja turvalliset pysäköintikerrokset. Suunnittele pysäköintikerroksista sellaisia, että sinne on mukava ja turvallista mennä päivittäin. Ei ankeaa harmautta, vaan värejä, valoa ja iloisuutta!

Sähköautoissa on tulevaisuus! Vähintään 50% pysäköintipaikoista tulee olla varustettu sähköautojen latauspaikoilla ja loput sähköauton latauspaikkavalmiudella.

Muista myös sähköpyörät ja muut pienet sähkökäyttöiset kulkuneuvot! Pysäköintilaitoksen ensimmäiseen kerrokseen pitää varata latauspaikkoja sähkökäyttöiselle pienkulkuneuvolle. Sujuvuutta arkeen!

4.

Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista.

Monimuotoisen kaupunkikuvan Kivistö

Käveltävyyttä edistävät rakennukset

Ikkunoiden, ovien, rappukäytävien, eteisten ja porttikongien tiheys, sijainti ja käytettävyys talossa vaikuttavat talon sisäiseen käveltävyyteen. Niiden avulla luodaan mahdollisimman laajoja kävelyverkostoja, jotka jatkuvat rakennusten läpi ja sitovat yhteen julkiset ja yksityiset kaupunkitilat. Käveltävyyttä edistävät rakennukset tukevat kaupunkitilan ja rakennuksen suhdetta ja edesauttavat toimivan ja elävän kaupunkitilan syntymistä. Ovia tulee olla kadulle ja pihalle tiheään. Ovien yhteydessä on tärkeää olla mahdollisimman paljon kuisteja, pihoja, patioita, pikkurappusia, pikkupihoja ja vastaavia niin, että rakennuksiin käynti on mahdollisimman luonnollista ja kadulla jatkuvasti tapahtuvaa.

- Suunnittelemme kivijalkakerroksen toiminnallisuuden yhdessä kaupunkitilojen kanssa niin, että rakennusten ja niiden välisten tilojen suhde on mahdollisimman toimiva.
- Suosimme rakennuksissa kapeita ja korkeita ikkunoita, jotka mahdollistavat sekä taivaan että katuelämän ja -vihreän näkemisen talon sisältä ja säästää käyttökelpoista tilaa huoneessa.
- Edellytämme, että rappukäytävä on läpikuljettava kadulta ja/tai puistosta sisäpihalle, jotta kontrolloitu siirtyminen julkisesta yksityisempään tilaan mahdollistuu.
- Edellytämme sisäänkäyntejä asuntoihin/liiketiloihin/porraskäytäviin tiheään (vähintään 9–12 sisäänkäyntiä / 60 m).

Taide ja värit osana monimuotoista kaupunkikuvaa

Korkealaatuisen ja monimuotoisen arkkitehtuurin ja kaupunkikuvan varmistamiseksi alueelle halutaan monipuolisesti ja useita suunnittelijoita ja toteuttajia niin rakennusten kuin niiden välisten tilojenkin osalta. Taide on yksi keino varmistaa omaleimainen alueidentiteetti. Taide tuo uusia toimijoita kaupunkikehitykseen ja monimuotoistaa kaupunkikuvaa.

Värien avulla tuemme kaupunkikuvan erityisyyttä ja tunnelmaa esim. puistoa rajaavat talot ovat pääsääntöisesti vihreitä, pohjoiseen avautuvien julkisivujen edellytetään olevan lämpimän sävyisiä keltaisia ja punaisia. Väri tukee yksittäisen rakennuksen identiteettiä ja helpottaa orientoitumista kaupungissa.

- Tuomme taiteen osaksi kaupunkiympäristöä laatimalla jokaiseen naapurustoon taiteen konseptin.
- Edellytämme taidetta suunniteltavaksi ja toteutettavaksi osana kaikkea suunnittelua ja toteutusta.

No mutta miksi?

Inhimillisen korkuiset korttelit

Inhimillisen mittainen kaupunki on korkeintaan viisikerroksinen. Sinne voi nähdä ja kuulla, joten kontakti alas kadulle, pihalle tai puistoon on mahdollinen, lisäksi kävely portaita pitkin on suhteellisen helppoa vielä viidenteen kerrokseen saakka. Toisaalta riittävän asukaspohjan saavuttamiseksi on tärkeää, että kortteleissa asuu riittävästi asukkaita. Koska nykyään ihmisten asumisväljyys on huomattavasti suurempi kuin sata vuotta sitten, tarvitaan enemmän asuinneliömetrejä tuottamaan riittävästi asukkaita aktiivisen kaupungin syntymiseen. Tämän takia tavoiteltavana kerroslukuna pidetään keskimäärin 3–7 kerrosta, mikroilmasto huomioon ottaen. Käytännössä usein esimerkiksi korttelin nurkissa voidaan mikroilmaston kärsimättä korottaa kerroslukua.

Pohjakerros ja ylin kerros ovat erityisiä, ne tulee käsitellä erityisinä ja niihin tulee rakentaa erilaisia tiloja kuin välikerroksiin. Pohjakerroksessa on mahdollista laajentaa kerrosta kohti sisäpihaa tai ympäröiviä kaupunkitiloja ja ylimmän kerroksen suunnittelu on vapaampaa, mikä monipuolistaa tilatarjontaa.

- Suunnittelemme korttelit niin, että rakennusten kerrosluku on keskimäärin 3–7 kerrosta, mutta korkeammat massat ovat mahdollisia, mikäli eivät olennaisesti huononna mikroilmastoa, esimerkiksi korttelin nurkissa tai/ja pohjoislaidoilla.
- Mittaamme mikroilmastoa mm. varjo- ja/tai tuulitutkielmilla.

Monipuolinen ja monimuotoinen kaupunkikuva

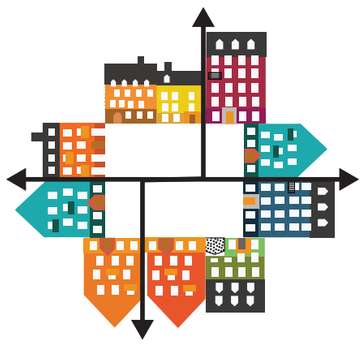
1800-luvulla kaupungit rakentuivat pienille tonteille, mikä loi kaupunkeihin luontaista arkkitehtuurin monimuotoisuutta. Jokaisessa korttelissa oli useita rakennuttajia ja suunnittelijoita. Nykyaikana sama rakennuttaja rakennuttaa usein kokonaisen korttelin tai jopa useita lähekkäisiä kortteleita. Tämän vuoksi joudumme pohtimaan erityisiä keinoja varmistamaan monimuotoisen kaupunkikuvan toteutumisen. Pienemmät rakennusyksiköt helpottavat pienempien rakennusyhtiöiden pääsyä markkinoille, mikä potentiaalisesti monipuolistaa rakennuskulttuuria.

Korttelin muodostuminen erilaisista rakennuksista luo osaltaan monimuotoista kaupunkikuvaa. Kortteleiden jakaminen mahdollisimman moneen eri kiinteistöön tukee kaupunkikuvan monimuotoisuutta. Erilaiset rakennukset monipuolistavat julkisten kaupunkitilojen lisäksi sisäpihan ilmettä.

4. Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista.

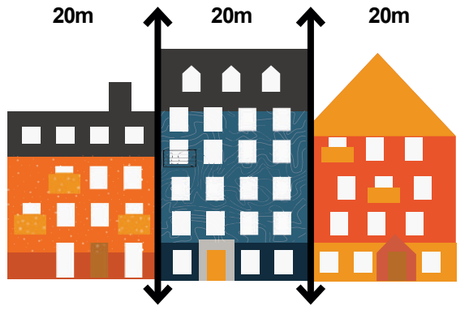
Monimuotoisen kaupunkikuvan Kivistö - suunnitteluperiaatteet

PIENIPIIRTEINEN TONTTIJAKO

Jokainen kortteli jaetaan vähintään neljään eri kiinteistöön.
Eri kiinteistöjen omistajat tuottavat erilaisia rakennuksia ja siten syntyy monimuotoista kaupunkikuvaa.

MONIMUOTOISET KORTTELIJULKISIVUT

Jokainen korttelijulkisivu on monimuotoinen.
Jokaisessa korttelijulkisivussa on vähintään kaksi eri korkuista rakennusta ja vähintään kaksi eri väristä rakennusta.

RAKENNUSTEN KÄYTTÖTARKOITUS

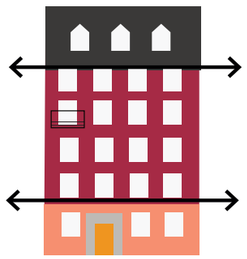
Jokaisessa korttelissa on vähintään kahta eri käyttötarkoitusta.
Erilaiset rakennusten käyttötarkoitukset luovat kaupunkikuvaan moninaisuutta.

ERILAISET TALOTYYPIT

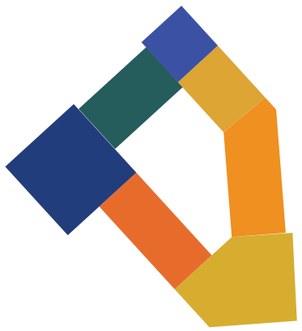
Jokaisessa korttelissa on vähintään kahta eri talotyyppiä.
Erilaiset talotyypit monipuolistavat korttelin käyttäjäkuntaa ja tuo korttelin kerroskorkeuksiin ja rakennusmassoihin monipuolisuutta.

RAKENNUKSEN HORISONTAALINEN JAKO

Jokainen rakennus jaetaan vähintään kolmeen eri osaan horisontaalisesti.
Rakennuksen kattokerros ja kivijalkakerros ovat rakennuksen muusta väritykses-tä/materiaalista/sommitelusta poikkeavia.

JULKISIVUJEN VÄRITYS

Jokaisessa korttelissa on vähintään kuusi eriväristä julkisivua.
Jokaiseen kortteliin laaditaan väritys-suunnitelma, jossa suunnitellaan korttelin värityksen periaatteet

ERILAISET JULKISIVUJEN YKSITYISKOHDAT

Jokaisessa rakennuksessa on ainutlaatuiset yksityiskohdat.
Kaupunkikuvan moninaisuutta luodaan myös julkisivujen yksityiskohdilla,kuten esimerkiksi erilaisilla sisäänkäynneillä, erilaisilla parvekkeilla tai katoilla.

MONIMUOTOINEN KAUPUNKIKUVA

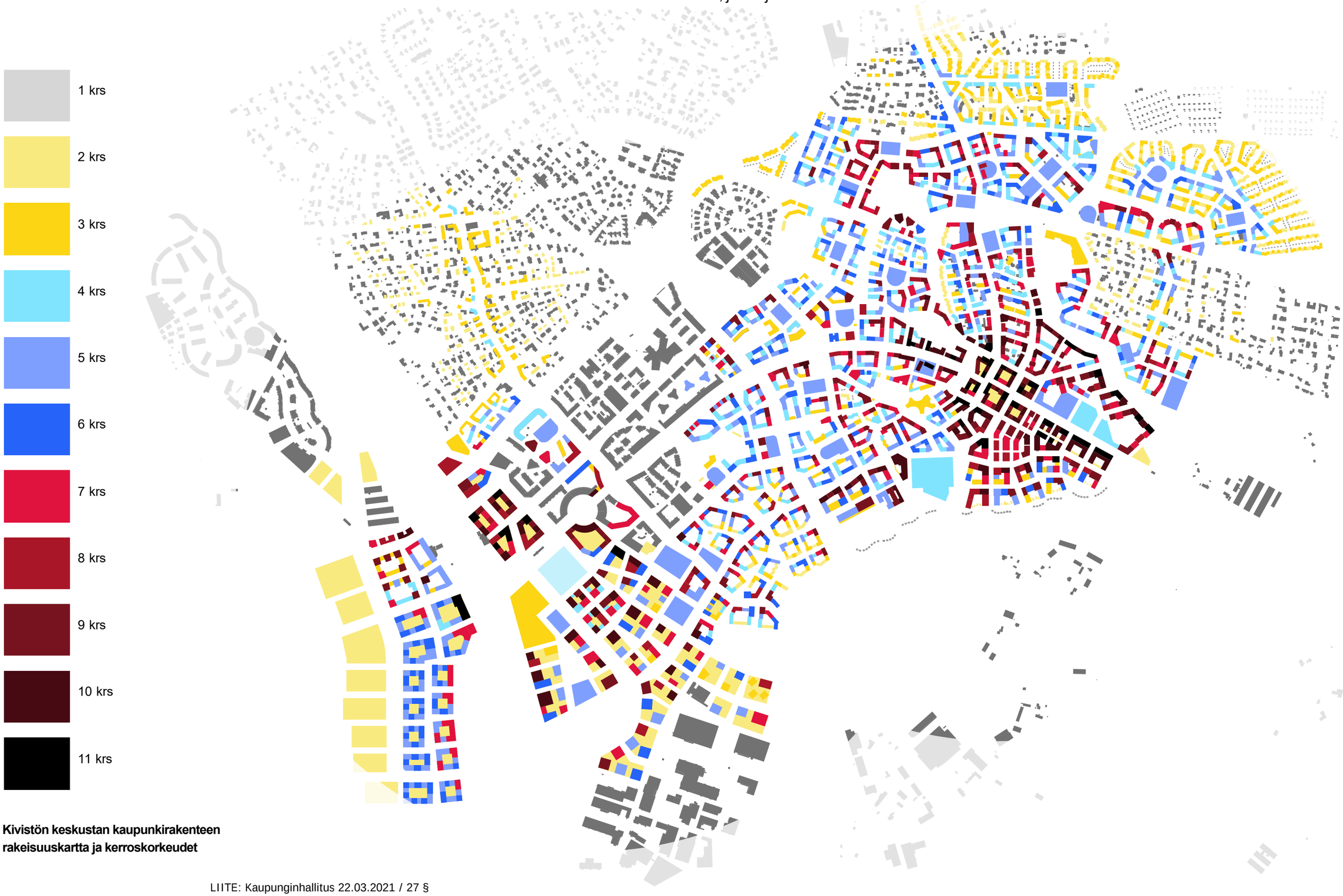
Jokainen rakennus poikkeaa naapuritalosta.
Lopputuloksena jokainen rakennus poikkeaa viereisestä rakennuksesta ja Kivistön kaupunkikuvasta muodostuu monimuotoinen naapurustojen kokonaisuus.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

4. Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista.

Monimuotoisen kaupunkikuvan Kivistö – kerroskorkeudet

Kivistön keskusta rakentuu monimuotoisista kortteleista, joissa jokaisessa on erikorkuisia rakennuksia.

Kivistön keskustan kaupunkirakenteen rakeisuuskartta ja kerroskorkeudet

© Tietoa Finland Oy

KESTÄVÄ KIVISTÖ

Kivistön keskusta vuonna 2050

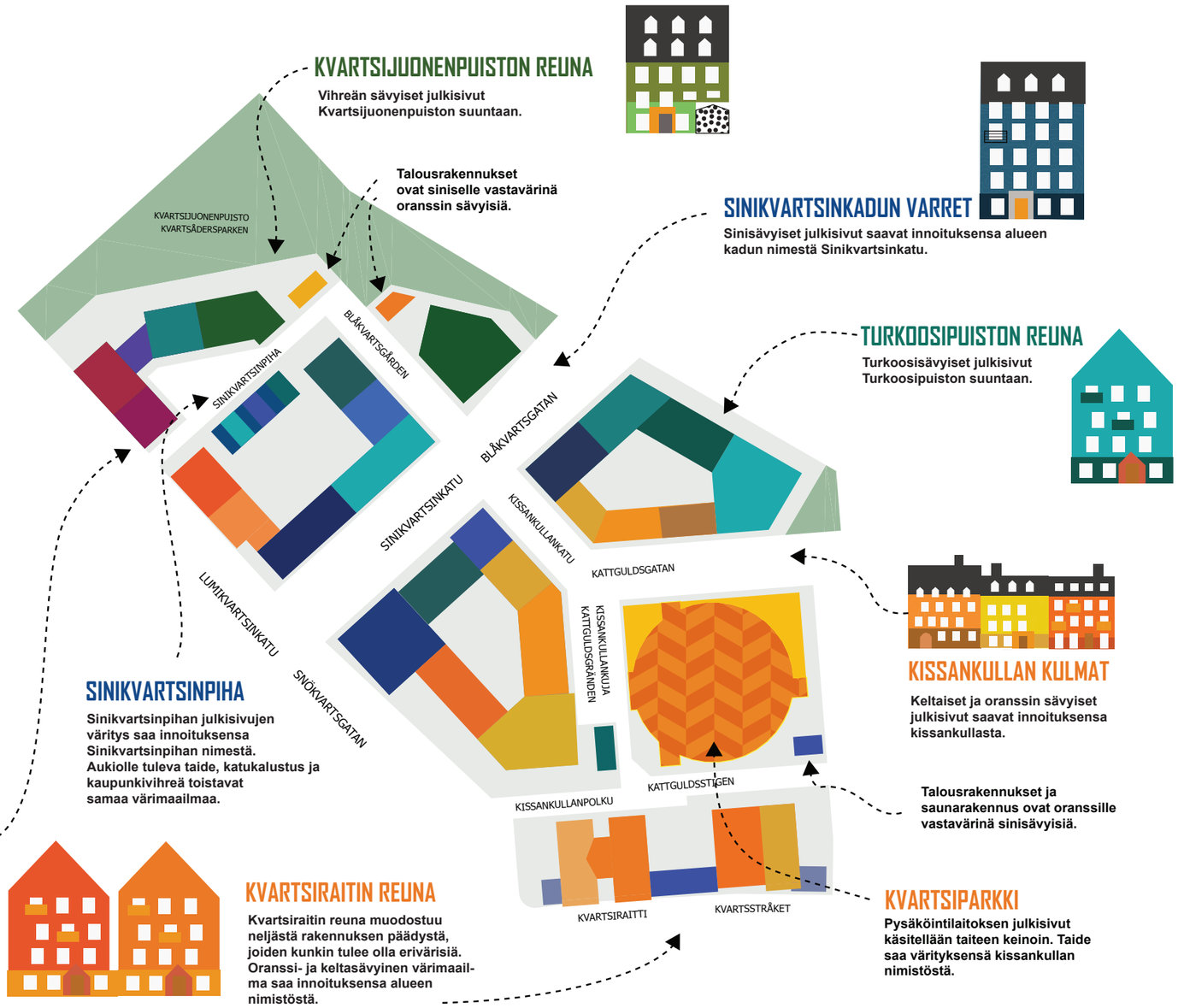
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

4. Jokainen kortteli muodostuu erilaisista rakennuksista.

KESTÄVÄ KIVISTÖLÄINEN Kvartsikulman naapurusto

“Mä asun Kvartsikulman naapurustossa ja ehkä paras juttu siellä on värikäs kaupunkikuva. Maailmassa on ihan tarpeeksi harmautta muutenkin. Muistan kadunnimetkin paremmin, kun rakennusten julkisivujen värit toistuu katujen nimissä.”

KVARTSIJUONENPUISTON REUNA

Vihreän sävyiset julkisivut Kvartsijuonenpuiston suuntaan.

Talousrakennukset ovat siniselle vastavärinä oranssin sävyisiä.

SINIKVARTSINKADUN VARRET

Sinisävyiset julkisivut saavat innoituksensa alueen kadun nimestä Sinikvartsinkatu.

TURKOOSIPUISTON REUNA

Turkoosisävyiset julkisivut Turkoosipuiston suuntaan.

KISSANKULLAN KULMAT

Keltaiset ja oranssin sävyiset julkisivut saavat innoituksensa kissankullasta.

Talousrakennukset ja saunarakennus ovat oranssille vastavärinä sinisävyisiä.

KVARTSIPARKKI

Pysäköintilaitoksen julkisivut käsitellään taiteen keinoin. Taide saa värityksensä kissankullan nimistöstä.

SINIKVARTSINPIHA

Sinikvartsinpihan julkisivujen väritys saa innoituksensa Sinikvartsinpihan nimestä. Aukiolle tuleva taide, katukalustus ja kaupunkivihreä toistavat samaa värimaailmaa.

RUUSUKVARTSINKADUN PÄÄTY

Ruusukvartsinkadun päätteenä on punaisen sävyisiä julkisivuja, kuin ruusuja kadun päätteenä.

KVARTSIRAITIN REUNA

Kvartsiraitin reuna muodostuu neljästä rakennuksen päädystä, joiden kunkin tulee olla erivärisiä. Oranssi- ja keltasävyinen värimaailma saa innoituksensa alueen nimistöstä.

5.

Jokainen katto on käytössä.

Uusi kerros Kivistössä

Erityinen maantaso- ja kattokerros

No mutta miksi?

Kivijalkakerros on rakennuksen saavutettavin osa ja sillä on erityinen suhde rakennuksen ulkopuolelle verrattuna muihin kerroksiin, mitä tulee tukea edellyttämällä ja mahdollistamalla erilaisia toimintoja. Ylin kerros on erityinen suhteessa rakennuksen muihin kerroksiin ja sen erityisyyttä tulee tukea edellyttämällä esim. kattomuodon hyödyntämistä katon alaisissa tiloissa.

Monimuotoinen kattomaailma

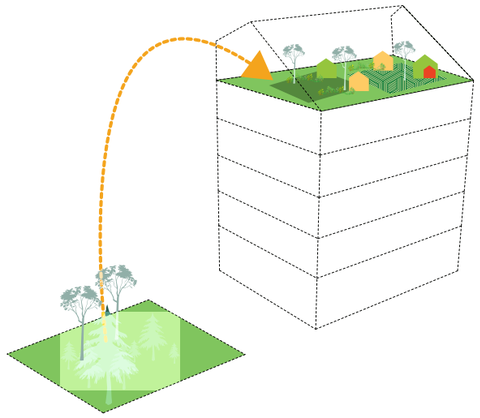
No mutta miksi?

Rakennusten ylimpiin kerroksiin liittyy vahvasti kattomaailma, joka on näkyvyydellään erityinen osa kaupunkirakennetta. Kivijalkakerros on olennainen kävel-tävyyden, elävän kaupungin ja sosiaalisen kestävyyden näkökulmasta liittyen vahvasti rakennusten välisiin kaupunkitiloihin. Kattomaailma on lähtökohtaisesti oma erityinen kerrostumansa kaupungissa. Se ei liity lähtökohtaisesti muihin kaupunkitiloihin. Hyvällä suunnittelulla voimme varmistaa kattomaailman osana kaupunkitiloja.

Kattomaailman erityisyys vahvistaa osaltaan monimuotoista kaupunkirakennetta. Kattomaailma voi tukea kaupunkikuvan inhimillistä mittakaavaa, käveltävyyttä, sosiaalista kontrollia, paikan identiteettiä, miellyttävää mikroilmastoa, resurssiviisautta, elinympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä maksimoida luonnon monimuotoisuutta. Nostamme suunnittelussa kattomaailman omaksi suunnitteluperiaatteekseen varmistaaksemme sen erityisyyden. Kattomaailmassa keskeisenä kattotyyppinä ovat viherkatot, joilla on merkittävä vaikutus muun muassa kaupunkitilojen miellyttävän mikroilmaston varmistamisessa, sillä ne viilentävät kaupunkitilaa katukuiluissa korkeiden rakennusten välissä vaikuttaessaan ilmavirtauksiin.

5. Jokainen katto on käytössä.

Uusi kerros Kivistössä – suunnitteluperiaatteet

Jokaisen rakennuksen peittopinta-alan verran neliöitä korvataan monimuotoisella katolla Kivistössä.

Kivistön keskustassa katotkin ovat monimuotoisia hybridejä, joissa tapahtuu mahdollisimman paljon. Katon käytön tulee olla luonnon monimuotoisuutta lisäävää, ruokaa tuottavaa, toiminnallisuutta lisäävää, energiaa tuottavaa, kattotalojen sijoittamista katolle tai parhaimmillaan yhdistelmä näistä. Katoista muodostuu uusi monimuotoinen kerros kaupunkirakenteeseen.

Katon käytössä tulee huomioida katon korkeus: korkeiden rakennusten katoille passiivista toimintaa ja matalien rakennusten katoille aktiivista toimintaa. Suunnittelussa tulee huomioida kattokerroksen erityisyys ja edellyttää siltä suhdetta kattomaailmaan.

Sijoittamalla katoille toimintoja mahdollistetaan maapinta-alan vapauttaminen toiseen tarkoitukseen. Kivistön keskustassa tämä tarkoittaa esimerkiksi laajemman metsäalueen säilymistä tai uuden asuinkorttelin mahdollistamista Kehäradan aseman läheisyyteen.

Tiesitkö?
Viherkatot eristävät rakennusta lämmöltä ja kylmyydeltä. Viherkatot viilentävät myös kaupunkitilaa katukuiluissa korkeiden rakennusten välissä vaikuttamalla ilmavirtauksiin.

Monimuotoisen katon erilaisia käyttötapoja:

Toiminnallisuuden lisääminen

Katolle sijoitettu monimuotoinen kattopuutarha monipuolistaa korttelin virkistys- ja oleskelutiloja. Korttelin toiminnallisuutta voi lisätä myös sijoittamalla katolle kattosaunan vilvoitteluterasseineen tai pieniä pelikenttiä.

Energian tuottaminen

Suotuisaan ilmansuuntaan sijoitetulle katolle asennetut aurinkopaneelit tuottavat uusiutuvaa energiaa korttelin tarpeisiin. Aurinkonergian lisäksi katolle voi sijoittaa myös pientuulivoimaloita.

Luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän lisääminen

Katto voi lisätä luonnon monimuotoisuutta korttelissa ja mahdollistaa vihertehokkuuden tavoitetason saavuttamisen. Katoilla voi ilmentää Kivistön identiteettimaisemia – Metsäistä Kivistöä esim. sammalkattona tai Kulttuurimaiseman Kivistöä monimuotoisena niittykattona.

Asuminen katolla

Kattotalot, ullakkoasunnot harjakaton alla, sisäänvedetyt kattokerrokset ja huoneistot kattoterasseineen monipuolistavat rakennuksen käyttömahdollisuuksia. Ylimpään kerrokseen tulee rakentaa erityyppisiä huoneistoja kuin muihin kerroksiin.

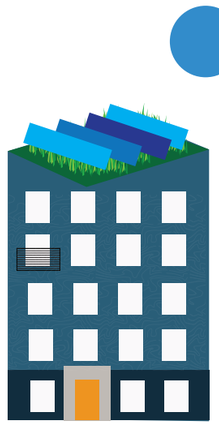
Ruoantuotanto

Katolla voi myös tuottaa ruokaa. Katolle sijoitetut viljelylaatikot, yrttitarhat ja kasvihuoneet tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia ruoantuotannolle omassa kotikorttelissa. Katot tarjoavat valaistusolosuhteidensa vuoksi otollisen paikan ruoantuotannolle.

Hulevesien hallinta

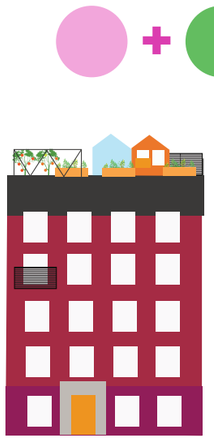
Kattoja voidaan käyttää myös hulevesien viivytykseen ja hallintaan. Hulevesien hallinta katoilla vähentää katutiloihin päätyviä hulevesiä. Hulevesiä on myös mahdollista hyödyntää esim. viljelypalstojen kasteluun.

Erilaisten katon käyttötapojen yhdistämisen esimerkkejä:

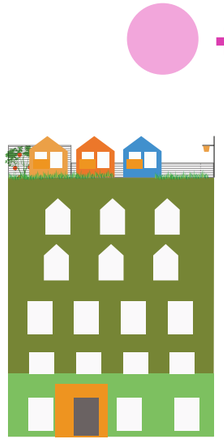
Aurinkopaneelien ja monimuotoisen viherkaton yhdistäminen aurinkoviherkatoksi

Aurinkopaneelien yhdistäminen viherkattoon lisää aurinkopaneelien tehokkuutta, koska viherkatto viilentää paneeleita ja siten paneelit toimivat paremmin. Lisäksi paneelit muodostavat varjoisia kasvuympäristöjä viherkatolle ja viherkaton kasvillisuus monipuolistuu. Molemmat siis hyötyvät toisistaan!

Monimuotoinen hyötykasvitarha ja kattosauna samalla katolla

Useita korttelitoimintoja voidaan sijoittaa katolle ja siten monipuolistaa katon tarjoamia hyötyjä kaupunkiympäristönä. Katolle sijoitettu hyötykasvitarha lisää käyttäjien yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa ruuan tuotannon aivan lähellä omaa kotia tai työpaikkaa. Saunan hukkalämpöä voidaan käyttää kasvihuoneen lämmittämiseen ja kasvihuonetta vilvoitteluun saunan jälkeen.

Kattotalot ja pelikentät ja leikkivälineitä asuinkorttelin katolla

Kerrostalon katolle sijoitetut kattotalot monipuolistavat rakennuksen tarjoamia asuinmuotoja ja käyttötarkoituksia. Kun samalle katolle sijoitetaan leikkivälineitä ja pelikenttiä, tarjoaa katto mielenkiintoisen ja turvallisen asuinympäristön esimerkiksi lapsiperheille.

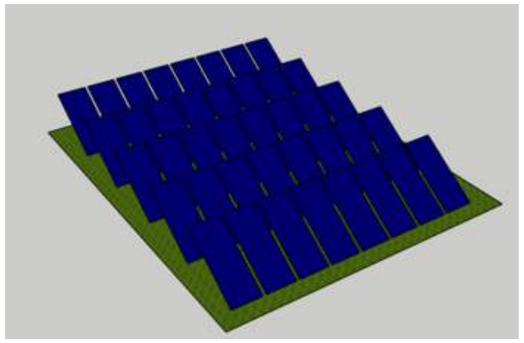
LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

5. Jokainen katto on käytössä.

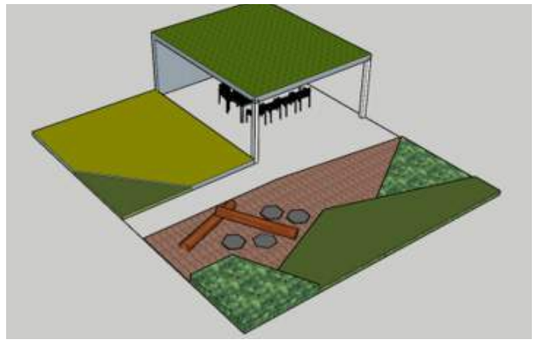
Uusi kerros Kivistössä – asuinrakennusten kattokonsepteja

Erilaisten katon käyttötapojen yhdistämisen esimerkkejä:

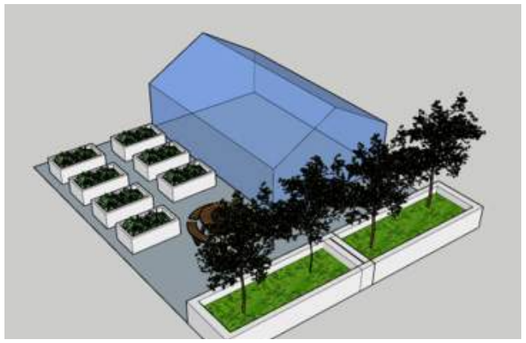
Aurinkopaneelit

Viljely ja oleskelu

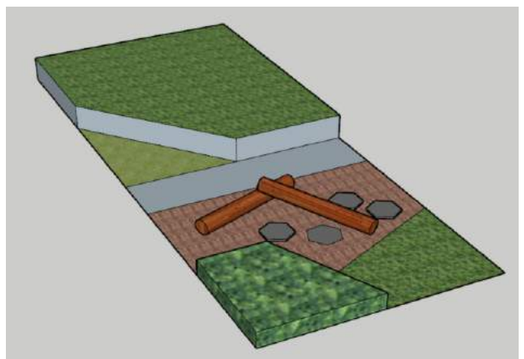
Kasvihuone ja viljely

Koirapuisto

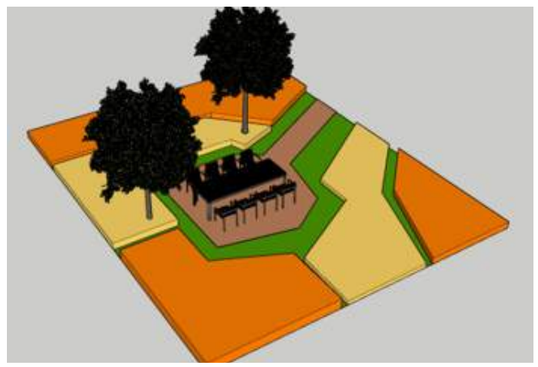
Maksaruohokatto

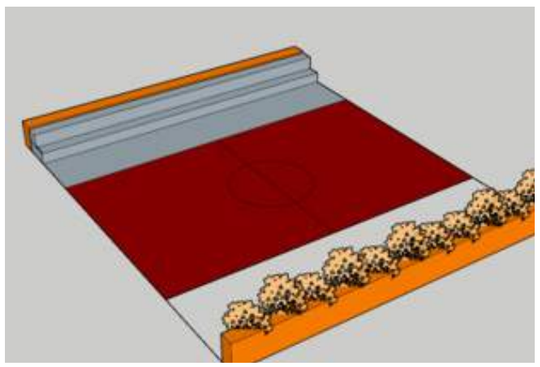
Kattosauna, viherkatto ja aurinkopaneelit

Leikki, viljely ja oleskelu

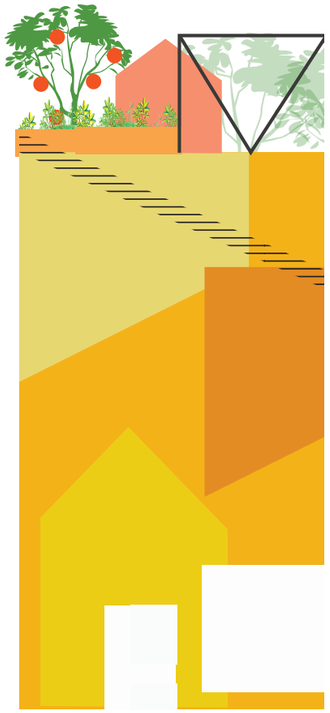
Pelikenttä ja viljely

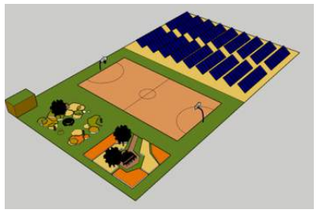
5. Jokainen katto on käytössä.

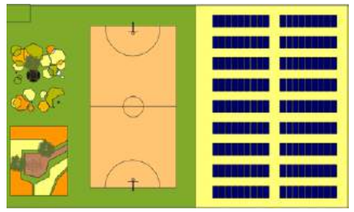
Uusi kerros Kivistössä – kattokonseptiesimerkkejä

PYSÄKÖINTILAITOKSEN KATTO – PUISTO NOUSEE KATOLLE

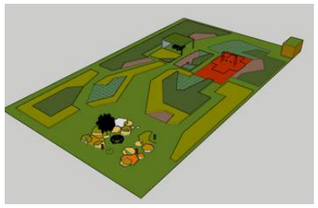

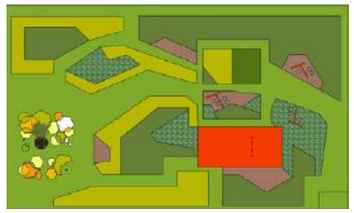
Pysäköintilaitosten kattokonsepteja:

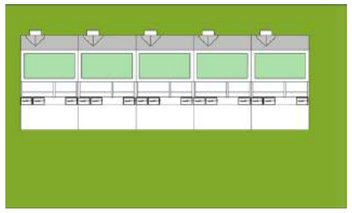
Urheilupuisto ja aurinkovoimala

Koirapuisto ja metsäinen kattopuutarha

Kattotalot ja viherkatto

Nostamme Kivistön keskustassa rakennetut puistot katoille, jotta voimme maksimoida maanvaraisten puistoalueiden säilymisen mahdollisimman luonnonmukaisena. Pysäköintilaitokset eivät palvele ainoastaan pysäköintiä vaan ne ovat hybridipalvelukeskittymiä, joissa katot ovat lähtökohtaisesti toiminnallista kaupunkitilaa ja siten julkisessa käytössä. Katoille voidaan sijoittaa esimerkiksi energian- tai ruoantuotantoa tai kattojen avulla voidaan lisätä luonnon monimuotoisuutta viherkattojen avulla. Katolle tulee olla luonteva julkinen pääsy sujuvana jatkumona ympäröivästä kaupunkirakenteesta esimerkiksi ulkoportaita pitkin. Lisäksi katolle tulee taata esteetön pääsy hissillä. Pysäköintilaitoksen katon käytön periaatteita käytetään myös esimerkiksi monitoimihallien ja kaupallisten palvelurakennusten katoilla.

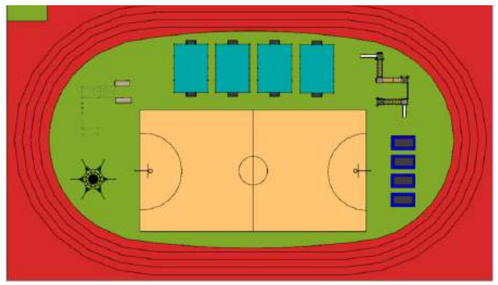

PÄIVÄKODIN TAI KOULUN KATTO – TOIMINNALLINEN KATTOPIHA

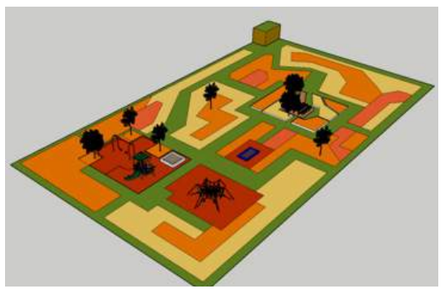
Toteutamme Kivistön keskustassa oppimisympäristöjen toiminnalliset ulkoilupihat ensisijaisesti katoille, jotta voimme maksimoida maavaraisten piha-alueiden säilymisen mahdollisimman luonnonmukaisena ja/tai viljeltävänä. Katolla oleva piha muodostaa monipuolisen ulkoiluympäristön yhdessä maavaraisen ulkoilupihan kanssa. Kattojen ensisijainen tavoite on lisätä toiminnallisuutta ja luonnon monimuotoisuutta lasten arkiympäristössä. Lisäksi päiväkotien ja koulujen ulkoilupihoille sijoitetaan hyötykasveja tukemaan ympäristökasvatusta. Katot ovat lähtökohtaisesti toiminnallista oppimisympäristöä, osa kaupunkitilaa ja siten julkisessa käytössä primaaritoiminta-aikojen ulkopuolella. Päiväkotien ja koulujen kattopihoille tulee olla sujuva ja turvallinen pääsy luontevana jatkumona ympäröivästä kaupunkirakenteesta esimerkiksi ulkoportaita pitkin. Lisäksi katolle tulee taata esteetön pääsy hissillä.

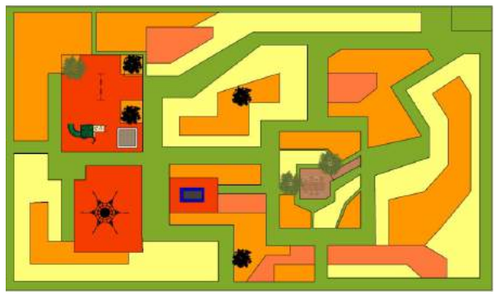
Oppimisympäristöjen kattokonsepteja:

Urheilu- ja leikkipuisto

Vehreä niittypuisto

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

Jatkosuunnittelun tsekkilista

5. Jokainen katto on käytössä.

Rakennuksen korkeus määrittelee katon toiminnallisuutta! Sijoita yli viisikerroksisten rakennusten katoille pääosin passiivisia toimintoja, kuten aurinkopaneeleja, hulevesien viivystä ja viherkattoja. Sijoita alle viisikerroksisten rakennusten katoille pääosin aktiivisia ja toiminnallisia kattoja, kuten leikkipaikkoja, pelikenttiä, kattopuutarhoja ja yhteisöllistä ruuan tuotantoa.

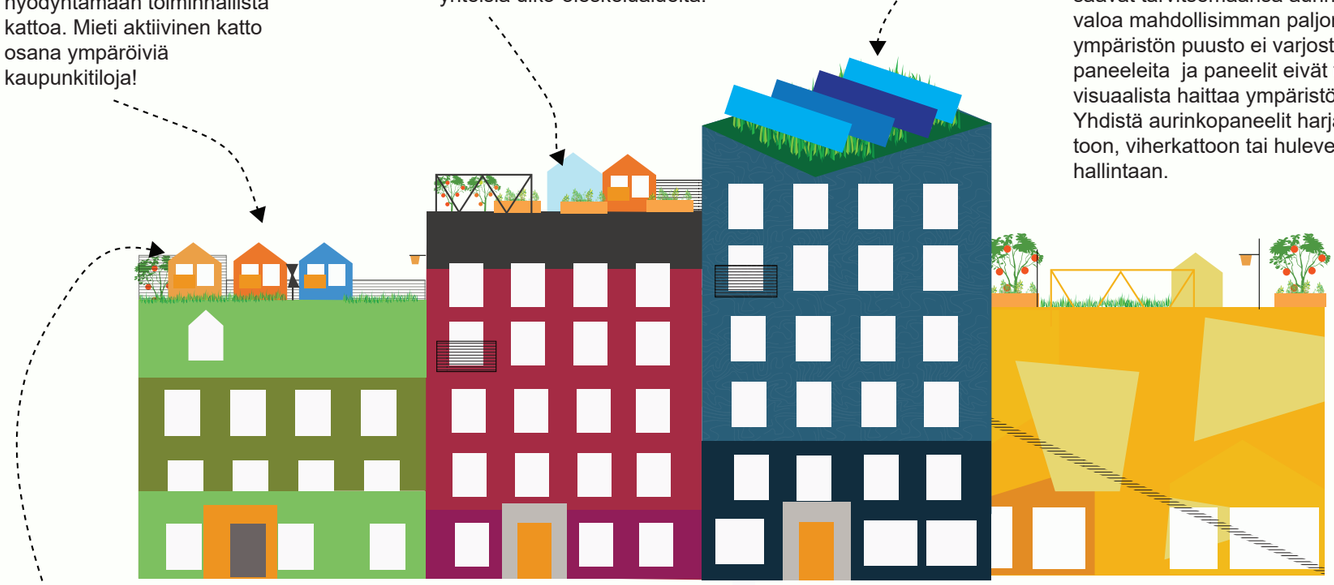
Kivistön sijoitsee lähellä Helsinki-Vantaan lentoasemaa ja nousevat lentokoneet kaartavat Kivistön yli. Voisiko rakennuksen katolla olla vaikka lentokoneiden bongauspaikka!

Onko katto mielenkiintoisen mallinen? Hyödynnä katon muotoa toiminallisuuden näkökulmasta. Sijoita pyöreälle katolle vaikka pyöreä juoksurata!

Sijoita alle viisikerroksisten rakennusten katoille aktiivista toimintaa. Varmista, että katolle on sujuva ja näkyvä käynti, jotta kaikki pääsevät hyödyntämään toiminnallista kattoa. Mieti aktiivinen katto osana ympäröiviä kaupunkitiloja!

Onko korttelin sisäpiha pieni? Sijoita katoille vehreitä ja toiminnallisia kattopuutarhoja monipuolistamaan korttelin yhteisiä ulko-oleskelualueita.

Sijoita suotuisaan ilmansuuntaan suuntautuville katoille aurinkopaneeleita, jos rakennus on yli viisikerroksinen. Tällöin paneelit saavat tarvitsemaansa auringonvaloa mahdollisimman paljon, ympäristön puusto ei varjosta paneeleita ja paneelit eivät tuota visuaalista haittaa ympäristöönsä. Yhdistä aurinkopaneelit harjakattoon, viherkattoon tai hulevesien hallintaan.

Kaivataanko Kivistön keskustassa omakotiasumista? Sijoita kattotaloja rakennuksen katolle tai suunnittele ylimpään kerrokseen ullakkoasuntoja, jossa on suuria kattoterasseja. Tämä mahdollistaa omakotitalomaisen asumisen tiiviissä kerrostalokorttelissa.

Muista toimintojen yhdistely! Sijoita jokaiselle katolle mahdollisimman montaa eri toimintoa, kuitenkin vähintään kahta erilaista toimintoa.

Onko katto monien katseiden alla, mutta sinne on hankala päästä? Sijoita katolle visuaalisesti näyttävä ja luonnon monimuotoisuutta lisäävä viherkatto, johon on yhdistetty hulevesien hallintaa. Huomioi riittävä kasvualusta viherkatolle!

Kivistössä pilotoidaan!

Vantaan kasvikattolinjaus
Vantaan kaupungilla on käynnissä kasvikattolinjausten työstö. Linjauksen yhteydessä tutkitaan erilaisten katon käyttömuotojen vaatimaa mitoista ja rakenteellisia ratkaisuja. Lisäksi linjaustyön osana luodaan asemakaavamääräyksiä erilaisille katoille hyödynnettäväksi Vantaan asemakaavoituksessa.

Kivistön keskustan kaavarungon kattokonsepteja käytetään hyödyksi kasvikattolinjauksessa. Konsepteja jatkokehitetään ja tutkitaan esim. viherkertoimen tavoitetason täyttymistä erilaisilla katoilla.

Linjauksen aineistoa käytetään hyödyksi Kivistön keskustan asemakaavojen laadinnassa.

TestBed Kivistö

6.

Jokaisesta ikkunasta näkyy puu.

Vehreiden ja aktiivisten kaupunkitilojen Kivistö

Viipyilyyn houkutteleva kaupunkitila

Viipyilevä ohikulkija kuluttaa pidemmän ajan kulkiessaan paikan ohi. Hän pysähtyy ja katselee ympärilleen.

Tavoitteena on luoda kaupunkitilaa, jossa ihmiset viihtyvät. Erityistä huomiota kiinnitetään rakennusten väliseen tilaan niin, että kaupunkitiloista tulee miellyttäviä oleskella. Kymmenen ihmistä, jotka viipyilevät kadulla viisi minuuttia on yhtä paljon ihmisiä kadulla kuin 50 ihmistä, jotka viipyvät kadulla minuutin. Viihtyisä, viipyilyyn kannustava kaupunki on tästä syystä suuremmalla todennäköisyydellä elävä ja mahdollistaa muun muassa ihmisten spontaanin näkemisen ja ihmissuhteiden luomisen sekä paikallispalvelujen kehittymisen ja monipuolistumisen.

→ Huomioimme suunnittelussa kaupunkitilojen viihtyisyyden, avautuvat näkymät ja pysähtymiseen kannustavan katukalustuksen.

Julkisten ja yksityisten kaupunkitilojen inhimillinen mitoitus

Kaupunkitilat eivät saa olla suhteettoman suuria, vaan jokaisella neliömetrillä pitää olla peruste olemassaololleen. Ihmisen pitää voida nähdä tilan reunat tarkasti, jotta tila voi tuntua turvalliselta ja miellyttävältä. Inhimillisen mitoituksen tuottama turvallisuuden tunne vapauttaa ihmisen käyttämään muitakin aisteja; ihminen voi kuulla, haistaa ja koskea ympäristöä vapaasti. Pienten elementtien läsnäolo kaupunkitilassa on tärkeää, jotta mielenkiinto kaupunkitilaan säilyy. Tämä edellyttää, että huoneistot hallitsevat kaistaleen kaupunkitilaa julkisivunsa vierustalta; näin tilaa löytyy tuoleille, polkupyörille tai vaikka ihan vain muutamalle kukkaruukulle.

- Suunnittelemme julkiset kaupunkitilat, katutilat ja aukiot riittävän pienikokoisiksi. Suuntaviivana voidaan pitää, että yhden naapuruston isoimman aukion pisin sivu saa olla enintään noin 60 metriä.
- Suunnittelemme luontevien reittien varsille pieniä aukionmuodostumia: taskuaukioita ja -puistoja. Ei kuitenkaan liian isoja.
- Suunnittelemme kaupunkitilan niin, että pienten elementtien läsnäoloon isoissakin tilakokonaisuuksissa kannustetaan. Huolehdimme, että rakennukseen rajautuva 0,5–2 metriä kaupunkitilasta kuuluu korttelialueeseen, jolloin asukas voi istuttaa ja kalustaa huoneistokohtaisen kaupunkitilan.

Viherverkosto liikkumis- ja virkistysympäristönä

Viherverkosto on aktiivinen liikkumisen ja virkistyksen ympäristö, jossa toimintojen ja palveluiden keskittyminä toimivat myös vehreät ja yhteisölliset julkiset kaupunkitilat eli kaupunkipuistot. Kaupunkipuistot edistävät yhteisöllisyyttä, kannustavat luonnossa oleskeluun ja tarjoavat ekosysteemipalveluja. Erilaisia puistotiloja, aina yksittäisestä pihapuusta ja taskupuistoista suureen urheilupuistoon tarvitaan, jotta arjen joka hetkeen löytyy sopiva tapa viihtyä ja hyötyä kaupunkivihreästä.

Kivistön keskustassa vehreys asuu kaupungissa ja luonto on lähellä laajoilla metsäalueilla ja Vantaanjoen kulttuurimaisemassa. Kivistön keskustan vetovoimatekijänä on vehreä ja monimuotoinen kaupunkiekologisiin verkostoihin perustuva vihersuonisto, joka yhdistää identiteettimaisemat kaupunkiympäristöön.

Varmistamme suunnittelussa identitettimaisemien jatkumon naapurustojen läpi niin, että kaupunkivihreä on läsnä kaikkialla.

Mikroilmastoon vaikuttavat suunnittelukysymykset

Miellyttävällä mikroilmastolla mahdollistamme toimivat kaupunkitilat ulkona. Suunnittelun keinoin pyrimme pehmentämään säätä, emme kieltämään ilmaston luomia olosuhteita. Voimme vahvistaa kävelyä, pyöräilyä ja oleskelua ja muuta ulkona vietettyä aikaa sekä muun muassa joukkoliikenteen käyttöä. Näin esimerkiksi odotus pysäkillä on mukavampaa. Ulkona vietetyn ajan lisääminen lisää keskimääräistä elämän määrää julkisissa ulkotiloissa. Lisäksi rakennukset ovat vähemmän riippuvaisia lämmityksestä ja jäähdytyksestä.

- Edellytämme, että miellyttävä mikroilmasto alkaa heti ulko-ovelta. Tämä tulee huomioida sisäänkäyntien suunnittelussa niin, että sisäänkäynti on katettu ja tuulelta suojattu.
- Maksimoimme aurinkoisten kaupunkitilojen hyödyntämisen. Varmistamme ”aurinkoansoja” kaupunkitiloissa: nämä ovat paikkoja, jotka saavat erityisen paljon auringonvaloa ja erityisen hyödyllisiä siten kylminä vuodenaikoina.
- Edellytämme rakennussuunnittelulta hyödyllisiä huoneistokohtaisia aukeamia (esim. ranskalaiset parvekkeet voivat tehdä kesällä koko huoneesta parvekkeen).
- Varmistamme sateensuojia kaupunkitilojen reunamille. Pienet ja suuret sateensuojat, kuten markiisit, erkkerit, arkadit ja katokset tukevat kaupunkielämää.

Kaupunkivihreä: flexzonet ja etupuutarhat

Kaupunkivihreä suojaa auringolta, melulta, saasteilta ja lisää kaupunkitilojen miellyttävyyttä. Kaupunkivihreä on merkittävä mahdollisuus lisätä kaupunkiympäristön biodiversiteettiä. Toiminnallisesti kaupunkivihreä mahdollistaa kaupunkiviljelyn ja tukee hulevesien paikallista ja luonnonmukaista hallintaa.

- Integroimme kaupunkivihreän kaikkiin kaupunkitiloihin.
- Edellytämme, että asuinhuoneiden ikkunoista voi nähdä puun.

Pienen mittakaavan identiteetti

Kaupunkitilassa pienilläkin elementeillä on merkitystä. Kukkaruukut, etupihat, penkit ja sisäänkäynnit luovat identiteettiä, mikä lisää paikan tuntemista omaksi. Julkisten kaupunkitilojen reunatilat ovat tärkeitä ja siksi varaamme ne järjestelmällisesti huoneistokohtaisiksi etupihoiksi, johon rajautuvan kivijalkakerroksen huoneisto voi levittäytyä terassina, etupuutarhana tai vaikka vain kukkaruukulla ja penkillä.

- Suunnittelemme julkisten kaupunkitilojen laidoille kiinteistölle kuuluvaa tilaa pihalle tai terassille. Edellytämme, että kiinteistö hyödyntää varatun tilan huoneistokohtaisesti.
- Varmistamme, että tiiviissä keskustassa kaikki tila hyödynnetään. Määritämme tilahierarkian, jonka avulla tunnistetaan kuka vastaa mistäkin tilasta.

Maantasokerroksen aktiivinen liittyminen kaupunkitilaan

Kivijalkakerros on ihmisen silmän korkeudella ja kävellessään talojen välissä ihminen näkee yleensä vain talon kivijalkakerroksen läheltä. Se on keskeinen paikka, jossa rakennuksen ja sen läheisyydessä liikkuvien ihmisten välille muodostuu väistämättä vuorovaikutusta. Toiminnallinen kivijalkakerros hidastaa ohikulkijan vauhtia ja herättää mielenkiinnon kurkistella sisään. Talon materiaalit, värit, ikkunat ja ovet ovat kivijalkakerroksen osalta olennaisimpia ohikulkijalle. Kivijalkakerroksen elementit vaikuttavat siihen missä ihminen valitsee kävellä, istua, seisoa, nauttia, katsella ja kummastella kaupunkia ja sen elämää.

- Edellytämme, että kortteleiden kivijalkakerrokset ovat avointa ja toiminnallista tilaa, esimerkiksi omasisäänkäyntistä liiketilaa tai etupihallisia asuinhuoneistoja, joiden pääsisäänkäynti on suoraan kaupunkitilasta: kadulta, puistosta tai pihalta. Parvekkeenovenomainen ovi ei voi olla asunnon pääovi.
- Edellytämme, että kivijalkakerroksen huoneistoilla on luonteva yhteys ympäröivään kaupunkitilaan oman sisäänkäynnin, ikkunoiden ja pihan ja/tai terassin avulla.
- Edellytämme, että jokaisen kiinteistön kivijalkakerroksessa sijaitsee liiketiloja.
- Edellytämme, että jokaisen korttelin kivijalkakerroksessa sijaitsee vähintään yksi ravintolatoiminnan mahdollistava liikehuoneisto.

6. Jokaisesta ikkunasta näkyy puu.

Vehreiden ja aktiivisten kaupunkitilojen Kivistö – suunnitteluperiaatteet

KAUPPAKADUT

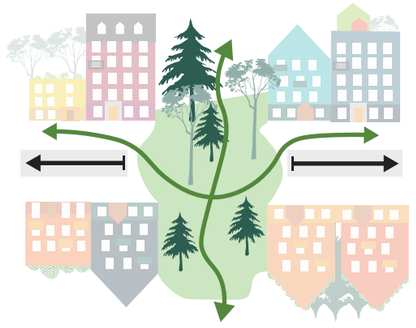
Kivistön keskustan kauppakaduilla on vihreitä vyöhykkeitä, “flexzoneja”, joista muodostuu yhteisöllisiä ja aktiivisia kohtaamispaikkoja sekä toiminnallisia viheralueita kaupunkilaisille. Flexzoneissa on kasvillisuutta, hulevesipainanteita, oleskelutiloja ja pysäköintipaikkoja.

KOTIKADUT

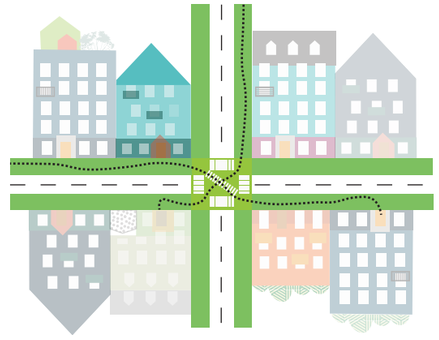
Myös kotikadut ovat aktiivisia ja vehreitä. Huoneistokohtaiset sisäänkäyntipihat, etupuutarhat ja yhteistiloihin liittyvät kaupunkitilat mahdollistavat kasvillisuutta ja monenlaista toiminnallisuutta.

VIHER- JA KÄVELY-YHTEYKSIEN JATKUVUUS

Kävely-yhteyksiä, sinisiherverkostoja ja ekologisia yhteyksiä priorisoidaan. Yhteydet jatkuvat saumattomasti ja tarvittaessa ajoneuvoliikenteen kustannuksella. Kaikkien kaupungissa kävely on turvallista kaikkialla.

KÄVELIJÄN PRIORISOINTI RISTEYSALUEILLA

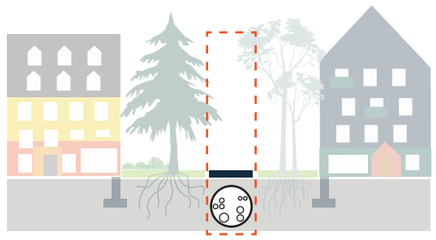
Kävely- ja pyöräily-yhteydet ovat jatkuvia. Kauppakatujen risteysalueilla ja muissa tärkeissä saumakohdissa on kavennetut ajoradat, korotetut suojatiet ja diagonaaliylitykset. Liikennevalot on ajastettu kävelijän ja pyöräilijän rytmin mukaan.

KAUPUNKITILOJEN MONIMUOTOISUUS

Kivistön keskustassa rakennukset rajaavat kaupunkitiloja. Kaupunkitilojen mittasuhteet ja tunnelmat muuttuvat siten luoden mielekästä ja kiinnostavaa kävely-ympäristöä. Rakennusten maantasokerrosten toiminnot liittyvät luontevasti kaupunkitiloihin. Katutilat suunnitellaan projektioina, ei pelkästään leikkauksina.

PUTKET PUTKEEN!

Kaupunkitilojen suunnittelussa pyritään käytettävän tilan ja katuvihreän maksimointiin. Katutiloista saadaan tiiviitä ja puita voidaan säästää ja uudelleen istuttaa kun Kivistön keskustassa putket ja kaapelit asennetaan keskitetysti infraputkeen. Tämä myös helpottaa ja nopeuttaa huoltotöitä.

DETALJISUUNNITTELU

Käveltävyyttä edistetään kaupunkitilojen detailjisuunnittelulla. Miellyttävään valaistukseen, esteettömyyteen ja katukalusteisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Värien ja julkisen taiteen avulla korostetaan paikkojen identiteettejä ja omaleimaisuutta.

VEHREYDEN MAKSIMOINTI JA SKAALAUTUVUUS

Terassit + etupuutarhat + korttelipihat + viherkatot + viherseinät + katutilojen flexzonet + viljelypalstat + luonnonmukainen hulevesijärjestelmä + puistot + olemassaoleva luonto
= Vehreä Kivistö

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

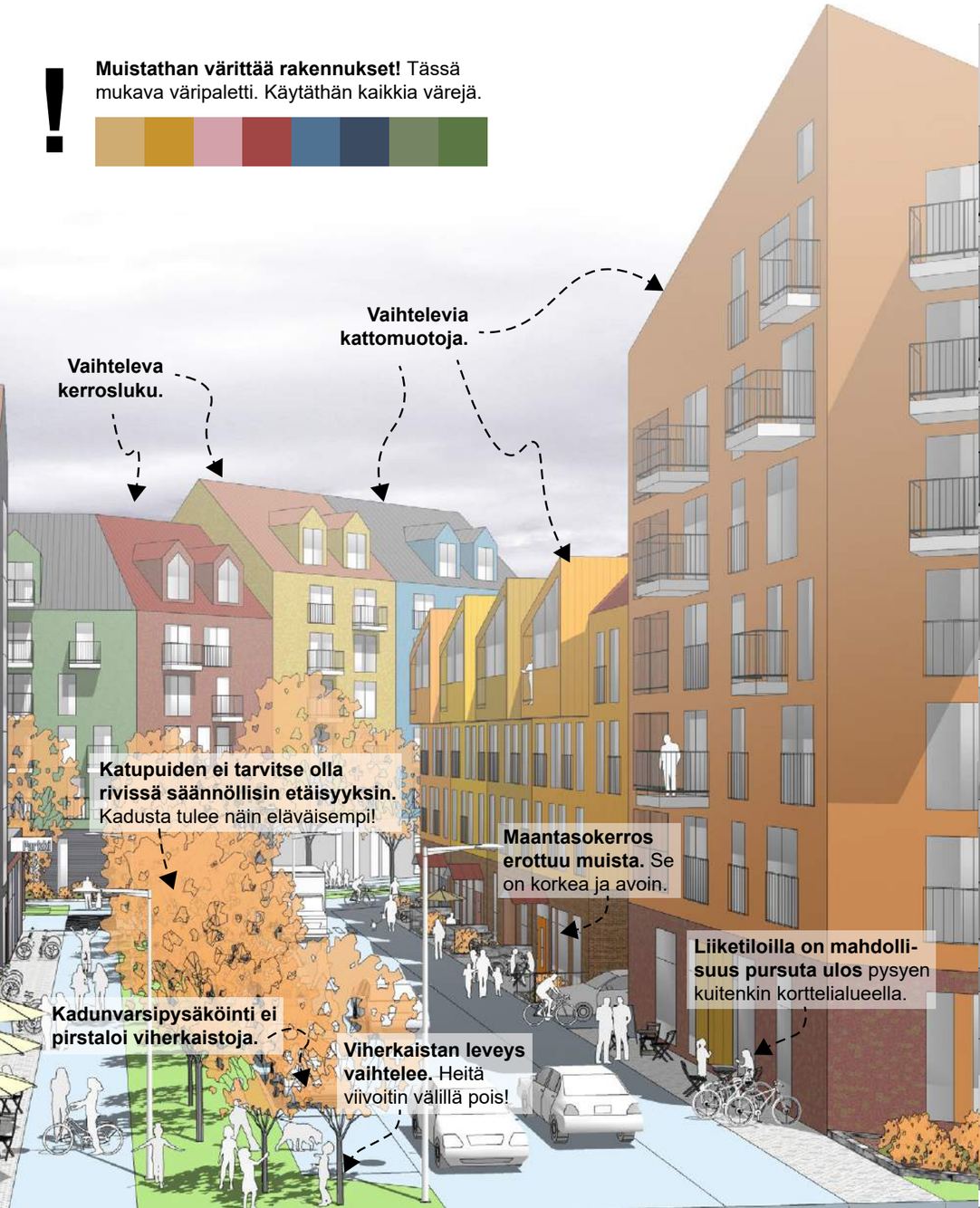
6. Jokaisesta ikkunasta näkyy puu.

Vehreiden ja aktiivisten kaupunkitilojen Kivistö – esimerkit

Kivistöläinen kotikatu. Kaikilla liikkumismuodoilla on mahdollista liikkua. Katutila on kuitenkin jäsennöity jalankulku edellä, ja rakenteelliset ratkaisut hidastavat autojen nopeuden turvalliseksi.

Kivistöläinen kauppakatu. Kaikilla liikkumismuodoilla on paikkansa. Katutila on kuitenkin jäsennöity jalankulku edellä. Kaikkien kivistöläisten parhaaksi, ei kenenkään kiusaksi.

6. Jokaisesta ikkunasta näkyy puu.

Jatkosuunnittelun tsekkilistasta

! **Lumelle ei varata erikseen tilaa.** Lumisina talvina yksittäisiä kadunvarren pysäköintipaikkoja voidaan käyttää lumitilana. Tästä seuraa, että alueella saattaa olla joinakin vuosina muutaman viikon ajan vähemmän pysäköintipaikkoja kuin normaalisti.

Ylin kerros erottuu selvästi muista.

Ahtaammissa paikoissa voi käyttää pienikasvuisia puulajeja. Kapea- tai pienikasvuiset puulajit voivat sijaita myös vain viiden metrin etäisyydellä seinästä.

Jalankulku ja pyöräily on erotettu toisistaan puurivillä. Pyöräilyn nopeus keskusta-alueella on verrannollisempi autoiluun kuin kävelyyn.

! **Katupuiden ei tarvitse olla samaa lajia.**

Ulokkeita rytmittämässä kaupunkitilaa. Ne eivät ylitä tontin rajaa.

Maantasokerros on aktiivinen ja erottuu muista. Kuusikerroksisissa ja sitä korkeammissa rakennuksissa voi rakennuksen suhteiden kannalta olla perusteltua, että kaksi alimmaista kerrosta erottuvat ylemmistä. Rakennuksen kivijalkakerros on siis kaksikerroksinen!

Kivistössä pilotoidaan!

Infraputki

Infraputki kokoaa kaiken maanalaisen infrastruktuurin kuten vesi- viemäri- ja kaukolämpöputket, sähkö- ja tietoliikennejohdot sekä jopa putkijätejärjestelmän imuputket samaan paikkaan. Infraputki on niin iso, että huolto tapahtuu sen sisällä – ihminen mahtuu huoltamaan putkia, ilman että katua tarvitsee repiä auki. Kun katua ei säännöllisin väliajoin tarvitsekaan avata putkien huollon takia, aukeaa uudenlaisia mahdollisuuksia kadun sisustamisessa: voidaan käyttää kestävämpiä ja arvokkaampia pintamateriaaleja ja kadulle on mahdollista saada enemmän vehreyttä, kun putket eivät enää rajoita kasvillisuuden istuttamista ja juuriston levittäytymistä. Infraputki mahdollistaa myös enemmän rakentamista, kun putkien vaatima tila on huomattavasti pienempi kuin ennen, mikä tekee siitä erityisen mielekkään investoinnin myös taloudellisesta näkökulmasta. Lisäksi huoltoa tekeville työntekijöille putki on huomattava parannus työergonomiaan ja -ympäristöön, ja kiireelliset huoltotoimet voidaan tehdä nopeasti.

Putkea on helppo käyttää uusissa aluerakentamiskohteissa, kuten Kivistössä. Toimittajan esirakennetut palaset on nopea asentaa maan alle kadunrakennuksen yhteydessä. Elinkaarikustannuksiltaan ratkaisu on halvempi, kuin perinteiset putket maan alla.

TestBed Kivistö

7.

Luontoretkellä Kivistön keskustassa.

Metsäinen Kivistö

Luonnollinen viherrakenne

Kaavarunko määrittää viherrakenteen volyymin ja katkeamattomuuden. Huomioimme alueen luontoarvot ja sovitamme ne yhteen rakentamisen kanssa. Ensisijaisesti pyrimme varmistamaan kaupunkirakenteen tiiveyden niin, että minimoimme rakentamiselle käytetyn maapinta-alan ja säästämme siten luonnontilaista metsää maksimaalisesti heti keskustan ulkopuolella.

- Huomioimme luontoarvot ja sovitamme ne yhteen rakentamisen kanssa.
- Luomme edellytykset metsäisen verkoston yhtenäisyydelle säilyttämällä olemassa olevia metsäalueita mahdollisimman koskemattomana, myös kaupunkirakenteen sisällä.
- Maksimoimme vihreän määrän kaupunkitiloissa osoittamalla hulevesiä ja puita mahdollisimman paljon rakennusten välisiin tiloihin (katualueilla flexzone).

Luonto tiiviissä kaupunkiympäristössä

Luonnolla on merkittäviä terveys- ja hyvinvointihyötyjä. Luonnonmukaisen kaupunkivihreän avulla varmistamme käveltävän ja elävän kaupungin. Kaupunkivihreällä on ääntä vaimentava vaikutus. Kaupunkivihreä vähentää saasteita puhdistamalla ilmaa. Visuaalisia hyötyjä kaupunkivihreästä on mm. yksityisyyden hallinnassa. Kaupunkivihreää voidaan hyödyntää keskeisenä viihtyvyyteen ja hyvinvointiin vaikuttavana elementtinä esimerkiksi tuulisuuden hallinnassa, kesäauringon varjostamisessa ja lämpösaarekeilmiön vähentämisessä.

Merkittävien ekosysteemipalveluiden lisäksi metsäiset alueet toimivat muun muassa hiilinieluina, liito-oravan elinympäristöinä sekä kaupunkilaisten lähivirkistysalueina.

- Suunnittelemme viherrakenteen niin, että luonnontilainen luonto on osa tiivistä kaupunkirakennetta.
- Tuemme alueellista biodiversiteettiä monimuotoisella kaupunkivihreällä kuten viherseinillä, -katoilla, ja kattopuutarhoilla, joissa painotetaan monilajisuutta sekä muilla elementeillä kuten vesiaiheilla, kukkaruukuilla ja istutusaltailla.
- Käytämme vihertehokkuuden menetelmää riittävän vehreyden varmistamiseksi. Vihertehokkuusmenetelmän avulla varmistamme riittävän kaupunkivihreän ja läpäisevän pinta-alan kaupunkitiloissa. Vihertehokkuuden tavoitetaso on korttelialueilla 1 ja katualueiden vihertehokkuuden tavoitetasoa tutkitaan. Pohdimme alueellisen vihertehokkuustavoitteen määrittämisen tarvetta.

7. Luontoretkellä Kivistön keskustassa.

Metsäinen Kivistö – suunnitteluperiaatteet

Jokaisella kivistöläisellä on kotimetsä.

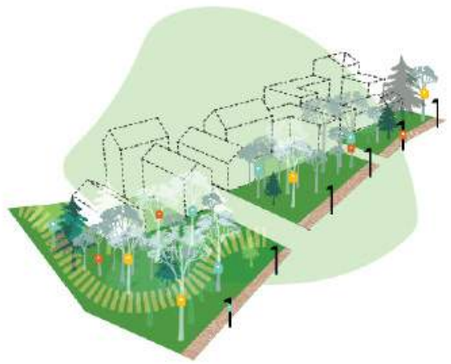
Kompensoimme rakentamisen tieltä kaadettavan puuston istutettavina uusina puina kortteleiden sisäpihoilla, kaduilla ja viheralueilla metsäisen Kivistön identiteettimaisemaa ilmentävissä kaupunkitiloissa. Jokainen istutettava puu on lajiltaan erityinen ja lopputuloksena on Kivistön keskusta-arboretum.

Liito-oravien elinympäristö turvataan kaupunkilaisten metsäisinä viheralueina

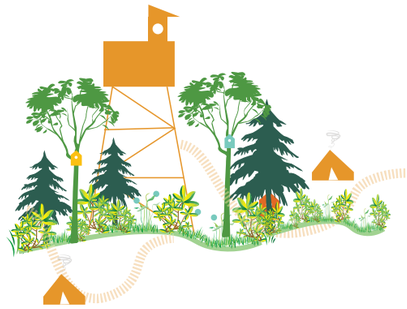
Säilytämme liito-oravien elinympäristöä 11 hehtaaria Kivistön keskustassa. Heikentynyttä elinympäristöä kompensoimme hyppytolpilla ja liito-oravien pöntöillä sekä puuston istutuksilla.

Merkittävät luontoarvot turvataan osana metsäistä Kivistöä

Turvaamme lahokaviosammaleen kasvupaikat mahdollisuuksien mukaan. Säilytetämme arvokkaat luontotyypit kuten tihkupinnat osana viherrakennetta. Hyödynnämme kaupunkiluontoa ympäristökasvatukseen.

Kivistön keskustassa koetaan urbaaneja luontoelämyksiä metsäisillä viheralueilla

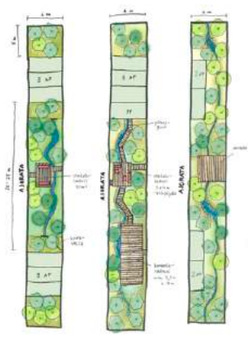
Luomme Kivistön keskustaan mahdollisuuksia kokea luontoelämyksiä tiiviissä kaupunkiympäristössä erilaisin paikoin ja rakentein, kuten pitkospuin, kaupunkilaavuin ja näkötornein.

Jokaisen korttelin sisäpihalla säilytetään vähintään kolme olemassa olevaa puuta.

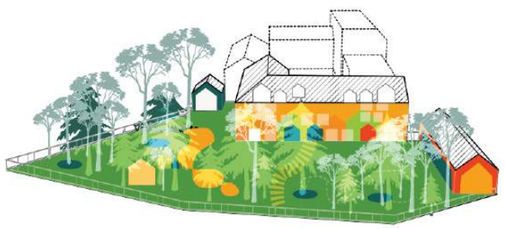
Kortteleiden, joiden paikalla sijaitsee ennen rakentamista metsää, sisäpihoilla toteutaan metsäisen Kivistön identiteettimaisemaa ja säilytetään olemassa olevaa puustoa. Vihertehokkuuden tavoitetasoa toteutetaan.

Metsäisen Kivistön identiteettimaisema tuodaan Kivistön keskustan kaupuntiloihin koettavaksi

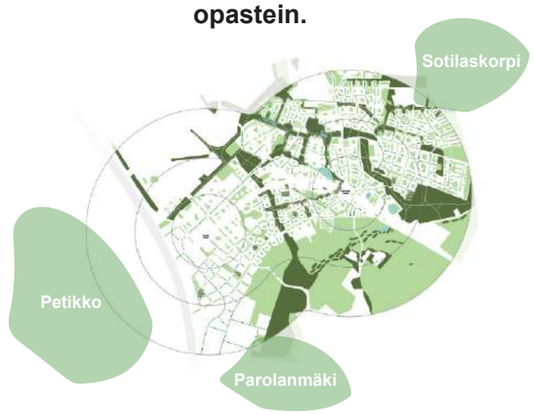
Tuomme metsäisen Kivistön identiteettimaiseman näkyväksi katutilojen flexzoneilla, etupuutarhoissa, viherkatoilla ja taskupuistoissa monilajisin puu-istutuksin ja dynaamisin istutuksin.

Metsäisille viheralueille sijoitetaan ympäristöön sopivia toimintoja

Tuomme metsiin toiminnallisuutta metsälle luontevilla aktiviteeteilla kuten metsäleikkipuisto, arboretum ja kiipeilypuisto, joita lähtökohtaisesti ei aidata ja oppimisympäristöjen ulkoilupihat.

Metsäiset yhteydet laajemmille viheralueille turvataan ja merkitään opastein.

Yhdistämme Kivistön lähiympäristön laajat metsäalueet Kivistön keskustaan puustoisin yhteyksin ja virkistysreitein.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

7. Luontoretkellä Kivistön keskustassa.

Metsäinen Kivistö – esimerkkejä

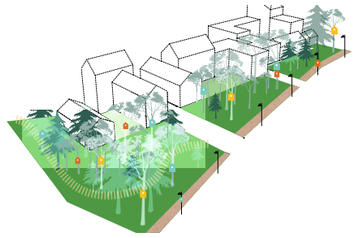
Lippupuiston liito-oravametsä
Kivistön keskustassa on liito-oravien ydinalue, Lippupuisto. Pienellä metsäisellä alueella kokee olevansa kuin satumetsässä kulkiessa poluilla ja tulevaisuudessa myös pitkospuita pitkin metsän siimeksessä.

Murtobackan lähde ja vanha metsä
Alue on todettu luontoselvityksessä arvokkaaksi luontotyypiksi ja siten säilytettävä metsäisen Kivistön helmi! Kaupunkirakenne ja luontoarvot sovitetaan yhteen asemakaavoituksen yhteydessä.

Turkoosipuiston metsäpuutarha
Asemkaavoituksessa oleva Turkoosipuisto on liito-oravan elinympäristöä ja osa laajempaa kulkuyhteysverkostoa. Olemassa oleva puusto säilytetään ja virkistysreitit sovitetaan metsäiseen ympäristöön. Aluskasvillisuudeksi tutkitaan dynaamisia istutuksia.

Puu-Kivistön arboretum
Puu-Kivistön kaupunkitiloihin on suunniteltu monilajinen puunäyttely. Puunäyttely näkyy alueen julkisilla puistoalueilla sekä asuinkortteleiden ja päiväkodin piha-alueilla. Puunäyttely voi ilmentyä monin eri tavoin, esim. asukkaiden istuttamina nimikkopuina, monilajisena piha-arboretumina korttelipihoilla tai metsäalueiden näyttävänä valaistuksena. Puuston monilajisuudesta on määrätty asemakaavamääräyksin.

Ruusumäen näkötorni ja alppiruusupuisto
Ruusumäki on Kivistön keskustan korkein kohta ja se on osa yleiskaavassa määriteltyä metsäistä ekologista runkoyhteyttä. Ruusumäelle on hahmoteltu urbaania näköalatornia, josta voisi tarkkailla lintujen lisäksi Kivistön rakentuvaa keskustaa ja nousevia lentokoneita. Nimensä mukaisesti alueelle tutkitaan myös mahdollisuutta sijoittaa Ruusumäen alppiruusupuisto. Suunnitelmat tarkentuvat asemakaavoituksen yhteydessä.

Vihersiltaa pitkin Petikkoon ja yhteydet laajemmille viheralueille
Kivistön keskustan ympärillä on monia laajoja metsäalueita: koillisessa Sotilaskorpi, etelässä Parolanmäki ja lännessä Petikon luontovirkistysalue laavuineen ja hiihtolatuineen. Kivistön keskustasta Petikkoon on kaavailtu vihersiltaa Hämeenlinnanväylän yli, jotta heti asemalta pääsisi vehreälle reitille kohti Petikkoa.

Korukivenkallio
on metsäinen kalliometsikkö Kivistöntähden alueella, jossa puusto ja avokallio on määrätty asemakaavassa säilytettäväksi. Korukivenkallio vahvistaa metsäisen Kivistön identiteettiä!

Lapinkylän metsäiset taskupuistot
Kaupunkirakenteeseen suunnitellaan metsäisiä taskupuistoja, jossa voi istahtaa vaikka laavulle lounaalle. Metsä tuodaan urbaaniin ympäristöön!

Lumikvartsin metsäleikkipuisto
Lumikvartsin asemakaavassa on suunniteltu päiväkodin yhteyteen metsäleikkipuisto, jossa mahdollistetaan leikki metsäisessä ympäristössä.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

© Tietoa Finland Oy

KESTÄVÄ KIVISTÖ

Kivistön keskusta vuonna 2050

7. Luontoretkellä Kivistön keskustassa.

Jatkosuunnittelun tsekkilista

Etupuutarhat viheralueiden reunoille! Suositeltava etäisyys rakennuksesta viheralueen reunaan on 6 metriä. Hyödynnä kaistale asuntokohtaisina vehreinä etupuutarhoina.

Yhtenäinen siniviherverkosto Muista kaavarungossa määritellyt siniviheryhteydet ja merkitse ne asemakaavassa viher- tai puistoalueiksi. Sijoita kulkureitit viheralueille huomioiden alueen puusto ja luontoarvot.

Muista säilytettävän puuston kartoittaminen asemakaavoituksen yhteydessä. Säilytettäväksi arvioidut puut merkitään asemakaavan säilytettävinä puina.

Urbaanit luontoelämykset Sijoita viheralueille mahdollisuuksia urbaaneihin luontoelämyksiin, kuten pitkospuita, näkötorneja, nuotiopaikkoja tai kaupunkilaavuja.

Katupuita! Jokainen kivistöläinen katu on vehreä. Varmista asemakaavassa vehreys katupuilla, flexzoneilla ja etupuutarhoilla. Kaupunkitilojen vihertehokkuus tulee olla vähintään 1.

Sisäpihoista vehreitä keitaita vihertehokkuuden avulla. Vihertehokkuuden tavoiteluku korttelipihoilla tulee olla vähintään 1.

Esimerkkikohteena Kvartsijuonen asemakaavan alustava luonnos.

Toimintojen sijoittaminen metsäisille viheralueille. Sijoita puustoisille viheralueille aktiivisuutta tukevia toimintoja, kuten metsäleikkipuisto tai puuarboretum

Metsäristeykset Kohdissa, joissa puustoinen viheryhteys risteää kadun kanssa, kavenna katuluetta ja ajoratoja, jotta vehreys jatkuu visuaalisesti kadun yli katkeamatta.

Luontoarvojen turvaaminen asemakaavalla Huomioi asemakaavassa alueen merkittävät luontoarvot ja turvaa niiden säilyminen asemakaavamääräyksin. Mikäli luontoarvot heikentyvät, mieti millä tavoin luontoarvojen heikentymistä voidaan kompensoida.

Kivistössä pilotoidaan!

Kivistön keskustassa pilotoidaan rakentamisen ja luonnon yhteensovittamista monien eri keinoin.

LIITO-ORAVAT

– Liito-oraville hyppytolppia ja pönttöjä parantamaan liito-oravien elinolosuhteita

Asemakaavoituksen yhteydessä huomioidaan liito-oravien elinympäristöt ja turvataan puustoiset yhteydet. Jos asemakaavoitus heikentää liito-oravien elinympäristöä, heikennystä kompensoidaan edellyttämällä asemakaavamääräyksin liito-oravien hyppytolppia ja pönttöjä viher- ja korttelialueille.

Vantaan Kivistön ja Vantaanpuiston liito-oravaselvitys ja Vantaan Kivistön seuranta-alueen liito-oravaselvitys (FCG Oy 6/2020)

LAHOKAVIOSAMMAL

– Pitkospuut turvaavat metsänpohjan säilymistä

Kivistössä on lahokaviosammalesiintymiä. Paikoissa, jossa esiintymät sijoittuvat viheralueille, ne pyritään säilyttämään osana monimuotoista luontoympäristöä. Kasvupaikkojen säilymistä tuetaan sijoittamalla virkistysreiteille pitkospuita, jotta metsänpohja ei kärsi kulutuksesta ja lahokaviosammaleen kasvupaikat säilyvät osana monimuotoista kaupunkiluontoa.

Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys (FCG Oy 10/2020)

ARVOKKAAT LUONTOTYYPIT

– Lähteet ja tihkupinnat virkistysalueiden kohokohtina

Kivistön keskustassa on arvokkaina luontotyyppeinä lähteitä ja tihkupintoja (Piispankylän tihkipinnat ja Murtobackan lähde ja tihkupinta). Nämä arvokkaat luontotyypit säilytetään rakentamattomina alueina ja nostetaan virkistysalueiden kohokohdiksi. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa selvitetään, miten tihkupinnat saadaan kaupunkiympäristössä säilymään esim. pitkospuiden ja muiden kulkua ohjaavin elementein.

Vantaan Kivistön lahokaviosammal- ja luontotyyppiselvitys (FCG Oy 10/2020)

TestBed Kivistö

7. Luontoretkellä Kivistön keskustassa.

KESTÄVÄ KIVISTÖLÄINEN
Luonto-elämykset

Vihersilta Hämeenlinnanväylän yli on yks parhaista jutuista! Niin hienoa päästä metsäistä reittiä pitkin Petikon laajoille metsäalueille. Uskon, että tää on kyllä Kivistön keskustalle hieno myyntivaltti, kun Kivistö on portti Petikkoon ja Kehäradan asemalta pääsee suoraan metsään. Voisko enää olla helpompaa?!

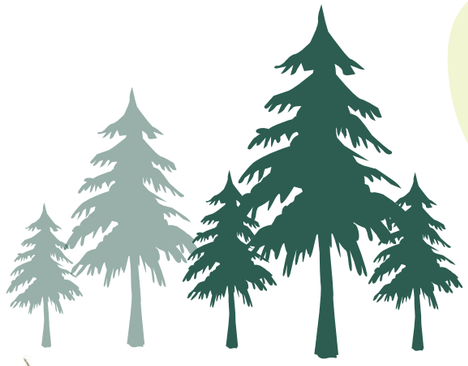
“Luonnonmetsiä tulee vaalia. Kun esim. Ruusukvartsinkadun varrelle istutetut puut kasvavat, voisi kaupunki laittaa puihin linnunpönttöjä eri lintulajeille. Näin saataisiin enemmän laulua kaupunkiin.”
Asukaskommentti, Kivistön keskustan kaavarunkoluonnos, Karttakyselyn 2019 tulokset 03/2020

“Metsää voi myös rakentaa! Italian Milanossa sijaitsee *Bosco Verticale* (suom. pystymetsä) -tornitalopari, jossa talojen julkisivuaiheet muodostuvat noin 20 000 istutetusta puusta ja monivuotisesta kasvista. Kasvilajeja on yli 90, jotta uudet lintu- ja hyönteislajit hakeutuisivat kaupunkiin. Kuulostaa kivistöläiselle! Miksei Suomessa metsien maassa voisi kokeilla samaa? Variointimahdollisuuksia on lukemattomia, miten olisi vaikka liito-oravien ydinalue parkkitalon katolla? Ovathan puut ja kasvit tehokkain ja myös kustannustehokkain tapa sitoa hiilidioksidia! *Bosco Verticalessa* puut ja kasvit parantavat rakennusten sisäilmastoa sekä terassien mikroilmastoa ja kasvillisuus suojaa sisätiloja melutasolta ja liikenteen päästöiltä. Kasvien tarvitsema energia tuotetaan aurinkopaneeleilla rakennusten katolla ja vesi suodatetaan rakennusten jätevedestä. Aikamoista!”

“Eläinten kaupunki! Kaupunkiympäristössä on monia eläimiä ja niiden viihtymistä kaupungissa voisi tukea monin eri tavoin. Liito-oravien hyppytolpat on vasta alkua. Tulevaisuudessa kaupunkiympäristössä voitaisiin kiinnittää entistä enemmän huomiota esim. siilien ja pupujen elinolosuhteisiin.”

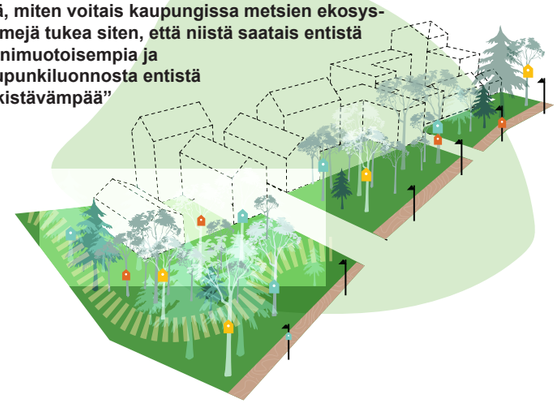

Kivistössä luonto on läsnä, vaikka ollaan ihan keskustassa. Kivistön keskustassa on hienoja metsäisiä viheralueita muistumina siitä, mitä alueella ennen oli. Luontoelämykset ihan keskellä kaupunkia on ehdottomasti Kivistön paras juttu! Oon vähän miettinyt ja mulla on vielä paljon ideoita, miten metsäistä luonnetta saataisiin Kivistöön lisää!

“Urbaanit lintutornit on huippujuttu! Siinä jotenkin pääsee kokemaan sellaista rauhoittumista, kun näkee korkealta kauas. Lintujen lisäksi voi vaikka bongailla nousevia lentokoneita! Laavut ja pitkospuut on toinen hieno juttu Kivistössä. Ei tarvitse mennä kuin kotiovesta ulos, niin pääsee vaikka lounastamaan notskille. Kivistön keskustassa saa kaupungin ja metsät hienoudet samalla, eikä tarvi lähteä erikseen metsään.

“Metsien uudenlaiset ekosysteemit. Oon miettinyt sitä, miten voitais kaupungissa metsien ekosysteemejä tukea siten, että niistä saatais entistä monimuotoisempia ja kaupunkiluonnosta entistä virkistävämpää”

8.

Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla.

Kulttuurimaiseman Kivistö

Hulevesiratkaisujen hyödyntäminen biodiversiteetin lisäämiseen

Monipuoliset, luonnonmukaiset hulevesiratkaisut lisäävät viihtyvyyttä kaupunkitiloissa. Vesiaiheiden lisäksi hulevesien pintaviivytys ja -hallinta monilajistaa kaupunkivihreää ja lisää esimerkiksi hyönteisten elinympäristön kelvollisuutta tiiviissä kaupunkirakenteessa. Hulevesien hallinta syntypaikalla tai sen läheisyydessä edellyttää luonnollista maaperää, minkä vuoksi pyrimme minimoimaan maanalaisen tilan käytön rakennusalojen ulkopuolella.

- Hallitsemme hulevesiä ekologisesti siten, että vesi on visuaalisena ja toiminnallisena elementtinä näkyvissä kaupunkitiloissa: pihoilla, kaduilla ja puistossa.
- Hyödynnämme umpinaiset sisäpihat mahdollistamaan flooran ja faunan kukoistamisen suojaisessa paikassa. Umpikortteli voimistaa lintujen ja puiden ääniä sisäpihalla, mikä lisää hyvinvointia.
- Keskitämme autopysäköinnin maanpäällisiin pysäköintilaitoksiin ja voimme kansipihojen sijasta mahdollistaa muun muassa maavaraisen viljelyn ja hulevesien luonnonmukaisen hallinnan sisäpihoilla ja kaikkialla kaupunkitiloissa.

No mutta miksi?

Kaupunkiluonto ja sosiaalinen kontrolli

Miellyttävät kaupunkitilat luontoelementteineen tukevat sosiaalista kontrollia elävässä kaupungissa. Mitä helpompaa luontoelämyksien saaminen on asukkaille, sitä useammin niitä hyödynnetään ja sitä todennäköisempää on esimerkiksi se, että useampi naapuri ottaa osaa pihan hoitoon – tai että lähdetään yhdessä metsäretkelle. Monipuoliset, vehreät ja puutarhamaiset yhteispihat ja puistot mahdollistavat kaupunkiviljelyn, leikin ja oleskelun.

- Kivijalkakerrosten omasisäänkäyntisille huoneistoille tulee rajata huoneistokohtaiset pihat, joihin on käynti kadulta, puistosta tai yhteispihalta.
- Viherrakenteen yhtenä tavoitteena on syötävä Kivistö, joten suosimme kasvivalinnoissa hyötykasveja.
- Suunnittelemme korttelipihoille monimuotoisia viljelymahdollisuuksia ja niitä tukevia rakenteita kuten kasvihuoneet ja monimuotoiset sadepuutarhat.
- Edellytämme, että korttelipihoille laaditaan yhteinen piha- ja hulevesisuunnitelma, jolloin pihan hyötykäyttö voidaan maksimoida.

8. Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla.

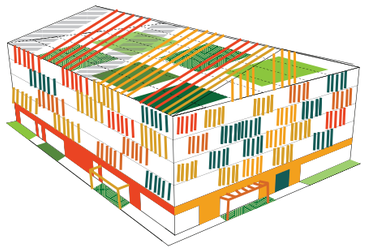
Kulttuurimaiseman Kivistö – suunnitteluperiaatteet

Kivistön suuralue on ruokaomavarainen vuonna 2050.

Tavoittelemme kaikessa uudessa viherrakentamisessa Kivistön ruokaomavaraisuutta. Ruokaomavaraisuuden saavuttamiseksi tarvitaan laskennallisesti viljelysmaata 1 000 m²/asukas . Kivistön suuralueen asukasluku on 55 000 vuonna 2050, jolloin jokaisella on laskennallisesti maapinta-alaa 1 300 m² Kivistön suuralueesta.

Jokaisessa korttelissa on ruoantuotantoa

Ruoantuotantoa ja erilaisia toimintoja yhdistetään ja kehitetään uudenlaisia hybridimalleja, esimerkiksi korttelipihoille ja -katoille sijoitetaan ympärivuotista ruoantuotantoa mahdollistavia kasvihuoneita. Pysäköintilaitoksen katolle sijoitetaan viljelypalstoja ja kasvihuoneita, tai niitä voidaan hyödyntää liikuntatiloina.

Kaikki kaupungin istuttamat puut ja pensaat ovat hyötykasveja.

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että kaikki kaupungin toimesta istutettavat puut ja pensaat Kivistön keskustassa ovat hyötykasveja erityisesti Kulttuurimaiseman Kivistöä ilmentävissä kaupuntiloissa.

Jokaiselle sisäpihalle istutetaan vähintään yksi hedelmäpuu ja kaksi marjapensasta

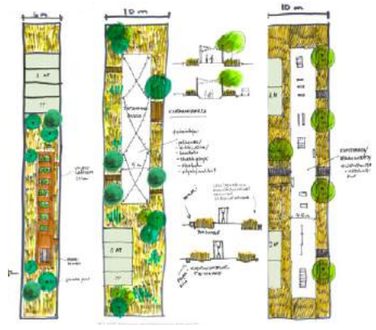
Jokaisella sisäpihoille edelytetään hyötykasvien istuttamista sekä varataan tilaa kaupunkiviljelylle. Vihertehokkuuden tavoitetasoa toteutetaan.

Hulevedet esillä kaupungissa osana viljely-ympäristöjä

Hulevedet ovat esillä siniviherverkoston osana viheralueilla, pihoilla ja katuympäristöissä. Viljelypalstoja- ja laatikoita sijoitetaan hulevesien viivytyspainanteiden ja uomien yhteyteen ja hulevesiä hyödynnetään osana kastelujärjestelmää.

Vantaanjokilaakson identiteettimaisema tuodaan Kivistön keskustan kaupuntiloihin koettavaksi

Kulttuurimaiseman Kivistö tuodaan näkyväksi katutilojen flexzoneilla, etupuutarhoissa, taskupuistoissa ja viherkatoilla mm. hyötykasvein ja heinäistutuksin.

Kivistön keskustasta luodaan yhteys Vantaanjokilaakson

Yhteyttä Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemaan kehitetään reitein ja opastein. Kulttuurimaiseman reunavyöhykkeelle sijoitetaan siirtolapuutarha- ja viljelypalstoja. Lapinkylän asemasta suunnitellaan porttia kulttuurimaisemaan.

Päiväkotien ja koulujen pihoista ja katoista hyötykasvikeitaita

Erityisesti lasten ympäristöihin kuten koulujen ja päiväkotien pihoihin ja katoille sijoitetaan hyötykasvimaita, kasvihuoneita ja hedelmäpuita ympäristökasvatuksen vuoksi.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

8. Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla.

Kulttuurimaiseman Kivistö – esimerkkejä

Kvartsijuonenpuiston viljelypalstat ja omenpuutarha
Vuonna 2015 toteutetussa Kivistön asuntomessualueella sijaitsevassa Kvartsijuonenpuistossa on viljelypalstoja ja omenapuutarha.

Hulevesien ja viljelyn yhdistäminen Murron kaupunkipientaloissa
Murron alueelle on suunnitteilla kaupunkipientaloalue, jossa yhdistetään kaupunkiviljely ja hulevesien viivytys osana viljelypihoja.

Lapinniityn ryhmäpuutarha
Jo vuonna 1984 perustettu Kesäheinän Lapinniityn ryhmäpuutarha sijaitsee Kivistön keskustassa. Kaavarungon myötä ryhmäpuutarhan alue nivoutuu osaksi Kivistön keskustaa.

Kvartsijuonen kaupunkiruokakorttelit
Käynnissä olevassa Kvartsijuonen asemakaavatyössä tutkitaan ruoantuotannon mahdollisuuksia tiiviissä kaupunkiympäristössä katutiloissa, rakennusten katoilla, kasvihuoneissa, sisäpihoilla ja sisätiloissa. Myös päiväkodin pihaan edellytetään hyötykasveja tukemaan päiväkodin ympäristökasvatusta.

Lapinkylän asemasta portti Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemaan
Kivistön keskusta rajautuu Vantaan jokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, joka näkyy myös Kivistön keskustassa kulttuurimaiseman Kivistön identiteettimaisemana. Ruoantuotanto Kivistön kaupunkiympäristössä sopii teemallisesti hyvin yhteen Kivistön suuralueen laajojen peltoalueilla tuotettavan ruuan kanssa. Lapinkylän asemalta suunnitellaan virkistysreittejä Vantaanjokilaaksoon kulttuurimaisemaan.

Kaupunkiviljelykorttelit vanhoilla peltoaukeilla
Lapinkylän aseman ympäristössä on useita peltoalueita, jota suunnitellaan rakennettaviksi tulevaisuudessa. Näillä kaikilla korttelialueilla säilytetään muistuma peltojen kulttuurimaisemasta suunnittelemalla kortteleista monipuolisia kaupunkiviljelykortteleita.

Ruoantuotannon keskus kasvihuoneissa
Kehäradan varressa Ruusumäentiellä sijaitsee kasvihuoneita. Sijainti Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemassa mahdollistaa alueen kehittämisen osana Kivistön ruoantuotannon keskusta. Alueen tulevaisuuden käyttö ratkaistaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Ruoantuotanto kaikkialla kaupunkiympäristössä
Kivistön keskustassa tavoitteena on, että ruoantuotanto näkyy kaikkialla kaupunkiympäristössä. Kaupunkiviljely, hedelmäpuut katupuina, vertikaaliviljely, katto- ja parvekeviljely, mehiläistarhat ja pihakanalat ovat osa Kivistön keskustan kaupunkikuvaa tulevaisuudessa.

Siirtolapuutarhavyöhyke kulttuurimaiseman reunalla
Kivistön keskusta rajautuu Vantaanjokilaakson kulttuurimaisemaan, joka luo koko keskustalle vahvan maisemallisen rajan. Kaupungin ja peltojen reunavyöhykkeelle sijoitetaan siirtolapuutarhoja ja viljelypalstoja monipuolistamaan kivistöläisten mahdollisuuksia tuottaa itse ruokaa ja virkistyä kulttuurimaisemassa.

Lapinkylän asemakorttelit ilmentävät kulttuurimaiseman Kivistöä
Tulevan Lapinkylän aseman ympäristössä näkyy tulevaisuudessa vahvasti kulttuurimaiseman Kivistön identiteettimaisema, muun muassa vehreänä Murron hulevesipuistona, johon on suunnitteilla esimerkiksi viljelypalstoja ja hedelmätarha.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

© Tietoa Finland Oy

KESTÄVÄ KIVISTÖ

Kivistön keskusta vuonna 2050

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

8. Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla.

Jatkosuunnittelun tsekkilista

Ruoantuotantoa kaupunkiympäristössä
Mieti kaikessa suunnittelussa miten ruuantuotanto mahdollistetaan kaupunkiympäristössä. Tässä on muutamia esimerkkejä, mutta mahdollisuuksia on lukemattomia!

Huomioi viljelyn vaatimukset
Mitä tarvitaan, jotta hyötyviljely onnistuisi? Huomioi viljelyn tarpeet, kuten kompostit, maakellarit, kastelujärjestelmä, tavarahissi tai yhteiskeittiö.

Väliaikaiset ruoantuotannon tavat
Olisiko kortteliin tai puistoon mahdollista sijoittaa esimerkiksi kesäkanala, mehiläistarha tai väliaikainen kasvimaa?

Hulevesien ja kaupunkiviljelyn yhdistäminen
Hyödynnä hulevesien viivystypainanteita tai katolta kerättyjä vesiä kasteluun!

Hyötykasveja katupuiksi
Edellytä hyötykasveja myös katupuina. Kauniisti kukkivat hyötykasvit tuovat kaupunkiin myös kukkaloistoa.

Hedelmäpuita ja marjapensaita sisäpihoille
Edellytä sisäpihoille istutettavan vähintään yksi hedelmäpuu ja kaksi marjapensasta. Muista myös muut hyötykasvit, kuten esimerkiksi köynnökset.

Julkisivun viilennys ja ruuantuotannon yhdistäminen
Sijoita etelään ja lounaaseen suuntautuville julkisivuille vertikaaliviljelyä, joka samalla viilentäisi julkisivua!

Asukkaiden yhteiset kasvihuoneet
Asukkaiden yhteisiä kasvihuoneita voi sijoittaa sisäpihalle, katoille tai vaikka yhteisöllisiksi tiloiksi porrashuoneisiin.

Parvekeviljelyn mahdollistaminen
Sijoita asuntojen parvekkeille pienimuotoista viljelyä! Kiinnitä huomiota parvekkeen ilmansuuntaan ja kokoon parvekeviljelyn mahdollistamiseksi.

Ylläättäviä yhdistelmiä
Pohdi, voisiko hyötyviljelyn yhdistää yllättävästi. Voisiko korttelisaunan hukkalämmön hyödyntää kasvihuoneessa tai hulevesipainannetta hyödyntää kasteluun?

Hyödynnä katot
Hyödynnä katot kaupunkiviljelyyn. Kaunis hyötypuutarha toimii myös viihtyisänä kattopuutarhana.

Ruuantuotanto taloyhtiön sisätiloissa ympärivuotisesti
Ruuantuotannolle sisätiloissa kehitetään jatkuvasti uusia menetelmiä, jotka mahdollistavat viljelyn ympäri vuoden. Mieti yhteistilojen mitoituksessa, olisiko rakennukseen mahdollista sijoittaa esimerkiksi suljettu vesiviljelyjärjestelmä.

Hyödynnä pysäköintilaitoksen katto
Pysäköintilaitoksen katto on usein laaja tasainen pinta, joka soveltuu hyvin kaupunkiviljelyyn valaistusolosuhteidensa vuoksi. Jos katolle osoitetaan kaupunkiviljelyä, muista edelyttää pysäköintilaitokseen mm. tavarahissi ja huolehdi, että katolla on toimiva kastelujärjestelmä.

Kivistössä pilotoidaan!

Kivistössä pilotoidaan ruoantuotantoa kaupunkiympäristössä monin eri keinoin. Lähivuosien pilotteja ovat mm. Kvartsijuonen kaupunkiruokakorttelit, hedelmäpuukorttelit ja CircularHoodFood-hanke.

Kvartsijuonen kaupunkiruokakorttelit tuottavat ruokaa

Käynnissä olevassa Kvartsijuonen asemakaavassa (nro 233000) tutkitaan ruoantuotannon mahdollisuuksia tiiviissä kaupunkiympäristössä ja miten sitä voi ohjata asemakaavoituksen keinoin. Sisäpihoille ja katoille varataan tilaa kaupunkiviljelylle ja pihoille edellytetään hedelmäpuita ja marjapensaita. Kaavassa tutkitaan myös mahdollisuutta sijoittaa kaupunkiviljelyä pysäköintilaitoksen katolle. Muita asemakaavassa määrättäviä ruoantuotannon tapoja voisi olla esim. asukkaiden yhteiset kasvihuoneet, sisätiloissa toteutettu suljettu vesiviljelyjärjestelmä tai vertikaaliviljely.

Hedelmäpuukortteleissa kaduilla kasvaa omenapuita

Kivistöön on suunnitteilla hedelmäpuukortteleita, jossa kaikki istutettavat puut ovat erilaisia hedelmäpuita ja kaikki alueen rakennukset ovat puurakenteisia. Kortteleiden yhteistiloissa voidaan ottaa huomioon hedelmien jatkojalostus, esim. varaamalla tilaa mehuasemalle tai yhteiskeittiölle.

CircularHoodFood-hanke kehittää ruoantuotantoa kaupunkiympäristössä

Vantaan kaupunki on mukana CircularHoodFood-hankkeessa, jossa edistetään hiilineutraalin kaupunkiympäristön syntymistä, kiertotalousratkaisuja, ruokaan liittyvän hiilijalanjäljen pienenemistä sekä uuden liiketoiminnan, yhteistyön ja uusien ratkaisujen syntymistä. Kivistön keskustan asemakaavoituksen yhteydessä hyödynnetään hankkeen asiantuntemusta ja etsitään mahdollisia yhteistyömahdollisuuksia.

TestBed Kivistö

8. Kivistön keskustassa ruoka kasvaa kaikkialla.

KESTÄVÄ KIVISTÖLÄINEN Kaupunkiruoka-kultttuuri

“Mä asun mun lasteni kanssa Kvartsijuonen kaupunkiruokakortteleissa. Ihan huikee juttu, että voidaan asua keskustassa ja silti viljellä ruokaa pihoilla ja katoilla. Meillä on myös taloyhtiön yhteissauna, jonka hukkalämpöä hyödynnetään yhteisessä kasvihuoneessa. Ja sit kaikki lähitienoon puut on hyötykasveja, joten omenoita voi syksyllä noukkia mukaan kotimatkalla. Mä kyllä sanon, että tää on vasta alkua, tulevaisuudessa ruuan tuotanto voi olla vaikka mitä. Haluatteko kuulla mun visioita?”

Mä oon jo pitkään haaveillut meidän taloyhtiöön sellasta sisätiloihin toteutettavaa suljettua vesiviljelyjärjestelmää. Vois tuottaa ruokaa ympäri vuoden!

Mun tytär on mukana naapuruston kaupunkikanala-hankkeessa. Mä toivon, että tää hanke kehittyy tulevaisuudessa kaupunkimaatilaksi!

Sit tää on mun mielestä mullistavaa hybridiajattelua! Ilmaperunoiden kasvatusta Kivistön uimahallissa! Miksei kukaan oo keksinyt tätä aikaisemmin?

Ja uusi menetelmiä on vaikka kuinka paljon muitakin, kuten ruokasienien viljelyä, mikrolevän tuotantoa, proteiinipitoisten hyönteisten kasvatusta sekä syötävien mikrobien ja soluviljelmien kasvatusta bioreaktoreissa.

9.

Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

Kivistöläistä elämää vauvasta vaariin

Alueidentiteetti

Kivistön keskustalla on vahva identiteetti, joka pohjautuu alueen kulttuurihistoriaan, identiteettimaisemiin ja uusiin alueellisiin identiteetteihin kuten ekologisuuteen ja taiteeseen. Identiteetti vahvistaa paikan henkeä ja alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden sitoutumista paikkaan. Alueidentiteetti auttaa eriyttämään aluetta omaksi vahvaksi paikakseen.

Kivistön suuralueen visiotyön yhteydessä olemme tunnistaneet suuralueen viisi aluetyyppiä, joista metsäisen Kivistön ja kulttuurimaiseman Kivistön identiteettimaisemat on otettu Kivistön keskustan kaupunkitilojen ja kaupunkivihreän suunnittelun lähtökohdiksi. Luomme alueelle vahvaa alueidentiteettiä tekemällä identiteettimaisemat näkyviksi kaupunkirakenteessa. Samalla sidomme uuden keskustan ympäröivään maisemaan. Viherverkostot johtavat kävelijän keskustasta sitä ympäröiviin laajoihin identiteettimaisemiin; metsäisen Kivistön Petikkoon ja Sotilaskorpeen sekä Vantaanjokilaaksoon kulttuurimaisemaan.

- Vahvistamme metsäisen Kivistön identiteettiä kaupunkitiloissa muun muassa kasvivalinnoin ja kalustein kuten kaupunkimetsien, laavujen ja nuotiopaikkojen avulla.
- Edistämme Kivistön suuralueen ruokaomavaraisuustavoitetta kulttuurimaiseman Kivistö -teeman alla maksimoimalla hyötykasvien käytön ja viljelyn kaupunkitiloissa.
- Varmistamme taidekaupungin toteutumista edellyttämällä taidetta jokaiselta rakennushankkeelta.

Suuremman mittakaavan identiteetti

Paikan identiteettiä tukee kaupunkirakenteen suurempi skaala eli rakennusten arkkitehtuuri ja julkiset tilat. Erityisesti kaupunkitilat, joissa ihmisten reitit risteävät, tulee erottaa toisistaan, jotta mielenkiinto kaupunkitiloihin ja niiden mahdollistamaan elämään säilyy.

→ Varmistamme suunnittelussa risteyksien riittävän tiheyden ja viihtyisyyden, sillä risteykset ovat potentiaalisia kohtaamispaikkoja ja houkuttelevia liiketilojen paikkoja.

→ Edellytämme arkkitehtuurilta korkeatasoisuutta, vaihtelevuutta, värikkyyttä ja leikkisyyttä. Rakennusten ja niiden välisten kaupunkitilojen (puisto-, katu- ja piha-alueiden) tulee olla arkkitehtuuriltaan ja muotoilultaan monimuotoista ja inhimillistä mittamaailmaa muodostavaa ja tukevaa.

No mutta miksi?

Teemanaapurustot

Teemanaapurustojen avulla haluamme varmistaa, että jokainen voi löytää itselleen sopivan tavan asua, työskennellä ja elää. Naapurustot muodostuvat keskimäärin 5–7 kortelin kokonaisuuksista. Naapuruston mitoitus perustuu ihmisen kokemukseen omasta lähiympäristöstään ja siitä kuinka kaupunkirakennetta koetaan omaksi. Naapurustoista löytyvät kaikki sujuvan arjen peruselementit kuten pikkuaukio naapurustokohtaamisille, lähileikkipaikka, hybridipalvelukeskittymä, johon on keskitetty naapuruston autopysäköinti ja palveluja sekä vehreät yhteydet laajemmille virkistysalueille. Naapurustot erityistetään teemoilla, joita voivat olla esimerkiksi valo, maatila, viljely, vesi tai taide.

→ Määritämme naapurustolle teeman suunnittelun käynnistyessä.

→ Varmistamme, että julkiset tilat toimivat teemanaapuruston identiteetin keskittyminä niin, että esimerkiksi naapurusto, jonka teema on valo, ilmenee kaupunkitilassa erityispiirteenä poiketen muusta kaupunkirakenteesta.

Monipuolinen asuntotarjonta sosiaalisen kestävyyden edellytyksenä

Sosiaalisen kestävyyden edellytyksenä on, että kaupunki tarjoaa monipuolisia asumismahdollisuuksia. Aito sosiaalinen kestävyys ehkäisee segregaatiota ja tukee asumistarpeiden muuttuessa elämän mukaan. On välttämätöntä, että asumisen jatkuminen mahdollistuu esimerkiksi tulotasojen tai perhekoon muuttuessa. Näin varmistetaan sosiaalisten kontaktien jatkuminen läpi elämän. Jos naapurit tuntevat toisensa ainakin pinnallisesti, luo se yhteenkuuluvuutta ja vähentää hällä väliä -asennetta.

→ Varmistamme alueen sosiaalista kestävyyttä monipuolisilla asuntotyypeillä ja monen hintaisilla asunnoilla, jotka lisäävät erilaisia ihmisiä alueella, mikä lisää eri ihmisryhmien välistä vuorovaikutusta.

”Kadun silmät”

Se, että rakennuksista on mahdollista nähdä kadulle, luo turvallisuutta. Yksinäinen kävelijä ei ole yksin pimeälläkään, mikäli jotain sattuu. ”Kadun silmät” on tunnettu konsepti, joka tukee elävää kaupunkia sekä kaupunkitilojen viihtyisyyttä ja vahvistaa alueen sosiaalista kestävyyttä.

→ Edellytämme, että rakennuksista tulee nähdä kadulle; katu ei saa olla ”silmätön”.

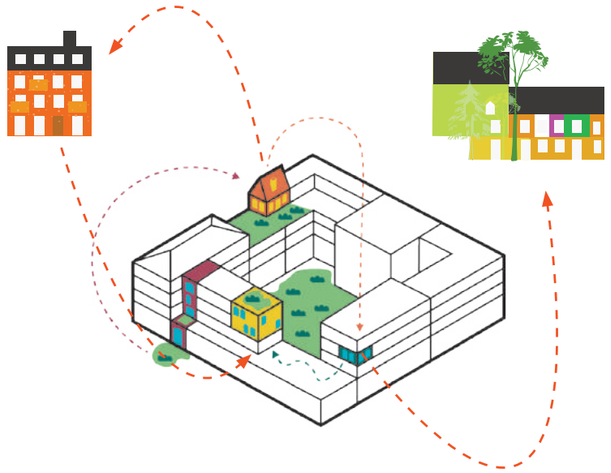
→ Edellytämme, että kivijalkakerroksen huoneistoilla on oma etupiha. Huoneiston pääsisäänkäynnin tulee olla tämän pihan kautta.

9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

Kivistöläistä elämää vauvasta vaariin – suunnitteluperiaatteet

Kivistössä värikkyys näkyy kaikilla tasoilla: rakennuksissa, kaupunkitiloissa, taiteessa, identiteetiltään erilaisissa naapurustoissa, sosiaalisessa monimuotoisuudessa, asuntojen vaihtelevissa hallintamuodoissa sekä kulttuurisessa ja ikäluokkien monimuotoisuudessa.

Kivistöläisen elinkaari vauvasta vaariin

Naapurustojen Kivistöstä löytyy koti jokaiselle

Vuodenaikojen Kivistö

Elämänmittainen Kivistö
Kivistön keskustassa mahdollistetaan elämä vauvasta vaariin. Kivistön keskustan monipuoliset asumismuodot, erikokoiset asunnot ja erilaiset rakennustyypit mahdollistavat asumisen Kivistössä erilaisissa elämäntilanteissa – niin lapsena, nuorena opiskelijana, perheellisenä kuin eläkeläisenäkin. Erilaiset asuntojen hallintamuodot ja eri-ikäinen rakennuskanta tarjoavat asuntoja kaikille tulotasoille. Kivistöstä eri tarvitse muuttaa pois perheen kasvaessa tai tulotason muuttuessa. Kivistön sekoittunut kaupunkirakenne luo mahdollisuuden myös työskennellä ja viettää vapaa-aikaa Kivistössä.

Lapsiystävällinen kaupunki on kaikkien kaupunki
Käveltävä, esteetön ja turvallinen Kivistön keskusta tarjoaa tasavertaisen mahdollisuuden kaikille liikkua kaupungissa. Kivistön kaupunkitila ja palvelut palvelevat kaikkia ja ne ovat kaikkien saavutettavissa. Kaupunkitila tarjoaa penkkejä levähtämiseen tai kuntoiluvälineitä kaikille ikäryhmille.

Kivistön keskusta on naapurustojen kaupunki
Monimuotoista ja monitasoista kaupunkia, jossa jokainen löytää oman paikkansa asua ja elää. Erilaiset teemanaapurustot luovat edellytykset naapurustoidentiteettien syntymiselle. Teemanaapurustoissa priorisoidaan tekijöitä, jotka vetoavat tiettyihin elämäntyyleihin ja -tapoihin. Kun teemanaapurustoja on useita, löytää valtaosa itselleen sopivan asumisen paikan sekä oman, samanhenkisen yhteisön. Samalla naapurustojen monipuolisuus takaa alueellisen sekoittuneisuuden.

Kivistön keskusta koostuu erilaisista naapurustoista, joiden koko on noin 4–7 korttelia. Naapurusto on kooltaan sellainen, jonka asukas voi kokea omaksi kotinaapurustoksi ja joka on usein sopiva asemakaavoitettava aluerajaus. Naapurustosta suunnitellaan tunnelmaltaan ja identiteetiltä ainutlaatuinen mm. arkkitehtuurin, maisema-arkkitehtuurin, taiteen, nimistön, värityssuunnittelun ja asukasyhteistyön avulla.

Kevät on kylvön aikaa! Kevät on sitä, kun rapataan roudan alta elämää; löydetään palstat ja viljelylaatikot, huumaannutaan hanamista ja etsitään kaupungin parhaat aurinkoansat.

Kesät vietetään viljelypalstalla tai siirtolapuutarhamökissä. Syödään omia perunoita ja nautitaan Vantaanjoen annista. Kesällä tuotetaan myös aurinkoenergiaa, jota varastoidaan talven varalle.

Syksy on satokauden, sienestyksen ja marjastuksen aikaa. On myös mukavaa päästä takaisin kouluun, vaikka rakennuksessa on vietetty aikaa kesälläkin, sillä se tarjoaa niin paljon muitakin toimintoja.

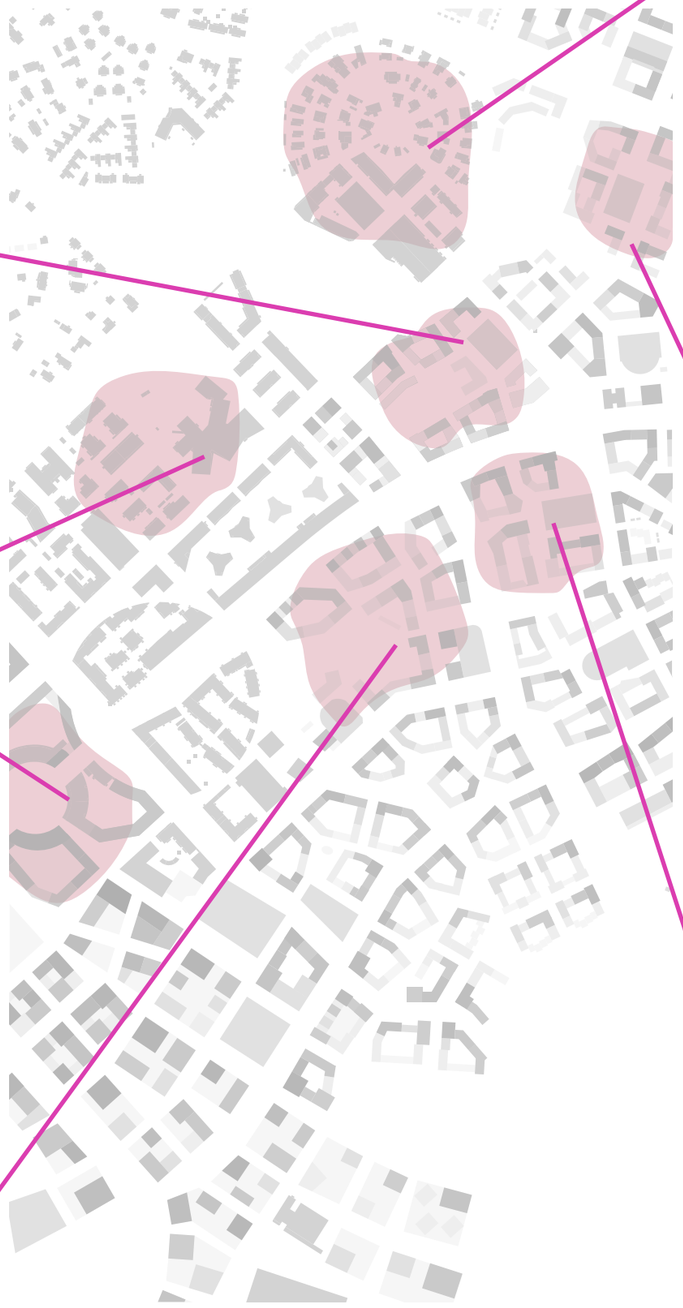
Kivistö on talvikaupunki! Petikon metsiin pääsee loistavia latuyhteyksiä pitkin. Pimeyttä juhlitaan kaupunkitilojen ja tunnelmallisten metsäreittien valaistuksella. Kivistön keskustan valotaide ja valokarnevaalit – voi kunpa aina olisi marraskuu! Joulukuussa on Kivistön joulumarkkinat ja suuri joulukuusi saa koristeet.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

Kivistöläistä elämää vauvasta vaariin – esimerkkejä

Kivistö on naapurustojen kaupunki. Jokaisessa asemakaavassa luodaan oma teemaltaan ja tunnelmaltaan ainutlaatuinen naapurusto. Tässä osiossa esitellään Kivistöön rakennettuja ja suunniteltuja naapurustoja.

Puu-Kivistön pienimittakaavainen puukaupunkinaapurusto

Asemakaavan tavoitteena on ollut luoda lämminhenkinen, urbaani, pienimittakaavainen ja värikäs puutalonaapurusto. Kaikkien rakennusten on edellytetty olevan puurakenteisia. Kaupunkirakenteessa ja kaupunkitiloissa on haettu inspiraatiota Suomen vanhoista puukaupungeista. Puu-Kivistö on nimetty Vantaalla puurakentamisen erityiskohteeksi (Vantaan kaupunginhallitus 5.2.2018), jossa erityisenä tavoitteena on puurakentamisen määrällinen lisääminen ja laadullinen kehittäminen yhteistyössä puualan toimijoiden kesken.

Kivistön keskustaan on toteutunut värikkäitä ja vaihtelevia kortteleita.

Kivistön asuntomessualue on vehreä, monimuotoinen ja värikäs naapurusto

Kvartsijuonen monimuotoiset ja värikkäät kaupunkiruokakorttelit

Suunnitteilla olevassa Kvartsijuonen asemakaavassa tavoitellaan värikästä ja vehreää kaupunkiruokakortteleiden naapurustoa, jossa kaupunkiviljellään pihoilla ja hedelmäpuut kukkivat katutiloissa.

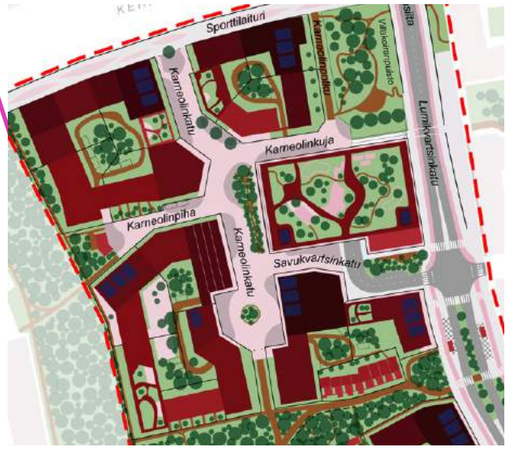
Kivistöntähden valonaapurusto

Kivistöntähti on monimuotoinen, metsäistä Kivistöä ilmentävä naapurusto, jossa erityispiirteenä on luontoarvojen ja olemassa olevan puuston säilyttäminen osana korttelirakennetta. Naapuruston taiteen konseptissa on määritelty taiteen teemaksi valo ja kuvattu valon käytön periaatteet.

Lumikvartsin pienipiirteiset korttelit metsäisen Kivistön identiteettimaisemassa

Lumikvartsin asemakaavassa suunnitellaan monimuotoisia ja vehreitä keskustakortteleita nykyiselle metsäalueelle. Asemakaavan teemana on metsäinen Kivistö ja metsäinen luonne näkyy esimerkiksi metsäisessä koirapuistossa, metsäleikkipuistossa ja puustoisilla flexzoneilla. Kaavassa tutkitaan myös metsäisten toimintojen, kuten kaupunkilaavujen ja pitkospuiden sijoittamista säilytettäville metsäalueille ja huomioidaan alueen luontoarvot.

9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

Kivistön taidekaupungin konsepti

Tervetuloa Kivistön taidekaupunkiin! Kivistön keskustassa sekä ulkotilojen taide että yhdessä tehtävä taide kaikissa muodoissaan luovat alueelle kulttuurista identiteettiä ja edistävät asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia. Taidekaupunki muodostuu kolmesta eri kokonaisuudesta; julkisen tilan designista, korttelitaiteesta ja asukkaiden tekemästä taiteesta.

Julkisen tilan design, taiteen paikat ja teemat

Korukivistöstä inspiraationsa saanut julkinen taide ja julkisen tilan design näkyy Kivistön keskustassa taidekivinä ja -valoina, Kehäradan taiteena, sähkökaappeihin sijoitettuina katugalleriana ja julkisina taideteoksina. Tätä kokoelmaa täydennetään kaupungin laajentuessa. Lisäksi luodaan uusia taidekokonaisuuksia tuleville naapurustoille, Tulevaisuudessa taidetta keskitetään taidereiteille, Kivistön ja Lapinkylän asemat toimivat näyttävinä portteina taidekaupunkiin ja taide kytkeytyy entistä enemmän asukkaiden arkiympäristöön esim. leikittävänä taiteena.

Korttelitaide

Kortteleiden taide muodostaa Kivistöön kokonaisuudessaan monimuotoisen taidekokoelman, joka on koettavissa rakennusten sisätiloissa, sisäpihoilla ja katutiloissa. Taidekokoelmaa täydennetään tulevissa kortteleissa. Jokaiselle uudelle asemakaavalle laaditaan taiteen konsepti asemakaavoitusvaiheessa. Konseptissa määritellään taiteen teemat ja sijainnit ja taiteen suunnittelusta jatkosuunnittelussa vastaa taiteilija- arkkitehti työpari. Kortteleiden taide vahvistaa mm. kotitalon tunnistettavuutta ja tekee siitä asukkailleen erityisen kotikorttelin.

Asukkaiden tekemä taide

Asukkaiden tekemän taiteen nostamista merkittäväksi Kivistön taidekaupungin osatekijäksi tuetaan. Asukkaille luodaan mahdollisuuksia osallistua julkisten designin ja taiteen ideointiin ja tekemiseen. Taide tuodaan lähelle asukkaiden arkea mahdollistamalla erilaiset taiteen tekemisen paikat (esim. harrastetilat, näyttelytilat). Asukkaita innostetaan myös luomaan omaa taidetta kaupunkitilaan, esim. ikkunataideteoksin tai omalle pihalle sijoitettavin taideteoksin.

Taiteen kokemisen verkostot ja tiedottaminen

Kivistön eri taiteen muodoista syntyy kokonaisuus, jota on mahdollista kokea monin eri tavoin. Kivistön taidekaupunkiin luodaan sekä fyysisiä että virtuaalisia verkostoja, jotka opastavat erilaisille taiteen kokemisen poluille. Verkostot voivat olla esim. pysyvä taidelenkki, väliaikaisia opasteita katutilassa, mobiilisovellus taideteoksista, taidekartta tai taidekierros taiteilijan kanssa. Kivistön ja Lapinkylän asemat toimivat infopisteinä taidekaupungin kokemiseen. Taiteesta tiedotetaan ja taidekaupunkia kehitetään monin eri tavoin, esimerkiksi järjestämällä Kivistön taideseminaareja.

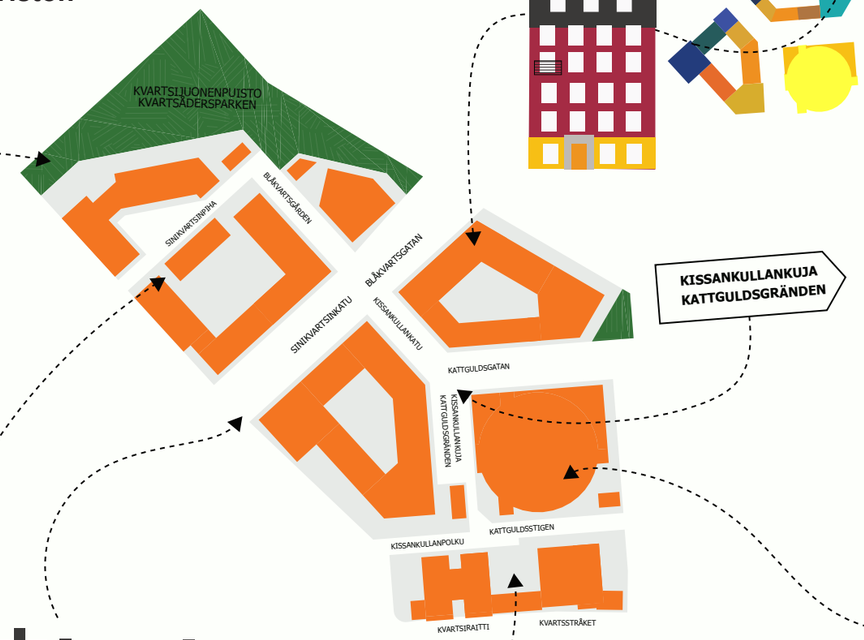

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

Jatkosuunnittelun tsekkilista

Tässä jatkosuunnittelun tsekkilistassa esitellään keinoja luoda monipuolisia teemanaapurustoja Kivistön keskustaan.

Identiteettimaisemien ilmentäminen

Kivistön keskustassa on metsäisen Kivistön ja kulttuurimaiseman Kivistön identiteettimaisemat, jotka vaikuttavat viheralueiden, sisäpihojen, kaupunkitilojen luonteeseen.
Kuvaa valittua identiteettimaisemaa visuaalisesti osana suunnitelmaa, jotta identiteettimaiseman tavoite välittyy toteutukseen.

Naapuruston monimuotoisuus

Jokaisessa naapurustossa pyritään luomaan edellytykset mahdollisimman monimuotoiselle naapurustolla, jossa on koteja, palveluita ja työpaikkoja erilaisille ihmisille.
Luo kortteliin vaihtelua muun muassa erilaisilla hybridiratkaisuilla, erilaisilla talotyypeillä ja asumisratkaisuilla sekä monimuotoisilla yhteistiloilla.

Kaupunkitilan suunnittelu

Kaupunkitilan suunnittelu on teemanaapuruston luonnin perusta.
Jokaisella naapurustolla on ainutlaatuinen kortteleiden sijoittelu, rakennusten massoittelu, risteyskohdat ja julkisten ulkotilojen luonne ja tilallisuus, jonka pohjana on suunnittelualueen nykytila
Teemanaapurustolle määritellään ainutlaatuinen,värikäs ja monimuotoinen arkkitehtuuri (esimerkiksi kattomuodot, rytmitys, parvekkeiden luonne yms.)
Lisäksi tarvittaessa laaditaan kaavioita, joissa havainnollistetaan suunnitteluratkaisuja.

Värikäs kaupunkikuva

Jokaiselle naapurustolle laaditaan värityssuunnitelma
Rakennusten värityksen taustalla on esimerkiksi teemallinen kokonaisuus tai väritys voi saada innoituksensa esim. alueen nimistöstä.
Värisuunnitelmat perustetaan tietyille “värityspe-riaatteille” esim. ilmansuunnan ja toiminnalli-suuden mukaan.
Värityssuunnitelmaa toteutetaan rakennusten ja julkisen ulkotilan värityksissä (esimerkiksi julki-sivuväritys, katukalustus, puiden syysväri, katukiveys yms.)

Ainutlaatuinen nimistö

Jokaiselle naapurustolle suunnitellaan paikkaan sopiva nimistö
Kivistössä on nimistöllisinä kokonaisuuksina korukivien ja mineraalien kokonaisuudet
Kivistön aseman ympäristössä ja Lappi-aiheinen nimistö Lapinkylän aseman ympäristössä.
Lisäksi hyödynnetään paikallista käytössä olevaa nimistöä.

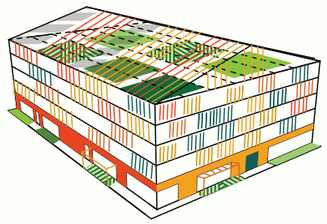

Taiteen konsepti

Jokaiselle naapurustolle laaditaan oma taiteen konsepti, jossa määritellään taiteen teemat ja sijainnit.
Kivistön keskustassa sekä ulkotilojen taide että yhdessä tehtävä taide kaikissa muodoissaan luovat alueelle kulttuurista identiteettiä ja edistävät asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia.
Taiteen konseptia noudatetaan jatkosuunnittelusta toteutukseen

Resurssiviisaus

Jokaiselle naapurustolle laaditaan resurssiviisauden konsepti, jossa painotetaan eri resurssiviisauden teemoja (esimerkiksi puurakenteiset korttelit tai ruokakorttelit)
Resurssiviisauden teemat tuodaan näkyvästi esille, jotta ne pidemmällä aikavälillä vaikuttavat myös asukkaiden toimintaan ja kestävämmän elämäntavan omaksumiseen

9. Kivistö on värikäs kaikilla tasoilla.

KESTÄVÄ KIVISTÖLÄINEN
Lasten Kivistö

LASTEN KAUPUNKI ON KAIKKIEN KAUPUNKI!

Lasten oikeuksien neljä yleisperiaatteetta ovat yhdenvertaisuus, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä osallisuus. Kivistössä lapset ja nuoret ovat tasa-arvoisia asukkaita, joilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua kaupungin kehittämiseen. Kivistön suunnittelussa lapset ja nuoret ovat vahvasti mukana.

Kivistö on turvallinen ja puhdas elinympäristö lapsille, nuorille ja ihan jokaiselle! Siellä on paikkoja tavata ystäviä ja leikkiä, niin sisällä kuin ulkona. Kävelтävässä kaupungissa on helppoa ja turvallista liikkua paikasta toiseen. Kavereita voi tavata yhteisellä korttelipihalla tai viereisellä leikkipaikalla, ilman että vanhemmat joutuvat kuljettamaan pitkiä matkoja autolla. Harrastukset, päiväkoti- ja koulupaikatkin ovat kävelymatkan päässä. Monipuolisia palveluita tarjoavissa hybridikortteleissa ja julkisissa sisä-ja ulkotiloissa voi kohdata eri-ikäisiä ihmisiä.

KVARTSIJUONENPUISTON LEIKKIPAIKKA

Kvartsijuonenpuiston leikkipaikka on sijoitettu entiseen hiekkakuoppaan ja sen maastonmuotoja on hyödynnetty suunnittelussa. Tavoitteena oli luoda edellytykset vetovoimaiselle, kestävälle ja alueen identiteettiä vahvistavalle puistoalueelle, jossa on huomioitu erityisesti **lasten ja nuorten monipuoliset toimintamahdollisuudet**. Olevaa puustoa ja metsäpohjaa on säilytetty mahdollisimman paljon. Leikkipaikalla on metsäinen tunnelma ja liito-oravienreitit ovat säilyneet.

Kvartsijuonenpuisto oli yksi Lasten ja nuorten Vantaa- osallisuuden toimintaohjelman pilottikohteista. Tavoitteena oli saada lapset ja nuoret tulevaisuuden aktiivisiksi vaikuttajiksi.

Hiekkakuopat mahdollistavat mielenkiintoisen ja vaihtelevaan topografian ja muotoilun sekä erikoislaatuiseen tilalliseen tunnelmaan.

Yhteistyön tuloksena syntyi valtavasti värikkäitä piirustuksia ja kirjoituksia. Kaikkien teemojen osalta korostuivat kirkkaat värit ja mielikuvitukselliset muodot. Lasten ideoiden pohjalta puistosta löytyy voimakkaita värejä ja muotoja, oppilaiden toivoma ryhmäkeinu ja kiipeilyrata sekä sienihattuisia pylväitä ja dinosauruksen luu.

10.

Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle.

Kestävä Kivistö

Turhan energian ja raaka-aineiden kuluttamisen vähentäminen

Turhan energian ja raaka-aineiden kuluttamisen vähentäminen mahdollistaa kustannussäästöjä. Kapearunkoisissa ja matalissa (n. alle kymmenkerroksisissa) rakennuksissa voidaan ilmanvaihto hoitaa painovoimaisesti, mikä edistää rakennuksen terveellisyyttä, turvallisuutta ja vähentää energian kulutusta. Kapearunkoiset rakennukset hyötyvät luonnonvalosta, joka ulottuu rakennuksessa kaikkialle ja luo terveys- ja energiahyötyjä.

Umpikorttelit muodostuvat päädyistä yhdistetyistä rakennuksista, mikä vähentävää paljasta seinäpintaa ja täten rakennuskustannuksia ja pitkällä tähtäimellä vaikuttaa lämmitys- ja jäähdytyskustannuksiin hyödyllisesti.

Matalammat rakennukset vähentävät hissien käytön tarvetta, mikä kannustaa kävelyyn ja elinympäristön terveellisyyteen.

- Kivistön keskustassa käytetty sähkö ja lämpö on tuotettu uusiutuvilla energianlähteillä.
- Tutkimme painovoimaisen ilmanvaihdon edellyttämistä.
- Suunnittelemme kaupunkirakenteesta keskimäärin matalaa ja tiivistä (3–7 krs) umpikorttelirakennetta, mikä luo enemmän kattopinta-alaa ja mahdollistaa enemmän aurinkopaneeli- ja viherkattoalaa mm. lämpösaarekeilmiön vähentämiseksi. Matalammat rakennusmassat mahdollistavat enemmän valoa pihoille ja sisään rakennuksiin.
- Suosimme matalampiin ja kapeampiin rakennuksiin perustuvaa kaupunkirakenne, joka mahdollistaa yksinkertaisemman ja kevyemmän rakenteen rakennuksissa. Esimerkiksi puun käyttö on helpompaa, säästöä syntyy materiaalikuluissa ja on mahdollista käyttää myös esivalmistettuja elementtejä.
- Suosimme puurakentamista, sillä kevyemmät rakennukset vahingoittavat maaperää ja pohjavettä vähemmän.
- Edellytämme rakennusmassoilta kapearunkoisuutta, joka mahdollistaa enemmän luonnonvaloa huoneistoihin ja rappukäytäviin.

Vähämeluinen ja ilmanlaadultaan hyvä kaupunkiympäristö

Melun minimointi ja ilmanlaadun parantaminen tuo terveys- ja viihtyvyyshyötyjä. Minimoimalla päästöjä aiheuttava liikenne ja laskemalla päästöjä aiheuttavan liikenteen nopeuksia varmistamme terveellisempää ja turvallisempaa elinympäristöä kaikille.

- Arvioimme liikenteen melu- ja ilmanlaatuvaikutuksia suunnittelun yhteydessä varmistaaksemme asuinympäristöjen terveellisyyden.
- Suunnittelemme umpikortteleita, jotka suojaavat sisäpihaa melulta ja pienhiukkasilta.

Keskitetty jätehuolto vähentää roskien kuljettamisen tarvetta ja alueen sisäistä raskasta liikennettä, mikä parantaa ilman laatu vähentämällä päästöjä ja luo turvallisempaa kävely-ympäristöä. Keskitetty jätehuolto mahdollistaa tehokkaamman korttelirakenteen, kun jäteautolla ei tarvitse päästä kaikkialle. Keskitetty jätehuolto kannustaa lajitteluun ja potentiaalisesti mahdollistaa tuotetun jätteen kierrättämisen tuottamien kustannusten todentumisen jätteen tuottajalle.

- Edellytämme, että naapurustot liittyvät Kivistön keskustan keskitettyyn alueelliseen jätteiden putkikeräysjärjestelmään.
- Varmistamme, että kortteleihin toteutetaan riittävät alueelliset kierrätyshuoneet palvelemaan alueen kiertotaloutta.

10. Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle.

Kestävän Kivistön suunnitteluperiaatteet

Kivistön keskustan kaavarungon lähtökohtana on ollut **Vantaan kaupungin resurssiviisauden tavoitteet.** Resurssiviisauden tiekartassa on esitetty toimenpiteitä, joiden avulla päästäisiin kohti asetettuja tavoitteita. Resurssiviisauden tiekartalla edetään neljällä kaistalla; **energiankulutus ja –tuotanto, yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, kulutus ja materiaalit sekä vastuullinen vantaalainen**. Kivistön keskustan kaavarungon teemat toteuttavat Vantaan kaupungin resurssiviisauden tavoitteita, jotka tähtäävät vuoteen 2030. Lisäksi kaavarungon tavoitteita visioidaan kauemmaksi tulevaisuuteen, vuoteen 2050.

Vantaan resurssiviisauden tiekartan neljä kaistaa

Energiankulutus ja -tuotanto

Kivistö on energiapositiivinen

+

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Kivistö on käveltävä ja vehreä

+

Kulutus ja materiaalit

Kivistö on omavarainen

+

Vastuullinen Vantaalainen

Kestävä Kivistöläinen

Kivistön keskustassa sähkön- ja lämmöntuotanto eivät aiheuta ilmastopäästöjä. Vuonna 2050 Kivistössä tuotetaan enemmän energiaa kuin kulutetaan. Kivistö on **energiapositiivinen**! Kestävät kivistöläiset ovat aktiivisia energian tuottajina ja energiantuotannon toimijoina. Energiaa kulutetaan viisaasti ja rakennukset ovat energiatehokkaita. Käytössä on älykäs lämmönohjausjärjestelmä ja uusiutuvaa energiaa tuotetaan myös pienimuotoisesti.

Selvitämme Kivistön keskustan uusiutuvan energiantuotannon alueellisia mahdollisuuksia muun muassa **aurinkoenergian, maalämmön ja matalaenergiaverkon osalta.** Tutkimme tulevan rakennuskannan tarvitseman energian ja mahdolliset hukkalämmön lähteet ja pyrimme löytämään ratkaisuja energian säästämiseen. Mikäli Kivistön keskustan alueelle tarvitaan ulkopuolelta tuotavaa energiaa, sen tulee olla päästötöntä.

Kivistön keskustan kaupunkirakenne on tiivistä, täydentyvää ja sekoittuvaa. Kivistön keskustassa **liikutaan hiilineutraalisti**, sujuvasti ja kohtuuhintaisesti. Kestävä kivistöläinen kävelee lähipalveluihin ja pidemmät matkat tukeutuvat joukkoliikenteeseen tai osa matkasta sujuu pyöräilyn laatukäytäviä pitkin. Pyöräilyä edistäviä palveluita on runsaasti, kuten huoltopisteitä, kaupunkipyöriä ja säilytyspaikkoja konttipyörille ja sähköpotkulaudoille. Kivistöläinen ei tarvitse arjessa yksityisautoa. Yhteiskäyttöisille sähköautoille on varattu paikkoja, sekä helposti saatavilla oleviin latauspisteisiin on panostettu.

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on varauduttu ja rankkasateiden aiheuttamaa vesimäärän kasvua hallitaan **luonnonmukaisin hulevesiratkaisuin**. Ilmastonmuutosta hillitään runsaalla viherrakentamisella ja vähähiilisellä rakentamisella. Runsas kasvillisuus tekee mikroilmastosta miellyttävän ympärivuoden. Toteutamme Kivistön keskustassa alueellisen hiilinielulaskennan. Hiilinieluja ja -varastoja pyritään kasvattamaan. Arvokkaita luontokohteita ja olemassa olevaa metsää säilytetään. **Luonnon monimuotoisuutta** kartutetaan rakentamalla uusia ekologisia yhteyksiä ja mahdollistamalla monipuolista elinympäristöä ja ekosysteemipalveluita. Viherrakenne on skaalautuvaa ja helposti kaikkien saavutettavissa. Pihan viheralueet yhdistyvät viherverkostoja pitkin laajoille metsä- ja kulttuurimaisemanalueille.

Kivistö on **ruokaomavarainen**. Suur-Kivistön alueella pystytään tulevaisuudessa tuottamaan ruokaa kaikille Kivistön asukkaille. Ruokaa kasvatetaan niin maavaraisesti pihoilla ja julkisissa kaupunkitiloissa kuin älyteknologiaa hyödyntävissä kasvihuoneissa ja kerrosviljelylaitoksissa. Kivistössä tuotetaan lähiruokaa ja kausiruokaa.

Kivistössä edistetään **kiertotaloutta ja jakamistalous** on vakiintunut osa palveluverkkoa. Kivistön julkiset hankinnat ja investoinnit ovat resurssitehokkaita ja vastuullisia. Talonrakentamisessa ja purkamisessa pyritään energia- ja materiaalitehokkuuteen ja tavoitellaan A-luokkaa. Myös rakentamisen aikaisia hiilidioksipäästöjä vähennetään. Tavoitteena on työkoneiden päästöttömyys ja kaiken rakennusjätteen kierrättäminen.

Pyrimme alueelliseen **massatasapainoon**. Paikallista louhetta ja maa-ainesta hyödynnetään alueella, esimerkiksi esirakentamisessa, maaston muotoilussa, katupohjissa ja puistoissa. Infrarakentamista kehitetään monialaisesti ja innovoidaan hybridiratkaisuja. Infraputken avulla vähennämme maatöiden tarvetta julkisilla katualueilla.

Resurssiviisaus otetaan lähtökohdaksi suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailuihin. Konseptoimme asemakaavoituksessa resurssiviisautta yhteistyössä yritysten ja asukkaiden kanssa. Mahdollistamme yrityksille hiilineutraalin toimintaympäristön.

Kivistöläisten elämäntapa on kestävä ja perustuu hyvään luontosuhteeseen. Resurssiviisaalla Vantaalla osallisuus ja yhteisöllisyys ovat osa **ympäristövastuullista arkea**. Kaupunki ja kivistöläiset yritykset ja yhteisöt kantavat ympäristövastuunsa esimerkillisesti. Kestävä kivistöläinen vähentää aktiivisesti hiilijalanjälkeään ja pyrkii hiilineutraaliuteen vuoteen 2030 mennessä. Kivistöläinen keskittyy myös myönteisiin päästövaikutuksiin ja tuottaa **hiilikädenjälkeä** tulevaisuudessa järjestelmällisesti.

Kehitämme kaupunkina erilaisia yhteisvastuullisia ympäristöstä huolehtimisen tapoja ja tukee kivistöläisten osallisuutta esimerkiksi asukastilojen avulla. Tuemme **ympäristösertifikaattien**, kuten Ekokompassin käyttöönottoa. Kestävät kivistöläiset perustavat taloyhtiöklubeja ja tekevät kaupungin ja yritysten kanssa yhteistyötä saavuttaakseen hiilikädenjäljen.

Asukasyhteistyössä ilmasto- ja resurssiviisaustavoitteiden saavuttamiseksi kaupunkina tehtävänämme on myös kestävän elämäntavan mahdollistaminen, neuvonta ja opastus sekä mahdollinen tuki erilaisten hankkeiden ja yhteishankintojen kautta. Vantaan kaupunki kasvattaa **ekososiaalisesti sivistyneitä** vantaalaisia ja edistää hyvän luontosuhteen syntymistä ja kehittymistä vauvasta vaariin.

© Tietoa Finland Oy

KESTÄVÄ KIVISTÖ

Kivistön keskusta vuonna 2050

10. Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle.

Kestävän Kivistön esimerkit

Opaali
Luonnonvaratasapainoinen kerrostalo: rakennuksen hiilijalanjälkeä on pienennetty käyttämällä kierrätettyjä, uusio- ja muita ympäristöystävällisiä materiaaleja. Opaalissa on kevennetty runkoratkaisu eli vähemmän betonia! Piharakennusten seinissä on käytetty hamppubetonia.

PuuMERA
Euroopan suurin passiivipuukerrostalo: talon hiilijalanjälki on alle puolet keskimääräisestä tasosta, mikä johtuu pienestä ostoenergian kulutuksesta, uusiutuvien energialähteiden hyödyntämisestä ja materiaalivalinnoista.

Kvartsijuonenpuisto ja viljelypalstat
Entiseen soranottokuoppaan on rakennettu toimintapuisto, jossa mm. vesileikkipaikka ja hiekkadyynit! Puiston laidalla on vuokrattavia viljelyspalstoja sekä asukkaiden omenapuutarha.

Aurinkokiven palvelukeskus
Resursseja säästävä monikäyttörakennus, jossa tuotetaan energiaa katolla olevilla aurinkopaneeleilla

Murronpuiston hulevesiallas
Kivistössä hulevedet käsitellään paikallisesti ja kestävästi. Keskustan hulevesien viivytystä varten on rakennettu Murronpuiston viivytysallas. Käynnissä on altaan monikäyttöisyyttä ja luonnonmonimuotoisuutta lisäävä pilottihanke Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kanssa.

Liiterin jakamistalouspalvelut
Kivistön Safiiriaukiolle sijoitetusta Liiteri-kontista alueen asukkaat voivat vuokrata käyttöönsä laadukkaat kodintarvikkeet, sähkötyövälineet, puhdistus- ja siivouslaitteet kätevästi 24/7. Kodintarvikkeiden lisäksi Liiteristä voi saada käyttöönsä sähköavusteisen polkupyörän.

Hybridipysäköintilaitokset
Rubiiniparkin alakerrassa on Kivistön yhteinen kokoontumispaikka Asukastila Rubiini.
Ruusuparkki on kuusikerroksinen pysäköintitalo, jossa on aputiloja ja lähikaupan myymälä samassa rakennuksessa.

Puu-Kivistö
Puurakentamisen erityiskohde, jossa erityisenä tavoitteena on puurakentamisen määrällinen lisääminen ja laadullinen kehittäminen yhteistyössä puualan toimijoiden kesken.

Keskitetty jätteiden keräysjärjestelmä ja koonta-asema
Putkijätejärjestelmä kannustaa asukkaita jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen. Se on hygieeninen, helppokäyttöinen ja turvallinen. Jätteiden putkikeräysjärjestelmä alentaa energiakustannuksia ja sen ympäristövaikutukset ovat pienemmät verrattuna perinteiseen jätteen keräykseen. Putkijätejärjestelmän myötä jäteautojen liikenne meluineen ja pakokaasuineen asuinalueelta poistuu, mikä parantaa liikenneturvallisuutta. Putkijätejärjestelmän alueella pihoille ei myöskään tarvita erillisiä jätekatoksia tai -astioita.

LIITE: Kaupunginhallitus 22.03.2021 / 27 §

10. Kivistössä luodaan kestävät puitteet elämiselle.

Jatkosuunnittelun tsekkilistasta

☐ **Muista viherkerroin!**
Vihreää ei voi olla liikaa: suunnittele viherkattoja, kaupunkiviljelyä, viherhuoneita, dynaamisia istutuksia ja syötäviä puita!

☐ **Suunnittelethan jokaisen rakennuksen energiatehokkaaksi!**

Tavoittele uusiutuvan energian tuottamista ja hyödyntämistä kortteli- tai tonttikohtaisesti. Suunnittele kiinteistön tekniset järjestelmät siten, että paikallisen uusiutuvan energiantuotanto ja hyödyntäminen mahdollistetaan joko rakennusvaiheessa tai myöhemmin kiinteistön elinkaaren aikana.

☐ **Hulevedet näkyville?** Suunnittele ensisijaisesti hulevesien viivytys korttelikohtaisesti ja mieti, voisiko luontopohjainen hulevesijärjestelmä olla osa näkyvää sinniviherverkostoa.

☐ Huomioithan uusiutuvan energian hyödyntämiseen tarkoitetut laitteet suunnittelussa osana rakennusten arkkitehtuuria ja pohdi niiden vaikutuksia kaupunkikuvaan.

Kivistö on energiapositiivinen

Kivistö on käveltävä ja vehreä

☐ **Hyödynnä keräimille soveltuvat kattopinnat energian tuotantoon.**
Suuntaa kattojen lappeita etelään päin sopivassa kallistuskulmassa ja vältä varjostuksia katoilla. Edellytetä resurssi- ja energiatehokkuutta suunnittelukilpailuissa ja tontinluovutusehdoissa.

☐ Kiinnitä erityistä huomiota pyöräilyn sujuvuuteen rakennus- ja korttelitasolla. Suunnittele erityyppisille pyörille toimivat esteettömät säilytys- ja huoltotilat, sekä pihalla katoksissa että rakennuksen sisällä. Tutki korttelin yhteiskäyttöisten konttipyörien, sähköpyörien, -potkulautojen ja -autojen mahdollistaminen.

☐ Huoneistokohtainen, reaaliaikainen energiankulutus näkyväksi! Älä unohda sähköpyörien ja -autojen latausmahdollisuutta taloyhtiöissä ja pysäköintilaitoksissa.

☐ **Hyödynnä passiivinen aurinkoenergia!**
Suunnittele kapearunkoisia rakennuksia, mieti lämpöhukkaa pohjoisjulkisivuilla ja auringon säteilyä hyödyntämistä eteläjulkisivuilla. Muista kuitenkin välttää kesäistä ylilämpeämistä ja jäähdytyksen tarvetta muun muassa varjostavilla rakenteilla tai kasvillisuudella. Pyri vähentämään rakennuksen valaistustarvetta ja tee myös porrashuoneista luonnonvaloisia.

☐ Kiinnitä erityistä huomiota kierrätykseen julkisissa rakennuksissa. Voisiko esimerkiksi päiväkodeissa teemana olla kierrätyskasvatus?

☐ **Muista KEKO-laskuri ja energiatehokkuusluku!**

☐ Suunnittele rakennusten rakenteet ja julkisivut pääosin puusta tai muusta hiilineutraalista materiaalista. Voisiko ainakin osa rakennusmateriaaleista olla kierrätettyjä?

Kestävä kivistöläinen

☐ **Mikä on sinun hiilijalanjälkesi? Entä hiilikädenjälkesi?!**

☐ **Suunnittele rakennuksista ja tiloista muuntojoustavia ja optimoi tilankäyttö**
Mieti uudentyyppisiä yhteistiloja, jotka tukevat resurssiviisautta. Voisiko korttelissa olla verstas huonekalujen korjaamiseen?

☐ **Muistathan massatasapainon!**

Kivistö on omavarainen

☐ Mahdollistaako suunnitelma asukkaiden oman ilmastoviisaan toiminnan? Onko tilaa pihakirppiksille, kierrätyshuoneille ja jakamistaloutta tukeviin palveluihin? Voisiko asuntokohtaiset saunat korvata laadukkaalla pihasaunalla? Kuka äänestää taloyhtiön oman pizzauunin, kanalan tai vierasmajan puolesta?

☐ Pohdi, miten ruokaa voitaisiin tuottaa kortteleissa. Voisiko asukkailla olla yhteisiä kasvihuoneita ja viljelyspalstoja, kerrostalon sisätiloissa vesiviljelyjärjestelmä ja pihoilla hedelmäpuita ja marjapensaita? Entäpä ruokasienien viljelyä, mikrolevän tuotantoa, proteiinipitoisten hyönteisten kasvatusta sekä syötävien mikrobien ja soluviljelmien kasvatusta bioreaktoreissa? Tulevaisuudessa pysäköintilaitokset ovat myös ruoantuontantolaitoksia!

Kivistössä pilotoidaan!

Alueellinen pilotointi: Energiapositiivinen Kivistö 2050

Pilotoidaan yhteistyössä plusenergialue

Pilotoidaan kaava-alueen ympäristösertifikointia (käytämme jo kaavoituksessa KEKO-työkalua ja olemme pilotoineet OnePlanetLiving-konseptia)

Yhteistyö Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kanssa: Hulevesiratkaisujen monitavoitearviointi sekä muiden monitavoitearviointityökalujen kehittäminen

CircularHoodFood-hanke

Yhteinen pöytä-verkosto

CIRCuIT-hanke kiertotalouden edistämiseen

Koonta-aseman biojätteen hyödyntäminen energiantuotannossa paikallisesti

Putket putkeen!

TestBed Kivistö

© Tietoa Finland Oy

KIVISTÖN KESKUSTAN KAAVARUNKO

Vantaa

Kivistön keskustan kaavarungon tiedotuskanavat

Kaavarungon virallinen nettisivu:
www.vantaa.fi/kiviston_visio_ja_kaavarunko
Facebook:
www.facebook.com/suunnitellaankivisto

28 § Vastaus Maija Rautavaaran ja Minna Kuuselan sekä 18 muun valtuutetun aloitteeseen kaupunkiviljelyn lisäämiseksi

VD/1061/00.02.00.03/2021
HP/JV/JS/LS

Maija Rautavaara ja Minna Kuusela sekä 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalla halutaan vahvistaa asukkaiden terveellisiä elintapoja ja arkiaktiivisuutta sekä kehittää asukkaiden osallisuutta ja luontosuhdetta. Kaupunkiviljelyssä yhdistyvät yhteisöllisyys ja aktiivinen osallistuminen, luonnon monimuotoisuuden lisääminen, maisemalliset arvot, positiiviset terveysvaikutukset sekä ympäristökasvatus. Se myös luo uudenlaista positiivista kaupunkikulttuuria.

Kaupunkiviljelyn periaate on, että kaupunki antaa asukkaille mahdollisuuden hakea lupia perustaa pieniä viljelyalueita esimerkiksi kaupungin omistuksessa oleviin puisto-, ym. alueille, joutomaille ja isommille pientareille, tai vaikka viherkatoille. Vastaavia viljelypalstoja on muun muassa Pariisissa, Brysselissä ja Berliinissä - kokeiluja on ollut myös Helsingissä, ja niistä saadut kokemukset ovat hyviä. Viljely voi olla erillisissä laatikoissa tai pusseissa, suoraan maaperässä tai muulla paikkaan sopivalla tavalla.

Tällainen asukkaiden toteuttama toiminta tuottaa usein pienimuotoisemmin hoidettuja alueita, kuin mitä julkisilla viheralueilla yleensä on mahdollista toteuttaa. Käsin toteutettavat hoitotavat ovat tärkeitä myös harvinaisten ja uhanalaisten eliölajien suojelussa.

Kaupunkiviljely on parhaimmillaan hyvin matalan kynnyksen toimintaa, mikä nostaa myös yhteisöllisyyttä. Sitä kautta se voi vaikuttaa monen kaupunkilaisen elämänlaatuun ja yleisemminkin ympäristöstä välittämiseen. Osallistumisen mahdollisuus voi olla myös useammalle ja lähempänä kotia kuin esimerkiksi kaupungin isommilla vuokraviljelypalstoilla.

Me allekirjoittaneet pyydämme, että Vantaa lähtee edistämään yksilökohtaista kaupunkiviljelyä ja ensimmäisessä vaiheessa tarjoamaan asukkaille sopivia paikkoja.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 22

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Toimiala kokee kiinnostuksen puutarhaharrastukseen ja vihannesten viljelyyn erittäin positiivisena. Viljelysten hoito tarjoaa kuntalaisille merkityksellistä tekemistä ja mahdollisuuden kokeilla ruuan tuottamista. Vantaalla viljelyyn tarjoutuu mahdollisuuksia piha-alueilla ja viljelypalstoilla, joissa viljely voidaan järjestää ekologosesti ja mahdollisimman ympäristöystävällisesti.

Viljelyn hajauttaminen pieniin yksiköihin julkisille katu- ja puistoalueille nähdään kuitenkin ongelmallisena. Tällaisilta alueilta puuttuvat viljelyn edellytykset, kuten kasvualusta ja kasteluvesi, jotka kuitenkin ovat viljelytoiminnan onnistumisen ehdottomia edellytyksiä. Kasvualustamateriaalien ja kasteluveden jatkuvat kuljetukset pieniin yksiköihin esimerkiksi toreille ja puistoalueille aiheuttaisivat

kustannuksia eikä toiminta olisi välttämättä kovin ympäristöystävällistäkään, mikäli kuljetuksissa käytetään henkilöautoa. Lisäksi toiminta edellyttää lähistölle jätepistettä biojätteille. Toinen käytännön ongelma on julkisessa kaupunkitilassa tapahtuva ilkivalta, joka on kasvava ilmiö. Kokemus on valitettavasti osoittanut, että katu- ja puistoalueilla istutuksiin kohdistuu paljon ilkivaltaa. Aiemmat pienimuotoiset kaupunkiviljelykokeilut eivät ole onnistuneet, vaan viljelyksiin on kohdistunut rajua ilkivaltaa; niitä on revitty, varastettu, roskattu ja sotkettu esimerkiksi eritteillä. Ilkivallan vuoksi viljelyyn käytetty aika ja vaiva muuttuvat täysin hyödyttömiksi. Ympärivuorokautista valvontaa ei ole mitenkään mahdollista lisätä eikä se toisaalta ole suomalaisen puiston luonteen mukaistakaan.

Luonnonvaraista niittykasvillisuutta kasvavien niittyalueiden ottaminen viljelykäyttöön oikeastaan heikentää luonnon monimuotoisuutta alueella ja lisää vieraslajien leviämisen riskiä. Viljelyalueita voidaan kuitenkin perustella asukkaiden harrastusmahdollisuuksien lisääntymisellä, lähiruuan tuottamisen mahdollistamisella ja yhteisöllisyyden kokemusten tarjoamisella. Uusien viljelypalsta-alueiden rakentaminen edellyttää suunnittelua ja investointirahoituksen varaamista hankkeille.

Viljelytoiminta käytännössä tarkoittaa julkisen puiston osan osoittamista yksityiseen käyttöön, mikä saattaa häiritä tai ärsyttää ympäristön asukkaita. Sen vuoksi mahdolliset palstat olisi tarkoituksenmukaista osoittaa jo puistosuunnitelmavaiheessa, jolloin osalliset voivat jättää muistutuksensa suunnitelmaan nähtävillä oloaikana. Kaupungin puistojen yleissuunnitelmat laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti laajasti asianosaisia kuunnellen ja osallistaen. Tulevaisuudessa suunnitteluprosessiin erityisesti puistojen osalta tulee kytkeytymään osallistuva budjetointi. Suunnitelmien tarkoituksena on sovittaa eri intressit yhteen ja varata eri toiminnoille alueita. Kuntalaisilla on julkisen kaupunkitilan käyttöön monenlaisia tarpeita, joista kaupunkiviljely on yksi muiden joukossa.

Kaupunkiviljelyn onnistumismahdollisuuksien katsotaan olevan paljon suuremmat yksityisten kiinteistöjen parvekkeilla tai piha-alueilla, missä valtaosa asukkaiden puutarhaharrastuksesta ja vihannesviljelystä nykyisin tapahtuukin. Kasteluvettä on saatavilla, kiinteistön jätepisteet ovat käytettävissä, viljelyyn tarvittavien työkalujen ja tarveaineiden varastointi voidaan järjestää kiinteistön tiloihin ja naapuruston aktiivinen sosiaalinen kontrolli hillitsee ilkivaltaa. Mikäli asukkaat ovat kiinnostuneita kokeilemaan vihannesten ja yrttien viljelyä, heidän tulisi tehdä aloite asuinkiinteistönsä isännöitsijälle tai yhtiön hallitukselle. Kaupungin omien toimitilakiinteistöjen, esimerkiksi päiväkotien ja koulujen piha-alueiden osalta ongelmat viljelyn edellytysten ja sosiaalisen kontrollin puuttumisen suhteen ovat täsmälleen samat kuin puistoalueilla.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 28

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään:

a) antaa Maija Rautavaaralle ja Minna Kuuselalle sekä 18 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Kunnossapitopäällikkö Jyrki Vättö, puh. 043 824 9311

Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset
Aloite kaupunkiviljelyn lisäämiseksi Vantaalla halutaan vahvistaa asukkaiden terveellisiä elintapoja ja arkiaktiivisuutta sekä kehittää asukkaiden osallisuutta ja luontosuhdetta. Kaupunkiviljelyssä yhdistyvät yhteisöllisyys ja aktiivinen osallistuminen, luonnon monimuotoisuuden lisääminen, maisemalliset arvot, positiiviset terveysvaikutukset sekä ympäristökasvatus. Se myös luo uudenlaista positiivista kaupunkikulttuuria. Kaupunkiviljelyn periaate on, että kaupunki antaa asukkaille mahdollisuuden hakea lupia perustaa pieniä viljelyalueita esimerkiksi kaupungin omistuksessa oleviin puisto-, ym. alueille, joutomaille ja isommille pientareille, tai vaikka viherkatoille. Vastaavia viljelypalstoja on muun muassa Pariisissa, Brysselissä ja Berliinissä - kokeiluja on ollut myös Helsingissä, ja niistä saadut kokemukset ovat hyviä. Viljely voi olla erillisissä laatikoissa tai pusseissa, suoraan maaperässä tai muulla paikkaan sopivalla tavalla. Tällainen asukkaiden toteuttama toiminta tuottaa usein pienimuotoisemmin hoidettuja alueita, kuin mitä julkisilla viheralueilla yleensä on mahdollista toteuttaa. Käsin toteutettavat hoitotavat ovat tärkeitä myös harvinaisten ja uhanalaisten eliölajien suojelussa. Kaupunkiviljely on parhaimmillaan hyvin matalan kynnyksen toimintaa,	Aloitteen tekijän nimi: *Maija Rautavaara ja* *Minna Kuusela* Aloitteen allekirjoittajat: *Esimerkki:* 1. *Antero Eerola* 2. *Sari Laakso* 3. *Minttu Sillanpää* 4. *Tiina Tuomela* 5. *Jenni Chen-Ye* 6. *Kati Tyystjärvi* 7. *Jari Jääskeläinen* 8. *Jussi Saramo* 9. *Joel Linnainmäki* 10. *Sveta Silvennoinen-Hiisku* 11. *Vaula Norrena* 12. *Eve Rämö* 13. *Anniina Kostilainen* 14. *Minna Atiye* 15. *Sirpa Kauppinen* 16. *Juha Hirvonen*

mikä nostaa myös yhteisöllisyyttä. Sitä kautta se voi vaikuttaa monen kaupunkilaisen elämänlaatuun ja yleisemminkin ympäristöstä välittämiseen. Osallistumisen mahdollisuus voi olla myös useammalle ja lähempänä kotia kuin esimerkiksi kaupungin isommilla vuokraviljelypalstoilla. Me allekirjoittaneet pyydämme, että Vantaa lähtee edistämään yksilökohtaista kaupunkiviljelyä ja ensimmäisessä vaiheessa tarjoamaan asukkaille sopivia paikkoja. *25.1.2021*	17. *Emmi Pajunen* 18. *Anssi Aura*

29 § Vastaus Paula Lehmuskallion ja kahden muun valtuutetun aloitteeseen aurauslumien kasaantumisen estämiseksi asuntotonttien tieliittymissä

VD/1070/00.02.00.03/2021

HP/JV/JS/LS

Paula Lehmuskallio sekä 2 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Sanotaan ”vuodet eivät ole veljeksiä”, siksi totean, että lunta voi tulla kaaosmaisesti tai, ettei lunta tulekaan joka vuosi, kuten Vantaalla viime vuonna.

Erityisesti tänä vuonna omakotiasujat ovat olleet lujilla, kun lunta on tullut kerralla kaaosmaisesti ja tonttiliittymät ovat tukkeutuneet läpipääsemättömiksi pahimmillaan kahden tunnin välein. Aura-auto tukkii tieliittymät singotessaan pitkin katua keräämänsä roskan, lumen, jään, hiekan ja suolan tontilla asuvan siivottavaksi. Tieliittymän lisäksi moska leviää yli kaksi metriä koko tontin leveydeltä.

Ymmärrän, että jokainen hoitaa oman tonttinsa lumet ja jos tila käy ahtaaksi, tarvittaessa kuljetutta ne pois, mutta sitä en ymmärrä, että erityisesti kaupungin hoidossa olevien teiden roska (tupakantumpit, kääreet, tölkit nenäliinat, kokonaiset roskispussit jne.) ja moska on tontilla asuvan siivottava ja hoidettava pois. Sitä saastaa ei saisi laittaa ojaan eikä kaupungin maalle. Sitä ei luonnollisesti kukaan halua omalle tontilleenkaan.

Mikä ihme meihin valtuutettuihin on mennyt, että hyväksymme tämän?

Kaikki asukkaamme eivät ole nuoria tai hyvävoimaisia, jotka selviytyisivät vielä kohtuudella lumikuormasta omalla tontillaan. Useimmat eivät kuitenkaan enää selviydy kaupungin teiltä auran työntämien roskaisten moskalumien ja jäiden siivoamisesta.

EHDOTAN:
Vantaan kaupunki kokoaa katujen lumen suoraan kuorma-autoihin. Auran lapa on käännettynä vähintään tonttiliittymän kohdalla tien keskustaan päin. Jos se ei joka paikassa ole mahdollista pikkuaura käy siistimässä paikat.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 25

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

———

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunki hoitaa joukkoliikenne- ja kokoojakadut (I- ja II -luokat) ensimmäisinä ja asuntokadut (III-luokka) viimeisenä. Kiinteistöliittymien avaus kuuluu kunnossa- ja puhtaanapitolain mukaisesti kiinteistöille. Kaupunki ei tee lumivalleja kiusatakseen, vaan lumet purkautuvat aurattaessa vapaaseen tilaan. Auraa kääntämällä tms. ei ole mahdollista estää lumivallien syntymistä liittymien kohdalle ilman, että aurauskaluston nopeus kärsii merkittävästi. Aurauksen hidastumisen seurauksena koko katuverkon

lumenpoisto viivästyisi kohtuuttomasti, koska lumipyryn sattuessa yhtään ylimääräistä konekapasiteettia eikä ammattitaitoista henkilöstöä ole saatavilla. Lisäksi kustannukset olisivat merkittävät.
Vantaan kaupungissa on kymmeniä tuhansia kiinteistöliittymiä. Kuntalaisten yhdenvertaisuuden kohtelun vuoksi vastaava palvelus olisi tehtävä kaikille kiinteistöille, jos se tehdään yhdelle.

Julkisen kaupunkitilan roskaantuminen on ongelma, jota kaupungin on hyvin vaikea hoitaa yksinään. Pientaloalueiden kaduilla liikkuu harvoin läpikulkijoita ja roskaavat kulkijat ovat pääsääntöisesti oman kylän väkeä. Kaupunki tekee oman osansa varsin rajallisten resurssiensa puitteissa, mutta ennen kaikkea jokaisen kuntalaisen tulisi tuntea ja myös kantaa vastuunsa oman lähiympäristönsä viihtyisyydestä.

Kaupunginhallitus 22.3.2021 § 29

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Paula Lehmuskalliolle ja kahdelle muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirjaan tehtiin seuraava tekninen korjaus kokouksen jälkeen: valtuustoaloitteella on alle 15 allekirjoittajaa, joten sitä ei esitetä kaupunginvaltuustolle tiedoksi (hallintosäännön 22. luku, § 1).

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kunnossapitopäällikkö Jyrki Vättö, puh. 043 824 9311
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

AURAUSLUMIEN KASAANTUMISEN ESTÄMISEKSI ASUNTOTONTTIEN TIELIITTYMISSÄ	
VALTUUSTOALOITE 25.1.2021 **AURAUSLUMIEN KASAANTUMISEN ESTÄMISEKSI ASUNTOTONTTIEN TIELIITTYMISSÄ** Sanotaan ”vuodet eivät ole veljeksiä”, siksi totean, että lunta voi tulla kaaosmaisesti tai, ettei lunta tulekaan joka vuosi, kuten Vantaalla viime vuonna. Erityisesti tänä vuonna omakotiasujat ovat olleet lujilla, kun lunta on tullut kerralla kaaosmaisesti ja tonttiliittymät ovat tukkeutuneet läpipääsemättömiksi pahimmillaan kahden tunnin välein. Aura-auto tukkii tieliittymät singotessaan pitkin katua keräämänsä roskan, lumen, jään, hiekan ja suolan tontilla asuvan siivottavaksi. Tieliittymän lisäksi moska leviää yli kaksi metriä koko tontin leveydeltä. Ymmärrän, että jokainen hoitaa oman tonttinsa lumet ja jos tila käy ahtaaksi, tarvittaessa kuljetutta ne pois, mutta sitä en ymmärrä, että erityisesti kaupungin hoidossa olevien teiden roska (tupakantumpit, kääreet, tölkit nenäliinat, kokonaiset roskispussit jne) ja moska on tontilla asuvan siivottava ja hoidettava pois. Sitä saastaa ei saisi laittaa ojaan eikä kaupungin maalle. Sitä ei luonnollisesti kukaan halua omalle tontilleenkaan. Mikä ihme meihin valtuutettuihin on mennyt, että hyväksymme tämän?	Aloitteen tekijän nimi: *Paula Lehmuskallio* Aloitteen allekirjoittajat: *Esimerkki:* 1. *Maarit Raja-Aho* 2. *Juha Hirvonen*

Kaikki asukkaamme eivät ole nuoria tai hyvävoimaisia, jotka selviytyisivät vielä kohtuudella lumikuormasta omalla tontillaan. Useimmat eivät kuitenkaan enää selviydy kaupungin teiltä auran työntämien roskaisten moskalumien ja jäiden siivoamisesta. EHDOTAN: Vantaan kaupunki kokoaa katujen lumen suoraan kuorma -autoihin. Auran lapa on käännettynä vähintään tonttiliittymän kohdalla tien keskustaan päin. Jos se ei joka paikassa ole mahdollista pikkuaura käy siistimässä paikat. Kunnioittaen PAULA LEHMUSKALLIO	

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit vaatia siihen oikaisua **Vantaan kaupunginhallitukselta**, eli tehdä siitä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen voit tehdä
- lainmukaisuusperusteella, eli jos
    - päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
    - päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa
    - päätös on muuten lainvastainen

ja/tai
- tarkoituksenmukaisuusperusteella, eli päätöksen sisältöön liittyvillä perusteilla

Voit tehdä oikaisuvaatimuksen, jos olet kunnan jäsen. Asianosaisena voit tehdä oikaisuvaatimuksen kunnan jäsenyydestä riippumatta, jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Toimita oikaisuvaatimus **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta oikaisuvaatimusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa oikaisuvaatimuksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa oikaisuvaatimuksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee oikaisuvaatimus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä oikaisuvaatimukseen mukaan vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita oikaisuvaatimuksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, oikaisuvaatimuksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vantaan kaupunginhallituksen yhteystiedot:
Postiosoite: Vantaan kaupungin kirjaamo, PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Käyntiosoite: Kirjaamon asiakaspalvelu/Tikkurilan Vantaa-Info, Dixi (2. krs.), Ratatie 11, 01300 Vantaa
Puhelin: (09) 8392 2184
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet tehnyt päätöksestä aiemmin oikaisuvaatimuksen. Kunnan jäsenenä voit tehdä valituksen, jos päätös on muuttunut oikaisuvaatimuksen takia.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, jollei muuta näytetä:
- seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä,
- kolmen päivän kuluttua sähköisen viestin lähettämisestä tai
- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat (ellet ole niitä aiemmin toimittanut oikaisuvaatimuksen yhteydessä). Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Vahingonkorvausasiassa hallinto-oikeus voi tutkia ainoastaan, onko päätös tehty muodollisesti oikein. Vahingonkorvauksen perustetta tai määrää koskevan riita-asian käsittelee sen sijaan toimivaltainen yleinen tuomioistuin (käräjäoikeus).

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän p**äätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa**, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän **päätökseen, joka koskee hankintaoikaisua**, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)

3.3. Tähän **päätökseen, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)

3.4. Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun **päätökseen, joka koskee verotusta**, ei saa hakea muutosta.
(Veronkantolain 51 § 1 mom. ja 50 § 7 mom.)

Muutoksenhakuohje 4. Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Vaatimus on esitettävä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ennen viraston aukioloajan päättymistä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaisesti postitse kirjeellä, katsotaan asianosaisen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.
Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
PL 1100, 01030 Vantaan kaupunki
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:
1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Sähköinen tiedoksianto

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosaisen katsotaan saaneen tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Mikäli hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosaisen katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneen tiedon myöhemmin.

Tiedoksianto saantitodistuksella

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.
Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakuaika suorahankinnassa

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 131 §:ssä tarkoitetun suorahankintaa koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Mikäli hankintayksikkö on julkaissut suorahankinnasta jälki-ilmoituksen, mutta ei suorahankintaa koskevaa ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun suorahankinnasta on julkaistu jälki-ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Mikäli hankintayksikkö ei ole julkaissut suorahankinnasta ilmoitusta tai jälki-ilmoitusta, suorahankintaa koskeva valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hankintasopimus on tehty.

Sopimusmuutosta koskeva ilmoitus

Mikäli hankintayksikkö on toimittanut julkaistavaksi hankintalain 58 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun sopimusmuutosta koskevan ilmoituksen Euroopan unionin virallisessa lehdessä, on valitus tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta.

Poikkeukset säännönmukaisesta valitusajasta

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona, asiointipalvelussa tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2050 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4100 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6140 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 510 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi
asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet

Muutoksenhakuohje 5. Valitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos
- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen, eli jos päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Voit tehdä valituksen myös, jos olet kunnan jäsen. Poikkeuksen tähän muodostavat vaikutukseltaan vähäiset muutokset muuhun asemakaavaan kuin ranta-asemakaavaan. Näihin vaikutukseltaan vähäisiin muutoksiin kunnan jäsenellä ei ole valitusoikeutta. Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa
- muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta
- supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita
- nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla
- heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä tai
- muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen voi tehdä myös
- viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita. Kunnan jäsenen ja asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot. Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:
Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079, Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 6. Valitus rakennuskieltoa koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätöksen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet asianosainen eli päätös kohdistuu sinuun tai se vaikuttaa välittömästi oikeuksiisi, velvollisuksiisi tai etuihisi.

Valituksen voi tehdä myös asiassa julkista etua valvova viranomainen.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisten katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä Vantaan kaupungin internet-sivulla.

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotilunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 029 56 42000, faksi: 029 56 42079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Jos olet tyytymätön tähän päätökseen, voit hakea siihen muutosta **Helsingin hallinto-oikeudelta**.

Valituksen voit tehdä lainmukaisuusperusteella, eli jos

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt toimielin on ylittänyt toimivaltansa ja/tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Voit tehdä valituksen, jos olet

- ostaja tai
- myyjä.

Valituksen toimittaminen

Toimita valitus **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Myöhässä tullutta valitusta ei tutkita.

Asianosaisen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä:

- saantitodistuksen osoittamana aikana/erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana

Voit toimittaa valituksen henkilökohtaisesti, postittamalla tai sähköisesti. Jos viimeinen palautuspäivä osuu viikonlopulle tai pyhäpäiväksi, voit toimittaa valituksen vielä seuraavana arkipäivänä virka-aikana.

Tee valitus kirjallisena ja kerro siinä mitä muutoksia haluat päätökseen ja millä perusteella. Liitä mukaan valituksen kohteena oleva päätös ja vaatimusta tukevat asiakirjat. Ilmoita valituksessa kotikuntasi ja yhteystietosi ja allekirjoita se. Jos sinulla on laillinen edustaja, valituksessa tulee olla sinun nimen ja kotikunnan lisäksi myös tämän nimi, kotikunta, yhteystiedot ja allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, mutta siitä on käytävä ilmi lähettäjän tiedot.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa **260** euroa. Lisätietoja valituksen maksullisuudesta saa Helsingin hallinto-oikeudesta. Maksua ei peritä silloin, kun hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaisen päätöksen valittajan eduksi.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käynti- ja postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
Puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Asiointipalvelun osoite: https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet
Virka-aika: klo 8.00 - 16.15